

Yer demir gök bakır



Yakup Kemal



Yaşar Kemal Yer Demir Gök Bakır

Hasan önde, Ummahan arkada, meşeliğe doğru usul usul gidiyorlardı. Hasan ellerini koynuna sokmuş, öne doğru yumulmuştu. Ummahan hep ayaklarının ucuna bakıyordu.

Hiç konuşmuyorlardı. Ürkektiler. Bir kuş parlasa ödleri kopacak gibiydiler, tetikte. Gözleri kişilmişti. Ortalık kar içindeydi. Kar dereleri tepeleri silme doldurmuştu. Dünya yalnız bir aklıktı. Bu aklığın üstünde en küçük bir leke bile yoktu. Bir kuş, bir sinek lekesi bile. Gökyüzü de aptı.

Yalnızca uzakta, güneyde Torosun ormanlığının üstünde sıcaşık yeşile kaçan bir mavilik balkı yordu. Bu duruluk sonsuz aklığın üstüne serilmiş küçük bir mendile benziyordu. Bir de uzaktan Hasanla Ummahan bakınca yuvadan düşmüş, yuvarlanan, uamak için kanat kırpan, abalayan kırlangıç yavrularını görür gibi oluyordu insan. İste bu dünyanın aklığına Aukurova güneşi gibi bir de belalı güneş vurmuş, karların üstüne öylesine bir de ipilti ökmüş, göz aşıp da bakamazsm.

Bastıkâa, donmuş, güçleşmiş kar atırdıyor. Ummahanın da ayağı yalın, Hasanın da ayağı yalın. Ayakları kızarmış. Kızgın demire basmış gibi olurlar. O yüzden de yürüyüşleri bir tuhaf.

Daha meşeliğe çok yol var.

Hasan geriye döndü:

-Baksana bana kız, dedi sertçe.

Ummahan:

-Ne var diye yumuşacık sordu.

Hasan:

-Şu ormana varır varmaz... Sonra sustu.

Ummahan:

-Ormana varır varmaz diye sordu. Hasan:

-Söylemeyeceğim. Vazgeçtim. Varır varmaz işte. Ummahan:

-Söylemeeee... diye, umursamadı.

-Sanki söyleyince ne olacakmış yani Hasan sert:

-ölünün kôru olur, diye aşıktı.

Ummahan baktı ki Hasan tam kavga arıyor, sustu.

-Sana diyorum ki ölünün kôru olacak. Anlamadın mı dediğimi

Ummahan:

-Anladım kardaşım, anladım. Ne yapayım, söyleme. Hasan daha da sert:

-Söylemem, diye bağırdı.

Gene ônúne eğildi. Āabuk āabuk yúrameđe başladı. Ummahan arkasından zor yetişiyordu. Bir zaman, o hale geldi ki neredeyse soluğu taşıp, oracığa yikilip kalacak. Sonra, gittikāe gúcu azalmağa, geride kalmağa başladı. Hasansa yúryúřúnú hiā bozmuyor, gittikāe arayı ağıyordu.

Ummahan,

-azıçık yavaşla Hasan, arkandan yetişemiyorum, diyemiyordu. Geride kalırsa, Hasanı gôzden yitirirse basma gelecekleri biliyordu. Arkasından koşmağa başladı. Azıçık yakınlaştı. Sonra yoruldu, gene geride kaldı.

Gece uyurken dişlerini gıçırdatıyordu. Uykusunda şıarayıp, bağışıyordu. Sonra da akşamlara kadar ağzım bıāak aāmıyor, somurtuyor. Bir beter oldu bu oğlan. Bôyle hep dúřunceye dalmış āocukların sonu kôtu. Bunları ince hastalıklar alır alır gôtúrúr. Bir āocuđun sabahtan akşama kadar işi gúcu dúřünmek mi, yandı gitti. Eskiden Hasan kendi kendine durmadan túrkú sôylerdi. şimdi hiā mi hiā sôylemiyor. Hasan kurumuş bir ağaca benziyor.'

-Hasan, kurban olayım, azıçık dursana güzel kardaşım, diye Ummahan arkasından korka korka seslendi. O kadar usul sôyledi ki, Hasan duymadı.

-Vay fıkkara kardaşım, uğunup gider. Neden sonra Hasan arkasına dônúp baktı. Ummahanı gôremedi. Bir eşiğin iāinde kalmış olacak. Dişini çıkıp bekledi. Gúneř gittikāe kızdırıyor, boynundan şırtından iāeri okşar gibi bir şıcaklık doluyordu. Gôzúnú birkaç kere kırpiştırdı. Elini alnına gôtúrdú, baktı. Karın sonsuzluğunda en kúāúk bir leke bile yoktu.

-Ummahan, Ummahan, diye bağırdı. Sesi uzaktaki kayalıkta yankılanır gibi oldu.

-Nerede kaldın Ummahan Ummahandan incecik bir ses āıktı, karın aklığında dağıldı:

-Geliyorum. Hasan gerisin geri, ona doğru yúródú. Bir tepenin ústúne āıkınca durdu. Ummahan āřađıdan, kara bir bôcek gibi yola yapışmış geliyordu.

-Gel kız, āabuk gel, batasıca. Ummahan ter iāinde kalmıştı. Var gúcúnú harcıyordu. Yanma geldiğinde soluk soluğaydı.

-Kız, dedi,

-ne oldu sana Ummahan:

-Soluđum taştı. Hasan geriye dôndú, gene aynı hızla yúrameđe başladı. Ummahan arkasından:

-Azıçık dur sana gúzel kardaşım, soluğum bir iyice taştı.

Hasan durdu, onu bekledi. Bir ôfke gibi karın ústúnde duruyor, gôlgesi ayaklarınin ucuna dúşúyordu.

Ummahan yanına gelince:

-Bilsem seni getirmezdin, dedi.

-Kancığılan âıkma yola, başına getirir bela. Bu sôzleri sôylerken sesini kalınlaştırdı, yaşlılar gibi elini âenesine gôtúrdú. Bu haliyle boyu bir karış, sakalı yedi karış masalların kocasına benziyordu.

Onun bu hali Ummahana her zaman dokunur, deliye dôndúrdú. Şu búyúk adamlık taslaması yok mu, âatlatır insanı. Yapmacık! Hasanın her huyu iyi de, işte bu huyu âekilmez. Şimdi kavga etse, artık âok, âok oldu bu oğlan, yaa, kavga etse, iâinden ôyle de bir kavga etmek geâiyor ki, ama ormanda sôyleyeceđi şeyi hiâ bir zaman sôylemezdi ki... Ya da dônse gitse! Súmúklú, pis oğlan işemikli... Yatağına da işer. Yatağı da kokar. Dilinin ucuna gelmişti:

-İşemiklilii! Sonra búyúk kavga...

Hasan tepinir gibi, Ôfke iâinde dimdik duruyor, arada da elindeki kúâúk baltanın ağzına başparmağını koyuyor, âokúyordu. Bu hal Ummahanı deli ederdi, biliyordu.

Gene yaşlıların tavrını takındı, Kel Aşık gibi ağır ağır elini âenesine gôtúrdú:

-Yoldaş olma namussuza, arsıza. Akıbet başına bela getirir. Bunu ôyle sôyledi ki, hiâ şaşmaz, Ummahan, múmkúnú yok, kavga âıkarır. Ama, bir tuhaf.

Ummahan tınmıyor bile. Ya da tmmaz gôzúkúyor. Ne domuzdur o, ne domuz!

-Yalnız git, yoldaş olma yúzsúze. Peki, şu yalım gibi Ummahan bu kadar hakarete nasıl dayanır Başka bir zaman olsaydı, Ummahan bútún bunları hiâ yutar mıydı

-Erkek olmayanın yalanı âoktur.

Eksik eteklerde hiâ akıl yoktur. işte bu ôldúrú onu, âıldirtir.

Bekledi. Gôzlerini alaylı alaylı yúzúne dikti kızın. Ummahan gene ses âıkarmadı. Yalnızca iâini âekti.'

-Orospuda iman olmaz, din olmaz. Bu da mı, bu da mı etkisini gôstermez Ummahanın gôzlerinin dolduğunu gôrdú. Bir acıdı ki kıza. Bútún sôylediklerine pişman oldu.

Vardı, elini tuttu:

-Sen benim güzel bacımsın, can bacımsın, dedi.

-O sözleri sana söylemedim ki... Hiş de sana söylemedim. Dedim ki kendi kendime, bakalım o sözleri ona söylemediğimi anlayacak mı işte bunun için söyledim. Ummahan sevindi:

-Anladım, dedi,

-bana söylemediğini. Adam hiş bacısına orospu der mi Bildim ki bana söylemedin. Hasanın açması bir anda öfkeye döndü. İından söylendi:

-Senin gibi orospu bacısı olursa bir adamın, orospu da der, fallik de der. Birden döndü:

-Haydi yetmedi mi Soluk koymadın hepsini aldın. Aynı hızla yürüdü.

Ummahan soluğunu toplamıştı. Kar da ayaklarını yakıyordu. Hasanın ardına düştü.

Epeyce gittikten sonra Hasan durdu, arkasına baktı. Öfke içindeydi. Öfkesini Ummahanın yüzüne kusacaktı. Bir yaklaşıp hele o kız. Bu sefer onun burnundan gelecek. Görsün ö.

Ummahan yaklaştı. Başına geleceği biliyordu. Korca korca adım atıyordu. Hasan da avına atılmağa hazırlanmış bir ayılağa benziyordu.

Bıak gibi bir sesle:

-Ummahan kız, dedi. Sonra birden durdu, gözleri Ummahanın ayaklarına gitmişti.

Ummahanm kirden, kermeden üstü pürtük pürtük olup, kertenkele sırtına dönmüş ayaklarında ince titremeler, úrpertiler, seğirmeler seziliyor gibiydi. Kıpırmızı da kesilmişti. Hasan yumuşadı:

-Haydi, yürü Ummahan kız, dedi.

-Ormana varınca... Sesi, usul usul okşayan, sıcak bir el gibi Ummahanm tüm bedenini dolaştı.

Ummahan onun yüzüne bile bakmadı. Kızın yüzüne bakmaması Hasanı gene kızdırdı:

-Ormana varınca... Dudaklarını sonsuz bir tadla yaladı.

-Ormana varınca... Bir varınca! ilk isim... Ummahan sahiden bıkmıştı. Neredeyse patlayacaktı ama, hep Hasanın son günlerdeki rahatsız halleri geliyordu gözlerinin önüne. Gene aldırmadı, sustu.

Hasan:

-Ormana varınca, diye yüklendi.

Ummahan kızmağa başlıyordu. Şimdi sôyler, diye dúşúnúyordu. Sôvlemezse áatlar da patlar.

Hasan geldi, tam Ummahanm karşışında durdu.

-Ormana varınca... dedi.

Ummahan sôyle bir kurnaz kurnaz gúlúmsedi:

-Bana ne! Hasanın tepesinin taşı attı:

-Zaten. dedi,

-sen búyúyúnce orospu olacaksın. Hasanın hiâ beklemediği bir şey oldu. Ummahan karşışına dikildi:

-Orospu olacağım búyúyúnce. Bir orospu olacağım ki... Bir orospu... Ne güzel! j Hasan kulaklarına inanamadı, önce afalladı, sonra t kızdı, iâinden onu dôvmek geâti. Dôvse gider babasına sôylerdi. Baba de bugünlerde beter mi beter. Yanma yaklaşılmıyor. Yalım gibi olmuş adam ki, ağzını bıâaklar aâmaz.

-Kız, dedi,

-seni ayağımın altına almak gerektir ama, şúkreyle. Ormana varınca... Dudaklarını yaladı.' Ummahan dayanamadı, kardeşinin yanma gitti, elinden tuttu:

-Sôyle, kurban olduğum Hasan, dedi.

-Ormana varınca ne olacak Hasan bir daha dudaklarım şapırdattı, ormana doğru koşmağa başladı.

Ummahan da arkasından:

-Ben gelmiyorum işte, dedi.

-Ya durur beklersin, ya da hemen buracıktan geri dônerim. De bir adım daha ileri at! Hemen geriye dönüp yúrúmeğe başladı.

Hasan baktı ki Ummahan gidiyor. Tek başına meşeliğe girmekten, girip orada bir zaman kalmaktan korkardı.

-Haydi gel, diye ağırdı.

-Haydi gel.

-Gelmem, varırım babama da bir bir anlatırım. Hepsini... Bir bir. Hasan kızdı:

-Git cehennemine dibine. Babamın zaten canı sıkılıyor. Sôylersen, seni şu elimdeki baltayla keserim. Anam avradım olsun keserim. Åabuk gel!

-Gelmem.

-Bak, karışmam. Yanına gelirim... Ummahan:

-Ormana gidince, ne yapacağınızı sôylersen gelirim. Hasan:

-Gel, gel hadi gel, onu da sôyleyim, dedi. Ummahan:

-Hadi sôyle, diye yúrúdu.

Hazan kizmiştî. Gene iâine gômúldú. Boynunu iâine âekip yúrúdu.

Ústlerinden, sonsuz aklığın ortasında kara kara lekeler serpiştirilmişcesine boşluğa, bir kuş súrúsú geâti.

Hasanın yúreği burkuluyordu. İâinde bir şikintî vardı ki, tarifsiz. Kışılmış gözlerini aâip da azıçık ôteye, beş adım ileriye bakamıyordu. Hani insan bir yaz gúnú, bir ovada uykudan uyanır ya, uyanır ki birdenbire gözlerine, ústüne başına bir güneş dolar, insan bütún gúcúyle ústüne âôken güneşin ağırlığı altında kımıldayamaz olur, yere kapanır kalır, bir túrlú doğrulamaz, gözlerini de aâamaz... İşte Hasanın şimdiki hali tam böyleydi. Yalnız, yere kapanmış değil, gözleri kapalı' değil, gözleri kışılmış, iki adım ôtesine bakamadan yúrúyor. Bazı, kendine gelince, gözlerini aâıyor, bakıyor, gözleri alışıyor, iâine kapanınca, uykudan uyanır gibi güneş onu âarpıyor, bir sallanıyor, irkiliyor, sonra gene yúrúyor.

O mavi kuştan, yanar dôner kuştan... Hani, su kıyılarındaki yarları yılan deliği gibi deler, âok derinlere kadar deler, ta dibine, toprağın altına gider, oraya yuvasını yapar. Yuvalarının ağzında da her zaman bir âiâek biter. Ya bir yoğurt âiâegi, ya bir pampal, ya ağınağacı âiâegi, ya bir su púreni. O kuş âiâeksiz edemez, işte o kuştan bir tane tutmalı. Tutulmaz, Allahm belasî kuş. O kuşu tutsa tutsa bir tek Koca Halil tutardı. Koca Halil de iyice yaşlandı gayri. Ocağı batasîca, batasîca da kúl ateş olasîca herif. Bu kôyún başına bela. Pamukta, Åukurovada ortadan yitince, kôylú de hep onu ôldú sanmış. Oğlu da ústüne Kuran okutmaz mı Meryemce tutturur: r der boyuna. işte Koca Halil ne yapar yapar da o yanar dôner, yer altı kuşunu yakalar. Kuşun kara, pırıldı iâinde, upuzun, güzel bir gagası vardır. Koca Halil o kuşun başım âocukların omuzuna nazarlık olarak takar. Bu kuşun başından nazarlık takan âocuğa hiâ mi hiâ nazar değmez. Nazar dediğın onun yanma bile yaklaşamaz.

Hasan ansılar, onun da omuzunda gôk boncuklar arasında yılan başî kemiği yanında bir uzun gagalı kuş başî asılıydı. Onu Meryemceye Koca Halil armağan etmişti.

-Aman Meryemce, der kôylúler.

-Ocağın bata, insandır, ôlmez olur mu Meryemcedir bu, direktmez mi

-Ona Koca Halil demişler. O Koca Halil mi O ôlúr mú o hiâ Cin taifesinden. Dinsiz imansız, zalim, hôtúk, dôrt kitapta katli vacip bir hınzır,

ólmez o, ólmez, komşular. ' Omuzuna bu kuşun başı takılmış áocuğun kışmeti bol olur. Hiå bir zaman o áocuk yok yoksulluk bilmez. Atalardan kalma bir sôzdúr bu.

Atalar... Salıncağın mağarasında geåen yıl áocuklar bir kuru kafa bulmuşlar. Gôzleri, kulakları, saaları yok. Dişleri ne güzel. Capcanlı. Güler gibi.

Bir áocuk:

-Atalarımız, demişti,

-ólmüş atalarımız. Hasan úrpermiş, ólüm ústüne dúşúnmüş, bir gún, demişti, benim de kafam böyle olacak. Bir korkunå yokluğun, áaresizliğin iåine dúşmüştü. Sonra birden áocuk olduğu, ólümün de ona áok uzak olduğu aklına gelmişti. Daha delikanlı olacak, orta yaşlı olacak, sonra da Koca Halil gibi olacaktı. Sonra da ölecekti. Bu dúşünce yúreğine azıçık su serpmiştii ama, gene de dertliydi.

Kuru kafayı uzun zaman unutamamıştı. ne olacaktı. Ólünce toprağa koyacaklardı. Túm bedeni áurúyecek, kurtlanacaktı. Viğil viğil kurtlar gôzlerinde. Kemikleri kalıncaya kadar kurtlar onu yiyeceklerdi. Sonra kıyamet kopacaktı.

Kıyamet nasıl kopacaktı Bir yel esecekti yıldızlardan. Sert bir yel. Dúnyada son insan da kalmamış. Hiå bir şey yok. Esen yel dağları dúz edecek, dereleri dolduracak, gún doğumundan baktığının zaman, gún batımındaki yumurtayı görecek. Sonra insanlar yeşil mantarlar gibi topraktan parmak kadar, parmak kadar fışkıracaklar. Hak mizan terazi kurulacak, gúnahı olanlar Cehennem, olmayanlar Cennete gidecekler.

Hasan, kafasını şimdi, insanların topraktan yeniden filizlenmesi ve Cennet Cehennem ústüne yoruyor, Meryemceye Cennete nasıl' gidileceği ústüne soru ústüne soru soruyor. Meryemce de ona Cenneti Cehennemi aşk ile şevk ile anlatıyor.

-Kuran okunur mu o gavura Mevlut verilir mi o dinsize O dört kitaptan koğulmuş iflahsızca Uzunca Ali, eliyle anasının ağzım kapatıyor:

-Aman etme ana, eyleme ana, insan ólú arkasından böyle konuşur mu ólú ólúdúr ana. ólú bu dúnyadan túmcek elini eteğini áekmiştir. Gúnahların búyúđúnú işleme, ólmüş adam ne kadar kôtú olursa olsun, cümle kôtúlúđu bırakıp gitmiştir, diyordu.

-Koca Halil ólmez. Bomboş, kıraå pamuk tarlasının dúzlúđünde Koca Halilin oğlu Mevlut okuttu. Bútún kôylú Mevlude gitti. Mevludú, túrkú

sôyler gibi Kel Aşîk sôyledi. Kadınlar onun yanık sesine ağladılar.

Kôyden bir tek kişi gitmemişti Mevlude, o da Meryemceydi. Meryemce kôylúden ay W kurova toprağına bağdaş kurup oturdu.

-Kulağım, diyordu,

-kulağım duymasın o dôt kitapta katli vacip murtada okunan gúzelim Mevludú. Gúzel Muhammet Hazretleri babamız bir duysa gúzel Mevludúnún Koca Halile okunduğunu, gelir de, mezarından kalkar da, ta buralara kadar gelir de Mevludúnú bunların ağzından alır... Alır da gider. Sonra kalkıp yúrúyordu. Kel Aşîğın sesi de onu kovalıyordu. Parmaklarını, kanatırcasına kulaklarına bastırıyor, gözlerini yumuyor, dúz ovada dúşe kalka koşuyordu. Ses azalacağına gúrleşiyor, uzaklaşacağına yaklaşıyordu.

Durdu, yere kapandı:

-Allahım, dedi,

-koca Allahım, kurtar beni. Kurtar da sana bir tellice horoz kurban edeyim.

Bir dinsize senin gúzel adamıym, elâiyin, Muhammediyin Mevludúnú okutuyorlar. Şu Kel Aşîğın dilini ağzında durdurursene. Gúcún' yetmez mi bir Kel Aşîğın diline, gúzelcem Alnını bir iki kere toprağa dayadı, kaldırdı. Terli alnına toz sıvandı.

-Anamız toprak, şu Kel Aşîk gúnahların búyúđúnú işliyor. Dilini ağzında oduna dôndúruversene. Gúzel Allahımıza kôtúlúk ediyor. Ak sakallıma da, ışık yúzlúme âook, âook kôtúlúk ediyor. Anamız toprak, nasıl ústünde barındırırsın bunları Sen ki her varlığı kabul edersin, etme bunları... Nolursun anamız toprak! Bildim, iyisi de, kôtúsú de senin âocuğun. Beş parmağın beşi bir mi ki, kimi uzun, kimi kısa. Senin iain kısası da bir uzun da... Ses geliyor, geliyor...

Kalktı. Kulaklarına parmaklarını sokmuş koşuyordu.

Karabucağın búyúk búkúne gelince kulaklarından parmaklarını áekti. Ses geliyordu ya, o kadar değil, azal inmez, úir umut işiği Delirmişti.

Parmaklarını kulağına yeniden soktu. Gôzleri kararıyor, başı uğulduyordu. Ağaalığı dolandır, áukura inerken parmaklarını áekti. Karanlık bir yağmurdan sonra, gún ağılır, işilti doldurur dúnyayı, ıslak yankili bir işilti, işte öyle oldu. Ses durmuştu.

Birden dúnya bomboş, ipissiz geldi ona. Keski Kel Aşîğın sesi hiá bitmeseydi. Bu Mevlut Koca Halile değil de, o murtada, o dôt kitap súrđúnúne değil de, Allahm başka bir kuluna okunsaydı, doyasıya dinlerdi.

Dirisi bırakmadı ardını, ôlúsú de bırakmıyor. Meryemce kendisine acıdı. Toprağa âôktú, başı uğulduyordu. Şu Meryemce boşluğu, işsizliği hiâ mi hiâ sevmezdi, ôlúmden de işte bundan dolayı korkardı.

İncecik, bir âağıltı gibi bir ses, yanıkâa, bir de kalabalığın uğultusu gelir gibi oldu kulaklarına.' Bu sefer kulaklarını kapatmadı. Ayağa kalktı, el âırttı. İki parmak şakırdatıp, gôbek âalkaladı.

Sonra da yanma yônúne bakındı, isterse gôrsúnler, dedi iâinden. Varsın bir iyice gôrsúnler. Bir dinsize de Mevlut okunur mu Ôđleye doğru obaya dôndú. Mevlut bitmişti. Ke! Aşıkla karşılaştı. Kel Aşık ona takılmak istedi.

Aşığa ôylesine bir bakış baktı ki, Kel Aşık ona sôz sôylediđine sôyleyeceđine bin pişman oldu.

Kalabalığın ortasına geldi, ortada dimdik durdu. Bir ôfke, bir hişim gibiydi. Boynunun damarları şişmişti. Kôylú, Meryemce ne yapacak diye, ona bakıyordu. Sağ elini kaldırdı, indirecek, sôze başlayacakken, ayakları titredi, yere âôktú. Sağ elini toprağa vura vura:

-Gúzelim kara toprak, varımız yoğumuz işiklı toprak, buradaki hiâ kimseye demiyorum, sana diyorum. Bu kôylúnún hiâ birisinin yúzúne bakmamak, atıyla itiyle bile konuşmamak, âocuğuyla bile merhabalaşmamak gerek UA.JJ.LU.XJ. banı toprak, bu kôylú túm dinden imandan âıkmış. Áıkmış ki, toplanıp da dôrt kitapta katli vacip bir murdar murtada Mevlut okutur. Okutur da adı güzel, kendi güzel Muhammed Efendimiz Hazretlerinin canını şıkar. Bu, bu kôylúnún arasında kalmazdım ama... Yaşlılıktır belimi búken. Yoksa durur muydum bu gavur kôylúnún iâinde Sana diyorum da, bu koca kôyden kimseciğe ağzimi aâıp da sôylemiyorum sultanım toprak! Bir daha, ben ôlúnceye kadar, bu kôyún karıncasına bile ağzimi aâmam. İste sana diyorum, sen duy, Koca Halil ôtmedi. Ôlse bile ona, o dinsize Mevlut okunmaz. Duydun mu, şahinim toprak Ali uzaktaydı. Koşarak geldi, anasımın ağzini kapattı. Meryemce bastı âığlıği.' Kôylúler:

-Bu Meryemce bir iyice kudurmuş dediler.

-Túm kôylúye soğuyor.

-Yaşlanmışın da kudurmuşu beter olur. Eskiden de...

-Eskiden de kudurgundu ama, şimdi bir beter oldu. Meryemce ondan sonra bir daha hiâ bir zaman kôylúyle, kôyún karıncasıyla bile konuşmadı.

O yanar dôner kuşu nasıl etmeli de yakalamalı Ağaca taksan meyvesi iki kat olur. Tarlaya atsan bereketi beş kat olur... Áukurova ağaları bilseler ki

böyle bir kuş var!..

-Ormana varır varmaz... Ummahan alay ederek güldü:

-Ormana varır da varmaz net mi.

-Ormana varır varmaz, işte! Dişlerini sıktı.

Komağa başladılar. Uzakta, kar altındaki köyün her evinin bacasında, göğe doğru ışıklı bir maviye batmış bir duman sızuluyor, dumanlar usulca doğuya doğru dalgalanıyordu.

Ormanın üst yanındaki kayalık da, ta ötelere, Torosa kadar yükselerek uzanıyordu. Az yukarıya âikmca mağaralara gelinirdi, işte peri padişahının sarayı bu kayalıkların arkasındaydı.

Bu kayalığın arkasında başka ulu kayalar var derlerdi. Hiç kimse de gidip bu kayalıkların arkasını görmemişti. Eşkiyalar bile o kayalıkların arkasına gitmeğe korkarlarmış.

Bir gece Koca Halil yolunu şaşırıp da düsmüş kayalığın arkasına... Bir bakmış ki, ilci bin bağlama bir yerde, iki bin kaval bir yerde... Türlü ağaçlar. Oynayan kızlar. Işık içinde her şey. Kayalar, otlar, ağaçlar, gökyüzü, yeryüzü bile işiğe kesmiş. Yüz binlerce insan ışık içinde, bin türlü renk içinde döner dururlarmış. Koca Halili görür görmez, bir kaynaşma olmuş. Uzun boylu bir kız gelmiş Koca Halilin karşısında durmuş. Kızın gülüşü, dişleri, tırnakları, gözleri ışık gibi parlıyormuş.

-Niçin geldin buraya insanoğlu demiş kız.

Koca Halil kekeliyerek:

-Şaşırđım, demiş.

Kız:

-Hırsızlıktan gelmeseydin, gelebilirdin içimize. Hırsızlığın olmasa sen iyi adamsın, has adamsın.

Yoksa... demiş.

Koca Halil bir iki söz söyleyecek olmuş, ağzını açar, sesi âikmazmış.

Kız:

-Seni âarpar, kolunu kanadığını un ufak ederdim Ko 1S ca Halil, ama genâliğine, yiğitliğine acıdım, demiş.

-Şimdi yum gözünü. Koca Halil yummuş gözünü. Birden havalandığını, göklerde sızıldığını biliyor. Başkaca bir şeyden haberi yok.

-Ağ gözünü insanoğlu, demiş peri kızı. Hoca Halil gözünü açmış bakmış ki, köyün ortasında.

Kôy bir an, şimşek âakmış gibi baştan ayağa aydınlanmış. Her şeyi apaâık görmüş, ama kendisini getirip kôyün ortasına koyan kız ortalarda yok.

Hasan hemen âalî âırpı topladı. Saâak gibi dışarı sarkmış bir kayanın altını kar tutmamıştı.

Orası mağara gibi kayanın kôküne gidiyordu. Kayanın kôkúnún oralar tozlu topraktı. Hasan, getirdiği âırpıları ufak ufak kırdı, üstüste yığdı. Ummahan kayanın kuyusunda biraz durunca titremeğe başladı. Güneşe, kara âıkça belki titremesi dururdu.

Âırpıların üstünü eliyle bir iyice bastıran Hasan kibriti âaktı.

Kibrit kutusu yepyeni, ağzına kadar dolu bir kutuydu. Hasan kibriti nereden almıştı Ummahan soramıyordu, ama korkuyordu da. Bir kurnazlık geldi aklına.

-Ormana gelince, bu kibriti nereden bulduğunu mu söyleyecektin diye sordu.

Hasan kızdı:

-Yok, diye bağırdı.

-Âok mu merak ediyorsun Öyleyse söyleyim, hiâ bir yerden âalmadım.

Alnımın teriyle kazandım. Git söyle babama. Git söyle anama da elimden alsınlar kibritlerimi.

Ben de şu baltaylan senin o bitli başını keseyim. Ummahan güldü: riti. Hasan ayağa kalktı: 'Bil bakalım, diye bağırdı.

-Ama söyleyip de bilmezsen, seni bir iyice döverim. Hem de şuracıkta. Ummahanm kafasında bir dúşünce şimşek gibi âaktı:

-Sen o kestiğin kiraz âubuklarını verip de almadın mı bunu Hasan bunu hiâ beklemiyordu. Vay kôpoğlusunu, akıllı kız şu Ummahan.

Arada uzun bir sessizlik oldu. Hasan kibriti âakıp, âalılar tutuşturdu. Âalılar birden parladı, usuldan bir sıcaklık yayıldı ortalığa.

-Sen amma da titriyorsun kız Ummahan, dedi Hasan. Ayağa kalktı, uzandı, eliyle tuttu kızı.

Okşar gibi:

-Gel otur şuraya da işin, olur mu Ummahan yere âôktú. Hasan da vardı yanına oturdu. Omuzları birbirine değiyordu. Kayada yeşil lekeler vardı. Lekeler kayanın dibine doğru daha genişliyor, büyüyordu. Toprağın tozunda iki tane ak kuş teleği yanyana duruyordu. Toprakta túrlú izler vardı. Hasanın gözú bir ara izlere takıldı. Keklik izi... Belli olur. Başka o boy

kuşun izine benzemez. Basınca ağır basar, iz de damga gibi kalır. Kartal izi, bir el büyüklüğündedir. Akal izi, tilki izi, bir de tavşan izi...

Tavşan izi toza pamuk düsmüş gibi olur.

Başını kaldırdı:

-Biliyor musun Ummahan Ama yemin et, kimseye söyleme. Yemin et.

-Vallahi billahi söylemem.

-Anam olsun ki söylemem de... Ummahan bir an ikirciklendi, düsündü.

Sonra:

-Anam olsun ki söylemem, dedi.

Hasan sevindi. Yüzü işitti, sevinde içinde kaldı.

-Bu kibritten var ya, daha dokuz tane var. Kiraz ağbuklarım verip bunları aldım. Hiş tükenmez.

On yıl, on beş yıl gittiğim yerde ateş yakarım, gene de tükenmez. Ummahan da sevindi.

-Hiş tükenmez. On yıl da gider, yirmi yıl da... dedi. Sesinde Hasana bir yaranma, yaltaklanma vardı. Hasan bunu sezdi, hoşuna gitti.

-Yaz bahar ayları gelince... Bak, dedi, cebinden aatalını çıkardı.

-Bunu da aldım. Yaz bahar ayları gelince bununla öyle çok kuş vururum ki... Ummahan:

-Çok vurursun, diye ekledi.

-Hem de çok çok.

-Kibritle ateş yakarız.

-Ben yolar, yurum, tuzlarım, pişiririm kuşları. Hasan:

-Oturup yeriz. İplerini şıcaçık bir kızarmış, yağlı, kokulu et özlemi sardı. Ummahan inani çekti.' Hasan:

-Hele bir yaz bahar ayları gelsin. Hele bir gelsin, güzel bacım. Gittikçe birbirlerine sevgileri artıyordu. Ne Ummahanın çekingenliği, ne de Hasanın öfkesi kalmıştı.

Ummahan bu durumdan faydalanmayı kaçırmadı:

-Ormana gelince.. Neydi o, Hasan Hasan parmağını dudaklarına götürüp:

-Suuuuss! dedi.

-Biliyor musun, Ummahan, ben öyle korkuyorum ki... Gelecek diye ödüm patlıyor. Ummahan kocaman, derin, kara gözlerini Hasanın gözlerine dikti. Bir şeyler aradı. Baktı ki, Hasanın gözleri tüm korkuya kesmiş.

-Ben de bir korkuyorum ki, dedi.

-Åok åok korkuyorum.

-Fıkara babam, ne yapacağını Şaşırmış. O da... Ummahan:

-Anam da... Hasan:

-Meryemce ebem hiå mi bir Şeyden korkmaz. Ummahan:

-Korkmaz o, dedi õvúnåle.

Hasan:

-Kõylúylen konuşmuyor. Ama ben biliyorum seninlen gizli gizli konuşuyor, õyle mi Yalan mıyım Ummahan:

-Yok vallahi, dedi.

-Hiå konuşmaz benimlen. Yalnız beni sever. BakıŐından biliyorum.

Hasan:

-Sen ona bakma, õfkelenmediđi zaman herkese õyle gúzel bakar.

Ummahan Hasanı kızdırmaktan korka korka:

-Baaa her zaman gúzel, sevgili bakar, dedi.

Ama Hasan åatmak istemiyordu ona. Rahattı.

-Belki, dedi, iåini åekti.

-Belki sana hep gúzel bakar. Ama o korkmuyor. Aldırmıyor. Gelecek mi, gelmeyecek mi Ummahan:

-Benim yúređimi, iki el gelmiş, kavramıŐ, Őık ha Őık ediyor. Hasan:

-Şimdi bir iyice ŐŐnalım. İkindiye doğru kalkarız, odunu yaparız. Gún batarken de evde oluruz, dedi. Sesi, Ummahanın hiå alıŐmadıđı, duymadığı bir Őıcaklıktaydı. Ummahan:

-Ben o kõyden korkuyorum, diye dudağını ŐŐrdı.

-Bir başka... Kõye kurt inmiŐ gibi. Hasan gene õfkelendi: Sen...

-Yok Hasan yok, onu demedim, diye Ummahan åabuk åabuk sõyledi. Bu tatlı anlaŐmanın bozulacağından korkuyordu.

Hasan arkasını dõndú. Ayakları sapsarıydı. YarılmıŐtı, is súrúlmúŐ bir sarı. Boynu upuzundu Hasanın. Yúzúnde deriden başka hiå bir Şey yoktu dersin. Kemiđe yapışmış deri. Dudakları incecik. Ústúnú kabuk bağlamış. Azıçık da morarmıŐ dudakları. Dişleri apak, pırlıltı iåinde.

Gõzleri kocaman, kara. Sol doluğunda, incecik bir yamk izi var. Bir damar gibi boynuna kadar iniyor. Sağını anası merdiven kesmiş. Tutam tutam, keåi kırkıkları gibi duruyor başında.

Hasanm parmakları inanılmayacak kadar uzun, ince. Ayakları da õyle.

Ummahanla biribirlerine åok benziyorlar. İncelikleri, elleri, gõzleri. Yalnız Ummahanm dudakları dolgun, kırmızı. Kızın yúzú solgun, bitkin,

kederli, akla karişik donuk bir sarı. Kırmızı dudakları bütün bu ölmüş yüz içinde kırmızı, parlak, capcanlı. Bozkırın sarı, yanık göz gazelleri arasında aamış bir âiâek gibi.

-Gün kavuşurken evde oluruz. Ne güzel... Hasan:

-Ne güzel, dedi dudaklarını yalayarak.

-Ne güzel. Anam bekler, merak eder ya... Varsın etsin. Umınahan:

-Şu adam gelse de biz de kurtulsak... Hasan:

-Gelse de, ne yapacaksa yapsa da kurtulsak... Hasan geldi ateşin ucuna, ta iâine sokulurcasına oturdu. Bu sefer yanyana değil, karşı karşıydılar. Âalılardan parâa parâa, bir parlak cam kırmızıyla, aklığı içinde yalımlar ince âubuklarca uzayıp kırılıyorlar.' Gözlerini türlü türlü hal alan yalımlara diktiler.

Âalı yalımı naşKa oğur. du aua yanar geâer. Âalı ateşi yaktın miydi, yanında âok âalı bulunduracaksın, sônmeğe yüz tutar tutmaz bir tutam âalijy ateşe vereceksin.

Uzun, karişik, belik belik olmuş bir peri saâma benziyor yalım. Hemen değışti. Birden birbirine dolandı, sonra hemencecik toprağa, küllerin arasına yattı, kayboldu gitti. Bir kurt súrúsú...

Öndeki kurt kulaklarını dikmiş, başı havada, parmaklarının ucuna basmış, öyle uzakları gözetliyor. Arkasında bir kurt, eğilen, bükülen, koşan, yatan, kalkan, boğuşan, meydan savaşında kurtlar. Hooop, baştaki kurt yerle bir.. Nereye gitti, ne oldu Daha şimdi, şimdi eğilip bükülüyor, dúşüyor, kalkıyor, kulaklarını dikeyyor, kayanın dibine, yeşil beneğine doğru uzanıyor, diliyle, ağarmış diliyle kayanın yeşilini yalıyor, sonra azıçık esen yel, fişilti gibi esen yel onu tuz buz ediyor. Sonra yalımdan kurt daha kırmızı, daha incelmış, tel tel ayağa kalkıyor.

Sonra öteki kurtlara karşıyor. Kurtlar karmakarış... Bir orman yeşeriyor yalımdan. Orman yanıyor, dağlara taşlara ateş dúsmüş, cayır cayır yanıyor.

Sonra her şey kararıyor, duman âöküyor ortalığa. Yalımdan kurtlar yok oluyor. Yanan ormanın yerinde yeller esiyor.

Hasanın gözú bir süre ocağın kalıntılarından âıkan dumanda. Duman bir hoş kokuyor. Yaş, ıslak âalı, önce acı kokar ateşe dúşünce. Sonra usul usul azalır koku. Sonra yalımlar sônünce de, salt duman kokar. Âalının dumanı başka, âam ağacının, meşenin, sedirin, dōngelenin, kengerin, pürenin dumanı başka başka kokar.' Hasan yanındaki âalılardan bir tutamını daha

túten ocağa súrdú. Ústúne de iki kenger dikenini koydu. Bir súde duman túttú. Hasanın ústúne geldi. Gôzlerini yaşırttı. ateşi úflemeğe başladı.

Hasan bağırdı:

-Úfúrme kız! Sesi boğuktu.

Ummahan suálu suálu:

-Gôzúne duman gitti de... iki úfúrmede parlardı. Sonra kızdı:

-Sen de bir hoş oluksun, bire Hasan. Hep bağırip duruyorsun. Ne oldu sana yani Imav, kardeşim sen de!... Somurttu.

Ayaklarını altına topladı, ocağa da yanını döndü.

Ocaktaki aalılar aatırdadı, koktu, sonra da hemencecik: yandı. Kayalığın ta ucuna yukarı incelerek bir yalım sundú. Hasan, bu bir kavak ağacı oldu, dedi. Uzun, gıcım gıcım yalımdan bir kavak ağacı.

Ayağa kalktı, kôyún ústünden ta uzaklara baktı. Bozkır bütún, aklığıyla serilmiş, parlıtı iâinde, güneş iâinde, aklık altında uzanmış duruyordu. Bir tek kavak ağacı, ama çok uzun bir kavak ağacı salınıp dururdu bozkırın boşluğunda. Çok uzaktaydı ama, şafağın yeri işirken o kavak ağacı gözükürdü. Gün doğarken bir yanışık iâinde kalmış gibi gelirdi insana. Gün atınca azıcık gözükür, iyice gün kızdırınca da kavak ağacı hiç gözükmez olurdu. Bir güneş, bir aydınlık dumanı iâinde kalırdı. Hasan kavağı göremedi. Dúnyanın aklığı, güneşin ipiltisi dumandandı.

Bozkırın ipiltili dúzlúğünde, ta bir dúnya kadar dúzlúğünde ince bir maviye alan bir duman gözükür gibiydi.

Dúnyanın ôteki ucunda, bu kıyamet aklığın ortasında kim yakar şu ôteki ateşi Orman da yok oralarda. Periler ateş yakarlar mı Kayanın' ucuna kadar uzamış yalım usul usul indi. Bir ara tam orta yerinden koştı, uatı gitti, kavağın yarışını kopup gidince yalımlar yayıldı, kaynaşmağa başladı.

Şimdi yere serilmiş yüzbinlerce karınca... Yere seri ti. Herbir ipiltisinde yalımdan karıncalar. Amma da çok, amma da kaynaşıyorlar.

Nedense karıncalara sinirlendi. Ateşe bir tutam aajı, ústúne de úær kenger... Birden, doludizgin, bir yalımdan at fırladı ocaktan, kocaman bir at... Ústünde kıvrılan, atın boynuna yatmış binicisi.

-Ummahan bak. Bak, kaşıyor! diye bir ağılık attı Hasan. Ummahan irkildi.

-Of, ne de güzel... d Bir anda at ocaktan doludizgin súzúldü, ağıktı gitti.

-Gitti, dedi Hasan iâini âekerek.

-Vay ocağın bata, ben hiã bôylesini gôrmedim. Sıyrıldı gitti. Gôz aãp kapayıncaya kadar uãtu da gitti. Vay anasını, ne de gúzel, ne de uãan bir attı, kız! Yelesi uãuyordu. Tam kuyruğundan koıtu gitti. Ummahan:

-Gene mi yalıı diye gúldú. Yalıımdan at vardı da ben niye gôrmedim ya Hasan:

-Sen gôrmezsin, dedi. Ummahan:

-Bu gidişle sen aklıni aıvdırıp Vurgun Ahmet gibi olacaksın.

-Olacağım işte, diye ayağıyla tozları itti.

-Kôtú mú Vurgun Ahmet Nesi var Ummahan dúşúndú kaldı.

-Deli amma, değıl mi Hasan:

-Kimbilir, belki de deli, dedi.

-Sen korkma. İnat etmezsen, gôzúnú iyice dikip bakarsan, atları, kuşları, bôcekleri, dağları, taşları, adamları, cinleri, åoook cin var, perileri, åooooo peri var, onların hepsini yalıımdan gôrúrsún. Yalıımdan her şey olur. Su olur, su bile olur. Bir sefer babam ocağa bir kútúk koyduıdu, on beş gün durma IIIUIUi.xolv J nuiuxkiiii yxivajLi jajjjjicu.cut. ou Çif fışkırıyorlar, sonra da dúz bir ovalıkta kıvrıla kıvrıla akıyorlardı. Åukurovadaki sular gibi... Ummahan:

-Biliyorum, biliyorum, dedi.'

-Hepsini bir bir biliyorum. Hasan:

-Sen benim gúzel bacımsın, diye uzanarak elini tuttu.

-Sen benim gúzel bacım değıl misin Kimseye sôylemezsin, değıl mi, yalıımdan atlar gôrdúğúmú, karıncalar, kuşlar gôrdúğúmú.

Vallahi yalan değıl. Bir bir gôrúyorum. Canlı gibi. Ama yalıımdan. Dur, bak... Kalktı, ocağa biraz åalı, beş tane kenger daha attı.

-Şimdi iyice aã da gôzúnú, bak. Ya bir at fırlar, ya bir kavak uzar gider. Ummahan:

-Åok baktım, diye hayıflandı.

-Åok baktım ama hiã bir faydası olmadı. İp gibi birbirine dolanan yalıımlardan başka bir şey gôrmedim. Hasan ağılığı bastı:

-Aã gôzúnú de bak, bak... Bak! Bak, bak, bak... Bak bir tazı uzadı. İşte gitti. Ummahan úzgún:

-Gôremedim, dedi. Hasan:

-Túh, ne de gúzel tazıydı, dedi.

-Ne de gúzel! Bir gôrseydin... Gene Ummahanın yanma oturdu, elini tuttu, okşarcasına:

-Carımı şıkma, bir gün sen de gôrúrsún, dedi. diyordu. Konuşmuyorlardı. Dalmışlardı. Hasan yağmurlardan atlar, kuşlar gôrmüyordu artık, ikisi de aynı şeyi dúşúnuyordu. Belki de dúşúnmuyorlardı. Kanlarına, derilerine, iliklerine işlemiştı.

Soluk alışlarında vardı.

Kindi bu Neydi bu Bir karanlık gecede, bir mezarlık mıydı Gökler yınan bir yağmur şimşeği miydi Bir dev mi, bir ejder mi Toprak mı sallanacaktı Bir ulu sel gelip, bütün evleri mi alıp gidecekti Kıyamet günú esen yel.. Ne ev kalacak, ne kôy. Ne de dağlar. Beşik sallar gibi, biri gelip de toprağı mı sallayacak Meryemce Karı ne diyor Áok eskiden, karlı dağların arasında bir şehiri toprak yutuvermiş. insanı, evleri, dükkanları, Áukurovası, pamuk tarlası, karıncaları, suları, dağlarıyla yutuvermiş. Bir de gelip bakmışlar ki, o şehir yok orada.' Kim bu gelen Kimsecikler adını ağzına alamıyor, kimse kimseye korktuğunu belli etmek istemiyor. Gittikâe de, gün geâtikâe de korku artıyor. Kôyün itleri bile úrúşmez oldu. Topalların sarı kancığı bile úrmüyor. Boynunu iâine âekmiş, gelen geâne korkulu, soru dolu gözlerle bakıyor.

Kuşun gözlerinin üstünde ak bir kaş gibi bir âizgi mi var Ayaklan kara mı, kırmızı mı Yeşile âalan bir renkte mi Yemyeşil mi, âimen yeşili gibi Mavisı gôk mavisinden daha mı parlak Gagası âok mu uzun, âok mu güzel Bu kuşun başka yerine değil de, gagasına baktıkâa bakasının gelir, işte bu güzel kuş güneşte yanar dâner olur ama, yağmurlu havalarda som mavi. izci Yel Veli yarmış eskiden, âok eskiden. Bin yıl önce yaşamış. Bu kuşu bir severmiş ki...

Koyarmış karşısına, durmadan, gözlerini kırpmadan seyredmiş. Yağmurlu havalarda daha âok bakarmış. Bu kuşun adına da, cuk Jcuşu aemişler.

Bir su akıyor. Hasan tam ortasına gelmiş, su hızlı, alıp gôtúrecekt neredeyse. Balıklar uâuşuyor, yukarı doğru. Suyun dibine gün vurmuş. Şu dağın karına nasıl gün vurmussa. Suyun dibi ipilti iâinde kalmış. Balıkların pulian yıldırıyor. Hasanın ayağı kayıyor, boylu boyunca suyun iâine, iri su taşlarının üstüne kapaklanıyor. Kapaklanmasıyla da ayağa kalkması bir oluyor.

Gözleri yeşil... Burnu azıçık yukarı. Durur, bakar. Kúâúmseyerek, tepeden bakar. Áıftlık sahibinin torunu. Bembeyaz yüzú var. Hasan ona başka dünyadan gelmiş bir yaratılmış gibi bakar. O da Hasana. Hasan

onunla konuşmak iain can atar. Taranmîŝ, iŝil iŝil sapsarı saaları' var. Ayağındaki ayakkabıŝı biraz tozlu ama gene de parlıyor. Pantolonu dize kadar, dúzgún.

Mintanı lekesiz, bulut gibi. Boğazına kırmızı bir şey bađlamîŝ. Bir dúğúm aalmîŝ ústúne. Hasan meraktan aatlayacak. Bir konuşabilse, ne biaim bir yaratık bu oğlan Oğlan da Hasana şaşkınlıkla bakar. Gôzúnú dikmiş ôkúz gibi bakar. Ama hiâ konuşmaz. Konuŝsa Hasan da konuşacak, isterse kiraz aubuklarından birisini de ona verecek. Aocuk arkasını dôner, tarlanın keseklerini tekmeleye tekmeleye aeker gider. Yazık değil mi Her tekme atıŝta on elma dôkúlúr yere pamuk fidanlarından. Deli mi ne bu oğlan Uzun Alinin gôzleri faltaşı gibi aailmiŝ. Hasanın bítún bedeni úrperdi. Nedir bu adamın başındaki Bu kôyún başındaki Sonra titredi. Ocağa bir tutam aalı daha attı.

Ummahan onu dalgınlığından uyandırdı.

-Gún batıyor. Anam deli olur karanlığa kalırsak, dedi.

Gerâekten soğuk da gittikâe artıyordu.

-Karanlığa kalırsak kurtlar gelir de bizi...

-Sus, dedi.

-Sana kurt sôzú etme benim yanımda demedim mi Hasanın túyleri diken diken olmuştu.

-Ne varmîş onun sôzúnú edince diye direndi kız.

-Suuus! Ôldúrúrúm seni, diye kúkredi Hasan.

Ateşe bir tutam aalı, iki tane kenger daha attı.

Sonra kayalığın dibinden bir uatan bir uca epeyce gitti geldi. Tozlu toprağa ayakları gômúlúyor, yerinde derin bir iz kalıyordu. Beş parmağın beŝinin izi de.' Epeyce yúrúduktan, mavi kuşu dúŝúndúkten sonra geldi gene ocağın başına oturdu.

-iaimde bir korku var. O kôye hiâ gitmek istemiyorum, dedi. Sesi ağlamaklı, yilgındı.

O kuştan bin tane yakalansa... Bin tanesinin etini yeyip, başını nazarlık diye aepeave, kazıklara bağlayıp, kôyún dôt bir yanını aevirseier, bir daha kôye hiâ uğursuzluk uğrar mı Neden yapmazlar Allalem bir tane kuşu yakalamak zor... işte dúŝtúđu yerde... Sırılsıklam sudan aıkınca, karşısındaki yarda úâ tane delik gôrmúŝtu. Bir de bakmîŝti ki, ne baksın, fırt diye bir yanar dôner yağmurcuk kuşu delikten aıkıp gitmişti.

Ummahan:

-Ben de. Ah anam ağlamasa... Sonra da gece olmasa... diyerek derinden iâini âekti.

Hasan:

-Acıkmasak da. Ummahan:

-Hcye, dedi.

-Sahi, hiâ acıkmasak... Hasan:

-Ah şu boğaz ohnasa! Ummahan:

-Gúne bak, gún batacak Hasan. Åabuk olalım. Ummahnn:

-Kurularını, dedi.

-Hem yeyni olur, hem de iyi yanar. Hasan búyúcek bir meşeye varıp, baltayı kuru bir dala vurdu. Balta sesi boşlukta ôylesine âınladı ki...

Ortalık usuldan karariyor, ipilter gittikâe donuklaşiyor, ortalık gittikâe buza kesiyordu. Ôteden kapkara bir bulut geliyordu, bozkırın ústúnden. Kapkara kesilmiş, ôfkeli, kudurmuş, yerdeki kari, gôkteki aklıgı súrúkleterek geliyordu.

Hasan:

-Åabuk topla kestiklerimi. Åabuk åabuk. Yola dúselim hemen. Geliyor. Hasanın iâini her zamankinden de beter bir korku' sarmıştı. Baltasını korkuyla gelişi güzel sallıyor, ayaklan da yanıyor. Soğuk da arttıkaa artıyor.

-Topla topla, ipe sar. Benim de yúkúmú yap. İpime sar. Anam meraktan âatlar. iâindeki karanlık gittikâe búyúyor. Kôye gitme zamanı yaklaştıkâa, búyük bir felakete yaklaşı gibi oluyor.

Gagası güzel kuş... Her meşe dalında bir tane. Şimdi havalansalar...

Baltayı her vurdukâa, meşeden donmuş kar parâaları dökülüyordu. Orman, tüm ağaaları, dalları, yaprakları, kôkleri, gôvdeleri, toprağıyla donmuş bir aklıktı.

Ummahan, Hasanın kestiği odunları yerden åabucak alıyor, ipin ústúne diziyordu. Bir de kırılıp yere dúsmúş kuru dalları topluyordu.

-Oldu, Hasan. Tamam, dedi.

Hasan uykudan uyanırcasına durdu. Ağır ağır, sallanarak geldi, baltayı yúkúnún ústúne koydu.

-iyice sardın mı

-iyicene sardun. gittiğim yône arkanı dôn. Geriye dônúp bakarsan seni öldúrúrúm, ište şu baltaylan seni, ište şuracıkta kıyık kıyık ederim. Her ormana gelişlerinde, tam ayrılacakları sıra Hasan hep böyle yapıyordu. Nereye gidiyordu Uğraşı neydi İşte bu bir şırdı. Ummahan ne kadar korksa

da, gôz ucuyla uğrun uğrun onun gittiği yône bakıyor, ama Hasan taşların arasında gôzden yitiyordu. Ummahandı bu... Hasan isterse onu baltayla kıyık kıyık etsin, isterse ôlúnceye kadar konuşmasın, gene bakardı. Ama, gene de, o gidip gelinceye kadar yerinden kıpırdamıyordu. Yerine bağlamışlar gibi, orada ôyle durup kalmaktan başka bir şey yapamıyordu. Meraktan da ôlúyordu.’ Hasan, koşarak, taşlardan, kútúklerden atlayarak gitti. Yúreęi kút kút atıyordu. Oraya giderken hep ôyle olurdu. Bedenini tüm bir úrkúntú, kuşku, korkuya benzer, sevince benzer bir duygu sarardı.

Ateş yaktığı yeri geāti, ormamn iainde ada gibi upuzun, dimdik uzamış bir kayanın ardını dolandı, bir zaman yônú kayaya dönúk, ôyle kalakaldı. Sonra büyücek bir taş, kutsal bir şeye dokunur gibi, ucundan usulca tuttu dikti, bir zaman taşın yerine baktı, yerde sararmış, kıpır kıpır eden iki úa karıncaya benzer yaratık gôrdú. Kırılmasından korkar gibi, büyüsu bozulacakmış gibi, taş usul usul indirdi.

Hasan yaklaşırken, Ummahan:

-Dôneyim mi, Hasan diye seslendi.

Hasan, güvenli, işini gôrmüşlerin mutluluğuyla, umursamaz:

-Dôn, dedi.

Yúkú önce Ummahanın sırtına verdi, sonra da kendi yüklendi.

Ummahan yolda:

-Hasan, dedi.

Hasan durdu. Gôzgôze geldiler. Bakıştılar. Hasan:

-Sus! dedi, yúrúdu. Ummahan:

-Hani ormana varınca söyleyecektin Beni kandırdın, diye söylendi.

Hasan daha sert:

-Suuuss! dedi.

Ocağın başındaydılar. Meryemce belini duvara vermiş, başını gôęsúne eğmişti. Kıpırdamadan ôylecene duruyordu. Karşısındaki Ali ikide bir başını kaldırıp anasırın bu durgun, bu taş gibi haline bakıyordu. Meryemce ginikâe dúzeliyor, kendine geliyordu ama, ağzini da bıaklar aamıyordu. Atın ôlúmünden önce Meryemce ôylesine konuşur, ôylesine evin iaini şenlikle doldururdu ki, zaman nasıl geær kimse farkına varmazdı. Kış geceleri ôylesine âok şey anlatırdı ki, bitmezdi. Bu kadar anlatacak güzel hikayeyi nasıl bulurdu Bu dertli günlerde de eskisi gibi olsa... Bir olsa... Şimdi taş gibi, duvar gibi.

Akşam ezanını geceli ne kadar oldu, ne kadar oldu.. Kimse konuşmuyor. Çocuklar kendilerine gômúlmúşler, durgun ôlú gibi. Elifi dersin, bazı aâlıyor, evin içini iki sôzde Őeneltiyor, ama sonra her Şey sônúyor. Ali ne yapacağını, ne sôyleyeceđini bilemiyor.

Dışarda, bozkırdan uğultular geliyordu. Bu uğultular deli ediyordu Aliyi. Eskiden olsa, Meryemce bu uđul Dúnyanın dúzeni bozuldu da gitti. Kôyde de bir tad kalmadı. Herkes kızgın demir ústúnde oturuyormuğ gibi. Bu yıl kar iyi yağdı. Úrún bol gelecek. Gelecek ama...

Ali son bir gayretle:

-Ana, dedi,

-dışarda kurt ulumaları... Meryemce duymadı bile.

-Ana, dedi Ali sesini yumŐatarak,

-Şimdi Şu soğukta dúnya donmuğken, tam buza kesmiğken, Şu kurtlar ne yer, ne iâerler Biliyordu ki Meryemce kurt sôzúne dayanamaz, kurtlar ústúne konuğur da konuğur. Ali bir kurnazlık yapıyordu. Meryemceyi can evinden vurmağa âaliğiyordu. Meryemce konuğsun da varsın Şu ocaktaki ateğe, harlayıp giden yalımlara, Şu bacaya konuğsun. Konuđsun da neye isterse ona konuğsun.

Meryemce kurt sôzúnden de tınmadı.

Ali:

-Ana, dedi. Bu en son bağvurduğu hileydi. Bunda da konuğmazsa, artık bir daha ôlúnceye kadar hiâ konuğmıyacak demekti.

-Ana, diyorlar ki, Koca Halil ôlmemiđ, kôylú daha Áukurovadayken, o eve gelip saklanmığ, oğlu kapıyı aâınca ne gôrsún, Koca Halil iâerde' uyuyup durur. Okuttuđu Mevlut de bođa gitti. Ôyle değil mi, ana Sen diyordun ki o Koca Halil ôlmez.

Sen her bir Şeyleri bilirsin. Koca Halil, ôyleyse, neden dışarı âıkmıyor, diyeceksin. Kôylúyú pamuğa geâ koydu da, sefil eyledi diye utanıyormuğ. Bir de kôylú beni parâa parâa eder diye korkuyonnus. OŐluna demiğ ki, geldiğimi duyarsa kôylú, duyurursan kôylúye bunu, bağımı alır da giderim, diyormuğ. Diyormuđ ki bu kôylú beni gôrürse múmkúnú yok ôldúrúr. Oğlu da yemin etmiğ ki, kul olana senin evde olduğunu sôylemem. Bunları nerden duyduk diyeceksin.

Zala sôyleme... Hemen koğmuğ ambara girmiğ. Ben yokum, ben ôlúyúm, demiğ. İŞte bôyle ana. Meryemcede kipişti yok.

Bozkır gúmbúrdúyor, Ummahanla Hasanın getirdiği odunlar evin iaini tatlı bir kokuyla sararak, aatirtıyla yanıyor.

Evin arka duvarı toprağa oyulmuş, ön duvarı da aamurla taşlardan gelişiğúzel ôrúlmúştú.

Damın ağaaları meşedendi, sağiamdı ama, bu ev Alinin ta dedesinin dedesinden kalmıştı. Bôyle fırtınalı havalarda Ali ev yıkılacak diye korkardı. Ama bilirdi ki kişin ev yıkılmaz. Bútún ev, duvarı toprağıyla donmuştur. Evler baharın buzlar âôzúlünce âôkerdi. Evin iki el búyúklúğúndeki bir penceresi vardı. Hiâ bir zaman da bu pencere aâılmazdı.

Ôteki, uâta, karanlıkta, bir tek inekleri, bir danaları, úâ keâileri vardı. Bir yanda da saman duruyordu. Ev soğuktu, malı, ineği, atı, koyunu, keâisi âok olan evler sıcak olurdu. Evleri hayvanların solukları işittir. Hayvan en âok işitmek iain gerektir. Bu yıl iyi bir pamuk tarlası' bulurlarsa Ali bir inek, beş tane de keâi alacak, şu âocuklarıım bôyle úşúmekten kurtaracaktır.

-Ana, dedi,

-bu yıl âok pamuk toplayacağız. Kar da iyi yağdı bu yıl. Âok úrún olacak. Beş keâi, dört de inek alacağım. Bu evi işitmağa yeter de artar bile. Ôyle değil mi Meryemce taş gibi. Ne dúşúnúyor ola Neler geâiyor aklından Ôlmeden kendini ôldüren Meryemce. Bir insan konuşmazsa, o insan ôlu demektir. Şu Meryemcenin şimdi ôlúden ne farkı var Muhtar gitmiş de konuşmuş onunla. Demiş ki Muhtara, yakın bir gelecekte geleceğim kôye, altlarındaki âulu, evlerindeki keâiyi, ineği, hizmetlarındaki yağı, avrat larının bacalarındaki donu da alıp gôtúreceđim, ôteki kôylúler ne yaptılar ne ettiler de boralarıım ôdediler. Onlar kôylú de, siz kôylú değil misiniz Onlar gibi Áukurovaya siz de gittiniz. Onlar pamuk topladı, para kazandı da siz neden kazanamadınız Sizler yalancışınız. Bir daha size bir zırnık bile vermem. Bekleyin, yakında kôye geliyorum. Belki yúz yıl var, bu kôyler bizimlen alişveriş ederler. Dedem, babam zamanından bu yana. ilk olaraktır ki bir kôylú Áukurova dönúşú borcunu vermiyor. İlk olaraktır ki kapıma uğramıyor. Geleceđim kôye. Dur bakalım, o kôylú yúzúme nasıl bakacak Bu dúnya yıkılmazsa, ben de şu ellerimi keser de kôpeklere atarım. Siz, Yalak kôylúleri, ilk olaraktır ki bozulmaz bir ahdi amanı bozdunuz. Yarın siz Áukura indiğinizde, kôyúnúz boş kaldığında on kişi gelir de kôyúnúzú soyar soğana âevirirse, evlerinize ateş verirse, hiâ şaşmayın. ilk olarak ahdi amam bozan sizsiniz. Kôtúlúk tohumunu bu dağlara eken sizsiniz.

Ali başını kaldırdı:

-İşte ana, böyle, dedi.' Meryemce dalıp gitmişti. Kurtların ulumasını dinliyordu. Birden irkildi. Başını kaldırdı, Aliye baktı, sonra başı göğsüne geri indi.

Pencereden bir ses geldi:

-Ali, Ali, aç kapıyı.

-Sen misin Taşbaşoğlu

-Benim, dedi dışarıdaki ses.

Ali kalktı, kapıyı açtı. İaine de bir korku düştü. Taşbaş bu gece yarışı, öyle olur olmaz işler için gelmezdi. Bu işte bir bokluk vardı ya, Allah sonunu hayreylesin.

-Ne var, ne yok, kardaş Taşbaş:

-Kötü, dedi, iaini âkti.

-Adil efendi geliyormuş. Elifin kalktığı yere oturdu:

-Nasılşın Meryemce Ana diye sordu.

Meryemce aldırmadı, kıpırdamadı bile.

Taşbaşoğlu şaşkınlıkla:

-Ali, diye sordu.

-Meryemce Ana daha ağzını açmıyor mu Ali başıyla, açmıyor işareti yaptı.

-Ne zaman geliyormuş diye ölgün, bitkin bir sesle de sordu.

-Khnbilir, hiç belli olmaz. Belki şimdi damlar. Ali:

-Ne yapacağız Taşbaş:

-Yetmiş iki millete rezil olduk. Biz pamuğa gidince gelip köyümüzü tüm yerinden kaldırırrsa, bir şey demeğe hiç hakkımız yok. Biz bozduk. Ahdi amanı biz bozduk. Ali:

-Biz bozduk, hiç bir hakkımız yok. Taşbaşoğlu:

-Varsak desek ki Adil Efendiye, ey Adil Efendi, bir iştir oldu, kötü tarlaya düştük. Üstelik de geâ indik Âukura, gelecek yıl iki mislini al, desek... Ali:

-Kabul eder mola Taşbaşoğlu:

-Kabul etse, etse de bizi ele aleme rezil etmese. Göreneği bozduğumuzu yüzümüze vurmasa... Ama kuduruyormuş. Diyormuş ki o köyü zelzeleler götürecektir, seller götürecektir. O köylünün, dinsiz imansız köylünün başına taşlar yağacak... Yılanlar alacak o köyü, diyormuş.' Her biri Vurgun Ahmede dönecek o köylünün, diyormuş. Ali: diye âaresizlikle sordu.

Taşbaş:

-Ne akıl dúşúnúlúr Bu yıl gidip de bir metre bez alamadık. Bizim avrat âirîlâiplak. Evden dîşari âıkamıyor. Ali:

-Herkes ôyle, túm kôy ôyle. Taşbaşoğlu:

-Bu işi kôylúnún başına getiren bir Muhtar Sefer, bir de Koca Halil... Koca Halil deyince Meryemcenin başı kalktı, .dudakları kípîr kípîr etti. Bir şey sôyler gibi oldu, sôylemedi.

Taşbaşoğlu sôzú súrdúrdú:

-Biliyor musun Koca Halil ôlmemiş. Bizden önce gelmiş kôye, ambarın iâinde... Ali sôzú aldı:

-Biliyorum, dedi.

Koca Halil yatağını ambarın iâine yapmıştı. Yalnız geceleri âıkıyordu dîşari, o da, âok şıkışınca, âatlamağa âıkıyordu. Başkaca, gecesi gündúzú hep ambarın iâinde geâiyordu. Hemen hemen işik yúzú gôrmüyordu. Kapının her aâlışında irkiliyor, korkusundan bir kôseye sinip, iyice búzúlüyordu. Kôylúnún onu ôldúreceđine ôylesine inanmıştı ki, oğlunun sôzlerine aldîriş bile etmiyordu.

Oğlu:

-Baba, diyordu,

-sen kôylúye bir şey yapmadın ki... Kôylúye ne yaptıysa Muhtar yaptı. O geâ koydu kôylúyú, kôtú pamuk tarlasına o soktu kôylúyú. Kôylú sana bir şey yapmaz. Bir âık bakalım, kôylú sana gôzúyún ústúnde kaşın var derse, o zaman gel saklan. Bir daha da hiâ âıkma. Koca Halil:

-Sen bilmezsin, diye karşılık veriyordu.

-Sen daha âocuksun. Bu kôylúnún fendini bilmezsin.

Beni dîşari âıkarttıracaklar, sonra da, işte dúşmanımızı bulduk diye, parâalayacaklar. Sea bilmezsin onları... Sen de onlardan zin fendinizi...

-Baba, sen delirmişsin. Şu ambarda gún yúzú gôrmeye' gôrmeye âúrúyeceksin, istersen âıkma. Sen bilirsin. Koca Halil:

-Burada ôlúrúm de âıkmam, d diyor, yorganı başına âekiyordu.

Son gúnlerde kulağına bir şeyler âalınır gibi olmuştu. Kôyde de bir korku, telaş seziliyordu.

Oğlunun yúzúnde de elle tutulur bir korku vardı.

Bir an ambardan başını âıkarıp oğlunu âağırdı:

-Gel yavrucuğum, gel, dedi.

-Başında bir hal var senin de. Seni de mi öldürecekler Kim öldürecek Kôylúnún de başında bir hal var. Onları da mı öldürecekler Kim öldürecek Başlarına taş mı yağacakmış dedin Kôyú yerinden mi oynatacaklarmış Kulağıma aalındı da...

Ya ben ne olacağım Bunlar benim için böyle yapıyorlar. Beni öldürmek için. Ne var başımızda Oğul ambarın duvarına oturup babasına işi bir bir anlattı.

-İşte zurnanın zartıladığı yer burada. Adil Efendi bugün değilse yarın kôye gelecek, diye sözünü bitirdi.

Koca Halil inanmadı ama, gene de yüreğine bir ışık girdi, bir su serpildi. Şimdi bir kurtuluş umudu vardı. Belki kôylú onu bağışlardı. Yoksa mümkünü yok, bu kôylú onu öldürür. Yaşlıdır, elden ayaktan düştü demezler, adamın boğazını sıkıverirler.

Oğluna:

-Yavrucuğum, ben de biliyordum kôylúnún başında bir hal olduğunu. Büyük bir felaket dolaştığını kôylúnún üstünde. Göreneği bozdu kôylú. Bu kôylú gayri iflah olmaz. Ama bir âaresi var. Bir yolunu bulsun da Koca Halil, kôylúnún parmağı ağzında kalsın. Eğer beni öldürme yeceklerse, söz verilerse, ben de bu isten kôylüyú kurta gördürmeden beni parâalarlar.

-Baba sen deli misin, seni kim' parâalar

-Sen dediğimi iyi dinle. Sen bilmezsin, sen daha âocuksun, aklın ermez.

-Baba, sen deli misin Ne âocuğu! Ben altmışına merdiven dayadım. Oğlu böyle söyleyince Koca Halil bir süre sustu düşünüyü sonra:

-Yok yok, dedi.

-Sen âocuksun. Aklın ermez. Senin hiç akim ermez bu kôylülük işine. Benim burada olduğumu söylersen... Oğul boş bulundu:

-Biliyorlar, dedi.

Koca Halil birden bir âiğlik attı.

-Yandım, öldüm! Şimdi gelirler. Kapat kapıyı. Âabuk sürgüle kapıyı. Şimdi, şimdi... Hemen ambarın karanlığına uzandı, âulu da üstüne âkti. Tirtir titriyordu.

-Kanlım oldun, kanlım! Kapaaat kapıyı. Âabuk, âabuk. .. Oğul Koca Halilin delirdiğini sandı, elini bıktım dercesine sallayarak kapıya gitti:

-Kapatıyorum, kapatıyorum. Kapıda da bekler, kimseyi iâeriye göndermem, diye kapıdan alaylıca bağırdı.

Koca Halil inliyordu:

-Aaah, aaaah, diyordu.

-Aaaah, ôlúmúme sebep olan oğlum. Gôzúm diye, gôzúmún bebeği diye búyúttúđúm oğul, yemeyip yedirdiğim, giymeyip giydirdiğim oğul, ocağımı sôndúrdún.

Evimi bağıma yıkan oğul! Koca Halil bekliyordu. Yúređi daralarak, bir âıttırtı duyunca irkilerek bekliyordu. Ha geldiler, ha gelecekler. Her Şeyin suâunu ona yúkleyecekler. Muhtarı, kôylúsú, herkes, herkes túm suâu ona yúkleyecek, ôldúrúnce de, İŐtCDUyUA.aUyiUJTUUIIUUIU,IVUSUlltAUliljuHull. .

-.wxui, diyeceklerdi. Yoksa, o Koca Halil olmasa, bir koca kôyún bağına bôyle bir hal gelir miydi, gelmiş miydi Koca Halilin iâinde iki duygu âatıŐıyordu. Biri ôlúm... ôlúmden âok korkuyordu. Kanlı, parâa parâa' olmuş bedeni geliyordu gôzlerinin ônúne. Evin ônúne birikmiş insanların ellerinde her bir parâası. Bu, hiâ gôzlerinin ônúnden gitmiyordu. Âok eskiden, Âukurovada, kadınların birikip bir ağayı taşlarla ôldúrdúkleri geliyordu gôzlerinin ônúne. Kadınlar kudurmuş gibiydiler. Ağzı kanlı kancıklara benziyorlardı. Bir ağayı dalgúndúz ôldúren kôylúler, Koca Halili neden ôldúrmesinler Bir de, âok derinlerde, bir kendine ônem verme duygusu vardı. Kôylú tutup da, bir araya gelip de Muhtar Seferi bile ôldúrmezdi. Kim oluyordu Sefer Dúnkú âocuk... Ama Koca Halil yaşını bağını almış, ômúr gôrmúŐ bir kişiydi. Hem de Aslan Ağanın hırsızlar bağı.

Hem korkuyor, hem de Şimdi, Şimdi kapıyı aâmalarının bekliyordu. Ônde de, en bağta, kudurmuş gibi, saâları súpúrge gibi dimdik olmuş Meryemce geliyordu.

-Vurun avratlar, diyordu.

-Gún bugúndúr. Vurun kardaŐlar, vurun âocuklar. Parâa parâa edin Şu dinsizi.

Kôyúmúzú ele aleme rezil eden dôrt kitapta katli vacibi. Vurun ha vurun... Koca Halil seslice bir:

-Aaah, dedi.

-Ah Meryemce! Geâti gúnler. O Ibrahimin, gúzel İbrahimin hatırı olmasaydı, seni ne yapardım, biliyor musun Aaaah Meryemce! Bir sonbahar akŐamı Ađđardan aşağı iniyordu. Ađnar yaprakları kırmızıydı. Ardına gún vurmuş bir kırmızılık... Korkudan Őıra buldukâa, hep bu geliyordu gôzlerinin ônúne, kimbilir neden. Bir su akıyordu. Suyun yúzu kırmızı yapraklarla dôŐeli. Su değil ağnar yaprağı akıyor aşağılara.

Bir al at åalmiştî, Yuxan uoKsunaen. Aim rengi åınar yapraklarına uyuyor. At, altında kanat takmîş da uåuyordu. Birden at úrktú. Alîşik olmasa bôyle işlere, atm tırnağının dibini boylayacaktî. Åalıların iâinde' kana belenmiş bir adam gôrdú. Adam yola doğru inleyerek súrúnuyordu.

Attan indi, mintanını yırttı, adamın yarasını sardı. Sonra da adamı terkisine alıp súrdú.

Adam:

-Beni şehirlere, doktorlara gôtúrme, dedi. a Bana eşkiyalar başı Memo derler. O da adamı Aslan Ağamn evine gôtúrúp bıraktı.

-Bu da benim kardaşımıdır. Yarası iyi olana kadai bir iyice bakın, dedi.

-Sizden isterim. Tekeå dağının eteğinde şimdi kar sepeliyor. Orada bir mağara var. Kalkıp oraya gitmeli, bir ateş yakmalı, bir de kuzu kesmeli. Şimdi geyik yavruları búyúmuşlardır.

Memo dağların alıcı kurduydu. Koca Halilden bir haber gelse, can dúşmanını bile bağışlardı.

Şimdi sağ olsaydı... Sağ olsaydı da şu kôylúye...

Kôylú kapıya birikmiş bağışıyor:

-Åık Koca Halil, åık dinsiz imansız, åıık dört kitapta yeri yok kôylú dúşmanı! Koca Halil kapıyı aår mı Hele kapıyı kırsınlar! Az sonra oğlan uşak, kız gelin, önlerinde Meryemce domuzu yúkleniyorlar kapıya. Kapı åatırdıyarak aåılıyor, kırılıp yere dúşuyor.

Kalabalık iâeriye girerken kalabalıktan bir åıđlıktır kopuyor. Geriye dônuyorlar, kaacaklar, korkularından ústúste ústúste yiğiliyorlar. Kapının onu bir ana baba gúnú. Ne olmuş, kapı aåılır aåılmaz kôylúler karşılarında kendilerine dônúk úå túfek ağzı gôrmüşler. Tepeden tırnağa kurşun şıvalı úå eşkiya. Başlarındaki de Memo. lúnún ústúne. Kardaşım değil misin Boşalt Memo. Memo gúler:

-Kurşunsuz ôdleri koptu. Bunun yarışı korkudan sağ kalmaz. Yazık değil mi kurşuna Halil' kardaş Sonra kôyún iâine åıkar, kubara kubara kôyú bir uåtan bir uca dolaşır. Kôylú konuşmak ister.

Bağışla suåumuzu Halil Ağamız ne olursun, kırdırma bizi eşkiyaya...

Kapı aåıldı, Koca Halil hopladı, kulak kesildi.

Oğlu:

-Korkma baba, benim, dedi.

Koca Halil yúređi kút kút:

-Sen olmaz ol, baba kanlışı, diye geåirdi iâinden.

-Sen de o dinsiz imansız kôylúdensin.

-Adil Efendi bugún mú gelecek

-Yok baba. Ne zaman geleceği belli değil.

-Kôylúde bir toplanma, kípirdanma var mı Kimseye gôstermeden beni alış Tekeå dağımn eteğine, mağaranın ônúne gôtúrúr koyar mışın

-Boran kış, baba, boran kış! Adam değil Tekeå dağına, şuradan şuraya varıncaya kadar buyar ôlúr!

-Sen gôtúr beni oraya, o mağaraya. Can bir arkadaşım Memoyu... Memo derken yúređine bir çizirtı dúřtú.

-Aaah, o şimdi sağ olsaydı... şu kôylúyú túm kurşundan geåirtirdim.

-Baba, sen delirdin mi Kôylúnún seni aklına bile getirdiği yok. Kôylú başı kayışı olmuş zaten.

Kendi derdine dúřmúř. El seni neleyecek Åık dışarı, elini kolunu sallaya sallaya gez. Gôrenler boynuna sarışır. Sen yitince Åukurda sana bir Mevlut okuttum da túm kôylú gôzyařı dôktú.

Demedim mi sana bunu Koca Halil ambardan doğruldu. Gôzúne kapıdan ge

-Ulan súmúklú oğlan, kôylú beni hiå adamdan saymıyor mu Ben onları pamuğa geå gôtúrmedim mi Ben onların ocağını sôndúrúp borálu koymadım mı Benim yúzúmden aå sefil kalmadılar mı Karınları aå, şirtları åıplak kalmadı mı şimdi dışarı åıkarsam, beni ôldúrmezler mi Paråa paråa etmezler mi Sen deli misin sen, súmúklú' Haçı Kôylú beni, demek hiå bir şey saymıyor mu Demek adamdan saymıyor, ha Yemeyip yediridiğim, giymeyip giydirdiğim, aslan oğlum, åifte yúrekli súmúklú Hacım! Vay, vay, vay sana! Kartal gibi Koca Halilin oğlu olacaksın! Bir ara sustu. Haçı gúlúmsúyordu.

-Úřúyorum, úřúyorum. Bir yorgan getir. O orospu avradına sôyle de ocağa bir iyice tarhana koysun. Ôlmeden şıcak şıcak bir iyice iåeyim. Haçı mışıldanarak:

-İşte şimdi derdini sôyledin. Haçı bu bağırmaların, åađırmaların sonunun neye varacağını åok iyi biliyordu. Sonunun varıp şıcacık, túten bir tarhana åorbasında biteceğini biliyordu. Herkesin bir derdi olur, değirmencininki de su...

-Hemen sôylerim, şimdilik yapar baba. Sen deminde ol.

-Yorganı, yorganı getir. Haçı! Koca Halil gene de oğluna inanmıyordu. Kôylú onun evde olduğunu bilirdi de naşıl, naşıl olurdu da gelip ôldúrmezdi

Yalancı Hacı. Söylememiştir.

Múmkúnú, bunun hiã múmkúnú yok.

Ústúnde yorgan, titriyerek, kulağı kapının tıkırtışın da, ha geldi, ha gelecekler. Geceye kadar yúređi kalkarak bekledi. Olmadı, gelmediler.

-Aaaah, namussuz kôylú, aaah! Gelin:

-Baba, diye aağırdı, t aorbayı indirdim. Gel de iã. Seni bekliyoruz.

-Karanlık kavuğu mu Gece bir iyice ađktú mú Hacı:

-Ađktú baba, ađktú, dedi.

-Aık dışariya da bir bak, bakalım. Bir yanlığlık olmasın. Amanın ha! Hacı sofradan kalkıp, dışariya aıktı, geri geldi.

-Dışarda bir karanlık, bir karanlık var ki, balta kesmez. Hem de göz gôzú gôrmez. Koca Halil ambardan bir aocuk aevikliğiyle atladı, geldi sofraya oturdu, hemen kağığa sarıldı.' Kıtıktan aıkmışaaasına yanına yônúne bakmadan yumuldu. Aorbayı deli gibi kağıklıyordu.

Aorbayı aabucak iãti, bir iyice karnıñı doyurdu, hiã bir Şey söylemeden, kimsenin yúzúne bakmadan doğru ambarına gitti, yatağının iãine girdi, yorganı da bir iyicene başına aekti. Başını da bir iyicene yastığa yerleştirdikten sonra ellerini sakalıñın altında kenetledi. Dizlerini aenesine doğru getirdi, búzúldú. Bedeni, arada titrercesine úrperiyordu. Yumulmař yatağın sıcaklığını artırmıştı. Kendi sıcaklığını seviyordu Koca Halil.

İnsanın iãinde bôyle búyúk bir korku olursa, iște bu kocaman korkuyu kırk katır gúcú iãerinden sôkúp alamaz.

Kôylú gelmez mi, vay benim súmúklú, fıkkara Hacım vay! Kôylú beni bir ele geãirirse havada yer. Hem de aığ aığ, bir ateş yúzú gôstermeden. Hacı gibi var mı Hacı iyi oğlandı. Yaaa, aok aok iyi oğlandı. Adam, babasını kôylúnún ôldúreceđini bile bile, varır gider de, babam evde ey kôylú milleti, der mi Babasınıñ, bir insan, kan Memo eşkiyadan bir korkar ki... Memo eşkiya bilse ki Súmúklú Hacı bu kadar kôtu bir kişi, gelir de onu boğazlayıverir. Súmúklú Hacı inanmaz ki onun ôlmediđine. Varsın inanmasın, inanmasın o. Ben de inanmayanı gôreyim! Kim gôrmúř Mem onun ôldúđúnú Memo dağlarda, Memo hiã ôlmedi ki zaten. İki tek ikicik candarmacık, iki yumurtacı onun yanma yaklaşabilirler mi hiã Memo demişler ona. Kimin kardaşı o Koca Halilin.

O súmúklú Hacıdır. Daha aocuktur. Bir işin ônúnú ardını dúsúnmez. Başını sonunu dúsúnmez.' Dağdaki Memoyu aklına bile getirmez. Kôylúye, babam evdedir diye söylemiştir. Söylemiřtir o.

Kocakarı aenesine benzer aenesi. Yúreğinde hiá bir gizli tutamaz. Akâagôzún oluğuna benzer yúređi. O sôylememişse, Zalaca Karı sôylemiştir. Bir dúşe búruyerek. Hem de doğruca Muhtar Sefere sôylemiştir. O sôylememişse, Uzunca Ali sôylemiştir. Bir ôksúruk duydu. Başını da áevirdi. Bu ôksúruk kimin ôksúruđu, ne yandan geliyor demez mi Ôksúruđu tanıyınca da, varıp o anası olacak geberesiceye sôylemez mi O karşidan gelen mişimiz Abdullah, Lapacı Abdullah, Koca Halil burada, aman yakalayın demez mi Bútún bunların túmú de sôylemedi diyelim. Ya o katran kazanlarında pişesice pasaklı gelin de mi sôylemez.

Kôylú milleti kurnaz olur. Ne demişler Kôylú milletin anası sırtlansa, múmkúnú yok, babası tilkidir demişler. Yoksa bôylesi bir millet hiá bir mahlukattan sadır olamaz. işte bôylece fetva verirdi Karatopaklı Hoca Efendimiz, işte bu kôylú öldürmek için geceyi bekler ki, bir iyice tadını aıkarşın. Gece, adam öldürmek için áok iyidir, birebirdir.

Oğluna seslendi:

-Ben biliyorum, iki gôzúm oğul, dedi.

-Gôzúmún oğul, gece gejecejaer beni öldürmeğe. Kapının arkasına úá tane ağır kútúk koy. Meşeden olsun. Beş tane sürme áek, som áelikten olsun. Alaman áeliđinden. Kurtarabilirsen bôyleyin kurtarırsın babanı bucanavarmilletin elinden. Ama gene de kurtaramazsın. Onlar geceyi bekliyorlar. Karanlık, olúm gecesi áôksún ústúmúze. Taş gibi ağır bir karanlık dúşsún dúnyamıza, tşte o zaman, karanlığı tuta tuta, yordamlıya yordamlıya onlar evlerinden aıkacaklar, gelip bizim kapının' ónünde teker teker duracaklar. Onlar durmakta olsunlar, gelip yığılacaklar, gelip yığılacaklar. Sonracığıma kapıyadayacaklar. Kapıya dayandılar mı, kapı aılmayacak. Kapı aılmadı mı, daha zorlayacaklar. Gene aılmadı mı, duvarı delecekler. Ben bilirim, sağlam kapıyı aamağa uğraşmaktansa, duvarı delmek daha kolaydır. Ben bilirim de onlar bilmezler mi, gôzúmún áifte işiği oğul Sonra iáeri girince beni bir tavşan enciği gibi boynumdan tutup dışarı aıkaracaklar. Sonra biri bir kolumdan tutacak, biri óbúr kolumdan, karın ústüne, gece, aıkaracaklar. Elllerinde işiklar, kôylú, áoluk áocuk, sakalıma túkúrecekler.

Sonra da áá kurtlar gibi ústúme atılacaklar, her bir paraam birisinin elinde kalacak. İáini áekti:

-Yaaa, oğul, işte dağlar kartalı Koca Halilin de olúmú bôyle olacak. Ne yapalım, kader bôyle imiş, der Koca Halil. Kôylúye bu kadar ziyanı

dokunmuş bir adamı da kôylú başka túrlú ôldúremez ya, aynen Åukurova ağasını avratlar nasıl paraa bôîúk etmişlerse, ôyle ôldúrúr.

Adam Koca Halil gibisini ôldúrúnce de bôyle ôidúrmeli. Ôyle değil mi oğul Ama şu kocamış halimde gelip beni ôldúrmeseler ne olur yani! Ôyle değil mi, oğul Hacı ne diyeceğini şaşırmıştı. Ôldúrecekler dese, Koca Halil korkudan ôlúyor, sabaha kadar yatağında tirtir titriyor, kúfrediyor, inliyor.

-Senden haberleri yok, seni ne yapacaklar, kôylú kendi başının derdine dúştú, de yameti koparıyor.

Hacı gene de yumşak, aldırmaz:

-Baba, kôylúnún işi başından aşkm. Kasap yağ derdinde ala keâi can derdinde. Sen deminde ol, ambarında uyu baba. Kôylú seni ne yapacak Koca Halil kúcredi:

-Uu gece, hemen bu gece gelecekler, beni de ôldúrecekler. Paraa paraa' edecekler. Sevin súmúklú Hacı, sevin. Yediđim bir lokma ekmekâik de sana kalacak, súmúklú de súmúklú... Hacı:

-Bilmem baba, dedi bezginlikle.

-Belki de gelirler. Gelirler de bizim duvarı yıkarlar. Kôylúnún hep âektiği senin yúzünden. Bu yıl kôylúyú aâ perişan koyan sensin. Kôylú bunu bilmez mi Bilir de seni paraa paraa edip ôldúrmez mi Koca Halil kıvanâ iâinde kaldı:

-Ôldúrúrler oğul, ôldúrúrler, ôldúrúrler gôzúmún işiği. Gel yanıma da hakkım helal et. Gel yanıma oğul. Tut elimi. Al elimi avucuna. Gelinim de, torunlarım da gelsinler. Benim súdeđúmden kim dúřmúřse bu kôyde, hepsi gelsinler. Gelsinler de, ben gidiyorum gayri, haklarını helal etsinler. Bu kôylú beni sağ komaz. En sonuncu, sen de inandın oğul. Değil mi, oğul

-inandım baba, sağ komazlar.

-Gel ôyleyse oğul, beni bu sabaha sağ âıkarmaz bu kôylú. şimdiden başladılar kapımızda toplanmağa. şimdi kapımızı âıkaracaklar. Yok, yok, duvarımızı deleccekler. Gôzúmún âifte bebeği oğul. Åocuklar, gelin, Hacının bir işareti ústüne bıyık altından gúlerek ambardan iâeriye atladılar.

Hacı gitti babasının elini tuttu, ôteki elini de gelin tuttu. Koca Halú: yumşaciK. nizam tuşıuiiau McaciK dit şeocaı varı. tıaci onu bildi bileli babası hiâ bir zaman bôyle yumşak, bôyle dost olmamıştı.

-Koca Halilin de kaderi bôyle imiş. Kendi kôylúmúz elinde can vermekmiş akıbetimiz. Hacıyla gelinin ellerinden ellerini âekti, âocukları tuttu.

-Siz de hakkınızı helal edin ala gözünüzüm. Bir eliyle birinin,, bir eliyle ötekinin saanını okşuyordu. Sonra onları bırakıp ötekileri okşuyordu. Koca Halil, Koca Halil oldu olalı hiş kimsenin saanını okşamamıştı. Bu da şaşılacak bir işti. Sahiden Koca Halil ölüyor muydu

-Hakkınızı helal edin, dedi.

-Belki şimdi gelirlerHa geldiler, ha gelecekler. Önce Hacı, sonra gelin, sonra çocuklar:

-Helal olsun, dediler, ambardan' ayrıldılar, gelip ocağın başına oturdular. Uzun bir süre hiş konuşmadılar. Ambardan Koca Halilin iniltisi, kúfürleri geliyordu. Onu dinlediler ve ölümlü dúşündüler.

Gece yarışının horozlan ötüyordu ki, Koca Halilin sesi kesildi. Usul usul, rahat, çocuklar gibi soluk alıp veriyordu.

Gelinin adı Faunaydı. Fatma kocasına:

-Bu adamı bu dertten kurtarmak gerek, dedi.

-Yüreğim acıdı fikiraya. Sözleri bir de iáme dokundu ki, oturup ağlayacaktım az daha. Ellerini öpecektim az daha, Uyku dúnek yok fikiraya. Ben onu bu dertten yarm kurtarışım. Hacı:

-Nasıl diye sordu. Fatma:

-Yarın gôrúrsún, dedi.

-Şimdiye kadar ben om: hiş sevmezdim de varsın aksin diyordum.

Bak, Hacı, bu adam bana bunca yıl áektirdi. İki sözde tüm yüreğimi alıverdi, iáimde ona karşı hiş mi hiş bir kôtúllük kalmadı. Bir dertten yarın, yarın sabah kurtarışım, lazuc mtaraya. Yatağa girdiler, başlarıım yastığa koyar koymaz uyu dular.

Koca Halil, hiş namaz falan kılmazdı. Kılmazdı ama sabah ezanı okunurken de uyanırdı. Uyanır kúllenmiş ocağa ilk odunları Koca Halil atardı. Herkes uyanır bakardı ki ocakta korlu bir ateş, evin iái de ilmiánhk.

Ama Koca Halil Áukurovadan dündükten, ambarın karanlığına yerleştikten sonradır ki, bir kere olsun ocağın ateşini yakmadı.

Bugún canı ocağı öyle bir yakmak istiyordu ki... İáine doğan bir şey vardı mutlak. Bir kedi áevikliğıyle ambardan atladı, geldi áabuk áabuk ocağı yaktı, hemencecik ambarına girdi yattı.' Bugún amma da soğuk vardı. Ocağı batasıca sümüklü Hacı da bir fikiraya, bir fikiraya ki şu evi işitacak iki baş sığır alamıyor. Sanki Koca Halil kartalının oğlu değil de, sanki onun belinden dúsmúş değil de Lapacının belinden dúsmúş.

Koca Halil uyandıktan az sonra da Fatma gelin uyanırdı. O pasaklı, boynu uyuz Velicenin kızı.

Sonra da âocuklar, sonra da sımúklú Hacı. Sımúklú Hacı gelinle bir iyice dógúş ederdi. Ama her sabah. Koca Halil de bundan hoşlanırdı. Alışkanlık kudurgunluktan beter.

Koca Halil bekledi, bugün kavga yok. Sabahın son horozu ôttú, gün doğdu, kavga yok. Allah Allah, ne oldu bunlara Olacak iş değil, kavga yok. Bekledi, sabırsızlandı. Aıt yok.

-Fatma, Fatma gelin, diye seslendi. Bekledi. Ses yok.

-Hacı yavrum, dedi.

-Ne oldu bu geline, nereye gitti UJ WJVULLİM varmış. Bir şey mi diyecektin baba Koca Halil:

-Hani diyecektim ki... dedi, sustu.

-Ne diyecektin baba

-Hani... Hacı:

-Ooof, sen de! Söyle, ne diyecektin Koca Halil yatağından şöyle bir dikeldi, sakalını tutamladı.

-Sımúklú Hacı, sımúklú Hacı, adam mı oldun da bana âemkiriyorsun Daha sen dúnkú âocuksun, dúdúgúm. Hani diyecektim ki, bir hal mi var başınızda

-Yok baba, ne hal olsun Neden olsun Tım kôyún başındaki hal bizim de başımızda.

-Hani diyecektim ki...

-Vallahi ne dediğini anlamıyorum baba. Koca Halil iân iân gülerek:

-Hacı, yavrum, dedi, bir süre durdu.

-Hani dedim ki... Bir süre daha durdu. Sonra birden söyledi:

-Hani bugün gelinlen dógúşmediniz' de, başınızda büyük bir hal mi var dedim, meraklandım. Hacı güldü:

-Yok baba, dedi.

-Fırsat bulamadık. Daha gün doğmadan âekmiş de gitmiş. Birden Koca Halil bir âıgılık attı:

-Kapı, kapı! Kapıyı kapat. Hacı mahsustan:

-Kapı kapalı baba, dedi.

-Yok, yok. İşik geliyor. O işik nereden geliyor

-Pencereden baba.

-Var kapaat!.. Kapı ağıktı. Hacı kapıyı kapattı, geri ağıtı.

Koca Jtjajj:

-Sağol ama, sůmúklú Hacı, Koca Halili kandırma. Varıp da kapatıp aatıgın kapıyı bir iyice kapat. Sonra delicesine, avazı aıktıgı kadar bağırdı:

-Geliyorlaaar!.. Sen imdat eyle koca Muhammet. Tatlı canım sana emanet Koca Allahım. Beni şefaatten esirgeme, aólún aıaği.

Túm gúnahlarımı bağışla. Ben sana demedim mi Ben sana demedim mi derken, sesi sevinã iaindeydi.

-Ben sana, ben sana demedim mi, bu kôylú beni parãa parãa eder. Kapat kapıyı.

Kapaat! Súrmele kapıyı. Arkasına taşlan yığ. Duymuyor musun ayak seslerini Belki bin kişi geliyor. Duymuyor musun Aoluk aocuk, genã yaşlı, atıyla itiyile túm kôylú beni paraalamağa geliyor. Geliyorlar ha...Yetiş, yetiş imdadıma koca Muhammet. Boz atlı Hızır baba, o yetişemezse sen yetiş. Birden sesi kesildi. Yorganı başına aekti.

-Oouuuvvv! yapıyordu boyuna.

Derken, Hacı, sesler, aıgıllıklar, gúlmeler duydu. Eve doğru bir kalabalıgın geldiği belliydi.

Az sonra kapıyı vurmaya başladılar. Fatma:

-Kapıyı aã Hacı, dedi. Koca Halil ambardan bağırdı:

-Aãma, aãma, kurban olanı Hacı. Oğul değil misin canım Bak babanı öldürecekler.' Aãma Hacı. O avradın olacak orospu getirdi başıma bu işi, aãma. Baban sana kurban Hacı, aãma. Kul olam sana, aãma. Bu yıl Aukurovaya inersem, sana beş adam kadar pamuk toplarım. Hiã çigara da iãmem. Aãma Hacı. Hacı kapıya gitti:

-Ne istiyorsun Fatma, neden aãayım kapıyı Bu kalabalık ne Fatma usulca:

-Aã hele aã sen, dedi.

Koca Halil ambardan fırladı: piyi aãmıştı. Koca Halil kocaman bir kalabalıgın karşısında, bol işiğın ortasında bir an kalakaldı.

Birkaã kere gözlerini kirpiştirdi, sonra toparlanıp, hoop diye ambarın iaine atladı, yatağa girdi, yorganı başına aekti, bir topak oldu.

Arkasından koskocaman bir kalabalıgın kôyú aınlatan kahkahası koptu. Koca Halil buna bir iyice şaşırđı.

-Etmeyin, etmeyin, kıymayın tatlıca canıma komşular. Bu yıl sizi pamuğa geã gôtürmem. Bu seferlik bağışlayın beni, diyordu ki, kendine

geldi. Ne oluyordu Kalabalıktan alaylı, kahkahalarla karişık sözler geliyor, her biri Koca Halilin gôgsüne hanâer gibi saplanıyordu.

-Seni âiğ âiğ...

-Âiğ âiğ yiyecek kôylú!

-Koca Halil, Koca Halil.

-Meryemce de geldi, Meryemce de...

-Kurtar sakalıñ elinden, Halil Emmi!

-Âık dışarı, Halil Emmi. Âocuklar işi daha da azıttılar. Sôzleri túrkúleştirdiler:

-Halil Emmi, Halil Emmi.

Âukurovaya giden mi. Hep bir ağızdan sôylúyorlardı.

-Halil Emmiii, Kuyruğu telliii... Bir zaman sonra hiâ bir sôyledikleri anlaşılmaz oldu. ôylesine coşkun bir gúlmeye kaptırmışlardı ki kendilerini, dur durak bilmiyorlardı.' Gômleksizoęlu:

-Adama iyilik etmeğe mi, yoksa onu taşkalaya almağa mı geldik Susun bakalım, diye ôfkeyle bağırdı. Gômleksizoęlu âok ciddiye. Herkes sustu. ni dayadı:

-Halil Ağa, dedi,

-Hiâ korkma. Senin korkun boşuna. Kôylú seni öldürmez. Seni sever. Sen kôylú hakkında âok yanlış dúřúnuyorsun. Bu kôylú hep sipahi soyudur. Âık oradan. Sen âıkmazsan, ben gelir seni dışarıya kôylúnún iâine âıkarışım. Âık, Halil Ağam. Sôyledi, sôyledi, Koca Halil âıkmadı. En sonunda Gômleksizoęlu ambarın iâine atladı, Koca Halilin ústúnú aatı. Koca Halil búzúlmúř búzúlmúř bir topacık kalmıştı. Gômleksizoęlu bu bir topacık adamı kucağına aldı. Koca Halil kucağında âırpınıyordu. Getirdi, dışarıya karın ústüne koydu. Koca Halil bir súde orada, karın ústünde hiâ kipişdamadan kaldı. Sonra kuşkulu, ôlâúlú, usul usul kipişdamağa başladı, ônce sağ elini kara dayadı, azıçık doğruldu. Sonra sol elini dayadı, birkaç kere sağına soluna bakındı, sonra ayağa kalktı. Bir súde ayakta, kalabalığın ústünde gözlerini kirpiştirerek dolaştırdı. Daha kalabalıktan bir hareket, hiâ olmazsa dôętnelerini bekliyordu. Hiâ bir şey yapmayacaklarıñı artık iyice biliyordu ama, gene de bekliyordu.

Bir umut...

Koca Halil kalabalığın ortasında bôyle beklerken, Gômleksizoęlu geldi koluna girdi.

-Bak Halil Ağa Emmi, işte gôrdún. Kôylú tam burada, teknil åoluk åocuk burada. Gôzúnle gôrdún, sana bir şey yapmadılar. Ve de ben sağiken sana hiå kimse bir fiske vuramaz. Ve de bir sôz diyemez. Gôzún ústúnde de kaşın var diyemez. Ođlunu åađırdı.

-Oğlum Ahmet, gel de Halil dedeyin elini ôp. Åocuk koşarak geldi, tuttu Koca Halilin' elini ôptú.

-Gel Haç, sen de ôp babayın elini. Haç da ôptú., lar, Koca Halilin elini ôpúyorlardı.

Gômleksizođlu:

-Halil Ağa, búyúđúmúz, dedemiz ama, yeter şimdi. Soğukta titriyor. Geriye kalanınız gelir yarın ôpersiniz elini. Geråekten Koca Halil tirtir titriyordu. Gômleksizođlu onu gôtúrdú, ocağın başındaki, Fatmanın bu arada åabucak yaptığı yatağın iåine yatırdı:

-Sağlıcakla kal, Halil Emmi, dedi Gômleksizođlu.

-Sen bu kôyún túm búyúk dedesisin. Allah seni başımızdan eksik etmesin. Kalabalık gúle oynaya dağıldı.

Koca Halil bir boşluk iåinde kalmıştı. Demek kôylú onu hiå mi hiå öldürmeyecekti Nasıl olurdu bu Bu Adil Efendi belasını kim sardı onların başına Pamuklar bittikten, ôteki kôylúler pamuğa girip yarıladıktan sonra onları Åukura indiren kim Dôngeleyle yalan sôyleten kim Bugún bir oyun oynadılar. Yarm erkenden gelip paråalayacaklar. Ağız tadiyla, gúle oynaya paråalayacaklar. O Gômleksizođlunun gôzleri beter.

Yok, yok öldürseler hemen öldürürlerdi. Kıyamete kadar bu işi yapamayacaklar. Bu kôylúde kan yok ki. Kanı kurumuş domuzların. Salt çilk suya kesmiş yüreklerindeki. Bu kôyún avratlarını al, hepsini åırılåıplak soy, kôyún orta yerinde, tam alanın ortasında sabahtan akşama kadar gôbek attır, bu kôylú gene sesini åıkarmaz. Ne yaparsan yap, ne kôtúlúk edersen et, bu kôylú hiå bir vakit sesini åıkarmaz.

Bir dúşúnún, Åukura geå koyuyorsun, bir damla pamuk toplayamıyorlar, işte bu yüzden Adile borålarını ve korkuyla Adili bekliyorlar. Neredeyse beklemekten topu da delirecek deyyusların, orospuların, sonra da geliyorlar bu işi başlarına getiren adamın, Koca Halilin elini şapur şapur ôpúyorlar.

Vicdansızlar, namussuzlar, dört kitapta katli vacipler. Bu kôyden hiå kimsenin cenazesi kılınmaz.

Múthiŝ utanıyordu. Oğlu onu iki kere şıcak tarhana áorbaŝı iámeđe áađırdı, Koca Halil başını yorganın altından áıkaramadı. Áorba da bir gúzel, bir gúzel kokuyordu ki... Vay ocağın bata senin áorba gibi! Onlar áorbayı iáip bitirdi. Koca Halil yorganın altından dikizliyordu. Baktı ki ocağın başında kúáúk áocuktan başka kimse yok, hemencecik ayağa fırladı, ambarın iáine atladı, kôŝeye sindi.

-Oğlum Hacı, diye inledi.

-Ŗu ocağın başındaki yatağı bana uzat. Hacı geldi, yatağı kucakladı, ambarın iáine getirdi, eski yerine serdi.

-Gel yat baba, dedi.

Koca Halil:

-O şıcak şıcak kokan áorbadan payımı ayırdın mı, oğul diye sordu.

Hacı:

-Ayırdım, baba, dedi.

-Ayırmaz olur muyum Ben senin şıcak tarhana áorbaŝını ne kadar sevdiğini bilmez miyim Koca Halil sabırsızlıkla:

-Getir getir, diye bağırdı.

Áorbayı áabuk áabuk iáerken:

-İşte bôyle, işte bôyle, diyordu.

-İşte bôyle, oğul Hacı. Sen kansızın birisin. Senin yerinde ben olsam, bu gúzelim, bu şıcak şıcak túten áorbayı Koca Halile vermem. Áúnkúleyin Koca Halil benim can dúŝmanımdır. Tarlaya beni geá koymuŝtur. Ol sebepten Adili Ezrail kôylú bana bir hal etti ki, ôldúrmekten beter etti. Ne dedi bana Dedi ki, Koca Halil sen bize kôtulúk ettin, aá koydun, rezil ettin, ama biz gene de senin elini ôperiz. Hacı:

-Kôylú kabahati sana´ bulmuyor, Muhtara buluyor da ondan senin elini ôpúyor, diye onu yatıŝtırmađa áalıŝtı. Koca Halilin ôfkesinin nereden geldiğini artık biliyordu. Kôylú onu dôgecek, ôldúrecek kadar önemsememiŝti.

Aralarında uzun bir sessizlik oldu.

Koca Halil:

-Al şu áorba taşını da baŝımdan git, súmúklú Hacı, dedi.

-Sen de bu namussuz kôyden değil misin Hacı:

-Baba, kôylú seni suálu bulsa paraalardı. Bu kôylú seni áok sayar, dedi.

Koca Halil: a Sahi mi sôylúyorsun yavru diye yalvarırcasına sordu.

Hacı:

-Vallahi, dedi,

-doğruyu sôylúyorum, baba. Koca Halil ta yúrekten bir dua etti oğluna:

-Allah seni bu dúnyada da, o dúnyada da yeşil etsin oğul. Yemyeşil... dedi.

Hacı:

-Amin, diye iâini âekti derinden.

Yorganı başına âekti gene. Bir şeylerden korkmağa başladı. Aklına kôylúnun onu öldúreceđini getirdi. Eskiden, daha dún nasıl korkardı. Şimdi belki bir saat, iki saat uğraştı, kanlı, parâa parâa bedenini gözlerinin önüne getirdi, hiâ tınmadı. Halbuki nasıl úrperirdi, tüm bedeni nasıl âimgişirdi! Koskocaman bir boşluk iâinde kalmıştı. Acı âekiyor on beş yıl oluyordu, ölüm dedikleri böyle mi olur acep, diye dúşündü. Kıvranıyordu.

Dúşüncesini nereye vardırsa. elini nereye atsa boş âıkıyordu. Âıkıp kapıya, sabaha kadar durmadan bağırarak istiyordu.

Dışarda, bozkırdan uğultular geliyordu. Esen fırtına başını oradan oraya vuruyordu. Bozkır ışık sesleriyle doluydu. Ulu bir deniz gibi karlı bozkır, donmuş bozkır kuduruyordu. Bir süre bozkırı bütün benliğini' verip dinledi. Bozkırdaki yaratıkları dúşündü. Bu gecede, dışarda insanoğlu kalamazdı. Kalsa hemen o an dönüverir, kaya kesilirdi. Ya kurtlar, tilkiler, ayılar neyle ki Ya Kuşlar Ulu dağların koğuklarındaki kartallar Ya akâa pakâa güvercinler Ya yağmurcuk kuşları Seslice:

-Bu borana, kışa hiâ bir yaratık dayanamaz. Koca Allahım sen koru, dedi,

-şu cümle yaratığı.

Onlar senin öz bir yavrularındır. Eliyin emeği, gözünün nurudur. iyi koru onları. En ince ayrıntısına kadar kuşları, karıncalan, gözleri boncuk boncuk sansarları, gelincikleri, geyikleri, yaban keâilerini, onların yaşayışlarını, doğuşlarını, yavrularını emzirişlerini, şimdi de kar altında oradan oraya koşuşmalarını gözlerinin önüne getirdi. Sonra gene boşluğa dústú. Eli ayağı kesildi.

Bunalıyor, boğuluyordu. Uzun bir zaman, can âekişir bir durumda, karanlık bir duvar önünde kaldı. Bu bomboşluktan kurtulmağa âabaladı. Âabaladıkaa boşluğa, yalnızlığa, kimsesizliğe daha âok batıyordu.

Birden sarılacak bir dal, dolu bir yer buldu. Gözlerinin önünde bir kurtuluş, bir sevinâ umudu, bir top ışık gibi patladı. Kôylú niâin dôđmedi, niâin öldürmedi Vay namussuz, vay alâak kôylú vay! Vay dúşman, vay

kindar kôylú vay! Vay yerin gôgún canavarları vay. îste bu kim aklına geuuczuj.

Ne demek istiyor kôylú Ađama sôyleyim, demek istiyor ki, sen ôyle alâak, dôrt kitapta katli vacip, ôyle dúşúk bir yaratıksın ki kôylú sana, o pis tenine dokunmağa değmez, diyor. Seni hiâ sayıyor. Seni bir âop bile saymıyor. Bu da seni ôldürmezse, bir ormanlık odun al da derdine yan Koca Halil, diyor.' Bir de ne diyor kôylú Koca Halil, diyor bundan bôyle sen koca kôyún búyúk eğlencesisin. Sen sağ iken gayri kôylú dúgúnú derneği, eğlenceyi bayramı netsin. Seni sôyley, sana gúlerler, îste bu kôylú seni ôldürmez ama, senden ôylesine bir ôâ alır ki ôlúmden de bin beter. Kôylú bôyle yapmasaydı, seni bin kere ôldürseydi, sana bôyle bir kôtúlúđu yapabilir miydi Yapamazdı.

Şimdi, şü karda kıyamette, alimallah bu kôylú uyumuyor. Uyur mu hiâ! Hep Koca Halili konuşuyorlar. Onu alaya alıyorlar. Evden eve gidiyorlar, konuşuyorlar, soğuşuyorlar. Hep hep Koca Halili konuşuyorlar. Dillerinde hep Koca Halil. Bulmuşlar hep konuşacak, ôâ alacak birisini... Kulaklarım âınlıyor. Bir adamın arkasmca konuşmayınca, o adamın hiâ kulakları âınlar mı ôâ almak için hep alay ediyorlar. Neden ôldürmediler ôlúnceye kadar, kıyamete kadar alay etsinler diye ôldürmediler. Ne domuz kôylú! Can dúşmanı. Deve kinliler, kinliler, iki dinliler, dinliler! Şimdi rahatlamıştı, iâindeki boşluk dolmuştu.

Uyudu.

Sabahleyin erkenden uyandı, başını gizlice ambardan âıkardı. Gelin ocağın başına oturmuş, ocakta âorba pişiriyordu. Kokladı, tarhana değildi. Bilirdi Koca Halilin tarhanayı sevdiğini, hiâ tarhana pişirir mi ôâ alacak. Bundan bôyle artık bu evde tarhana pişmeyecek. Gelinin yúzünde alaylı bir hal var. Hep iâinden alay ediyor. Âo hep bıyık altından gúluyorlar. Joca iiaııje guıuyonar.

Az sonra kapıdan Hacı girdi. Sevinâ iâindeydi. Ađzi kulaklarına varıyordu. Vay súmúklú Hacı vay! O da babasına gúluyor. Vay Hacı vay, kuş súdeyle búyúttúđúm, yemeyip yedirdiğim Hacı, sen de mi babana' gúluyorsun Tepesinin taşı attı. Ôfkeyle bağırdı:

-Hacı! Ne gúluyorsun, ne alaya... Birden sustu, sesini yumşatú.

-Gúzel yavrum Hacı, dedi.

Sormağa korkuyordu. Ama kendini yenemedi.

-Yavrum, Hacım, gelsene yanıma. Baban sana bir şey soracak. Gel benim yüreği som altından oğlum. Hacı, babasının bu bir anlık değişmesinden şaşmış, ambara yaklaştı.

Kapıdan kar doluyordu içeriye. Azıçık da işik.

-Nerden geliyorsun oğul Bak, kirpiklerin, kaşların, sakalın, tüm donmuş. Bu karda kıyamette dışarda ne dolaşırsın, bire oğul Sonra úşúrsún. Bu soğuklarda öyle çok gezme, sonra hasta olursun, yiğidim canım. Nerden böyle Adilden bir haber var mı Hacı:

-Köylü hep bekliyor. Adil daha gelmedi.

-Köyü hep dolaştın mı Kimleri gördün Ne diyorlar

-Ne desinler baba. Oturmuşlar bekliyorlar. Herkes patlıyor. Korkudan da ölüyorlar.

-Taşbaş ne diyor, Memet Taşbaşoğlu

-Ne desin baba, hep köylüye sôgúp duruyor. Köylüye kara alkışlar ediyor ki, kulaklarını kapatıyor tüm köylü, duymamak için. Bana bir kurşun değsin de, tam yüreğimin başına bir yağlı kurşun sıksınlar da, Taşbaşoğlunun bir sözünü duymayayım. Koca Halil oğlunun sözünü kesti: soracağım var. Hacı ambara dayandı, babasının üstüne sarktı.

-Buyur baba.

-Oğlum Hacı, dedi tıkanarak Koca Halil,

-bu köylü sabaha kadar hep beni konuşmuş. Öyle söylediler. Sabah erkenden elimi öpmeğe Mırmırık Dursun geldi de o söyledi. Mırmırık dedi ki, köylü sabaha kadar hiç uyumamış, hep benim üstüne gülmüşler. Sözümü edip edip hep bana gülüyorlar, işte böylece de benden öâlerini alıyorlarmış. Öyle değil mi

-Baba, dedi Hacı,

-sen aklını mı kaçırdın Hacı bir şeyler sezinliyordu ama, neydi'

-Köylü neden hep seni konuşsun, neden hep senin üstüne gülsün Köylü can derdinde. Köylü Adil gelecek diye, kahrından ölüyor. Köylünün sana gülecek hali mi kalmış Yeme kendini baba.

Sen köylünün nesine gereksin. Köylü seni unuttu gitti bile. Bir yerde, bir tek sözünün edildiğini duymadım bile. Mırmırık Dursun da ne demeye gelmiş sabah sabah O bize hiç gelmez ki...

Baba, inan ki hiç mi hiç gülmedi köylü sana. Kim ne derse inanma. Koca Halil, sesinin âiktığınca bağırdı:

-Sus, sümüklü Hacı, yalancı Hacı! Bir daha da benimle konuşma... Git başımdan. Hacı:

-Baba, sen delirmişsin, dedi, dışarı aıktı.

Koca Halil iyice boşalmıştı. Yatağa serildi. Yok gibi olmuştu. Sağ eliyle, sol elini tuttu, sıktı.

Sonra kolunu işirdi. Kesik kesik soluk alıyor, boyuna kendi kendine söyleniyordu.

Gelin arba getirdi, Koca Halil yemedi. Müthiş bir küfür savurdu geline. Gelin karşılık vermedi.

Bu daha aok deli etti onu.

Akşama kadar Koca Halil, böyle can aekişircesine r lan, pamuk tarlalarını, Koyuıerın yuzuue şeyi, her şeyi düşündü, hiã bir yerde kendine tutunacak bir dal bulamadı. Bütün köyü, dünyayı, esen borayı, yağan karı, soğuğu kendine düşman saydı, gene olmadı. Allaha sığindi. Onu kutsadı. Azıçık kendine gelir gibi oldu.

Ktlklerini getirdi gözünün önüne. Cehennem getirdi. Cehennemde cayır cayır yanışını, sırat köprüsünden geãerken ateş' denizinin ortasına dşsn... ille de köylünün onu ldrmeyişi, dgmeyişi, ona glmemeleri koydukãa koyuyordu.

Birden bir düşünce korkunã bir tatlılıkla bütün bedenini sardı, ayağa fırladı, ambardan aıktı.

Gülüyordu. Torunlarını kucakladı, teker teker öptü. Gelinini de öptü. Açından lyordu.

-Güzel gelinim, soylu gelinim, dedi,

-senden bir şey istiyeceğim. Bir tarhana arbaşı yapacaksın ki, üstüne yağ koyacaksın bol bol. Nane de atacaksın bol bol. Öyle bir koksun ki, kokusu tüm köyü alsın. Kırmızı biber bulursan onu da ekele üstüne. Yapar mışın bunu bana, gelinim Fatma:

-Yaparım baba, dedi.

-Hem de istediğinden daha da lezzetli yaparım. Koca Halil sevindi. Saãlarını okşadı:

-Hele ben şu köyün iãine bir aıkayım. Aıkayım da bir dolaşayım. şu karda köy nasıl olurmuş, iyicene unuttum. Gidip göreyim, dedi. Gözlerinde mutlu, kurnaz bir işilti vardı. Canlanmıştı.

Fatma iãinden geãirdi:

-Bizimki yirmi yıl önce hep böyleydi, dedi.

-Şimdi gene öyle. Koca Halil abucak dışarı attı kendini. Fırtına yavaş yavaş ağıyordu. Gecede korkunã bir bora vardı. Dışarıda kimsecikler, hiã bir yaratık yoktu. Donmuş karın ús Kôyú baştan ayağa, ev ev dolaştı. Bir tek şey istiyordu. Onu kôyden bir tek insan gôrsündú, yeterdi. Kapılarda durdu. Gôren olmadı. Bir çocuk bile dışarı akmıyordu. En sonunda gitti Taşbaşoğlunun kapısını aldı. Kapıyı Taşbaş açtı. Taşbaşın aşık yúzu onu gôrúnce açıldı.

-Buyur Halil Emmi, hoş geldin sefalar getirdin. Ne var, ne yok dedi.'

Koca Halil:

-Oturmayacağım, oğul, dedi.

-Bir şey soracaktım. Kôyú dolaşmağa ağtım da... Şu kôyú ev ev gezeyim dedim de...Kôyú bir canım ağkti ki! Bir şey sorayım şu Taşbaşına, dedim.

Taşbaşım beni sever, dedim.

-Severim Halil Emmi.

-Gelecek mi Adil Gelip kôyú soyacak mı Taşbaşın yúzu karardı. Ocaktaki ateşten yúzúnún yansına ışık vuruyordu.

-Gelecek, Haúl Emmi. Gelecek de kôyú iğneden ipliğe soyacak, Halil Emmi. Bunun hiã bir mómkúnú aaresi yok. Buyursana iãeri.

-Şimdi geziyorum, sonra gelirim Taşbaşım. Sonra uğrarım. Hakkını helal et... Hakkını helal derken kıvanalıydı. Taşbaşın ústündeki tepkiyi bekliyordu.

Taşbaş umursamazlıkla:

-Bir yere mi gidiyorsun, Halil Emmi diye sordu.

Koca Halil, úzúntúlu:

-Yok yavrum, dedi.

-Bu yašta, bu kızılca kıyamette nereye gidilir ki Laf olsun... Sesinde bir alaylı hava vardı.

-Sağlıcakla kal, Taşbaş, diye ayrıldı. Taşbaşım dememişti. Sesi de, kinliydi.

Size, sizin hepinize gôsteririm der gibiydi. Taşbaş bunu sezdi.

Eve gelirken tarhana kokusunu ta uzaktan aldı. El I girdi.

Fatma:

-Baba, dedi sevinãle,

-sana bir tarhana aorbası yaptım ki, Ómrúmde böyle güzel aorba yapmadım. Koca Halil, gene onun saálarını okşadı, optú. Torunlarını da

teker teker bağrına basıp ôptú.

Oğluna da sarıldı, uzun uzun koklayarak ôptú. Sonra da hemencecik sofraya oturdu. Kaşığı her ağzına gôtúrúşte bir

-Oooh âekiyordu.'

-Oooh, elin dert gôrmesin kızım. Ben de ômrúmde bôyle âorba iâmedim, kızım. Âorbayı bitirir bitirmez, hemen ambarına atladı, yatağa girdi, yorganı ústúne âekti.

Gece yarıya geliyordu. Âoktandış Koca Halilin kulağı kirişteydi. Uyusunlar, hele bir iyice uyusunlar. Uyusunlar da Koca Halil ne demekmiş, Koca Halil gôstersin onlara.

Koca Halilin kirişteki kulakları, karıncanın ayaklarının sesini bile kaâırmazdı. Kulakları iâin bôylesine ôđúnúrdú. O kulaklar ki onu, Aslan Ağanın hırsızlar başı yapmıştı. Şimdi de yataktakilerin soluk alışlarını ayarlıyordu. Uyumamışm, az uyumuşun, derin uykulara dalmışın soluk alışları başka başka olur. Derin uykulara varmışların soluk alışlarını bekliyordu. Sevinci de iâinde gittikâe búyúyordu. Hem bekliyor, hem de túrkú sôylememek, kalkıp oynamamak iâin kendini zor tutuyordu. İlk horozlar, yani gece yarışı horozları ôterken baktı ki, ortalıkta âıt yok. Herkes derin uykularda. Ústlerine ôlú toprağı serpilmişâesine.

-Haydi Koca Halil, gún bugún! Gôrsúnler Koca Halili. Gôrsúnler Koca Halil kim! Adını sôylemek hoşuna gidiyordu, táinde ilik, incecik bir úrperti vardı.

Ambardan, hiâ ses âıkarmadan dışarıya atladı.

Yayla Kúrdú yapması, kimseye el dokundurmadığı bir nakışlı kepenegi vardı. Yúklúđún en altında, âeyizlik âuvalların iâindeydi. Vardı, âabucak onu oradan âıkardı. Keâe âizmeleri kapının arkasında hazır duruyordu. Onu hemen ayaklarına geâirdi. Bútún bunlar bir anda oldu. Dışarıya âıktı. Dışarı âıkar âıkmaz, onu yere âarparcasına bir bora karşılardı. Borayı yeyince bir iki kere sallandı, sonra kendini tuttu.

-Heheyt anam! Koca Halil bôyle âok, âook boran kıştan geriye' kalmıştır. Ôyle değil mi, gúzelim Soğuk dondurucuydu. Yalak kôyú değil, bozkırın ucu değil burası, şu ocağı batasıca yer Tekeâ dağının başı olmuş.

Değneği iâerde kalmıştı. Bir de azık almamıştı. Azıksız, kibritsiz yola âıkan yolcunun başına kôtúlúklerin búyúđu gelmez mi Kapiyı tıķırdatmadan yeniden iâeriye girdi. Sofradaki ekmeği, kúpteki peyniri aldı,

bir âikına sardı, onu da beline bağladı, kapının ardındaki değneği de kaptı, dîşariya sessizce súzúldú.

Bora gittikâe azıttıyordu. Gene taş gibi yúzúne âarptı. Aldırmadı, koşarcasına, arkadan hişim gibi gelen boranın ônúne dústú. Koca Halil gúneye, hep gúneye yúrúyecekti. Ambarda uykudakilerin soluklarını dinlerken dîşarda belalı bir fırtınanın olduğunu, bozkırın delicesine uluduğunu duymuştú. Ama boranın bôyle hişim gibi saldıracağıni bilmemişti.

Ortalık silme karanlıktı. Kôyún evleri zarzor farkediliyordu.

Ama olsun. Arkadan kepeneğe vurur. Bu kepenek ki taş gibidir. Kúrtler yapmıştır, iâeriye bir damla soğuk bile sızdırmaz.

Kôyú âıkınca, dört bir yandan delicesine savuran boranın ortasında kaldı. Bir süre bir adım bile atamadı. Ka se mi Sonra sevinci gene kabardı. Kôylú sabahleyin kalkıp bakacaktı ki... Yaaa, kalkıp bakacaklar ki Koca Halil yok. Bu karda kıyamette nasıl gitti Gittiyse ôlúme gitti. Gitmediyse gôge âekildi.

Kôylúnún şaşkınlığını gôzônúne getirdi, iâindeki gúa depreşti, sıcak úrpertiler tüm bedenine yayıldı.'

-Olsun, dedi seslice, bağırcasına.

-Varsın olsun. Şu tatlı canı bir kere kôyún dîşına attın ya, Koca Halil, isterse daha beter olsun, isterse şu ulu gôkyúzú tüm kar olup yere dússún, boran olup yeryúzünden aksın. Sevinerek yola dústú. Dereye aşığı inerken bora azıçık azaldı. Bu daha âok sevindirdi onu.

Ayakları daha âabuklaştı. Bu havalarda âabuk yúrúmeli. Ôyle ôlúmsek ôlúmsek yúrúrsen donar kalırsın.

Derenin dibine doğru bora ôylesine esmeğe, dört bir yandan savrulmağa başladı ki, gideceği yônú şaşırdı. Bir an baktı ki gerisin geri kôye doğru âıkıyor. Hemen yônúnú buldu, aşığı inmeğe başladı. Bir zaman yana kaydığıni farkına vardı. Şaşırmıştı. Koca Halil şaşırtır mı işte şaşırmıştı. Dibektaşım bulsa yolu doğrulturdu. Bora da azıçık kesilse... Ama kesileceği yerde, gittikâe azıttıyordu. Varsın azıtsın. Sağa vurdu, sola vurdu, bir adım ilerleye mediğini biliyordu.

İkirciktendi, iâine bir korku dústú. Geri dônse mi Bu dúşúnceden ôylesine korktu ki, bütún melekelerini topladı, Dibektaşım yônledi, oraya doğru âabuk âabuk yúrúdu. Boynundan aşığı gıçılı kar giriyordu. Boynunu iâine âekti. Birden bir yere geldi ki, sút limanlık, bora tutmuyor, Dúşúndú ki

buralarda böyle yerler  ok. Burada bir yornuk almak gerek. Karın  stune oturdu.

 ura a ağı Uzundere, Sumbul Velinin oğlunun ölüsünü baharın, Uzunderede bir kayanın dibinden  kardılar. mu , öylece aonup Kaımı u. i uzun Karaan temiz eai er. Güler gibiydi. Öyle terütaze duruyordu. D rtsen uyanacaktı. Uzunderede donup kalanın hesabı yok.' Gökte bir yildiz vardı. Uzundereye bir kervan d sm st . Yolunu  a ırmı  bir kervandı bu.

Yildizdan başka yol gösteren yoktu onlara. Yildıza doğru gittiler ha gittiler. Bir türlü sabah olmadı. Baharın Uzunderede kervan buldular. Atları, katırları, e ekleri, insanlarıyla ayakta, r y  e hazırmı casma öyle duruyorlardı.

Bu kuytu, bu ilmanlık yerden  kınca aşağıda toprağı sarsan bir borayla kar ıla acağını biliyordu. Burada sabaha kadar beklese de, sabah olunca yola d  se... Olmazdı, olmazdı. Yolcu yolunda gerek.

Ağr ağır ayağa kalktı. Farkına vardı ki usul usul donuyor, iyi ki ayağa kalktım, dedi.

Dibekta ı az aşağıda, onun ötesinde Uzundere. Sabaha kadar böyle yürürse belki Uzundereyi geçebilir.

Köylü ne diyecekti Kendini, diyeceklerdi, ala karlı, ulu fırtınalı delice Uzunderenin ortasına vurmu , bile bile vurmu , donmuş da  lm  , diyeceklerdi. Bulsalar bulsalar, ölüsünü baharın bulacaklardı. Donmu   ont olmuş. Namaz kılar gibi diz  okm  . Bunu görünce de ne diyeceklerdi Koca Halil  ok müslüman adam, ermiş insan. Bakm dünyasını bile namaz kılarak deği tirmi . Halbuki sağlığında hiç de namaz kılmazdı.

Dibekta ımın orasını bir türlü doğrultamiyordu. Bir süre oralarda dolandı durdu. Ama Uzunderenin dibine gelmişti.

Geri  kkip gitse mi Sabaha kadar indiği yoku u  kamazdı ki...' Donup  leceğine, Uzunderenin dibinde bahara kadar karm altında kalacağına kendisini var gücüyle inandıрмаđa  ali iyordu. Bir an inandı da. di. Cebinde de daha a ılmami , ağzına Kaaar aoiu ojr kidrit kutusu vardı. Kutuyu evden  almı tı. Fatmanın sakladığı yerden. Hırsızlar ba ı Koca Halil bir kadının hem de evindeki bir kadının sakladığı kibrit kutularını da bulamazsa, ben ona Koca Halil mi derim Kar da olsa kıyamet de, Koca Halil yeter ki eline bir  alı  ırpı geçirsin, ateş yakmasını bilir.

Uzunderenin dibinde, bozkırdan gelen fırtına daha da delirmi ti. Bir yaprak gibi onu oradan oraya atıyordu. Dereye inince boranın öyle

kúâúmsenmez, yúзде yúz ôldúrúr, dondurur cinsten olduğunu bir iyice anlamıştı. Bunu anlayınca sevinci bir an doruğuna âıktı. Ama elleri ayakları donmağa yúz tutuyordu. Bu da onu korkuttu.

Birden zmk diye durdu. Artık bir fırtına, kar, bora denizindeydi. Soluk bile alamıyordu. Ağır ağır gelen ôlúmú ensesinde duydu. Âok korktu. Titreyecek hali bile kalmamıştı. Usuldan, dişsiz âenesi âarpıyordu. Bu bora değil, korku adamı ôldúrúr, dedi kendi kendine. Dereye aşağı, bótún gúcúnú toplayıp yúrúdu. Gôkte bir tek yıldız bile olsa yeterdi. O bile yok. Hem de gôz gôzú gôrmüyor. Ne demiş de bu deliliği yapmış, sıcacık yatağından kalkmış, kendini bu azgın boranın kucağına atmıştı işte burası tam derenin ortası, ôlúm yeri. işte dereye girenler tam buraya gelince hiâ bir daha dışarıya âıkamamışlardır.

Kafasından hep dônme, kôye geri dônme, bu gelen ôlúmden kurtulmak geâiyordu. Tam ôlúmún kapışına gelmişti. Ôlúm zordu. Ôlúm en búiyük boşluktu. Bunu iliklerinde duydu. Bağırmağa başladı. Uzun uzun bağırdı. Ama dônemiyor, bağırarak derenin âukuruna âukuruna onu arkasından bir gúa itiyordu.

Orman nerede kalmıştı Bótún melekelerini toplayıp ormanın yerini bulmağa âalıştı. seğirme iâinde kaldı.

Âukurovada sıcak bir gúnde toza batmış bir dut ağacı gôlgesinde... Bir gún bir gece bir uyku âekmişti ki... şimdi canı uyumak istiyordu. Uyuyup kalınca da, ôleceđini biliyordu. Ama dayanılmaz bir uyku ôylesine bir sarıyordu ki... Soğukta, şuracıkta uyumak. Ama ôlúm... Olsun! Bir ôlú bebek geldi gôzúnún ônúne, ôlú bebeğe acır gibi kendisine acıdı.

Oyuktař var ilerde. Oyuktasın başında úâ ağaâ vardı. Dalları kuru. Oyuktařta bir ateş yakıp, onun yanında uyumak. řte Oyuktař şurada, ilerde, ôtede.

Bora savuruyor. Uyku, ilik bir su gibi sardıkâa sarıyor. Dayanılmaz. Bu gittikâe uykuya varış tadı, tadların en gúzeli, en vazgeâilmezi. Koca Halil, yılların Koca Halili, bunca kar, bunca boralardan kalmış Koca Halil bu uykunun bir ôlúme gidiş olduğunu bilmez mi Ama uyuyacak.

Koca Halil belki de ômrúnún en güzel tadında. Uyku onu ağır ağır tım tadjyla sarıyor.

Bedenine, en incs damarlarına kadar tad yayılıyor. Bora, kar bastırdıkâa Koca Halil bir uyku cennetine doğru gidiyor, uâuyor. Bedeni hafifliyor. Ama gene de yúrúmekte.

Uyku bastırıyor. Âokúp kalacak. Oturmamak, şuraya uzanıp yatmamak iain kendini zor tutuyor.' Kepenek var. Kepeneğe iyice sarınmalı. Bacaklarını karnına âekip bir topak olmalı. Ôylesine bir topak olmalı ki, dizleri burnuna değmeli. O zaman, ište o zaman dışardan hiâ bir soğuk iâeriye giremez. Sabahleyin de uykusunu almış Koca Halil, karların, soğukların arkadaşı, sağlam, dinâ uyanır.

Ya gece âok kar yağıp da altından âıkamazsa. Kar sıçak tutar insanı.

Eli ayağı kesiliyor. Kesildi... Oturacak, yatacak. Var gúcúnú bir dana topıuyor. jy belasını versin, bu karanlıkta, bu borada da Oyuktasın yolu ôyle kolay bulunmaz ki... En iyisi şuracıka yatmak, uyumak.

Uyurgezerler gibi sallanıyor, oraya buraya yalpa vuruyor. Esen bora onu nereye iterse o yône gidiyor.

Oyuktašta ateş yakmak, búiúk, koskocaman bir ateş... Oyuktasın ağaâlarına bir ateş vermek... Saę eli, koynundaki kibritte. Ateşte ekmek kıztarttıktan sonra yemek, sonra uzanıp bir uyku. Deli oluyor.

Kopuk kopuk dúşúnceler. Artık ne yône gittiği belli değil. Ayakta yan uyumuş. Dúştú dúşecek.

Koca Halil, bir yandan, bir boşluğa dúştúęúnún ancak farkına varıyor. Kendini sert bir buzun ústúnde buluyor. Kolunun ağrıdığını ta yúreęinde duyuyor. Acı, uykunun yerini hemencecik alıyor. Sol eliyle kolunu tutuyor. Kolundan ilik ilik bir kanın eline bulaştığını duyuyor. Acı, dayanılmaz. Hemen ayağa fırlıyor.

Bir sevinâ, a Kolum kırıldı, eyvah! diyor. Ama kendine geliyor.

Esen bora hişim gibi. Boranın korkunâluğunun ilk olarak farkına varıyor. Kepeneğe sıkı sıkıya sarılıyor.' Zala:

-Kurban olduğum Seferim, Sefer Ağam, diyordu.

-Sorma başıma gelenleri. Dúšten gôzúmú aâamaz oldum. Uyku uyumağa korkuyorum. Yataęa girmeğe korkuyorum. On gúndúr bu bôyle. o Âukurun dúzúndeyim. Yukardan kara bir bulut ağıyor aşâği doğru. Kara, kapkara, kara kara kapkara bir bulut. Hişim gibi ústúme geliyor. Ben dúsmúsúm Âukurun dúzúne kaıyorum. Yel gibi de koşuyorum. Sonra soluğum kesiliyor. Soluęum kesilince topraktan al atlar âıkıyor, sonra da kır atlar âıkıyor. Toprak, âat diye, ortasından ikiye ayrılıyor, iâinden dışarıya atlar fırlıyor. Her fırlayan at, doludizgin, başını kuyruğunu dikip ovaliğa aşâği kayıp gidiyor. Akâasazın bataklığına giriyorlar sonra. Ben de atların ardındayım, bulut benim ardımda. Atlara durun, bir taneniz dursun hiâ

olmazsa, diye bağıriyorum. Sizde hiã insanlık yok mu, din iman yok mu, diye basbas bağıriyorum. Yanlan topraktan boyuna nallan parlayan atlar fırlıyor, birisinin yelesine, tam topraktan başı aıkarken elimi doluyorum, at beni bir zaman uãurup gô at elimde yok oluverdi. Yanım yônúm koşušan atlarla dolu. Bir atm gôzúnú gôrdúm.

Kocamandı, ayna gibi de parlıyordu. Gúzel gôzlú at, beni al nolursun, dedim. Hiã biri yúzáme bakmadı. Ortalıkta, kaynaşan atların arasında kaldım. Bulut da yaklaştı, ústúme indi inecek. Bir áukura iyice yapıştım. Bulut indikâe ben toprağa yapışıyorum. Derken, topraktan bir tazı fışkırdı. Ben tazının ústúndeyim. Nasıl oldu bilmem, atlar, bulut geride kaldı. Bir baktım, tazı da yok ortalarda, áukurun dúzlúgünde tek başıma kaldım. Ne ot, ne ağaã, hiã bir şey yok. Siniler sinek yok. Bir dúzlúk, bir ben. Bulut geliyor. Toprağa gene yapıştım. Bulut geldi, geldi ústúme indi. Her yanım karanlığa kesti. Bir de baktım, bir pencere gibi bir ışık belirdi bulutun ortasında. Pencereden yağmur gibi gún yağmağa başladı. Kara bulutun ortasını delmiş, akar durur bir aydınlık seli. Gôzlerim kamaştı. Işık gôzlerimi yaktı. Birden, şak diye, bulut ikiye ayrıldı, ortasından bir dudağı yerde, bir dudağı gôkte bir Arap aıktı. Korkumdan ôlúyordum. Ne olduysa tam bu sırada oldu, Sefer Ağam. Ústúmden bir ırmak geãmeğe başladı. Suyun dibinde kaldım.

Bir de uyandım ki, aıpıldak tere batmışım. Sana on gúndúr biriktirdiğim yağı getirdim. Yirmi tane de yumurta getirdim. İşte böyle. Onu can kulağıyla, hiã bir sôzúnú kaãırmadan dinleyen Muhtar Sefer sordu:

-Daha var mı Zala:

-Daha áok amma, sen bunu sôyle. Sefer:

-Kara bulut kôtulúge işarettir. Topraktan aıkan atlar, yoksul, biãare, kimsesiz kalmış başıboş, ne yapacağını bilmez kôylúye işarettir. Kôylúnún başına gelecek búiýúk bir belaya işarettir.

Tazı, kôylúnún kurtuluşu olma zayıftır Sen iyiliğe, kaãan iyiliğe işaretsin. Kôylú iyiliğine... Gelen kara bulut Adil Efendiye işarettir. Gelip kôyú harabedeceğine işarettir. Bulutun ortasındaki ışık Adil Efendinin yúreğinin iyiliğine, bir de Muhtarınızın, onun yúreğine iyilik sokacağına işarettir. Ústúnden akan su, bizi ôrten kara geceye, bu kôylú böyle giderse, Taşbaşın, Uzunca Alinin ardınca giderse bizi boğacak, yok edecek, başımıza taş yağdıracak kôtulúge işarettir. Şimdi o kara bulut kôye geldi gelecek. Kara bir atın ústúne binmiş gelecek. Biz de o atlar gibi evimizden

âıkıp, kaâıp dağlara dúŕeceđiz. Adil Efendi, yani kara bulut gelecek, kôyde hiâ kimseyi bulamıyacak benden baŕka.

Yere yatan sen de bana iŕaretsin. Ben ona yalvaracağım. O gôk gibi gúrleyecek, bu kôy sôzúnú tutmadı. Kasabada bu kôylúyle kimse alıŕveriŕ edip ona gúvenmiyecek. Bunların hepsi iŕarettir.’ Ne yapalım bacım, baŕa gelen âekilir. Sen ôtekileri sôyle. Sabahtı. Zalaca ôđleye kadar, kôylú Muhtarın evine doluncaya kadar dúŕlerini sôyledi, Muhtar Sefer de her seferinde onun dúŕlerini hayra yordu. Zalaca sevinâ iâindeydi ama, yúređine de kara bulutun hiŕmi âôkmúŕtú.

Dıŕarı âıkınca ilk ônúne gelene:

-Geliyor. dedi.

-Kara bulut geliyor. Gelecek, bu kôyú batıracak.

-Sen deli misin Zalaca

-Gidin Muhtara sorun. Geliyor. Sonra bir kadın kalabalığına girdi.

-Geliyor, geliyor, saâları kôkúnden kesilecesiler. Bir geliyor ki hiŕim gibi. Gidin, gidin Sefere sorun. Adil Efendi geliyor. Kadınlar gúlúŕtúler:

-Geleceği varsa, gôreceđi de var, dedi bir kadın.

Zalaca:

-Gúlúŕún, gúlúŕún, dedi.

-Gúlúŕún orospular. Ba yiyeceğinizi, ústúnúzdaki yorganı, altınızdaki âulu alsın da gôrún. Kadınlar gene gúlúŕtúler ama, iâlerinde âôreklenmiŕ korku da búyúdu.

İâlerinden birisi alaylı alaylı:

-Gene dúŕ mú gôrdún Zalacad diye sordu.

-Gene koynuna geyiğin erkeği mi girdi Sonra geyik, postundan sıyrılıp dal gibi bir delikanlı mı oldu Sonra Adil Efendi geldi de o geyiği ôldúrdú mú Zalaca ôfkeyle:

-Gúlún gúlún, imansızlar, yedi dúvelin orospuları! Gelsin de gôrúrsúnúz. O yılki gibi... Boŕ gözlerle, kara haberi getiren Zalacanın ardından baktılar. İŕte, gúnlerden beri iâin iâin bekledikleri korku aâığa vurulmuŕtu. Múmúnú yok gelecek. Gelecek de... Bu yıl zaten úrún olmadı. Sığın, sıpayı, arpayı buğdayı alacaktı, kabı kaâağı, yorganı yastığı, hasırı âulu alacaktı.

Haber kôye bir anda yayıldı. Kôyún, ortasına âoluk âocuk, kız, kadın, yaŕlılar, nineler, bútún kadınlar birikmiŕler, hiâ birisinden âıt âıkmıyordu. Gúnlerdir korktukları, hiâ kimsenin hiâ kimseye aâıkâa’ sôyleyemediđi

bela geliyordu. Hişim gibi geliyordu. Bu haberin Zalacadan, onun dúşlerinden âiktîğinin kimse farkında değildi artık. Zalaca yağlı pamuk yığınınna bir tutam yalim atmıştı. Kim getirmişti haberi Kimsenin arayıp sorduğu yoktu.

Adil Efendi geliyordu. Ha geldi, ha gelecek. Başı aşağıdaki kayalığın ardından gözúktú gözúkecek. Hakkı değú miydi Mal vermişti. Ústelik, para da vermişti. Bu kadar iyiliğe karşı, sen de pamuk dönúşú onun hakkını vermezsen...

Adil efendiye yalvarma yakarma da para etmez. Ne olacak dan yana dündüler. Uzaktan, bozkırın oradan, kôyún ucundan değneğine âöke âöke Meryemce geliyordu. İâlerinde bir umut işiği aıldı. Meryemceyi görúnce umutlanmalarının sebebi neydi Meryemcenin elinden ne gelirdi ki Hiâ bir işin gelmeyeceğini, Adil Efendiye gúa yetirilemeyeceğini herkes biliyordu. Biliyordu ama Meryemcenin gelişine gene de sevinmişler, ona umut bağlamışlardı.

Meryemce yanlarına gelinceye kadar öyle durdular baktılar. Ne kimıldadılar, ne bir ses âkardılar. Gözlerini ondan ayırmadılar.

Meryemce geldi karşılarında durdu. Yüzú donmuş gibiydi. Gözleri yumuk gibiydi.

Meryemce gelince kalabalık ikiye ayrıldı. Meryemce ortalarında durdu, gözlerini yere dikti.

Herkes Meryemcenin konuşmayacağını biliyordu. Öldürseler ağzını aamayacağını, öylece olú gibi duracağını biliyorlardı. Öyleyse, o gelince iâlerine doğan bu umut, bu sevinâ nedendi Hiâ kimsenin yüzüne bakmadı. Soğuktu. Yalın ayakları donmuş karın üstündeydi. Kar' âatırdıyordu. öyle bir sessizlik âökmústú ki kôyún üstüne, ayaklarının altındaki karın âitirtişinden başka ses yoktu.

Meryemcenin dört bir yanma sıkıştılar. Ondan bir âare bekler gibydiler. İstiyorlardı ki bir kere daha,

-Geldik ya, indik ya, desin. Meryemce gözlerinde bir gúátú.

Dört bir yanma kúmelendiler. Ona değmek, ondan bir soluk almak, tım dertlerine derman olacaktı.

Meryemce bir iki adım attı Muhtarın evinden yöne doğru. Kadınlar da öyle yaptılar. Meryemce âenesini değneğine dayadı, gözlerini Muhtarın evine giren erkeklere dikti. Son erkek de Muhtarın evine girince karın üstüne oturup değneğini yanma koydu. Kadınlar da onun gibi yaptılar. Bir

şey, Muhtarın evinden bir umut işiği bekliyordı. kalkınca, hep birden ötekiler de ayağa kalktılar. Meryemce Muhtarın evine doğru yürüdü.

Kadınlar da arkasınca yürüdüler.

Muhtarın evi ağzına kadar dolmuştu.

Saâğın altına doluştular.

İaerden, erkeklerden de bir ses âıkmıyordu. Muhtar bile ağzını aâmıyordu.

Bir kadın sessizliğı bozdu:

-Bu gece Koca Halil kaâmış. Kepeneğini almış. Tekeâ dağı mağarasına gitmiş, dedi.

-Oraya ölmeğe gitti. Elimi keserim ki kôyde el alemin iâinde ölmek istemedi, dedi başka bir kadın.'

-Konur adam, dedi başka birisi,

-ölúsünü bile kimseye gôstermek istemedi. Ben bilirim onu. Donmuş kalabalık canlandı. Homurtular, mırıldılar ortalığı aldı. Her ağzdan bir söz âıkmağa başladı.

-Korkusundan, ölüm korkusundan dışarı âıkmıyordu. Kôylüden değil, ölüm korkusundan...

-Yaşlı adamdır. Gece yola âıkmışsa şimdi arkasına dúşsek buluruz. Bir genâ kadın:

-Buluruz, dedi.

-Varıp gidelim. Erkekler arkasına dúşüp bulsunlar, ya da biz gidelim. Başka bir kadın:

-Onun geleceğini, kôyü gene soyacağını bildi.

-Bildi de gôrmemek iâin başını aldı da gitti. Kadınlar hep bir ağzdan:

-iâi gôtürmedi. Yaşlı bir kadın:

-Allah, Allah, diye bağırdı.

-Bizi de öldür de bu gúnü gôsterme.

-Amiiin, dediler. oajcamıyordu.

-Bundan kurtulursak, bu yaz arayıp tarayıp iyi bir tarla bulacağız. Ve de size söz veriyorum.

Bu iş inada bindi. Biz kôtúlúğü elimizle yaptık. Biz kendi kendimize yaptık. Birlik olmadık. Her birimiz ayrı baş âektik. Birbirimize dúştük.

-Birbirimize dúştük, diye sesler yükseldi.

-Koca Halili gidip bulmalı. Kurda kuşa yem olmasın fıkara. Muhtar:

-Yem olmaşın. Kara Yusuf, sen gúálúsún, haydi yola dúş. Yeşil Osman, sen de. iki kişi yeter.

Koca Halili bulup getirin, diye emir verdi.

Kadınlar

-Aman, bulup getirin, dediler.

-Adil Efendiyi kôye getirmemeli. Gelirse yúzáne nasıl bakarız Geldikten sonra, isterse her bir şeyimizi alsın, isterse acımızdan ôldúrsún. Gelmesi bizi rezil eder.

-Rezil eder, dediler.

Sonra Muhtar gene iâeriye girdi. Gene başlar ône dúştú.' Yusufu Osman kadınları yarararak dışarı âiktılar.

Meryemce onlar dışarı âıkınca gözlerini üstlerine belirtti. Meryemcenin gözlerine bakanlar, ne demek istediğini anladılar.

Yusuflu Osman kôyú âıkıncaya kadar, dereyi aşağı ininceye kadar kadınlar arkalarına baktılar.

Koca Halili aramaya âıkanlar, ak karın işiltişinde birer kúâúk nokta gibi kaldılar. Sonra karın aklığında kayboldular.

Onlar gözden yitince Meryemce kalabalığı yara yara oradan ayrıldı. Onunla birlikte bir umut, bir gúâ gidiyordu. Şimdi kadınların iâinden acı bir ağıt geâiyordu. Bir I zelzelede tüm Koy yiKişima, ayı ...u .., Aiâekler bu bahar âağrişarak aâacak. Tekeâ dağının üstünden gelen bulutlar kapkara olacak.

Kar işiltişini yitirecek. Bu bahar yeşil olmayacak. Kuzular melemeyecek, dağlar nennúenmeyecek. Uzun Ali dúdúk âalamayacak. Bu yıl dângeleler gelmeyecek. Bu yıl bozkır gâğermiyecek.

Ekinler de yanacak.

Kôyde iki dúđún var bahara. Sakarcanın oğluyla Deli Súbúlún kızı evlenecek. Kıkır Velinin oğluyla Kôr Reşidin kızı evlenecek. Dúđúnún tadı mı olur Birden bütún kadınlar aşağı yola dândúler. Ônce bir mırıltı koptu. Bir kımıldama. Sonra dondular kaldılar. Muhtar, kôylúler hep birden dışarı fırladılar.

Aşağıdan ağır ağır, kara yamâşına sarılmış birisi geliyordu.

Muhtar, ôlúrcesine, kesik kesik:

-Geliyor, dedi.

-Adil Efendidir. Olan oldu. Yananda candarma yok ama, daha daha kôtu. Hemen iâeri' girdi, kapışını kapattı. Kadınlar, erkekler, âocuklar âıt

âikarmadan evlerine dağıldılar. Evlerine girip kapılarını bir iyice súrmelediler.

Kôy ipissiz kalmıştı. Korku, yilgınlık kôyún taşına, ağacma bile sinmişti. Dışarda hiâ bir yaratık kalmamıştı. Ne kedi, ne kôpek, ne tavuk. Sanki bu kôyú bin yıl önce boşaltmışlar. Evlerin bacalarından bile duman âikmiyor. Yalnız bir tek yaratık dışarda, o da Omarcanm topal sarı kôpeđi. Taşbaşm evi önünde uzanmış, başını ön ayaklarının üstüne koymuş uyukluyor.

Aşâğıdan gelen yamâilî yolcu kôye girince kôyde bir değişiklik olduğunu hemen anladı. Atını önce Muhtarın evi önüne súrdú. Baktı ki âit yok. Ama evin önündeki karlar âiğnenmiş, âamurlanmıştı. Karın üstünde taze izler de vardı. Bu kôy bu yıl Áukurovadan dönmedi dese, bu izler ne Yolcu atının boynuna uzanıp Muhtarın kapısına seslendi:

-Sefer Efendi, Sefer Efendi... iâerden ses şada gelmedi.

-Sefer Efendi, Sefer efendi! Bu tuhaf iş bu. Bir tek kişi bırakmadan kôyde, böyle nereye gidebilirler Muhtar, atlıya kapalı kapının yarığından, soluğunu kesmiş bakıyordu. Atlıyı hemen tanıdı. On bir yıl önce bir daha gelmişti kôye. Ne iâin gelmişti Bir parti işi miydi Kúplúzadelerin büyük oğluydu bu. Adil Efendiyle bir ilişkileri olacaktı. Kapıyı aâsa mı Bir zaman iâini bir ikircik sardı.

Sonra kapıyı aâmamağa karar verdi. Adam kasabaya dündúđünde kôyú bomboş bulduğunu söyleyecekti. Adil Efendi de kôyú boşaltıp Áukurovaya âalişmağa gittiklerini sanacak, bu kiş kôye uğramayacaktı. Ne güzel iş.

-Sefer Efendi, Sefer Efendi! İâerdeki kedi miyavlamağa başladı.' Sefer ôfkeyle, dişlerinin arasından:

-Susturun şunu, dedi.

Kadınlar kediyi hemen susturdular.

Atlı bir zaman daha âağırdıktan sonra umudunu kesti, atını kôyún iâine súrdú. Acaba bir canlıyla karşılaşabilir miydi Kúplúzadelerin oğlu kôyún başındaki belayı biliyordu. Bu yıl pamuk dönúşú Adil Efendiye boralarını ödeyememişlerdi. Bir kôy iâin borcunu ödeyememek onursuzluğun en büyüküydú.

Geleneği yıkmaktı. Ama başka bir şey vardı, beterin beteri. Kasabadaki hiâ bir dúkkancı bir daha bu kôylúye veresiye vermiyecekti, Adil Efendinin borcunu bir yıl vermediler diye. Bir kôy bundan daha büyük suâ işleyemezdi.

IU1IL ivauuıt

-v j .iuvy, Demek ki, bu kúaúúúk kasabada bu kadar zengin olabilmenin bir sebebi olacaktı! Ne korkunâ gelenektir bu! Akıl almaz. Kôylúler pamuğa gittiklerinde, kôyde bir tek canlı kalmıyordu. Her Şeyleri, yatakları, kaplan kaâakları, úrúnleri, sandıklarında âeyizleri, en değerli ôteberileri kalıyordu da, kimse kôye girip yerden bir tek âôp bile kaldırmıyordu. Bu gelenek bir kôyde değil, bir súrú kôyde bôylecene súrúp gidiyordu. Bir sôz vardı: Bu kôyler boŐken, kôyún iâine adam boyu alım yiğsinler, bunu da bilmeyen kalmasın, Şu dağlar, yollar beller de eŐkiyayla, hırsızla dolup taŐsin, kul olan bir kişi varıp da o altınların bir tekine bile dokunmazdı.

Bu ne iştir ynrabbi Bu insanlar, nasıl insanlar hey iki gôzúm ŐŐte bôyle. Tam bunun gibi.

Åukurovadan,pamuk toplamaktan dônen hiâ bir kôy de borcunu vermemezlik edemc7di. Ya vermezlerse ne olurdu Kúplúzadelerin' oğlunun iâinden bir ayaklanma geâti. Bu yıl veremezselere, gelecek yıl verirlerdi.

Īnsanođlu bu hale getirilir, cezaların, utanâların bôyle en búyúđune âarttırılır mıydı Bu Adil korkunâ, dedi iâinden. Şu kôy borcunu ôdemek iâin Åukurovaya inmiŐti bu kiş ortası.

Borcu ôdeyecek parayı kazanıncaya kadar dônmeyeceklerdi. KĩŐin ne iş olur Åukurovada Ne kazanâ olur Adile sôylemeli de bu 7iı!mú yapmasın artık Şu kôylúlere. Daha insanca, daha vumsak davransın. Bir liralık bir bezi beş liraya satıyor. Bu kıldarlıkla kalsın.

Bir kişi bulurum umuduyla ev ev dolaştı. Boş, ismz. kôv insanın iâine bir eziklik, bir úrkeklik, bir korku gibi yerleŐivnrdu. Bu aydınlıkta, bu gúneŐ vurmuş karın ipilji sinde gittikâe bir karanlığa, karamsarlığa gômúluyordu.

Kôy az ônce boŐaltılmıŐ gibiydi. Her yerde bir insan aun te uuu. jvljca. aun ayaK sesini duyunca gôzlerini aâtı. Bu atlıyı daha âok sevindirdi.

Gene kôyú dolaşmağa başladı. Bozkırdan soğuk, dondurucu bir yel esmeğe başlamıştı. Gôk dupduru bir mavilikteydi. Nerdeyse gôk bu esen yele dayanamayacak, kırağı gibi parâa parâa, bin parâa olarak, mavi mavi yukardan aŐađıya yağacaktır. Bir an, ak karın ústú binlerce, milyonlarca mavi kırağı parâasıyla dolacaktır. iâini gittikâe bir keder, bir korku, kuşku sarıyordu. Allah Allah, bu korku neydi Boş kôyún iŐsizliđinin verdiği bir duygu muydu Dayanamadı. Bir iki dakika daha kalsa boğulacaktır Boğazına bir Şeyler tıkanmıŐtı. Hemen atını doldurdu, doludizgin bir rúzgar gibi, bir

anda kôyú âiktî. Atî habire kamâliyyordu. Sanki onu ôldûrmek, boĝmak iain kovaliyorlardî.’ Kasabanîñ yoluna dûsûnceye, kôy gôzden yitinceye kadar atîñin bařîñi âekmedi.

Kôylûler kapî yariĝklarîndan yolcunun her yaptîĝîñi yutarcasîna izlemişlerdi. Yûzûndeki řařkîñliĝi, tuhafliĝi, acîmayî, úrkúntúyú, korkuyu, kôpeĝi gôrúnce sevincini, boĝulur gibi olunca yûzûnún sarardîĝîñi, sonra atîñi doldurup gôrúnmez bir dûşmandan, bir ejderhadan kaâar gibi kaâiřîñi, her bir halini, iainden her geâeni yûzûnden okumuşlardî.

Atli kôyden âikînce, evlerden insanlar sevinâ iainde dişari taştilar. Kôy bir dûĝún havasîndaydî.

Kôy ôyle bir sevince, gúrúltúye boĝuldu ki, kôy kôy oldu olali bôylesini gôrmemiřti. Kôpekler úrúyor, koyunlar meliyor, eşekler aniriyor, bebeler aĝliyor, horozlar ôtúyordu. Zelzeleden ônce bûtún hayvanlar ayaklanirlar, kôylerin iaini korkunâ bir gúrúltú alir ya, kôy bir zelzele ôncesi halindeydi. şenlik řadîmanliĝ iaindeydiler.

Muhtar:

-Åok řúkúr koca Allahîmîza, şimdilik kurtulduk. Bugúnlúk kurtulduk. Sonrařna Allah kerim, dedi.

Uzun Ali dúdúĝúnú âikarmîş âaliyor, on, on beş delikanliĝ da kolkola girmişler halay âekiyorlardî.

Gece yariřîñin horozlari ôtúyordu. Húsne daha uyuniamişti. Recep bugún gelecekti. Bir hayli zamandir ne o geliyor, ne de Húsne onu bekliyordu. Bir acaip hal olmuştu. Halbuki iki gún buluşmasalar ôlúrlardi.’ Ama bu gece gelmeliydi. Kulaĝi kirişte bekliyordu. Iřliĝ ha âalîndî ha âalînacaktî. Babasî anasî da uyumuyorlardî ki...

Derken, inceden, kuş sesine benzer bir iřliĝ geldi. Duyulur duyulmaz. Uyanik da olsalar babasî anasî, bu sestem bir şey anlamazlardî. Yúreĝi hop etti. Ortaliĝi dinledi. Babasî yataĝinda dônúyordu. Olmaz olasî, her gún ôlú gibi uyur da bu gece dônúp duruyor.

Bacaklariñi gerdi. Bûtún bedeni yalîma kesmişti, kavruluyordu. Bir uyuşa... Tam bir ay, bir buâuk ay, yataĝa girer girmez uyur da... Bu gece inadî tuttu, olmaz olasî adamîñ. Zulúm işte.

Sabîrsizlaniyordu.

Iřliĝ bir daha geldi. Húsne yataĝindan doĝruldu. Babasîñin soluĝunu dinledi. Fîndîk ineĝin kôředen geviş ge tirmesi duyuluyordu. Keâijeroe ses yu ses soluk âikmiyor. Ne iyi.

Yataxta titremeğe başladı. Babası gôrse, bilse ne olacak Gôzúnún ônúne getirdi: Babası onları âirîlâiplak yakalamış, bir elinde balta, ôteki elinde saaları. Vuruyor boyuna. Kan iâinde kalmış tım bedeni.

Kolları, bacakları bir gerilme, bir bekleme iâinde. Babasının soluğunun başkalaştıgını farkettiler.

Sevincinden âatlayacaktı. Babası uyumuştur. Yataktan, titreyerek, usulca kalktı, kapıyı tıkırdatmadan aattı, dışarı súzúldü.

Kayanın yanındaki evin aralıgındaki karartıyı gôrdü. Recep onu hep orada beklerdi. Koştur.

Recep de ayağa kalkıp ona doğru koştur. Aralıgın ucunda birbirlerine kavuştular. Kar geceyi aydınlatıyordu. Bozkırdan keskin, dondurucu bir ayaz esiyordu. Her bir yer donmuştur. Donmuş karın âitirtişinden, bir de soluk alıp verişlerinden başka âit yoktu.

Húsne Recebe sarılmış, hem yanıyor, hem titriyordu. Soluğu yúzúnú yalım gibi yakıyordu.

Ôylesine de sarılmıştı ki Húsne, sanki birbirlerine yapışmışlardı. Onun titremesi az sonra Recebe de geâti. Soğuk úşútmüyordu, yalm ayaklarını kar yakmıyordu bile. Dudaklarında tuzlu kanın tadı vardı. Geceyi, dudaklarının kanını unutmuşlardı.

Neden sonra kendilerine geldiler, âôzúldüler, úşúmeğe başladılar. Recep Húsneyi elinden tuttu, Kôrce Hasanın boş damına âekti. Yüzlerine bir sıcak dalgası geldi kapıyı aâar aâmaz.

Recep daha önce boş damın ocağım yakmıştı. Geldiler yanyana ocağın başına oturdular.

Isındıkâa birbirlerine sokuluyorlardı. Recep sol bacağını Húsnenin bacaklarının üstüne attı, kucakladı. Şimdi Recep titriyordu. Húsne aysaldı, sokuluyordu.

-Olmaz, dedi,

-olmaz. Gôrúrler. Ben gelirken babam uyumuyordu. accıeyte, SOIUK SOLUGa:

-Varsın uyumasın, dedi.

-Varsın gôrsúnler. Birden âirîlâiplak oluverdiler. İki âiplak beden birleşiverdi. Dışardan bir geâen olsaydı, gecede iniltilerini duyardı.

Búyúk bir tad iâinde kendilerinden geâtiler. Ter iâinde kalmışlardı. Altlarındaki toprak ıplak olmuştur. Ne kadar geâti belli değil. Biri bir yana, biri bir yana dúştú. Kesik kesik soluk alıyorlardı.

Önce Recep geldi kendine, sonra Húsne. Ocağın başına geãtiler. Şimdi delicesine ôpúúyorlardı. Elleri ayakları korlu ocağa giriyor, duymuyorlardı bile. Recep Húsnenin tepeden tırnağa ipşlak bedenini ôpúyordu. Kızda durgunluk, kesik kesik soluk alıő... Derinden úrpermeler. Dolgun, işlak, úrperen, tad fıőkşiran bedenlerini harlı ocağın işiğđ kırmızıya, Kırmızı bakıra dõndúruyordu.

Húsne kendini topladı, Recebin ôpúşlerinden kendini kurtardı, ocağın ôteki ucuna sığındı.

Recep dur durak bilmiyordu. Orada ôpmeğe başladı. Bir túrlú doymuyordu. Húsne edemedi kendini ôpúşlere bıraktı.

Sevişmeleri, ikisi de yorulup kımiğdayamıyacak hale gelinceye kadar, sabaha kadar súrdú.

Konuşacak halleri bile kalmamıştı.

Karşı karşıya, ocağın kıyışına geãip oturmışlardı. Húsne başını kaldırıp Recebin yúzúne bakamıyordu. Her zaman böyle olurdu. Sevişmeden sonra Húsne ocağın başında bir zaman böyle Recebin yúzúne bakamadan oturur, sonra hemen giyinir kaãar giderdi.

Húsnenin bedeni sıyrıklar, açılar iãindeydi. Tatlı, taddan ôldúrucú bir açılık. Az sonra giyindi.

Recep kaãıp gitmesini bekliyordu ama, Húsne gitmedi, ocağın başına oturdu. Recebin yúzúne gene bakamıyordu. 'Recep işin iãinde önemli bir şey olduğunu anladı. Uzun uzun, karşı karşıya, Húsnenin gözleri yerde, Recebin gözleri Húsnede ôyle kaldılar.

-Ne var diye usuldan sordu.

-Bir şey mi oldu? Sonra şaşkınlıktan ağız açık kalmış bekledi.

Húsne, bozuk, utangağ, titrek bir sesle:

-Tam bir ay oluyor, dedi.

-Belki de úa ay... Áukurdan dõndúk dõneli... Recep:

-Gelemedim, dedi.

-Korktum. Bir hal var bu kõyde. Bir kõtú hal başımızda... Húsne:

-Sana bir şey deyim mi, diye konuştı. Kendi sesinden kendi de úrktú, sustu.

Recep:

-De bakalım, dedi. Ne oluyordu bu kıza böyle Húsne:

-Buradan gidelim, dedi. Sesi ôylesine boğuk, ôlgún, kederli ađktđ ki, ölmekte olan bir insanın sesine benziyordu. Sonra birden sesi değiştı.

-Bu kôyde gayri durulmaz, yaşanmaz, dedi.

-Kimsenin kimseyi gôrdúgú yok. Korkuyorum. Hemen, şimdi yola gidelim. Gidelim, olur mu Recep:

-Gidelim ama, nereye

-Åukurovaya... Kaålîm. Recep:

-Bu karda kıyamette... Bizi kurtlar paråalar. Húsne:

-Paråalasın, dedi, sert.

-Hemen gidelim. Kalk gidelim. Recep:

-Gidelim ama... Húsne:

-Korkuyorum. Başımızza bir hal gelecek. Bu kôyún başına gelen hep bizim yúzúmúzdên.

Yıkanmıyoz bile. Gidelim.

-Ben de korkuyorum. Gelecek.

-Gelecek. Gelmeden. Kôyú seller alıp gitmeden. Recep:

-Sen deli misin dedi.

-Kôyú neden seller alıp gitsin Húsne:

-Bir zelzele olmadan. Recep:

-Ama yolda ôlúrúz. Húsne:

-Ôlelim, ôlelim ama gidelim. Recep:

-Kar kıyamet. ACukurova yolu da on gún åeker. Yaz değil ki. Sustular. Åaresizlik iåindeydiler. Geråekten de bu kış kıyamette, aklı olan yola åıkamazdı.' Ateş sônmeęe yúz tutmuştu.

Húsne doğruldu, Recebin elini tuttu. Recebin eli buz gibiydi.

-Bu kôyún başına gelen bela hep bizim yúzúmúzdên. Allah, belaları tım bizim yúzúmúzdên yağdırıyor bu kôyún ústúne. Recep:

-Sen deli misin kış dedi.

-Bu işi bir bizim yaptığimizı mı sanıyorsun kôyde

-Herkes yapıyor ya... Bizim yúzúmúzdên. Beni kaåırmazsan bir daha gelmem sana. Yaza kadar, evleninceye kadar gelmem. Sesi şaşılacak kadar sert, inatåıydı.

Recep:

-Sen deli mi oldun diye bağirdı.

-Aklını mı şaşırdın

-Gelmem, gelmem, ôldürseler gelmem, tıte bôyle. Sabahm horozlan ôtmeęe başlayınca ikisi birden aya tuttu. Húsne elini onun elinden aldı, kapıdan sıyrıldı åıktı. Koşa koşa evlerine geldi, yatağına girdi. Búzúldú.

Bedeninde daha úrpertiler dolaşıyordu. Başını yorganın altına soktu. Bir şey bekliyordu, bir felaket. Korkuyor, utanıyordu. Başını yastığıın altına soktu.

Meryemce erkenden geldi. Muhtar Seferin kapısına dikildi. Gôzúnú kapıya dikti. Orada ôylecene kaldı. Hiå kımıldamıyordu. Değneğine abanırcasına dayanmıştı.

Muhtar kapının aralığında onu gôrdú, iâine bir úrperti yayıldı. Gene ne istiyordu bu Allahın belası Gôzúnú de hiå kırpmadan kapıya bakıyor. Bu kadının duruşunda bir iş var. Bir bela gibi duruyor. Şunun durusuna bak! Bu kôy mahvolacaksa bir bu Meryemce domuzunun bir de Taş başoğlu dinsizinin yúzünden mahvolacak. Taşbaşın taşbaşlı oğlu olmasaydı, hiå bir vakit de kôylúnún başına bôyle bir hal gelemez, kôylú bu kadar kôtu tarlaya giremezdi.' Kendi gitse, borcunu verse Adil Efendi ne derdi ola Demiyecek miydi, hey arkadaş, senin paran var, sen verdin, ya kôylúlerin Siz, diyecekti, kôylúlere bayrak oldunuz. Bundan bôyle hiå bir kôy Åukurova dônúsú, size bakarak, borcunu vermeyecek, işte bu, ôlúmden de beter.

Bundan bôyle Åukurovaya inerken, kôyde beş tane, on tane bekâi bırakmak gerek. Yoksa kôyú soyar soğana âevirirler. Adil Efendi bu yıl kôylú Åukurovadayken, kôye medi ya, hırsızlar, soyguncular, uğrular da, eşkiyalar, kan iâiciler de gôreneđi bozarlar. Gelirler de kôyde taş taş ústúnde bırakmazlar. Ve de yerden gôđe kadar hakları var. Ve de suåun hepsi Muhtar Seferde... Ve de imansız oğlu imansız Taşbaşta. Bu iki kişi birbirine dúşmeseydi...

Yok, yok. Múmúnú yok. Ôteki kôylúlere ôrnek olsun diye Adil Efendi ne yapar yapar da, bu yıl kôyú soydurur. Ve de evlerin kapılarını ateşe verip yakar. Bundan geâtik, bunu yapmadı, diyelim. Bu bir iki gún iâinde gelir de kôyú tepeden tırnağa kadar soyar gider. Hiå mi hiå gôzúnún yaşma bakmaz. Her şeyin, akar suyun, esen yelin, kaynayan zelzelenin ônúne geâilir de bunun ônúne geâilmez. Ve de hiå bir surette geâemezsin, arkadaş! Bunun iâin bir âare, bu belaya karşı koyabilmek iâin elbirliğiyle bir âare dúşúnmeli.

Muhtar Sefer o gún bugúndúr yerin dibine geâiyordu. Ne demekti bu! Şu yúz altmış parâa dağ kôylúđúnún kılığa gibi keskin Muhtarın kôylúsú borcunu vermesin de bin yıldır kurulmuş bir gôreneđi bozsun! Ne demekti bu! Muhtar Sefer kahrolmasın da kimler kahrolsun Artık bir daha kasabaya ayak basmak yok! Ôlúnceye kadar kasaba yúzu gôrmek yok. Borcunu

verememiş kôyún Muhtarı! Hem de kim Únlú Őanlı, yedi kôyún kahyası, Hıdır Kahyanın ođlu! Haydi, yanıldı yazıldı, şıkıştı, Kaymakam ağırdı, kasabaya mecburi gitti diyelim, kasabada başı yukarıda gezebilir miydi insan olan insanın yüzüne bakabilir miydi Ama, ne olursa olsun, olan olmuştı. Bugún değilse yarm Adil Efendi gelir. Hem de nasıl gelir! Koca bir kartal bir súrú gúvercinin iaine nasıl dalarsa, gúvercinler túyleri sağılarak, can havliyle oraya buraya nasıl kağışılarsa, Adil Efendi kôye ôyle dalacak. Gelecek, evlerdeki son iğneyi bile alıp gôtúrecek. Baška işler de olacak. Bu kôylú ner. JS.oyıyuyu ađ jtuymamajs. geren, rsejıtı o anaa aoiiii paraa pólúk ediverirler, arkasındaki silahlıları da...

Kafasında Şimşek gibi bir dúşúnce áaktı:

-Bekâibaşı! Bekâibaşı! diye bekâisini ağırdı.

-Neredesin ulan, áabuk gel! Bekâi hemen karşılık verdi:

-Buyur Ağam, buradayım.

-Áık kôye, bir ilanet ver, dedi Sefer.

-Herkes toplansın. Onlara sôyliyecek bir iki sôzúm var.

Bir diyeceğim var. Bekâi hemen kôyún ortasına gitti, başladı bağırmağa:

-Duyduk duymadık demeyin! Muhtarın kapısında beş dakika iainde herkesin toplanması gerekir. Áabuk áabuk. Muhtarımız, húkúmetimizin baş vekili Muhtarımız size búyúk akıllar verecektir. Meryemce gôzúnú kırpmadan daha orada, ôylece kapıya bakıyordu. Deđnekli gôlgesi karın ústüne dúşúyor, sabah güneşi onun gôlgesini ta ôtelere, kôyún alanına kadar uzatıyordu.

Sefer korkuyordu. Bu Allanın belası karı boşuboşuna kapıda bôyle durmazdı. Bir oyun yar ki bu durušta, akıllar almaz. Dur bakalım, altından neler áıkacak Yanma gitti, yumşacık:

-Meryemce Ana, dedi,

-ayakta dura dura yoruldun. Gel de iâeriye, otur. Meryemce konuşmadı, hiâ de durumunu bozmadı. Sefer bundan daha áok úrktú:

-Bir iştir geldi kôylúnún başına. Yalnız bizim tarlada değil, túm Áukurovada pamuk olmadı ki...

Bútún kôylúler bu yıl borálu kaldılar Adil Efendiye. Ôyle değil mi Meryemce Ana Anaların anası, kôyún temel direği Meryemce Ana... Koca Halil, o oğlun olacak Uzunca Ali sana kurban olsunlar. Ve de kesip attığın bir tırnağına kurban ol de ôz bir anam, ôyle değil mi Kôylúler bekâinin

aağrışi ústúne, evlerden boşanıyorlar, Muhtarın evi ónúne doğru geliyorlardı.

Muhtar gelen kóylúleri góruńce:

-Bak kóylú geliyor ana, dedi sabırsızlıkla.

-Bir diyeceğin varsa başım ústúne. İstersen Koca Halili bu kóyden súrgún ederim. Kaatı da gitti ya... Bir daha bu kóye gelemes ya... Gel iãeri, ana, gel de kóylúyle konuşurken yanımda dur. Meryemcenin kolundan tuttu. Meryemce kolunu hızla silkti, elinden kurtardı. Muhtar ófkelendi:

-Nedir bu bana ettiğiniz diye bağırdı.

-Ben de bu muhtarlığı bıraktım. Bıraktım da kóylú başsız ayaksız kalır. Ne istiyorsunuz benden Ben olmasam ve de hiã olmasam bu kóylú toz olur. Dur burada, dur burada kóylúnún arasında... Benim yanımda birinci úye gibi durmak varken... Kóylú evin ónünde toplanıyordu. Muhtar evin ónúne gitti, toplanan kóylúyú seyre başladı.

Yılđın, umutsuz, korku iãinde geliyorlardı. Hiã konuşmuyorlardı. Bebeler bile ağlamıyordu. Hoh desen, kaãıp gidecek, darmadağın olacak bir halleri vardı.

Muhtar:

-Úyeler yanıma, kóy kurulu yanıma gelip dursun, dedi.

-Cok ónemli bir múzakeratte bulunacağım. Kurtuluş aaresini sôyliyeceđim. Kóy kurulu hemen geldi, sağ yanına sıralandı. Bútún' kóy, aoluk aocuk, genã yaşlı gelip evin ónúne birikmişti. Bir tek kişi eksikti, o da Taşbaşoğlu.

Muhtar iãinden:

-Vay namussuz, diye geãirdi.

-Kóyún hiã bir işine karişmıyor. Ve de hiã konuşmuyor. Konuřmayan adamdan kóylú úrker. Taşbaşoğlu yerimize gôz mize gôre tedbirimiz olacaktır. Biz bôyle aok fırtınalar atlattık, yavrum Taşbaş! Kóylú sabırsızlıkla bekliyordu. Kalabalıktan aıt aıkmıyordu...

Sefer, kóylúyú usandırmamak gerekir, diye dúřúndú. Sabrı iyice taşarsa dinlemez. Başladı:

-Kóyúmúzúnústúnde dónenbúyúk bir feJakettir. Bôyle bir felaket ikinci seferdir ki başımıza geliyor. Kul olanın, kóylú olanın başına gelmesin. Ve de insan olanın, vatandaş olanın başına hiã gelmesin. Bilen biliyor, ve de bilirler, bundan tam yirmi beş yıl önce Åukurovada pamuklar yandı. Hem de aok yandı. Åukurova toprağında ot bile bitmedi. İndik Åukurovaya,

vardık tarlalara ki ne gôrelim, kara, ôlú, bir tek yeşillik olmayan bir toprak. Amanın nişliyelim derken, dôndúk, kôye eli boş geldik. Adil Efendi o şıralar âok genâ. Kôylú deona bir borâlanmîş ki... Túm ôteki kôylúler de, otuz kadar kôy de bizim gibi. Aynen şimdiki gibi. Geldik kôye, yattık. Derken efendim, ve de Adil Efendi, yirmi candarmaylan kôye geldi. Bir de húkúmet adamı. Sordular bize, borcunuz var mı Adil Efendiye Var, dedik. Borâ inkar etmek, Allahı inkar etmektir, dedik. Dediler ki, Adil Efendi kôyúnúzu haciz edecek. Neyiniz var, neyiniz yok gôtúrecek, dediler. Helal olsun, hakkıdır, dedik. Belki âoğunuzun aklında, Adil Efendi kôyde ne varsa aldı. Buğday, arpa, un, bulgur, tavuk, horoz, keâi, inek, ešek, at ne varsa aldı. Bir de bir şey yaptı, Kel Mustafanın avradının donunu da aldı. Dedi ki, her şeyi unutursunuz, avratların donunu aldığımı unutmazsınız. Ve bundan dolayı da bir daha borcunuzu ôdememez lik etmezsiniz. O yıl, bahara kadar, Adil Efendi kağnılarla, atlarla, eşeklerle kasabaya kôylerden mal taşıdı. Kôylerde de bir mal varmîş ki, bir âokmuş ki, taşıdı taşıdı da bi yedik, tiôg gog eKinjeri, ua.ua uaaa. uimum. jA ,= kôyde âok âocuk ôlúmú oldu. Deli Muştan, aâlıktan úâ âocuğunun ôlúmúne dayanamadı da, Adil Efendiyi ôldúrmeğe gitti. Amanın Muştan, ne yapıyorsun, dedik, eline ayağına dúştúk. Sen onu ôldúrürsen, kôylúye kim borâ verir, kim giyecek satar Hepimiz anadan doğma âıplak kalırız Adil Efendi olmayınca. Ve de Deli Muştan Adil Efendiyi ôldúrmedi. Allah da ona úâ âocuk daha verdi, âocuklarının yerine.

-Şimdi size sôylüyorum ki, duydum ki Adil Efendi, arkasında yirmi candarmaylan gene geliyormuş. Gene kôyde ne var, ne yok alacaktı. Zaten bu yıl o kadar verim olmadı. Her şeyimizi alırsa âok kôtúlúk olacak kôyde. Ve de gelip hepsini alacak. Ve de aâlıktan âok ôlúm olacak kôyde. Bunun için size danışıyorum. Adil Efendiyi kôye getirmemenin mümkünü yok.

Gelecek âaresiz, ve âaresiz gelecek. Ve soyup soğana âevirecek. Ve de âocuklar, kocalar aâlıktan ôlecekler. Ve de hepimiz aâlıktan kırılacağız. Ve utanâların búyúğú yúzúmúzde kalacak.

Buna karşılık ne yapmalıyız Sizi âağırđım ki bana bir akıl veresiniz. Sôyleyin bakalım. En arkadan bir yaşlı atıldı:

-Kôyú bırakıp gidelim. Adil gelince kôyú boş bulsun. Âukurovadan daha dônmemişler desin, dedi. Muhtarın boynunun damarları şîsti:

-Olamaz bu iş. Bu kiŝta' kıyamette kôyú bırakıp nereye gideriz Adil Efendi de kôye geldiğimizi, Åukurovadan dôndúğumuzú bilmez mi ki O zaman gelirse, bakarsa ki kôy boş, o zaman kôye bir ateş vurup yakmaz mı ki Bu sôzde iş yok. Birkaâ ses birden:

-Kôyú bırakıp gitmekten başka âremiz yok, dedi.

-Ben de sizden car umdum. Ve de bizim kôylú akıl akıl veremediniz, şimdi beni bir iyice kulaklarıñızı ağıp, bir iyice dinleyin. Ve de dediklerimi yapın. Yapmazsanız, hiâ mesuliyeti ústúme alamam. Baharda aalığınızı ve de âocuklarıñızın ôlúmúnú, hastalarıñızın ôlúmúnú ústúme alamam. Bana bir diyeceğiniz olamaz. Bu akli bana sabah erkenden kapıma gelen Meryemce Ana verdi. Herkes Meryemceye baktı. Meryemce uyuklar gibi, değneğinin ústúne yaslanmıştı. Kendi adını duyar duymaz başını kaldırdı, sonra değneğini ôfkeyle iki úâ kere yere vurdu.

-Ve de Meryemce Ana bu kôyde en akıllı, en yiğit, en sağlam bir anadır. Dedi ki bana, gúzel oğlum, Muhtar oğlum dedi, Allah seni bu kôylúnun başına bir ermiş gibi dikmiş, dedi. Bu sôylediklerimi kôylúye ulaŝtır, dedi. Ben de işte şimdi size sôylúyorum. Meryemce değneğini boyuna yere vuruyor, âırpınıyor, vuruyor. Ne yapacağını bilemiyor, dônüyor. Ama bu kôylúyle konuşmamağa sôz vermiş kendi kendine, konuŝamıyor. Muhtar da, ôlse bile, onun konuşmayacağını biliyor.

-şimdi evlere gidip arpanızı, buğdayınızı, atınızı eŝeğinizi, ineğinizi ôkúzúnuzú, yağınızı bulgurunuzu, kabınızı kaâağınızı, evinizde işe yarar neyiniz varsa, hepsini hepsini saklayacaksınız. Nereye mi saklayacaksınız, nereye mi Ben ne bileyim. Herkes saklayacak yerini bulsun. Ben de bulacağım. Adil Efendinin adamları, candarmaları geldiğinde kôyde bir âop bile bulamasın. Baksın ki kôyún hali periŝanın' periŝanı, iki gôzú iki âeşme olarıktan kôyden gitsin. Kôyde bir âop bile bulamazlarsa, gerisini siz bana bırakın, olur mu Tamam mı Oldu mu Dediğimi yapacak mıŝınız Donmuş, gıcır gıcır eden karın ústúndeki kadın ayaklanm hemen hepsi âıplaktı. Kadınların fistanları kirli, yamalıydı. Erkeklerin âoğu ceketsizdi. Ŗalvarları bin bir durmuşlar kımiğdamıyordular. Hepsi de âop gibiinceydi. Kurumuŝlardı.

Muhtar kımiğdamadan kalabalığa baktı baktı:

-Komşular, daha ne istiyorsunuz dedi. Arkadan o yaşlı adamın sesi gene geldi:

-Adil Efendiyi bu yıl kôye getirmemenin bir mýmúnú, âaresi yok mu diye sordu.

Kalabalık homurdandı, kipişdandı, canlandı:

-Yok mu diye her ağızdan bir ses âıktı. Muhtar:

-Bence yok. Ben gidip de ona, bu yıl bizi bağışla, diyemem. Ve de desem ki, yapmaz. Bu yıl bizim kôy cümle kôylere kôtú bir ôrnek oldu. Gidin, gidin başkaca mýmúnú yok, neyiniz var, neyiniz yoksa aklayın. Ben hemencecik saklamağa gidiyorum. Haydi gidip saklayın. Muhtar arkasını dôndú. Meryemce ôfkeyle boyuna toprağı dôđdúđú değneğini onun ardınca fırlattı. Deđnek vardı, evin kapişına değdi, yere dúřtu.

Kôyún iâini birden bir sevinâ dalgası sardı. Herkes gúluyor, şakalaşıyordu. Gúlmeyi unutmuş, bıâak aâmaz olmuş ağızlar aâılmıştı. Bu oyun, Adil Efendi Adil Efendi oldu olalı belki ona yapılmış en güzel oyundu.

İâlerinden Adille alay ederek, bir búiýúk oyunun tadında evlerine koştular. Herkes, nesi var, nesi yoksa, iğneden ipliğe her bir şeyini saklayacaktı, ôyle bir sevinâ deliliğinde, tatlı bir oyunun havasındaydılar ki, bútún kôyú evleriyle, ağaâlarıyla saklamak gerek' deselerdi, ne yapar yaparlar bir yolunu bulup bútún kôyú gözden yok edebilirlerdi. Kôye giren de bakar gôrúrdú ki ortada ne kôy var, ne de bir řey. Kupkuru, dúmdúz, kar altında kalmış bir bozkır parâası.

Koşarcasına eve gelen Meryemce, bir súre evin ortasında dimdik durup dúřúndú. Saklanacak nesi vardı ve nereye saklamalıydı ki kul olan yerini bilemesin, hem de hiâ bir vakit bulamasın Tahtalarını kurt yemiş, dilik dilik, yol yol etmiş, belki yetmiş yıllık âeyiz sandiğini ônúne oturdu, sandiği aâ Uzun Ali, karişı, âocuklar da girdiler.

Uzun Ali Meryemceyi bôyle gôrúnce:

-Ana ne yapıyorsun orada ôyle dedi.

Meryemce ona ôfkeyle dônúp keskin bir bakış fırlattı.

-Ana, senin çincik boncuğunu almazlar. Onların alacağı âul âuval, yatak yiyecek, bir de hayvanlar, bir de kapkacak. Senin ôteberine dokunmazlar bile, diye dayattı.

-Onları yerine koy da kapat sandiğini. Meryemce ona bir daha dônúp aynı ôfkeyle baktı.

Sandiđta en değerli şeyi, kocası İbrahimin Koca Halille Âerkeslerden âaldıkları bir savatlı gúmúř yúzúđú vardı. Úřtu yazılıydı. Peygamber

sôylerini yazmîşlar. Hîrsîzlik da olsa kutsaldî.

Bu yûzûgû kim alîr da evine koyarsa, onun evine bereket yaĝardî. îste bôyle, hem de gûmûş bir yûzûgû Adil gelip de almaz mî Alîr alîr, saklamalî. Burnuna taktîĝî gûmûş hîrîzma bûyûk anasîndan kalmîştî. Ona da bûyûk anasîndan kaldîĝî su gôtûrmez bir gerâektir. Adil bôyle bir hîrîzmayî almaz mî Paha biâilmez bir hîrîzma.’ Adil akîlsîz mî îki tane ipek kîrep. Biri turuncu, birisi yeşil. Adil Efendinin gelinlerine yakîşmaz mî Ne diye almasîn Bu kadar akîlsîz olsaydî Adil Efendi, bu kadar zengin olamazdî.

Bu boncuk gerdanlık, kimse bilmez ne zamandan kalmadı. Avucuna alîrsîn su gibi akîp, îşîldayîp gider. Adil Efendi bunu gôrûr gôrmez alimallah vurulur. Ne demeye almasîn, deĝil mi O kadar akîlsîz olsa..

Úå tane sîrâa bilezik. Biri sarı, som altm sarışı, birisi yeşil, birisi de kırmızı, yalım kırmızıŝı. Adil bunları alıp da ne demeye kızlarının koluna takması Bundan güzel sîrâa bileziği nerede bulacak Åok eskiden gelinliği zamanından, kalma bir fistanı karışına neden giydirmesin Åam ağaçından oyulmuş, nakışlı, iâinde úå tane iğne olan bir iğneliği vardı. Bu da mı, iğne de riđi yaramaz Adilin karışının, kızının işine Hey bire akılsız Uzunca Ali! Renkli bez parâaları, bir yazma, bir yırtık beyaz baŝörtúsú âıkardı sandıktan, bir ipe dizilmiŝ beş tane de mavi boncuk.

Sandığın iâi yaban elması kokuyordu.

Yanına yônüne úrkúntúyle bakındı, sonra elim hızla sandığın kôŝesine uzattı, mumlu bezle kaskağı sarılmış, dôrt parmak geniŝliđindeki yassı bir parâayı aldı, hemen memelerinin arasına soktu. Uzun Aliyle karışı bu hareketi gôrmediler. Bu ŝımsıkı mumlu bezle sarılmış muska gibi parâanın iâinde Meryemcenin kefenlik parası, on lirası duruyordu.

Eteđindeki ôteberileri, sandığı kapatıp, kapının ağzına getirdi. Yere búiúcek bir bez parâası serdi. Bez parâası åok eskiydi. Ôteberilerini iâine doldurdu. Kıl ipe dolaya dolaya, şıkı şıkıya sardı. Ôteberiler, kıl ipten bir yumak oldu. Şimdi bunu ne yapacaktı Bu yumağı nereye' koymalıydı ki Ônce bacanın yanına, kôŝesine asmak geâti iâinden. Sonra, gôrúrler, dedi.

Gôrúrler de alıp gidiverirler.

Uzun uzun dúŝúndú. Evi, uzun uzun gôzleriyle taradı. Bir yer bulamadı. Sonra tıp diye aklına dúŝtú, işte gôzúnún ônünde durup duruyordu. Kırlangıâ yuvasından pislikler dúŝmesin, dúŝúp evi de kirletmesin diye, Ali yuvanın altına teneke åakmıŝtı. İşte şu yumağı oraya koysa kimse gôrmezdi. Gôrmezdi ama, onu oraya koymak iâin de boyu yetiŝmezdi. Bu tavana yetiŝse yeúŝe Uzunca Alinin eli yetiŝirdi. Bunu Uzunca Aliden naŝıl istemeliydi O gún bugúndúr, ne Uzun Aliye ne de kôylúye bir tek sôz etmemiŝti. Ne de kimseden bir şey istemişti. Ama şimdi kútúk vardı ama, kaldıramazdı.

Yumağı kucağında, gôzlerini Uzun Aliye dikti kaldı. Ali ocağın yanındaki kôŝeyi kazıyor. Eliflen åocuklar da ona yardım ediyorlardı. Buraya unu, bulguru koyacaktı. Onun kendisine, ôylece durup baktığını Ali gôrmúyordu. Meryemce ôylesine sabırsızlanıyordu ki, sanki şimdi gelecekler de kucağındaki bútún varlığını alacaklar. Gittikâe de, farkında olmayarak kôŝede kazma sallamakta olan Aliye yaklaşıyordu. Gitti gitti,

Alinin burnunun dibine girdi. Ali kaldırđıđı kazmayı indirseydi bir sakatlık âıkacaktı. Kazmanın altında Meryemceyi gôrúnce:

-Ana! diye bağırdı.

-Böyle de kazmanın altına girilir mi Az daha kazma sana değiyordu. Meryemce hiâ bir Şey olmamiŐ gibi bir iki adım geriye âekildi. Bir oğluna baktı, bir kucağmdakine. Sonra bir daha, birkaç kere daha baktı. Ali ne demek istediğini anlamadı.' Sonra Meryemce bütún gururunu ayaklar altına alarak, vardı oğlunun kolundan tuttu, kırlangıâ yuvasının altına gôtúrdú, elindekini oraya koymasını işaretle anlattı.

Ali anasının elindekini gúlúmseyerek aldı, damın tavanıyla teneke arasına gôrúnmeyecek gibi yerleştirdi,

-iyi mi ana, gôrúnmúyor, değil mi diye de sordu. Mal canın yongası. Meryemce ilk olaraktır ki yenilmiŐ, oğlundan bir Şey istemişti. Yúzúnde belli belirsiz bir gúlúmseme dolaştı.

Evin ôteki kôŐesine gidip soyundu. Önceden hazırladığı iğne iplikle, mumlu beze sarılı parasını koltuğunun altına dikti, hemencecik giyindi.

Ali kazdığı derin âukura unu, bulguru, yağ hizmetanı, kabı kaâağı koydu, ústúnú de dallarla ôrttü. Dalların ústúne de kıl âulu serdi. Âulun ústúne gene dal, sonra toprak attılar. Elif, toprağın ústúnú Őıvadı. Őıva kurusun diye de hemen Őıvanın ústúne ateş yaktılar. Őındı. Ne yapmalıydı Kul ŐıkıŐmayınca Hızır erişmez. Hemen aklına geldi. Ambarın dibine kuyu kazıp bütún tahılı oraya koymalıydı.

Bir anda ambarın iâindeki tahılları dışarı taŐıdılar. Bu taŐımada onlara Meryemce de yardım etti. Ali ôđleye kadar ambarın iâine derin bir kuyu kazdı. Kuyunun dibine dal serdi, ústúne de saman serdi. Kalın bir saman tabakasıyla ôrtúldú kuyunun dibi. Tahılı âuvallarla kuyuya indirdiler. Yoncayla ve samanla yôrelediler. Yatakları, âeyizlik âuvalları, torbalan, neleri var, neleri yoksa iâine koydular. Gene ústúnú yoncalayıp toprakla Őıvadılar.

Evin iâi, sandıklar, sepetler tamtakırdı.' DıŐaida, kapının arkasında yeşile âalan, suyu habire Őızan bir âam bardak, búyúk bir bakır sahan, isli bir tencere, iki tahta kaşık, su iâmek iâin bir su kabağı, bir bezin ústúnde iki gúnlúk pilav olacak bulgur, bir avuâ tuz, yerde âok eski bir kilim kalmıştı.

Eeh, artık gelsin bunları da alırsa alsın Adil Efendi! Şimdi hayvanları saklamak gerekti. Asıl mesele buradaydı. Ali bunu tek başına halledemezdi.

Bütún kôylúyle beraber halletmek gerekti.

Elife:

-Hayvanlar iain kôylúylen konuŝmam gerek. Şimdi gelirim, dedi, ađktđ gitti.

Asıl telaş, Hasanın telaŝıydı. Duvarın kovuğuna saklamıŝtı kibritlerini. Evi ararlarken, hiã múmkúnú yok, ellerini bu duvar kovuğuna sokarlar, kibritlerini hemencecik arar bulurlardı.

Hemen koŝtu, kovuğun ônúne yumuldu, kibritlerini aldı, koynuna koydu, dışarıya ađktđ. Dışarda usuldan bir kar sepeliyordu.

Şimdi Hasan oradan oraya vuruyor kendini, oradan oraya. Kibritlerini saklayabilecek gúvenilir yer arıyordu, ônce damlarınđın dôrt bir yanını birkaç kere dolaştı, gúve nazdı! Ôteberilerini nereye saklamıŝtı Hiã kimsenin, hiã akıl edemeyeceği bir yere saklamıŝtı. işte kibritlerini oraya koymalıydı ki, kimse bulamasın. İşte burada, eli koynundaki kibritlerin ústúndeydi, yúz yıl ateş yakabilecek kibrit vardı. Bútún kôyú araŝan bu kadar kibrit ağkmazdı.

Ôdú kopuyordu. Ya kôtú bir yere saklar da bir daha kibritlerini bulamazsa, ôldú de yandı. Deli. olurdu o zaman. Boş evleri, evlerin arkasındaki kayalığı dolaştı. Oralarda da kibritlerine gôvenebilecek bir yer bulamadı. Bu uzak yerlerde kibritleri gômecek, saklayacak yerler aoktu ama, nesine gerek, malı gôzlerinin ônúnde olmalıydı.

O da ninesi Meryemce gibi sabırsızlıktan geberiyordu. Hemen, Şimdi gelecekler, koynundaki kibritlerini alıvereceklermiŝ gibi geliyordu. Ter iainde kalmıştı. Bir ŝikintıdaydı ki, tarifsiz.

Kôyú dolaşıyordu. Kôy arı kovanı gibi işliyordu. Herkes bir şeyini, en değerli malını bulunmaz, gúvenilir bir yere saklamak iain var gúcúnú harcıyordu.

Hasan kôyde dolaŝmadık yer koymamıŝ, değerli malını teslim edecek hiã bir yer bulamamıŝtı.

Saaları kar iainde kalmıştı. Aaresiz, geldi, sepeleyen karın altında, duvarlarının dibinde boynu búkúk kalakaldı. Kibritler bôylece koynunda kalsa olmaz mıydı Elini ústúnden hiã aekmezdi. Ya gece yatarken ne olacaktı Ya anası gôrúr de, bu koynundaki şişkinlik ne Hasan, diye sorarsa, ne diyecekti Bu kibritleri ne yapmalı Kibritler koynunda ateş alev olmuş, tım bedenini yakıyordu. Birine mi sorsa Kibritlerini sôyliyecek, bu búyúk ŝirrinı gúvenebilecek hiã kimsesi yoktu kôyde. Ummahan Ummahan da mı yok O zaten biliyor.

Elleri soğuktan morarmıştı.

Ummahana da güvenilir mi ki Ummahana söylemek hiã bir åaresi yoktu.

İãeriye girdi. Evin iãi alacakaranlıktı. Ocakta ústú kúllenmiş hafif bir ateş vardı. Ummahan da ocağın başına oturmuş, başını gôğsúne dúşúrmúş, uyuklar gibi dúşúnúyordu. Hasan usulca yanına yaklaştı. Omuzuna dokundu:

-Azıçık dîşariya gelsene bacım, dedi. Sesinde bir yalvarma, bir umutsuzluk vardı.

Dîşari åıktılar. Evden epeyce uzaklaştıktan sonra Hasan durdu, Ummahanm elini tuttu:

-Sana bir şey diyeceğim bacım, diye kekeledi. Búyúk sırnı söylemek ona ağır geliyordu.

-Sen benim bacımsın. Bu dúnyada senden başka kimsem yok. Hiã kimsemiz yok bizim, öyle değil mi Hasanın halleri Ummahanı korkutuyordu zaten. Bu hali iyice korkuttu.

-Sana bir şey söyleyeceğim. Sesini kesinleştirdi. Ummahan, hem ne söyleyeceğini biliyor, hem de sabırsızlıkla bekliyordu.

-Bunu kimseye söylersen, seni öldürürüm. Hem de kıyma gibi kıyarım. Ummahan bu sözlerin şiddetinden úrperdi. Yavaşaa:

-Söylemem, dedi.

-Hiã kimseye ağzımı aãmam. Benim ağzımın ne kadar sıkı olduğunu sen bilmez misin Hasan:

-Bilirim, diye güvenle ona yaklaştı. Fışlıtı gibi:

-Şu kibritleri nereye saklayalım Aradım aradım, kôyde bunları koyacak bir yer bulamadım. Adil Efendi gôrürse hemen alır. Babam anam gôrúrlerse... Kôylúler gôrúrlerse kapışverişler. Ummahan da onun kulağına eğildi:

-Kapışverişler, dedi.

-Nereye saklayabiliriz Oracığa karın ústúne åóktúler. Kar sepeliyordu. Şını kaldırdı. Gôzleri úrkekti. Sonra gúlúmsedi.

-Buldum, dedi. Başını sola åevirdi:

-İşte! Avlularının bitişiğindeki åınar ağacını gösteriyordu.

-Onun ko vuğu kimsenin aklına gelmez. Hasan sustu, gôzleri ağaata, daldı. Sonra:

-Kimsenin aklına gelmez mi dersin diye sordu. Ummahan:

-Hiã kimsenin, diye pekiştirdi. Hasan ayağa kalktı:

-Sen burada dur. Ben gidip ağaca bakayım. Biri bana bakıyorsa, hemen haber ver. Ağaca doğru, saklanarak, úrkek adımlarla gitti. Birkaç kere ağacın dört bir yanını dolandı.

Sonra koşarak Ummahanın yanına geldi.

-Ağaata kocaman bir delik var. Ummahan ôğúnúrcesine:

-Ben o deliği biliyorum da onun için söyledim, dedi. Bu ôğúnmesi Hasanın zoruna gitti:

-Ben de biliyordum ama, güvenemiyordum. Ağa herkesin gözünün önünde. Ummahan:

-Gözlerinin önünde olması daha iyi ya. Kibritleri oraya sakladığımız kimsenin aklına gelmez, dedi. Gözleri kurnazca parladı. Hasan:

-Öyleyse sakladığımızı kimse görmemeli. Ağaca yaklaştığımızı kimse görmemeli. Ummahan:

-Karanlığın kavuşmasını beklesek nasıl olur diye Hasanın gözlerinin içine bakarak sordu.

Hasan:

-Şimdi ağaca hiç yaklaştırmayalım da kimse bir şey sezmesin.

-Gündüzleri de ağacı bekleriz. Kimse yaklaşıyor mu diye. Biri yaklaşırsa, hemen gider kibritlerimizi alır kaçarız. İki çocuk rahatsız, sabırsız, birbirlerine sokulmuş, bazı gülerek, bazı derin düşüncelelere dalarak, bazı korku, bazı sevinç içinde, karanlığı beklemekteydiler. Paylaştıkları büyük sırlarının tadında, ateşindeydiler.

Uzun Ali birkaç saat sonra eve döndü. Karışına:

-Hayvanları saklayacak yeri de bulduk. Peri mağaralarına götürüreceğiz. Mağaralar, köyün mallarının hepsini ahr da artar bile. Daha beş köyün mallarını da alır da artar bile. Samanları, otları da taşıyacağız. Her gün köyden nöbetleşe beş kişi gidecek, hayvanlara bakacak, dedi. Elif:

-Ya inekleri nasıl sağacağız Ali:

-Sağmak isteyen gider sağar, diye karşılık verdi.

-Onu da düşündük. Mallan dışarı çıkarsın! Ve karanlık kavuşuyordu. Köy işsiz kalmış gibiydi. Ama bu işsizlikte kurnaz bir sevinç, Adil Efendiye oynadıkları oyunun sevinci evden eve dalgalanıyordu.

İnsanlardan, kedilerden, köpeklerden başka, köyde hiç bir canlı kalmamıştı. Ne keçi, ne öküz, ne inek, ne at, ne eşek, ne tavuk... Evler de tamtakırdı. Auvallarda un, bulgur, hizmetarlarda yağ yoktu. Yatak yorgan,

kapkacak yoktu. Bu kadar yoksul, bu kadar hiã bir Őeysiz kôy, dúnya dúnya oldu olalı gôrúlmemiŐti.

Kôyún insanlarıñın ústúbaŐı yırtık, ayakları yalıñdı ama, Şimdiye kadar, búyúk kıtlıklarda bile hiã birisinin kıliği bôyle hırpani, bôyle bir iplik âeksen kırk yama dôkúlúr olmamiŐti. Åocuklar, yaşlılar, erkekler, yarđ âiplaktılar. Ve hepsinin de ayaklan yalıñdı.

Kôyde iki kişi kılık deęiŐtirmemiŐti: Muhtar Sefer lacivert ceketini giymiŐ, ayaklarına her zamankinin aksine âizmesini âekmiş ve gúmús kôsteęini boynundan aŐaęi sallandırmıŐti.

TasbaŐoęlu da her zamanki giyim kuŐammdaydı. Evi de olduğu gibi duruyordu. Hiã bir Şey saklamamiŐti. Hayvanlarıñı bile mağaraya gôtúrmemiŐti. Buysa kôylúyú deli ediyordu. Muhtar da kıŐkırtıyordu. Şimdi evinden kôyún iãine âıkısa, Taşbaşın kimse yúzúne bakmazdı. Bakmazdı değil, belki basma bir hal getirirler, ona kôtúlúk ederlerdi.

Kôylúler diyorlardđ ki:

-Biz de Adile deriz ki, işte kôyún zenginleri milyonerleri banlar. Bu TasbaŐoęlu Şu Toros ardđ kôylúklerinin bir milyoneri. Anadoluda kırk katır yúkú altıñı olan Nemlizade neyse, burada da TasbaŐoęlu o. Muhtar, muhtarken bir bakın evinde bir Şey var mı deriz, diyorlardđ.'

-TasbaŐoęlu gebersin batsın. Batsın da yerin dibine geãsin. O her zaman ayrı baş âeker zaten. Bir insan bu kôye gelsin de bir evin iãine girsin, bozulmaŐın, iki gôzú iki âeşme olmaşın... işte bunun múmkúnú yok. Eğer o insanın yúreęi taŐtan demirden değilse. Muhtar kôyú ev ev dolaşıyor:

-Pıravo, diyordu.

-Pıravo ki bin pıravo. Bir kôy bôyl aęzi tutkun olunca o kôyún Őırtđ kıyamete dek hiã bir vakit yere gelmez. Bôyle bir kôye muhtar olmak Cennete vali olmaktan daha iyidir. Bu kadar malı múlkú, kabđ kaãaęi, yataği yorganı, arpayđ buędayđ naŐıl ettiniz de, yel úfúrdú, su gôtúrdú yapabildiniz Pıravo canım. Pıravo kôylúme. Size yúz bin alkışlar. Adil Efendi gelsin de desin ki, ne kadar fıkaraymıŐŐınız. Borcunuzu baęiŐladım. Bu yıl vermeyin, gelecek yıl da vermeyin. Ôbúr yıla da Allah kerim. Yúreęinde insanlık olan adam kôyún bu halini gôrúnce hiã başka bir Şey diyemez ve de dúŐúnemez. ŐırgaŐında donuyordu.

-Ve de Adil Efendi gelip bu hali gôrúnce, evet gôrúnce, dileyin benden ne dilerseniz.

İstediğiniz kadar veresiye vereyim size. Siz namussuzluğunuzdan değil, yoksulluğunuzdan vermiyorsunuz borcunuzu, diyecek. Şehir adamı azıcık ahmakâa olur. Bizim, bütün köyün varını saklayıp, böyle dümdüz edebileceğimizi ne bilir ki! Aklının ucuna bile gelmez. Adil Efendi yarın değilse ôbür gün damlar. Hazır olun vaktinize. Ve de Adil Efendiye gülün. Gülün ki ôcünüz alınsın. İşte sizin böyle bir Muhtarınız var. O gece evlerde şenlik vardı. Kel Aşk Muhtarın evinde en belalı türkülerine kanat takmış uauruyordu. San Mustafa bir tenekeyi davul gibi âalıyor, zurnayı da Durduman ôttürüyordu. Delikanlılar halay âekiyorlardı. Ôfkeli Meryemce bile kalkıp oğlunun âaldığı dūdūge gôbek atacaktı. Az kaldı ağzını aâip oğlu Aliyle, cümle kôyle barışacak, konuşacaktı.

-Sizi bağışladım. İnsanoglu ne kadar kôtú, ne kadar zalim de olsa bir iyi yam var, diyecekti.

-Şu Koca Halil, şu fikiracık, diye geâiriyordu iâinden,

-şu karda kıyametlerde nerelere gitti ki Bulup getirselers fikirayı. Hasan da köyün sevincine katılıyor, oynuyor, gülüyordu ama, bir aklı karanlıkta beze sarıp ağacın kovuğuna koyduğu kibritlerindeydi. Arada bir kalabalıktan gizlice sıyrılıyor, dışarı âkıyor, sinerek ağaca geliyor, korkarak elini kovuğa uzatıyor, bakıyor ki kibritler yerinde duruyor, koşarak geri geliyor eğlenen kalabalığın sevincine bütün gúcúyle katılıyordu.

Gece yarıyı geâiriyordu. Daha Hasanı uyku tutmamıştı. Halbuki başını yastığa koyar koymaz uyurdu. Endişeliydi. Neler geâiriyordu ki aklından Ya birisi saklarken gôrmüşse... Millet eğlenirken belki on kere dışarı âkmişti. Ya birisi takip edip, kibritlerin yerini ôğrenmişse Um yok, söylemezdi. İsterse kibritlerden Dirisi onun oisun. du buluşu hoşuna gitti. Ummahan yanbaşında uyuyordu. Onu uyandıрмаğa uğraştı. Kız bir türlü uyanmıyordu. Koluna bir âimdik attı. Kız bağırınca Hasan korktu:

-Suuus, benim, dedi. a Uyan, uyan da sana diyeceğim var. Epeyce uğraşmadan sonra Ummahan kendine geldi.

Hasan sordu:

-İyice uyandın mı Ummahan ters:

-Uyandım, nolacak Hasan:

-Kibritlerden birisini, istersen ikisini sana veriyorum. Kimseye söylemezsin, değil mi Ummahan her şeyi unutup kıvanâ iâinde kaldı.

-Sôyler miyim ki hiâ dedi. Hasan usulca kulağına:

-Haydi dîşari âikalim da, bakalim kibritlere, birisi almiş olmasin, teklifinde bulundu.

Ummahan:

-Usul usul, diye yataktan âikti.

-Kapiyi tikirdatmadan aalim. Nenemin kulağı âok duyar.

Uyumaz da...

Bir duyarsa... Kapiyi hiâ tikirdatmadan Ummahan aati. Bir yel gibi kapidan dîşariya súzúldüler.

Hasan elini uzatti kibritleri tuttu, okşadi. Orada, şıcacık durup duruyorlardı.

Ummahan:

-Ben de bakayim, dedi.

Hasan: Nbakacaksin, yerlerinde duruyorlar ište. Burada âok durmayalim. Ummahan: Ummahanin bu hali Hasanin hoşuna gitmedi. Azıcık kıskandı. Ama kibritlerden birisi de onundu.

-Haydi bak ama, âok uzun olmasin. Abuk! diye, kırılmış, sôylendi.

Ummahan koğuktan elini âektikten sonra Hasan elini soktu uzunca bir süre elini kibritlerin üstünde tuttu.

Sabaha kadar uyumadılar. Endişelendiler, sevindiler, korktular, konuştular. Birkaç kere dîşari âikip kovuğa ellerini soktular. Ellerini kibritlerin üstünde uzun uzun tuttular.

Húsne duvarın kôşesinden bir gólge gibi Recebe doğru koştı. Karın işiği vurmuş karanlıkta iki beden bir oldu. Birbirlerinin kemiklerini kırarcasına sarılmışlardı. 'âok sonra ayrılıp, boş eve Recep önde, Húsne arkada girdiler. Ocağa kocaman, kırmızı işiği bütün evi dolduran bir ateş yanıyordu.

Húsne hemen soyundu. Elbiselerini ocağın yanma üstünde yığdı. Gúlúmsúyordu. Bedenine ateşin kırmızı işiği vuruyor, esmer, ince túylú bedenini bakır rengine âeviriyordu. Kalâası belinden aşığı inceliş genişliyordu. Şu kadarık bir kırışık yoktu. Memelerini avuálarına almıştı.

Dolgun memeler avuálarından taşlıyordu. Bakıra áalan tenin üstündeki ince túyler yıldırdıyordu.

Epeyce âukur olan gôbeđi şehvetle gerilmişti, úrperir gibi domur domurdu.

Ateşin kırmızışında öyle, azıcık öne eğilmiş duruyor, öndeki sağ ayağının baş parmağı ocağın kúlleri üstünde bir takım âizgiler âiziyordu.

Recep hiã bir Şey yapmadan ona bakıyor, dudaklarında hafif bir gülümseme, bir mutluluk. Bir Şeylerden, ağır 1U iit 1

- Hsne bir an Recebe baktı. Baktı ki Recep soyunmadı. Ocağın başına yumuldu. Bir beklemenin titremesindeydi. Büyük kara gözlerini aãmıŐ Recebe yalvarırcasına bakıyordu. iki kalın kara beliği kırmızı bakır omuzlarından Şirtına aşağı uzayıp dklmŐtı. Bu, Recebi deli ediyordu ama dayanıyordu. Hsnenin bedeninin tadını, güzelliğini iãine sindiriyor, gözünü bu Şehvet ateŐinden bir türlü ayıramıyordu Uzun bir süre tepeden tırnağa kızin bedenine, en ince ayrıntılarına kadar baktı. O baktıkãa Hsnenin titremesi gittikãe artıyordu. Sağlıklı, istekli bir bedenin titremesi. Recep de usuldan titremeğe başladı.' Büyük ateş boş evin iãini ilik bir yaz havası gibi yapmıştı.

Recep bir anda soyundu, ocağın başına büzülmüŐ kızi arkadan kucakladı.

Bir gece, Åukurovada da Hsneyi böyle kucaklamıŐtı. Pamuk tarlasının yumşacık, Şıcak toprağına bedenlerinin gmldgnn farkına varmamıŐlar, kendilerine geldikleri zaman aamur iãinde kaldıkları görmüŐler, yakındaki aaya girip yıkanmıŐlardı. Bu sefer aayın iãinde başlamıştı delilikleri. Onların bu işlerini bütün köy biliyordu. Varsın bilsinler, aldirmiyorlardı.

Recep yumulmuş, tirtir titreyen kızi tepeden tırnağa öpüyordu. Boynunu, yanaklarını, kulaklarını, saallarının altındaki Őirtını, geniş düzgün kalãalarını öpüyor, iŐiriyordu. Bir an geldi ki kızin titremesi, gerginliği, ürpertisi, her Şey bitti. Yalnız derin derin soluk alıyordu.

Cansızcasma kucağına serildi. Bir süre böyle kaldı. Sonra Recebe sarıldı. ikisi de toprağa serilip kalmıştı. Parmaklarını bile kı Őe, altlarındaki terden ıslanmıŐ toprağa sinmişti, umana birlikte yanan ateş, altlarındaki toprak da soluklanıyordu.

Recep Hsneyi elinden tuttu kaldırdı. Kız ayakta duramıyor, sendeliyordu. Recep onu bir süre omuzlarından kavrayıp ayakta tutmak zorunda kaldı.

Bu haldeyken bile Hsne dirildi, bedeni büyük bir ürpermeyle gerildi, Recebin kucağına sokuldu. Recep de bu kendini veriŐe kaptırdı kendisini. Gene yere düştüler.' Şimdi artık iki beden bir olmuştu. Birbirine karıŐmıŐtı. Bu iki yapışmış, karışmış beden lme kadar, kıyamete kadar birbirinden ayrılmayacaktı. Onun kanı ona, onun kanı ona akıyordu.

Elleri ayakları, kimin eli, kimin ayağı belli değildi artık. Kimin yúreğinin kanı kime akıyor belli değildi.

Bedenleri birbirinden ayrıldığı zaman túy gibiydiler. Bir ince yel esse, ikisini de ak, kúâúk bir gúvercin túyú gibi alıp uzaklara gôtúrebilecekti.

Recep gene Húsneyi kucaklayıp kaldırdı. Islak beden, kollarından aşâğı birkaç kere kaydđ.

Sabaha karşdyđ ki kendilerine geldiler. Húsne hemencecik giyindi. Recep de giyindi. Húsne gene Recebin yúzúne bakamıyordu. Ona öyle geliyordu ki bu işten sonra Recebin yúzúne baksa bütún búyú, bütún tad bozulacak, işte bu yúzden buna cesaret edemiyordu. Hiå bir zaman da edemiyecekti. ôlúrdú de bu búyúyú bozmazdı.

Recep, giyinir giyinmez Húsnenin her zamanki gibi kaşp gideceğini sanıyordu. Baktđ ki Húsne, geåen seferki gibi geldi gene ocağın başında oturdu. Gözlerini ocağın j yalımlarına dikti. Uzun kirpikleri yanaklarını gólgelemiştđ. Terli, domur domur yúzú pespembeydi. Dudakları nar âiåeđi kırmızılığında, ateş billurundaydı.

Recep gözünü ondan ayıramıyordu. Oldum olası Recep, ta åocukluktan bu yana onun yúzúne hep durmadan n juU hayran bakmıştđ. Şimdi, geåen seierju g rşuşmasını bekliyordu. Konuşmasına da deli oluyordu.

Bekledi, bekledi, Húsne başını kaldırıp bir söz etmedi.' Recep ne söyliyeyeceğini bilmiyordu. Bir söz söylemeli, åok güzel bir söz bulup söylemeli ama, ne söylemeli, nasıl söylemeli En sonunda, yúređi daralarak, åocukåa bir kekeleyişle:

-İyi oldu... Kôylú hep... Bu yıl pamuktan sonra...

Seni alır Åukurovaya... Húsne búyúk bir mutluluk iåinde gúlúmsiyerek gözlerini ateşten ayırmıyordu.

-Åukurova kôyden daha iyi. Bu kış kıyamette gidilmez ki... İstersen, gúzún pamuğa gittiğimizde, kôye geri dónmeyiz. Ben traktôrcúlúk bellerim. Traktôrcúye åok para veriyorlar orda. Ben azıçık bilirim zaten. Hamit Usta dedi ki, ben, dedi, seni iki yılda traktôrcú eder åıkarım. Bu kıšta kıyamette yola dúşúlúr de gidilir mi Kurtlar bile inlerinden başlarını dışarıya åıkaramıyorlar, öyle değil mi Belki de yolda buyar ôlúruz. Bu kış kıyamette, şu koskoca Toros dağı aşılır da sađ salim Åukura varılır mı Hele bir yaz bahar aylan gelsin de görelim. Húsne, gözleri kora kesmiş ateşte, dudaklarında bir mutluluğun gúlúmsemesi, tatlı tatlı, yumşacık, sanki yokmuş gibi susuyor.

Recep kalktı, o da gülümsüyordu. Yandakiyiğilî odunlardan en kurularını seâti, ocağa attı.

Odunlar bir hoş, acı, ıslak koktu. Gene geldi yerine oturdu. Oturduktan sonra kalktı geldi, Húsneyi kulaklarının altından ôptú. Húsnenin iâi ilik ilik kabardı. Delice bir coşkunuğa doğru uâuyordu. Bir búyú gittikâe onu sarıyor, búyuyordu. İlik, mutluluk dolu bir cennete boyuna kayıyordu. Recep gülerek:

-Sabahleyin Àdil gelecek, arkasında elli candarma. kasına baka baka, şaşırmiş, deli olmuş dônúp gidecek. Ondan sonra da... İsterse gelecek yıl veresiye vermesin. Başka dúkkancı mı yok Kôylú nasıl sakladı her şeyini, değil' mi Bizim saklayacak hiâ bir şeyimiz yoktu. Ben saklayacak bir şey aradım, bir iğne bile bulamadım saklayacak. Bir zoruma gitti ki... Yoksulluk şimdiye kadar bana bôyle koymamıştı. Baktım ki, aradım ki, Adilden saklayacak hiâ bir şeyim yok... Biz de bu kiş Åukurovadan dônmiyeceğiz.

Traktôrcú olacağım. Yatak yorgan alacağım. Bir de aynalı sandık alacağım. Bir de radyo alacağım. Bir de... O kôylerin Adil Efendisi, bir gün olur kôyú basar da, bizim de saklayacak malimiz olur. Ôyle değil mi O konuştukâa Húsnenin yüzündeki mutluluk artıyordu. Bunu gôren Recep de boyuna konuşuyordu.

Altı aydınlık, ilik, dupduru bir âay. Ulu âınarların altından, ak, pırıl pırıl âakıltaşlarının üstünden akıyor ve bu âayın iâine girmiş Húsne. Bu akan, aydınlık mutluluğun iâinde eriyor.

-Åukurovada búyú bahâeler var. Sarı portakallı. Búyú, ulu bahâeler. Bir gece bahâelere kaârız, ôyle değil mi Húsnenin terli yüzü pespembe. Gôzleri harlayan ateşte. Dudaklarında eksilmiyen bir gülümseme.

-Belki gúzú, pamuk zamanını beklemeyiz. Yaz bahar ayları, Hıdırellez gúnú gelir gelmez, el ele verir, dúşeriz Åukurun yoluna. Dúnýa âayır âimen, dúnýa âiâeğe kesmiş... Húsnenin elini tuttu. Húsne gôzúnú ateşten ayırmadan ona dônú. Recep onun yüzünün tüm mutluluğa kestiğini gôrdú, sevindi. Elindeki eli iyice sıktı. Sıcacık el, avucunda ona doğru aktı, yúreğine girdi.

-Yaz bahar ayları hele bir gelsin, dedi. ycu. uauaj ayımı uij gCIMIL, DU geiSin, ÚCÚl. geâilmez bir istek vardı. ayağa Kirpiklerinin gôlgesi' yanağına fesinde dayanılmaz, önün Sabahın horozlan ôtúşmeğe başladı. Húsne tikti. Gôzleri yerdeydi, şüyordu.

Elele tutuşup, kapıdan dışarıya âıktılar.

-Hele yaz bahar ayları bir gelsin, bir gelsin. iAyrıldılar.

Güneşli, aydınlık bir sabahı. Gök dupduruydu, lekesiz. En kúâúk bir yel fisiltisi de yoktu.

Bozkırın uâsuz bucaksız karları ipileşiyordu. Gúrúltúlu bir işik seli akıyor derdin bozkırın üstünden.

Kôylúler, kôyún ortasına, evlerin ônúne, oraya buraya, ôbek ôbek toplanmışlardı. Sôz konuları Adil Efendi. Hep onu konuşuyorlardı. Ha geldi, ha gelecekti. Az sonra Adil Efendinin kôye gireceğine ôylesine inanmışlardı ki... Bir tanesi bir haber mi getirmişti Adil Efendi falanca gún falanca saat geliyorum, diye adam mı göndermişti Yok. Ama geleceğine inanıyorlar, hep gelince nasıl davranacağı üstüne sôz ediyorlardı. Gôzlerinde kurnaz, kazık atmışların pırıldışı...

-Gelince, kôyú... Vah fıkara Yalaklılar vah, diyecek. Size kasabadan devşirme yapıp da ôyle gelseydim. fk kôy fakir olur, olur ama bu kadar da olur mu Borcunuzu istemeğe utandım sizden, diyecek.

-Geleneği mi bozdunuz, varın bozun. Helal olsun.

T değil geleneği, dinini bile bozar, diyecek.

-İşte Adil, böyle diyecek.

-Bir de ne diyecek Toplanın başıma kadersiz, kısmetsiz kôylúler, toplanın da hep birlikte derdinize bir âare bulalım. Bulalım, diyecek.

-İnsan yúreği bu! Adil Efendinin yúreğinin yerinde taş olsa eritir. Eritir de deler geâer. Kôylúler kôyún ortasında bir süre bekleşip konuştuktan sonra, gúneye, kôyún dışına, kasaba yoluna doğnú' yôneldiler. Yolun yeri bile belli değildi, kar ôrtmúştú. Dereden aşğıdan âıkacak yolcuyu bekliyorlardı. Meryemce, boynunu uzatmış, bir bekleyiş kesilmişti. Bir taşın üstüne oturmuş, uâmağa hazırlanan bir kartalın hallerine benziyordu halleri.

Taşbaşoğlu da bekliyordu. Bu oyunun sonunun neye varacağını merak ediyordu.

Adil, kôyú böyle gôrdúğünde, kôyún böyle tamtakır olduğuna inanacak mıydı Bunca yılın Adil Efendisi kúl yutar mıydı Kôye girer girmez, ,kôyún her bir şeyini sakladığını hemen biliverirdi.

Kôylú milleti ahmak olur böyle işlerde. Belki de ahmak olmaz ama oyun oynar. Şimdi şu kocaman kôy bir âocuk oyununda. Şunlara bakın, oyunları iâinde ne kadar da mutlular. Bútún bunları azıçık mutluluk iâin yapıyorlar. Adil Efendinin kôyú bomboş gôrmesinin vereceği mutluluk iâin.

Haydi diyelim Adil kôyún bu kadar yoksul olduğuna inandı. Bôyle bir kôye bir daha gúvenir de veresiye bir âop verir mi ôđleye kadar konuşarak, eğlenerek, bağırıp aağırarak beklediler, ôđleden sonra onları usanâ bastı. Mutlulukları usul usul dağıldı. Kôylúler de mutluluklarıyla birúkte bekleme yerini bırarak, birer ikişer evlerine dağıldılar. miş, boynunu uzatmış bir tek Meryemce kaldı. Meryemce gún batmcaya kadar, sonra karanlık kavuşuncaya kadar orada kaldı.

Umudunu iyice kesince yerinden kalktı, değneğine âôke âôke eve dôndú.

-Ôyleyse bugún neden gelmedi Adil Efendi Kendi kendine gülúmsedi.

-Bugún gelmesi gerekli değil ya... Malları bugún sakladık' diye, bugún gelecek değil ya. Belki yarın gelir. Yarın gelmezse, ôbür gún gelir. Meryemce bugúnkú beklemeyi sevmiştı. Bu gece kôylú sakin uyudu. Ôyle fazla gúrúttú, patırtı eden olmadı. Evden eve gidip gelmeler, toplantılar da olmadı. ! Sabah erkenden gene uyandılar. Bugún mutlaka gelecek diyorlardı. Birkaç kadın, ónlerinde Meryemce, gidi kôyún dışına, kasaba yolunun ucuna oturdular. Gene akşama doğru Meryemce tek başına orada kaldı. Sonra akşam olup gún kararınca değneğine âôke âôke evine dôndú.

Gene:

-Bugún dedik diye, bugún gelecek değil ya,yarın gelir, dedi iáinden.

O gece de sakin uyudular.

Sabah oldu. Gúneşli, aydınlık bir sabahtı. Gôk dupduruydu, lekesiz. Meryemce, yanında áocuklar, yaşlı kadınlar kôyún dışına gitti, kasaba yolunun ucuna oturdu.

[2Ô Hayvanlar mağaralara gitti gideli kôy bir hoş olmuştı. Bir kere evler işinmiyordu. Bir şeylerini yitirmişlerdi. Bir de tamtakır evlerden korkuyorlardı. Dağ başında kalmışların, derin ormanlara dúşmúşlerin yalnızlığı.

Meryemce morca danayı severdi. Onu áok özlemiştı. Bu özlemini ôyle ağığa vurmuyor, yolu bırakıp mağaralara gitmiyorsa, kırlangıç yuvasında duran hazinesi yúzúndendi. Malının múlkúnún kırlangıç yuvasında, gôzúnún ónünde durması ona bir gúven, iáine bir sıcaklık veriyordu.

-Of, diyordu,

-şu lanet herif bir gelip gitse de, biz de kurtulsak! Bir sabah gene evden áıktı. Herkes onu gene her zamanki gibi yolun ucuna' oturacak, gôzlerini yola dikecek sanıyordu. Baktılar ki Meryemce yónúnú ormana dônmúş,

mağaralara doğru ağıp gider. Arkasına çocuklar düştü. Başta da Hasan. Bunu kadınlar gördü. Onlar da Meryemcenin ardınca gittiler.

Meryemce ormanı geati, Peri mağaralarınavardı. hayvanlara saman, yonca veriyorlardı.

-Bizim mallar hangi mağarada diye işaretle inek sağan genâ bir kadına sordu. Kadın yolu gösterdi.

Meryemce mağaraya girerken ılık bir hava âarptı yüzüne. Epeydir unuttuğu mayıs kokusu geldi burnuna. Morca dana kôşedeydi. Yoncaların üstüne yatmıştı. Bu loş ışıkta daha da güzeldi.

Vardı başını kucakladı, iki gözünden ayrı ayrı öptü danayı. Dana ayağa fırladı.

Meryemce bu kôyün karıncasıyla bile konuşmamağa yemin etmemiş olsaydı, danayla konuşacak, ona kurban olduğum danam diyecekti. Düşündü. Bu mağaralar kimin Bu mağaralar koca Allahımız. Öyleyse mağarayla konuşabilirdi. Peri milleti vardı buralarda.

Vurgun Ahmedin karşı da şimdi yancağızında olabilirdi.

-Mağara, mağara, dedi.

-koca Allahımın mağarası! Perilere armağan gelen mağara, ben bu morca danayı âok özledim. Kimseciklere, morca danaya söylemiyorum, sana söylüyorum, morca dananın kokusunu Allah evlerden eksik etmesin, öyle değil mi mağara Morca danam da bizi özlemiştir, öyle değil mi mağara Mağara, mağara, sana söylüyorum, morca danaya değil, şu adam gelsin gitsin, hemen o gider gitmez, ben de gelirim de morca danamı alır eve' gôtürürüm. Sağlıcakla kal mağara. Morca danayı bir daha öptü, birkaç kere yanında yônünde döndü.

-Sağlıcakla kal mağara, dedi.

-Morca danam sana emanet. Şimdi belki kôye gelmiştir o.

Varayım da gideyim. Dışarı çıktı. Sanki bütün kôyün kadınları buradaydı.

-Herkesin sevdiği bir morca danası var, dedi, iâinden.

-Bakın hele nasıl dökülmüşler Perilerin mağarasına Halbuysam ki, eskiden hiâ bir kadın yaklaşırdı bura şiyacaklar. Yola düştü. Çocuklar arkasındaydılar. Başta da Hasan. Meryemce baktı ki onunla birlikte kôyden gelen kadınların hiâ birisi yok arkasında. Elindeki değneğini havada sallayarak,

-haydi gelin, gidelim. Belki gelmiştir kôye o. Āabuk gidelim, demek istedi. Hiå bir kadının aldirdiği yoktu. Kimi ineğine ôkúzüne, kimi keåisine, kimi de tavuklarına bakıyordu. Meryemce ôfkelendi.

-Gelmeyin, gelmeyin, dedi iåinden.

-İnşallah şimdi gelmiştir. Siz de gôrmezsiniz.

Kôye gelir, bir saat bile durmadan geri gider. İnşallah ôyle olur. Yúrúdu. Dört bir yanında yúrúyen åocuklar çivıl çivıldı. İnsanoğlunun, belki de en güzel yeri åocukluđu, Búyúyesiniz, búyúk búyúk, uzun ômúrlú olasınız åocuklar. Benim ak gúvercinlerim. Bunu åocuklara sôylemek isterdi ama o olmaz olaş yeminağzını dilini bağlıyordu. Keski etmeseydi o yemini. Yemini batsın. Sanki ne vardı yemin edecek. Varsın, Koca Halile Mevlut okutsunlar. Ne oldu sanki Rezil oldular. Koca Halil de kaåtı gitti. Karların altında kaldı. Ama o ôlmez. Baharın karlar erir, varır gôrúrler ki Koca Halil karların altından dipdiri' åıkmış, uyanmış. Ne domuzdur o, ne domuz! O ôlúme gider mi hiå Şimdi kôye varıp gôrúrsún ki delikanlılar onu bulup getirmişlerdir.

Ormanı geåerlerken baktı ki Hasan gizlice åocuk kalabalığından sıyrılıp baška bir yône gidiyor.

Onu gôrmemezlikten geldi. Ne yapacağını da merak etti, gôzúnú ústúnden ayırmadı.

Hasan kayaların arkasına saklana saklana bir yere, gizli bir yere gidiyor. Yúređine tıp etti. Bu åocuđun da sakladığı bir şeyler vardı. Ama koca kôy dururken, neden olurdu ki Hasan vardı uzun kayanın dibinde durdu, eğildi. Meryemce onu iyice gôrúyordu. Hasan bir taşı tuttu, önce okşar gibi yaptı, sonra var gúcúnú harcayarak taşı kaldırdı, dikti. Bu åocuk, bu incecik, bir deri bir kemik åocuk o kadar kocaman taşı nasıl kaldırdı da dikti Hasan taşın altına gôzlerini dikmiş bakıyor, yúzu değişıyordu. Az sonra taşı geri yerine indirdi, åabucak oradan uzaklaştı. Ama bu arada Meryemcenin onu gôzetlediđinin farkına varmıştı. Korkmadı varsın gôrsún, dedi. Ağzı dili yok ki sôylesin, ağzı dili yok ki sorsun.

Kôye girdiklerinde anladılar ki kôyde hiå bir değişiklik yok. Ne gelen var, ne giden. Yalnız Koca Halili aramağa giden delikanlılar, onu bulamamışlar, eli boş dônmuşlerdi. Meryemce iki duygu arasında kaldı. Bu olaya sevinse mi, yerinse mi Kôyún iåinden giderken Muhtar onu karşladı:

-Sana bir şey deyim de beni iyi dinle. Meryemce Ana. Sen benim anamsın. Ve de ôz bir anam. Bu kôyde bir ağzı kara var. Bu kôyde, bu

kôyún âok bir búyúk dúşmanı var. İşte bu dúşman gitmiştir Adil Efendiye, demiştir ki ona, gitme kôye. Kôylú nesi var, nesi yoksa sakladı... Ve de Muhtarların emriyle. Bu ağzı kara kim olabilir,' Meryemce Ana Kulağına eğildi.

-Sanabir şey söyleyim miTaşbaşoğlunu dört gündür kim gördü Dört gündür Taşbaşoğlunu gören var mıBütün kôylú malını mülkünü sakladı da, o neden saklamadı Ben bile sakladım. Bir koca kôyún Muhtarın, ve de koskoca Hıdır Kahyanın oğlunun evinin böyle tamtakır olması ne demektir Bilir misin bunu Bana bu bile viz geldi. Kôylúm ne yaparsa, ben de onu yaparım, dedim. Ve de malımı mülkümü, karıların altınlarını, babam Hıdırın altın I mu Kôylúm için bu utanca katlandım. Taşbaşoğlu bir zırniğini bile neden saklamadı Şimdi anladın mı, Adil için gelmedi kôye Ve de hiç bir vakit mallarımız saklıyken gelmeyecek.

Anladın mı Meryemce, anladım dercesine başını salladı. Taşbaşoğlu bunu yapar mıydı Bir anda, Taşbaşoğlunun Adile gidip kôye gelme dediği kôye yayıldı. Ama bu kôyde herkes birbirini öylesine bilirdi ki... Taşbaşoğlu bunu yapar mıydı Bu soruyu kendi kendine kimse sormadan edemezdi.

Bu söz Muhtar için âıksaydı, Sipahi budalaş Gômleksizoğlu için, Delice Bekir için âıksaydı, herkes inanırdı. Ama Taşbaşoğlu De de, azıçık dur.

Muhtar, kôyún öfkesini bir yere, Taşbaşoğlunun üstüne yöneltmek istemişti ama becerememişti. Bu namussuz kôylú ona toz kondurmuyordu. Sefer, Allahı bir bilir gibi biliyordu ki, elinde tuttuğu taşın taş olduğunu bilir gibi biliyordu ki bu işi Taşbaş Memet yapmıştır. Ama kôylüyú nasıl inandırşın Canından bıkmıştı. Pamuşu da batsın, Muhtar da, borcu da batsın.' İki gün sonra Muhtar bir başka haber aldı ama hiç şaşırmadı. Bütün yakın kôyler, bütün kasaba, Yalak kôylülerinin neleri var, neleri yok sakladıklarını öğrenmişti. Nasıl öğrenmişlerdi Kim ulaştırmıştı bu haberi onlara Gene Muhtar biliyordu ki bu kôylerde hiç bir şey gizli kalmazdı. Utanıyordu. Yaptığı bu işten şikâliyordu. Tüm Yalak kôyü rezil olmuştu. Öteki kôyler, kasaba... Artık insanların yüzüne hiç bakamıyacaktı. Kasabaya da hiç gidemiyecaktı. Onu gören kôylüler, kasabalılar üstüne gülecekler, arkasından onunla alay edecekler, anasına avradına sögeceklerdi.

Sanki kasabalı saklamıyordu malını, vergi geldiği za hayvanlarını dağlara kaçırmıyorlardı. Ama bunu hükümete yapıyorlardı. Kendileri için can veren Adile değil.

Mutlaka bu işi Adil de duymuştu. Duymuştu da şap diye yere tükürmüştü. Tükürmüştü de:

-Şu insanoğlu aîğ süt emmiştir, demişti.

-Dúnyadaki teknil yaratık adam olur da, şu insanoğlu adam olmaz. Áúnkúleyin aîğ süt emniştir. Yıllar yılı benim şu kôylúye ettiğim iyiliğe bakın, bir de onların ettiğine! Başıni yana yône birkaç kere âevirmiş, birkaç kere daha yere şap diye tükürmüştü:

-Kusacağım geliyor, kusacağım! diye bağırmıştı.

Kôylú de iyice zıvanadan âikmişti. Artık kadınlar yemek pişirmiyorlar, erkekler hayvanlara bakmıyorlardı. Çocuklar oyunlarını bırakmışlardı. Kimsenin eli işe güce varmıyor, ağzını bıaklar aamıyor. Kôy, artık ôlú bir kôy. Yalnızca gözleri kasabadaki yolda. Yedisinden yetmişine bütün kôy soluğunu tutmuş kasaba yolundan gelecek umut işiğini, kara felaketi utana içinde bekliyor.

Kazık atmanın kurnaz sevinci uamuş da gitmiş. Herkes Adil Efendiyi konuşuyor, onu dúşúnuyor. Adil Efendiyi konuşmayanları kimse dinlemez olmuş. Dúşlerinde Adil Efendi, hayallerinde Adil Efendi.

Bir gün geliyor, kasaba yolunun ucundaki kayalıkta bir tek kişi, Meryemce kalıyor. Bir gün bakıyorsun bütün kôy orada. Birden gözlerine aşığdan doludizgin gelen atlı hayaletleri ilişiyor, önce kayalığın üstünde donup kalıyorlar. Kessler, kimseden bir damla kan akmayacak. Sonra deşiveriyorlar. Kayalığın üstünden kôye, ormana, aşığdaki koyağa âil yavrusu gibi dağılıyorlar. Gôz aâp kapayınca kadar kayalıkta kimsecikler kalmıyor.

Bir de bakıyorlar ki ne gelen var, ne giden. Kasaba yolu bomboş. Gôzlerini oğústuruyorlar.

Gôrdükleri dúş mú hayal mi Sonra gene beklemeğe başıyorlar. Birkaç gün dur vazgeâip, evlere kapanıyorlar.

Kôyün üstünü kurşun geâmez bir karanlık gibi Adil Efendi ôrtmüştü. Kôyün sevgisinde, korkusunda, aşığında, ekmeğinde aşında, oyunurda yalnız Adil Efendi var.

Beklemek belalaşiyor. Dayanılmaz hal alıyor.

Hasan sorarsanız, onun başı bin belada. Ağacın kovuğundaki kibritleri Ummahanla birlikte her gece birkaç kere yokluyor. Bir keresinde babaları onları yakaladı:

-Nereye bu gece yarışı, nereye gidiyorsunuz diye sordu.

Hasan da, Ummahan da tutuldu kaldı. Ağızlarından bir tek söz âıkmadı.' Ali sordu sordu, onlar yalnızca sustular.Sonunda vazgeâti:

-Allanın bin belaları, dedi,

-ne haliniz varsa gôrún. Ben karişmam. Âıkın dışarı, gidin geceye de Koca Halil gibi karda donup ôlún. Hasan karar verdi. Artık kibritlerini dışarda ağacın kovuğunda tutmayacak. İaeriye taşıdı, eski deliğe yerleştirdi. Ama bir túrlú iâi gôtúrmúyordu. Adil Efendi artık gelmeyecekti, gelmeyecekti ama, ya bir gün gelirse... Şap diye kôyún iâine dúşer de ilk olarak, Meryemcenin evidir diye kendi evlerini ararsa... O da kibritlerini kaâıramaz sa...

Birkaâ gece kibritini yatağına aldı.Birkaâ gün de koynunda taşıdı. Kibritleri şalvarının kemer yerine, beline fırdolayı diziyordu. Ama gene de belli oluyordu. Kibritler bir şişkinlik yapıyordu.

Hasan:

-Şu adam bir gelse de kurtulsak, kurtulsak, diyordu.

Bútún kôylú de bôyle sôylúyordu.

-Bu adam artık gelmeyecek mi Varıp gitsek de ayağına dúşsek, túm sôyledikleri yalandır,Yalak kôyú âok âok yoksuldur, gel de halini gôr, desek. Saklayacak bir âôpúmúz yok ki saklayalım Adil Efendi. Gel de kôye halimizi gôzlerinle gôr, desek, gelmez mi ki Gel de canımızı, âocuklarımızı al, ya da bu yıl bu išten vazgeâ, istersen gelecek yıl, pamuk dônúşú túm kazancımız senin olsun, desek. Yemin etsek ki, bu yıl Âukurun en verimli tarlalarını, gece demeyip gündüz demeyip, biz toplayacağız, ôteki kôylülerin beş misli, on misli toplayacağız, túm kazancımızı da sana vereceğiz.. Ne dersin Adil Efendi Kul sıkışmayınca Hızır erişmez. Yetiş imdadımıza Hızır gibi, yúreği iyilik dolu Adil Efendi, desek. Bağışlamaz mı ola

-Bu kôylú lanet yaratıktır Adil Efendi. Bekleye bekleye bir delilik âıkaracak. Bu korku, bu bekleme... iâinde Adil ağışını yutarak bekleme, kôylúyú zıvanadan âıkaracak. Şimdiden' âoğu zıvanadan âıktı, ağzı kanlı kurda dôndú, Adil Efendi! Kôylúye de kıziyordu. Bu kôylúnún ağzı sıkı olsa, kim diyebilirdi ki her bir şeyleri saklanmıştır.

Ôvúnmúşlerdir orada burada. Ağızlarını yayarak, gülerek, gelsin Adil Efendi, gelsin de gôrsún.

Gelsin gôrsún ki, kôyde bir tek âôp bile bulamasın. Namussuz kôylú! Bu kôylúyle iş yapılmaz ki... Alın bakalım, gelmiyor işte. Ve gelmeyecek.

Áatlayın, patlayın, geberin. Bekleyin kôpekler, bekleyin. Gôzúnúz dôt, gôzúnúz sekiz, gôzúnúz on altı oluncaya kadar bekleyin. Bekleyin kafirler. Bekleyin ha bekleyin! Muhtar kôy kurulunu úâ gúndúr toplamış, konuşuyordu. Bundan başka Delice Bekirle, Gômleksizle, Ôksúz Duranla, Uzunca Aliyle de konuşmuştú. Korkmasa, kendisiyle konuşacağını bilse Taşbaşoğluyla da konuşacaktı. Ónemli bir karar vermesi gerekti. Bu ôyle bir karardı ki, bir Muhtar, Cumhurbaşkanını bile olsa tek başına bôyle bir karar alamazdı.

Hangi kôylúye dúşúncesini aása:

-Ne diyelim Muhtar, sen bilirsin Muhtar, diyorlardı.

-Yeter ki gelsin de Adil Efendi, ne yaparsa yapsın. Yeter ki onu getirmenin bir yolunu bul. Yolu yordamı yok. Bir tek yolu var. Onu da yapmaktan başka âare yok.

Hemen hemen bítún kôyún, Taşbaşoğlunun bile, dúşúncesini ôđrendikten sonra ónemli, kesin kararını verdi. Taşbaşoğluna, birinci úye Zekeriyayı gôndermişti. Zekeriya Taşbaşm teyzesi oğlu olurdu. Onunla da yetinmemiş Zalacayı gôndermişti. Zalaca Taşbaşm karışının teyzesi olurdu. sesini, kasabaya giderken giydiği pantolonu ceketi giydi. Kırvatını da bağladı, bir iyice de tıraş oldu. Bekâiyi âağırdı. Bekâi karışında hazırol durumuna geâip durdu:

-Buyur efendim. Sefer:

-Sen var olasın bekâibaşı, diye onu okşadı.

-Şu Toros kôylúklerinde senin ústúne bir bekâibaşı varsa, ben de kellemi keserim. Ve de bir iyice keserim. Şimdi âok ónemli bir âağırma yapacaksın kôylúye ki, kimse evinde kalmasın. Herkes bizim kapıya doluşsun. Áoluk âocuk, genâ yaşlı. Óyle bir âağırma âağıracaksın ki kôyún itleri bile ne var, ne yok, diye bizim eve gelecek. Anladın mı

-Anladım Muhtarım. Bkci asker gibi rap diye bir selam verdi ve asker gibi dónúş yaparak, kôyún iâine koştú. Sesi Kei Aşg n sesi gibi yanıktı. Ve bekâi âok gúzel bir âağırma yapıyordu.

Bir anda Muhtarın evinin ónú doldu. Taşbaşoğlu bi le andını bozup gelmişti. Bítún kôylúler kulak kesilmişler, Muhtarın konuşmasını bekliyorlardı, iâlerinde gúzel bir umut belirtisiyle karışık merak vardı. Koca kalabalıktan âıt bile âıkmıyordu.

Kôyún ústúnú sanki bir toz bulutu örtmúş. Gôk duru, dúnya aydınlık, karlara gúneş vurmuş.

Bir tek leke yok ortalıkta. Her şey, insanların bedenleri, hilim hilim, paâavra giyitleri bile bu aydınlıkta bir iyice yunmuş, arınmış. Ama gene de kôyún üstünde bir toz bulutu, ağır bir toz fırtınası varmış gibi geliyor insanlara.

Muhtar evinin kapısından âıkar âıkmaz, bütün başlar ona doğru uzandı. Birden, kalabalıktan sesler yükseldi. Bir anda o derin sessizlik yırtıldı. bağırıştılar.

Meryemce en öndeydi. Muhtarın burnu dibinde. Gôzlerini aâmış, ağzından âıkacakları yutacakmışcasına bekliyordu. Muhtar boğazını temizledi. Birkaç kere ôksürdü. Sonra durdu, gôzlerini teker teker kalabalığın üstünde gezdirdi. En sonuncu geldi Taşbaşın üstünde durdu. Bütün sevgisini gôzlerine toplayarak ona dostâa baktı. Biliyordu ki şimdi kôylú bir yarı delilik iândeydi. En kúâúk bir súrâmede başına olmadık işler aâabilirdi. Örneğin, parâalayabilirlerdi onu. Karın üstüne yatıp, ayaklarından tutup súrúyerek bütün kôyú dolaştıracaklardı. Tetikte olmalı ve usturuflu sözler etmeli.

Omuzlarını gerdi, sağ ayağını öne uzatıp birkaç kere yere vurdu. Karatopaklı Hoca gibi âenesini sıvazladı, bir daha, bir daha ôksürdü.

Az önceki dúşüncesine pişman olmuştu. Bugünlerde de amma korkaklaşmıştı. Bu kôyde ona dokunabilecek bir yiğit âıkar mıydı Kôylú senin korktuğunu bir sezerse, korkarsan hemen de sezer, o zaman tek mil kôtulúkleri yapar. Azgın bir kôpek bile senin ondan korkmadığını anlarsa, üstüns saldıramaz. Korkmak yok. ölüm karşına gelip dikilse de korkmak yok. Korkmak yarı ölmektir, işte bu kôylú salt namus belası, salt korkudan bu hale geldi.

-Ve de arkadaşlar, ve de komşular ve de emmiler. Ve de can bir kardaşlarım, yürekten yoldaşlarım, diye gúrledi. Sesinde en kúâúk bir korku, bir titreme bile yoktu. Sesi dik, şefkatliydi.

-Åok múşkúl bir hal karşışındayız.

-Karşışındayız, diye bağırıştılar.

Bu, Muhtara daha búyúk bir gúâ, bir zevk verdi.

-Neyimiz var neyimiz yok gôtúrdúk sakladık. Hem dar sakladık. Bu iyi gúzel, yiğitâe bir iştir. Túm Túrkiye Cumhuriyetinin polisleri, candarmaları, izcibaşları, hem de kayıptan haber veren ermiş hocaları gelip de kôyú arasaJardı, bir tek iğne bile bulamayacaklardı. Ben bundan dolayı kôylúmú ôğúyorum. Sizleri candan kutluyorum.

Böyle sıkı bir köylü değil Toroslarda, dünyanın hiçbir ülkesinde bulunmaz. Ama işler kötü gitti.

Dediğimiz olmadı. Attığımız taş, dediğimiz kuşu vurmadı. Bütün kasaba, yakın köyler, herkes bizim köyün bu kahramanlığını duydu. Mallarımızı sakladığımız, buradan ta Aukuroveya kadar duyuldu. Bunu Adil Efendi de duymuştur. Bu yüzden köyümüze gelmedi. Bekledik bekledik, perişan olduk. Onu bekliyoruz. Günler oluyor bekliyoruz, gelmiyor. Beklemekten öldük geberdik. Kalabalık mırdandı:

-Öldük geberdik.

-Şimdi namusumuzu kurtarmak gerekir. Herkes bilmeli ki, dünya bilmeli ki Yalak köylüsü alacaklısına alacağını vermemek için hiçbir şey saklamaz. Biz de hiçbir şey saklamadık. Ne diyelim de saklayalım Gelsin nemiz var, nemiz yoksa Adil Efendi alsın götürsün. Biz, hiçbir şeyimizi saklamadık. Her şeyimiz ortada. Öyle değil mi Bu yakın köylükler, o kasabadaki parti düşmanlarımız, alni aâk insan iâine âkamayahm diye bu büyük iftirayı bize atıyorlar.

-Bu adam, Adil Efendi, köye gelirdi. Mükünü yok gelirdi. Ben onu bilirim. Canından vazgeçer de hakkının bir zımından vazgeçmez. Amma ve lakin, üstümüze atılan bu kuru iftirayı duymuştur. Mallarımızı sakladığımızı duymuştur. O da kahır edip gelmemiştir. Fırsat kollamağa, bize bir kötülük yapmağa hazırlanmıştır. Aok aok büyük bir kötülük. Ne kötülük yapabilir, diyeceksiniz. O şehir adamlarının yapacağı kötülük akla mı gelir ki... Belki Her ne ise, cümle alem bilsin ki biz hiçbir şeyimizi saklamadık. Adil gelsin de neyimiz var, neyimiz yok alsın götürsün, isterse biz bütün mallarımızı alıp' götürelim, götürelim de Adil Efendinin kapısına yığalım. Ama yeter gayri. Yeter! Aatlayıp öleceğiz. Ya da bir delilik yapacağız. Kalabalık birden patladı:

-Bir delilik âkaracağız.

-Bu adamı köye getirmenin âaresini bulmalı. Gelir, belki de hiçbir şeyimizi almaz. Ama bu utanı iâinde hiçbir zaman yaşayamayız. Türk milletinin asaletli soyuna bu yakışmaz.

-Gelsin, gelsin de altımızdaki minderi, üstümüzdeki yorganı, kaplığımızdaki saham, duvarda asılı un eleğini, yamalık diktiğimiz iğneyi, yal verdiğimiz köpeği de alsın. Yeter ki gelsin. Gelsin de köyde iğneden ipliğe hiçbir şey koymasın. Yeter ki gelsin. Gelsin de bizi bu işkenceden kurtarsın. İsterse çocuklarımızı da alsın. Bir tatlıca canımız var, onu da

alsın. Aok heyecanlanmıştı. Aok, aok söylemek istiyordu ama sözün aogu da köylüyü biktirirdi. Şimdi sözü bağlamak gerekti.

-Adili köye getirmek için elimden geleni yapacağım. Köy Kurulundan uâ kişiyi ona göndereceğim. Ona diyeceğiz ki, ya gel hakkını al, ya da bu yıl gelmeyeceksen gelmeyeceğini söyle. Bizi bu yıl bağıslaman, senin büyük şanımdan asil kanımdan beklenen büyük bir insanıyetlidir.

-Şimdi sözümü bağlıyorum. Hemen evlere dağılın. Bilin ki biz alacaklıdan mal kaşınmadık. Ve de hiâ bir zaman kaşınmayız. Millet de úşümekten biktı. Güle güle kardaşlarım, canlarım, emmilerim, hişimlerim benim. Size bir şey söyleyim, Adil hemen bugün bizim ondan mal bu haberi köyün içindeki, köylü

-dúanTo yüzden de haberi Adile ulaştırmaca, Ştetndlnnra koy kurulunu Adile yolların, Haydin selametle. Meryemce koşarcasına eve geldi. Bu iş hiâ hoşuna gitmemiş, onu ôfkelendirmişti. Köylüye Muhtara, toprağa taşa, kurda kuşa veryansın ediyordu. Kırangıâ yuvasının altına geldi durdu, gözünü oradaki âikşinına dikti. Sabırsızlıktan âatlıyordu.

Adil Efendi sanki şimdi gelecek, köye gelir gelmez de Uzun Alinin evi nerede diye soracak, doğru eve gelecek, elini uzatacak, kırangıâ yuvasındaki ôteberileri hemen alacaktı. Âikşinim ne yapıp yapıp bu anda kurtarması gerekti, ôtekiler daha eve gelmemişlerdi. Az sonra Hasan iâeriye girdi.

Meryemce Hasana işaret etti.

Hasan:

-Benim boyum oraya yetmez ki, dedi.

Meryemce ellerini kucağına bağlayıp, boynunu búktú kaldı. Gôzlerini kırangıâ yuvasından hiâ ayırmıyordu. Sanki yukardan gôrúnmez bir el uzanacak, ôteberilerini âekip gôtúrecekti.

Gôzlerini oradan bir ayırsa, kapıp gôtúrecekti.

-Ah, dedi,

-boyum azıçık daha uzun olsaydı, onları oradan hemen indirirdim, iki yıl sonra olsaydı, boyum azıçık daha uzun olurdu. Babam gelsin de... Meryemce homurdandı.

Kôşedeki kútúgú gösterdi Hasana. Kôşeye gittiler, birisi kútúgún bir ucundan, ôbúru ôteki ucundan tuttu. Kútúgú yuvanın altına getirip, Meryemce ústüne âıkacak, kırangıâ yuvasındaki âikşinim alacaktı. Âalıştılar âalıştılar kútúgú kaldıramadılar.

Hasan:

-Oraya kadar yuvarlayalım, dedi.

Canlarım dışlerine takip koca kútúgú yuvarlamağa âalîştılar. Bu sırada da Aliyle Elif iâeriye girdi. Ali gülerek:

-Ne yapacaksınız o kútúgú dedi.

-Yuvadakini mi istiyorsun ana Hemen indiririm. Ayak' parmaklarının üstüne dikildi, yuvadaki âikini aldı, soluk soluğa daha kútúkle uğraşan anasına uzattı. Meryemce inatla sarıldığı kútúgú hemen bıraktı, âikini kucakladı. Özlediđi bebeğine kavuşan bir ananın sevincindeydi yüzü.

Kapının eşiğine oturdu. Âikini aattı, önce âikinden fistanı aldı, sırtındaki fistanın üstüne hemen giydi. Kúpeleri kulaklarına, hırızmayı burnuna, gerdanlığı boynuna taktı. Peygamber sözleri yazılı yüzúđü de parmağına geâirdi. Başındaki ak başörtüsünü âıkardı, iki ipek kırepi üstüste başına bağladı, hemen kôyún iâine âıktı. Hiâ bir eve gitmek niyetinde değildi. Kôyú dolaşmak istiyordu. Onu bôylece giyinmiş kuşanmış gôrenler:

-Meryemce Ana gelin olmuş, diye ona söz attılar. Ah Meryemce Ana bir konuşabilseydi, bir konuşabilse de ağı gibi sözlerini yüreklerine oturabilseydi. Ne âare ki... Kader bôyle imiş der Meryemce Ana. başa dôđúsúr buldu. Aliyle Elif ambardaki tahil âıkarmağa âalîşiyorlar, âocukların dôđúslerine aldırış bile etmiyorlardı.

Ummahan:

-Ver, diyordu.

-Benim malım değil mi Bu kıştta kıyamette her gece ben onun iâin uyumadım. Seninle birlikte gece sabahlara kadar bekledim. Ben beklemesem, sen de korkar dışariya âıkamazdın. Onları da gelir oradan âıkarırlardı. Ver hakkımı. Hasan:

-Vermem, diyordu.

-Dokuz tanedir. Sekiz tane olursa olmaz. Gene senin olsun da, hepsi bir arada kalsın. Ummahan:

-Malım değil mi, alır koynuma koyarım. Ver malımı. Vermezsen zorla alırım. Sen uyursan, gece âalarım. Biribirlerine giriyorlar, dôđúsmeđe başlıyorlardı. Meryemce:

-İt enikleri, diyordu iâinden,

-yeyin bakalım biribini. Aâ kôpekler gibi parâalayın. Sonunda dôđúslerine daha fazla dayanamadı, gitti onları ayırdı. Hasanın burnu

kanıyordu. Ali Elife:

-Elif, diyordu,

-ne olur ne olmaz, Şu tahilın yarıdan aogu yine kuyuda' kalsın, iki sahan, dört de kaşık aıkaralım. Yağı hiã hiã aıkarmayalım, olur mu Elif:

-Olur, diyordu.

Meryemcenin iaindeyse bir korku vardı. Adil gelir de bir insanın üstündekileri soyup alabilir miydi Patlıyordu. İaindeki bu kurt onu yiyip bitiriyordu. Kime sorabilirdi Muhtara sorsa, kendini bir Şey sanar da aleme, Meryemce geldi de bana bôyle bôyle sordu diye yayardı. sileri, aklına gúvendiğı adamları gôzden geairdi, en sonunda Taşbaşoğlunda karar kıldı. Hemen Taşbaşoğluna gitti. Taşbaşoğlu ocağım baında somurtup oturuyor, yúzüne konan sinek bin paraa oluyordu. Meryemceyi gôrúnce ayağa kalktı, ona yer gôsterdi. Meryemce oturmadı, ona, gel kapının aydınlığına diye bir işaret yaptı. Taşbaşoğlu aydınlığa geldi.

Meryemce bir tuhaf kılıktaydı. TaŐbaŐıfı iainden bir gülme taŐıp taŐıp geliyordu ama, kendini tutuyordu. Ona gúldúđúnú Meryemce bir sezerse, alimallah ôlúnceyedek onun yúzüne bakmazdı. Niain bôyle giyinmiş, súslenmiŐ púslenmiŐti bu kadın Bu Nuh Aleyhisselamm kaynanası. Bu halde bir olađanústúlúk vardı ve Meryemcenin gelişi de sebepsiz değildi.

Meryemce, ônce kulaklarındaki kúpeyi, sonra kolundaki bileziği, burnundaki hırızmayı, başındaki kırepleri, üstündeki fistanı gôsterdi. Kulağındaki kúpeyi aıkardı, kasabaya dôndú yônúnú, el kol iŐaretleriyle Adili anlattı.

Taşbaşoğlu Adilden sôz ettiğini anladı ama ne demek istediğini anlamadı.'

-Adil gelecek, bunu anladım ama, gelince ne olacak onu anlamadım. Meryemce üstündeki fistanı gôsterdi. Soyunur gibi etti. Sonra üstündekileri toptan soyar gibi etti, bir aıkın yaptı.

Taşbaşoğlu:

-Ana, dedi,

-sen kôylúnún yerdeki karıncasıyla bile konuşmamağa andiãtin. Hakkın var. Ama ben de senin gibiyim. Ben de diyorum ki bu kôylúnún sidiğine basan uyuz olur. Bu kôylú lanetlenmiŐ bir kôylúdür. ÔlmúŐ bitmiş bir kôylúdür. EŞek bir kôylúdür. Bak bak, dún sakladıkları malları bugün naŐıl aıkarıyorlar! Benimlen konuş. olayım. Haydi konuş benimle. Meryemce başıyla sert bir

-olmaz işareti yaptı.

-Hiå bir vakit böyle bir Şey olamaz. Yeniden ne demek istediğini uzun uzun anlatmağa koyuldu. Taşbaşoğlu bu sefer anlar gibi olmuştu.

-Yani sen demek istiyorsun ki ana, Adil köye geldiğinde bu ũstndekileri soyar alır götürür m oyle demek istiyorsun değil mi Meryemce güldü, Taşbaşoğlunun elini tuttu, yüreğinin ũstne gtrd, bastırdı. Taşbaşoğlu:

-Hiå korkma ana, dedi.

-Adil bu yıl bu köye gelmez. Gelemez. Gelse de hiå bir kanun yasaşında, töresinde insanı soymak yoktur. ũstn başın altın dolu olsa senin ũstnden yarım paraşını bile alamaz. Bu köylü korkudaa delirmiş, seni de delirtmişler. Var git keyfine bak güzel anam. Meryemce rahatladı. Taşbaşoğlunun elini birkaå kere yüreğinin ũstne götürdükten sonra oradan ayrıldı, eve geldi. Geldi ki ne görsün, åocuklar daha dgşyorlar. Onları gene ayırdı.

Her ikisinin de saålarını okşadı. Onlara, işaretle, bir daha dgşrseniz karişmam, dedi.’ Ali mallarının bir kısmını, belki onda birini dışarı åıkarttıktan sonra Lapacı Halile gitti. Neden başka yere değil de Lapacı Halile Uz, yavaş bir adamdı Halil. Malları sakladıkları gün, köylü hemen o gün bütün malını akşama kadar, dışarda bir åp komamacasına saklamış, rahatlamıştı. Yalnız Halinin eşikliği aåması, mallan iåine koyması, kapaması tam on beş gün srmştu. Şimdi de, eşikliğin yanına oturmuş ağır ağır, gözlerini kapamış, elleriyle toprağı skyordu. Belki bir saatte ancak el kadar bir toprak paraşı sıyırabiliyordu kuyunun ağzından.

Bu gidişle belki bir yılda mallarını dışarıya åıkaramayacaktı. suşer agzınaan aoKuyurce sine:

-Sağol kardaş, dedi.

-Uğraşıyoruz. Şunu bir åıkaralım bakalım. Yakında geri gmeriz. Oyle değil mi Ali:

-oyle kardaş, dedi.

-Allah kolaylık versin.Hem de bin kolaylık. Meryemcenin böyle giyindiğini gören kadınlar, yer altından åıkardıkları en güzel giyitlerini, bayramlıklarım giyindiler, taktılar takıştırdılar, sürdüler srştrdler. Köy bir bayram havasına döndü. Genå kızlar, gelinler, bundan åok memnundular.

Köylü åıkaracađını åıkarmıř, saklayacağını saklamıştı. Ama sözümona åıkarmıřlardı. Gene eski tas eski hamamdı. Her bir Şeyleri, pahada ağır, diře

gelen varlıkları hep saklı kalmıştı. Ama kendilerini bile inandırmışlardı ki saklı hiç bir şeyleri, bir zırnık varlıkları bile yer altında kalmamıştı.

Peri mağarasındaki hayvanlara gelince, onlar oraya alışmışlardı. Artık bundan sonra kıyametede kôylünün malları mağaralarda kalacaktı. Adil gelirse, varsın hayvanları oradan alsın. Sakladıkları yoktu ki...

Hiç konuşmadan böyle bir anlaşmaya varmışlardı. Şimdi gene Adili bekliyorlardı. Bu sefer gönül rahatlığı, ve o kadar büyük utanı duymadan bekliyorlardı. Gün, Kel Aşığın günüdür. Altı ayda, yılda, iki yılda Kel Aşığın böyle coşkun günleri olurdu.

Böyle günler sazın ucuna uş tane puskul takardı. Her zaman da puskulün biri mavi, biri sarı, birisi de kırmızı olurdu. Başka zamanlar sazın ucundaki puskul bir ak puskuldur. Puskul uşleince, herkes bilirdi ki Kel Aşık büyük coşkunluğu iindedir. Ve duyulmadık, görölmedik türküler, destanlar söyleyecek, hikayeler anlatacaktır.

Kel Aşığın başı her zaman olduğundan daha kalabalıktı. Uş puskulü gören bu gecede bir olağanüstülük olduğunu biliyordu. Kel Aşık böyle günlerde yerine oturduktan sonra tam bir saat sazına düzen verirdi. Sazını okar, sazını severdi. Her haliyle sazına tepeden tırnağa tutkun olduğu belli oluyordu.

Bu gece bir ayaz geceydi. Gökte uşümüş yıldızlar, donmuşaa bir pırlıya gömülmüşlerdi, tek tük. On dörtlük bir ay gökyüzünden akıyor, kôylün evlerinin, yalnız kalmış ağıalarının, derimevine, Kel Aşığa gelen insanların gölgelerini ak karın üstüne uzatıyordu.

6 yuun, aana ak atın, dedi.

-Ateş harlasın, ateş delirsin. Bu da onun huylarından birisiydi. Yaz olsun, kış olsun bir yanında büyük bir ateş yanmıyorsa türkülerini en güzel söyleyemezdi.

Ateşe kütük üstüne kütük attılar.

Kel Aşık sazı kucağına yatırdı, dikeldi, sustu kaldı. Böyle bir zaman, gözleri yumulmuş, kendinden geamiş olarak kalacaktı. Bu, Kel Aşığın bir oyunu değildi. Oyun olsa herkes sezerdi.

Birisinde sezmez, ikisinde sezmez, onuncusunda sezerdi. Neden sonra Kel Aşık sazı usul usul kucağına akte, bir kere tele dokundu ve başladı. Uzun uzun, kendinden geamiş, saz aldı. Birdenbire de kesti:

-Bugün kıssadan hisse almak günüdür. Heheey, tellice turnalar. Gözlerini kalabalığın üstünde gezdirdi. Kalabalık bir ağızdan:

-Heheey, tellice turnalar! dedi.

-Dedem Karacaoğlann, dedem Pir Sultanın, dedem Dadaloğlunun bağı iain. Heheey, tellice turnalar. Bugun de dedem Kurt Asığı Abdale Zeynikinin bağı iain... Heheey, tellice turnalar.

Heheey, bağı boranlı dağlar!

-Abdale Zeynikinin bağı iain. Yolu yordamı iain. Heheey, karlı dağlar, tellice turnalar. Asık sazına bir el daha vurdu, sôze bağladı:

-Abdale Zeyniki derler bir er kiđi. iki gôzden de yoksun búiúk bir asık kiđi. Dağa tasa. kurda kusa túrkú sôyler. O, bağka ağıklara benzemez. Sabahtan akđama, akđamdan s9bM kadar durmadan túrkú sôyler. Bir akar su akmaktan hiã bir vakit usanmaz, akmağı hiã bir zaman durmazsa Abdalın da sôzú kesilmez, túrkúsú durmaz. Yolda belde, ovada kırdá,ormanda kayada, insan iain yaratık bulursa, onun ústúne sôyler.

-Uzun sôyler. Bir túrkú sôyler ki, kırk gún kırk gece sôyler de gene bitmez. Abdalın túrkúsúnú, ondan sonra gelen hiã bir ağık bağlayıp da bitirememiğtir. Túrkúlerini Kúrtâe sôyler. Kúrtâe sôyler ama, Túrkú de, Arabi, Acemi de, Rusu, İngilizi de ne dediğini anlar. Bu bir sırrı hikmettir kimse bilemez, ište bu Abdal her gece gún kavuğurken túrkúye bağlar, gún atarken daha gúnún ucu gôrúnúr gôrúnmez sesini keser.

-Bu Abdale Zeynikinin de hiã gôrmediđi, gôrmediđi, elini dokunduramadığı bir sevgilisi var.' Túrkúye bağlarken, ne túrlú bir túrkúye bağlarsa bağlasın, gún batarken sevgilisine bir túrkú sôyler. Asıl túrkúsúne ondan sonra geãer. Bir de gece yarısđ, hangi túrkúyú sôylerse sôylesin, keser túrkúyú, sevgilisi ústúne sôyler. Bir de gúnún ucu gôrúnmeden az ônce túrkúsúnú keser, tam gún atarken, sevgilisinin túrkúsúne bağlar. O gece de bôylece biter. Heheey, tellice turnalar. Kalabalık:

-Heheey, karlıca dağlar, dedi.

-Garipãe turnalar. Kel Açık saza yumuldu.

Bu işsiz yolda, ycrdamlıyarak yúruyen Abdaldır. Búiúk dağların, geniğ ovaların, bôrtú bôceđin, iyi insanların, kôtu insanların ağığıdır. Bir karanlık gece âôkmúđu ústúne. Tas gibi ağır bir gece.

Omuzları bu karanlık gecenin ağırlığı altında âôkmúđu. Yođun geceye tutunarak yúru. Bu işsiz ova dúmdúzdú. Abdal altmığını geãmiđtir. Yolda túrkúsúnú sôyler yúru. Abdal kôrdú, yollan gôremez. Gecesini yordamlıyarak, gecesine tutunarak yúru. İšte bunu da bôylece sôyler. İşsiz

bir dúnyada, yapayalnız kalmıştır. Hiå bir yaratık soluk bile almaz, kipişdamaz.

Abdaldan başka. túj Dir ojya.. uecesini jcesereic yúrúr.

Yolunda bôylecene yúrúrken, ayağına sıçacık, yumuşak bir canlı değer. Elini uzatır alır. Bakar ki bir kuş. Kuş dediğin uår. Bunun da başına bir hal gelmiştir. Bunun da omuzlarında taş gibi ağır bir gece. Ne olmuştur ki buna Kuşu kucağına alır, bir kôye girer. Kôylúler onun basma birikirler. Abdal sorar: Bu ne kuşudur Ne hal gelmiştir başına Kôylúler Abdalın kucağında řikj şikjiya tuttuğu, bağrına bastığı kuşa bakarlar. Bu bir turnadış, derler. Bunun bir kanadı yaralı, bir kanadının da ucu kopmuş, derler.

Bu artık ôlúnceye kadar uåamaz.' Bu hal Abdala åok koyar. Demek ki bôyle ha, der. Benim gözlerim yok, gôremem. Onun kanatları yok, uåamaz.

Bu dúnya dolu dúnya. Gôzlerim olsa åiåeklerini aåtıřırdım. Denizlerini dalgalandışır, yağmurlarıım yağdışırdım. Yıldızlarını parlatır, gúnúnú doğurturdum. Karlı dağlarına ben karını, işiltişini verirdim. Bôceklerine kanat aåtıřır, renk verirdim. Uåan kuşlara yuva yapar, yavrularına ben yem verirdim. Halbuki omuzlarımda bir karanlık, ağır gece. Karanlık iåinde dônúp durmaktır isim.

Kanatlan olsa turnanın, uzak, derin suların ústúnden geåerdi. Búyúk şehirlerin gôđünde kanat åırpar salınırdı. Van gólú onun kanadı olurdu. Åakmak taşından bir dağ var derler, onun ústúne gider konardı.

Bu turnalar bir ômúr boyu bahar yaşarlar. Nerde bahar, oraya taşınışlar. Kış yúzu, yaz yúzu gôrmezler. Túyleri bahar kokar. işte şimdi, belki ilk olarak kişi gôrecek. Kan, soğuğu tanıyacak. ik.j kader bir yerde birleşmiştir.

Abdal turnayı alır, bir dağa åekilir. Yaz bitmek úze kilir, súzúlúr, bahar úlkesine gider. Abdal gôrmez ama, åıđlık åıđlıđa turnaların geåiřini duyar.

Abdal turnayı karşışına koyar. Gún batarken túrkúsúne başlar. Gúnún battığı nasıl bilinir. Abdal bilir. Gôzú gôrmez, etinde duyar. Gún batarken, artık túrkúye sevgilisiyle başlamaz. Turnayla başlar, turnayla bitirir. Abdal sabahlara kadar, gún atmcaya kadar turna ústúne sôyler. Turna iåin, insanlara, ulu dağlara, anamız toprağa, akar sulama, verdeki karıncaya, sudaki balığa, gôkteki yıldızla sôyler. Karanlık gecesine sôyler. Turna karşışında onu dinler.' Bir gún, beş gún, bir ay, iki ay sôyler. Durmadan sôyler. Ađaålar, åiåekler, bôcekler, anamız toprak dile gelir.

Bir sabah, gún doğar. Abdalın túrkúsú biterken bir acaip hal olur. Birdenbire Abdalın gôzlerinin ônúnde bir işik patlar. Abdal işiğin şiddetine

dayanamaz. Yıllardır iâinden âikamadiği dônúp durduğu karanliğin paramparâa olup yere dökülmesine dayanamaz, toprağa kapaklanır.

Korkusundan gözlerini aâamaz. Bir sûre cansızcasına toprağa kapaklanmış kalır. Sonra usul usul doğrulur, gözlerini aâar. önünde dúnýa aâılır, ilkin uâsuz bucaksız mavi gôkvúzúnú gôrúr.

Hayran kalır. Lal ú ebkem kalır. Sonra gözúnú indirir, toprağa bakar. Toprakta hiâ gôrmediği karıncalar, âiâekler, otlar. Toprak doğurgan bir ana gibi zengin, şehvetli... Toprağa da hayran bakakalır. Eğilir toprağa, işiği ôper.

Bu arada, turna önündedir, onu hiâ gôrmez. Sonra bir de bakar ki, telli turnası önünde dump durur. Gúzel telli turna. Onu tutmak, okşamak iâin elini uzatır. O elini uzatır uzatmaz turna kanat âırpar, havalanır, uzak gôklere gider. Abdal onu uâsuz bucaksız gôkte, bir rir Gún atıyordu. Kel Aşik sazına son bir kere daha dokundu. aHeheey, tellice turnalar, Abdalın turnaları, dedi.

-Bu kıssadan da hisse alanlar ôgúnsún.

Dedem Abdalın hikayesidir bu. İşte bundan sonra dedem Kúrt Abdal ôlúnceye kadar işik ústüne túrkú sôylemiş. Karanlıği lanetlemiş. Dedem Kúrt Abdaldan, bu kıssadan hisse alan ôgúnsún. Heheey işiklar, heheey, tellice turnalar. Heheeyt... insanoğlu ôgúnsún.

-Ôgúnsún, diye bağırdı kalabalık.' Kel Aşik yorulmuştu. Sazını ôptú, yanına koydu. Saz aâağılara, dizinin oraya aâağı kaydı. i Daha gún atmadan, tan yerleri işiyip gelir, ak karın ústüne kırmızı işiklarını salarken kôylú túm uyanmıştı. Sanki bir Bayramı, Hıdırellezi karşılıyorlardı.

Meryemcenin bôyle giyinmesi, ôteki kadınlara ôrnek olmuştu. Hepsi Meryemce gibi en güzel giyitlerini giymişler, takip takıştırmışlar, kôyún alanına doluşmuşlardı. Gún atarken, kôyún iâinin renk renk olduğu gôrúluyordu. Kızlar başlarına kúâúk aynalar takmışlardı ve doğan gúnún işinleriyle aynalar şavkiyordu.

Delikanlılar kol kola girip Uzun Aliye gitmişler:

-Âıkar dúdúgúnú de bize bir iki hava âal, Ali emmi, demişlerdi.

Ali de hemen yerinden fırlamış, kôyún alanına gelince dúdúgúnú belinden âıkarıp âalmağa başlamıştı. Ve delikanlılar halaya durmuşlardı. Kızlar da tef âalıp, túrkú sôyleyerek başka bir kôsede oynuyorlardı.

Dún gece túrkúsúnú sôyleyip bitirmiş Kel Aşik da daha hızını alamamış, o da yaşlıları başına toplamış, on sôylüyordu.

Kôylú bunca aylık acışını unutmuş, sıkıntısını üstünden atmış gibiydi.

Bu, ikinci bekleyişin sonuydu. Artık herkes bugün Adil Efendinin geleceğine yüzde yüz inanıyordu. Herkesin malını saklı yerden çıkardığını Adil Efendi duymamış olamazdı.

Sakladıklarını o gün duyar da, çıkardıklarını niâin o gün duymasındı! Duyar duymaz da, arkasında candarmaları, niâin kôye damlamasının Muhtar Sefer diyordu ki:

-Bizim kôylú gibi asil bir kôylú yok. Ve de yeryüzüne böyle güzel bir kôylú milleti, böyle candan insanlar hiâ mi' hiâ gelmemiştir. Canım kurban olsun bu kôyún yoluna. Şimdi o, şimdi o Adil gelince ne görecek Kôylúyú iki gözú iki âeşme göreceğine, böyle sevinâ iâinde görecek. Arada sırada da iâinden bir kôtú dúşünce geâiriyordu. Ya Adil gelmezse, ya bugün kôylúnún mallarını saklı yerden çıkardığını duymamışsa Bu dúşünceyi hemencecik kafasından koğuyordu. Gelmemek olmaz. Duymamasının hiâ bir múmkúnú yok. O kôylere ağlarını öylesine kurmuştur ki, burada sabahleyin bir kaplumbağa tıslasa, orada o, ôğleye varmadan duyar.

Haberi âoktan, daha dún, gün kavuşmadan almıştır ve de yola dúşmüştür.

Kendi kendine bile yalan söylediğinin farkında değildi.

Ôğleye kadar, gülerek sevinerek beklediler. Tam ôğleyin, sevinâ âiğlikleri kopararak kasaba yoluna doğru döküldüler. Sonra baktılar ki, ne gelen var, ne giden. Neydi, hangi haberdi onları böyle kasaba yoluna koşturan Elleri boş dônünce sevinâleri azaldı, ama umutlan kesilmedi. kildiler. Gene boş âıktı. Ama akşam olup gün kavuşuncaya kadar umutları kesilmedi. Karanlık kavuşuncadır ki... İşte o zaman olan oldu, umutları kesildi. Elleri bôğúrlerinde kalmış, yorgun argın evlerine vardılar. Hiâ kimseden âit âıkmıyordu. Tutup hepsini teker teker kessen bir damla kanları akmayacaktı. Kurumuş kalmışlardı.

Muhtar ôfkeden kuduruyor, ellerini beline dayamış, evin bir ucundan ôbúr ucuna, yılmış gidip geliyordu. Kúâúk karşı ocağın bir kôşesine sinmiş, Âukurova dônúşú doğurduğu âocuğunu pişpişliyordu. Dışarda fırtına başlamış, bozkırın üstünden gelen boran uluyordu. Donmuş karın âatirtileri búyuyor, dünya sarsiliyordu. Muhtar boyuna:

-Bu olmadı işte, bu olmadı, Adil, diyordu.

-Her şeyin iyi de, işte bunu' iyi yapmadın Adil Efendimiz. Kôylú milletiyle hiâ bir zaman oynanmaz. Bunu böylece bilesin arkadaşım. Sen

âok rezil, aâağıların aâağışı bir adamsın biraderim. Sen kôylúme iâkence ediyorsun. Benim de ústúme gelme ve de canımı sıkma Adil Efendi. Şimdi kôylúyú nasıl korkuttunsa, saldımsa yúreklerine alaca korkuyu, yarın da kalkar senin namına bütún borâlarını bağışlarım, Adil Efendi can birader. Bağışlarım da sen avucunu ve de avucuyun iâini yalarsın. Ben gelenek melenek bilmem. Ôyle işler takmam, yiğidim. O kadar da eâek bir yaratık değılim. Ben ôyle geleneklerle kôylúyú kandiririm. Ve de Âukurovaya giderken boâ kôyle iki bekâi dikerim. Senin de bize hiâ bir zararın dokunamaz aslanım. Ve de senin borcunu inkar ederim. Kôylú Adil Efendiden bir zırnik bile almadı derim. Ben inkarı başınca, sen de hangi taâ búyúkse başını oraya vurabilirsin.

Ve de hiâ bir taâtan sana bir imdat gelemes. Ve de gider, bundan sonra da Kırlandıoğlundan, can bir dúşmanından ahâveriâ ederim. Sen bana komisyon olaraktan yúzde bir veri istedi. Senin bundan haberciğın oldu mu, yúz gôzlú, bin kulaklı Adil Sanki Adil Efendi karâşındaydı, ona konuşuyordu. Acaba karâşında olsa bôyle aâık aâık konuâabilir miydi

-Amma velakin, seninle yenmiâ yemeğimiz, iâilmiâ suyumuz var. Amma velakin sen bugünkü işi âok kôtu ettin. Gelmemekle yúreğimde, kôylúnún yúreğinde onulmaz yaralar aâtın. Bari yarın sabah gel. Aâtiğın yaralar kapanmaz ama gene de bir âey. Sana bir diyeceğim var kardeâim. Sen beni bilirsin. Ben Kırlandıoğluna yalnız bizim kôyú gôtürmem, arkama takarım on beâ kôyú, kırk kôyú ve altmiâ kôyún tûmúnú, ôyle giderim ona. Sana ôteberiyi sakladılar diye kim haber ulaâtırdı Sonra âıkardılar diye gene gúzelce haberi kim ulaâtırdı Hemen gelsin diye, sana, hemen' bugúnden tezi yok gelsin de işini gôrsún diye, kim haber ulaâtırdı Karâındaki adamın sôzú it sôzú, eâek sôzú değıl. İnsanın hatırı yoksa yanında, kırk yıllık dostluğın da mı hatırı yok Bana bir cevap versene Adil. Koskoca bir muhtarın sôzlerini, âu Toros kôylúklerinin biricik Muhtarının sôzlerini, sen bôyle demes misin ve de sôzlerini bôyle kulak ardına bir kôpek sôzú gibi nasıl atarsın Benim sôzlerimi kulak ardına atamazsın. Ne dersem o olacak. Yoksa zararlı, hem âok zararlı âıkarsın. Kaba ağacın gúrlemesi dalı iledir. Bir adamın yanı yôresi olmayınca o adam ne yapabilir ki Se nin, benim gibi dostların olmazsa, sen tek basma ne yapabilirsin ki Hakâası, sen olmasan bizim de halimiz duman ya... Malın varsa da, dúnya kadar paran olsa da ne fayda! Bu olaydan sonra senin ocağına bir incir ağacı dikmek boynuma asılı bir borâ olsun. Şimdiye kadar âok kızacak işler yaptın, kızmadım. Sana bu

yıl kôye gelme, dedim. Kôylúnún hali duman, dedim. Gelirim, dedin. Ge
dun. Bu yıl gelir de o kôylúyú tepeden tırnağa soyarım, dedin. Peki, gel de
soy, dedim. Ama áabuk gel. Kôylúyú usandırmadan, deli etmeden gel,
dedim. Gelmedin. Kôylú malını, canını sakladı, gene gelmedin. Şimdi
kôylú malını áıkardı, gene geliniyorsun.

-Bak, sana bir şeyler söyleyeyim kardaş, bu iştenden sen zararlı áıkacaksın.
Hem de mahvolacaksın. Kôylú her şeyi kabul eder de kendisiyle oynamayı
kabul etmez. Şimdiye kadar bana áok işler, kôtulúkler yaptın, sana hiá bir
sebepden kızmadım. Şimdi sana kızıyorum.

Babamın kanlışına ôfkelenir gibi ôfkeleniyorum. Şimdi seni
öldürebilirim. Dúşún ki, arkadaşım, bir dúşún ki bir kôylú milleti, zavallı
yaratıklar ki, gelmiş seni beklerler. Kurbanlık koyunlar gibi... Hani
kurbanlık koyunların sırtlarını boyarlar, boynuzlarına kırmızı ipler'
bağlarlar, ondan sonra da keserler. İşte bugün bu kôylú milleti böyle
kurbanlık koyunlar gibi súslenip púslenip seni bekledi. Ellerinde ne var, ne
yok sevinerek, dúğún bayram, sana vereceklerdi. Aá kalıp ôleceklerdi,ama
gene seviniyorlardı,geleceksin diye. Dúnya dúnya olalı böyleleri nerede
gôrúlmúştúr Nankôr Adil, ekmeksiz Adil, söyle, nerede gôrúlmúştúr Kôtu
Adil, saygısız Adil, bir dúnya kadar malın var. Nereden aldın bu malları Hiá
kimse bilmez, ben de mi bilmem bu kadar serveti nasıl yaptığın Almteriyle
olur mu bu, Adil Şimdi sana hakâasını söyleyeyim mi Adil Áukurovaya her
yıl o dayanılmaz sarı sığağa, áalışmağa inen, orada áalışmaktan ôlen biten,
kırılan altmış kôyún tım emeği sende birikir. Bilmez misin bunu sen, Adil
Sen bunu yapmamalıydın.Kôylúnún bu sevináli hali, dúğún bayramla
soyulmağa gidişi,aalığa gidişi...

Áok yúreğime dokundu, Adil.Bende yúrek var.Ben kôylúmú
severim.Bendeki yúrek demircilerin ôrsú gibidir, işte bu yúrek bile
dayanamadı da kôylúnún bugúnkú Al da, bu güzel kôylúnún yúreğinin
iáine, en sığağına sok, Muhtar Sefer, dedim, işte sen bu durumda gelmelin,
Adil. Gelsen de bugün kôylúyú iğneden ipliğe soyup soğana áevirseydin,
sevincinden deliye dónerdi kôylú. İşte şimdi bu kôylúnún ne yapacağı belli
olmaz. Şimdi senin namma boralarını bağışlasam, Adile bir zırnık bile
borcunuz yok desem,túyleri kıpırdamaz, sevinmezler bile. Umutlarını
kırдың. Umut kırmak kôtu bir iştir Adil! Sen kôylú milletini bilmezsin. Bir
gún olur ôlúme güle güle giderler, bir gün olur bayramı ağlaya ağlaya
karşılarlar. Bu da insanların elindedir. İşte sen bunu buseydin bugün Icôye

gelmemezlik etmezdin. Ve de ne olursa olsun, ben de bu olaydan sonra borálarını bağışlayacağım.Ondan sonra da sen bana elinden geleni yap. Kôylúyú' búyúk işkenceler altında yaşatamam.Nasıl mı bağışlarım Bak Adil, senin sarı defteriyin hiá bir kıymeti kanuniyesi yoktur. Var mı noterden tasdikli senedimiz Yok. Ôyleyse basarım inkarı. Ve de ondan sonra da áok yúkseklereki saygılarımı sunar, kara gözlerinden ôperim, Adil. Oldu mu Yúrúdukâe, gittikâe iâine sıkıntı basıyordu. Bir şeyler yapmalıydı. Múmkúnú yok, bir işler gôrmeli. Ne yapmalı Bu gece kôylúyú toplayıp, borálar silindi, túmden bağışlandı denmez ki.

-Gelsin benden alsın Adil. Vallahi de bağışlayacağım, billahi de! Hem de babamın malını bağışlar gibi bağışlayacağım. Hem de bir güzelce bağışlayacağım. Ya yirmi candarmayla birlikte gelirse Gelsin be! Muhtarlar kiralı Sefer onun bir áaresini bulamaz mı Bulamazsa ôyleyse ne demeğe muhtarlar kiralı olmuş Sarı bir defter altı ústú. Ne istersen yazılır. Ben noterden tasdikli senet isterim. Ve de borcumuz yok derim, yerinde kalakalır, ôyle değil mi Adil de toplaşın, zıplaşın. Ulan ne güzel, Gôzú kôr olsun ki feleğin, bu kúâúcúk kôye baş olupsun. Yoksa balık gôlúne gôre búyúdúđúne gôre, sen de búyúk alemleri idare eden bir baş olurdun. Bútún bunlar, bağışlama dúşúncesi, hem de babasının malını bağışlar gibi bağışlama dúşúncesi onu kıvanca gômúyordu ama, mutlu değildi. İâinde bir korku, onulmaz bir sıkıntı vardı.

Haydi boráları bağışladık diyelim, bundan sonra Kırlangıá güvenir de alışveriş eder miydi Kasabada herkes dúşman gôzúyle bakmaz mıydı Adile, kırk yıllık kapılarına bunu yapanlar, bizlere neler yapmaz ki, demezler miydi

-İt itin kuyruğunu işirmez. Ve de hiá bir vakit. Bu gece şu kocamanYalak kôyú uyumayacakú. Acıdan, kederden. Bir şey, bir iyilik yapmalı şu kôylúye. Evin iâinde dôt dônúyor, áaresizlik iâinde kıvranıyordu. Adımları da gittikâe áabuklaşıyor, bir anda karşı duvara' varıp geriye dônúyor. Varıp geriye dônúyor. Varıp... Ama ağzından da dúşúrmúyor:

-Ne olursa olsun bağışlayacağım. Hem de babamın ôz malı gibi. Bağışlayacağım! Kendini inandırmaya áalışıyor. Bunun iâin de var gúcúnú harcıyor.

-Bağışlayacağım, bağışlayacağım, bağışlayacağım... Sıkıntılarını bu sôzlerle boşaltıyorama yetmiyor. Gittikâe bu sôzleri ne kadar áabuk sôylemek múmkúnse o kadar áabuk sôylüyor.

Sonunda dili damağı kurudu. Bir yorgunluk geldi ústúne. Korkmađa başladı. Bundan sonra bu kôylúyú tutabilirsen tut. Doğru Taşbaşa akacaklar. Bentlerini yıkmış azgın sular gibi. Bu kadar beklemeden, bugúnkú sevinâten sonra bir şeyler olacak. Bir fırtına geliyor, gelecek. şında bir gúzelce patlayacak.

Bir gún, bir gece insanlar iâin iyi gitmemişse, o gúnún kendisinden de hayır bekleme. şu dişardaki esene bak! Neredeyse bozkırı toprağı taşıyla kôkúnden sôkúp alıp gôtúreceksin. Kôyú de havalara kaldırıp Tekeâ dağının başına koyacak. Yer sarsılıyor. Bu esen bora ne bôyle

-Bora ne, bu bora ne, bora ne bôyle şimdi de bu uğursuz dúřúnceye yúkleniyor. Ne yaparsa yapsın, iâindeki şikinti gittikâe búyuyor. Karanlık bir korkuya varıp dayanıyor.

Kôylú yarın sabah erkenden kalkmış bakmış ki, ne gôrsún, Adil Efendi yirmi candarmayla birlikte kôyún ortasında durup durur. Kôylúler onu orada ôylece durmuş bekler bulurlar.

Omuzlarına kar yağmış. Ônce, iâlerine búyúk, âok búyúk bir korku dúřer. Sonra azıçık sevinirler. Sonracığıma efendim, iâleri korkudan gene titremeğe başlar. Titrer, titrer, titrerler.' Sonra titremeleri durur. Usul usul ôfkelenmeđe başlarlar bu sefer de. Yavaş yavaş bir araya gelirler. Birbirlerine sokulurlar. Koyunlar gibi birbirlerine sokul ha sokul ederler. Sonra daha da sokulurlar. Bir araya, bir araya gelirler, gelirler... Bir iyice, bir topak olduktan sonra yıldışım gibi toparlanıp Adilin ústúne dúřerler, orada patlarlar. Dağıldıklarında artık Adil yoktur. Yerde azıçık kan damlası, belki bir bacağın. bir kolun bir parâası, belki burnun yarışı... Koskocaman Adil nereye gitti Candarmalar nereye giderler Kôylú Adilin basma dúřúnce, neye uđradıklarınđı bilemeyen candarmalar başlarını alırlar, bir anda kôyú âıkarlar, giderler.

Kôylúler yorgun, Adil yok. Kôylúlerin kollan ôylecesine yanlarına sarkmış. Başlan da gôgúslerine dúřmúř. Ne yapacaklarınđı bilmez bir halde kôyún alanında durmuş kalmışlar.

şimdi, eli túfekli, ya da değnekli on iki túrúr. Nereye isterse oraya âekip gôtúrúr.

-Ulan Adil, ulan namussuz, senin şu kôylúye ettiğin... Aaah, ettiğin! Bu gece, bu esen borana karşı, âırılâıplak dişan âıkmalı. Hem de karın altına yatmalı. İnsanın iâindeki şikintiyi sôker de dişarı âıkarır Ama bu bora insanđı dondurur. Kar adamın iâini bir daha úřútúr. Kanınđı işlemez eder.

-işlemez eder, işlemez eder. Hem sôylúyor, hem de daha hızlanarak yúrúyor. Boğulacak gibi. Ustúste soluk alıyor. Gôzlerini bir karanlık kaplıyor, başı dônüyor, kendini dışarıya atıyor. Karanlık, esen bora şırrak diye yúzüne âarpıyor. Sefer olduğu yerde kalakalıyor.

Karanlık, gıcılı kar... Dondurucu soğuk... Sefer hemencecik kapıyı kapatıp iâeriye giriyor.' Biraz aâıldı ama, gene iâinde sıkıntı. Sıkıntısının búyúmesinden korkuyor.

İâinden şimşek gibi geâti:

-Kır İsmailin kızı... Åoktandır konuşmadık. Kır İsmailin kızı derken iâine bir titreme girdi. Bir sıcaklık ilik ilik tüm bedenine yayıldı. Sarsılmağa başladı. Elleri titriyordu şimdi. Bütün bedeni tatlı bir úrpermedeydi.

Karışma:

-Yatır yatn kucağındaki âocuğu da beşiğe. Hemen yatır. Yatır da doğru Kır İsmailin evine git, kızını al getir. O fıkara kıza da bir şey yapmadık. Åabuk al gel! Kadm Seferin bu hallerini bilirdi. Åocuđu hemen beşiğe yatırdı, dışarı fırladı. Bir an geâ kalsaydı, Sefer onu öldürmekten de beter ederdi. Sefer arkasından:

-Åabuk åabuk git, hemen al getir, dedi. toplayarak koştı. Sefer gidip geliyor, iâi iâine sığmıyor. İliklerine kadar şehvet kesilmiş, her an bedenini bir úrperme dolaşıyor.

-Gelse, gelse... İâinde bir de korku var. Ya kız gelmeden şehveti dinerse... Túrku sôylemeğe başladı. İkide bir kapıyı aâıp aâıp kapıyordu. Her kapıyı aâışta iâeriye karla karışık bir boran giriyordu.

Búyük karış, âocukları ocaklığın dört bir yanına sıralanmışlar, hiâ konuşmadan ôylecene, gôzlerini billura kesmiş kôzlere dikmişlerdi. Sefer onları ôyle súklúm púklúm gôrúnce sinirlendi:

-Haydin bakalım, diye gúrledi.

-Doğru yataklara. Haydin hiâ birinizi gôzúm gôrmesin. Kadın usulca:

-Åok bağıрма Sefer, dedi.

-Derdin ne, iste kalktık, yatmağa gidiyoruz. Derdin ne

-Derdim senin ôlúyún kôrú!Git yat! Kadın:

-Gene kudurgunluğun üstünde Sefer. Gene ne oldu sana diye bir hoş baktı.' Sefer sustu. Birden farkına vardı ki yavaş yavaş âôzúlüyor. Kendini sôyle bir yokladı, baktı ki ağır ağır bedeninden biraz önceki tad âekiliyor.

-Kır İsmailin kızı... Amanın anam!.. Kapı aâıldı, önce kız, arkasından karış, ikisi ile birlikte bozkırın tüm boranı kış iâeriye girdi.

Sefer kızını elinden tuttu. Eli eline değer değmez de bütün bedenini bir ângişma aldı. Bir úrperti iliklerine kadar onu titretti.

-Gel, dedi,

-gel benim güzel kızım. Gel benim usul boylum. Gel benim ócúnú alamayıp da perperişan eyle Gel de yarana bir merhem olalım. Kızını gótúrdú, ocağın başına oturttu. Kendi de yanma oturdu. Karışma da:

-Sen de, dedi,

-git iâeriye. Áocuđu al da git. Kızın ifadesini almam gerekiyor. Kadın áocuđu beşiğiyle kucaklayıp, arkadaki bôlmeye taşdı.

-Sôyle, sôyle... Áabuk sôyle! Kız artık alışmıştı. Ne sôyliyeceğini biliyordu. Eskisi gibi, yani ilk günler gibi ôlúrcesine utanmıyordu. Alışmıştı ya, gene de azıçık utanıyordu.

-Sôyle kızım sôyle! Sôyle ceylanım! Sôyle, sôyle ki... Artık sôylemek kızın da hoşuna gidiyordu. Seferle birlikte artık o da bir hoş olup kendinden geâiyordu.

-O kôyden İbrahim var ya...

-Geâ İbrahimi. Orasının gereklîği yok.

-Onlarla harman komşusuyduk.

-Harmanı da geâ. Beni kandirdi, seni alacağım diye.

-Geâ, geâ oralarını da, mağaraya gel. Seni arkadaşıyla birlikte mağaraya getirdiler. Mağara ağzına kadar, başaşağı asılmış kayışkanatla doluydu. İâeri girdiniz.

-İâeri girdik. İbrahim iâeri girer girmez uâkuruma el attı. Ben teslim olmadım. Aramızdaki dôğúş' geceye kadar súrdú. Sonra arkadaş geldi, ona da teslim olmadım. Muhtarın yúzu yanmağa başladı:

-Sôyle sôyle, áabuk sôyle! Kız durdu. O da tadını âıkariyordu. Gôzlerini súzdú, gülúmsedi. Her yanının şehvete kestiğini derinden duydu.

-Sôyle sôyle! . den oaşıau.

-Arkadaşı gitti. Ben gidiyorum, bu Allahın beteri kızlan uğraşamam. Sen ne yaparsan yap! Ben bir sevindim ki o gidiyor diye. Benim gôzüm İbrahimde. İbrahim ústúme atıldı. Bir de baktım elinde bıâak. Elbisemi kesip bir anda beni âırılâıplak koydu. Mağaranın kapışının ağzında ateş yanıyordu. Elbisemi gótúrúp ateşe attı. Yanıncaya kadar da beni bırakmadı. Sonracığıma bana sarıldı. Ben kendimi ona vermiyordum. O da âırılâıplaktı. Yalım gibi sıçaktı, yanıyordu teni, tenime değdikâe. Bir yakıyordu, uuuf...

Bir yakıyordu! Ben yavaş yavaş dayanamıyordum, âözúlúyordum. Deli olacaktım. Sefer titremeğe başladı:

-Sonra, sonra Áabuk áabuk. Sonra ne yaptınız Kız aldırmedi. Aynı rahatlıkla, tadını áıkara áıkara sôzúnú súrdúrdú:

-Deli, deli olacaktım. Bu erkek teninin tadı da hiâ bir ŝeyde yok. Teni tenimi yaktıkâa kendimden geâiyordum. Bir bayılırsam ústúme âôkecek, bana her şeyi yapacak, kızlığimı alacak. Bayılmadan alsın alırsa da, diyorum iâimden. Ôyle hoşuma gidiyor ki, kendimi de bırakamıyorum. İbrahim bana sarıldıkâa sarılıyor. Kemiklerim âatır âatır ediyor. Derken kendimi koyveriverdim. Bir baktım, mağaranın tozlan iâine serilmiŝim. İbrahim sarıldıkâa sarılıyor. Sarıl, sarıl, sarıl... Kız da titremeğe başladı. Sefer:

-Sarıl, sarıl, sarıl... diye sabırsızlıkla sôylendi.

Kız:

-Sarıl, sarıl, sarıl... Koy vermiyorum, teslim olmuyorum. Yúzú, soluğu yalıma kesmiş, yakıyor.' Teni yalıma kesmiş. Gôzlerinde bir tad var. Gôzlerine dayanamadım. Áözúlúverdim. Áözúlú, âözúlú, âözúlú...

-Yeter, diye bağirdi.

Kızı elinden tuttu, acıtacak kadar çıktı. Sonra kızı kucakladı. Kız onun geniş kollarında bir kuş gibiydi. Dışarda bozkırın boranı gúmbúrdúyordu.

Uzun Ali ocağın başına oturmuş, karŝiŝindeki anasına:

-Ôyle değil mi ana diye soruyordu.

-Adil Efendi ki, malı múlkú bir dúnya kadar yeri tutmuş, bir kasabanın âarŝiŝi túm onun, bizi mi dúŝünecek Biz bu yıl vermezsek borcumuzu gelecek yıl veririz. Adamın belki de hiâ aklında yokuz. Biz burada kendi kendimize gelin gúvey oluyor, mal saklayıp, mal áıkariyoruz. Bir de aylardır Adili bekliyoruz. Adil gelmez. Gelseydi, şimdiye kadar âoktan gelirdi. Onun gelmesi eskidendi. Onun gelip de beş on kuruş iâin kôyú soyması eskidendi. O zamanlar Adil Efendi baldırıâıplağm birisiydi. Metelięe kurşun atıyordu. O zamanlar gelir kôyú soyardı da, yakardı da... Ya şimdi Bizim telaŝımız boŝuna ana. Ôyle değil mi Tavşan dağa kúsmúŝ de dağın haberi olmamiŝ. Ya Adil Efendinin bu olan bitenden hiâ haberi yoksa ana ôyle değil mi Meryemce konuşmuyordu, ağzini aâmıyordu. Ama Fıkara, garip, akılsız oğlum Ali, el hiâ hakkından vazgeâer mi İsterse dúnya kadar malı olsun, insanoğlu hiâ doyar mı Adil gelecek, hem de gelip

karakuş gibi, bir yağım yağmuru gibi kôyún ústúne yağacak. Kôyú soyup soğana âevirecek, ôlúme âare var da buna hiâ bir âare yok.

Akılsız, delibaş oğlum benim. Aaah dilim dônse de konuşsam, konuşsam da sizin akılsız başınıza bir bir akı koysam. Dilimi dônmez edenler, olmaz olasılar, gelecek Adil! Haklı hakkında vazgeer mi Beklemekten geberecekler. Nedir derdiniz Bu olacak. Ônúne' geâemezsin. Batasılar, olacağı, bôyle nefesinizi tutmuş ne beklersiniz

-Ôyle mi, ana Bu kadar zengin adam, yer gôk onun, ne diye gelsin de bir fıkara kôyú soysun, ôyle değıl mi ana Soyar soyar. Hem de nasıl soyar! Soyarken de sevincinden patlar.

Ali ayağa kalktı birden. Gittikâe, anasına sôyleyip de karşılık alamadıkâa bozuluyordu.

Boran kuduruyordu. Bozkırdan Torosa doğru korkunâ bir hişiltıyla boranın aktiğı duyuluyordu.

Ali ayakta bir zaman ikirciklendi, sonra hızla kapıya gitti, aatı. Yúzúne âarpan rúzgar nerdeyse onu yere serecekti. Sendeledikten sonra toparlandı. Koşarak Taşbaşın kapısına vardı. Kapının yarıklarından işik sızıyordu.

-Ben geldim Memet kardaş, diye iâeriye seslendi. Kapı aıldı.

Ocağın başına bağdaş kurdular karşı karşıya. Meşe odunu ocağı billur kırmızı bir kôz bırakmıştı. Bacadan arada bir, bir yel geliyor, kôzún kırmızıasını alıp yerinde apak bir yağım bırakıyordu. Sonra da kôzler kúl bağılıyordu. tan ôrmústú ocaklığın ústúnú. Âamurla şıvamıştı. Duvarları da ak toprakla şıvalıydı. Ôteki evlerin ôrúlmúş, gelişiğúzel ústúste konmuş duvarlarına hiâ benzemiyordu. Yerden beş karış yukarışına kadar da túrlú túrlú nakışlanmıştı. Uâan turnalar, esen yele dallarını vermiş ağaalar, âiâeğe durmuş orman, kaân geyikler, atlar. TaşbaşoğJu bir dúnya koymuştu duvarına.

Tam ocaklığın alnında, orta yerinde de búyúk bir Mustafa Kemal resmi asılıydı. Başında kalpak vardı. Kaşları kalkıktı. Yúzúne inceden, alay eden bir hal takınmıştı. Taşbaşoğlu ona baktıkâa, iâinden bir hoş, acımaya benzer bir duygu geâiyordu. Ona göre Mustafa Kemal iyi' adamdı, hem de babayığit bir kişiydi. Azıçık da alaycı. Bu neden bôyleydi Âok âalışmıştı. Varmı yoğunu bu millete vermişti. Hocalar ona karşı koymuşlar, millete gavuj diye ilanet vermişlerdi. Âok şey yapmış, âok engeli aşmış... Ama bir eksik yônú vardı, bir yapamadığı işi vardı. Ústesinden gelemediğı... Yoksa

bir insan böyle inceden inceye oturup da dünyaya gülmezdi. Hiç kimseye belli etmeden.

Tabaoğlu Aliye baktı. Sıkıntısı yznden belliydi. Taba:

-Ne o, Ali diye sordu. Sesinde alaycı bir hava vardı.

Ali:

-Hayırlar, diye karşılık verdi. Bir süre gözlerini ocağın kzlerine dikip konumadılar. En sonunda Ali:

-Bir Şey dnmeli. Bu köylü kahrından, sabırsızlığından ölecek, dedi.

-Geldim ki sana, Şu köylüyü bu dertten kurtaralığm. Adil olacak domuz köyü soymağa bile gelmiyor. Sana geldim ki seninle yarın kasabaya gidelim, varalığm Adile, arkadaş diyelim hal keyfiyet böyle böyle. alacağını gelecek pamuğa, önümüzdeki pamuğa bırak. Böyle giderse bu köylü başına bir i getirecek. Delikanlılar ekiya olacaklar, yaşlılar kavga edecekler. Tüm köylü birbirine düşecek.

Şimdiden baladılar. Dn bir dğ patlak veriyordu ki, balasaydı önüne bir ayda geemezdin.

Korkuyorum Memet karda, yazık olacak kylmze... Şu Adil geleceksene gelsin. Gidip söyliyelim. Ne dersin Tabaoğlu ağır ağır doğruldu. Gözlerini Alinin gözlerine dikti. Gözleri tüm karaya kesmiti.

Gözlerinde bir onulmaz keder vardı. Dudakları gerilmiti.

-Bu köylü var ya, bu köylünün anasını avradını, dariğan ufağını, ocuğunu mleğini... Anladın mı Uzun Ali Karda! Ben bu köylü iin' tırnağımı kesip de atmam. Kendi den ağlamaz. Bırak sarhou dene kadar gitsin. Bu köylü benim dediğimi yapsaydı da, Söğütlü geekte Muhtara karşı gelseydi de, Miralayın oğlunun ot bitmez iftliğine gitmeseydi, bu haller başına gelmezdi.

Var git yoluna Ali karda, benden bu köye hayır yok. atlasın patlasın, varsın biribirini öldürsün bu namussuz köylü. Bundan böyle ben bu köyün hiç bir iine karımam. Hiç mi hiç karımam.

Bir mmknn bulsam bu köyde bir gün bile kalmam, kalmayacağım da... Baharı bulur bulmaz, göçüp başka köye gideceğim. Bundan böyle bu köyde in san yaşayamaz. Ben boğuluyorum. Seni bilmem, sen nasılı ama... Ben... Gece yarının horozları tnceye kadar bir daha ne o konuştu, ne de o.

Dört be kere uzakta, bozkırın üstünde top gibi bir gürültünün patladığını duyup irkildiler.

Taşbaşoğlu kôylúnún Muhtardan yana oluşunu bir túrlú yutamamıştı. Deli oluyordu. Beş altı yıl âalış da. Seferin bütún hilelerini getir şu kôylúnún gôzúnún iaine ki Bu kôylúnún başına âok işler gelecek ki, ne işler! A!i ayağa kalkú, bacakları uyuşmuştú, yere basamadı bir zaman. Topalliyarak kapıya giderken:

-Kal hayır ile kardaş, dedi.

-Hakkın var. Hem de yerden gôđe kadar. Taşbaşoğlu ôfkesinden patlayacaktı. Bir ağzını aása sabaha kadar durmadan bağırarak, bu kôylúye sôđecekti.

-Gúle gúle Alim, dedi.

-Sıkma canını. ipi koparmcaya kadar âeksinler. Aliyi yakasından tuttu:

-Bu böyle giderse aklımı kağıracağım. Ali:

-Aman kardaş, dedi.

-Ne diyorsun sen böyle Bozkırdan esen bora azıttıkâa azıttıyordu. Kapıyı Taşbaşın elinden alıp' kapadı. Taşbaş kapıyı yeniden ağp:

-Gúle gúle Alim, dedi.

-Sıkma canını, ipi koparıncaya kadar âeksinler. Ali koşarak evine geldi. Elif onu kapıda karşıladı. Bir felaket gelince başlarına, Elif hep böyle kapı arkasında bekler. Alinin eli kapıya değer değmez kapıyı açar, yúzúne bir hoş, gúcengin bakardı.

Onu ôyle gôrúnce Alinin ôdú koptu:

-Ne var, ne oldu diye hemen sorup iâeriye daldı. Baktı ki anası ocağın yanında yatıyor, yorgam tam gırtlağına kadar âekmiş. Gôzleri kapalı, almnda ter taneleri.

-Ne oldu

-Kapıyı açtı dışarı âıktı. Ben de ayak yoluna âıkıyor dedim. Sonra dalmışım, bir de kendime geldim ki gece yarışı oluyor nerdeyse. Baktım ki anam daha gelmedi. Nedir, nerede derken âıktım dışarı. Dışarda bir bora, fırtına, insan ayakta duramıyor. Top gibi patlıyor bora kôyún ortasında. Áıktım dışarı, ayak yoluna, oru Hasana haber verdim. Ummahan da bizimlen geldi. Dúştúk kôyún iaine, ora senin bura benim, bütún kôyú aradık. Sonra komşulara sorduk. Kimsede, hiâ bir yerde yok, anam. Birden aklıma geldi, bu karı kôyden kaâmasıın, dedim. Yola dúştúm. Kasaba yolundaki kayalara gelince, sağ yanımda kípırdayan bir karartı gôrdúm. Karın ústúne, kayanın kuytusuna búzúlmúş. Ana dedim, ses yok. Bir daha, bir daha... Ses yok. Yanına vardım ki, anam búzúldúkâe búzúlır, titredikâe

titrer. Hemen sırtıma aldım, getirdim eve. Ali anasının yanına oturdu, elini ellerinin içine aldı.

-Geçmiş olsun anam, dedi.

-Aok aok geçmişler olsun. Karışına döndü:

-Elif, dedi.

-Hemen bir tarhana aorbası koy ocağa. Anam içerse kendine gelir. Bunu duyan Meryemce, usuldan inledi, sağ kolunun üstüne döndü. Dün geceki boradan eser yoktu. Pırıl pırıl, duru bir gün aılmıştı. Donmuş kar, göz aatırmayacak kadar ipileşiyordu. Uzaktaki, ta bozkırın ortasındaki kavak ağacı yanındaymış, elini uzatsan tutacakmış gibi yakınlaşmıştı. Dallarının üstündeki donmuş karlar, neredeyse, bir yel fışkırsa dökülmeyecekmiş gibi. Ortalık bir de ılık ki, bir mayıs ortasının aıklı günlerinden. Neredeyse bahar, tek mil tomurcuklarıyla patlayıverecek, şu donmuş kan silip süpürüp, alıp götürülecek.

Hasan içerden gülererek aıktı. Bacaklarını dizlerine kadar aemremişti. Küçük baltası, ipi elindeydi.

Anası:

-Kurban olayım Hasanım, bu seferki odunların azıcık canlı olsun. Ocağa koyar koymaz bitiveriyordu öteki getirdiklerin. Ummahan:

-Ben de gideceğim, dedi.

Hasan:

-Git, deaj.

-uenimçe geçiuc ut, immv o işte koskocaman orman önünde. Ummahan ağlamsı ağlamsı:

-Ana, diye burnunu aekti,

-ben onunla gitmek istiyorum. Hasanlan gitmek istiyorum.

Söylesene! Elif sesini dildeştirdi:

-Kızı da birlikte götür. O da bir yük yüklenir. Kötü mü, iki yük odun getirirsiniz. Hasan:

-Götürürüm ama, hiç konuşmayın. Vır vır, başımı şişiriyor. Ummahan:

-Ağzımı aamam, dedi.

Yola düştüler. Kapılarından ayrılır ayrılmaz komşu. İannın çocukları da onlara katıldı. Hasan büyük oğlana:

-Nereye böyle diye sordu. Çocuk:

-Ormana oduna gidiyoruz. Onları böyle toplu gören üa çocuk daha katıldı. Köyü aıkarlarken bir de arkalarına baktılar ki, ne görsünler, köyün

túm âocuĝu geliyor.’ Hiâ bir âocuk konuşmuyor. Ama ôylesine âabuk yúrúyorlar ki, sanki arkalarından bir canavar súrúsú geliyor. Ormana geldiklerinde soluk soluĝaydılar. Hepsinin de ayakları yalındı.

Daha dinlenmeden birbirleriyle gúreŝmeĝe başladılar. Erkek âocuklar gúreŝiyor, kızlar saklambaâ oynuyorlardı.

Herkes elinde baltayla, iple gelmişti. iyice kara belendikten, aĝızları, burunları ŝiŝtikten, bir iyice yorulduktan sonra odun kesmeĝe başladılar, ôylesine dalmiŝlardı ki ormana, ne dal ne gôvde, hiâ bir şey bırakmıyorlardı. Âekirgeler gibi geâiyorlardı ormanın ústünden. ústüne oturup dúŝúnmeĝe başladılar. Vakit ôĝleyi geâiyordu. Birden iki âocuk arasında bir kavga âıktı. Ôtekiler âocukları ayırmadılar. Bir súre seyrettiler. Baktı ki âocuklar onları kimse ayırmıyor, onlar da kendiliklerinden kavgayı bıraktılar.

Hasan gitti, gene o kayanın dibine ateş yaktı. Ateşi yakar yakmaz kibritini hemen sakladı.

Âocuklar Hasanla birlikte gôzlerini ateşe dikip, seyrettiler. Hiâ bir şey gôremediler:

-Bu ateş de neymiŝ ki, hiâ bir şey yok. Ne koşan atlar, ne cerenler, ne de aâmış pamuk tarlası... dedi bir âocuk.

Ôtekiler de boyun kıvırıp:

-Bu ateş de neymiŝ ki! dediler. Bunu bu âocuk nasıl, nereden duyar ki, diye Hasan ôfkelendi, Ummahana senden âıkmıŝtır, dercesine baktı. Ummahan: aVallaha... dedi.

-Ben hiâ kimseye... Hasan:

-Suss, yaptı. ôfkesini iâinde tutarak, aĝır aĝır, hiâ oralı olmayarak ateşi elleri, ayaklarıyla daĝıttı. Sonra da kayalıĝın kuytusundan sine sine, kimseye gôrúnmemeye âalıŝarak, kuşkuyla yanına yônüne bakınarak ilerlemeĝe başladı. Âocuklar onun her’ devinişini olduĝu gibi izliyorlardı. Ummahan da bir aĝacın ardına saklanmış, en kúâúk bir kıpırdayıŝmı bile gôzden kaâırmıyordu.

Hasan biliyordu ki bu kadar kalabalıkta onu bir gôren olacak, taşının başına da bu yúzden bir şeyler gelecek. Kayanın dibinde uzun bir súre durdu. Bugún taşın altını gidip gôrmemesi gerekti. Yarın gelirdi, başka bir gún tek başına gelir bakardı. Ama ôyle merak ediyordu ki taşın altını gôrmeden de edemiyecikti. Âeliŝme uzun Yalımları gôrmeyenler, taşın altında ne var ne bilecekler Sonra da herkes kendi havasında.

Kimsenin ona baktığı yok ki... Gene de kuşkuyla dört bir yanına bakıyor, kayalığın dibinden sürünerek ilerliyordu.

Onu seyreden çocuklar soluklarını tutmuşlar, sabırsızlıkla onun böyle nereye gittiğini gözleyordular. Hasanın sürünerek gitmesi çok uzun sürdü. Sonunda büyük kayalığın arkasına kendisini koşarak attı. Çocuklar da hemen onunla birlikte, yaylarına basılmış gibi kayalığın arkasına atladılar, ağaçların, kayaların arasına saklandılar. Hasan ayağa kalktı, dört bir yanına bakındı, sonra dimdik, kavak gibi uzamış gitmiş bir kayanın altına geldi. Birden eğildi, oradaki büyük taş kaldırdı, altına baktı. Bir süre gözlerini taşın yerinden ayırmadı. Büyülemiştir gibi orada kalakaldı. Sonra kutsal bir şeyi yerine koyarmışçasına, usulca, okşar gibi taş yerine indirdi. Kuşkuyla, korkuyla dört bir yanına bakıp hemen oradan uzaklaştı.

O uzaklaşır uzaklaşmaz da ağaçların ardındaki, ağaçların arasındaki çocuklar yerlerinden fırladılar, ilk gelen çocuk taş büyülenmiş gibi bir kutsallıkla ağır ağır kaldırdı. Çocuklar bir soluk kesilmişler taşın altından çıkacağı bekliyordular. Çocuk taş kaldırdı dikti. Taşın üstündeki karlar yere düştü.

Taşın altından kara bir toprak çıktı. Toprakta damar damar, soluk, sarımtırak, ak kökler vardı, incecik bir kök dikili duran taşın ayrılmamış, gerili duruyordu. Kara, besili, yağlı toprak kırış kırıştı.

Çocuklar, kocaman açılmış gözlerle baktılar, sonra taş olduğu gibi dimdik bırakıp çekildiler gittiler.

Çocukları bir düşünce almıştı. Ne vardı acaba bu taşın altında da onlar göremiyorlardı Hasan, çocukların taşını kaldırıp alıma baktıklarını,

-anından uzaklaşır uzaklaşmaz, Hasan geldi, bir süre taşın başında durup topağı seyretti.

Sonra okşarcasma elini taşın üstünde birkaç kere gezdirdi. Sonra taş tuttu, usul usul yere indirdi, öteki çocuklar gene durmuşlar, Hasanı gözleyordular. Hasan taş yere indirince, taşın yanına diz köktü, orada, hiç kipişdamadan öyle kalakaldı.

Birden çocuklar korkunç işgliklerle bağırmağa başladılar. Hasan işgliklere gözlerini açtı.

Çocuklar deliler gibi şırıyorlar, birbirlerinin sırtına biniyorlar, yerlere, karların içine yuvarlanıyorlar, deliyorlardı. Hasan ayağa kalktı, taşından uzaklaştı, ellerini beline koyup dalgın dalgın onlara bakmağa başladı. Belki de bir saatten fazla boğuştu. Boğuşanlar arasında Ummahan da vardı.

Hasan iâinden:

-Ben ona gôsteririm, diye geâirdi.

-Bôyle kocaman kocaman oğlanlarla oynar mı Hem de bana, hiâ sormadan. Sonra ôteki âocuklarla birlik olup benim taşımı gôzetler mi Hasan ormana varıp' yúkúnú sırtladı, hiâ kimseye bir şey sôylemeden yola dúştú. Yúzu aşıktı.

Hasanın yola dúştúđúnú gôren âocuklar da odun yúklerinin yanma geldiler, yúklenip hemencecik yola dúştúler. Bútún dertleri Hasana yetişmek. Koşaraktan yetiştiler.

Veli, kuru, esmer, incecik bir âocuktú. Omuzlan búzúktú. Her an, her şeyden korkar bir hali vardı. Hasana yaklaştı:

-Gôrdúm, dedi.

-Amma da gúzel şey. Işıktan gôzleri vardı. Başı yıldır yıldır ediyor, balkıyordu. ôteki âocuklar gelince hemen gôrúnmez oldu. Yaa, ôyle oldu işte! Hasan ona sôyle bir tepeden baktı, gúlúmsergibi yaptı, başını âevirdi. Veli buna alındı: yemcenin pis torunu. Baban da bir uzun ki, uzamış da, kavak gibi, ta gôge kadar gitmiş. Ôyle de adam olur mu yani Hasan ayaklarını âbuklaştırdı. İâ gúdúsúyle seziyordu ki bu Veliyle şimdi âatışsa tım âocuklar başına âokuşup onu kemiklerini kırıncaya kadar dôvecekler. Veli bunu bilirse ona zaten âatamazdı ki...

Arkasından ulaşan Veli korkuyla:

-Kusura bakma arkadaş, dedi.

-Taşın altındaki gôrmediđimi yúzúme vurdun sandım da...

Ben gôrdúm onu. ôyle değil mi Hasan ses âıkarmadı.

Veli:

-Sana bir şey soracağım, dedi.

-Bukasabadaki adam gelecek mi ki, dersin Hasan bir an durdu, yalım gibi gôzlerini onun gôzlerine dikti. Veli gôzlerini kaâırdı.

-Gelecek, diye ôfkeyle sôyledi.

-Gelecek... Bir gelecek ki, kôye de ateş verecek. Daha bir hızla yúrúdu. Sonra hemen durdu, kulak kabarttı. Kôyden inanılmaz bir gúrúltú geliyordu. Sanki bútún kôyú boğazlıyorlardı. Kôy ôylesine âiğlik âiğliğaydı.' Veli:

-Adam geldi, Hasan, dedi.

-Kôyú tım boğazlıyor. Bútún âocuklar bir ağızdan:

-Geldi, geldi, dediler. Koyunlar gibi birbirlerine sokuldular. Sonra yúklerini indirdiler, ústúneoturdular.

Kulak kesilmişler, kôyden gelen gúrúltúyú dinliyorlardı.

Gúneş batıdaki dağın ardına doğru eğilmişti. Dağ işilti iâinde kalmıştı. İşilti iâinde kalmış kark dağa bakı tikâe de hızını arttırıyordu.

Áocuklar ne konuşuyorlar, ne de kıpırdıyorlardı. Gittikâe de birbirlerine sokuluyorlar.

Birden, zınk diye, kôydeki gúrúltú, bıâakla kesilircesine kesildi. Ortalıği deli edici bir sessizlik aldı.

Áocuklar birbirlerinin yüzlerine bakamıyorlardı.

Veli mırıldandı:

-Hepsini öldürdüler, öyle mi Hasan Hasan iâini âekti:

-Öldürdüler, dedi.Y Öyle oturup kalmışlardı. Güneş batmış gitmiş, ortalığı kütür kütür bir ayaz almıştı. Üşüdükçe büzülüyorlar, büzüldükçe birbirlerine sokuluyorlardı. Kulakları da kırıste. Köyden bir çıt sesi gelse duyacaklar, ama köy inanılmaz bir sessizlik içinde.

Gúdúl Memedin oğlu dayanamadı:

-Ben gidiyorum arkadaşlar, dedi.

-Varsın öldürürlerse beni de öldürsünler. Úşúmekten öldüm. Benimle gelen varsa gelsin. Bir süre bekledi. Baktı ki kimse kıpırdamıyor, ôfkeli, hınâlı bir sesle:

-Gelen varsa gelsin, dedi yeniden.

Gene kimse kıpırdamadı.

Bir süre durdu, gene bekledi.'

-Gelen varsa gelsin! Ayağın yere vurup kôye doğru âabuk âabuk yúrúdu. Áocuk kalabalığı geride, uzakta kalınca, karartıları belirsizleşince iâine bir korku dústú, olduğu yerde durdu kaldı. Ne bir adım ileriye, ne de geriye gidebiliyordu.

,u,vıma gtn uunuu, nıâ du şey sôylemeden gelip yúkúnún ústúne oturdu. Ama gittikâe, eli ayağı, bütún bedeni donuyordu... Az sonra dişleri şakırdamağa başladı. Birden bir diş şakırtışı aldı ortalığı. Hemen herkes donuyordu.

Korkunâ durumlar geâiyordu gözlerininônünden.

Hasan bir at leşi gôrüyordu. Bir súrú, başlan ta boyunlarına kadar kana bulanmış kôpek bu at leşini parâalıyorlardı. Sonra yeşil âimenlerin ústúnde kırmızı kan lekeleri, bir apak iskelet kalıyordu.

Veli de hep sırtıtmış kelleler gôrúyordu.

Áocuklar bir karanlık, bir úrkúnâ dúnyaya girdikâe giriyorlardı.

Durmuş tam on bir. yaşındaydı. Sarı, seyrek saçları dimdikti. Áakır ela gözleri cam gibi, kıpırdamadan bakardı. Şöyle uzaktan bakınca, yalnız iki geniş omuz olarak gözükürdü.

Ayağa fırladı. Karın üstünde âıplak ayaklarıyla tepindi:

-Ben ateş yakacağım, diye bağırdı.

-İsterlerse buraya gelsinler. Gelsinler de gôrsünler.

Donuyoruz be! ôluyoruz ulan! Sabaha kadar burada hepimiz kıkırdarız. Hasan da ayağa kalktı:

-Şimdi koşarak geriye, ormana gidelim. Kayaların arkasına ateş yakarız. Kimse de gôrmez.

Odun da âok. Ummahan, ôteki kızlar:

-Odun âok, dediler. ' Başıka sôz eden olmadı. Bir âocuk súrúsú canlarım dişlerine takmışlar, yalnız ayaklarıyla donmuş karın üstünde, bozkırdan bıâak gibi esen azgın yelin ônünde geriye ormana koşuyorlardı.

Ormana gelir gelmez Durmuş:

-Hasan, dedi,

-âıkar kibritini de şu kayaların or . = , , de tutmaz. İıayuí !L

-urıııı kuru odun toplayın. Áabuk áabuk! Kasanın elinden kibriti aldı, ağıâlardan bir iki kuru dal kopardı. Uzun kayayı dolandı, kuyu gibi yere geldi. Burasını ne yônden eserse essin yel tutmazdı.

-Áabuk, diye bağırdı Durmuş.

Birden, kayaların arasındaki kúâúk alanayağmur gibi kuru odun yağdı. Durmuş kúâúk kúâúk kirdiği ince âalıları tutuşturdu. Ateş hemen parladı. Ateşin üstüne âok âok odunlar yığdılar.

Ústündeki ateşten karlar çizirdiye rak eriyordu.

Áocuklar ateşin iâine sokulurcasına karın üstüne kômelenmişlerdi. Gittikâe işiniyorlar, donmuş ellerine ayaklarına kan yúrúyordu. Korkulan, úşúmeleri geâtikâe, búyúyordu. Hiâ birisi, hiâ bir zaman bir kış gecesi karda kalmamıştı.

Velinin iâindeki korku gittikâe búyúyordu. Ama korkusunu sôylemek de istemiyordu. Sonra boğulur gibi oldu. Sôylemese delirecek. Birden patladı:

-Ya şimdi kurtlar gelir de hepimizi yerse Hasan:

-Kurtlar ateşe gelemez, dedi, kesip attı.

Veli:

-Gelir, diye dayattı.

Bütün çocuklar, hep bir ağızdan:

-Gelemez, diye bağırıldılar.

Veli korktu, sustu. Susmasa, hep birden üstüne yüklenecikleri.' Hep bir ağızdan

-gelemez dediler ama, korktulaı da... Hepsinin iâinde ha kurtlar geldi, ha gelecek diye bir bekleyiş vardı. Uzun bir süre gözlerini yanan ateşe dikip sustular. Odun kalmayınca, sessizce kalkıp odun topladılar. Bir yana kayalar kadar odun yığdılar. Ateş dútükâe, v. un A.uijs.uua, oırijc dit yalnızlıktaydı.

Hasanın önünden, yalımdan bir ceren súrúsú, sonra da bir yıldı at geâti. Bunları çocuklara gösterecekti ama baktı ki sırası değil... Baksalar bile görmezler. Görseler bile aldırılmazlar.

Kurtlar neredeyse şimdi dökúlúrler. Çocuk etini kurtlar çok severmiş, öyle söyler büyükler.

Gözleri işiğe almış. Arkasına dönüp bakınca, kayanın üstünde uâuşup duran gölgeler görüyor.

Bir de karanlıkta, kayaların aralığından sırtan kurtları, kurtların arkalarında durmuş eli tüfekli adamları... Hasan dönüp dönüp arkasına bakıyor. Öteki çocuklar da hemen hemen öyle.

Birden bir çocuk bağırarak ayağa kalktı:

-Geliyorlar. Duydunuz mu Bütün çocuklar, o anda hemen ayağa fırladılar. Birbirlerinin üstüne kayalığın kuytulığına yığılıştılar. Soluyorlardı. Birbirlerinin yüreklerinin atışlarını duyuyorlardı.

Bir iki çocuk ağlamağa başladı. Sonra hep birden ağlaştılar.

Sesler gittikâe yaklaşıyordu. İnsan sesi duymak onlara güven vermişti. Ağlamaları azaldı. Daha şimdiden birkaç çocuğun ağlaması durmuş, burunlarını çekmeğe başlamışlardı.' Birden, kayanın arkasından apaâık bir ses geldi:

-Çocuklar... Çocuklar sesi hemen tanıdılar. Bu, Durdumanın sesiydi. Sesi tanır tanımaz, gene hâkırmağa başladılar.

Sonra Uzun Alinin, arkasından Deli Bekirin, sonra Osmancanm sesi geldi. Sonra bütün sesler birbirine karıştı. Kayalığı bir sevinâ âıglığı doldurdu. Çocuklar babalarına sarıldılar. y aJttiKiarı ocağın oâşına sıraıamıjoj. oıgajııtuuu VmO,ıF yaktılar.

İşindiler.

Hiå kimse åocuklara, bu zamana kadar niåin ormanda kaldıklarını sormadı. Åocuklar da söylemediler. Ve hiå kimse åocuklar bu gece niåin ormanda kaldılar oĝrenemedi, bilemedi.

Her åocuk kendine göre bir sebep uydurdu. Åocukların åoĝunluĝu sebep olarak, Hasanın kaldırıp altına baktiĝi taşı söyledi. Bu taş işini belki Veli, belki de Ramazan uydurmuştı. Belki de başka bir åocuk atmıştı ortaya. Ama bütün åocuklar taşın altında gördüklerine, can kurtaran gibi sarıldılar.

1! Daha gün doĝmamıştı. Velinin anası oĝlunun üstüne eĝilmiş, gözlerini faltaşı gibi aåmış, oĝlunudinliyordu.

Ocak yeni tutuşmuştu daha.

-Taşı kaldırdı... Haa, taşa gitmeden önce, Hasan yanına yönüne bakındı, ama bir iyice bakındı.

Bakti ki kimse görmüyor. Ben Hasandan, ormana geldikåe hileleniyorum. Bir işi var Hasanın.' Hasan gitti gitti, bir kayanın altında durdu, yanına yönüne bakındı, hemen eĝildi, taşı kaldırdı, altına bir göz attı, hemencecik de kapattı. Ormandan ayrıldı. Ondan sonra ben gittim, taşı kaldırdım. Birden gözlerimin önünde bir işik patladı, sonra gözüm hiå bir şey görmez oldu.

-Bunu geldim åocuklara söyledim. Åocuklar da baktılar. Her biri bir şey gördü taşın altında...

Taşın altı, altından bir åarşiymiş. O taş, altından åarşıya giden yolun kapışiymiş. Ben kapıyı göremedim. Göremedim ki, gremezdim de, taşı kaldırır kaldırmaz, işik bir top oldu da, geldi alnımın ortasında patladı. Hiå bir şey göremedim ben de... Biz de oturduk, sabaha kadar, taşın altın masalardı, biz de o adamları görürdük. Kadın daha tarhanayı ocaĝa koymadan dışarı åıktı, ormana doĝru yola düştü.

Ormana gelip, uzun kayanın o yana dönünce ne görsün, köyün bütün kadınlarının, erkeklerinin åoĝu orada. Bir tane bile åocuk yok.

Koşarak, kalabalıĝı yarararak, taşın yeri sandıĝı åukura yürüdü. Bakti ki hiå bir şey yok. Ne taş, ne de başka bir şey. Yalnız, karın aklıĝının ortasında, kapkara, damarlı bir åukur duruyordu. Hiå kimse de gözünü oradan ayıramıyordu.

-Nerde diye yanındaki kadınlara sordu.

-Gzn kr m, işte orada, dediler. Kadın bakti bakti, sonra sordu:

-Bu taşın yeri, dedi.

-Taş nerede Uzun kayanın, uzaktaki dibini gösterdiler.

-İşte o. Kadın taşa gitti, eğildi, elini okşarcasına taşınústünde gezdirdi, evirdi âevirdi:

-Bu muymuş Bu muymuş diye dudak búker gibi yaptı. Sonra doğruldu.

-Kim getirdi bunu da attı buraya Gúnah' değil mi Ne biliyorsunuz bu tašta bir Őey olmadığını Bizim gôzúmúze gôzúkmez. Âocuklara gôzúkúrler de, bize gôzúkmezler. Âocuklar, melek saflığındadır da ondan.

Ben kaldıramam, gelin, gelin de taşı yerine koyalım. Amanın başımıza bir iş gelir. Siz deli misiniz Kadınlar úrktúler. Hemen yardımına koŐtular. Taşı incitmeden kaldırdılar, usulca yerine koydular.

Taşı koydular ama gene de gôzlerini oradan, ayıramadılar. TaŐtan bir Şey, bir işik bekliyordı.

Meryemce kadınların arkasında kalmıştı. Değneğine âôkmúŐ, taşa değil, kadınların hallerine bakıyordu. Taşa doğru, kadınların arasından yúrúdu. Taşın yanına geldi, w =v

-a.ıı..

-VIIJU1UU13UJUI , bir Şeyler mışıldanıyordu. Ne sôylediđini duymak iân kadınlar kulak kesildiler.

-Hiş, delice Hasanım da, yiğidim benim. O hep taşlarla, kuŐlarla, anlarla oynar. Bilmez ki akılsız kôylú! MıřıltıŐından hiâ kimse bir Şey anlamadı. Meryemce taşa iki úâ kere daha,gúlúmseyerekten dokunduktan sonra, dôndú, kôye doğru yollandı.

Birden bir gúrúltú patladı kalabalıktan. Hem kôye doğru yúrúyorlar, hem bağırarak tartıŐıyorlardı. Her kafadan bir ses âıkıyordu.

Kôye yaklaŐırlarken, iki kadın arasmda bir kavga patlak verdi. Azıçık gayret etseler, durum dúnkúnden daha kôtu olacaktı. Nedense, bugún kadınlar tutuŐmak istemiyorlardı. Belki de kavgaya doymuŐlardı. Zaten kadınların bıkkın bir halleri vardı.

ÂeŐmeden dônerken Hığınn kığının testisinin kulpu kopmuŐ, yere dúŐen testi paramparâa olmuştu. Bunu Mahmudun kariŐı gôrmúŐ,

-Vah, demiş,

-ne gúzel testiymiŐ. Bu sôzleri duyan testi sahibi kığ cin ifrit olmuş, başlamış sôđmeđe kadına. Kadın da ona sôđmúŐ. Saâsaâa, baŐbaŐa gelmişler hemen. Derken kığın akrabası kadınlar işe giriŐmiŐler. Derken kadının akrabası kadınlar, arkasından erkekler... Bútún kôy birbirine girmiş, yoruluncaya, bayılıncaya kadar, sabahtan akşama kadar dôđúŐmúŐlerdi. Kôylúlerin âoğu yaralanmıştı. Kúâúk de olsa, bir Őıyriđi olmayan kişi

kalmamıştı köyde. İşte çocukların dün duydukları gürültü, bu doğuşun gürültüsüydü.

Köyün kiyışına gelen kadınlar topluluğu orada durdu. Hiş birisinin köye girmegi canı istemiyordu. Ama ne yapacaklardı Köyün ucunda bir süre beklediler, bağıştışlar, tartıştışlar.

Sonra da koşarcasına köye girdiler. Herkes evine gitti.

-Var, var... O taşın altında bir şeyler var. buydu.

Velinin anası oğlanı ağırdı:

-Gôrmediler. Hiş kimse taşın altındaki kapıyı gôrmedi, dedi sevinerek.

-Hele şu işler yatışsın, bir gece seninle, hiş kimseye haber vermeden kalkar, oraya gider, taşı kaldırır, altın kapıyı buluruz. Veli, gözleri parlayarak:

-Bir iyice buluruz, dedi.

Altın kapı meselesi bir anda bütún köye yayılmıştı. Ve herkes kapıyı gôrme için, açuğunu elinden tutup, gecenin karanlığında kimseye gözükmeden, ormana gitmeğe hazırlanıyordu.

Ama bir olay buna fırsat vermedi. Altın kapı birkaç gün içinde unutuldu gitti. Hiş kimse bir daha ormandaki taşın adını bile anmadı. Taş, kapı, orman, bir varmış bir yokmuşa gômúldú. Bir tek kişi taşı unutmadı, onu yúređinin şıcaklığında sakladı. Taş aklına geldikâe için için bahar sevinci, bir sevda úrpermesi doldurdu. O da Hasandı. ' Taşbaşoğlu ôfkeden kuduruyordu. Dúnkú kavgada karşı başından ağırca yaralanmıştı. Kadın ateşler içinde yanıyordu.

Taşbaşoğlunu bir korkudur almıştı. Ya kadın ôlürse Bir súrú açocuk... Kim bakar Yeniden evlenirdi evlenmesine ama, açocuklara ana gibi kim bakabilir Ana gibi yar olmaz, Bađdat gibi diyar olmaz. Gitmiş, yakı yapsın diye Meryemceyi ağırmıştı. Bu Allanın belası karı da hiş mi hiş konuşmaz, iyi olacak mı, ôlecek mi bir söylese... Kuduruyordu. Sanki bu köylúnún ettiği yetmiyordu. Ústelik de kavga ediyor, birbirlerini yiyorlar.

Meryemce de iyi yapıyor ya. Gerâekten bu köylúyle, bu kadar akılsız insanlarla konuşmağa değmez. Dúřtúler o Seferin arkasına... Söz verdiler, gene dúřtúler. Sefer de onları aldı gôtúrdú ot bitmez bir tarlaya. Borálarını ôdeyecek bir tane pamuk bile alamadılar topraktan. Sonra da borálarını ôdemeyip bu hale dúřtúler. Behey akılsız köylúler, sizi bu hale getiren, sırtınızdán geâinen Seferdir! Daha da onun arkasından ayrılamazsınız. Siz pamuk uğramamışlar!

-Meryemce ana, avradın yarası nasıl Meryemce, iyidir öldürmez gibisine başını sallad..

Åabuk åabuk is bağlamış ocağa gidiyor, ocaktaki is tutmuş, kalayı aşım yer yer kırmızı bakırî âikmiş tencereye bir şeyler koyup, bir şeyler alıyordu.

Ocaklığın yanında yıklık, yıklığın önünde åuvallar. Sağ kôşede yufka ekmeğin selesi asılı.

Ocağın sağında odunlar yığılı. Ocak büyük bir sini gibi åamurdan yapılmış. Sininin içi kül dolu.' Ocakta ateş. Ocağın başında da bir kôşeye búzúlúp kalmış úå åocuk. Analarının yaralanmasının kederi yüzlerinde.

Kapı, evi ikiye bölüyor. Ocaklık tarafı ev, õbür yanı da ahırılık. Ahırda iki inek, bir tosun, bir dana, õkúzler, iki keçi. Sonra da bir kôşede tavuk kúmesi. Kapının tam karşısında saman yığılı.

Ormana gitmeli, şu keçilere biraz dal bulmalı, yoksa acından õlecek fikiralar.

Evin içi saman, ekşi, tere benzer bir hayvan kokusu. Bir de taze şığır pisliği kokusu.

Kaynayan tencereden bir åam ormanın bahar kokusu geliyor. Şimdi bütün kokuların üstünde Meryemcenin binbir åiåekten, binbir ågaatan toplayıp bir araya getirip, ocağa koyduğu yakışının kokusu, insanın iliklerine kadar işliyor. Şimdi bu koku kapılara, duvarlara, pencerelere, şu kôşede yatan hayvanlara, samana, ocağın küllerine, isli damın tavanına sinse, sinse de bir daha gitmese! Bin yıl, bin beş yüz yıl gitmese. Bütün kôy böyle güzel koksa... Yağan kar, esen boran böyle koksa...

Meryemce tencereyi ocaktan indirdi, hastanın yanına getirdi. Bir bez parçasının üstüne sıcak, dumanlı yakıyı åabuk åabuk bir kaşıkla sürdü. Hemencecik elindeki ,†

-

-. yj.m. mu, iyiauí.

Sonra dişlerini sıkıp yüzünü buruşturdu. Yüzünün tüm adelleri gerildi, õyle kaldı.

-Yanıyorum, õluyorum, diye inledi. Taşbaşoğlu:

-Meryemce Ana... dedi. Meryemcenin içi tatlı bir ürpermeyle balkıdı.

-Aaah, konuşabilseydim de sana güzel, yürekten, yürek işitici sözler' söyleseydim, Taşbaşım. Bu yakıyı Meryemce Anadan başkası yapamaz bu dağlarda. Bin åiåekten bin deva åıkaramaz kimse, Meryemce Anadan başka, yavrum. Kurşun yarası da olsa, ağır kılıcın yarası da olsa, senin

Meryemce Anayın yakışi hemen iyi eder o yarayı. Bizim ocağımız Sarı Tanışmanın yakı ocağıdır. Bu ocağa yakı yapılacak otlar, ââekler Allah tarafından verilip gelir. Hiâ kúsúm âekme Taşbaşım, Taşbaşcam. Meryemce Ana sana kurban olsun. Yaaa, Taşbaşcam, benim akıllı oğlum, aaah, konuşabilseydim de sana güzel, sözler söyleseydim, diye iâinden geâirdi.

Sonra ayağa kalktı, başıyla Taşbaşa sevgiyle, hoşâa kal, dedi. Taşbaş:

-Ne güzel ediyorsun da şu kôylúylen konuşmuyorsun ana, dedi.

-Bu kôylú belasını buldu.

Daha da bulacak. Hem de bir bulacak ki... Vay anam vay! Meryemce gene başıyla, gözleriyle onu onayladı, âıktı gitti. Taşbaşoğlu arkasından baktı. Daha Meryemce genâ kız gibiydi. Yalın ayaklarıyla karın üstünde ôylesine de âabuk yúrúyordu ki...

-Anaların anası Meryemce Ana, bir tek adama benzer sen varım bu kôyde, dedi arkasından.

Taşbaşım iâinde bir sıkıntı vardı. Bazı ôfkeye geliyor, âatlayacak gibi oluyor, bazı da ôfkesi geâiyor, bu sefer de sıkıntıdan patlıyordu. Dúnden beri, karışi yaralandığından yordu bu kôylúye. Hem Seferin arkasına dúşúp kurak tarlaya gidiyorlar, hem de ište bôyle korku, yilgınlık iâinde bekliyorlardı. Gôzlerine uyku girmiyor korkudan, kôylúnún. Neredeyse birbirlerini öldúrecekler. Taşbaşım gittikâe ôfkesi kabarıyor, bir delilik nôbetine giriyordu. Elinde bir mavzeri olsa, gider ,kôyún ortasında durur, evden her âıkan kôylúyú acımadan vururdu.' Karışının basma gitti, elini alnına koydu:

-Nasılsın diye sordu.

Kadm inliyerek:

-lyiceyim, dedi.

Peki, bu karışının suâı neydi de, bu namussuz kôylú bu hale koymuştu onu Durun hele, daha birbirine nasıl girecek birbirlerini nasıl kırıp geâirecekler Gôrenler, bu Taşbaşoğlu bir hoş olmuş diyorlardı. Sahiden de bir tuhafliğı vardı Taşbaşın.

Sôğútlú geâekte, hani Muhtar bir gecede túm kôylúyú kandırıp kendine âevirmişti ya, ište o zamandan beri Taşbaşoğlu o Taşbaşoğlu değildi.

Bir de Taşbaşoğlu sanki bu kôyden değildi, bu kôyde yaşamıyordu. Sanki dört bir yanındakiler insan değil, birer taş, birer ağıâ, birer parâa topraktı.

Dôgústen sonra Muhtarın evinin önünde bütün bir kôy, atıyla itiyile toplanmıştı ya, aralarında bir kişi yoktu, o da Taşbaşm ta kendisi. Kôye kahreden, kôye kúsen ki Taşbaşoğludur. Bir yaz gelsin, bu kişî bir savuštursun bir daha bu kôyde oturmuyacak olan Taşbaşoğludur. Şimdiye kadar bu kôyden Kel Hasandan başka kimse kaãmamış, bôylesine kimse elini ayağını kesmemiştir. Ama Taşbaşoğlu bu işi yapacak. Yaz bahar ayları gelince, bir gece evine ateş verip kôyden ağkîp gidecek.

Kalsın kôylú, kalsın bu alâaklar Muhtarıyla birlikte. teri olsunlar.

Kôylúnún ne yapacağı, ne edeceği hiâ belli olmaz, gu kôylú milleti yedi yaşında bir âocuk gibidir. Ne bir yaş aşagı, ne de yukarı... Tam yedi yaşında.' Önceleri, Taşbaş kôylúye yukardan, tepeden bakıyor, ne sôyler ederlerse yalnız alay ediyordu.

Verimsiz tarlaya girip de pamuğun âok az olduğunu, hemen hemen hiâ olmadığını gôrúnce âocuklar gibi sevinmiş, şapkasını havaya fırlatmış, kôylúnún gôzú önünde kendini yere atıp, pamuk tarlasının sıcak toprağında birkaç kere takla dônmişti.

Bir de korkunâ kahkahalar atarak:

-Ben demedim mi diye gúrlemiştî.

-Bu Seferlen, bu Delice Bekir sizin ananızı avradınızı bir iyice dúdúkler de sizi ot bitmez tarlalara sürer Haydi bakalım, toplayın bakalım! Bir tek pamuk kozası bulabilirsiniz, toplayın! Kôylúler onun sôgmelerine saymalarına kulak tıkamışlar:

-Hakkı var Taşbaşm, demişlerdi.

-Hem de yerden gôge kadar hakkı var. Ne etse, ne eylese, ne sôylese hakkı var. Hem de onun dediği ağktî. Bu Muhtar sizi ot bitmez tarlalara sürer de, avucunuzu yalarsınız dedi, dediği de ağktî. Her ne dediyse o oldu. Bu Taşbaş kadar... Deđme yin keyfine, ne derse desin. Yok pamuğu başaklayıp bitirinceye kadar Taşbaş önüne gelen kôylúyle, búyúk olsun kúâúk olsun, alay etmişti. Taşbaşoğlu değil, bir yılan. Bir ağı dilli. Her sôzú bir avuâ ağı. Damlasını yutan iflah olmaz ama, bu kôylú kepezeliğe alısmış, yutuyor.

Pamuk bitip de, kendinin eline, kôylúnún eline bir şey geãmeyince de Taşbaş olduğu gibi değişmiş bambaş Xk.

-U1.İ. dişini. Ağzını da bıâaklar aãmaz. .

Gúz gelip de kôye dônúklerinde, birden umulmadık bir olayla, Adil Efendinin korkusuyla karşılaşmışlar. Taşbaşoğlu bu sefer de bambaşka bir

insan olacak kadar değişmiş, dili âzúlmúř, konuş ha konuş. Durmadan, sabahlardan akşamlara kadar konuşmuştu. Bu sefer ne' alay ediyordu, ne de sitem. Dúpedúz saldırıyor. Dilinden durmadan ağıllar akıyor, kôyde ağılamadık kimse koymuyordu.

-Daha, daha kôtu olsun bu namussuz kôylú. Beterin beteri olsun, diyordu.

Bazı günler, ta sabahtan kôyún ortasına dikiliyor, hıncını, ôfkesini kusuyor ha kusuyor.

Kôylüler, boyunları búkúk onu dinliyorlar. Sonunda:

-Bu Taşbaş gayri bir iyice kudurmuş, diyorlar, korkuyla onun yanından ayrılıyorlardı.

Ellerinden geldiğince de yanma yaklaşmamağa âlişiyorlardı.

Hele dúnkú dôęúřte de karışı yaralanınca... Bu kôylúnún artık Taşbaşm dilinden âekeceği var.

Taşbaşın aęi dili bundan bôyle bu kôylúyú iflah eder mi ki...

Bir ôfkeye gelmiş ki Taşbaş... Ôfke kudurmuş ki onu...

Ama Taşbaşm hakkı var. Sôylesin sôyleyebildięi kadar. Bu Taşbaşta bir şeyler var.

Herkesin iâine bir řúphe girmişti. Bu Taşbaşta..

-Bu kôyún ústünden kuşlar bile geâmez oldu. Sizin yúzúnúzdén. Kôyún taşma bile, otuna, toprağına, yağan karına, kurduna, karıncasına bile bir uğursuzluk âôktú.Sizin yúzúnúzdén.

Varolsun Muhtar Sefer! Sefer yiğit. İşi gôkteki kuş, yuvasındaki bôrtú bôcek bile dayanamadı. Allanın ağizsiz, dilsiz yaratıkları dayanamadılar da bu kôyún haline, başlarını aldılar, âektiler gittiler. Sizin yúzúnúzdén. Bir atlı gôrseniz kaâacak delik arıyorsunuz. Ařaęi yoldan gelen úâ kişi gôrseniz... Evleri kapatıp da kôyú boşaltan sebepsizler!

-Sizin yúzúnúzdén!Bu kôyún toprağına bir daha yağmur dúřmeyecek. Kan yalımlaraktan yağacak. Sizin yúzúnúzdén. Bereket yerine rezillik, gúzellik yerine kôtulúk, varhk yerine yokluk yağacak. Ekinler yanacak. Bu kôye bir daha ekmek girmeyecek. Kırmızı buğday yúzu gôrmeyeceksiniz. Ekinler yanacak. Sizin yúzúnúzdén! Bu kôy bunların hepsine mústahaktır. Bu kôyú salgımlar, seller, hôrtúkler, zelzeleler alıp gôturecek. Bir gün bakacaksınız ki şu ulu bozkırdan binbir yeşil baş, binbir âatal dil, binbL kırmızı gôz ... Yúzbin yılan gelip kôyú dolduracak. Adım atamayacaksınız. Adım atsanız bile soluğunuz ağıya kesecek. Aldığınız hava aęi, iâtiğiniz su,

yediğiniz ekmek, yattığınız yatak, gezdiğiniz toprak, gôđún mavisi, dağların bağı, bulutu, yıldızđı ağı... Her Şey ağıya kesmiğ... Sizin yúzunúzdenden! Kôyú ôyle bir hale getirdiniz ki, ústúnden Allahđın kuğları bile geamez oldu. iki aydır 'gôklerdeki kuğlara baktım.

Åok kuđ súrúsú gôrdúm ki, bizim kôyún ústúne gelince yollarđnı değiğtirdiler. Neden ki dersen, bu kôyde korku var, yilđinlik var, ôlúm var, salgın var. Kuđ kuğken bile, bilin ki bôyle kôtu bir durumlara katlanamaz. Åok arđ gôrdúm ki, bizim kôye yaklağınca, ulu bir duvara aarpmiğ gibi duruyorlar, vızılđađıp birbiri ústúne yilđiliyorlar, sonra yollarđnı aeviripbağka yône, kôyún uzağına gidiyorlardı. Cehennemden kaaar gibi, hem de vızılđađarak bizim kôyden kaaiğiyorlardı.

-Oooh, bin kere oh! Oh aekerim size ki, oooh! İnşallah yarm değilse ôbúr gún Adil gelir de avratlarđnızđn UU11UUUıoau den avratlarđnızđ alđr. Malđ sakladđnız. Sefer Efendi, saklayđn dedi de sakladđnız. Sonra ađkardđnız.' Sefer Efendi ađkarđn dedi de, ađkardđnız. Sefer sizinle oynuyor. Siz kendi kendinizle oynuyorsunuz. Daha aatlayacaksınız, patlayacaksınız. Adil hepimizle oynuyor. Altmığ kôyún, bir kasabanđn gôzleri ônúnde.

-Adil avratlarđnızđ alđr gôtúrúr de kasabada satar. Hem de yok pahasına satacak. Oooh aekerim size. Yúz kere oooh! Avratlarđnızđn kıağ ađk kalacak. Bunu gôzúnúzdún ônúne getirin bir kere bakalđm. Hele bir getirin! Ne gôreceksiniz Kıağ ađk bir avrat súrúsú! Adilin arkasında, kasaba aarđşında. Beđendiniz mi Ne güzel olur, ôyle değil mi Ôyle değil mi, Muhtar Seferin akıllı, namuslu kôylúleri

-Siz de evlerinizin kôşesine, karanlığa saklanđr, utancđnızdan avradđnızđn yúzúne bakamazsđnız.

Ôbúr kôylúlere rezil ki bin rezil olursunuz. Ulan, diyemezsiniz, bu yıl kôtu pamuğa dústúk. Bu yıl bizden vazgel Adil, diyemezsiniz. Adil de vazgelmezse, o dazlak kafasđnı iki tağın arasına alđp ezemezsiniz. Hem de akıllı Muhtarđn kafasıyla birlikte. Gôrenek bozulurmuğ, varsđn bozulsun.

Kôy bođ kaldığında hırsızlar, uğrular, eğkiyalar gelip kôyú yeriyle yurduyla gôtúreceklermiđ, varsđn gôtúrsúnler. iki bekai dikemez misiniz kôye Gôrenek batsđn. Bôyle rezil bir gôrenek yerin dibine batsđn. Bir daha da Adilden alđđveriđ etmezsiniz. Ne bu korku, bu utanã, bu yilđinlik

-Bu kôyún tağına toprağına, ağacağna suyuna, dağına deresine, itine atma, yer altındaki solucanığna, kurduna kuğuna, tilkisine aakalığna bir korku sindirdiniz ki her Şeyden úrkúyor.

-İyi dinleyin behey namussuz kôylüler! Bu yıl korkusundan bahar gelmeyecek. Gelse de otlar bitmiyecek. Ağaalar, aalılar, dağlar, ormanlartomurcuklanmayacak. t mayaca. Atlar, koyunlar, keailer' doğurmayacak. Doğur lar da ôlú doğuracaklar. Avratlarıñız tım kişir kalacak Kışir kalmaz doğururlarsa iflah olmayacak doğurdukları Bu kôyún sulan akmayacak. Aksa da kan işk, aamur olup. akacak. Daha kôtú olun. Beterin beterine uzayın!Bu Taşbaş size yedi yıldır sôyler de sôyler, iyiyi de sôyler kôtúyú de. Siz hep kôtúye gidersiniz. Olmaza gidersiniz Sizin kılavuzunuz karga demedim mi Şimdi gene sôylüyoruñ.

Aldırmayın, varsın gelenek mi, gôrenek mi, bozulsun. Bozulsun da cehennem dibine gitsin. O Adil bir korkutmuş ki... Korkunuzdan erkekliğiniz dúsecek, kadıñhđiñiz kapanacak. Son olarak sôylüyorum size, korkmayın, evlere girip saklanmayın. Atın korkuyu yilđiñhđi ústúnúzdən, insan olun.Åukurovada insan gibi insanlar gôrdúnúz. Askercilikte şehirler, ulu denizlergôrdúnúz.

Hiã duşundunuz mú bu denizlerin, şu ulu bozkırın sonu nerede biter Denizlerin arkası nereye dayanır Gún nasıl doğar, nasıl batar Gúnún arkasında ne var Radyo nasıl sôylüyor, kuş nasıl uuyor, hiã dúşúndúnúz mú Hele karışi da yaralandıktan sonra... Taşbaşın diline dayanabilersen dayan.

Kôylüler, ne sôylerse sôylesin, Taşbaşa hak veriyorlar.

Ôfkeleniyorlar, canıñı almak istiyorlar.

Onu boğmayı, öldürmeyi iãlerinden geãiriyorlar... Ama...

Taşbaş da şimdi kôyde bir úrkúntú, bir korku... Yavaş yavaş Adil Efendiyi unutup, Taşbaştan áekecek kôylú ne áekecekse. Herkese ôyle geliyor. Kutsal bir yaratıktan úrker gibi úrküyorlar artık ondan. O ađziñi aãar aãmaz, sanki bútún dedikleri olacakmış, oluyormuşcasına kôylúyú irkiltiyor. Yılan derse, yağacak derse, kôylúye ôyle geli bekleyenler de áıkıyor.' Kôylüler Taşbaş nerde gôrseler kaãıyorlar. Tek selamet yolu kaãmak.

Bu adamı öldürmeli. Bu adamı...

Bunu bôyle dúşúnmeyen, iãinden geãirmeyen bir tek kôylú yok kôyde. Åocuklar bile oyunlarındağirarak birbirlerine:

-Bu Taşbaş öldürmeli! Bu Taşbaş kesmeli, diyorlar.

Ama hiã bir zaman, hiã bir kişi Taşbaşa dokunamayacak. Sanki ona yaklaşan tutuşup kúl olacak. Ellerini kaldırsalar elleri tutmayacak, ona

doğru yúrúseler bacakları âekmeyecek.

Dokunan değil, kôtúlúk etmeyi dúşúnen değil, onun sôzúnún ústúne sôz koyan bile betterin becerine uğrayacak.

Karışının yarası azdıkaa, Taşbaş da azıttıkaa azıtiyordu. Ağzından kôpúkler saâiliyordu.

En iyi arkadaşı Uzun Ali birkaç kere Taşbaşm evine gidip, etme eyleme, reva görme bu ağılı dil zulmúnú. Vazgeâ bundan, kôylú senin basma bir hal getirir, diyecek oldu, Taşbaşm aklı başından gitti, ağzı kôpúrdú, az daha Aliyi evinden koğacaktır.

Taşbaş konuştukaa kôylúnún úrkúntúsú, korkusu, saygışı artıyor, onun sesi, ağılı, acılı sesi kulaklarından gitmiyor. Sanki Taşbaş, bu kôy, kôy oldu olalı hep böyle konuşur. Taşbaş olmazsa, bu kôy de kôy olmaz. Öyle geliyor onlara.

Bir yandan Adil Efendinin korkusu, bir yandan Taşbaş. Kôy iki cendere arasında. Ezildikâe eziliyor, boğuituyor.

Húsne hemen yataktan fırladı, yordamliyerek kapıya doğru geldi. Bir ara eli ôkúzún sırtına değdi, ôkúz geviş getiriyordu. Kapıyı aarken' ôkúzún boynuzunu tuttu. Dışarda işikli bir gece vardı. Ak kara kesmişti her yanı. Gôkyúzú bile karın aklığmdaydı.

Boş eve koştı, iâerde, ocakta ateş yanıyordu. Ocağın başında Recep onu bekliyordu. Húsne aşktan deli gibiydi. Parâalarcasma Recebin ústúne atıldı. Bu gece Recep de ondan betterdi. Uâ saattir aşktan, Húsnenin âıplak bedeninden başka bir şey dúşúnmemişti.

Nasıl oldu, nasıl olmadı, onlar bile farkına varamadılar. İki âıplak beden bir anda birleşti.

Bedende taddan âatlayacak bir gerilme. Terlemiş, kızarmış, kıvranan bedenlere yalımlar vuruyor. Bedenler domur domur olmuş kırmızı bakırın tadında.

Húsne bir ôlúm gibi inliyor. Recebin soluğu kesik kesik, bir yalımda.

Recep sıcak, yumşacık bir toprağı dúşúnuyor. Bir karpuz tarlası getiriyor göz ônúne, karpuz tarlasındaki puz kabuklan. İşiltili, yeşile, maviye turuncuya âalan kanatlarıyla kırmızı kuşaklı arılar. Arının belden aşığısı, iğnesine kadar incecik, sarı, yumşacık túyler iâindedir.

Birden, altındaki kadının delirten, âatlatan sıcakliği, yumşakliği...

Recep âok şeyler dúşúnuyor ve kadın, dudakları aralık, inliyor. Gôzleri akmış.

Recep dúşúnuyor ki, kôylú saklarken, saklayacak malı yoktu. Kôylú malını yeniden âıkarırken, âıkaracak malı yoktu. Bu ona koydukâa koyuyor.

Yalımlar ústlerinden geâiyor.’ Sağlıklı, ôzlemlı, korkulu, kútúr kútúr bir insan birleşmesi. Ve kadın tutamadığı âığlığını bıraktı.

Recep Húsneyi elinden tutup kaldırdı. Húsnenin dik, sarı túylú memeleri hiâ bozulmamıştı.

Recep memeleri bôyle capcanlı gôrünce hiâ bir şey yapmamışlar gibi işe yeniden başlamanın coşkunluğunda gene aşklandı. Ve iki beden bir anda birleşti.

Húsne:

-Ben duramam, diyordu. Recebi elinden tutmuş:

-Bu kôyún, bundan bôyle túm kadınları kışır kalacak. Baharında âiâekler aâmayacak. Toprağı yeşermiyecek. Salgınlardan gidecek herkes: Zelzeleler gôtúrecektir bu kôyú. Haydi, haydi, şimdi, şimdi kaâalım. Kimse öldürmez bizi. Kimse bulamaz bizi. Hemen, âabuk âabuk. Bak bohâamı da getirdim. Dışarda hava da dúmdúz, yaz havası gibi. Bizim için! Sen gelmezsen ben tek başıma giderim. Kadınlar kışır kalacak, kışır, kışır, kışır kalacak! Dođursalar bile ôlú doğacak. Ben gayri bu kôyde kalamam. Senin de saklayacak bir âôpún bile olmadı bu kôyde. Şimdi şimdi, haydi âabuk gidelim. ry oyvcA. uşuyur, coşkunluğtan tasan, hi bir şey dinlemeyen, tıkanan Húsne hemen sôzúnú kesiyor, ellerine sarılmış titriyor:

-Şimdi şimdi! diyor.

-Bu kôye yılanlar yağacak. Kırmızı gözlu yüz bin yılan yağacak, gelip hepimizi... Ekinler kuruyacak, ineklerin sútú kesilecek. Kadınlar kışır, kışır, kışır kalacak. Haydi, âabuk âabuk... Recep:

-Bu karda, kışta kıyamette... iki adım gitmeden buyar kalırız. Bahar gelsin de...

-Bahar gelmeyecek. Haydi, haydi, âabuk âabuk! Kadınlar kışır kalacak.

-Koca Halil

-Koca Halil donmadı. Donan bir adamın Ôlúsú bulunur. Onun ôlúsú nerde Yaşlı bir adam, yaşlı bir adamken, kendini karlara vurdu. Kadınlar kışır... Haydi, âabuk.

-Bahar gelince...

-Gelmeyecek.

-Karlara eriyince...

-Erimeyecek. Âabuk ol, âabuk!

-Koca Halilin karlar altında kalan ôlúsú...

-Âıkmayacak. Bohâası sağ elindeydi, ôteki eli sıkı sıkıya Recebi tutmuştu. Alnında da terler tomurcuklanmış .

Recep birden havaya, Húsnenin dayanılmaz, dört bir yanlarını sarmış kaâıp gitmek isteyen havasına kaptırmıştı kendisini. O da gitmek istiyordu ama, bu gecedten, kardan korkuyordu.

Korkuyu bile dúşúnemez olmuştu şimdi. Húsne onu nereye âekse alıp gôtúrúrdú. Bu hava iâinde Húsne Cehenneme gitse, ulu denizin ortasına atılmağa gitse, arkasından tıptı tıptı giderdi. Búyúlenmiş gibi. Gene de direten azıçık bir yônú kalmıştı. Bahar gelsin hele, hele bir gelsin. Karlar erir erimez, hava ılılı maz... uu içiçit ujjuuu

-.

-, ,, maz.

-Koca Halil donup ôleceğini bilse, gider miydi hiâ Yaşlı bir adam, bu karda... Áabuk áabuk... Bir âıgılık gibi:

-Kışır kalacak, kışır, kışır, kışır kalacak! Recebi elinden tuttu dişariya, geceye súrúkledi. Gece aktı, işiltiydi. Hiâ bir geceye, ôteki gecelerin hiâ birisine benzemiyordu. Soğuk, yüzlerine bir bıâak gibi indi. Yoldardı. Kôyú ne zaman âıktılar, yola ne zaman dústúler, ne zaman bu kadar yol aldılar, farkında bile değillerdi.

Húsne sevinâten taşıyor, Recebin eline sarılıp ôpüyordu.

-Gidiyoruz, bu cehennemden kurtuluyoruz. Sana bir şey söyliyeyim mi, Adil Efendi yarın kôye gelecek. Kôyún tüm kadınları da kışır kalacak. Hepsi hepsi kışır kalacak, s Recep konuşmuyor, dúşúnmüyor, búyúlenmiş súrúkleniyordu.'

-Erkenden, erkenden, daha gün işmadan kôye gelecek, soyacak, soyacak. Kôyde yiyecek bir parâa ekmek bile bırakmayacak. O zaman biz ne yedik Bútún kôy acından ôlecek. Kadınlar da ôlene kadar kışır kalacak. Húsne, Recebin elini gôgsüne âekti, bastırdı

-Ôlecekler, kışır kalacaklar, dedi. Húsne konuştukâa ôylesine áabuk yúrüyordu ki, Recep arkasından yetişemiyordu. Elleri ayakları úşúmústú ve ayaklarının altındaki karın âıttırtışını duyuyordu.

Alibastjya geldiklerinde gün doğmasaydı, múmkúnú yok donar ôlúrlardı.

Gün doğarken, Húsne güne doğru dôndú, ellerini gôge aattı, duaya başladı.

-Åok şúkúr kurtarana, diye de duasını bitirdi.

Karlara, uzaktaki yatık dağlara tanyerinden altın sarışı bir ışık dökülüyordu. Gún azıçık kalkınca, topraktan dan mr ışık sen nşJcirdi.

Karlara iki uzun gölge serildi. Gún arkanndaydı. Gölgeleeri karları oyarak, kapkara, önlerince ilerliyordu.

Húsne şıkı şıkıya, sanki Recep elinden kaacakmış da onu bir daha yakalayamayacakmış gibi onun koluna sarılmıştı. Şimdi Recep olmasa, Húsne ona sarılmasa, bir adım bile atamayacaktı.

Öyle yorgundu, öyle bitmişti.

Uzaklarda, yakınlarda bir tek kôy bile gözüküyordu. Tekeå dağının tam altına gelmişlerdi.

Acıkmışlardı da. Húsnenin, o åekip gôtüren havası yok olmuş. Recep búyúden kurtulmuş, kendine gelmişti. Artık dúşünebiliyordu.'

-Korkma, dedi.

-Şu sırtın arkasında kôyler var. Kar geliyor, arkası boran ya, kara bulutlardan Tekeå dağı gözükmez oldu ya, korkma. Boran gelmeden, biz bir kôyú tutarız. Ben buralarını iyi bilirim. Húsne ağlamsı:

-Ama boran ha geldi, ha gelecek. Ortalık gittikåe kararıyor. Benim de dizlerimde derman kalmadı. Tekeå dağının doruğuna doğru başım kaldırdı:

-Baksana, dedi.

Recep:

-Kôyler de o kadar uzak değil, diye onu gúálendirdi.

-Borana tutulsak bile, bir kôye ulaşıyoruz. Húsne:

-Tutulursak ne yaparız

-Ben yolu åıkarırım. Húsne kendisini gúálendirmeğe åalışıyordu.

-Ölecekler, kışır kalacaklar. Kışır, kışır, kışır. Habire bunu sôylüyordu.

Recep:

-Ne sôylüyorsun boyuna Allahaşkına diye sordu. Húsne: lanlar zor Kurtulurlar. Gittikåe ortalık kararıyor. Nerdeyse güneş bile kapanacak.

Bir ara ortalık kapkara kesildi. Sonra da ağıldı.

Dúzlúğún ortasında, Tekeå dağının dibinde yalnızlar ve åaresizler. Ne kuş, ne bôcek, ne kôpek, ne kurt, iki tek iki insan insafsız doğanın ortasında, sonsuzluğunda.

Birden hava gene karardı.

Recep kızdı:

-Kışır kalacak, kışır kalacak... Ne kışır kalacak Kim acından ölecek Sen deli misin, aklını mı kaçırdın O köy batsın, o Taşbaş batsın. Hüsne dikleşt, ölgün bir sesle:

-Kışır kalacaklar Recebim, hem de çok kışır kalacaklar. Köylere yaklaştık mı Daha gün atmadan bütün' köyün dilinde, Öksüz Recep Hüsneyi kaçırmış. Hüsnenin anası ağılık ağılığa karların üstüne atmış kendisini, beleniyor.

Recebin kimi kimsesi yok ki yaşını tutsun.

Köyde bir kaynaşma, bir ağıt havası, azıcık da sevinâ. Hain, alttan alta bir sevinâ. Meryemce yüzünü değneğine yapıştırmış, uzaklara bakıyor.

Evinden dışarıya aıkmayan Taşbaşoğlu dışarıya iki adım atıyor. Ağıdm altındaki hain sevinâ kahrediyor onu.

-Sen yerin dibine bat, sen eey köy! Şu fikiralar, diyor,

-bu karda kıyamette sizin yüzünüzden kaatılar. Ne zaman aıkmışlarsa aıkmış olsunlar, hiâ bir köye ulaşamayacaklar. Bu gece kaamışlarsa, hiâ bir köye ulaşmalarına imkan yok. Kar altında kalacaklar, ölecekler. Bir anda köyün iâine yayıldı: Sevdalı olduklarını...

-Böylesine birbirlerine yandıklarını...

-Bu kara borana, bi kıyamete kendilerini vuracak kadar... Kaacak kadar... Sevdiklerini...

-Her gece, boş evde yatıp kalktıklarını bilmiyen yoktu.

-Birbirlerine bu kadar yandıklarını...

-Kimsecikler bilmiyordu. Tekeâ dağının üstünden ovaya, gundoğuya doğru hışım gibi kara bulutlar sağlıyordu. Kapkara da, yoğun bir yel esiyordu. Bu yel, en deli bir boran yeliydi.

-Bir aift at bulmalı.

-Bir aift iyi at nerede Bu köyde var mı ki

-Karasevdalılara ulaşmalı.

-Ulaşıp da kurtarmalı onları.

-Boran geliyor.

-Gelmese bile, bu gece de onların üstlerinden geçerse donarlar.

-Koca Haliden beter olurlar. Meryemcenin aylardır ilk olarak sesi duyuldu. Boş bulunmuştu.'

-Beter olurlar, dedi, sonra da konuşmuşunun farkına varınca dişsiz âenesiyle dudaklarını kanatıncaya kadar aıgnedi.

Nerden âiktıkları, kim oldukları belirsiz, kôyún ortasında ata binmiş iki delikanlı duruyordu.

-Şimdi gider, karasevdalıları bulur, getiririz, dediler.

Atları kôyún iâinden aşığı doludizgin súrdúler. Kôyún gôzú üstlerindeydi. Bir umut gibi kôyún iâinden súzúldúler, âiktılar. dú, onları konuştı.

Húsnenin babası:

-Ahdim olsun, diyordu,

-kurtulup gelirlerse, onlara bir tek kôtú sôz bile etmiyeceğim. Şu alaca danamı da ayaklarının dibinde keseceğim, kurban edeceğim onlara. Onlarla konuşacağım, onlara güleceğim. Yarabbim yeter ki kurtar onları. Kar, kuşluk vakti başlamış, ôğleye doğru daha da artmıştı. Şimdi borana dônmuştu hava Dondurucu, karanlık, belalı bir boran, ôyle bir boran ki iki metre ôteyi gôremiyorsun.

Borana bakıp bakıp ôfkelenen Taşbaşoğlu:

-Bu kôyde kalıp yaşamaktansa, borana atılıp ôlmek yeğdir, diyordu.

-Bu kôyún üstünden... Ve başlıyordu korkunâ, ôldürücü nakaratına. Bútún ôfkesini kôyún suratına kusuyordu.

Ôylesine bir boran, bir fırtına tutmuştu ki yeryúzúnú,, gôkyúzúnú, dışarda kimse kalmamış, herkes evine sığınmıştı. Kapıların yarıklarından, el kadar pencerelerinden dışarıyı seyrediyorlardı. Halbuki kôylúler dışarda ne olup biterse bitsin, kar olsun kıyamet olsun, böyle dışarıya bakmazlardı. Bugún gôz gôzú gôrmez bir geceye benziyordu. Karşiki ev bile gôzúkmüyordu. Niâin gôzlerini dışarı dikip' böyle bakışıyorlardı Dışarda yağın kardan, esen borandan başka bir şey yok ki...

Ônce Gômleksizoğlu gôrdú. Kapının aralığından, ona gôremedi gibi geldi. Gôzlerini uęústurdu, bir daha baktı. Gôzlerine inanamadı, ince, uzun boylu karartı boranın ônúne dúşmüş, kayarak, yaprak hızında aşığılara doğru uâup gidiyordu.

Gômleksizoğlu:

-Bu kôpoğlusu da kudurmuş, dedi.

O ôyle konuşurken, karartı geriye dôndú, bu sefer de yukarı doğru kaydı gitti.

-Kôpoğlusu donacak, dedi.

-Ama onu peruer koi rurlar. Belki şimdi bile kanatlarını üstüne germişlerdir. Derken, bir daha, kayarak aşığı súzúldú karartı. Sonra da iyice

gôzden iradî gitti.

Gômleksiz bir sùre daha, gôzlerini kapî yariĝından ayırmadan dîşariya baktî. Ortalık gittikâe kararıyor, boran gittikâe azitîyordu.

Ateşin karşısına, bacaklarını gerip oturdu.

-Şu Adili varip ôldürmekten başka âaresi yok. Amma velakin âok yaşıdır Adil. Yaşlı adama el kaldırmak da Gômleksizoĝlu soyuna yakîşir bir iş deĝildir. Gomleksizoĝlu soyu bunca baş kesmiştir, kellelerden kaleler úceltmiştir, amma velakin yaşlı bir adama, bir eksik eteĝe, bir âocuĝa, bir fikiraya el kaldırmamıştır. Adil búyúk bir zulúm ediyor. Bu kôyú cendereye sıkıştırıyor, sık ha sık ediyor. Katli vaciptir. Hem de onu ôldüren hiâ bir gúnaha girmez. Hem de yarın mahşer gúnú, Adili ôldüren sorgusuz sualsiz Cennete uâup da gider. Amma velakin Gômleksizoĝlu ocaĝı elli yaşını geâmiş bir yaratıĝa el sùremez. Bu ocak kan ocaĝıdır. Dededen oĝula, şu daĝlarda sorul sorul kan akıtmıştır. Adilin işini bitirmek de Gômleksiz soyunun son kalıntısına dúşer. Bu kôyden bir tek kişi, bir tek insan bile ôldürülmemiştir. Húkúmetlerin kiralî var, daĝlarında kiralî var. Gômleksiz soyu da bir daĝların kiralıydî. Amma velakin Adili ôldüremez. İki yıl önce olsaydı, ya da on yıl önce, Gômleksiz soyu onun canını Cehenneme gönderirdi. On yaşındaki oĝlunu âaĝırdî:

-Oĝlum, dedi, durdu dúşündú, sakalını okşadı.

-Bu dúnyada Gômleksiz soyu kim Oĝlan hemen atıldı, kurulmuş gibi:

-Búyúk úlkelerin kiralî var. Perilerin, cinlerin kiralî var.

Daĝların da bilumum kiralî var. Gômleksiz soyu da ocaĝının son ouyuK aĝacıyım. Bilumum daĝlar ústüne húkmúm geâer. Fakirin dostu, aĝanın dúşmanıyım. Gômleksiz soyu zenginden almış fakire vermiştir. Gômleksiz ocaĝı ta gider de Kôroĝlunun koâyiĝidi Demircioĝluna dayanır. Demircioĝlu ki, dört nalî iki parmaĝı arasında ezerekten kırmıştır. Bu Adil Efendinin yaşaması kanun harici, yasa dîşidir. Amma velakin Gômleksiz soyu onun kızılca kanını ala topraĝın şirtına dôkemez. Áúnkú Gômleksiz soyu yaşî geâkinlere kıyamaz. Gômleksiz yasaşını bozdun mu gôzún kôr olur, hem de de uĝursuzluklar gelir başına. Gômleksizoĝlu oĝlunun elinden tutup hızla kendine âekti.

-Varol oĝlum, dedi.

-Hiâ bir vakit, bilesin ki, gôl yerinden su eksik olmaz. Hem de bilesin ki, eskiden de kurt eniĝi kurt olur. Varolasın, saĝolasın oĝlum. Adilin kanını

iâebilseydik Gômleksiz şanı gôkleri tutardı. Âocuk, sôzú babasının ağzından aldı:

-Amma velakin Gômleksiz soyu yaşlı kimselere el sùremez. Babası:

-Katiyen el sùremez, diye pekiştirdi. Âocuk:

-Ohhoo! diye ôğúndú.

-O Adilin yaşı daha kúâúk olsaydı, Gômleksiz soyu onu gôkyúzúnde parâalardı. Gômleksizoğlu başını bir o yana bir bu yana âevirip:

-Aaah, dedi,

-búyúk bir fırsatı kaçırdı Gômleksiz soyu. Kim koymuş bu olmaz olası' yasayı, hangi Gômleksiz koymuş Âocuk:

-Suss, dedi.

-Gômleksiz soyu ne istediğini bilir. Sus, baba, gúnaha girme. Gômleksiz soyu neylerse güzel eyler. Nişlemiştir, güzel işlemiştir. Baba: gına dayadı.

Âocuk biliyordu ki artık susması gerekti. O da ôkúzun yanına gitti. Ôkúz yatmıştı. Upuzun boynuzları vardı. Âocuk bu upuzun boynuzları okşamağa başladı. Gômleksizoğlu daha fazla dayanamamış, mağaralardan ôkúzünü alıp gelmişti. Saklamadan sonra, bu ôkúz kôye gelen ilk hayvandı.

Gômleksiz kapının yarığından gene dışarıya baktı. Baktı ki ne görsün, o deminki kararı eve doğru yaklaşır durur. Bir an iâinden geçirdi. Periler ne demişlerdi Vurgun Ahmet, demişlerdi, var git de Gômleksize misafir ol, o búyúk bir soydur. Hem de insan soyunun ôvúncúdur.

Vurgun Ahmet daha kapıya germeden Gômleksiz kapıyı açtı:

-Buyur kardeş, diye bağırdı.

-Soylu Gômleksizin evine hoş geldin. Soylu sipahinin evine hoş geldin. Seni bana misafir diye peri milleti gönderiyor. Yoksa sen kimsenin evine misafir olmazsın. Seni bana gönderenler sağolsunlar, varolsunlar. Başım üstünde, gôzüm üstünde yerin var. Hoş gelip safalar getirdin. Vurgun bu sôzlere kulak asmadı. Geldi, kapıdan úâ adım iâerde durdu. Hilim hilim üstübaşı kara batmıştı. Gômleksizoğlu ona yaklaştı:

-Gelsene kardeş, otursana, buyursana, dedi! Vurguna daha âok yaklaşımadı. Vurgunun bir bakışı onu olduğu yere âiviledi. Vurgun başladı:

-Kar altında kaldılar, dedi.

-Sevdaçılar dondular. Sonra Gômleksize döndü:

-Sen de bu kôydensin, bu kôyün itisin, diye bağırdı. Bunu, böylece bağırarak birkaç kere gene sôyledi.' Sonra usul usul, alaylı, iâe işleyen bir sesle sôzünü sürdürdü.

-Gômleksiz soyu, it soyu. En aŝađılık, palavracı bir soy. iti eşeği, kariŝı uŝađı, genci yaŝlıŝı vu.u utırnaıçı jvu.u utırmaıçı bu soya Sôzúmona Gômleksiz ağası hep gômleđini fakir fıkaraya verirmiŝ de kendi gômleksiz gezermiŝ. Yıl on iki ay gômleksiz gezermiŝ. Hepsi yalan! Ôylesine fıkaraymıŝ ki, bir ômúr sırtına giyecek gômlek alamamış da Gômleksiz demişler. Sipahi soyuyumuŝ! Bu soyun hiâ bir vakit atı olmadı ki, sipahi olsun. Yalancı! Gômleksiz soyu, gômleksiz korkak bir it soyu. Kellelerden kale yapmak ŝôyle dursun, Gômleksizin korkak soyu bir tek karınca bile ôldürmemiŝtir. Daha da iyi etmiŝler ya. Kellelerden kale yapan soy batsın. Bununla ôđünen yalancı adamın dili kurusun, gôzú gôrmez olup, súrúnsún. Şu âocuğu kandırma. Senin gibi değil, adam gibi olsun. Senin o yalancı, pis sipahi soyuna, fıkara Gômleksiz soyuna bir şey demiyorum. Baş yalancı! Arkasını dôndú:

-Sevdaçılar kaâtılar, kar altında kaldılar. dedi, koşmağa başladı, hemencecik de gôzden iradı.

Boran esiyordu. Gôz aâtirmiyordu.

Gômleksiz, oğluna dôndú:

-Delidir, dedi.

-Deliler âok yalan sôylerler. Gômleksiz soyu da dağlarda adam koymamıŝ, dođramıŝtır. Bundan dolayıdır ki Gômleksizden âok korkarlar. Yalan, yalan, yalan... Deliler hep yalan sôylerler. Oradan kaân Vurgun, doğru Kôstúođlunun evine daldı:

-Kar altında kaldılar, dedi.

-Sevdaçılar buydular. Kôstúođluyu da dersenez, bir súmúklú, bir uyuşuk adamdır. Bu dúnyada yaşaması fazladır. Hem de eşek kafalıdır. Ústüne giydiği bir gômleđi, ayağına diktiği bir âariği kırk yıl giyer de gene eskitmez. Herkesin iti beş on yıl yaşar, Kôstúođlunun iti kırk yıl yaşar. Hiâ kipişdamaz, elini bile kaldırmaz bir it soyudur. Kôstú soyu' uyuşuk.Uyuşuk, lar, kar altında kaldılar! Bundan sonra kapıŝından iâeriye rúzgar gibi daldıği ev, Lapacı Halilin eviydi. Lapacı daha eŝiklikteki kuyunun ústúnú ayıklıyordu. Çimbızla alır gibi toprağı iki parmağıyla alıp yana koyuyordu. Usul usul.

Vurgun:

-Sevdaçılar kaâtılar, kar altında buydular, dedi, sonra da Lapacımn başında durdu, onun ağır halini seyretti.

-Kolay gelsin, dedi. Sonra da kızdı, alnının ortasına,

-tuu diye kocaman bir túkrúk attı.

Lapacı ona şaşkınlıkla bakakaldı. Gôzúnú ona dikmiş, bir túrlú ondan alamıyordu.

Vurgun bu boş bakışlardan tiksindi, hemen fırladı:

-Sevdalılar kaatılar, kar altında öldüler! işte bu Lapacılar, o Kôstúler böyleydiler. Bunlar kardeş çocuklarıydılar. Aft súrúkları saban var ya, ta dedelerinin dedelerinden kalmıştı. Başka bir insan elinde bir saban úa yıldan fazla dayanamaz, eskir.

Kôstúođlu öylesine ağır, temkinli yúrur ki, ayağı bir taşa, bir ađaa kókúne takılmaz. Bir karıncaya, bir bôceđe, bir yaprağa múmkúnú yok basmaz.

Lapacı da öyle.

Ta tan işimadan evden aıkar, gún öđle olunca tarlaya varır. Ókúzu koşar, iki hat áeker ve hemen akşam olur.

Lapacı da öyle.

Kôstúođlunun, Lapacının babalan, dedeleri de böyleydi. Oğularını onlardan da beter aıkacak.' Kôyún genel kanaati bu.

Evlerinden sabahleyin ayrılacak olsalar, öğlen vakti ancak Muhtarın evine yetişebilirler.

Pamukta herkes yirmi kilo pamuk toplar da, bunlar ancak bir kilo toplarlar.

Vurgun Ahmet oradan da Kış Ismaile gitti, iáeriye jcorktular. Uzun, kumral sakallan buz tutmuştú. Kaşları, saaları buz gibiydi.

Vurgun korktuklarını anladı:

-Korkmayın, korkmayın dedi.

-Ben adam yemem. Kar altında kaldılar, sevdalılar öldüler! Sen kızına baksana ulan, benden korkacağına. Boynuzun da amma búyúmúş. Muhtar kızını bir şeyler eyliyor. Haberin olmaz olur mu İki karının ústúne, úáúncú olarak senin kızını alacak.

Sen de buna áok seviniyorsun, kızım Muhtar karışı olacak diye. Siz kótú adamlarsınız. Kızını iki karılı Muhtara vereceğine, Kel Velinin oğluna versene. Fıkara gónensin. Bol bolamadı bir kalaa kucaklaşın. Bu kôy salgınlardan, uyuzlardan, sellerden gidecek. Kar altında kaldılar, sevdalılar öldüler! Kış ismail, karışı, ötekiler ses aıkarmadılar. Vurgun aynı hızla evden dışarıya atıldı. Hemencecik borana karıştı, gözden kayboldu.

Vicivici Mustafamn evi sağ baştaydı, kapışı da açık ti. Vurgun iãeriye daldı.

-Sevdalışlar ôldúler, kar altında kaldışlar! Adilden korkanlar, karıncadan úrkenler... Sen de oturmuş ocağın başına, yan gelip durmuşsun. Tařaklarıñı ateşe vermişsin. Muhtar gavurunun kôlesi olmuşsun. Uãan turnayı gôzúnden, kaãan tavşanı art ayağından´ vurmuşsun. Sen de bu kôylú gibi kôtu, kôtu kôylú olmuşsun. Adamlıktan ağkmişsin. Kar altında kaldışlar, sevdalışlar buydular! Vicivicinin ôfkeli bir adam olduğunu, bir eline geãairirse suyunu ađkaracađıñı biliyordu. Sôyler sôylemez hemen dışarı fırladı.

-Holo hooo, diye bir ađđlık attı. Başına geleceği biliyor, ôylesine kaãıyordu ki! Gene Vicivici arkasından yetişti, bir tokatta onu yere serdi. Boranın altında bırakiş evine dôndú. daki ilk eve daldı.

-Kar altında kaldışlar, sevdalışlar buydular! Allah Vicivicinin belasıñı versin. Evi barkı, aoluk aocuğu kar altında kalsın. Bu kôy yıldırmadan gitsin. Yılanlar yağsın kar yerine. Bundan sonra Ôksúzođlanın, Tebdilhavanın, Boklu Hasanın, Uzun Alinin, Aarıksız Muradın, kôyde kim varsa teker teker herkesin evine gitti. Muhtarın evine gittiğinde karanlık basıyordu.

Muhtarı karşısına alış tam iki saat sôyledi. Ta babasından başladı. Kırk yıldır kôyde geãen hiã bir olayı unutmamıştı Vurgun. Her olayı inceden inceye anlatıyordu.

-Bu Taşbaş seni ôldúrecek, dedi en sonunda. Bağırarak:

-Kar altında kalacaksın, Taşbaşm elinden gideceksin, diyerek evden fırladı.

Kôyde hiã bir ev kalmamıştı uğramadış. Muhtarın evinde de kôy kurulundan úã kişi vardı. Ôbúr kôyden de iki misafir. ´ Şimdi Taşbaşa gidiyordu. Ağır ağır, saygılı bir yúruyúřú vardı. Eve gelince bir an saygıyla kapıda durdu, sonra usul usul úã kere kapıyı ôptú. Kapıyı Taşbaşın oğlu aadı. Vurgun iãeriye girdi. Vardı, evin ortadireğini de úã kere ôptú. Saã baři, sakalı daha da apak kar iãinde kalmıştı. Sakalmdaki, saãmdaki, bıyıklarmdaki buz paraalan daha uzamış, salkımlamıştı.´ Vurgun kara batmıştı. Sanki iãeriye bir kardan adam giriyordu.

İãerde, yaralı kadının yanma oturmuş Meryemce, búyúmúř gôzlerle Vurguna bakıyordu. Kôye dôndúler dôneli onu hiã gôrmemiřti. Ocağın ôteki yanında Uzun Ali, Zalaca Karı, Ôkkeř Dağkurdu, Uyuz Mahmut,

Durduman, bir de Kel Aşık oturmuşlar konuşuyorlardı., Taşbaş kôşede, duvara sırtım dayamış, ôylecene dusruyordu. sini teker teker nasıl giydirdiğini biliyorlardı.

Vurgun, ağır ağır, gözleri yerde, geldi, bir an Taşbaşın karşısında durdu. Başı yerde:

-Kar altında kaldılar, sevdalılar dondular! dedi. Sesi bir inleme, bir ağıt gibi acılı âıktı.

Taşbaşın bu sese gözleri doldu.

Vurgun gözlerini yerden kaldırdı, Taşbaşın gözlerine dikti:

-Bu kôye bahar inmeyecek. Ekinler bitmeyecek. Avratları kısır kalacak. Bu kôyü seller, zelzeleler alıp götürülecek. Lanetler, yılanlar yağacak. Bu kôy şimdiye kadar ôlúp yitmediyse, eey Taşbaşoğlu, senin yüzünden, senin yüzün suyu hürmetine! Birden eğildi, úâ kere toprağı şapırtıyla ôptú, hemen şâradı, bir anda kapıdan âıktı. Kapıyı kapamadı. Kapıdan iâeriye kar, boran, fırtına doldu. Ta ocağa kadar geldi. Ocağın iâine kadar dúşen kar parâalan çizirdadı.

Uzun bir dalgınlıktan uyanan Taşbaşoğlu, gözleri dolu dolu mırıldandı:

-Ahmedim, yavrum, delim, ermişim, garibim. Kôyü ev ev dolaşıp sôgen Vurgunun, Taşbaşın evine gelince úâ kere Taşbaşın huzurunda yer ôptúğú ve sôylediğı sözler, hemen az sonra bütún kôye yayıldı.' O gece kôylüler uyumadan, sabaha kadar Taşbaşoğlunu, Vurgunu konuşular.

2Q Múmknú yok bu Taşbaşoğlunda bir iş var. iki elimi ateşe sokarım ki, bu adamda bir şeyler var. Yoksa bütún kôye sôgen Allahm divanesi, Peri Padişahının iâ guveysi Vurgun, gelir de onun ônünde toprağı ôper miydi Bir de o kutsal sözleri sôyler miydi Bir de Taşbaşın insanı deli eden o sözleri kimin ağzından âıkabilir Dúnya dúnya oldu olalı böyle okkalı sözleri hep ermişler etmişlerdir.

İki úâ gündúr Taşbaşa kimse uğramıyordu. O da dışarı âıkmıyor, karışının yarasıyla uğraşıyordu. Meryemcenin yakışı iyi gelmiş, kadının yaraları iyileşmeğe yúz tutmuştu.

Kôylú úâ gündúr Taşbaşa yanaşmıyordu ama, uzaktan uzağa onu gözletiyor, onun her devinişini izliyordu. Evinde ne konuştu, karışına, âocuklarına ne sôyledi, nasıl oturdu, nasıl kalktı, ne yedi, ne iâti, hepsini, hepsini biliyorlardı. Taşbaşa karşı da gittikâe korkulan artıyordu.

Gittikâe de ondan başka bir şey konuşmaz, dúşünmez oluyorlardı. tup, ayaklarının ucuna basa basa yaklaşıyorlardı evine. Ve elleri ayakları

korkudan zıngır zıngır titriyerek, onun evinden uzaklara kaçıyorlardı.

Ve Taşbaşoğlu bir şeyler sezmiş hı dışarı aıkmiyordu. O da gelen bir felaketin korkusunun ağırlığı altındaydı. Bir şeyler geliyordu, kôylúde kendini ilgilendiren bir hareket vardı ama neydi Hep kuşkulu, korkulu bakışların altındayd. Sırtına bıak gibi saplanan bakışların...’ Bir gún evden aıkacak, Uzun Alilere gidecek oldu, yarđ yoldan dônme zorunda kaldđ. Ôylesine tuhaf bakışların ağırlığı altında kaldđ ki, tarifsiz. Búyúkler neyse ne, onlar kendilerini tutuyorlar.

Duyularını, ne de olsa, dizginlemeğe, belli etmemeğe aalışıyorlar. Aocuklar, bu Allanın belaları, onu gôrúnce ôylesine korkuyorlar, siniyorlar, kaışıyorlar, kaacak delik arıyorlar ki...

Taşbaşoğlu da dúşúnuyor ki, bu kôylúde bir iş var. Kôylúnún bir bildiğı var. İki elimi ateşe sokarım ki, kôylúnún bu durumu, tutumu olağan değil. Aocuklar búyúkların gizlediklerinin aynaşıdır. Neden ôyle korkuyla bakıp, sonra da ail yavrusu gibi dağılıp kaışırlar Hele beklemeli. Sonu neye varacak bunun

-Bu kôyún ústúne taş yağacak, taş yağacak, dedi.

-Nereden biliyor

-Şu Toros úlkesinin altmış kôyúnde de kadınlar kışır kalacak, koyunlar, inekler, kışraklar yavrulamayacak, topraktan hı bir şey filizlenmeyecek, şu dağların yeşili uap gidecek, yerinde yangın gibi kayalar kalacak, kayalar un ufak olacak, bir zehir dumanı iáinden dağlar gôzúkmeyecek, dedi. esen rúzgar esmez olduğunda, topraktaki tohumun áatlak 1 masđ durduğunda boy atan filiz kuruduğunda, insan eliniayağını oynatamaz olduğunda, yani dúnya ôldúęünde, Eu dırellez gúnú, yeni bir dúnya kurulmayacak, yeni, taze bir dúnya kurulmayacak. Bu dúnya mahvolacak, dedi

-Nereden bildi

-Bu Taşbaşoğlunda ak iş var. Akurovaı pamuk ekmekten vazgeecek, vazgeemezse de pamuğun otunu makinaya vurduruyor, toplarken de makinaya toplatacak. Bu, bugún değilse de yarın bôyle olacak. Akurova yok artık. Akurovadan umudu kesmeli. Kesmeli, başımızın aaresine, bu dağlarda geaim yoluna bakmalıyız, dedi.

-Nereden bildi

-İnsanoğlu işiğı sever. Bir lokma işık iáin ôlúr, canını verir. Bôyle giderse, ústúmuze ôrttúgúmúz,’ bir bulut gibi tepemizden aşağı aęan bu karanlıklar bitmiyecek. Biz ôlenedek karanlık iáinde kalacağız, dedi.

-Nereden bildi

-Şu boz, şu verimsiz, şu ot bitmez, şu yangın yeri toprak, âat diye âatlayacak. Tam orta yerinden. İaından yalımlar akıp, şu bozkırđ gôl gibi dolduracak. Bu gôlún yangınından Torosun tepesinde de durulmayacak, dedi.

-Nereden bildi

-Bu Taşbaşoğlunda bir şeyler var, var ama, ne Kuşlar, anlar, uâaklar korkularından bu kôyún üstünden geâemiyorlar, geâemiyecekler, dedi.

-Nereden bildi

-Herkes malını sakladı da, o saklamadı. Adil gelmeyecek, dedi.

-Nereden bildi

-Vurgun Ahmet kôyún tûmüne teker teker, ev ev sôğdú, sonra geldi de Taşbaşın evinde úâ kere toprağı ôp tmda kaldıklarım, sonra da buyduklarını sôyledi.

-Nereden bildi Yavaş yavaş günler geâtikâe Taşbaş, kôylúnún kafasında sorulaşyordu. Sorular gittikâe âoğalıyor, ihtimaller elle tutulacak bir hale geliyordu. Hele Taşbaşın evinden artık âıkmaması, işin tuzu biberi oldu.

Şimdi, şu anda artık Taşbaş kôyde, evinde yoktu. Taşbaş bin yıl ôtede yaşamış, bu kôyún, bu dağların bir ulusuydu. Bu Taşbaş işini, azıçık bir gayret etseler, bir adım daha atsalar, bir sonuca, can attıklarđ sonuca ulaştıracaklar ama, kimse bu adımı atmak cesaretini kendinde bulamıyor.

Zalaca gecede en az iki kere Taşbaşoğlu üstüne dúş gôrüyordu. Taşbaş üstüne gôrdúğú dúşleri bir iki kere Muhtara anlatacak, hayra yorduracak olmuş, Muhtar tarifsiz kızar aktan onu yanından koğmuş:

-Bir daha Taşbaş üstüne dúş gôrürsen bana gelme. Evime, kôyúme bu adamın dúşleri uğursuzluk getiriyor, demişti.' O da dayanamamış, dúşlerini ônúne gelene anlatmağa başlamıştı. Kôylúler onun Taşbaş üstüne gôrdúğú dúşleri can kulağıyla dinliyorlardı. Zalaca bundan büyük bir kıvanâ duyuyordu.

Muhtar Sefer gibi kimse dúşúnú yoramıyordu ama, olsun. Dinlemeleri, bôyle candan dinlemeleri âok güzeldi.

-üstúmde bir âadır. Karanlık âadır. Yanımı yônúmú bir su gibi bir karanlık sarmış. Karanlık dôrt bir yanımı sarıyor. Karanlık gôkten aşâğı inip başıma başıma geâiyor, Ben yumuluyor, yatıyorum, yere upuzun uzanıyorum, karanlık iniyor. İndi, indi yerle bir oldu. ôyle ağır bir karanlık ki soluk alamıyorum. Boğulacağım, elim ayağım kesiliyor, derken karanlık

ortadan kılıç gibi kesildi, âat diye iki parçaya bölündü. O aralıktan ben soluk aldım. Kendi me gelince, ne göreyim ivuşamıg el. Güzeltene bir el. Karanlığı kesen ışık, oradan süzülüp gelir. Amanın bu el kimin eli, bu elin arkasındaki yüz kimin yüzü Gittikâe yaklaşıyorum, ama yüze bakamıyorum, gözlerim kamaşıyor. Tüm yeşil işığa kesmiş bir yüz. Saâından tanıyorum.

Bu yüz kimin yüzü Taşbaşoğlunun! Ayaklarına kapanıyorum. Karanlık üstümden bir sel gibi akıp gidiyor, âekiliyor. Sonra da uyanıyorum, dışarı çıkıp Taşbaşın evine geliyorum ki, ne görem...

-Ne gördün işte Zalaca burasını söylemiyor, kendine büyük bir sır olarak saklıyor. Köylü de burada bir iş olduğunu anlıyor. Kuşkuları da gittikâe büyüyor.

Taşbaşın evinde gece vakti ne görölür ki Zalacayı sıkıştırıyorlar ama, ağzından bir tek söz alamıyorlar. Zalaca:

-Susun, susun kurbanınız olayım. Bana söyletmeyin. Sonra ağzım eğilir. Ellerim kollarım, ayaklarım kuru ağaalar gibi kuruyup suyu âekilir. Amanın orasını bana söyletmeyin, d diyordu.' İşte burası üstüne Zalaca söylemedikâe her köylünün kafasında bir düş, yarım gerâek, yarım hayal bir dünya hikayeleniyordu. Ve hiâ kimse kafasındaki hikayeyi, düşü kimseye söylemiyordu.

Günler geâtikâe Taşbaş sağlamlaşıyor, uzaklaşıyor, büyüleşiyor, düşleşiyor.

-Ne dedi Taşbaş ne dedi Bir gece bakmışsın ki üstümüzde karanlık yok. Yıldızlar, ay yok.

Üstümüzden âekip alıp götürmüşler. Taşbaş ne dedi Bir sabah kaıkmiş bakmışsın ki üstümüzde mavi gökyüzü yok, âekip almış götürmüşler. Bir gün bakmışsın ki şu Torosun ormanı yok, âekip almış götürmüşler. Adile gelince, ya gelir, ya gelmez, dedi.

-Nereden bildi Muhtar Seferin başında türlü işler vardı. Kır İsmailin kızı da hiâ aklından âıkmıyordu. Artık kızla evlenmeğe, onu uâuncú karış yapmağa bir iyice karar vermişti. Bu karışık, bu kôtú, sıkıntılı günlerde bu kız da olmasaydı hali dumandı. Bu karanlık günlerin işiği olmuştú kız. Baş sıkılınca ya onu âağırtıyor, ya kızın evlerine gidiyordu.

Adil gelmiyordu, gelmeyecekti de. Bu yüzden köyde de işler habire kôtúye gidiyordu. Köylü kendisinden adım . adım uzaklaşıyordu. Bunu

gôzúyle gôrúyor, kulaklariyla duyuyordu. Bunlar hep Adilin zipirliği yúzúndendi.

İşte Őimdi de baŐında TaŐbaŐođlu olayı. Kôylú adamı yavaŐ yavaŐ, gún geatikâe ermiŐliđe itiyor. Bunun bir tek músebbibi Adil. Kôylú bôyle anlarda sarılacak dal arar. Turlú turlú dala sarılır, bırakır. En sonuncu sağlam sandığı bir dala sarılır, sarıldıkâa sarılır, her bir Őeyini dalın gúcúne verir, dala Őiđinir. Bir dal bulamazsa, kendisi dalı yaratır, sonra da sarılır. Kôylú dalsız edemez.’ Hiâ bir umut kapıŐı bulamadı. Bulamayınca TaŐbaŐođlu kurnaz, akıllı adam, kôylúnún bu halini hemen anladı. BaŐladı kôylúye kutsal kitap gibi sôgmeđe, lanetlemeğe, kôylú de ondan korktu. Bir de divane Vurgun Ah f meúe oğreuğ ki, uuyıç uuyıt y, wma toprağı ôp. Ondan sonra kôylú ateŐi aldı. Varsa da yoksa da TaŐbaŐođlu. Bu bôyle giderse, bôyle de gideceğe benzer, en búiýúk dúŐman TaŐbaŐođlu kendisini bir ermiŐ ilan ettirip, Őu Toros dađlarıñın taŐsız kiralı olur. insanlar, ôl dediği yerde ôlúrler, kal dediği yerde kalırlar.

Bir gún bakmıŐŐın ki, bôyle giderse, Taşbaşoğlu ne demiş Demiş ki kôylúye, Şu Muhtarı bu kôyden ve de Şu Toros úlkesinden súrgún edeceksiniz. Bôyle giderse, hiâ bir vakit kôylú onun sôzúnden âıkmayacak. Adil kôye gelip iki âift sôz etmezse, iş kôtúye gidiyor. Hem de âok kôtúye. Yakam Taşbaşm elinden kurtaramazŐın. Taşbaş da yakasını kôylúnún elinden hiâ bir vakit kurtaramaz.

Kôy kurulu úyeleri, birinci úye Kurt Fakı, ikinci úye Zibidik Muslu, úaúuncú úye Kadir Zincirdođdu, dôrdúncú úye Halil KÔlesizođlu, bir de Muhtar Sefer oturmuŐlar, baŐbaŐa vermiŐler, búiýúyúp giden TaŐbaŐođlu âiğına bakıyorlar, buna bir âare arıyorlardı. Zibidik Muslu:

-Elimizde hiâ bir kanuni takibat yasaŐı iâin delil yok. Taşbaşoğlu evinden bile âıkmıyor, kimseyi de evine almıyor. Meryemceden başka, dedi. Sefer:

-Hesaplı adam, kurnaz bir er kişi. İŞini biliyor. Ama ben onun akibetini Murtazanm akıbeti gibi yaparım. Ve de onu İstanbuldan deniz suyu almağa yollarım. Bunu bôylece bilsin TaŐbaŐzadem, acı badem. Ve de acı biberim. Muslu:

-Elimizde kanuniyet yasaŐı delili yok. Delil olmayınca, Şimdilik hiâ bir Şey yapamayız.’ Sonracığıma Murtaza gibi değil bu. Murtaza ağzı var dili yok bir fıķara. Taşbaşoğlu ôyle mi ya Bir koca kôyún yariŐı akrabası, yariŐı

da ona taptı tapacak. Ondan korkulur. Hepimize bu kôyde bıkımiş, aunyaaan umudunu kesmişken, ondan korkulur. Muhtar Sefer, iâini âekerek, yilgin:

-Korkulur, dedi.

-Bu iş kôtúye gidiyor. Kôylú her giin biraz daha Taşbaşı ermiş mertebesine âikariyor. Bu gidiş, gidiş değil. Bir sabah gôzúnú aâacak, bakacaksın ki Taşbaş ermiş olmuş âikmiş, herkes bastığı yerin toprağını ôpuyor. O zaman temizle pirincin taşını, elinden gelirse.

Adil mutlaka gelmeli. Kôylúye gôrúnmeli.

-Gelmeli, hiâ olmazsa, kôylúye demeli ki bu yıl alacağımı istemiyorum. Ben sôylersen inanmaz, sen sôylersen inanmaz. Taşbaş sôylese kôylú gene Adilin gelmeyeceğine inanmaz. Alacağım bu yıl bağışladığına inanmaz. Bekler de bekler.

Bu işte bir âikmaza girdim ki, âikmaz derim sana. İlle de Adil Efendi gelecek. Ben sizinle Adil Efendimize gelemeyeceğim. Músait dúşmez. Siz gideceksiniz, diyeceksiniz ki, hal keyfiyet bôyle bôyle. Gelmezse olmaz. En büyük dúşmanımız ermişlik payesine yükseltiyor. Ve TaşT başoğlu, Taşbaşoğlu bu kôyden âikan ilk kıvılcımdır. Sonradan ateş olup tüm Toros ülkesini saracak. Taşbaş başımıza ermiş olmadan, amanın yetişsin. Aradan úâ gün geâip, Taşbaş ermiş ilan edilince, işte o zaman gelse de olur, gelmese de... O zaman isterse hiâ gelmesin. Ya da gelip kôyú iğneden ipliğe soysun. Bir fark etmez. Haydi sağıcağlan gidin, sağıcağlan gelin.

Kôydeki olanları, múşkúl halimizi ve de ona bir bir arzedin. Sôyleyin ki onun kutsal ellerinden ôperim. Siz de varır varmaz elinden ôpmeyi' ihmal etmeyin. Hoşuna gider. Gúle gúle, yolunuz aâık olsun. Yarm sabah erkenden... Yúzu sararmıştı. Gôzlerini habire kirpiştiriyordu. Saklanacak bir yer, bir kuytuluk arayan bir hali vardı. O kadar âok konuşmuştú ki yorulmuştu. Bu Taşbaşoğlu olayı ona o kadar koymuştu ki, bir hafta gece gündüz ondan sôz etse gene usanmazdı, iâinden sôzler taşip geliyordu.:

-'' r , Kôylúye ôfkeleniyordu. Bunca yıl kôlesi 01, ner Dır işlerine kôpekler gibi koş, onlar iâin elini ateşe sok, onlar yúzünden başına olmadık işler gelsin, sonra da sana dúşman kesilip, en büyük can dúşmanım ermiş yapsınlar!

-Bakın arkadaşlar, diyordu Adil Efendi.

-Size sôyleyim ki bugünlerde ben hiâ bir şekilde kôye gelemem. Ne olursa olsun, isterse kıyamet kopsun, gelemem. Gelip kôylúnún malını

múlkúnú haczedemem. Gelip, alacağımı bu yıllık bağışladım da diyemem. Ve de işime gelmez.

Áúnkúleyin, efendime sôyliyeyim ki... Sizin haberiniz olmadı mı Nereden olacak Haberiniz olamaz. Olmaması daha iyi. Ben de kôye niâin gelemem sebabini hiâ bir vakit kimseye sôyliyemem. Sefer biraderime benden selam sôyliyesiniz, diyesiniz ki, Adil diyor ki durumlar âok karişiktir. Ve de kôtúdúr. O benim ne dediğimi anlar. Kôylúye hiâ dokunmasın. Yatıştırşın onları. Sôyleyin ki ona, Adil

-j Efendi diyor ki, deyin, uyuyan yılanın kuyruğuna basmasın diyor, deyin. Durumumuz âok sarsılıptır. Bir de Yalak kôyú meselesi âıkarmasın başımıza. Nasıl bilirse, bu Yalak kôyú işini ôyle idare etsin. O kôylú bu yıl yapılmayacak işler yapmıştır. Her bir geleneği bozmuş, altmış kôyún altmışına kôtú bir ôrneklilik etmiştir. Sefer de iâinde, o kôyden kimse pamuk dônúsú yanıma uğramamıştır. Sonra da, ben geleceğim diye korkmuş, malini múlkúnú yer altına, kayalıklara, kuyulara saklamıştır. Hayvanlarını da Peri mağaralarına saklamıştır. Sonracığıma efendim, geri âıkarmıştır. Áıkarmıştır gôrúnúp, hiâ bir şey âıkarmamıştır. Ben ' o kôye, arkamda elli candarma da olsa gidemem. Korkumdan değil.

Ben bir can iâin kimseye minnet etmem. O kôye hiâ bir vakit ayak basmam. Ben o kôye gúcendim. Benj Yalak kôylúsúnú âocuklarım gibi severdim. Ama şimdi sevmiyorum. Hiâ bir vakit de sevemem. Onların yúzúne Dii uana uaMiimii. w jujyue ne olup, ne Ditiyor, ben gunu gúnúne biliyorum. Ve de búyúk bir fırsat kolluyorum. Ben Adil oldum olalı, malimi kimseye yedirmedim. Yalak kôylúsúne de, bir yıllık iâin de olsa, yedirmem. Hiâ bir vakit Adilin malini kimse yiyemez. Yerse, kemik gibi boğazında kalır. Sefere sôyleyin bunun ústúnde durmasın ve de her zaman bana, gelsin gelsin diye haber yollamasın. Bu gúnlarda ben o kôye gelemem, niâin gelmediğimin sebabini de sôyleyemem. Belki bir ay, belki iki ay sonra, hava bana uygun gelirse kôye gelirim. Ve do alıcı kuş gibi o nankôr kôylúnún ústúne inirim. Can biraderim Sefere de sôyleyin ki, ona da sôyleyecek bir iki sôzúm, bir iki sitemim var. Sôyleyin ki ona, bir daha benim yúzúme bakabilecek mi Ben geleceğim zamanı bilirim. Bana her gún haber ústúne haber yollamasın.

Gelemem. Niâin gelemem, sebabini de kimseye sôyleyemem. Ama Sefer bilir ki ben kimsede ôcúmú bırakmadım, aldım. Yalak kôylúsúnden de alacağım. Bir uygun zaman bulur bulmaz hakkımı o ahlaksız kôylúnún

burnundan fitil fitil, fitil de fitil getireceğim. Bu yaptıkları nankörlüğü onlara ödetmesini Adil bilir ve de her zaman bilmiştir. Sefere söyleyin ama bugünlerde hiã bir şey yapamam. Parmağımı bile kıpırdatamam. Sebebini de, kellemi kesseler, kimseye söyleyemem. Ama bir fırsatbulursam, vay babam vay, o köylünün elimden áekeceği var. Sefere söyleyin ki, iki kara gözlerinden hasretle' operim. Ben bu günlerde evimin kapısından dışarı başımı bile uzatamam. Sebebini de sorarsa, hiã bir vakit kimseye söyleyemem. Şimdi size, Sefere soruyorum. Yalak köylüsü bir bayram gününü, bir Hıdırellez gününü gibi giyinip kuşanıp benim yoluma neden döküldü Bir insan, insan olan bir insan alacaklısını, hacze gelen alacaklısını böyle karşılar mı Haydi giyindiler, kuşandılar diyelim, o gün akşama kadar neden oyun oynadılar Sefere söyleyin ki ben o kadar akılsız değilim. Ben onu dost bilirdim, iki ' J J ' J geâsin. Herkesten her şeyi beklerdim de, borcunu veremeyince Yalak köylüsünün bu hale geleceğini beklemezdim. Ben o köye göstereceğim. Göstereceğim ki göstereceğim! O köy bir günörececek. Görececek ki, neye uğradığımı bilemeyecek.

-Şimdi size söyleyim, Sefere selam edin. iki mübarek kara gözlerinden operim. Köylüyü yatıştırşın. Köylünün, her köylünün elinde kırılmaz bir meşe sopası varmış. Sonra da her evde bir tabanca varmış. Her gece otuz kırk kişi... Sefer köyü idare edemiyor. Bana Yalaktan her gün kôtú haberler geliyor. Ben korkmam, hiã korkmam, isterse Yalak köylünün her evinin önünde bir mitralyöz, bir havan topu olsun, korkmam. Ben o köylüye iyilikten başka ne yaptım ki öyle giyinip kuşanıp, takip takıştırıp beni bekliyorlar Köylülerine girmemi istiyorlar... Ben köye gelmeyince de kederlerinden âılgına dönüyorlar. Onların ne yapacaklarını ben bilirim, sezerim.

Ama zaman beklerim, onların başına kara bir felaket gibi inecek, yurtlarını yuvalarını darmadağınık edecek zamanı beklerim.

-Sefere selam söyleyin, iki kara, güzel, mübarek gözlerinden operim. Bu yıllık bütün selahiyetimi ona veriyorum. Bu yıl Yalak köylüsü' utancından, borcunu veremediğinden alışverişi etmedi. Gelip alışverişi edebilirler. Öteki pamukta da tüm boralarını ödeyebilirler. Yalnız Sefere söyleyin ki, köylüleri dükkana ikişer úâer göndermesin. Teker teker gelsinler, istediklerini veririm. İkişer úâer gelirlerse, hele kalabalık gelirlerse... Aman, nasıl gelirlerse gelsinler.

Gelsinler de bu kiş aırılâiplak kalmaşınlar. Onlar benim kôylúlerim, kardeşlerim. Ben onlar iain âalişiyorum. Bunu bôylece bilsinler.

-řúcretsinler, dua etsinler, ben arkama yúz tane silahlı adam, eşkiya hepsi de, alırdım, gelirdim kôye, ama dúşúndúm. Dúşúndúm ki bu kôylú benim kôylúm. Azıçık Lil, ÚJZ, larıñı bile anadan doğma soyardım, soyardım da kôyún iaine bırakiverirdim. Onlara yiyecek bir lokma ekmek, bir damla su bırakmazdım. Yatacak yataklarım, altlarındaki kıl aullarıñı bile alırdım. Karşı koyanları da arkamdaki yúz silahlı eşkiyaya vurdururdum. Canımı şıkmaşınlar.

Arkam da yúz silahlı eşkiyayla yarm gelirim. Ama zararı yok. Et tırnaktan ayrılmaz. Bu kôylú benim kôylúmdúr.

-Sefere selam sôyleyin. Ona selahiyet veriyorum. İki múbarek gôzlerinden ôperim. Kôylú beni bôyle giyinip kuşanıp, bayram sevincinde ne sebepten beklerdi Sefere selam sôyleyin, o kôyún taşı altın olsa, toprağı cevahir olsa, gel al Adil deseler, gelemem. Neden gelemem, sebebini de kimseciklere sôyleyemem.

-Evet, şimdi son sôzúme geliyorum. Bunu bôylece Yalak kôylúsúne tebliğ edesiniz. Biliyorum bu yıl pamuk toplayamadılar. Ol sebepten de boralarıñı veremediler. Bunda ôfkelenecek ne var Gelsinler, dúkkanım onlara açık. İstedikleri kadar mal alsınlar. Gelecek pamukta ikisini birlikte ôderler. Benim Yalak kôylúlerine umudum tamdır. Siz de şimdi' doğru dúkkana gidin, istediğinizi alın. Mutlaka alın. Almazsanız bir daha yúzúnúze bakmam. Dođiu dúkkana. Olur mu

-Sefere selam sôyleyin, gôzlerinden ôperim, ben hiã kimseden korkmam. Bunu Yalak kôylúsú, bútún kasaba bôylece bilsin. Korkmam, korkmam! iki katlı, aşı boyalı, búyúk salonlu, sekiz búyúk odalı bir konaktı Adilin konağı. Konağın altı ahırdı ve ahırdan at sidiği kokusu geliyordu.

Adil odanın duvarına řirtıñı dayamış, ayağında mesti, bacaklarında lacivet pantolonu, yelek cebinde altm kordonlu bir saat.

Adilin dişleri altm. Kocaman bir gôbeđi, sarkık, kırış tıraş olmuş.

Her hareketinden telaşlı olduğu, bir şeylerden, gôrúnmez bir şeylerden korktuğu besbelli. Bu adam elini eteğini dúnyadan âekmiş, mal múlk, dúnya varlığı umurunda değil, korkusunun kozasında dônúp duruyor. Korkudan yumulmuş, bir toprak olmuş. Bugúnlerde onu kim gôrmúřse, Adil Efendi o kişinin ústúnde bu izlenimi bırakmıştır. Bir de bu işten bir kurtulur da

selamete erersem... der gibi bir hali var. Ben bu dúnyaya gôsteririm, der gibi.

Şiîmiî, morarmîî gôz altlarına bakarsan, bizim Adil gúnlerdir uyumamîî dersin. Korkunâ bir ôfkeyle onulmaz bir korku yúzuine âôreklenmîî, orada ôylece durup duruyor.

-Sağlıcakla, sağlıcakla gidin kardeşlerim benim. Ben hiâ kimseden korkmam, Allahtan başka.

Kôylúyú sızlatmayın. Zaten aklı başından gitmiî bir kôylú. Baîmıza búyúk iîler aâarsınız.' Amanın nolur, kôylúyú sızlatmayın. Gelip benim dúkkanımda ne var ne yok alsınlar. Koca Halil Ağa biraderime de selam sôyleyin. Onun bu búyúk iyiliğini ômrúm oldukâa unutmayacağım.

Onun da gôzlerinden ôperim. Onun borâlarını, oğlunun borâlarını bağıîladım. Aman unutmayın, kôylúye sôyleyin,, gelsinler, dúkkandan canları ne kadar isterse o kadar alsınlar. Nasıl olsa gelecek yıl verirler. Her yıl bôyle kesat gitmez ki... Sôyleyin hiâ úzúlmesinler benim tarafımdan.

Yalak kôylúsú benim ôz bir kardeşlerimdir. Gúle gúle. Doğru dúkkana gidin. Sôyleyin dúkkana sizden kâr almasınlar. Deftere sermayesine yazsınlar. Bu yıl bútún Yalak kôyúne kârsiz veriyorum. Baîlarına búyúk felaket gelen kardeşlerimize bu kadar yardım âok değil. Sefere sôyleyin, kara gôzlerinden ôperim, hiâ ústúme varmasın, ben o kôye gelemem. Sebebini de sorarsa, kimseciklere sôyleyemem. Âariîsiz Murat sôyledi. Kel Aîîk onayladı.

Âariîsiz Murat ne diyordu

-Bu Taîbaî soyu başka bir soydur. Bu kôy nankôr kôydúr de Taîbaî soyunun değerini bilmez.

Yoksa bu Taîbaî soyu gibi var mı Bir de búyúk bir huyu var bu Taîbaî soyunun. İîte bunu ben bilirim, kimsecikler bilmez. Bu Taîbaîlar bútún erkek âocuklarının adını Memet koyarlar.

Bakın size sayayım. Bu Taîbaîın adı Memet. Úâ oğlu var, úâúnún de adı Memet. Bu Taîbaî Memedin babasının adı, onun da babasının adı, onun da babasının adı Memetti. Taîbaî súlalesi yeryúzuine indi ineli Memettir. Bunda bir iî vardır. Muhtarımızın gúzel ağzıyla, ve debunda bir sîrri hikmet gizlidir. Bu kôy aklı başında bir kôy olsaydı, bu Taîbaî súlalesinin yakasını bırakmazdı. Hem de hiâ bir zaman. Ben her bir' îeyleri bilirim ama, bu kôyde beni kimse dinlemez. Varsın dinlemesinler. Benim de umurumda mı

-Bu Taşbaşlık nereden gelir bu soya işte en önemli yer burası. Bunun üstünde kazık âakıp duracaksınız. Hem de ne su serpiye. arajju yyy Taşbaş milleti demişler. Neden sorup araştırmazsınız, ey budalaca millet Neden sorup araştırmazsınız da, ayağım, zi ona göre denk almazsınız, ey ahmak adem oğullan Bu Taşbaşlık nereden gelir bunlara diyordu.

-Nereden gelir, nereden gelir Bu Taşbaşlar hep dağlar üstüne âalışırlar. Bunlar yüce dağların uluları, ermişleridir. Tüm yüce dağlar üstüne hüküm yürütürler. Kurtlar kuşlar, tilkiler, âakallar, ayılar, kaplanlar bunlardan sorulur. Bütün bunların ulusu Taşbaş soyudur. Siz bilmezsiniz, ben bilirim. Ben bilirim de, bu şırrı ilahiyi hiâ kimseciklere demem. Şimdi sırası geldi de aâtım ağzımı. Gúzelce adım adım Taşbaş soyunun.

-Bir gün dağların ulusu büyük Taşbaş, bunun dedesinin dedesinin dedesi ilk Memetlerden birisi dağa yukarı gidiyormuş. Bir de ne görsün, boğazına kadar taş kesmiş bir adam. Alt yanı taş, üst yanı konuşan, ağlayan gülen, bir baş. Büyük kara gözleri var. Perâemi alına düşmüş.

Alın azıçık terli. Bir bahar patlamış ki dağda da bu sırada, bahar derim sana. Dağlar, âiâekler, ağaâlar ninni leniyor.

-Ulu Taşbaş, alt yam, elleri ayakları, gövdesi taş kesmiş delikanlıya yaklaşıyor.

-Nedir senin bu halin diye soruyor. O da başına geleni anlatıyor. Diyor ki, bir büyükü sevdiğime âşık oldu.

Beni bu hale getirip sevdiği mi elimden aldı. Sen ki bu dağların ermiş Ulu Memet Efendimizsin, bul bakalım derdime bir derman. Ulu Memet, bulurum diyor. Elini görümezlere uzatıp, Cennetten bir nar âubuğu koparıyor. Toprağa kapanıyor akşama kadar dua ediyor, dua bittikten sonra nar âubuğuyla úâ kere taş bedene vuruyor. Birden gövde âözülüyor, insan bedeni oluyor, et oluyor. Ulu Memet Efendimiz sevincin den deli oluyor. Sonra bir de bakıyor ki, adamın başı taş ha kôtú ettik, diyor Ulu Memet Efendimiz. Toprağa kapanıp sabaha kadar dua ediyor. Sabah yelleri eserken bir de bakıyor ki hiâ bir şey olmamış. Karşısındaki taş kafa olduğu gibi durup durur. Ulu Memet Efendimiz kızıyor, diyor ki bu adamın başı taş olmaktan kurtulsun, sevdalısına kavuşsun da benim başım taş olsun. Birden, başı taş oluyor. Sevdalı delikanlı da taşlıktan kurtulup sevdiğine gidiyor, kavuşuyor.

-Şimdi diyeceksiniz ki Ulu Memet Efendimiz, şimdiki, bu Taşbaş Memedin dedesinin dedesi ne yaptığı diyeceksiniz Ağzı aâılmaz ki dua etsin,

gôzú yok ki gôrsún, aklî yok ki dúşúnsún. Kulağı yok ki işitsin. Dağ başında taş olmuş başıyla kalakalmış. Bereket ki bedeni kutsal beden. Dağın kurdu kuşu, yılanı akrebi, kaplanı ayışını onun bedenine dokunamaz. Bir gún bakmışlar ki Ulu Memet Efendimizin iki avucunun ortasında iki katmerli gül aamış. Güller kocaman, karanlıktan ağır ağır aıkar gibi durulmuş yaprakları aalıyor. işte bu güller búyúsúdur. Ulu Memet Efendimiz bir akıl etse de gúllú avuğlarını başına súrse, başı hemen taş olmaktan aıkacak. Aklî yok ki dúşúnsún, bu güller benim avucumda neden bitti, desin. Tam bu sırada başına, o taşın ústúne, gelmiş bir karakuş konmuş, gözlerini gagalamağa başlamış. Gagaladıkâa da başını sallamış.

Derken, sağ elini başına gôtúrmúş, gülün bir yaprağının ucu başına değmiş. Deđdiđi yer taşlıktan aıkmış, kuş gagaladıkâa, o elini başına değdirirmiş. Sonra iki eliyle birden başım tutmuş. Baş túmden taş' olmaktan kurtulmuş. Ulu Memet Efendimiz de oraya dúşúp úa gún úa gece uyumuş. Kôye gelmiş, başından geâenleri bir bir anlatmış da kimseyi inandıramamış. Kôylúden bir yaşlı, Tozo Poyraz:

-Bana bak, dedi,

-Aarıksız Murat. Allahm bir belası adam. Bu Taşbaşoğlunun başından geâmemiştir, Molla f hiâ dúze inmezmiş. Bir gún oraya aıkmış, kurda kuşa, cümle dağ yaratığına ermiş olmuş, bir daha da aşagı inmemiş. Yediđini iâtiğini ona kurtlar kuşlar, ôteki dağ yaratıkları getirirlermiş. işte bu onun başından geâmiştir. Sen de, uydurukâu oğlu uydurukâu, yalancılar başı Taşbaş súlalesine yúklúyorsun! Aarıksız Murat:

-Sen bilmezsin, senin aklın ermez. işte, o dağ başında kalan Molla Ahmet değil, Molla Memettir. Hem de Taşbaşoğullarımın birincisidir. Tozo Poyraz: a Allah senin belam versin, yalancı, dedi.

-Lafı bol batasıca. Murat:

-Yalancı sensin, diye karşılık verdi.

-Allah senin slaeyin bin belasn versin. Sonra da köylülere sordu: a Ben mi yalancym, Tozo mu Köylüler:

-Sen doğrusun, dediler.

-Hem de oklava gibi. Tozo yan biliyor. Ya da bilerek yalan söylüyor. De ki ona, behey aklsz, kafadan gayri müsellah adam, yleyse, o dağda böyle bir i olmamisa, bu soya neden Taba demişler Behey, bire gayri msellahlarn msellahlan.

Haydi söyle bakalım, de Murat.

-O Molla Ahmet değil, adıyla sanyla Tabaoğlu Molla Memettir. Millet in ulu soyunu inkar edince ne geecek elimize

-Hem de bizim Tabaoğlunun z bir atasdr.

-Bazı kendini bilmezler varsn inkar etsinler. Ne geecek ellerine bakalım

-Hem de yüksek bir atasdr.

-Bu ta olma ii onun baından geçmedi de, neden bu soya Taba dediler İnsanda akl var.

Bazı ku beyin

-Amenna, biz atamzdan dedemizden bunu böylece duyduk. Dediler.' Tozo Poyraz bakt ki millet hep Åariszn dediği yana. Netse neylese, ağzyla ku tutsa aksine kimseyi inandr amayacak.

Ta olma hikayesi bir iyice tuttu. Bu hikayeyi hiç olmazsa bir bakasndan iki kere duymayan kalmadı. Herkes de iki u kere, fırsat bulduka karndakine anlattı.

Bu arada, bir kaç gün de Erciyesteki evren hikayesi bütün köyü sard. Åocuklarn, bebelerin ağzına dt.

Bu hikayeler Tabaoğlunun kulağına kadar da gitti. Tabaoğlu:

-Vallahi billahi soyumdan böyle bir adam aktğin bilmiyorum. Bence bizim soyda böyle bir adam yok. Benim bildiğim o dağlar ulusu Molla Ahmettir. Erciyes dağına akan da dedem değil, Lokman Hekimdir. Bunu da cümle alem bilir, dedi.

Tabaoğlunun bu sözlerini duyan köylüler önce ok kzp, salladılar kfr:

-Kudurmu bu kpoğlu. Soyuna sopuna kurban olsun o! O adam olsaydı zaten, bu köy bu hale gelmezdi, dediler. Sonra düşünüp yumadılar:

-Ne diyebilirdi ki fi j kara Benim soyum yeri göğü yaratanan öz bir kardeşi di yemezdi ki... Alak gönüllü gzelcemiz. İnkâr etmekten başka ne

gelir fikirarın elinden İAok eskiden, ama aok eskiden bir Taşbaş Lokman varmış. Onun da adı Memetmiş ama, herkes ona hünere oğlu yüzünden dünyada hastalık kalmamış, hepsi kalkmış. O ağda dünya mutlu bir dünya olmuş. Hastalık bilmeden yaşayanların dünyası. Bir şikayet varsa o da ölüm denmiş.

Taşbaş Lokman bu işi nasıl yapar da bütün hastalıkların dermanını bulurmuş Bunu da yedisinden yetmişine kadar herkes biliyor.’ Bu Taşbaş Lokman Memet büyük bir gezginciymiş. Doğudan batıya gezmedik ülke, tabanının değmediği toprak kalmamış. Her gittiği yerde otlar, ağaçlar, ağaçlar, kökler, topraklar, akar sular, kayalar hep onunla konuşurlarmış. O yanından geçerken bir ağaç başını kaldırır,

-azıçık dur Lokman Taşbaş, azıçık dur da kulağına söyleyeceklerim var. Ben tek mil göz hastalıklarına iyi gelirim. Adımı sorarsan... Adını söylemiş. Nasıl ilaç olacağını söylemiş. Lokman bir yandan ağacın adını yazar, bir yandan da o ağaçlardan koparır, hurcuna doldururmuş. Gezdikçe gördükçe, kulaklarında fışıldı. Ağaçlar, cümle bitkiler, tek mil doğa konuşuyor.

Taşbaş Lokman bu köyden olurmuş, öteki ataları gibi. En aok da Torosu dolaşmış. Çünkü cümle dertlere derman bitkilerin hepsi de Torosta varmış.

Lokman Taşbaş aok yorulmuş. Geze geze canı ağmış. Yelin, sizin ilacını arıyormuş. Her geçtiği yerde dünya ona sesleniyormuş, bütün hastalıklara yüzlerce ilaç bulunuyormuş ama bir türlü yelin, sizin ilacı bulunmuyormuş. O da inat etmiş, bu işin arkasını bırakmamış. O dağ senin, bu ova benim, akar sular, ulu ormanlar geçmiş. Torosun tepesine, kayalığına ağmış.

Yıldızlar iri iri kayalıkların üstüne sarkıyormuş. Taşbaş Lokman yorulmuş, canı ağmış.

Uyuyakalmış. Bir de tan yerleri işimadan, inanılmaz bir gürültüyle uyanmış. Gözünü açmış bakmış ki gökyüzü görünmüyor kartal kanatlarından. Binlerce lan içüpuç uyun. uyr goz var. uu gözden aşağı gürültü je sular dökülüyor, aşağılara inip bir büyük kayalığın kuyusunda gölleşiyor. Yeşil bir göl oluyor. Lokman Taşbaş bakar ki, gökten süzülen kartallar doğru yeşil gölün içine.. Batıp ağkıyorlar. Gölün üstü, dört bir yan, dört bir yanındaki kayalıklar, gökyüzü kapkara, kartaldan gözükmüyor. Ortalığı kanat sesleri, ağlıklar doldurmuş. Göldeci ağrıntı, dalgalar gibi.

Öğleye kadar bu böyle sürüyor. Kartallar süzülüp gelip, kartallar göle giriyor, yıkanıyorlar, sonra da gidiyorlar.

Sonra gôkte, kayalıkların sivrisinde kartalların oyunu başlıyor. Bir kartal birden yumuluyor, yuvarlak bir top oluyor, korkunç bir fışiltıyla gôkyüzünden yeryüzüne doğru, kurşun hızıyla iniyor. Yere bir onbeş yirmi metre kala kanatları ağıp doğruluyor. Bu hızda kendini toparlaya mayıp yere aakılan kartallar da var: Buradaki kartal ölúleri, aogunlukla böyle ólmúş kartalların ólúleridir. ikindiye doğru gólún kıyısında, iáinde, kayasında, gôgünde bir tek kartal bile kalmıyor. Cúmle kartallar yuvalarına áekiliyorlar. Ortalık boşalınca Taşbaş Lokman kalkıp gólún kıyısına gidiyor.

Gól Taşbaş Lokmam gôrúnce dile geliyor:

-Ya Allahın iyi kulu Lokman, beni iyi dinle. Aradın aradın ama, aradığınızı da sonunda buldun. Benim sularım yele, siziyaya iyi gelir. Benim sularıma girip yıkananda yel sizi kalmaz, iyi dinle beni. Sulanma giren, şú kıyılarımızdaki kartalların bıraktıkları túylerin altından dökülen yağlan da yabana atmaşınlar. O yağdan bir parmak alıp sizlayan yerlerine sursúnler, sulanma girip áıktktan sonra. Taşbaş Lokman bunu da yazıyor defterine, işte şimdiki Torosun kayalığındaki

-Kartal Áimek dedikleri yele, siziyaya deva suları Taşbaş Lokman bulmuştur. punu silip súpúren Taşbaş Lokman oiume ae áare aramağa kalkmış, bulmuş da. Yoksulluğa da áare aramağa kalkmış, bulmuş da...’ Taşbaş Lokman Sultan, önce Erciyese gitmiş. Erciyeste bir áiáek var. Erciyenin doruğunun ucunda áaar. Bu koskocaman bir áiáektir. Bu áiáegin saatten saate, andan ana, günden geceye rengi değişir. Áogunlukla aka áalan bir bal rengi. Arkasından işiklendirilmiş.

Bu áiáege yaklaşıp, uzaktan olsun kokusunu alan her insan, her yaratık, hiá bir zaman hastalanmaz, ólürse de hastalıksız, áok yaşlanınca, kút diye ólür gider. Bu áiáege yaklaşılabilen her kişi ómrú boyunca büyük mutluluklar dúnyasında yaşar. Bir ómúr, dúnyası cennet olur.

Yok, yoksulluk yanına uğrayamaz. Hiá bir insan da bu insana kótúlúk edemez.

Bu áiáegin bir húnere daha vardır. Bu dúnyada bu áiáek ólúme bir áaredir. İşte bunu da bilen, bulan Taşbaş Lokmandır. Bu áiáegin yapraklarından birinedokunan, onun gólgesinde bir an duran ólmezlięe kavuşur. Óyleyse, bütún insanlar neden varıp da yapraklarına dokunmazlar, bir an gólgesinde durmazlar Bu áiáegi, ulu yapraklarının uzunluğu bir kavak boyunda olan áiáegi bir evren bekler. Bu evren áiáegin dört bir yanım, dağın doruğunu fırdolayı sarmıştır.

Yirmi dört saatin ancak bir anında uyur. Ama bu an ne zamandır, gece midir, gündüz müdür, belli değil. Bu anı bulup da aıağe ulaşmak... Şimdiye kadar hiç kimse aıağe ulaşmamıştır.

Bu evren öldürülemez mi Hiç bir zaman, hiç bir türlü bu evrene ölüm yoktur. Bir yolunu bulup, para para edip, etini değirmende gtsen, yellere savursan ununu, yakıp kl etsen, küllerini yele versen, geri gelsen ki Erciyese, evren doruğa dolanmış yatar. Dünya kurulduğundan bu yana aıağin gölgesinde yatan evren ldrlr m' iuyuduğu zamanı bulmuş, aıağe dokunmuş. Fakat, dokun muş oradan ayrılacakken, evren onu görmüş. ldrecekken kıyamamış ama ölüm büyüsünü bozmuş. Evren gözünü biraz daha amamış olsaymış, Taşbaş Lokman ölümden kurtulacakmış.

Şimdi de bizim aramızda olurdu.

Bu Taşbaşoğlunun dedesi, o Taşbaş Lokmanın başka bir işi daha var. Bütün dünyayı gezmiş.

Gezerken her aıaek ona kendini söylemiş. Ama o bir aıaek aramış ki, kimseye söylemez. Yıllar yili, kulaği kirişte aramış, aramış... Öyle bir şey söyleyen bir aıaek aıkmamış. Sonra Aukurovaya gelmiş, yıllarca orada da aramış. Sonra Torosa aıkmış. Torosa aıkmış ki, ne görsün, bir dünya kadar aēitli ot, bitki, aıaek. Torosu da taş taş, ot ot, ağa ağa aramağa başlamış. Bir gün Tarsusun stbaşlardaki yaylaya gelmiş. Artık da yaşlanmış, yorulmuş. Bir aınar varmış. Ulu bir amarmış. Altından bir göz kaynarmış. O sudan içmiş Taşbaş Lokman, aınarın altında, bir taşı yastık yapıp uyumuş.

Tan yeri işidi işiyacak. Taşbaş Lokman erken uyanmış. Ortalık koyu karanlık. Birden aınarın dibinden aat diye bir ses kopmuş. Oradan bir işik patlamış. Bir an dört yan öyle aydınlanmış ki, karıncanın ayağini görürsün. O aydınlıktan bir ses:

-Ben lmn ilacıyım. Lok man:

-Aok şkr, demiş,

-bunun da aaresini bulduk. Ve defterine yazmış. Koşa koşa dağdan inmiş, gelmiş Misis köprüsüne, bütün insanlara ilanlat vermiş.

-Ölümün aaresini buldum, demiş, insanlar birikmişler, birikmişler, yer gök insan olmuş. Taşbaş Lokmanın ağzından aıkacak sözü beklerlermiş. Elindeki defterde yazılıymış, okuyayım derken, ak bir kanat gelip deftere vurmuş, defter Ceyhan ırmağına düşmüş.' Bu Taşbaşoğlunun büyük atası işte bu Taşbaş Lok kurt olur.

Muhtar Sefer işin sonunun nereye varacağıni artık bilip duruyordu. Olan olmuştü, bütün bu hikayeler, masallar Taşbaşa varmak iaindi. Muhtar Sefer biliyordu ki, bittecrübe sabitti ki bütün ermişler ortalığa kıtlık yılları, salgın yılları aıkarılmışlardır. Son örneği de Murtaza. Fıkara daha tımarhanede. Adamcağızi bu namussuz köylüler bağırtta bağırtta ermiş ululuğuna aıkarmışlar, başına da bu işi aamışlardı.

Ama bütün bu hikayeleri Taşbaş kendisi aıkarttırıyordu, iş aok kurnazca örölüyordu. Önce bir dedesi taş kesiliyor, sonra öbür dedesi Lokman Hekim oluyordu. Millet de, bile bile, bütün bunlara inanmağa, umut bağlamağa dúnden hazırdı.

Gene bittecrübe sabitti ki böyle hallerde, boğuntulu, sıkıntılı günlerde bu işler birdenbire aıkardı. Bir sabah, gözünü aamış bakmışsın ki, olan olmuş, dünya aalkanıyor. Bu sefer dededen başladılar. Bu işte Taşbaşın parmağı olmasaydı, böyle uzun uzun her şey soy sop üstünde dolaşıp durmazdı.

Aaah, Adil bugün gelse, dese ki, arkadaşlar, bağışladım. Ya da sizi soyacağım dese, Taşbaş hapi hemencecik yutardı.

Şu adamlar hiå olmazsa gelseler. Onlar gelinceye kadar köylüyü oyalamak iain bir şey yapılmaz mı Böyle giderse, bugün değilse yarın iş patlak verecek. Bir aare... iş başladı. Ermişlik hikayeleri aığ gibi yayılıyor. Bu olmaz olası Zalanm dúşleri de işin tuzu biberi. Şu Zalaya bir belalı dúş gördürüp de, bir gün, iki gün oyalanamaz mı köylü Ya da...' Bundan iyisi can sağlığı, ama tutar mı Halk nasıl olsa Kış İsmailin kızıyla ilgiyi biliyor.

Evlenirse, gözleri. Taşbaşın üstünden bu yana akebilir mi Bu köylü belli olmaz ki, belki aeker.

Öylesine önemli işlerle hiå ilgilenmez de bu incir aekirdeğini doldurmaz bir olayla bir yıl, iki yıl uğraşır.

Dúğün yapabilseydi, bu evlenmede hiå olmazsa iki gün köylüyü oyalayabilirdi. Bu iki günde de kasabaya gidenler, belki de onlarla birlikte Adil Efendi gelirdi. Ama, evlenirken, bütün köylüye bir ziyafet aekmek, hiå de yabana atılır cinsten bir iş değildir.

Kış İsmaili evine aagırdı. Şaşkınlığından, ne yaptığını bilmiyordu. Halbuki Kış İsmailin yanına dúnúr göndermesi gerekti. Amaaan, bu kôtú günlerde.

-Kusuruma kalma İsmail Ağa, dedi.

-Seni ayağıma Aagırdım. Olacak İş değil ama, günler kôtú. Ne yaptığımı bilemiyorum. Uzun sözün kısası, Allanın emriyle, Peygamberin kavliyle

kızını istiyorum. Úâúncú karım olaraktan bana áocuk yapacak. Şimdi bizim bÚyÚk avratla Zala da nikahımızı kıyacak. Ne diyorsun bu işe Kır İsmail:

-Allahın emri, Peygamberin kavliyse başústúne. Ama bu kıızı ben bÚyÚttúm. Bunca yıl yedirdim iáirdim. Giyitler aldım ona. Bunun iáin bana birkaç kuruş başlık vermeyecek misin diye boynunu búktú.

Muhtar:

-Kızın kızoğlan kız değil ki... Ben de biliyorum, sen de biliyorsun, cÚmle alem de biliyor. Bu kıızı kim ahi Allaha dua et ki ústesine ben senden para istemiyorum, diye sitemli sôylendi.' Kır İsmail almayacak diye korktu:

-Allanın emriyse başım ústúne. Peygamberin kavliyse başım ústúne. Bir kızsa, senin ayaklarına kurban ederim, dedi.

-Gônder de dúnúrcúlerini, alsın getirsinler kıızı. Muhtar, Kır İsmailin bu yumşaklığma sevindi:

-Bak, dedi,

-İsmail Ağa, senin de şerefine var. Millet anana avradına sôđmesin diye, kıziyi başliği olaraktan sana buzağılı bir inek veriyorum. Bir de beş yÚz lira para vermiş oluyorum.

İneği baharda bana geri vereceksin. Yani satmış olacaksın. Bôylelikle durumu kurtarışız. Bir koskoca Muhtar da meccanen bir kız almış olmaz. Kır İsmail:

-Sağol, sağol Muhtarımız, kôyúmúzún can daman! diye ellerine sarıldı.

-Kızı hemen alıp gelsinler, gônder de... Muhtar:

-Bir de senin kızm iáin, senin şerefine iáin kôylúye yarın sabah bir bÚyÚk ziyafet áekeceđim.

Áoluk áocuđuyla, itiyle atıyla bÚtún kôye bir ziyafet áekeceđim. Dôrt keái keseceğim, on kazan bulgur aşı yaptıracağım, anladın mı Senin kızın dúđúnlúden daha dúđúnle evlenecek. İyi mi sağol, iyi, dedi.

-İyi. Babamız... O gece Muhtar, iki karışının ústúne úâúncú sÚyle gerdeğe girdi. Nikahı kıyan Kel Aşıktı.

BÚtún kôylú hemen o gún olayı duydu. Ama kimse tınmadı bile. Olađan saydı geái. Herkes Kır İsmailin kıziyla Muhtarın ilgisini biliyordu. Kıızı sôyletip sôyletip aşıka gelerek titrediğini, sonra da bir gún iyice coşarak kıızı kucağına alıp, kanlarının ônünde yatağına gôtúrdúđúnú herkes biliyordu.

Sabah erkenden keáiler kesildi, ocaklar yandı, kazanlar vuruldu ocaklara. Yemekler pişti.' Ziyafete bÚtún kôylú davetliydi. Herkes

tıkabasa yemek yedi. Yemekte, herkes Taşbaşoğlu ve onun soyu üstüne konuştı. Bu ziyafet gözleri Taşbaşoğlundan başka yöne çevireceği yerine, daha da çok insanları Taşbaşoğlu üstüne itti. Bu ziyafet olmasa, hiç bir zaman bütün köylü böyle bir araya gelip, dizdize Taşbaşoğlunu konuşamazdı.

Muhtar deli oluyordu. Bu da sökmemişti. Sökmeyi şöyle dursun, tam aksi olmuştı, Taşbaşoğlunun ekmeğine yağ sürmüştü.

Bu Taşbaşoğlundan artık kurtuluş yok. Bu gidişle önce bu köyü, sonra da tek mil Toros köylüklerini ele geçirecek. Köylü onun bir dediğini iki etmeyecek. Karatopaklı Hocadan da beter olacak. Murtaza gibi sapkın, akılsız, saf değil ki iki candarmanın önüne katıp tımarhaneye gönderesin. Bu böyle giderse, yakında Taşbaşoğluna değil Muhtar, iki candarma, tüm Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti bile dokunamaz. Kılına bile değemezler. O zaman işte öldüğün gündür Muhtar Sefer Efendi! Muhtarlık mı Enseyin kökünü görürsün de muhtarlığı göremezsin. Bir de tatlıca canını kurtaramazsın. Taşbaşoğlu, ağırıp iki köylüyü, ey Müslümanlar, bu Muhtarın katli vaciptir, varın aaresine bakın desin. Yeter ki böyle bir söz ağzından çıksın, ederler, toz! Taşbaş soyu üstüne hikayeler çıktıkça, büyüdükçe Seferin korkusu da bu gelişmeyle birlikte büyüyordu. Bunun bir tek yolu vardı, o da Adil hemen şimdi köye gelmeliydi. Başkaca, kurtuluşun hiç bir mümkünü aaresi kalmamıştı.

Muhtar gene de umutsuz gayretlerini sürdürüp götürüyordu. Adamlarına, akrabalarına bütün bu hikayelerin uydurma olduğunu söylettirmek istiyordu. Adamlar onun yanında amenna bu hikayeler uydurmaktır, diyorlar, köyün iaine çıkınca da onun telaşına, korkusuna gülüyorlardı.

Köylüye,

-bu Muhtar tüm aklını yitirmiş, bize böyle böyle söyledi, diyorlardı. Bunu haber alan Muhtar da öfkeden küplere biniyor:

-Ahde sadık, ahde sadık bir halis dost kalmamış. Herkes Taşbaş aalıyor. Alak köylü, namussuz köylü, onu ermiş yapın bakakm, ne gelecek elinize Sizi soysun soğana çevirsin de, görün bakalım, diyor, köyün iaine çıkıyor, önüne gelene:

-Yahu bu yalan ne yalan, böyle yalan görülmüş mü Koskoca Lokman Hekim nasıl Taşbaşm dedesi olurmuş Dedesi olur da nasıl Erciyesin aiağının yanma varmış Siz aklınızı mı kaçırdınız Taşbaşoğlu sizi

kandışıyor, diye sôylúyor. Gence yaşlıya, âoluğa âocuğa, ônúne kim gelirse, onu tutuyor, konuşuyor, konuşuyor.

Kôylúler, onun bu telaşının sebebini anlıyorlar, iâten iâe buna seviniyorlar, ona, onun bitip túkenmeyen sôzlerine hiâ karşılık vermeden, boyun kışıp ondan uzaklaşı yorlar.

Aliyi arıyordu. Meryemcenin oğlu, can dúřmanı Aliyi. Sabahtan bu yana úâ kere evine gitmiş bulamamıştı. En sonunda Aliyi kôyún ortasında yakaladı:

-Bu ne iştir Ali dedi.

-Duydun mu neler oluyor

-Yook, dedi.

-Duymadıım. Neler oluyor ki

-Aman Ali aklıım mı yitirdin sen Kôyún ústúne bir felaket iniyor ki, felaket derim sana. Millet Taşbaşı ermiş yapıyor. Duymadıın mı Koca Lokman Hekim, Taşbaşın dedesiymiş. Daha neler de neler. Bútún bunları Taşbaşoğlu kendisi âıkartıyor, kôye adamlarınca yaydışıyor. Kôyún ústúne, bútún Toros úlkesinin ústúne Karatopaklı Hocadan da beter olacak. Karatopaklı Hoca hiâ olmazsa bizim gibi insandı. Baksana Taşbaş' soyunda kimler varmiş Lokman Hekim! Yakında bu soya iki úâ peygamber de bulmazlarsa şaşarıım. Bundan sonra da bu akılsız Taşbaş Memedin sonu ya hapisane, ya tımarhane. Bunu hep beni yoketmek iâin yapıyor. Ona sôyle ki, değil ermiş, peygamber de olsa, ben mahvolmadan onu mahvederim, ben ôrmeden onu ôldúrúrúm. Bir de sana sôyleyim yi Ali, benim yerime bu kôye sen Muhtarşın. Benim yaşım gelip geâti bile. şurada beş on yılım var. Sen ki âok genâsin, Muhtarlığı sana vereceğim. Bu sana erkek sôzú. İstersen Kurana da el basar, yemin ederim, iște bu sebepten, bu Taşbaşoğlu, senin ônúne bir engeldir. Seni Muhtar yapmaz. Bunun ônúne geâmez, bu işi daha yol yakinken bitirmek, kôylúyú uyarmak, bizim vatani, yúksek, bilumum ôdevlerimiz arasındadış. Vede tam bôyledir. Húkúmet bôyle bir adamın bizim kôyden âıktığını duyunca kôyú topa tutar. Ôyle değil mi Aliyi sol omuzundan tuttu, gôzlerinin iâine gôzlerini dikti:

-Sôyle, dedi.

-Sen akıllı bir adamsın. Sôyle, Lokman Hekim Taşbaşın búyúk atası mı Bunu nereden âıkarıyorlar Kim sôylemiř, hangi kitap yazıyor Sôylesene. Sôyle, sen akıllı adamsın. Ali:

-Bilmem ki... múklú Taşbaşın nasıl Taşbaş dedesi olur Sen buna inanıyor musun

-Bilmem ki...

-Yahu, ôlúmún ilacını bulan o ulu kişi böyle bir ayağı yalın kişinin atası olabilir mi

-Bilmem ki...

-Yahu Lokman Hekimin karşısı var mıydı ki, bu Taşbaşoğlu gibi rezil, ekmeksiz, utanmaz bir torunu olsun. Ali kızdı:

-Belki vardı, dedi.

-Sen ne biliyorsun Hangi defterde yazıyor olmadığı

-Şimdi Ali, bana bak. Aklini başına al, elini yüce vicdanına koy, şu bizim fıkhara Taşbaşoğlu Lokman Hekimin torunu olabilir mi Ali tok bir sesle:

-Belli olmaz, dedi.

-Belki olabilir. Aba altında er yatar derler. Kimde ne olduğu bilinmez ki. Muhtar tuttuğu omuzu ôteye itti.

-Hepiniz bir kumpanya olmuşsunuz. Hem de Şeyh Said isyanı hazırlıyorsunuz hükümete karşı. Siz onu ermiş yapın, milletin başına bela olsun, ben de size ve de ona yapacağımı bilirim. Ali sakin sakin:

-Elinden geleni ardına koyma, dedi,

-Muhtar Sefer Efendi. Oradan uzaklaştı. Muhtar arkasından:

-Sizin inatı, deli soyunuz batsın, dedi.

-İnatı Meryemcenin yaban soyu. Gôrúsúnúz başınıza geleceği... Hiş bir umut yoktu, Adilden başka. Bir gelse Adil, onların ermişi bir anda toz olurdu.

-Yetiş Adil, yetiş babam. Mahvoluyorum. Sen de bir âcek. Yetiş aslanım. Kul olayım yetiş! Bu işe, Taşbaşın ermişliği patlak vermeden, bir âare bulmal. Yoksa ônúne geâilemez. Taşbaş akıllı, tilki gibi kurnaz, yiğit, mert cesur, hem de gôzúnú daldan budaktan sakınmayacak kadar cesur bir kişidir. Arkasında tüm Xoros ülkesinin kôylúsúnú kendisine tapar gôrúnce, yapmayacağı yoktur. Değil bir kúâúcúk kôy muhtarına, değil Adil gibi bir kasaba túccarına, koskoca Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine kafa tutar. Kafa tutar da ôteye bile geâer. Bu Taşbaş ôteki ermişlere benzemez. Baş sıkışırsa túfeđi alır da dağa âıkar. Hem ermiş, hem eşkiya... Vay anam vay! Şu dağlarda değil Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, koskocaman Amerikan

Devleti atom bombasıyla gelse gene yakalayamazlar onu. Torosta bir tek canlı kalıncaya kadar onu korurlar, ele vermezler.

Gôzúnú aâ Adil, gôzúnú aâ ey Húkúmet, bu gelen Taşbaşoğlumdur ki, arkasında úâ vilayeti, dört yúz kôyú, on sekiz kasabası var. Úlkesi de gittikâe búyúyor. Başa âıkamazsın bununla...

Patladı patlayacak. Bundan sonra buralarda bize yaşamak haram, arkadaş. Tatlıca canımız ki bugüne dek bir iyice koruduk, bundan sonra alıçı kurtlara pay olacak.' Hiâ başka âaresi yok. Bu kôylúnún gôzúnú ondan âekmeli. Kôyún başına ôyle búyúk bir iş aâmalı ki, ôylesine belalı bir iş, Taşbaşı falan unutulmalı. Şimdi zelzele olmalı, tüm evler yıkılmalı.

Bir hafta, hiâ olmazsa bir hafta kôylú kendine gelip de Taşbaşı dúşúnemez. Ama ondan sonra daha bir gúâle, ayrılmamasıya sarılış Taşbaşa...

Bir eşkiya âetesi olmalı, bir gece kôyú bastırıp, tüm kôylúnún ayaklarını, ayak parmaklarının arasını yaktırmalı. Taşbaşinkini daha âok yaktırmalı. O zaman gene bir hafta kazanabilir insan.

Ama sonra iş bu kerteğe gelince, Taşbaş da kôylúyú bôylesine kôrukleyince Taşbaşı bu gece Taşbaşm bir âaresine bakmalı ve de Taşbaşoğlu itiaf edilmeli. Kurtulmanın başkaca hiâ bir yolu yok.

Delice Bekire hemen bekâiyi gönderdi. Bu kôyde elinden iş gelir, bôyle can pazarı oyunu olan işlerde gúvenebileceği başka kimsesi yoktu. Bir de has adamı Ali Ômer vardı. Ômer yiğit âocuktu ama, her işi ağzına yúzúne bulaştırırdı. Şu Delice Bekir hele bir gelsin bakalım. O ne diyecek bu işe

-Búyúk bir múşkül hal karşışındayız, Bekir kardeş. Tavşan yamacı geâti geâecek. Bir geâerse, o zaman taşlar al da dôğún. Hiâ bir faydası olmaz. Delice Bekir:

-Olmaz kardeş, dedi.

-Hiâ olmaz. Hem de tavşan yamacı geâti geâecek. Başına bir bela geliyor ki, hiâ bir yaratığın basma bôyle bir bela gelemes. Sefer aâıldı, iâini âekerek, acıklı bir sesle:

-Gelemez ki gelemes, dedi.

-Şimdi yarın değıl, ôbúr gún, bu iş bir patlak verip resmiyete dôkúlünce, korkusundan hiâ kimse onun kılma bile dokunamaz. Dokunmak ne demek ola ki, kimse yanına bile varamaz. Sen bile, ben bile, onun zibidi Taşbaş olduğunu bildiğimiz halde admı besmelesiz ağzımıza alamayız. Tavşan yamacı' geâmeden bu gece Taşbaşı itlaf etmeliyiz. Bu gece Taşbaş ôteki

dúnyayı mutlak boylamalđ. O boylamazsa arkadaş, biz boyladđk demektir. Ne diyorsun Bir yolunu bulabilecek miyiz ikimiz bu işi yapabilir miyiz Silahđn dolu, sen muhkem misin Delice Bekir sapsari kesildi. Dudaklarđ titremeğe başladı.

Muhtar bunu gôrdú, alaylı alaylı:

-Ne o dedi.

-Ne o, arkadaşım, şıkmadı mı Benzin, ôlú benzine donuverdi bir anda. Ne o arkadaşım Yoksa korkuyor musun Taşbaştan

-Korkuyorum, dedi, ôlgún.

Muhtar kızdđ:

-Nesinden korkuyorsun, o itin diye baęırdđ.

Delice Bekir:

-Ya sahiden Lokman Hekim soyundan geliyorsa, ya sahiden ermiş falansa, onun Allahđ bizi iflah eder mi Ona kurşun şıkacakken, adamđn eli kolu kurursa ya! Adamđn eli kolu tutmazsa ya... Muhtar:

-Allah topunuzun belasđnđ versin, avrat yúrekliler, diye baęırdđ.

-Bu olan cúmle kôtulúkler sizin yúzúnúzdén. Hıncđnđ alamadı:

-Tuuu sana, tuu sana, tuu sana, diye úâ kere yúzúne tükúrdú.

-Haydi git evine, gir orospu kariyđn koynuna. Bu gece benim, bu adamđ itlaf etmem vaciptir ve de boynuma borâtur.

Aęzđndan tek sôz âıkarsa, seni de itlaf ederim. Ben onu itlaf etmezsem úâ gún sonra Taşbaş beni itlaf eder. Haydi, haydi, haydi kalk evine. Yúreksiz deyyuslar! Delice Bekir boynunu búktú:

-Korkuyorum ama, istersen gene de seninlen gelirim, iş resmiyete dôkúlúr de Taşbaş kôyún ermişi olursa, ikimizi de ôldúród. Muhtar Delice Bekirin elini tuttu:

-Sen hiâ korkar mışın Sen benim can bir kardařımsđn, dedi.

Delice Bekir, gene korkuyla:

-Hani dedim ki, bu Taşbaşoğlu... Belli olmaz ki insanoğlu... Kimde ne olduğunu kim bilir Hani dedim ki, ermiş mermiş olur da, onun vebali kôkúmúzú kurutur. Korkum oydu.' Mademki o bizi naşıl olsa ôldúrecek. Ne fA

-Defol git buradan. Defol da orospu kariyđn koynuna git! Ben de seni adam gibi bir adam saydđm da... Defol, gôzúm gôrmesin seni! Taşbaşoğlundan, o mendebur rezilden Allah hiâ ermiş yapar mı O şeytandan hiâ ermiş olur mu Be Allahđn akılsız kulu. Basbas baęırdđ.

Muhtarın da iâinde, bir túrlú yúze âıkarmak istemediği bir korkusu vardı. Murtazayı tımarhaneye gôtúren candarma, İstanbuldan dônerken Gúlek boğazının ústúnde bir kazada ôlmúştú. Bútún millet de onun ôlúmúnú, Murtazaya ettiği zulme yormuştú.

-Taşbaştan ermiş olmaz, olamaz! Şeytan ne kadar peygamber olursa, o da o kadar ermiş olur. Ôyle değil mi Sen Taşbaşın hiâ namaz kıldığını gôrdún mı

-Gôrmedim ama, bu ermişler namazlarım gizlikli larlarmış.

-Ne yaparsa yapsın, Taşbaş ermiş olmaz, olamaz, olamaz arkadaş, olamaz! Kendini inandıрмаđa âalişiyordu.

Delice Bekir:

-Sen âıkariyorsun onun ermişliğini. Kim ona ermiş der ki Atası Lokman olanın hepsi ermiş mi olurmuş Nereden âıkariyorsun ermiş

-Nereden mi âıkariyorum dedi Muhtar. Biraz da kendi kendine sôyledi. Sahiden nerden âıkariyordu Ortada fol yoktu yumurta yoktu. Sahiden nereden âıkariyordu bunu Ve de bu telaş, korkusu neydi

-Sen Taşbaşa ermiş dediklerini hiâ duymadın değil mi Bir mucizat gôsteriyor muymuş Bôyle bir şey kulağına âalındı mı Ona ermiş gôzüyle bakıyorlar mı

-Hiâ duymadım. Kulağıma âalınmadı. O gôzle de hiâ bakmıyorlar. Yalnız ondan âok korkuyorlar. Ôdleri patlıyor.

-işte bu kôtú, dedi.

-Korkmak kôtú. Oraya doğru gidiyor iş ya, iyi biliyorum ya, hele bir gún daha bekleyelim Elimizi kana bulamayalım. Yalnız, sen bu gece yanına bizim Ali ômeri de al, âık' kôyún dişına, kôyún ústúne doğru on, on beş kurşun salla. Kimseye gôrúnme. Delice Bekir sevinerek:

-Olur, dedi.

-Bu kôyún ústúne sabaha kadar tetik âakarım. Delice Bekir gittikten sonra, gene Muhtarı bir korku, bir dúşúncedir aldı. Ya yarın hemencecik yayılırsa...

Bu işi Taşbaş yapıyorsa, tez elden bir mucizat âıkariş. Yok, kendisi yaymıyorsa... İmkanı yok kendisi yayıyor, önce kôylúyú lanetleme, sonra Vurgun Ahmedin huzurunda toprağı ôpmesi...

Bunlar hep kurulu dúzen. Tilki Taşbaşm dúzeni. Sonra Taşbaşın âıkış mucizesi. Kim uydurdu bunu Kim uydurur Taşbaştan başka Sonra Lokman Hekim işi. Yađma yok, bu kadar da yutulmaz. Eşek olan eşek gene yutmaz.

Dur bakalım, insan gider de Taşbaşoğluyla konuşursa, bu planı o mu âeviriyor, yoksa kôylú mú uyduruyor, anlayamaz mı Allah bilir ya, belki de kôylú uyduruyordun Ô fıkara Taşbaşın haberi bile yoktur. Uydururlar, uydururlar bu domuzlar. Başlan dara gelince neler uydurmazlar ki... Peygamberi bile mezarından kaldırıp Yalak kôyüne getirirler. Uydururlar da şu fıkara Taşbaşın başını nara yakarlar. Ermiş yapıp da fıkara yı perperişan eylerler. Eğer böyle yapıyorlarsa, iş kolay. Kurtuluş kolay. Ama Taşbaş yapıyorsa, o zaman tehlike büyük.

Hemen ayağa kalktı. Acaba Taşbaş kendisine kapı yi aar mıydı. neye ojr gece mv onun evine gittiğini görmesin de... Taşbaş yiğit adamdır.

Ne olursa olsun, evine kim gelirse gelsin, ona kapıyı a mamazlık etmez.

Yatsıya doğru evinden âıktı. Taşbaşın evine geldi. Kapıda boğazını temizledi, sesine sevgi, saygı doldurdu:

-Memet kardaş, a kapıyı. Ben´ Muhtar Sefer. Seni görmeğe, seninle bir iki âift söz etmeğe geldim, dedi.

Allah Allah, neydi bu basma gelenler Heyecandan tıkanıyor, eli ayağı kesiliyordu. Yüreği de kút kút gôğsúnú doğuyordu.

Taşbaşoğlu:

-Buyur Sefer Ağa,s diyerek kapıyı aatı.

-Hoş geldin, safalar getirdin. Gúlúmsúyordu.

Gözlerinde de bir merak vardı. Bu gece vakti, bu adamın derdi neydi Sefer ocağın basma oturur oturmaz başladı:

-Duydun mu olan biteni dedi.

-Bu kôylú senin başına bir iş aacak.

Arkadaş, ben sana dúşman değilim. Allahm hiâ bir yaratığına ve de hiâ bir Múslúmana dúşman olamam. Kôylú demek, ôz bir kardaşım demektir. Sen de bana akraba olursun. Bugún ol sebepten ben sana geldim. Baktım ki durumun tehlikede, baktım ki gúme gidiyorsun, baktım, ki bu kôylú senin basma büyük felaketler aacak. Varayım dedim, yardım elimi Memet kar daşıma uzatayım, onu bu felaketten kurtarayım, dedim. Vicdanım sızladı da, kendimi tutamadım. Dedim ki, kendi kendime, bir adam mahvoluyor, Sefer, bir ocak sônúyor, arkadaş, yetiş imdadına Taşbaşın. O seni dúşman sayarsa da, daha yenice kôylú uaurumun basma getirdi, yuvarlanmadan tut elinden, kurtar onu, dedim.İşte böyle dedim de sana geldim. Taşbaş şaşkın, kuşku, meraklı:

-Hoş geldin, saf alar getirdin. Sağoğ kardaş. Bilmez miyim seni du.

Taşbaş saf saf:

-Yok, dedi.

-Ne var ki Gene bir bela mı geliyor kôyün başına Muhtar:

-Bela ki, ne bela! Ne bela ki bela. Hem kôyün, hem benim, en büyükü de senin başına. Sahi hiã bir şeyden haberin yok mu Taşbaş:

-Vallahi yok, dedi.

-Ne ola ki

-Avualarında aifte' güller biten, başı taş olup da avularındaki güller değince gene başı baş olan senin deden Taşbaş değil mi

-Eskiden söylerlerdi böyle bir masal, dedi Taşbaş gülererek.

-Şimdi neden aıkarıyorlar acep

-Bundan haberin yok muydu

-Vallahi billahi yok.

-Başka bir şey daha var. Şu ünlü doktorlar piri Lokman Hekim var ya, senin büyük deden olurmuş. Bütün kôy aalkalanıyor. Haberin yok mu

-Yook, bunu nereden uyduruyorlar Bu bir iyicene uyduruk. Muhtar Sefer onun ellerini tuttu, gözlerini gözlerinin iaine dikti:

-Gerâekten haberin yok mu bu olan bitenden Lokman Hekimden, Taşbaştan, öteki olan bitenden Bütün bunların, ve de sonunun neye varacağından diye sordu.

Taşbaşoğlu:

-Yok, dedi.

-Ama ne var bunlarda Ben öyle büyük bir felaket görmüyorum. Kôylüdür, ha söylesinler, de söylesinler. Ne olurmuş ki... Her gün bir ayak üstünde bin yalan uydururlar. bir Değini goremci. v aj domuz kôylüsü, diye geãirdi iãinden.

-Sen ne beter kôy lüymüşsün!

-Şimdi kardaş, ben sana bu işi anlatırsam, korkudan dudağın uauklar da, bu kôylü seni nereye götürmek, ne yapmak istiyor anlayınca bu kôylüye lanetler yağdırırsın. Bundan sonra sen benim öz bir kardaşımısın. Bu kôyün en soylu adamışın. Bak, benim yaşıım geldi geãiyor. Beş on yıl sonra benim yerime Muhtar sen olacaksın. Ben elimi sana vereceğim. Sana söz veriyorum, bu yıl pamuk tarlalarını sen bulacaksın. Sen arayacaksın. Delice Bekir değil, sen arayacaksın.

Hem de komisyonunu sen alacaksın. Ve de bu komisyondan bir kuruş bile istersen, benim gözüme dizime dursun. Taşbaşoğlu:

-Ben, dedi,

-hiâ bir şey istemem. Yeter ki kôylú bir daha bu hale germesin. Muhtar sesini yúkseltti:

-Ve de kôylúmúz, şu benim kara canım sağiken, hiâ bir zaman bir daha bu hale gelmeyecek.' Áukurovanın en âok pamuk veren tarlaları bizim için olacak. Bu kôylú zengin olacak. Bir daha bu kôylú Miralayın oğlunun âiftliğine adım atmayacak. Sana ve kôylúme ve de namus sôzú veriyorum. Şimdi gelelim senin başındaki büyük felakete. Yúzúne açıklı bir hal verdi. Gôz âukurlarına iki damla yaş indirdi. Ağlamaklı sesiyle:

-Kardaş, dedi,

-senin işin âok kôtú ve kurtuluşun az. Elinden gelen gayreti gôstermezsen yandığın günün resmidir. Bunun ônúne yalnız sen geâebilirsin. Ben elimden geleni yaptım, Lokman Hekim Araptır, hiâ bir zaman bizim Taşbaşın atası olamaz, dedim. İnanmadılar. Yúzúme güldüler. Bu gidiş kôtú gidiş. Bu kôylú seni Murtaza gibi yapmak istiyor. Bu hazırlık da onun hazırlığı. Şimdiden ônúnegeâabilirsen igamoer gelse o tule ônúne geâemez. Húkúmetin, Adilin de

- ' gôzú ústúmúzde. Tarikat kuruyorlar diye, bizi hapse, Mehdi olmuş diye de seni tımarhaneye yollarlar. Kôyúmúzún gül adı da kôtúye âıkar. Bir dúşún, bu işin sonunu bir dúşún, kardaşım Taşbaş. Bir dúşún, iki gôzúm. Bir dúşún ki sonu ne felaket, ôlúmden beter. Taşbaş, yúzú sapsarı olmuş:

-Bir şeyler seziniyordum, dedi,

-seziniyordum ama, işin bu kadar ilerlediğini, buraya kadar vardığını bilmiyordum. Bôyleyse kôtú. Ne yapmalıyım, bilmem ki...

-Git ôyleyse. Ortalığa âık sôyle. Benim soyumda ulu, ermiş yok de. Taşbaş:

-İnanmazlar, dedi iâini âekerek.

-Başka bir yolunu bulmalı. Muhtar:

-Akıllı, kurnaz adamın hali başka, dedi.

-Sonunu hemen gôrdún. Yaklaşan büyük felaketi gôrdún. Sen bu kôylúyú benden iyi bilirsin. Bútún ermişler kıtlıklarda, salgınlarda, harplerde âıkar. Bizimkiler Sarıkamışta harp ederken bu dağlarda her gün bir Mehdi âıkıyordu ortaya. Sen bilmezsin, sen o günlere erişmedin ama, duydun. günlerde her kôyún iki úâ Mehdisi vardı.' Kôylú Allaha değil, onlara sarılmış, tüm umudunu onlara bağlamıştı. Harp bitti, Yunan harbi de sona erdi. Ondan sonra da bütün Mehdiler unutulup .gittiler. Kendilerine o

gúnlerde tapılan Mehdiler sonradan kôylúnún yúzlerine bakmadığını gôrúnce, aogu kahırlarından öldüler. Geriye kalanı da kaıp baška diyarlara gittiler. Bir kışmı da adam öldürdü. Bir Mehdi de başına elli kişiyi toplayıp baş kaldırdı, hükümet de yakalayıp hepsini astı. Bak, sana sôyluyorum Taşbaş kardaş, bu günler kôyún sıkıntılı, ölüm kalım günleri. Sana tutunacak dal diye sarılıyolar.

Seni yúceltirler ta yukardan ayaklarının dibine, aamurun iaine atarlar. rana baksana, bu domuzlar hiâ namaz kırlar mı Baksana bu günlere! Cemaat olup, imamsız namaz kılyolar. Yarın sıkıntıdan kurtulur kurtulmaz Allahı Ôkkeş Dağkurdundan başka aklına getiren kalır mı Adil gelince, korkuları sıkıntıları biter. Sen de ortada, eğer tımarhaneye, hapisaneye gitmemişsen, dımdızlak kalırsın. Arkandan da ermişe, evliyaya bak, diye gülerler. Ben sana kôyúm iain, kendim iain, senin iain sôyluyorum. Bunun önüne geâ. Taşbaş, büyük bir dúşüncenin ağırlığı altında:

-Bútún bu dediklerin doğru, dedi.

-Hem de yerden gôge kadar. Kôylú bir bu işi yúređine, kafasına koymuşsa önüne geâemezsin. Bir aare Karşılıklı dúşünceye daldılar. Uzunbir süre sonra Sefer başını kaldırdı, ocaktaki gözlerini Taşbaşın gözlerine ' dikti:

-Bir tek aare var, o da sen hemen bu geceden tezi yok, bu kôyú bırakıp Aukurovaya gideceksin, dedi.

-Ben başka bir yol gôremiyorum. Taşbaş güldü:

-O zaman daha kôtú olur, dedi.

-işte o zaman gôr ermiş... O zaman Isa gibi gôge uamadığım kalır. Gene sustular. Taşbaş dúşünüyordu ki

-bu Sefer neden bu kadar korkuyor Bunun bir sebebi olacak. Sebebi de, ben ermiş olunca ona kôtúlúk' edeceğimi sanıyor. Buna da iâten iâe seviniyor, gülüyordu.

-Ama o ölúr de beni ermiş yaptırmaz bu kôyde. Başıma túrlú işler aar.

Her bir tehdidini savurdu. Dur bakalım, sonu neye varacak Sefer de dúşünüyordu ki

-safliğa vuruyor kôpođlusı. Her şey onun başının altından aıkıyor.

Beni mahvetmek iâm yedi yıldır bútún húnerlerini gôsterdi. Bu da son húneri. Dur bakalım, sonu neye varacak Bôylece, gözlerini ocakta yanan ateşe dikmiş, Taş bıroeu iiMiuncr. i ajtınarınaan, evin arkasından iki túfek patladı. Sonra ateş súrdú gitti.

Muhtar:

-Başıldık, kôyú bastılar! diye ayağa fırladı.

-Sende bir túfek, kurşun yok mu Git getir.

Hemen getir. Taşbaşoğlu:

-Bende túfek, kurşun ne gezer, dedi.

-Ben eve gideyim, eve gideyim. Onlara karşî koyayım. Yoksa gelip hepimizi boğazlarlar. Fırladı.

Muhtarla Delice Bekir arasındaki âarpışma, bu gecebir satten fazla sürdü. Kôylú ne olup bittiğinin farkındadeğildi. Bu haldeki bir kôyú eşkiyalar gelip de basıyorlardı Borcunu verememiş bir kôyú...

Evinin penceresinden karanlığa, nereye olursa olsun ateş ediyordu. Ama bu iştten hiâ bir olumlu sonuâ beklemiyordu. Kôylú, bu geceki baskından bir iki saat sôyle bir sôz edecek, sonra gene Taşbaşoğluna geâecekti. Sıktığı kurşunlar boşa gidiyordu. Bu geceki iş boştı. Kôylúyú Taşbaştan soğutacak daha önemli, âok önemli bir olay geâmeliydi kôyde. Ama nasıl bir olay geâmeliydi Birden buldum diye, ayağa fırladı, elindeki túfeği yere attı. Taşbaşm evine doğru koştı. Sefer kurşun şıkmaktan vazgeâince, Delice BekirleÔmer de kestiler.

Taşbaşoğlunun aâılan kapışına bir sevinâ boranı gibi giren Sefer:

-Kôyú kim basıyorsa, dedi,

-işte gôrdún, yarım saatte sesini soluğunu kestim, işte gôzúnle gôrdún, Memedim, kardaşım. Gôzúnle gôrdún ki ben kôylúm iâin canı duran Taşbaşı, vardı búiýúK Dır coşKumuKia Kucaxiacu

-Buldum, dedi,

-buldum, Memet kardaşım! Hem de bir iyice buldum. Seni de kendimi de, güzel kôylúmú de bu beladan kurtar dun. Ve de bir iyice kurtardım, canım. Bundan sonra seni kimse ermiş yapamaz. İsteseler de yapamazlar. Ve de Ôlseler de yapamazlar. Ooh, kurtulduk. Coşkunluktan tıkanıyordu. Taşbaşı bıraktı.

-Hele bir oturayım da, kendimi toparlayayım. Kendime geleyim. Bulur bulmaz koşarak geldim. Az daha yıkılıp ôlecektim. Bunu bulduğumdan dolayı ôylesine burcum bulandı. Daha soluğunu toparlayamamış, derin derin soluk alıyordu.

Taşbaşoğlu:

-Sağol Sefer kardaş, dedi.

-Senin kôylúmúzú, beni dúşúndúgúnú bilirim. Bu sôzlerdeki alayı Sefer sezdi ama aldırmedi. Taşbaşa, arayı soğutmadan, sordu:

-Bir insan ne yapmalı ki, ne kôtúlúk etmeli ki bu dúnyada ermişlik mertebesine âikamaşın Gôzlerinde kurnaz, tongaya bastırmışların zalim parıltısı vardı.

Taşbaş karşılık verdi. Seferin sôzú nereye getireceğini hemen anlamıştı:

-Ne kôtúlúk yaparsa yapsın, bir insanın yaptığı kôtúlúkler Allah indinde bağışlanır. İste o insan da ermişlik mertebesine, yaptığı iyiliklerden dolayı yüksek olabilir. Bir Arap... dedi, sôzú Sefer aldı:

-Bunda âok doğrusun, dedi.

-Yerden gôge kadar hakkın var. Şimdi ben seni dúşúnuyorum.' Bir kôtúlúk yapasm ki, bu kôylú yakanı bıraka... Bir adam hırsızlık yaparsa, bir adam ırza geâerse, bir adam ehli hayvanatla, ya da vahşi hayvanatla cima ederse, bir adam katil olursa, Taşbaş:

-Belli olmaz, diye soğukâa karşılık verdi. Sefer ateşlendi:

-Nasıl belli olmaz Seni bir eşekle cima ederken yakalasalar, kôyden de on kişi seni eşegin üstünde görse böylece, seni ermiş mertebesine âikartırlar mı

-Hiâ belli olmaz. Âikartacakları varsa âikartırlar.

-Sana bir teklifim var. Bu eşek, kısrak, kôpek işi pis iş. Genâlik zamanın işi. Bu yaştan sonra adam da öldüremezsın. En kolayı hırsızlık.

Ama sen onu da yapamazsın. Geriye ne kaldı İrza geâemek, İste bunu yapabilirsin. Yapabilirsin ne demek, bir hoşuna gider ki... Gúldú.

-Senin bu yanını kôyde bilmeyen var mı Bu kôyde, pamuk tarlalarında koklamadığın kız var mı İste tam bu sırada seni cima halinde bir kadınla kôy yônetim kuruluyla birlikte baskın edekten, kôylúnún gôzú önünde yakalarsak, senin ne ermişliğin kalır o zaman, ne bir şeyin, İste bu yüzden, sen de, ben de, kôylú de kurtulur. Sen de hiâ olmazsa bir güzelce gün yaşamış olursun. Ve de kadın hazır. Gúzeller güzeli, Delice Bekir kardaşımız avradı. Delice Bekir zaten kadının her bir işini biliyor. Sana da bu yüzden hiâ bir vakit dúşman olmaz. Bu işi yapmadan önce, Delice Bekire sôyle bir âıtlatırım. O konuştukâa Taşbaşoğlu sararıyor, ôfkeden eli ayağı titriyordu. Birden patladı:

-Sende hiâ utanma yok mu, Sefer dedi.

-Sende hiâ onur yok mu Sen hiâ insan değil misin insan olmadığınızı bilirdim ama, bu kadar alâak, aşâğılık bir kişi olduğunu bilmezdim.

Utanmasan hırsızlık yap, utanmasan katil ol, utanmasan git eşekle, kôpekle, kısrakla, dağdaki domuzla cima et, diyeceksin. Dedin ya.. Bana bak Sefer. Seni bir telaş almış. Neden korktuğunu iyi biliyorum.' Ben ölsem lú beni ermiş úegij,ygjp yúzden de başıma ne gelirse gelsin. Başıma sen, ne getirirsen getir. Ben senin neden korktuğunu biliyorum. Hiâ canını sıkma, kôylú benim gibi bir adamı ermiş yapmaz. O ağzı var, dili yok fıkraları arar ki istediği yöne âeksin, ona istediğini yaptırır. Ermiş dediğin azıçık divane, saf olacak. Kôylú bana ermiş derse, beni ermişliğime inandırabilir mi Kôylú bunu bilmez mi Kôylú şimdi, varsın ôkkeş Dağkurduna, desin ki bu gece senin eviyin önünde yanan bir top ışık gôrdük, sen erdin desin, hemen erdiğine inanır o fıkara da. Sen hiâ úzúlme ve de hiâ korkma ve de bana böyle pis işler teklif etme. Aramız bozulmasın. Sefer baktı ki Taşbaş âok ôfkelendi, hiâ bir teklifini de kabul etmeyecek:

-Ama, dedi,

-başına gelecekten,ipten kimse seni kurtaramaz. Taşbaş:

-Kurtaramasın. Sefer:

-Kôylú senin gibisini ermiş yapmaz ya, bütün o masalları kôylúnún diline sen veriyorsun. Gece adamlarına ezberletip, gündüz kôyún iâine yôneltiyorsun.

-Taşbaş:

-Yalan! diye bağırıldı.

Sefer:

-Ben doğru olduğunu biliyorum, dedi, ayağa kalktı.

-Kendi düşün ağlamaz. Kendi düşün ağlamaz. Yakanı kôylúnún elinden, boynunu ipten kurtaramayacaksın. Kendi düşün... Taşbaş ayağa kalktı. Neredeyse Seferin yakasına yapışıp, onu sarsacak, yakasını yırtıp tokatlayacaktı. Ama Sefer evindeydi. Bu yüzden ôfkesini tuttu.

-Bir can değil mi şunun başı sonu Hepsi bir can. ceğin Sefer:

-İşi buraya kadar getirip dayadıysan, yağlı ipi gôze aldıysan, hiâ bir diyeceğim olamaz. Ve de kôylúnún başına kariyın, âocuklarıyın, ve de benim başıma gelecekleri düşünüp hepsini gôze aldıysan.. Bu kôyú surseler, şu ulu bozkırın ôtesine. Anamızın babamızın, sevdiklerimizin mezarları buralarda kalır, kalır da unutulur, yerle bir olur gider.' Bunların hepsini gôze aldıysan bir diyeceğim yok. Taşbaşoğlu:

-Aldım, dedi.

Ôfkesinden kuduruyordu.

Sefer onun ôfkesinin farkındaydı. Gittikâe de báyúduđúnú gôrúyordu. Bir ara baktı ki artık Taşbaş kendinde değil, kendini dışarı zor attı. fi Gôrelim doğan gún neyer, neylerse gúzel eyler. Gece sıkılan kurşunların bir tepkisi olacak mıydı Sabah erkenden Sefer kôyún iâine adamlarını yollamıştı. Zalaca Kariya da bir gúzelce dúş gôrdúrúp, dúşú hayra yorup kôyún iâine salıvermişti. Bu dúş Taşbaşoğlu aleyhindeydi ve âirkindi. Zalaca Kari âalîşmiş âalîşmiş, bir túrlú bu dúşú kimseciklere sôylemeđe dili varmamıştı.

Hiâ bir zaman da hiâ kimseye bu dúşú sôylemeyecekti. Amaaan, bu Sefer de ne biâim adam! Zalaca bôyle bir dúş gôrmemişti ki... Bôyle bir dúşú gerâekten de gôrse, kimseye sôylemezdi.

Dúşúnmekten bile utanıyor, Sefere kızıyor.

Seferin adamları da az buz değildi. Kôyún iâine girmişler, Taşbaş aleyhine duyulmadık sôzler sôylüyor, hikayeler uyduruyorlardı. Taşbaş hırsızlık mı yapmamıştı, yetimlerin hakkını mı yememiş, en iki yaşında bir ôksúz kızın írızına mı geâmemişti! Taşbaş genâliğinde yalnız be yalnız hayvanatı vahşiyeyle ve hayvanatı ehliyeyle cima ederdi. Karatopaklı Hoca olmasa, onun bu işten kur kaptırmış, gece gündúz onun ardınca gidermiş. Karatopaklı Hoca dua etmiş de, Taşbaşlı bu pis işlerden yakasını kurtarıp insan soyuyla cima etmeğe başlamış. O zaman da sekiz yaşında kızlara musallat olup, anaları babaları taciz eyleyerekten korku iâinde yaşatmış. Ve de oğlan âocuklarına tasallut etmiş.'

-Bôyle bir adamın soyunda ermiş olabilir mi Bôyle bir adamın dedesi olabilir mi Lokman Hekim Bôyle bir adam insan iâinde yaşamağa layık değilken, nasıl olur da... Vurgun Ahmedin varıp ônünde yeri ôpmesi de başka túrlú aâıklanıyor.

-Vurgun her eve gitmiş, kusurlarım herkesin yúzlerine vurmuş. Taşbaşa gelince, onun ônünde toprağı ôpmüş. Ne demekmiş bu Şu demekmiş ki, bu dúnyada herkesin kusuru var. Herkesin kusuru yúzüne vurulabilir ama, seninki vurulamaz. O kadar âok kusurun var ki seninr eeey Taşbaşoğlu, sen sorgusuz sualsiz Cehennemliksin. Onun iâin bu dúnyada yalnız be yalnız senin ônünde toprak ôpúlúr. Bundan başka senin iâin bu dúnyada hiâ bir şey yapılamaz. Sen o dúnyada ôyle bir hale dúřeceksin, ôyle acı âekeceksin ki, insan soyu adma, bu dúnyada senin ônünde toprağı ôpmekten başka bir şey yapılamaz. Seferin ôđretip kôyún iâine saldığı adamları her evde, her toplantıda, her insana bu minval úzere, búlbúl olup şakıyorlardı.

Konuşuyorlar, dilleri şişinceye, ağızlarında túkrúkleri kuruyuncaya kadar konuşuyorlardı. Bütün bu konuşmalar, uyduruklar kôylúnún bir kulağından girip, bir kulağından çıkıyordu. Bazı bazı da tam aksi bir etki yaratıyordu Gôrelim, doğan gün neyle, neylerse güzel eyler. Sefer bu doğan güne güveniyordu. Azıçık bir umudu kalmış ileyip gôtúrdúğú hikayeler... Sonra dún gece sıkılan kurşunların hiâ mi bir etkisi olmayacaktı Taşbaşın dún geceki davranışı onun yüreğine hanâer gibi saplanmıştı. Artık bu sefer savaş başlamıştı. Artla bu seferki savaş ötekilerin hiâ birisine benzemiyordu. Bu bir meydan muharebesiydi. iki yandan birisi ötekini imha edecekti. Bu günler ôlúm kalım günleriydi. Allah ya ona, ya ona verecekti. Bu günler kelle oyunu günleriydi. Ve' Taşbaş şimdilik güvenli adımlarla zafere yaklaşıyordu... Uzaktan sôyle bir bakarsan, şimdilik, şu anlık zafer onundu.

-Aaah Adil, yetiş kulun kôlen olayım. Yetiş ki, Taşbaşın bu oyunu da sıfıra dússún. Bugún yetişirsen yetiştin, yetişmezsen... Biliyorum başında âok büyük bir hal var. Yoksa beni kırar mıydın, bir sôzúmú iki eder miydin Bilmez miyim seni! Can bir kardaşım, yoldaşım değil misin Ah, bugún gelebüsen. Kôy Yönetim Kuruluna da ne oluyordu Gideli kaâ gün oluyordu Ne işleri çıkabilirdi Niâin gelmezlerdi Dún .geceki boran yolları iyice tıkamış mıydı Tekeâ dağının bulutları yol mu vermezler Her şeyden umudu kestik. Bari Yönetim Kurulu gelse. Her şeyi bırakıp, kasabaya gitmek, Adilin ayağına kapanmak, her bir şeyi, büyük meydan muharebesini bir bir söylemek var ama, burası bırakılmaz. Taşbaşoğlu kôyde tek başına bir saat bile bırakılmaz. Sonra, Adilin başında bir büyük hal varsa, nitsen, neylesen geleceği yoktur. Hele dur bekleyelim. Ulaklar, dostlar, canlar, arkadaşlar kôyún iâinden ne haber getirecekler Önce Kısacık Musa geldi. Kısacık Musa, Seferin kôydeki birinci adamıydı, ôksúz büyüküstü. O bu bakmıştı, askerliğe kadar. Sonra Muhtara sığınmış, Muhtar da onu ievjeuuumişu. joiş ue imeceyle, kôylúye onun iâin bir ev

-

-yaptırmıştı. Onun iâin varsa da Muhtar, yoksa da Muhtar. Muhtar olmasa, Kısacık Musaya bu dünyada yaşanamaz gibi gelirdi. Sefer:

-Sôyle Musam, dedi,

-dúnkú kurşun sesleri iâin, kôyú basan eşkiya iâin ne söyleniyor kôyde Kısacık Musa sekiz yaşında bir çocuk gibi kúaúcúktú. Zayıftı, derisi kemiğine yapışmış, avurdu avurduna geâmişti. Yüzü her zaman sarıydı. Her

zaman da telaşlı bir hali vardı. Sanki az sonra birisi gelecek, ona kôtúlúklerin en búyúgúnú yapacak. Ateş ústúndeydi.'

-Diyorlar ki, bu eşkiya da ne biâim eşkiyaymîş Buldu buldu da borâlu kôyú mú buldu soyacak Bu ne ahmak eşkiyaymîş ki, ateşsiz ocaktan kôz almağa gider Bundan başka, dún gece sıkılan kurşunlardan hiâ sôz etmediler. Dúnkú kurşunlar, vîz gelmiş onlara. İâini âekti:

-Bugún de gene herkesin dilindeydi. Varsa da Taşbaş soyu, yoksa da Taşbaş soyu. Bir tanesi de dedi ki... Bunu ôkkeş Dağkurdu dedi. Ôkkeş dedi ki, súlalesi bôyle kerametli olanın kendisi de boş olamaz. Olmamak gerektir. Orada ne kadar kôylú varsa, amenna doğrudur, súlalesi bôyle olan bir adam hiâ bir vakit boş olamaz, dediler.

-Demek bôyle dediler İşte en kôtúsú bu. Başka bir şey istemez. İlk kîvîlcîm pamuk yîğîniına, barut yîğîniına dúsmúştúr. Başka bir şey istemez, dedi.

-idam fermanîmîz yazılıp durur, ipimiz boynumuza geâip durur. Ben adamîmî bilirim. Oldum olası bu Ôkkeş dedikleri dinsiz, Allahm beş vakit namazlı, úâ ay oruâlu kulu, Allahm kulu değıl, Taşbaşlînm kuludur. Taşbaşlı ilk kîvîlcîmî kime attıracağım bilir. Bu adamda derya kadar akıl, kurnazlık var. Ama karşışındaki de boş değıl. Bunu bôylece bilsin o. Musam, yavrum, bu getirdiğın havadis iyi. Soyu iâin âıkan başka masallar var mı Olacak. Bu âalışma, planlı bir âalışma olduğundan, neğ gujî atılmazsa, bu masal ocağı yanmazsa olmaz, unutulur. Ol I sebepten Taşbaşoğlu her gún ortaya yeni birkaâ masal sıkılmak zorundadır. Sôyle bakalım, bugún de hangi ermişler Taşbaşın atasıymîş Kîsacık Musa:

-Hangi ermiş olduğunu bilmem ama, bir dedesi varmîş ki Taşbaşın, hiâ bôylesi dúnyaya gelmemiş, dedi gúlúmsedi. Sefer:

-Şu sizin sôylediklerinize, Taşbaşın hîrsizliğına, cimasma, írza geâmesine ne diyor kôylú diye onun sôzúnú keserek sordu.' Kîsacık Musa gene iâini âekti:

-Ne der bu namussuz kôylú, ne diyebilir bu alâak insanlar Aaah, ne diyebilirler, Taşbaşa toz kondurmuyorlar, bu sôylenilenlerin hepsi de uydurma, diyorlar. Bir daha o kapıyı hiâ kimseye aâtîrmiyorlar. Kôy o hale gelmiş ki, Taşbaş aleyhine bir âocuğa bile bir şey sôyliyemiyor sun. Sefer:

-Olan oldu, dedi.

-Gayri olan oldu. İdam fermanîmîz yazılıp durur, darağacîmîz alanda kurulup durur. Bu Taşbaş, eline fırsat geâer geâmez túm Hîdir Kahya

soyunu bu kôyden súrgún eder, perişan eder, idam eder. Kışacık Musa, ôtekiler korkuyla, eder diye baş salladılar.

-Kurtuluş yok. Bu gidişle hiã bir kurtuluş yoktu.

Ôkkeş Dağkurdu barut fiãşına ilk kışılçımı atmıştı. Neredeyse fiã patladı patlayacak. Ondan sonra seyreyle gúmbúrtúyú, seyreyle Muhtar Seferin ve akrabaların ve taraftarlarının ve bu akılsız kôylúnún başına geleceği Sefer, Taşbaş súlalesi ústúne âkartılan bútún hika yçici uuup yajtışırıyorlardı ki bu imansızlar, hikaye derim sana! Bu hikayelerin katline ferman olduğunu bilmese Sefer, ônúne gelene anlata anlata bitiremezdi. Kışacık Musaya:

-Anlat bakalım, Musam, dedi.

-Bugún de Taşbaş soyu neler yapmış Sana bir şey soracağım, bunun ústúnde hiã dúşúndún mú Bu hikayeleri kim âkariyor, ilkin kim yayıyor Kışacık Musa:

-Sen unuttun, dedi.

-Bana demiştin ki, ilk ôğreneceđin kimse bu hikayeleri âkaran kimsedir, demiştin. Ben en âok bnunla uğraştım, bir túrlú hikayeleri kimin âkardığını bulamadım. Sanki hikayeleri insanların kulağına toprak anlatıyor, kaya, ađaã, esen boran, kopan fırtına, yağan kar anlatıyor. Belki şu ulu bozkırdan âağlayıp esiyor. Bu hikayeleri âkaranı o kadar âok âalıştım, bulamadım. Bútún dúnyanın en akıllı adamları da âalışsalar bulamazlar. Her şeyi bulurlar, bu hikayeleri kimin âkardığını bulamazlar. Sefer:

-Bilirim, bulamazlar, dedi.

-Túrkúler de ôyle. Onları âkaranları da kimse bilmez. Bilinenleri herkes bilir de, bilinmeyenleri kimse bilemez. îste bu Taşbaşın, şu bizim kôyden Taşbaşın Memet var ya, îste onun dedesi... Dedesinin dedesi... Bútún soyu Taşbaşoğlu derler, bútún soyun erkeklerinin adı da Memettir. Sonuna kadar gidersen, bu soyda belki bin tane Memet bulursun.

Kazdağı, derler bir dağ var, batıda, deniz kıyısında. Sarı Kız ermişi orada yatar, îste bu Kazdağmda bir ulu KİŞİ Varmış. VJ 40111011uu UUUYUV.U. uu tw _ . _.. varmış. Bir tanesi Kazdağmda, bir tanesi de şu bizim Torosta. Torostaki bizim şu Taşbaş Memedin dedesi, Ulu Taşbaş Memet... Ôteki de Kazdağındaki Sarı Kız.

O dağdan bu dağa bu iki can haberleşirlermiş. Birisi ne yer, ne iãer, nasıl yatar, nasıl kalkar, ôteki gôrúrmüş.

Sarı Kız kuşların ermişiymiş. Bizim Ulu Taşbaş da geyiklerin. Sarı Kız bir yerden bir yere yürürken, binlerce âesit, binlerce renk kuş gökyüzünde ulu bir ışık içinde balkırmış. O Kazdağmda yürürken, o kadar âok kuş almış ki dört bir yanını, yer gök, otlar, ağaalar, yıldızlar kuştan gözükmez olurmuş.

Sarı Kız, adı da üstünde, sarı altın saçları bir su gibi omuzlarından akarak, Kazdağmda dolaşmış. iri, mavi, ışıklı gözleri varmış ve dudakları nar âiâegi rengindeymiş. Sarı Kız on sekizinde kızoğlan kızmış.

Bizim Taşbaş da genâmiş. Yakışıklıymış. Kumral, kıvrırcık sakallan göğsündeymiş. Uzun boylu, gür kaşlı, iri ela gözlü, geniş omuzluymuş. Bir geyiğin sırtında o dağ senin, bu dağ benim uarmış. Bir gün gelir geyikler ermişi arkasında binlerce âatal boynuzlu geyikle Åukurovanın düzüne inermiş. Onun geyiklerine hiâ bir insan, hiâ bir yabancı yaratık dokunamazmış. Geyiklerin yuvalarında yatar, onlarla birlikte yer iermiş. İâtığı, yediği de ne ki, azıçık geyik súdo, yaban balı, bir avuâ buğday, iki damla şuymuş.

Bir gün bir kuş gelip, geyikler ermişinin karışışına bir kayanın üstüne konmuş. Kuş o kadar güzel, o kadar renkliymiş ki, Cennetten âıkmış sanırsın. Ulu Taşbaş bu karışışına gelip konmuş güzel kuştan bir túrlü gözünü alamıyormuş. Boyuna da iâinden geâiriyormuş, varıp şu güzel kuşa dokunmalı, túylerini okşamalı, diyormuş. Ama bir yandan da, ya kuş bu okşamadan incinirse, diye korkuyor ştutuyor, güzel kuşun túylerini okşuyor. Túyleri okşarken, bir de bakıyor ki, ne görsün, kuşun kanadının altında bir kúaúúcúk altın kutu. Kutuyu aâıyor ki, içinde bir tutam apak pamuk.

Pamuğun altına sôyle bir göz atıyor ki, orada kıvrılmış bir tek san saâ teli. Ulu Taşbaş bu kuşun nereden, ne iâin gönderildiğini anlıyor. Kutudan sarı saâ telini alıyor, tel upuzun bir tel, bir zeytin yaprağına sarıp boynuna asıyor. Sonra uzanıp kıyamete kadar sônmeyecek Kırklar ocağından bir kôz alıp kutuya, pamuğun üstüne koyuyor. Sonra da kutuyu kuşun kanadına koyup, onu selam ediyor. Kırklar ocağının kôzú, Sarı Kızın pamuğunu yakmıyor. Geyikler ermişi Ulu Taşbaş bununla demek istiyor ki, siz bana pamuklar gibi yumşak olduğunuzu sôylersiniz, biz de size Kırklar ocağının ateşi gibi yandığimizi sôylemek isteriz. Ama bizim ateşimiz sizin pamuk yumşaklığındaki aşkınızı yakmaz. Kuş varıp San Kıza kutuyu veriyor. Sarı Kız kutuyu aâınca lalú ebkem kalıyor. Diyor ki, bu hem bizden daha

aşık, hem bizden daha ermiş. Varıp biz onun ayağına gidelim de eşiğine yüz sürelim.

Bu anda da geyikler ermişi gönül gözúyle bakıyor ki, Sarı Kız teknil kuşlarını başına toplamış, kuşlar gökyüzünde, yeryüzünde kaynaşıyorlar, arkasında ak bir bulut uğunup geliyor. Amanın bu bize yakışır mı ki, diyor, elimizi âabuk tutmazsak, Sarı Kıza rezil kepaze olduk demektir.

Hem de teknil yaratığa... Geyiğine atlıyor, geyik kayan bir yıldız gibi dağdan dağa atlayarak yola dúsüyor. Kayan bir yıldız gibi. Bir ara Taşbaş Sultan arkasına bakıyor ki, ne görsün, arkasında binlerce geyiklik geyik sürúleri, arkasında yüzbinlerce yıldız akıp gelirler. Geyikler yıldızla, yıldızlar geyiklere karışmış. Bir ara, bir daha bakıyor ki arkasına, ne görsün, koca Toros dağı taşı toprağı, kayası, ağacıyla, akar suları, pınarlarıyla, teknil yaratık Ulu Taşbaş bakıyor ki, bir koca aunyayı aımiş San Kıza karşıcı gidiyor. Bôyle olmaz, diyor kendi kendine. Sarı Kızın yúreğine bir şey gelir, bak der, kendisini bana ermişlerin ermişi olarıktan göstermek için dağı taşı yanma katıp da geliyor. Bôyle dúsünüyor ve Torosa, ya kutsal dağ, sen burada dur, benimle gelmene izin vermiyorum, diyor. Ve Toros orada duruyor. O sebeptendir ki Torosun bir ucu gelmiş izmire vurmuştur. Gökyüzündeki kaynaşan yıldızlara da, güzel yıldızlar, siz de olduğunuz gökte kaim, diyor. Yıldızlar da oldukları gökte kalakalıyorlar. O sebeptendir ki, Áukurova gökleri yıldızla dôşelidir. Yıldızlar üstúste kaynaşıp durur.' Derken iki sevdalı ermiş, Antalyada, Yanartaşta birleşiyorlar. O, gece gündüz yanan Yanartaş, bu büyük buluşmanın kıyamete kadar yanan ateşidir. Yanartaşın yandığı yerde dünya evine giren sevdalılar Kazdağma gidiyorlar. Torosa geliyorlar. Kuşlar geyikler Kazdağında kaynaşıyorlar onlar gelince, Torosta kaynaşıyorlar.

Geyikler ulusu Taşbaş, Sarı Kıza diyor ki:

-Sen ôlürsen senin yatırın Kazdağının doruğu, ben ôlürsem benimki Torosun doruğu olacak. Senin yerin kuşların arası, benim yerim geyiklerimin arası. Bôylece kavli karar ediyorlar.

Sarı Kız diyor ki:

-Darılma, gücenme, bizden doğacaklar Torosta kalacakları için, bu Torosa bir armağan etmem gerekiyor. Ulu Taşbaş:

-Hakkmdır, yap! diyor.

-Soyunun büyüyeceği toprağa ne yapsan hakkındır. Sarı Kız Kazdağından bir avuç toprak alıp Toros eteklerine serpiyor:

-Bu topraĝa taş ekseler, taş yeşersin, meyvesini ver Ve Āukurova topraĝı bōyle oluyor.

Bir de Kazdaĝından bir ceviz fidanı alıyor, getirip Torosun daĝına, Āukurova yoluna dikeyor:

-Bu aĝaā insan soyu sıkıştıkāa yardımçısı, işiksiz kaldıkāa, işiĝi olsun. İnsanların yardımına Hızırın yetişemediĝi yerlerde bu yetişsin, diyor.

Ceviz bŷyŷyor, bazı işik olup gōge aĝıyor. İnsanlar, başlan dara geldikāe ondan dilek diliyorlar, ceviz onların yardımçıları oluyor. Bu, kıyamete kadar bōyle gidecek. işte bu geyikler ulusu, Sarı Kızın kocası Ulu Taşbaş bu bizim Memet Taşbaşın ōz atasıdır.

İşte bu yŷzdendir ki, ŷu Toros kōylŷklerincede geyik vurmak gŷnahtır. Neden ki dersen, geyiklerin ulusu bizdendir de ondan. du.' Sefer:

-Kōylŷler bu hikayeye inandılar mı diye sor Musa:

-Yok, dedi.

-Hiā kimse inanmadı. Bu ermiş, dediler, ne Taşbaşın dedesi, ne bir şey. Bōyle bir ermiş varmiş ama, āok eskidenmiş. Ūstelik de Sarı Kızlan evlenmemiş. Bu işin yalanı ŷurada ki Sarı Kız hiā bir zaman evlenmemiş, kızoĝian kız olarıktan Kırklara karişmişdir. Sefer:

-İşte tam yandı, dedi.

-Ūlŷm fermanımız boynumuza asılıp durur. Buna inansalardı, iş āurŷge doĝru gidiyor demekti. ŷimdi muhkemleştı. Dur durabilirsen Taşbaşın ōnŷnde. Dur bakalım. Bir ulu sel geliyor ki, hepimizi alıp gōtŷrecek. Odada oturanlara, hepiniz āıkın diye Sefer bir işaret Sefer:

-Yavrum Ali Ūmer, sen kal, dedi.

-Sen kal ki sana bir diyeceĝim var. Ūmer geriye dōndŷ, ocaĝın yanma oturdu. Hep ōnŷne bakıyordu.

Sefer, daha kasabadan gelecek haberi bekliyordu. Adilden umudunu iyice kesmişti ya, gene de bekliyordu. Bu kadar gecikmelerinin bir sebebi olacak, diyordu. Belki Adil onlara, bir iki gŷn bekleyin de beraber gidelim, demişti. Kōy Yōnetim Kurulu bir iyi muştı getirecek ama ne zaman Bugŷn gelseler, iş tamam. Yarma kalırsa, sanmam ki, artık... Kafesteki kuş uāmuş olacak.

Gŷn kavuşuncaya kadar umutla bekledi. Fakat gōrŷnŷrlerde kimsecikler yoktu. Ne gelen vardı, ne giden...

Gōrelim doĝan gŷn neyler, demişti. Neylerse gŷzel eyler, demişti. Hiā de gŷzel eylememişti.

Gún be gún, saat be saat, her şey her an kôtúye gidiyordu... Her an. bu báyúık savaşı Taşbaş kazanıyordu.

Akşam olur, gún kavuşur kavuşmaz iaine bir korku, báyúık bir ólúm korkusu dúştú. Taşbaş geceki olup bitenden sonra, hele bundan sonra' onu hiá bir zaman bağışlamayacaktı. Tatlı cancağızını alacaktı. Áukurovada kôylúler, daha da áok kadınlar, onlara kôtúlúk eden ağaları, hep bir araya gelip paráa paráa etmiyorlar mıydı Paráalanan ağadan ortada en kúáúık bir paráa bile, bir damla kan, bir tırnak bile kalmıyordu. Adamı un ufak ediyorlardı. Taşbaş bunu bilmez miydi Duymamış mıydı óyle yaptırmak hoşuna gitmez miydi Hoşuna gitmez de ne demeye ermiş olmağa kalkıyordu Ótekiler gittikten sonra aralarında bir sessizlik oldu. Ómer zaten ağzını ađp da iki tek iki sóz etmezdi. Sefer de konuşmadı. Kır İsmailin kızı getirdi akşam yeme Yemeđi yedikten sonra Sefer:

-Ómerim, dedi,

-iş başa dúştú. Bunca yıl, harıl harıl Kabe ocağı gibi yanan Hıdır Kahya ocağı artık sönecek. Bu gúzelim ocağa, bu cümle fakirlere kışmet saán ocağa, bu şerefli, bu asil kanlı, bu Osmanlı paşalarının indiği ocağa incir dikecekler. Bu ocağı sôndürmek iain uğraşmayan kalmadı. Bu kôyden olsun, başka kôylerden, olsun, bu ocağı yıkmak iain saldıranlar áok áok oldu Evvelallah, bir de Hıdır Kahya ocağının senin gibi yiğitleri sayesinde biz bu saldışların hepsini bir vurušta defettik. Bu Taşbaşoğluna gelince, ser bilirsin ki, tam yedi yıldır bizimle uğraşır. Zaten bu Taşbaş soyu oldum olası bizimle uğraşır. Yedi yıldır bu Taşbaşın saldışlarını tek başıma bertaraf eyledim. Hıdır Kahya soyundan, hiá birinizden bir tek yardım istemedim şimdiye kadar. Áok şúkúr Hıdır Kahya soyundan da kôtú adam áıkmadı. Bir kale gibi bu ocağın başında birleşip durur.

-İşte şimdi, bugünlerde, dúşmanımız, her bir áarelere başvuran dúşmanımız, inanılmaz, akla gelmez, báyúık bir áareye başvurmúştur. Bu áare, áarelerin en can alıcıdır. Tek başına yedi yıl benimle başa áıkamayan Taşbaş, bugünlerde fırsatını bulunca, kendisini ermiş ilan ettirecek.' Gúnlendir, gözlerim birer dağ kartalı gözleri gibi ústündedir. Ermişliği óylesine bir planla hazırlıyor ki, akıllar durur. Ómerim, sen de akıllı bir kişisindir, cümle Hıdır Kahya soyu gibi. Sen de olup biteni gôrúyorsun. O ermiş ilan edilince, bútún kôyún insanları böylelikle eline geáince, sôyle bakalım, bu adam bize ne yapmaz Bize rahmet okur mu Hıdır Kahya súlalesini ortadan kaldırır mı, kaldırmaz mı Sôyle! Ómer, sert:

-Kaldırır, dedi. um er:

-Bizim onu...

-iyi bildin. Hay bin yaşayasın. Ama bunu ne türlü yapacağız Ômer:

-Gider öldürürüm, dedi.

-Sen yeter ki beni Hıdır Kahya soyuna kabul et.

-Kabul ettim gitti. Ve de sen baş Hıdır Kahya soyusun! Sonra da ekledi:

-Hayır Ômer, hayır, dedi.

-Karınaylı kullanıp, belini incitmeyeceksin. Saman altından su yürüteceksin ki, kimsenin haberi olmaya... Taşbaşî öyle bir ortadan kaldıracaksın ki, kimseler bilmeye, duymaya. Ômer:

-Orasını ben bilmem, dedi.

-Nasıl dersene, öyle yaparım.

-Bak yavrum Ômer. Ben adam öldürmeyi hiç mi hiç sevmem. İnsan yapışı Allanın özenip bezenip yaptığı en güzel bir yapışıdır. Ben ona kıyamam. Ama başa gelen âekilir. Bana, haydi yalnız bana olsa gene neysem ne, bütün soyuma, bütün ocağıma göz dikmiş bir adamı ben de yaşatamam. Vurgun Ahmet ne dedi Hani o gün sen de vardın burada. Bu sözün en büyük tanığı sensin. Senin ölümün başka hiç bir şeyden olmayacak. Taşbaşın elinden olacak, dedi.

Sen de bunu kulaçıklarınla duydu, ben de duydu, tek mil bir koca dünya da duydu. İşte ben bugün şuna karar verdim ki, benim ölümüm Taşbaşın elinden olmayacak. Coştı, heyecanlandı, boyun damarları şişti:

-Ve de onun ölümü benim elimden olacak. Bu gece onun tatlıca canını, o daha ermişlik tacını giymeden önce Cehenneme göndereceğiz, dedi, ayağa kalktı. Ômere:

-Gel buraya, dedi. İleriki' odaya geçti. Ômer de arkasındanyürüdü. dim ft.uşuum. ocu viüücü du iş âok Koşay. sonra Du laşbaşm ermişliğe doğru gidişi de işimize yarar. Sen, sesini Uzunca Alinin sesinin tıpkışı yapabilir misin ômerin büyük bir marifeti vardı. Sesini değiştirir, kimin sesini isterse onun sesi gibi yapardı sesini. Uzun Alinin, Taşbaşın, Gömleksizin sesi gibi ederdi, isterse Meryecıs gibi, tıpkı onun gibi konuşabilirdi. Dinleyen de bu Ômer mi, Meryemce mi, anlayamazdı.

-Tıpkışını yaparım.

-Oldu. Şimdi biz soyunup, don gömlek kalırız. Korkma korkma, neyimiz var neyimiz yok donun gömleğin altına giyeriz. Úşümeyiz, korkma.

-Ben úşümekten korkmam.

-istersen, hiã de soyunmayız. Birer ak kefen gibi ústúmúze áarşaf sararız. Ama áarşaf elimize ayağımızda dolandır. Yúzúmúzú isle boyayıp bašímıza birer ak yazma sararız. Gece yarışı olunca varırız. Taşbaşın evine. Kapıyı vurursun sen, sesini de Uzunca Alinin sesi gibi yaparsın. Taşbaş kapıyı aár aamaz, şu áuvalı başına geairir, alır, dereye aşagı gôtúrúrú. Orada boğup, Kôrkuyuya atarız. Sonra da kôye gelip, Kırklar Taşbaşı alıp gôtúrmúşler dedikodusunu yayarız.

Oldu mu Ômer:

-Oldu ama, dedi,

-karışı ne olacak Biz Taşbaşı Kôrkuyuya gôtúrúnceye kadar, karışını kapıda tutacak birisi gerek. Karışının ağzına mendili doldurup, samanı otu doldurup tutacak birisi... Sefer:

-Amcan senin aklına kurban olsun, yiğidim, dedi.

-Haklısın, ikimiz Taşbaşı alıp giderken... Bir kişi de karışının ağzını tutsun ki, kôylúye haber verip de kıyameti koparmasın. Bôyle işleri yabancıyla yapamazsın. Kendi ca Ômer:

-Hiã kimse yok, dedi, kabarak: Sefer: .

-Ne kişir, ne evliya bir soyumuz varmış ki, koca bir soydan bir kadını tutacak bir kişi bulamıyoruz. Ômer gene aynı tonla:

-Yok, dedi.

-Bir de ben olmasaymışım...

-Doğru yavrum. Bir de sen' olmasaymışın yanmışım. Sen olmasaymışın ben de tek başıma bu işi yapamazdım. Taşbaş da soyumuzu kuruturdu. Ômer:

-Sana bir şey söyleyim mi dedi, durdu. Sefer:

-Sôyle, söyle, dedi.

-Sende akıl var ki, ton kadar. Ômer:

-Bir úáúncú adamı, kardaşımız da olsa isimize karıştırmayalım. Sefer:.

-Doğru. Can pazarıdır bu. Ômer:

-Karışını da alır gider, onu da Kôrkuyuya atarız. Sefer:

-Yazık değil mi kadına, onun ne suâu gúnahı var Ômer:

-O da onun karışı olmaydı. Haydi oldu, diyelim, kocası ermiş olurken ónúne geceydi. Haydi ermiş oldu diyelim, Hıdır Kahya ocağına göz dikmeyeydi. Sefer konuşmadan, heyecandan yorulmuştu.

-Şu túfekleri bir iyice yokla bakalım. Bir tutukluk falan etmesin. Sonra da áık havaya bak, nasıl hava Bôylesi gúnlere hava áok işe yarar. Hele áık

da bak dîşariya. Ômer âiktî, geri geldi: .UUUvuuou umumili geuyor. bu gece niâ bir canlı kîşarda barınamaz. Kurt kuş, ayî tilki, hepsi yuvasında.

-Ômer.

-Buyur.

-Şu adam öldürmek âok kôtú. Ôyle deĝil mi

-Yoook.

-Âok kôtú, âok. Ama, neylersin ki... Ôyle deĝil mi

-Deĝiil. f Adam öldürmek kôtú deĝil mi

-Yoook.

-Sen hiâ adam öldürdún mú, Ômer

-Ôldürmedim. Ôldürmedim ama, ôyle öldürmek istiyorum ki. Taşbaşî öldürdükten beş altı yıl sonra onu öldürdüĝúmú herkese sôyleyebilirim, ôyle deĝil mi Sefer baĝirdi:

-Sen deli misin dedi.

-Bôyle bir şey kul olana sôylenir mi Taşbaşîm akrabaları kan davası gútmezler mi Húkúmet bizi yakalamaz mı Ôyleyse, sen aĝzi gevşeklik yapacaksın, ben bu işten vazgeâtim. Ômer:

-Şakacıktan sôyledim, dedi.

-Bir iyice şakacıktan. Bôyle işler ôlúnceye kadar kimseciklere sôylenmez. Sefer rahatladı:

-Sôylenmez yavrum, dedi.

-Haydi git de túfeklere bak, ben azıçık şuraya uzanayım. Gece yarışî horozlan ôterken gel beni uyandı. ' Sedire uzandı, gözlerini yumdu. îâi îâine sîĝmiyordu. Bir ara bütún bedenini bir úrperme aldı.

Şu adam öldürmek ne biâim bir iş Sıkacaksın boĝazım, sıkacaksın, sıkacaksın, gözleri dîşariya pôtleyecek. Sonra eli ayaĝî gerilecek, gerilecek. Âırpacak, deli gibi âırpınacak. Sonra gene bir iyice gerilecek. Sonra da birden âôzúlúverecek. Başliyyacak soĝumaĝa. Sonra kaldırîp Kôrkuyuya atacaksın. Ne var bunda Ômer yiĝit, Ômer gözú pek oĝlan. İuei yaja.î.un işî.UY, r dúnyada bu işi kimsecikler yapamaz. Bir tek Ômer yapar. Vaz mı geâmeli bu işten Gidip Taşbaşa yalvarmah mı Sen benim canıma, malıma, rzıma, Muhtarliĝıma dokunma, bu ermişlik işinde ben de sana yardım edeyim. Seni yedi cihanın ermişi yapayım âıkayım. Âok inatâj bir mahlukattır. Kabul etmez. Geâen seferki gibi insanî evinden koĝar. Rezil eder.

Koyunu kuzuyu, ineği ôkúzá, kuşu keâiyi, her bir yaratığı boğazlıyorlar da túyleri bile kıpırdamıyor, bir insanı öldürmeğe gelince... Gene eli ayağı titremeğe, bütún bedeni âôzúlmeęe başladı. Ya Kôrkuyudan Taşbaşın cenazesini âıkarırlarsa... Onu gôtúrúrken bir tanesi gôrúrse...

Sonra mahpusane... Sonra ip de var bu işin ucunda...

Vazgeâse ne icap eder ki Varsın Taşbaş yaşasın. Ne zararı dokunur ki Ne zararı mı dokunur Ermiş olduğunun daha ilk gúnú der ki úmmetine:

-Varın şú dinsiz Muhtarı parâalayın da gelin. Kôylú de gelir, beni evden alırlar, âıkarlar kôyún alanına, parâa parâa, un ufak ederler. Kaâ yıl oluyor Sefer gôzúnún ônúne getirdi. Zaman pamuk zamanıydı. Belki on beş yıl oluyor. Bir kôyde bir ağanın pamuğunu topluyorlardı. 'Áukurovanm dağlara yakın yerlerinden birisi. Pamuk tarlası tam kôyún kıyıcığmdaydı. Kôy evlerinin tam duvarlarmdan başlıyordu tarla. Bu kôyún evleri, taş toprağı, her şeyi, ne varsa kôyde ağanıydı. Ağa bu kôydekileri âıkmak istiyor, kôylúler de âıkmıyorlardı. Aęayla kôylú arasındaki cebelleşme iki yıldır súrúp gidiyordu.

Bütún kôy bir ikinci ústú pamuk topluyorlardı. Az önce Ağa gelmiş, onlara,

-kolay gelsin demiş, gitmişti. Ağa, pamuğu kôyún alanına kadar, evlerin avlularına, ev aralarına kadar ekmişti. Pamuęu evlerin avlularında topruyorlardı. Birden, kôyden bir gúrúltú koptu. Gúrúltú de 6jp uugruçju lr Ağa, on adım önde kaâmağa uğraşıyor arkasında belki úâ yúz, beş yúz kadın onu taş yağmuruna tutmuşlar, ona ulaşmağa âalışıyorlar. Sonunda ulaştılar. Kadın kalabalığı birden Ağanın ústüne kartallar gibi kapandı. Bir süre böyle kapanık kaldılar. Sonra âığlık âığliğa, kapandıkları gibi aıldılar. Her biri bir yana kaâyordu şimdi. Sonra ortada öylesine bir sessizlik oldu ki, sinek kanadının sesi duyuluyordu. Vardılar baktılar ki, ne gôrsúnler. Aęadan bir bacak, kan iâinde bir kol, bir de daha kanayıp duran,, kanı toza bulaşan gôęsún yarışı. Öteki parâalan nerede Mezara koymak iâin aradılar, aradılar da bulamadılar. işte bu, Áukurovada bir kôyde, bütún Yalak kôylúsúnún önúnde oldu. Sonradan haber geldi ki Ağayı öldüren Jcöylú kadınlara úâer ay gún vermişler.

Bu olaydan sonra Adil bir daha kôylere âıkmamıştı. Şimdi ansiliyordu bunu. Adil, Adil kardaşım..

-Ulan, ulan, bunun, bunun iâin korkup da gelmemiş olmaşın Olur mu olur. Aradan âok uzun bir zaman geâti. Geâti ama, böylesi yüksek bir

olayları insanoğlu unutamaz. Ve de hiå bir vakit aklından' åıkaramaz. iki ay Åukurovada pamuk topladılar, iki ay Ağanın kan sızan, toz iaindeki yarım gôđsú gôzlerinin ônúnden gitmedi. Ağanın, gôzlerinin ônúnde bôyle paråa paråa edilişini yıllarca unutamadılar.

Vurgun Ahmet ne dedi, arkadaş dedi, senin ôlúmún Taşbaşın yúzünden olacak, dedi. Divane sôzú peygamber sôzünden, ermiş sôzünden daha makbul bir sôzdúr. Onun iain ônúne geåmek gerektir. Paråalanmamak gerektir.

Bu gece ne olacaksa olacak. Baška hiå bir åaremiz yoktur. Hiå hiå yoktur. Kendini kandırma Sefer! Muhkem ol, korkma Sefer! Ya Taşbaş senin tatlıca canını alacak ya sen Taşbaşın canını alacaksın, iş bu kerteğe geldi, dayandı. Bunun başkaca yolu yoktur, arkadaş. Ne olursa ol sun, bu gece taarruz senin eymuc. nun uc my un tBUUIğ gelemeyeceğine gôre, başka yolu yok. Allah kahretsin, pe ki bu titreme ne, bu yúrek ezikliği ne Ağanın kanı sızan yarım gôđsúnú gôrúnce iai bulatı,mış, gôzleri kararıp başı dônmuş, kulakları uğuldamiştı. Şimdi de ôyle oluyordu. Bir de ústúne ústlük ôyle bir kusacağı geliyordu ki...

Kendini kúåúmsúyordu:

-Ulan Sefer, diyordu.

-Sana mı kaldı adam ôldürmek Ústelik de sen ôldürmeyeceksin ya... Ômer ôldürecek. Eee, ne istiyorsun Şu yúređe bak, yúređe! Yúrek değil, Kúrt pınarı... Sallanıp durur. Vazgeåmeli bu išten. Vazgeåmeli ama, Ômere nasıl sôylemeli Sôylemesi kolay. Bir ermişe el kalkmaz. El kaldıranın eli kurur. Ômer de zınk diye yerinde durur kalır.

-Kıyırdamaz bile.' Bu Taşbaş soyu geråekten ermiş olmaşın! Gúldú. Ermiş olsaydı, onda azıçık ermişlik olsaydı, şu yedi yılda .neler, neler yapmazdı ona! Taşbaş vicdansız, merhametsiz bir kişidir. İnsanın gôzúnún yaşına bakmaz.

Ya bugúnlerde ermiş olmuşa Yok, yok, kôpekler ermiş olur da, o olamaz. Hiå namaz kılmaz, ústelik de oruç tutmaz. Karılar gibi beddua etmekle adam ermişlik mertebesine ulaşabilir mi Bu kadar akrabası var. Ôlúsúnún, kayboluşunun arkasını aramazlar mı Aaah, bu gece ôldürmek zorunda olmasaydı onu. Bir hafta, bir haftacık vakti olsaydı, gider dağdaki Åello eşkiyayı bulur, ayağına kapanır, bu işi ona yaptırırđı. Zaten eşkiyanın işi ne, adam ôldürmek.

Birden baktı ki, ne kusacağı geliyor, ne de başı dônú yor.

Ôldûrmeli mi Vurgun Ahmet ne dedi Ya o, ya sen Hazır, gúcú yerindeyken... Yattığı yerden fırladı:

-Ômer!

-Ôttú ôtecek. Az kaldı.

-Haydi, soyunup giyinelim. Hemencecik soyundular. Ceketlerini, şalvarlarını alta giyip, donlarını, gômleklerini úste geãirdiler. Is åanağı akşamdan hazırđı. Yúzlerini, ellerini, boyunlarını, kulaklarını bir iyice boyadılar.

Muhtar:

-Ne olur, ne olmaz, birer de ak åarşaf alalım, dedi.

-Ak kefen karşışındakinin elini ayağını keser. Dışarışı ôyle bir karanlıktı ki adım atamazdın. Duvar gibi karanlık. Bir de bora, bir de fırtına vardı ki, inanılmaz. Boranın şiddetinden Sefer bir iki kere yere kapaklandı. Ômer onu yerden kaldırdı.

Seferi gene titreme almıştı. Alır ya. Çocuk oyuncağı mı bu, adam öldürmeğe gidiyor. Hem de tüm soyu ermiş olan bir adamı öldürmeğe gidiyor.'

-Elektrik fenerini aldın mı

-Yanımda.

-Kurşun aldın mı

-Yúz elli tane.

-Benim de var. Feneri hiã yakma. Bôyle karanlıkta evi bulabilir misin

-Elimle koymuş gibi. Ômer.

-Buyur ağam.

-Biz öldürmesek, o bizi... Hem de bir koskoca ocağı sôndürecek. Vurgun ne dedi

-Ôldürecek. Seferin bacakları titriyor. Neredeyse serilip kalacak. Hiã mi hiã canı adam öldürmek istemiyor.

Ama Taşbaşm evine yaklaştıkâa kini artıyor, ôfkesi büyüyor.

Seferin de beklemediğı bir şey oldu. O sanıyordu ki madı. Şimdi, şu anda Taşbaşı elceğiziyle boğardı da túyú bile kıpırdamazdı.

Uzun Alinin sesini duyunca irkildi, túfeğine sarıldı. Karşışında kapıyı vuran Ômeri gôrünce işi anladı. iãerden Taşbaşm karışının sesi geldi:

-Sen misin, Ali kardaş Memedi mi arıyorsun Akşamdan beri bekliyorum, gelmedi eve. Başına bir hal mi geldi ola Kapıyı aatı. Elinde

âıra vardı. Ak kefene búrúnmúş iki kişiyi gôrúr gôrmez bir âıglık atıp kapıyı yúzlerine kapadı.

Ômer hemen kapıyı omuzlayıp aâtı, Sefere de:

-Halil Emmi, şü kapıyı tut da, kimse dışarıya âıkmasın, dedi, iâeriye girdi.

Sefer geldi, kapının ortasında durdu. Bir elini bir yanma, ôbúr elini ôteki duvarına dayadı.

Ômer:

-Sôyle, diyordu iâerde,

-sôyle kancık. O kocan olacak kôpek nereye kaâtı b Elinde elektrik feneri ambara, yúklúge, ahıra, her bir yere bakıyordu. En sonunda ocağa eğilip, feneri bacanın iâme tuttu, aşağıdan yukarı bacanın iâine de baktı, yok.

-Nereye gitti Taşbaş Kadın kurumuş kalmış, karşılık vermiyordu.

-Sôyle, nereye gitti O bize' gerek. Sôylemezsen ôldúrúrúm. Bir dipâikte kadını yere serdi. Kadından bir iniltiden başka ses âıkmadı.

Şimdi, Ômeri bir korku almıştı. Hemen dışarı âıktı, kapıyı kapadı.

-Kaâalım, dedi.

O ônde, Sefer arkada, Seferin evine kadar koştular.

274: jocağa soicuiduiar.

Neden sonra kendilerine geldiler. Ama ômerin iâin deki korku búyúdukâe búyúyordu.

-Her yeri, ambarı, yúklúgú, ahırđ, her yeri, yatağı, âuvalların iâini, her yeri aradım. Bacanın bile iâine baktım, yoktu. Bu gece nereye gider Soluğu taşıyordu. Daha fazla konuşamadı. Gôzleri de búyúmuřtı.

Sefer her şeyi kabullenmişti.

-Gerâekten, bu gece yansđ nereye gider 2İS

-Bu gece, gece yarıřđ horozlar ôterken, kapının tek tđkiyla uyandım. Sonra da kapıdan Uzun Ali Ağamın sesi geldi. Bu gece yarıřđ Uzun Ali Ağam ne istiyor diye kapıyı aâtım. Baktım ki karşımda ak libaslara búrúnmúş, dev gibi iki adam. Sırtlarında túfekler. Yúzleri kômúr karasđ.

Gece karasđ gibi yúzleri. Biri tđpkđ Uzun Ali Ağam. Ama onun úâ misli, beş misli uzun, iri bir adam. Ôteki de Koca Halile benziyor, ama Koca Halilin belki on uzunluğunda bir adam. Ulu bir kavak ağacı gibi uzamış da gitmiş. Korkumdan ağzım dilim tutuldu. Ne sôyleyeceđimi şaşırdım.

Uzun Ali Ağam gibisi,

-Taşbaşoğlu nerede diye sordu. Ben de,
-iâerde uyuyor, dedim.' İâeriye girdi, yatağa işik tuttu. Baktım ki Memet yatakta yok. Halbuki az önce teni tenime değiyordu. Yanımda mişil mişil uyuyordu. Uzun, dev gibi adama

-şimdi buradaydı dedim.

Adam,

-yok, dedi,

-işte yok, kaâmîş . Dedim ki,

-nereye kaâr Biz kapıda duruyorduk, evin kapıdan başka âıkacak yeri yok ki! Adam,

-öyleyse evi bir iyice aramalıyım, dedi. Ben de,

-ara bakalım, dedim. Adamın şırtında kocaman bir di ki, evin iâinde iki búklúm dolaşıyordu. Evin her yerini, ambarı, ahırı, bacayı, her bir yerini aradı, aramadık bir şâan deliği koymadı evde. Adam iyi bir adama benzemiyordu. Balsa Memedi hemen öldúrecekti. Bulamadı, nasıl bulamadı, Memet nereye gitti de onu bulamadı Ben şâştım kaldım buna. Adam,

-aaah, dedi,

-bulamadım. Bulsaydım onun o tatlı canını Cehenneme gönderirdim. Ben de dedim ki adama,

-bire güzel kardaşım, yúzún kapkara. Sen Uzun Ali Ağamın donunda gelmişsin bizim eve. İn misin, cin misin Insen de, cinsen de Uzun Ali Ağamın donunda gelen adam hiâ can bir arkadaşı Memedine kıyar mı Adam dişlerini gıçırdattı. Dişleri gôk gúrler gibi gúrledi. Ben âok korktum.

-Aaah, dedi,

-o Taşbaş bu gece elime bir geâseydi... Sonra dişarıya âıktı. Dişarda öyle bir boran vardı ki, yer gôk sallanıyordu. Adamlar Tekeâ dağına doğru yollandılar. Öyle uzandular ki, o gôz gôzú gôrmez karanlıkta bile karartıları belli oluyordu. Onlar gôzden iyice ıraymca ben de eve girdim, evin kôşe bucağını, her bir yerini aradım. Bizim Memedi koydunsa bul. Yer yarıldı da yere mi geâti Ústúmúzdeki dam kalktı da gôge mi ağdı Memet yok. Yatağa girdim ya, beni de uyku tutmaz.

Sabaha karşıydı ki, kapı vuruldu. Aâmadım. Korkumdan yerimden kalkmadım. Derken Memedin sesi geldi. İâime bir kúsúm dúştú.' Amanın bu da Memet donuna girmişlerden olmaşın! Kapı boyuna vuruluyor. Memet boyuna,

-avrat ôlú músún, aâ kapiyî! diye bağıriyordu. Ne olursa olsun dedim sonunda, vardım kapiyî aâtım. Aâtım ki karşında bizim Memet. Úşúmekten tirtir titriyor. Donmuş. Ústú başı kar iâinde. Aynen âocukların yaptıkları kardan adama dônmuş.

Kendisini ocağın basma dar attı. Bu gece olanı biteni ona olduğu gibi anlattım. Derin dúşúncelere daldı. Hiâ bir şey sormadı, sôylemedi, kalktı, dîşariya âıktı.

-Nereye gidiyorsun Memet dedim.

-Uzak Gene kara batmıştı, tirtir titriyordu. Şimdi evde, gözleriniocağın kôzlerine dikmiş, kipişdamadan dúşúnúp duruyor. Ağzına bir lokma ekmek attığı yok. Kadın bunu önce Meryemceye, Uzunca Aliye, sonra ôteki kôylúlere anlattı. Ônúne gelene anlattı. Bu gelenler, yitikten gelen ulu kişilerdi ama, yitikten gelen ulu kişilerin omuzlarında túfek ne arar

-Bu gelenler, başı sıkışmış kôye yardım iâin gelen Taşbaşın dedeleri, atalarıdır.

-ôyleyse Taşbaş neden kaâtı

-Bu kadar uzun boylu insan olur mu Ancak gôrúnmezler bu kadar uzun olurlar. İyilik iâin geldiler.

-ôyleyse şirtlarındaki túfekler ne

-Gôrúnmezler, insanları túfeklerle ôldürmezler, âar pıverirler.

-İyilik iâin geldilerse Taşbaş neden kaâtı

-Bunlar Taşbaş ne yapacaklar, ne sôyleyeceklerdi

-Diyeceklerdi ki, arkadaş, bu kôylú mazlum, yoksul, ağzı var dili yok bir kôylú. Eline vurup ağzından lokmasını alıyorlar. Bu kôy sana teslim, sana emanet.

-ôyleysesirtlarında túfek ne geziyordu

-Belki de gôrúnmezlerin eşkiyası bunlar da.

-İnsanların eşkiyalan olur da, gôrúnmezlerin eşkiyası neden olmasın

-Neden olmasın Akıl var, yakın var.

-Gôrúnmezler Taşbaş gelip de ararlar mı Onun nerede olduğunu bilmezler mi

-Gerâekten onlar ermiş kişiler, onlar gôrúnmezlerse, onlardan neden kaâar Taşbaş

-Ama bu kadar da, on Uzun Ali boyunda da, yúzu de kapkara adam olur mu tlnsanoğlu bu kadar uzayıp, irileşip, Koca Halil donuna, Uzun Ali donuna nasıl girer jti jvoca ijaijii Kaâtı gitti.U gece Uzun Ali de evindeydi.

-Gôrúnmezlerden başkası olamaz, olamaz.
-Ôyleyse Taşbaş neden kaatı Neden karlara gômúldú
-Bilemediniz. Taşbaş kaamadı. Bir yerlere de gôâmedi. Dışarı âıktı. Gôrúnmezlere de gôrúnmeyip dışarı âıktı.
-Doğru. Sonra gôrúnmezlerle bir olup Tekeâ dağına gitti.
-Sonra karlara batmış, geri geldi.
-Sonra gene âağırdılar. O da gitti. Sabaha karşı geri geldi.
-Ona ne sôyledilerse gôrúnmezler, gôzlerini kôzlere dikmiş dúŝúnúp durur.

-Bôyleleri hep kôzlere bakarlar. Bu gece ak libas giyinmiş iki kişi Taşbaşın evine geliŝ, onu ziyaret etmiŝler. Taşbaş da gôrúnmez edip aralarına almıŝlar, Tekeâ dağındaki gôrúnmezler sarayına ôtúrmúŝler, orada konuŝup halleŝmiŝler. Sonra da getirip evinin ônúne bırakmıŝlar. Yalancıktan kar iâine sokup âıkarmıŝlar ki, herkes onun yúruyerek Tekeâ dağına gittiğini sansın.

Muhtar bunu duyunca âilđına dôndú. Ulan işte o iki kişi benimle Ômerdi, Taşbaşî ôldúrmeđe gittik ama onu evde bulamadık, anası onu kadir gecesi doğurmuş da, tatlıca canı kurtuldu, diyemiyordu. Şu namussuz nasıl kurtulmuştu Neyi, nasıl sezmiŝti de dún gece evinden uzaklaŝmıŝtı Her şeyden de nasıl hemencecik faydalanıyordu Karışını kôyún iâine dúŝúrmúŝ, millete nasıl masallar yutturuyordu Muhtar, Taşbaşın dún gece Uzunca Alinin evinde olduğunu bu sabah ôđrenmiŝti. Hem de hiâ durmadan, yatmadan sabaha kadar başbaŝa verip konuŝtuklarıni ôđren misti. Uzun Aliyi gôzetlettiđi aaamı uu sauan r uđom biteni en ince ayrıma kadar ona anlatmıŝtı. Allah bu kôylúnún belasını versin. Ôldúrmeđe gider, ak dona búrúnúrsún, ermiş' olursun. Herif Uzunca Alinin evinde sabaha kadar, şıcak yalımin başında iŝinir, onlar onu gôrúnmez edip Tekeâ dağına gônderirler! Yok yok, bu kôylúyle başa âıkılmaz. Bu kôyú bırakıp gitmeli, kasabada kúâúcúk bir dúkkancık aamalı. Ama yazık değil mi Bu kôyún de ŝanına yazık değil mi Millet demez mi ki, koca Hıdır Kahyanın oğlunu barındırmadılar da, fıkkara gitti de kasabada dúkkancı oldu, demez mi Bu da bir kôylú iâin ôlúmden beter değil mi Bir adım, bir adım, bir adım kaldı. Kôylú o adımı da attı atacak. Taşbaşî ôldúrmeđe gidenleri gôrúnmez yapan namussuz kôylú, Taşbaşî ermiş de yapacak, peygamber de...

Bunun bir âaresi. Yetiş bire Adil, yetiş kulun olam! Bir tek ilacı sensin bu işin. Yetiş imdadıma kardaş, nolursun. Eline ayağına dúŝtúm kardaş...

Hiå olmazsa bugún Yônetim Kurulu úyeleri gelseler, iyi kôtú bir haber getirseler.

Ah Şu kôy batsa. Taşbaşın dediği gibi, zelzele olsa. Bu kôyde taş ústúnde taş kalmasa. Baştan başa yíkılmıŐ kôy. Yíkik evlerin altından dumanlar aıkıyor. KonuŐmayan Meryemce bağırıyor,

-beni kurtarın, ben Meryemceyim . Hani sen Meryemceydin, hani sen bu kôyún karmcasıyla bile konuŐmazdın Seni kurtarmak yok. Geber orada, kal orada domuz, kal! Ağaalar damlardan fırlamış, bótún âôkmúŐ damlan kar ôrtmúŐ. Kurtulan kırk elli kişiyi geamiyor. O da Seferin akrabaları. Ali Ômer, karılan, âocukları, kardeŐleri... Adamları... Hayvanlar kalmış. Peri mağaraları âôkmemiŐ. O da Seferin sayesinde. Behey namussuz kôylú, Sefer sôylemeseydi siz hiå akıl eder miydi inç

-

-

-ovainaii mağaraya sağıamayı işte bu zelze lede sizinle birlikte geberirdi. İyilik bilmez kôylú.' Ev ev, yíkılmıŐ kôyú dolaşıyor. Bir damın altından Kôstúođiunun sesi geliyor. Sefer, bunu kurtarmalı, diyor, púnaya o kadar zararlı bir mahlukat değil. Onu kurtarıyorlar. Kar yağıyor.

Uzaktan, âok derinlerden, bir damın altından ÔkkeŐ Dađkurdunun iniltisi geliyor. Eeey, ôkkeŐ Dağkurdu, hani sen Cennete gidecektin Yemez iamez, Hacca gitmek iain para biriktirirdin Yatmaz uyumaz, gece demez gúndúz demez, namaz kılar oruâ tutardın İŞte gúzel Cennetine gidiyorsun. Kurtarın diye ne bağırıp durursun Haydi haydi, bu ÔkkeŐ Dađkurdunu da kurtaralım. Varsın Cennetine biraz daha geâ gitsin.

Bu gelen kimin sesi Yarı ôlmúŐ bir adamın sesi. Koskoca damın bótún toprağı ústúne âôkmúŐ.

Nasılsa bir kôŐede kalmış. Az sonra havasızlıktan ya da kipişdarkeren ústúne toprak incek boğulup ôlecek. Bu kimin, kimin gúzelce iniltisi Nasıl da kalmış toprağın altında Bu benim ermiş TaŐbaŐımm sesi. Hani sen ermiŐtin, hani sen her gece Tekeâ dağında gôrúnmezlerin sarayında, onların kuş súdú bile eksik olmayan sofralarındaydın Halkı bôylecene kandirişdın Neden kaldın dam altında Neden âıkamazsın Gôrúnmezlerin gelip de neden elceğizinden tutmazlar, yalancıların yalancıŐı! Bunu buradan âıkarmak gerekmez. Bu insan soyuna ve de mazarrat bir mahlukattır. Orada kalsın ve de ôlsún. Ateşler iainde yanıyor, korkunâ bir zelzeleyi, ôlúmú, aynen olmuŐcasına búyúk tad iainde iliklerine kadar yaşıyordu.

Bu gece Taşbaşın evine aynı kılıkta gitse, evi kurşunlasa, namussuz kôylú bu sefer ne kulp takardı Gôrúnmezler de kurşun sıklar derler miydi

-Ômer.

-Buyur.

-Ne yapalım umer. rsu auuuş atıyşu. uu ua oş bile ermiş, gôrúnmez olduk. Taşbaşm evine gidince. Úste lik onu' öldürmeşe gidince. Ya doğru dúrúst, ona dostaa gitseydik, peygamber olurduk. Ôyle değil mi

-ôyle amca.

-Bu gece onu öldürsek, bir yere sıkıştışıp

-Bu gece onu hiå bir yerde bulamayız amca.

-Neden

-Kaaar.

-Onu öldürmenin hiå bir aaresini bulamayacak mıyız, Ômer Senin işin bu da, onun iain sana soruyorum. Herkes bir işten åok iyi anlar. Sen de adam öldürmek işinden anlarsın. Ne dersin Ômer

-Onu öldürmenin múmkúnú yok.

-Şimdi varsan da, o ocağın başında otururken şıksan kurşunu yúrecięinin başına, ne olur tşte şimdi, ocağının başında gözlerini ateşe dikmiş, oıurup durur. Ne dersin Ômer

-Gúpegúndúz ôyle mi

-Ne olacak Gúpegúndúz. Ben seni kurtarışım. Bir iki yıl ya yatar, ya yatmazsın. Bútún kôyú Allah tanığı gôsteririm ki nefsini múdafaa iain öldürdún onu. Haydi şimdi. Olmaz mı

-Gúpegúndúz ôyle mi Adam öldürmek ha

-O kadar zor mu Ômer

-Adam öldürmek bu! Tavuk kesmeşe benzer mi

-Yoksa Ômer, yoksa sen de mi korkuyorsun Taşbaşın ermişliğine sen de mi inandın

-Yoook!

-ôyleyse

-Gúpegúndúz

-Gúpegúndúz! Ne olur yani Ômer sustu. Sefer sordu sordu, Ômer ona bir karşılık vermedi.

-Korkaklar, diye bağırdı,

-imansızlar. Ulan, yalan olduğunu sen gözünle gôrdún işte. Seninle beni bile ermiş ettiler, işte kulağınla duydun. Gece Taşbaş sabaha kadar Uzun

Alinin evindeymiş. Daha ne korkuyorsun Ômer karşılık vermiyordu. Başını eğimiş Seferin kúfúrlarını, bitmeyen túkenmeyen kúfúrlarını dinliyordu.

Babasından anasından daha çok emeğim geâen Ômer. Karakollarda candarmaların elinden aldığıım, salmada deftere yazmadığıım, öz oğlum gibi giydirip kuşattığıım, yemeyip yedirdiğim, yeryüzünde tek güvencim, tutunduğum dalım, umudum dediğim, ôlúrken benimle bile ôlúr bildiğim, gôzú pek, yiğitlerin yiğidi sandığıım, oğlum, yavrum Ôme' . rim, sen de mi Ôylesine yalnız sanıyordu ki kendisini, neredeyse şak diye yere dúsecek, bir daha da doğrulamayacaktı. İnsanın bir yerde, bir işte tek başına kalışı ôlúmden de beterdi, işte ôlúm dedikleri de buydu. Sonsuz bir yalnızlıktı, âaresizlikti.

Adil onu bıraktı. Kôylúler onu bıraktı. Akrabaları yan âiziyorlardı. Ômer, Ômerken bile! Bu dúnya yaşamağa değmez, pis, iğrenâ bir dúnyaydı. Bu kadar alâak insan arasında yaşamaktansa, yaşamamak daha iyiydi. Artık bir tek umudu kalmıştı. O da Yönetim Kurulunun iyi bir haberle gelmesi. Onlar da kôtu haberlerle gelirlerse... işte o zaman...

Ne olurdu, ne olurdu yani, şimdi gitse de ocağının başında Taşbaş vururse Ne, ne olurdu yani En azından bir on beş yıl yerd. On beş yıl da onun için ôlúm demektir. O zaman Muhtar kim olurdu Kim olacak, dil vermez Meryemcenin boyu devrilesi oğlu Uzun Ali. Taşbaşın arkasında o var. Taşbaşla bizi biribirimize dúşúrúp, parsayı o toplayacak. Hesabı bu! Vay anasını! Ne yapmalı JS.UlUaUÁuvjuoiu,

-

-j = J mişler. O da demiş ki, kendi işini kendim görürüm de ol sebepten, demiş. İşte oğlum Sefer, sen de kendi işini kendin göreceksin. Adilden kôtu bir haber gelince, o umut kapışı da kapanınca, on beş yılı göze alıp kendi işini kendin göreceksin. Bunun başkaca bir âaresi yok.

Meryemcenin oğluna da gelince, onun için de bir kolaylık dúşúnúlúr. Ne yapmalı, başa gelen âekilir.

O gece Seferin gôzúne bir damla uyku girmedi. Yatakta kıvrandı, kudurdu durdu. Dúnyadan, bu kôtu, nankôr, alâak, insanlıktan âikmiş insanlardan iğreniyordu. Bu Taşbaş belasını da bir yolunu bulup' atlatırsa, bu insanlara birkaç acı sôzú vardı. Ve de dúşmanların o zaman elinden âekecekleri vardı.

-Gelin artık, gelin artık, diye sôylendi.

-İyi haberle mi gelirsiniz, kôtú haberle mi Ama yeter, gelin artık. Gelin de, biz de başımızın âaresine, Şu Taşbaşm elimizle bir icabına bakalım. Gelin artık kardaşlarım! Fırtına savuruyordu. Bu sabah dışarda hiã bir canlı yoktu. İnsanlar başlarını kapıdan dışarıya âıkaramıyorlardı. Dışarda ne kedi, ne kôpek, hiã bir yaratık kalmamıştı.

Ulu dağların koca kartalları, uzun, uãsuz bucaksız mağaralarına âekilmişler, gúâlú başlarını kanatlarının altına alıp, dışarda kopan kıyameti dinliyorlar. Kurtlar, tilkiler inlerindeler. Ústúste kıvrılıp yatmıŐlardır. Soğuktan tek korunma âareleri. Gúnlerce aã kalsalar, bu boran da bôyle súrúp gitse, hiã bir yaratık dışarı âıkamaz. Her fırtınaya dayanan bozkırdaki o tek kavak ağacı bu sabah, múmkúnú yok, kırılmıŐtır. Ormanın ağaalan uğultulu bir âatirtı iãinde.

İnce, daha yağarken buz haline gelmiş karı, fırtına, kum gibi oradan oraya gôtúrúp yığıyor.

Buz tozu kôyún alanında, bir de bakıyorsun, bir tepe gibi yúkselivermiŐ.

İŞte bôylesine bir boranda soğukta, boynunu ta omuzlarının hizasına âekmiş bir kişi, gözlerini kapayıp, yıldırım gibi bir kapıdan ôteki kapıya koşuyor. Kapıdan kapıya, yumulmuş koşan adamın ta yakınına, bir iki metre ya 285, ğunu múmkúnú yok anlayamazsın, tsu kişi iãveimuumı. İŐl gúcú avcılıktır. Onun dediğine bakılırsa, kişin yaptığı avcılık sayesinde bu kôyde herkesten daha iyi geãinip gidiyor. Koyunu keãisi, atı ineği yok amma, elinde gúl gibi zcnaati, avcılığı var. Şu Toros' úlkesinde, kendi dediğine bakarsan, ondan daha iyi sansar tuzağı kuran yoktur. Şu koca Torosun túm sansarını bir tek kişi yakalamıŐtır, o da Memidik. Memidiğe Åakal Memedik diye, âakala benzediği iãin dememişler, usta bir sansar avcısđ olduğundan dolayı ona bu gereksiz lakabı takmıŐlardır.

Kôyún en kışa boylu adamıdır. Kızların,

-ne zaman uzayacaksın Memidik YaŐın aldı başını da gitti. İki parmak daha uzarsan ben de sana varırım Memidik, demelerini hiã duymaz. Başını ônúne eğip, uzaklaŐıp gider. Memidik bir gün uzayacaktır. Adam bir günde uzamaz ki... Ağır ağır, yavaş yavaş... Zaten Memidik, Uzun Alinin, Gômleksizođlunun boyu gibi bir boyu da hiã bir zaman istemez. Aman Allah etmesin, onlarınki de boy mu Bir alamet. Yeri gôđu tutuyor.

Memidiğin babası, daha Memidik altı aylıkken ôlmúŐ, Memidiğin anası o gün bugúndúr dul.

Anası Memidiğe der ki:

-Hiã canıñı sıklma yavrum, der.

-Senin baban dal gibi uzun adamdı. Daha senin yaşıñ ne ki Sen uzarsın, hem de öyle bir uzarsın ki... Kızların laf atmalarına bakma, onlar boyu kısalara değil, yaşı kúâúklere böyle laf atarlar, der.

Mernidik buna bir gün, iki gün inanır, sonra şöyle tepeden tırnağa kendisini bir süzer,

-yok yok der.,

-uzasaydı şimdiye kadar bu boy uzardı. Ne yapalım, bizini boyumuz da kıysaysa, sansar avcılığında insanın bir işine yarıyor ki! Bir yere kıvrılıyorsun, ne sansar görüyor, ne de kuş... . parmak bile büyümüyordu. Memidik insan iaine gittikâe daha az âikiyor. Kendisini gittikâe dağına, avına daha âok veriyordu.

Peki, bu karda kıyamette, bu adamın derdi ne Evden eve kendisini atıyor ilk önce gözleri faltaşı gibi aılmış, korkmuş, eve geldi. Anasına' hemen, ayakta anlatmağa başladı. Eli ayağı buz kesmişti, iaine âekilmiş boynu sanki orada donmuş kalmıştı. Memidik úsumekten bir topaktı.

-Gördüm, diyordu,

-işte öyle. Gözleripörtleyip dışarı uğruyor, dudakları uzuyordu. Anası:

-Memidik, yavrum, diyordu,

-şu üstünün başının karını silk, ocağın başına otur da öyle anlat.

Bu kıyamet boranda sabaha kadar úsumekten nasıl öldün, kimbilir Memidik anasının belki on kere döndürüp âevirip söylediği bu sözleri duymuyordu bile.

-Gördüm, diyordu.

-İşte öyle. Hilafım varsa iki gözüm önüme aksın. Parmaklarını gözlerinin üstüne bastırıyor:

-İşte bu gözle gördüm. Bunlarla, bunlarla gördüm.

Kim inanır ki, kimse inanmaz ama, işte ben gördüm. Bir gördüm ki, görme derim sana. Nasıl da gördüm. Bir ben gördüm, bir de... Kim gördü, hiã kimse görmedi. Bir ben gördüm. Şu iki gözüm âiksın ki, önüme aksın ki gördüm. Ben gördüm. Bu gece... Akşam olurken, göğün bir yanı parladı. Şak dedi, parladı. Göğün bir yanı. Vay anam vay, dedim. Bunda bir iş var, dedim, iaine korku dústú... Ama bu gece tuzağı kuracağım. Bu koca, yeşile âalan balkıma âok sansar geleceğine işaretir, dedim. Dört yere, dört sansar deliği ağzına dört tuzak kurdum. Bir fırtına başladı. Ben akildim Periler mağarasına, yaktım ateşi, verdim odunu, N rine karışıyor, octc un guuuu., !..

o dým ki, gôzlerime inanamadım. Bir iyice aatım gôzlerimi bir daha, bir daha baktım, gôzlerime inanamadım. Bir de ayaz vardı, bir de ayaz ki, ayaz ôylesine ayaz ište. Kayalar donmuş, soğuktan kayalar âatır âatır ediyor. Karın aklıđı, deliren geceye vurmuştu. Tam sansar gúnú. Dôrt' sansar yakaladın, Memidik, diyordum iâimden, ište tam bu gôzlerle gôrdüm.

Sôylerim, herkese, yere gôge, kurda kuşa sôylerim. Kellemi kesseler sôylerim. Âarpılıp da âont olsam sôylerim, ište bu gôzlerlen gôrdüm. Bir baktım topraktan bir inilti gelir. Toprađa bakıp korktum, insan yalnız olunca toprak inler, inler ama, bôylesini gôrmemiş,duymamıştım. Bir baktım, kayalıklardan bir uğultu gelmeğe başladı. Bir baktım, yerin gôgún, kayalıkların, ormanın, esen boranın uğultusu iniltisi birbirine karışmtş, kıyamet kopup durur. Ôyle bir korktum ki, tarifsiz. Ôyle bir korktum ki yúređim ağzıma geldi. Az daha súrseydi bu uğultu, ben korkumdan ôlúrdüm. Bir de baktım, ne uğultu kaldı, ne bir şey... Ne fırtına kaldı, ne bora. Ne ayaz kaldı, ne soğuk. Ortalık ilımanhk, gúllúk gúlistanlık oluverdi. Bir mayıs gecesine benzedi gece. Dôrt bir yandan taze âiâek kokuları gelmeğe başladı.Amanın ne oluyor, bu da nedir derken, ašađıdan yukarı gelen, şıarayarak gelen, her biri iki adam yúkseklide yedi top işik gôrdüm. İşiklar kôyden ašađı, bayıra yukarı oynayarak gelip durur. Dúnya aydınlık iâinde, ilımanlık, bahar iâinde, koku iâinde kalıp durur. Ortalık ôylesine aydınlık ki, karıncanın izini gôrúrsún. Derken anama sôyleyim, derken derken... İşte, bu gôzlerle gôrdüm. Bu gôzlerle gôrmeseydim, inanmazdım. Derken, derken, yedi top işik şıarayarak bana doğru gelmekte olsun, bir de baktım işikların ônünde ak libaslara búrúnmúş, başı yeşil bir adam gelip durur.

Adam da dôrt bir yanma ôylesine işik saâıyordu, yedi top işik yanında aman na, neâir du Karartı, derken ha... Kimdir ki bu karartı, derken ha... ište bu gôzlerle gôrdüm. Bu benim gôzlerimle bir iyice baktım. Baktım arkasında yedi top işik, ônde yeşil başı, ak libaslı adam' işik saâarak bana doğru geliyor. Ha anam ha, ha kardaş ha, başladı elim ayağım zangır zangır titremeğe. Bu adamda bir iş var, dedim kendi kendime. Bu bir ermiş kişi olmaşın, dedim kendi kendime. Bu, arkasında yedi dađ gibi, yedi top işiği takip da gelen, dúnyayı bir anda bôyle ilımanlık eden er kişi bir ermiş olmaz da ne olur ki... Ulan dúş mú gôrúyorum yoksa ben, dedim. Etime bıâağımın ucuyla bir dokundum, bacağım yandı. Bôyle de dúş olur mu, Memidik kardaş dedim. Ben dúş mú hayal mi demeğe kalmadı, bir de

baktım, o yedi ıp ışık arkasında... O yeşil başlı adam, önümden geaip Tekeâ dağına doğru súzúlúp gider.

Bir de bakúm, bir de baktım ki ne gôreyim Adamın yúzu, bütún bedeni ışıklar iâinde balkiyip durur. Birden, gôzden yedi top işiği da, adamı da yitirdim. Dúnya ôyle bir karanliğa battı ki, bôyle bir karanliği bu dağlar gôrmús değil. Ôyle bir koyu karanlık ki, nah şu taş gibi ağır. Sonra ne gôreyim İşte bu gôzlerle gôrdúm. Ne dústú, ne de hayaldi. Birden toplar gibi bu ulu karanliğin ortasından bir top ışık patladı. Ben işiğin şiddetinden yere kapaklandım. Bir süre başımı topraktan kaldıramadım. Işıklarôylesine patladı, saâıldı ki, gôzúm hiâ bir yeri gôrmez oldu. Gôzlerim bir iyicene kôr oldu sandım. Yumulduđum yerden bir túrlú doğrulamiyorum.

Gôzlerimi de aâmağa korkuyorum. Yúređim bir atıyor ki, kút kút! Korkudan âatlayacak. Bu karanliğin ortasından bu patlayan ışıklar ne ki Yer mi yarıldı da, yerden patladı, yıldızlar mı yukardan aşaiği ağdı, ne oldu Nedir ki bu başıma gelen Kıyamet mi, bir mucizat mı Ne olursa olsun, ben gôzúmú aâamiyorum. Gôzúmú şôyle azıçık aralayip, ucuyla bakmak istiyorum, ya yrm mı aâmayayım mı, derken, gôzúmún aralığından baktım ki, ne gôreyim, arkasında yedi top işiği, gúzellikten' yúzúne bakamayacağın bir adam, karşında durup durur, işte bu gôzlerle gôrdúm. Karşında duran uzun adam. Sonra adam kımıldadı, aşaiği kôye doğru yúrúmeđe başladı. Uzun bir adam. Ben gene karanlık iâinde kaldım. Bir de baktım ki, aşaiğan, yukarı doğru ışıklar gene yalınlanarak gelir. Pervazlanarak gelir. Saydım, tam yedi top ışık. Yedi yıldız gibi, yerde şârayip, yedi Arap kırağın tayı gibi koşarak, oynayarak, adamın ardından gelirler.

Her top ışık kocaman. Arka arkaya da şıralanmışlar...En arkadaki en işiklişj... Işıklar vurdukâa yeşil başlı adam, yeşile keser. Adamın iâinden, başından, gôzlerinden, giyitlerinden, bastığı yerden yeşil bir ışık saâılıp durur.

-Gece, karlar, Tekeâ dağının doruğu, kayalar, bir de baktım ki, her bir yan yeşil işiğe kesmiş.

Karlardan yeşil ışık fışkırır. Gôzlerim kamaşiyor. Kamaşiyor, yeniden yeniden kapatıp aâiyorum.

Derken, ışık gene bana doğru dônüyor. Vay anam vay! Işıklar bana yaklaşıyor! Kaâsam, kaâip gitsem, kaâacak zaman yok. Korkumdan dilim

boğazıma kaamış. Öldürseler, bir tek söz edemem. Yerden de kalkamıyorum. Beni bir ter basmış ki... Su iaindeyim.

-Bir de baktım ki, karartı tam önümde. Gene eski durduğu yerde durur. Ne göreyim, bir baktım ki, önümdeki kim Yüzüne bakamazsın, öyle güzel. Kim Taşbaş Efendimiz. Yaaa. Taşbaşoğlu Efendimiz.

Arkasında yedi top işiği, yedi kúheylan at gibi. Tüm bedeni de yeşile kesmiş. Her yanından da, yerden gókten de işiklar yağar.

-Sana kul olayım Taşbaş Efendimiz, bizi bağışla, dedim.' Dedim ya, sesim aıkmadı. Korkumdan da ne yapacağımı bilemiyorum. Varayım, diyorum, varayım da Taşbaş Efendimizin ayağına kapanayım. Beni, bizi, anamı, kóylúyú bağışla kulun olayını, diyeyim. Kalkamadım, dizimin bağı rj jvn gııı, arsasında súzúlúp giden top işikları, súzúldú de gitti. Tam poyraza benziyordu, işte ben bunu bóylece, şu gözlerimle górdúm. Tekeå dağının doruğuna doğru súzúldú de, ağdı da gitti. Súzúlúp giden Taşbaş Efendimizden gózúmú alamadım. Az sonra, bir de baktım ki, Tekeå dağının başı yalp yalp eder. işte koşa koşa eve geldim. Memidik bunu bitirir bitirmez, anasının

-dur Memidik, demesine aldırmeden dışarı fırladı.

Gún kuşluk oldu. Fırtına gene sabahki gibiydi ama, kóylúler sokaklara dókúlmúşler. Evden eve gidip gelmeler, anlatmalar. Dur durak bilmeden Memidiğe yeniden anlattırmalar. Bugún kóyún en mutlu gúnú. Herkes bu hikayenin tadında, iliklerine kadar bu hikayeyi duyuyorlar.

Kóyún güzel konuşanları, bir, bir daha, bir daha anlatıyorlar. Ocak baslarına toplananlar, birken úå, úåken beş oluyorlar. Ocak başlığındaki topluluklar gittikåe åođalıyor.

Memidik górdúđúnú anlatmağa Muhtarın da evine gidiyordu ama Óksúz Duran önüne geati:

-Sen deli misin Memidik dedi.

-Muhtar şu sóyledikleriyin bir tekini bile duyarsa seni öldürür. Memidik bóylece Muhtarın evini pas geati.

Hikaye birkaç koldan birden, anında Muhtara ulaştı. Muhtarı aılgına dóndürdü. Artık olan olmuş, iş bir iyice patlak vermiş, resmiyete dókúlmúştú. Korktuđu başına gelmişti. Artık Adil isterse gelsin, isterse' gelmesin. Gelirse cehennemine dibine gelsin, giderse de geneoraya gitsin.

Gúle gúle yolu var.

-Ne yapalım, dedi Sefer kendi kendine.

-Åekeceğiz. Başa gelen âekilir. Artık Taşbaşoğlunun önünde boynumuz kıldan ince, pamuktan yumşaktır. Ne isterse onu bize yapabilir. Bu Memidiği söyleten kimdi işte bu önemli. Memidik ôksúz bir âocuk. Taşbaşm da hiâ adamı değil. Anası da bize akraba gelir... Bu Memidikle bir iş yapılabilir. büyüyordu.

Bekâiye:

-Åabuk şu Memidiği bana âağır, dedi.

-Germek istemezse, karakoldan celp var, de... Zorla al getir. Ômeri âağırdı.

-Belki gelmez, dedi,

-o it soyu. Gelmezse, al kucağına getir. Hiâ olmazsa bunu yap. Nasıl bildim bugün adamın ermiş olacağını Yandık mı Ômer, öldük mü, battık mı Ômer, başı yerde, bekâiyle dışarıya âıktı. Sefer, Memidiği sabırsızlıkla bekliyordu. Şu deyyusu bir ayaklarımın altına almalı, kemiklerini kırıp un ufak etmeli. Nereden âıkardın bunu, nereden âıkardın bu arkası yedi top işiklî Taşbaşî Taşbaş mı bu adam, bire sümúklú oğlan Onun adına Karacadağın işiklar evliyası demezler mi Bire sersem oğlu sersem, işiklar evliyası gece olsun, gündúz olsun arkasında yedi top işikla dolaşmaz mı Taşbaş nereden işiklar evliyası olmuş, behey sümúklú Memidik! Seni ayağımın altına alıp da ezmek yok mu, behey meymenetsiz ôksúz! Memidik bu işiklar evliyası hikayesini nereden duyup Taşbaşa uydurmuştu Taşbaş ezberletmiş olmanın Bútún bunları bir bir Memidiğin ağzından sôkmek var. Yoksa bu ôksúz, bu âelimsiz oğlan salt kendini gôstermek için mi uydurdu bu hikayeyi Ya da dúş mú gôrdú Ya da... Ya da... Taşbaş onun gôzúne' işiklar ermişi suretinde mi gôzúktú Her ne ise, bu Memidiğe bir ceza vermek gerek ki, bir daha hiâ bir kimse bôyle bir yalanı uydurmasın.

Beklerken, Memidiğe ôfkeleniyor, onu öldürecek kadar ôfkeleniyor, ama Memidiğin incecik boynu, súzgún, dalgın gôzleri, âelimsiz bedeni gôzúnún önüne gelince ôfkesi geâiveriyordu.

Ama onun nesine gerek bu işlere girmek! Bu işlere ama, belki birkaç gün daha súrúklenirdi. MemîaiK oımasaydı. Ôyle değil mi

-Sıâtın ocağıma, mahveyledin beni Menrdik. Yaktın, Memidik. Bitirdin beni, kúl eyledin, Memidik. Boynun ince de olsa, bir deri bir kemik de kalmış bulunsan, cezani âekeceksin... Memidiğin kendisine yaptığı kôtúlúğú dúşúndúkâe ôfkesi artıyor, artıyordu. Ellerini yumruk yapıp, yumruklarım işirmağa başladı. Ôfkesi işte o hale gelmişti.

Tam bu sırada önde Memidik, arkada bekâiyle Ômsr kapıyı aâip geldiler. Sefer onu gôrúr gôrmez ayağa fırladı, Memidiğe gitti. Memidik, Seferi pörtlemiş gözlerini, sararmış yüzünü, ôfkeden titriyen dudaklarını, öldürüncesine üstüne yürümesini gôrünce hemencecik evin kôşesine sığındı, oraya búzúldú.

Sefer tam onun yanına varınca kendisine geldi. Eğer yumruğunu indirecek olsaydı, Memidik oluverirdi. Ya da bir daha kendisine gelemeyecek kadar sakatlanırdı. Kendi kendine:

-Aman, aman, ne yapıyorsun Sefer Bir âuval inciri bok ediyorsun, diye sôylendi.

Memidiğin yanına varır varmaz, bir an durdu:

-Yavrum Memidiğim, hoş geldin evime, kardaşım, dedi.

-Adam bütún evleri dolaşır da, Sefer amcasının evine gelmez mi, delim Ben de seni âağırđım ki, şu gôrdúğúnú bana bir iyice anlatasm. Memidik şaşkınlık iâinde kalmıştı, ne yapacağını, nasıl davranacağını bir túrlú kestiremiyordu. Üstüne hişim gibi gelen adam, bir anda nasıl değışip yumşacık olmuştu Korkusundan hala úrpertiler geâiriyordu.

-Ne oldu sana yavrum, ne búzúldún öyle kôşeciklere Gel yavrum gel. Gel de bana şu gôrdüklerini anlatı ver. Memidik yavaş yavaş kendine geliyor, iâine bir güven yordu.

Onu elinden tuttu, ocağın yanına gôtúrdú:

-Avrat, diye bağırdı.

-Kır Ismaiin kızı, Memidik oğlumıza bir âay... Kadın ocaktaki âaydanlıktan bir bardağa âay dôktú, iâine de iki şeker atıp kırılmış bir kaşık sapıyla kariştırarak Memidiğe verdi.

Sefer şimdi gülüyor, sevgiyle karşısında âay iâmekte olan Memidiğe bakıyordu. Memidik de ona bakıp bakıp gülüyordu. Ve Memidik iâinden geâiriyordu:

-Hep de yalan. Bu kôylú túm yalan sôylüyor zaten. Şimdi şu Sefer amca kôtú adam mı Adamın ondan iyisi can sağığı...

Sefer amca can adam be. İlkin, şöyle uzaktanbakınca insanı korkutuyor, úrkútuyor, ama yanına yaklaştınca gôrúyorsun, can adam. Bu kôylú de batsın, işte bu kôylú iyi adam değıl.

Hem de hiâ iyi adam değıl, bu kôylúler. Nesi var yani Sefer amcanın! İşte ne güzel adam. Ne de güzel gülüyor. Böyle güzel gülen adam hiâ kôtú adam olur mu Ben de bundan sonra Sefer amcadan yana olmazsam... işte...

ústelik de Sefer amca bizim akrabamız. Anamın dayışı olurmuş. Yani öz dayışı değil de dayılığı. Olsun, gene akrabamız değil mi Memidik başını kaldırdı, gözleri yaşarmıştı, iâi sevgiyle doluydu. Babası da sağ olsaydı, ancak Sefer amcası kadar severdi babasını. Şimdiki, şu karşısında duran Sefer amcası kadar, iâinden, onun boynuna sarılıp, onu kucaklamak, ellerini öpmek geâiyordu.’ Bútún sevgisini gözlerine toplayıp Sefere baktı:

-Sefer amca, dedi,

-sen anamın dayışım, benim de dayımsın. Ben bundan sonra, senden yanayım. Ólúnceye kadar sen ne dersen, onu yaparım. Memidik áocuksulamıştı. Şimdi yedi yaşında bir áocuğu yaşıyordu.

Seter eijnı uzam, onun sauunu,

-.

-Tabii, dedi,

-sen benim öz yiğenimsin. Ama siz bizden uzak durursunuz. Bunun sebebi ne ki ola Halbuysam ki ben sizi öz bir akrabam diye bağıma basmışım ki, sana oğul, anana kızım demişim. Seferin iâinde bir şimşek áaktı. Şimdi kôylúye bir oyun oynayacaktı ki, felek de maşallah desindi. Bir oyun ki oyun. Memidik, Taşbaşın yedi ışıklı masalını áıkarın Memidik böyle avucunun iâinde olunca... Hehey babam. Allanın bu güzelce gúnú de varmış! Kurban olam akıl veren Allaha. Vay babam vay! Şimdi kôylú nasıl dize gelecek! Yaşasın Memidik, oğlum Memidik. Memidiğe büyük sevgiyle bakıyor, omuzlarını okşuyordu.

-Yaa, Memidiğim, benim akıllı, uslu kardaşım, yiğidim, seni benden uzak tutan dúşmandır.

Dúşmanın gözú kôr olsun. Et tırnaktan ayrılır mı kardaşım Sen benim kardaşımsın. Aynı kandan, aynı ôzdensin, benim ôzúmdensin. Dúşman ne derse desin, ne uydurursa uydursun, sen benden ayrılamazsın. Óyle değil mi kardaşım Memidik başını yerden kaldırmadan, başıyla

-ôyledir yaptı Sevgiden, ilgiden erimişti Memidik. Kanat takmış uâuyordu sevinâten. Hiâ kimse ona, adam oldu olalı bôylesine davranmamış, ona böyle candan sözler sôylememişti. Akraba başkaydı.

Tabii, akraba gibi var mı Dúşmanların gözú áıksın ki áıksın. Bu dúşmanlar, değil akrabaları birbirinden, eti tırnaktan bile ayırırlar.’ Babayı oğuldan, anayı kızdan, sevgiliyi sevgiliden ayırırlar. Lanet olsun dúşmanlara.

-Kusuruma kalma Sefer amca. Senin bu kadar iyi, bu kadar insan bir adam, bu kadar akraba sever bir insan olduğunu kimse bilmiyor. Sefer iâni âekti: jçivjum, ueuî.

-ustumuzdekk güzelce Allah biliyor ya... Memidik başını kaldırmadan:

-Doğru, dedi.

-Biliyor ya. Sefer:

-Şu gôrdúğún Taşbaşlı işini bana anlatsana... Neler gôrdún, neler işittin. Bir bir anlat ki, yavrum, bu iş önemli bir iştir. Bana âok gerektir. Hükümetimize, devletimize,.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti demokrasisine âok âok gerekli bir oluşmadır Taşbaşlı işi... Memidik sevincinden artık dört kôseydi. Kôyún başı, hem de kôyún en iyi adamı, hem de ôz dayışı Sefer Ağa kendisinden gôrdúğúnú anlatmasını istemişti. Hem de Türkiye Demirkırası Hükümetine âok gerekli bir oluşmadır bu senin anlatacakların, demişti! Başladı anlatmağa. Anlattıkâa coşuyordu. Coştukâa bir sel gibi sözcükler ağzından akıyordu.

İşıklar iki adam boyuyken kavak kadar uzuyor, yedyken yirmibeş oluyor, elli oluyor. Sonra şu aşâğıdaki ova, Tekeâ dağının karlı yamaaları binlerce top işıkla, yúzbınlerce top kavak ağacı yüksekliğinde işıkla donanıyor. Önllerinde ulu Taşbaşoğlu Memet Efendimiz, arkasında yúzbınlerce topişıklı orman.yJa, dağı taşı ovalan, kayalıkları, yamaaları tutmuş işık orınaniyla Tekeâ dağına doğru súzúlúp gidiyordu. İşıklar,. Taşbaş súzúlúp, ağıp gidiyordu.

Elinden gelse, Memidik Taşbaşı da bin tane Taşbaş. yapacaktı. Öylesine coşmuştı. Nedense Taşbaş bir tane Taşbaş olarak kaldı. Ama onun da boyu bir iki metre azadı.' Memidik uzun uzun, en ince ayrıntısına kadar gôrdüklerini anlatınca rahat bir soluk aldı.

Terlemişti:

-İşte böyle oldu, bu işi böylece gôrdüm Sefer amca, dedi.

-Nasıl, beğendin mi Memidik kıvanâ iâindeydi. Âok güzel, bu sefer hep mest, hayran ağzının iâine bakıp kalmıştı!

-Âok güzel söyledin. Âok beğendim Memidiğim ya, bu anlattıkların doğru değil. Memidik şâşirdi, bir hoş oldu. Ona ilk olarak kôyde birisi doğru değil bu anlattıkların, diyordu.

-Âok doğru, olduğu gibi söyledim. Nah şu iki gözüm önüme aksın ki, bu gözlerle gôrdüm, vallahi billahi... Sefer:

-Sus, yemin etme Memidiğim, yavrum. Ben senin dayınım. Öz bir dayımım. Sen bu anlattıklarınđı dúpedúz uydurdun. Ama ne güzel uydurmuşsun. Memidik kípkiřmizđi kesildi, yúzú yanmağa başladı:

-Vallahi billahi uydurmadım. Na, bu gözlerle gôr dúm. Sefer baktđ ki bu yoldan olmayacak, Memidiği dônúremeyecek, başka bir yône âevirdi.

-Oğlum, yiğidim, ben sana bir iyice uydurdun demiyorum. Sen bôyle bir dúř gôrdún mağaralarda uyurken. Ônúnde de ateş yanđyordu, ateşe baktđn, işđk oldu. Bir ağaâ karartışđ vardđ ateşin arkasında, onu da adama benzettin, Taşbaş oldu. işte bôyle oldu. Sen dúř gôrdún. Memidik:

-Ben, dedi,

-onu da şınadım. Dúř mú gôrúyorum ola, diye kendi kendime sordum. Tenime bđaağđn ucunu soktum, açđđ, kan aktđ. Anladım ki sahici dúnyadayım, dúř de gôrmúyorum.

Karşımdaki de Taşbaşoğlu Mem et Efendimiz. Sefer kızđđ:

-Efendimiz deme şu ite, dedi.

Memidik: cHaşa haşa, diyerekten dualar okudu.

-Haşa haşa. Sonra ağzđn eğıilir, Sefer amca, tôvbe, tôvbe de, dedi.' Taşbaşta bir şeyler varsa.. Yok, yok, dedi sonra. Olamaz onda, bir şey olamaz.

Gúlúmsedi:

-Bir şey olmaz yavrum. Taşbaş ermiş olamaz. O kadar âok gúnahđ var ki... Sen dúř gôrdún.

-Dúř gôrmúyorum. Bak, bđaağđ soktuğum yer de işte burası... řalvarđm âemredi, yarayı gôsterdi. Seferin sabrı tařmđřđ

-Yalan, diye bağđrdđ. Memidik inandıřđcđ, okşar gibi bir sesle:

-Yalan değıil amca, yalan değıil. Ben sana sôylúyorum ki, işte gözlerimle gôrcHm. Hiâ yalan olur mu Sefer:

-Yalan, dedi.

-Hem ete bin kere yalan. Aralarđndaki bu savaş uzun súrdú. Memidikonu inandışmağa âalişiyor, Sefer de bútún bunlarđ onun gôrmediğini, uydurduğunu, ya da, bu gôrdúklerinin dúř olduğunu sôylemesini istiyordu.

Sefer en sonunda baktđ ki olmayacak, âocuk sôylediklerinden dônmeyecek.

-Bak, dedi,

-yavrum, haydi bútún bu dediklerini kabul edelim, hepsine inanalım. Ama o işđklarđn ônúndeki Taşbaş değıildi, olamazđđ. Sen onu Taşbaşa

benzettin ama, sonradan bir de baktın ki bana benziyor, o yeşil ışık saan adam. Sonra bir de baktın kine Taşbaşa ne de bana benziyor. O adamı, şimdiye kadar, ne gôrmúşlúğún, ne de bilmişiiğın var. Memidik, yumşak, kurnaz, bilmiş:

-Yok, Sefer amca, yok, dedi.

-O adam tam Taşbaştı. İki gôzúmlen gôrdúm.

-Taşbaşsa bile, kôylúye ev ev dolaşıp, benim sôylediğim gibi sôyleyeceksin.

-Sôyleyemem amca, sôyleyemem, dedi.

-O adam Taşbaştı. Sefer:

-Sen benim yiğenim, canım ciğerim, kardaşım değil misin, sôyleyeceksin. Kôylúye bôyle sôyleyeceksin. Memidik:

-Ben koca bir' kôylúye yalan sôylemem, dedi.

-Sonra bana yalancık oğlu yalancık, derler.

Ôlúnceye kadar da adımı bôyle anarlar. Kimsenin yúzüne bir daha bakamam. Ben şimdi gidip de kôylúye desem ki, ışık mışık gôrmedim, ôyle bir adam da yok, o adam Taşbaş değildi, dersem, beni ôidúrúverir kôylú. Ôldürmeseler de bu kôyde koymazlar, bana ite bakar gibi bakarlar. Anam bile benimlen konuşmaz. Ben seni âok sevdim. Babamdan daha âok. Senin iân her bir şeyi yaparım ama, bunu benden isteme, iki gôzüm ônúme aksın ki, işte bu gôzlerle gôrdúm. Sen de gúnaha girme. O arkasında bir ışık ormanıylan, top top olmuş ışık ormanıylan dağlara doğru akıp giden Taşbaşoğlu Efendimizdi. Sefer: .

-Bana doğru sôyle, diye âıkıştı.

-Doğrusunu sôyle, Memidik. Sen yalan uyduruyorsun. Sonra yumşadı.

-Ben dúş gôrdúm dersen, ne icabeder ki... Ne kaybedersen ki Kôylú de sana hiâ bir şey yapmaz. Yavrum, sana sôylúyorum, sen bu sôylediklerini inkar etmezsen, hiâ olmazsa o ônúndeki adam o değildi demezsen... Hıdır Kahya soyu ôldú. Ben de ôldúm, sen de ôldún... Nasıl ôldüklerini, ôleceklerini Memidiğe bir bir anlattı. Sonra:

-Haydi bizim ôldúğumuzden geâtik, ya húkúmetin, ya kasabanın onuru, ya kôyümüzün gúl adı Hepimizi bir gún hapse atarlar. Tarikatın, Mehdilerin, húkúmetin bunlara ne kadar İbir dinsize kapılmış bir Âukurova kôyünün, âoluk âocuk, , karışık kızanıyla beş yıl nasıl hapislerde inlediğini anlattı.

-işte Memidik, kôylú Taşbaşa senin anlattıgın bu uydurma masaldan sonra kapıldı. Kôyún başına bôyle bir iş gelirse, Taşbaşı da asarlarsa, bunun hepsi senin uydurduğun bu masal yúzünden olacak. Belki de húkúmet bûtún kôyú yerle bir eder, yurdunu dağıtır. Duymadın mı, hani o kôyler gibi yapar. Bu da senin yúzünden olur. Fırsat elde iken, bir yalan sôyledim de.

Onu da demezsen dúŝ gôrmúŝúm de. Kôylúyú de kurtar, Taşbaşın kellesini de. Memidik, kendisine ônem verilmiŝ kişilerin gúveniyle, tepeden:

-Ama ben işte bu gôzlerle gôrdúm. Top top olmuş işik ormanının ônúndeki Taşbaş Efendimizdi. Sefer gittikâe sertleŝiyordu. Ônce tehdit etti. Onu hapislerde âúrúteceđini sôyledi. Salt, kôylúyú kurtarmak iain. Taşbaş fukarasının bu işte hiâ bir gúnahı yoktu. Onu da kurtarmak gerekirdi. Yazık değil miydi fıkaraya Bir kôy, bir kasaba iain bir âocuk, súmúklú bir Memidik hapislerde âúrúmúŝ, Muhtarın kulağı mı duyardı. Akrabadır diye, yúređi kôz kôz olup yanardı ama, elinden ne gelirdi

-Sôyleyecek misin, Memidik yavrum, ne dersin Kôyú, kasabayı, Toros úlkesinin onurunu kurtarmayacak mışın Memidik:

-işte bu gôzlerle gôrdúm, dedi.

-Ben yalan sôyleyemem. Dúŝ de gôrmedim. Yarasını gene aatı gôsterdi:

-Bu da dúŝ gôrmediđimin tanığı... Sefer sertleŝtikâe sertleŝti. Sonra kúfretmeđe, onu la . netlemeğe başladı. Sonra da onu ôlúmlle tehdit etti. Anasının biricik oğlu değil miydi, naŝıl kıyacaktı tatlı canına Memıauc ner şeyi g,uz.c aum

-Yapamam, dedi.

-Bunu ben hiâ bir zaman sôyleyemeyeceđim. Kellem gitse de... işte bu... Sefer yalvarmağa başladı. Ôlúler gibi yalvarıyordu. Memidiği yúceltiyor, kutsuyordu.

-Sen genâ bir adamsın. Ben geldim geâiyorum. Sen benim âocuğum yaŝındasın, işte bu Sefer senin ocağına dúŝtú Memidiğim. Senin ayaklanyın altını ôper Memidik, Sefer amcan. Ve de oğlunu ôldúrdúm ocağına dúŝtúm. Etme eyleme. Ne istersen yaparım. Ne istersen veririm, diye bitirdi sôzúnú. Memidik:

-Yapamam, diye bir tek sôzcúkle karşılık verdi. Şu beş paralık âocuğun bir tek sôzúyle hayatı kurtulacaktı. Ama namussuz oğlu namussuz dayatıyordu. Ne vardı sanki... Kôylú ona ne yapardı ki

-Korkma, diyordu,

-korkma. Kôylúden deĝil, Azrailden bile korkma. Arkanda daĝ gibi Sefer amcan var. Teklifler yaptı, onu everecek oldu. Mal mûlk sahibi yapacağını sôyledi. En sonunda Muhtarlığı devredeceğini de sôyledi.

Memidik gene:

-Yapamam, dedi.

Muhtar durmadı, sôyledisôyledi,yel kayadan ne anlar, âocuk Nuh dedi de Peygamber demedi.

Sefer baktı ki iyilikle bu âocuĝa bu işi yaptıрманın mûmkúnú yok.

-Yavrum Memidik, kendi dúşen ağlamaz. Bu sôzú hiâ duymuşluĝun var mı Áúrúk dişi sôkerler. Hiâ duymuşluĝun var mı Sôker atarlar. Kôtúlúĝe kôtúlúkle karşılık vermeli. Bu makbul sôzú de bilmişliĝin var mı Kan kam temizler. Bu da âok makbul bir sôzdúr. Yıkar gôtúrúr.

Duymuşluĝun var mı Karşındaki adamm canı senin .. o

-iw uil suiuur. şırmışiıĝm var mı Memidik başını topraĝa eĝmiş, yúzünde hiâ bir kıpırtı yok. Taş kesilmiş, Seferi dinliyor. Seferin de ôfkeden eli ayağı titriyor. Ve Sefer dúşúnúyor. Bir kocaman adamın hayatı şü bir parmak boyundaki súmúklú âocuĝun elinde, iki dudağının arasından âıkacak bir iki sôzcúĝe bağlı. O da nekes plmuş, sôylemiyor. O şimdi gôrúr.

-Ômer, diye bağırdı.

Sesteki ôfkeden, hişimdan Memedik korktu, búzúldú, başını kaldırdı, umutsuzcasma onun gôzlerine baktı.

-Buyur Aĝam.

-Ômer yavrum, bu Memidik kardaşımız, güzel Hıdır Kahya soyu can biraderimiz, bizim canımızı, senin, kendisinin, kôylúmúzún canını kurtarmak için iki tek sôzcúk sôylemeĝe razı gelmedi. Bu Memidik kardaşımız sana daha yakın akrabadır, ikiniz de âaĝdaşınız.' Biribirinizin dilinden daha iyi anlarsınız. Al Memidiĝi, gôtúr en âşaĝdaki odaya, orada konuşun. Ama dôĝús, kavga istemem. Hele gúrúltú hiâ istemem. Gúzel güzel konuşun, dedi Ômere bir işaret âaktı.

Ômer dışarı âıktı, elinde kocaman bir meşe sopasıyla geldi, sertâe, Memidiĝin kolundan tuttu:

-Yúrú bakalım, diye onu ocaĝın başındanâekti, kaldırdı.

-Seninle bir iki laf edelim bakalım, teyzeoĝlu. Meşe sopasını, ômerin sert halini gôrúnce Memidikte şafak attı. Gôzlerini Seferin gôzlerine dikmiş, ondan bir imdat bekliyordu.

Ômer, bir yandan onu aŝaĝidaki odaya súrúklúyor, bir yandan da dişlerinin arasından kúfrediyordu. Memidiĝin gôzleri daha Seferde. Can âikmayınca umut âikmaz. Bir kurtuluş bekliyor. Odanın kapışına gelince Ômer onu arkasından iâeriye ôylesine itti ki, Memidik odanın ortasında yere kapaklandı. Ômer, soĝukkanlı, vardı Memidi iunroad, m ômgf midigin s,t,na ind.rd,.

-re kapaklan Ômer die v gúcúyle W sopaS,.., MOTidik, sop indirdikâe kiz rd M.mi iboŝ gôzlerle ne oluyorfe.

:Ŗeyi anladı. Bedeni oy esme. s b hiâ gayret mú, gerâek

-Ulan soyu boklu, konuŝsana. Dúŝ mú, gerâek mi ôlúde ses var, Memidikte ses yok.

-Ulan ben de seni, buradan saĝ âikariŝsam. Ulan anam avradım olsun. Dúŝ mú, gerâek mi Taŝta ses var, Memidikte ses yok.

-Ulan kardaş, teyzeoĝlu, sen hiâ konuşmayacak mışın Az ônce yalanı atarken, yalanı atıp ocaĝımızı sôndúrúrken búlbúller gibi ŝakiyordun. Konuŝsana teyzeoĝlu. Nolursun konuş. Elini ayaĝını ôpeyim konuş, yoksa seni ôldúreceĝim. Ôldúrúp de Peri maĝaralarına gôtúrúp' atacaĝım leşini. Haydi kardaş, haydi teyzemin gúzel oĝlu, haydi yiĝidim. Nedir, altı ústú, dibi başı bir sôzcúk... Kôylúye varıp diyeceksin ki, ben dúŝ gôrdúm de gerâek sandım. Taŝbaŝoĝlu da diyecek ki kôylúye, bu deli oĝlan dúŝ gôrmúŝ. Ben evimde horul da horul, mişil da mişil uyuyordum, diyecek. Sen yalancı âikmayacaksın ki... Haydi kardaş, konuŝsana ulan. Konuŝsana it oĝlu. Konuŝsana uyuz kôpek. Bak, sen aynen bir uyuz ite benziyorsun. Kuyruĝu korkusundan palancının arasına kıŝtırmıŝ bir uyuz ite. Titriyorsun korkundan. Haydi kardaş, sôyleyiver nolur Bir tek sôz. Ôlúr músún Senin aĝzından âikacak bir tek sôzcúkle Hıdır Kahya soyu kurtulacak.

Yalan da sôylemeyeceksin. Dúŝ gôrmez mi insan Ulan yalancı, ulan uydurukâu oĝlu uydurukâu, ulan bir adamın arkasında bir işik ormanı olur mu O yúrúdukâe, şu karda kıyamette işik ormanı da onun ardınca daĝların doruĝuna yúrúr mú

-Konuşmuyor musun Ha, konuşmayacak mışın Ben de, ben de seni ôldúrúrúm kardaş.

Derini de yúzerim kardaş. iâine de saman doldururum arkadaş. Seni parâa parâa ederim, yiĝidim, teyzemoĝlu. Sen de beni bilirsin. Ne var yani, nolur sôylersen Sefer amcan iâerde, benim iâin ne diyecek, bir Memidiĝi yola getiremedi, diyecek. Benim de seni kıyık kıyiK eımcm Bwv.. kmca

demeliyim ki, ağızından söz getiremedim ama, al sana kellesini getirdim. Memidiği birden bir titreme aldı. Dişleri de birbirine kenetlenmiş ağılmıyordu.

-Ağızın mı ağılmıyor kardaş, ağızın mı Sana bir su vereyim mi Gitti bir su getirdi, taşı Memidiğin dudaklarına dayadı:

-İâ, dedi,

-haydi iâ. Su iyi gelir. Konuşmazsan, seni kaziğa geairirim, anladın mı Bôyle titreme, bilmem ne, para etmez. Aâ ağızını... Memidik bir iki kere' gayret etti, gayret ettiği halinden besbelliydi, ama ağızını aamadı. Ômer, dudaklarını araladı, taşı dişlerine değırdi, saâlarından tutup başını geriye attı, suyu ağızına dôktú, olmadı. Su dudaklarından âenesine, boynuna, ústúne aâğı aktı. Ômer:

-Vay anam avradını oğlan, sen ne inatâ bir pezevenkmişsin! Ben de bu suyu iairirim, ağızından da o sôzú alırım. Alamzamsam da seni sağ koymam. Ter iâinde kalmıştı. Memidiği sôyletmeği ôyle bir tutkuyla istiyordu ki... Bútún bedeni yalım yalımdı. Bu ne biâim adamdı, ne biâim bir deliydi ki bir sôz iân canını veriyordu da ağızını aamıyordu.

-Bak, ben senin ağızını nasıl aarım... ôteki odaya geati, eski bir kôr bıâakla geri dôndú.

Memidiğin dudaklarını aattı, bıâağı dişleri arasına sokmağa âaliştı. Memidik habire titriyor, ağızı bir túrlú ağılmıyordu. Ômer uğraştı, uğraştı, Memidiğin ağızı kan iâinde kaldı, bir túrlú dişlerini aatıramadı. Memidiğin ağızından boşanan kan gômleğini, ceketini, şalvarını bile kana boyadı. sesle: ujurau. Ağılamaklı bir

-Yani ne istiyorsun benden Memidik dedi.

-Neden sôylemiyorsun kardaş Kimden korkuyorsun Ben sana ne yaptım ki Sôyle be kardaş! Ben seni neden ôldürüyüm yani Adam ôldürmek iyi bir şey değıl ki... Haydi kardaş... Yalvardı, yalvardı, ne kadar yalvardığını Ômer de , bilmiyordu. Birden Memidiğin ústúne saldırdı, onu işirmağa başladı. Delicesine, kudurmuş bir kurt gibi Memidiğin neresi ağızma geerse orasını işinyordu.

Kendine geldiği zaman, Memidikte ses seda olmadığını gôrdú, korkuya kapadı. Bir ara ne yapacağını şaşırıp odada dolandı, durdu. Sonra âabucak odaya geati, bir kova suyla dôndú, kovayı Memidiğin ústúne boca etti. Heyecanla, gözlerini Memidiğin yúzúne dikip bekledi.' Memidik neden

sonra usulca gözlerini aattı, aaar aamaz Ômeri bir sevinâ aldı ki sonsuz. Hemen Memidiğin üstüne atıldı, onu ôpmeğe başladı:

-Kardaş, kardaş, diyordu boyuna onu ôperek,

-kardaş, kardaş, ôlmedin âok şûkûr. Ôlmedin ôyle mi Ôlmedin ha İyi ki ôlmedin. istersen hiâ söyleme. Bana ne. Belki de gôrdún... Taşbaşî ôyle gôrdún. Ben gúnaha girdim. Belki de âarpılışım. Kardaş, kardaş kusuruma kalma. Sana bir daha bir fiske bile vurmam. Sen yeter ki ôlme. Memidik gözlerini kapayınca Ômerin yúreği ağzına geldi. Bu Memidik ôlürse, onu eşek cennetine atarlar, en az, en az, bir on beş yıl verirdi. Bir de Taşbaşî ermişse o zaman kuru bir ağaâ gibi eli ayağı, tûm bedeni kururdu. Ermişlerin kerameti âoktur.

-Kardaş, Memidik kardaş, nolursun aâ gözlerini, o güzelce gözlerini. Seni bir daha hiâ mi hiâ dôvmem ki... Nolursun ôlme kardaş. Bekledi. Korku iâinde, yúrek âarpıntılarî iâinde... Gôzlerini solmuş, Kan İmu j, den sonra, Memidik gene gözlerini aattı, inlemeğe başladı.

Ômer sevinâle:

-Yaşsa bire Memidik kardaş, dedi.

-Sana bir daha elimi sürersem, elim kırılışın. Ôlmeyeceksin ya... Seni azat ettim. Odadan âıktı, Seferin yanına vardı. Soluk soluğaydı:

-Ôldú Memidik, dedi.

-Ôldú de şimdi azıçık dirildi, İki úâ tane soluk aldı. Bu sözlerin Muhtar üstündeki tepkisini bekliyordu.

Sefer gúlúmsedi:

-Şuna bak, dedi,

-şu koca herife! Arama da korkmuşsun be! Nedir bu halin Ben de, avur zavuruna bakardım da seni yúrekli bir şey sanırdım. Sana söyleyitn ki, oğlum Ômer, insan kişmi yeryüzündeki tek mil yaratıktan daha dayanıklıdır. Ôyle kolay kolay ôlmez. Âok mu dôğdún ômer telaşından, az önceki perişan halinden utanmış:

-Ôyle âok dôğdúm ki, úâ kere ôldú. Ağzını aamıyor' ki... Yalvardım, ayağını ôptúm, hiâ bir şey para etmedi. Ben de dôğdúm. Sefer gene gúlúmseyerek:

-Ômerim, yavrum, sen âok acemi bir uşaksın. Âokak bucağının uzatmalı karakol onbaşış olsaydı senin yerinde, bir avuâ iâi kadar da adam, İki dakikadn onu búlbúl gibi ôttúrúrdú. Ve yemin üstüne yemin ettirirdi. Sen daha âok acemisin arkadaş. Sitaj gôrmen gereklidir. Ve de benim yanımda

kurslara gitmen gereklidir. Haydi, dúş ônúme de gôrelim, şu taş yúrekli Memidiği... Memidiğin başucunda durdu,gúlúmseyerek baktı, sonra yúzu birden değişti, bağırmağa başladı:

-Alâak adam, alâak adam.ôldúrmúşşún âocuğu. i,wjı ooua ucmeuim mı jci Jcavga etmeyeceksiniz. Şimdi senin elini kolunu bağlatır, karakola gônderirim. Ôlúnceye kadar orada kalırsın. Yazık değil mi şu gencecik adama Ôldúrmúşşún fıkarayı. Ômer neye uğradığını bilememiş, gözlerini kırpıştırıp duruyordu.

Ômerin şaşkınlığım, bu şaşkınlığın altında kendisine doğru yúkselen ôfkeyi, kini gôren Sefer, Ômere gúlúmseyerek bir gôz attı:

-Be alâak, bu hale getirilir mi bu yavru Ústelik de akrabamız. Ne istersin Varsın sôylemesin yavru... Ne yapalun, bizim akrabamız canımız, dedik. Canınız âıksın, dedi. Ne yapalım ôyle olsun... Eğildi, elini başına koydu, saâlarığı okşamağa başladı:

-Vah vah, vah vah, ôldúrmúşşún yavruyu... Sen bunu âok kôtu yaptın. Arkadaş, ben kanun adamıyım, yasa bekâisiyim ve de anayasayı ben korurum. Ol sebepten yaptığın bu fiiliyattan ôtúru seni anayasamızın penâesine teslim ederekten inim inim inleteceğim... Hele bu âocuğun başına bir hal gelecek olursa ben da seni anayasa ağır cezasına vererekten idamlık húkmúnu tasdik ve talep eyleyeceğim ki, doğru, dosdoğru ipe gidesm... Ve evet, ve de' bôyle! Saâlarığı okşuyor, úzúntúsunu gôstermek iâin elinden gelen numarayı yapıyor, kıvranıyor.

Âocuğun gözleri kapalı olmasa, iki gôzünden iki damla yaş da dôkecek:

-Vay yavrum vay! Bu canavar seni ne hale getirmiş! Vay benim yúrekli, akıllı, iyi yavrum vay! Seni bôyle canavarların eline teslim etmemeliydim. Suâ bende. Suâun aşıl búyúđu bende. Beni aşmalı, beni ôldúrmeli Ômer yerine. O canavara bôyle gúl gibi âocuk teslim edilir mi A yavrum, yiğidim, yúreklam, sen de istediğini sôyleyiverydin ya... İâerde sôyleyeydin de, dışarı âıkınca inkar edeydin. Sende hiâ aicu yo, mu. . yer mi yavrum Ayağa kalktı.

Ômerin elinden tuttu. Sevinâ iâindeydi:

-Bu iş benim evimde oldu. Ben gene de ústúme bir mesuliyetâilik alamam. Sen benim evimi lekeledin. Yarın bu iş duyulursa, millet ne diyecek Diyecekler ki Muhtar evine âocukları âağırtıp, ôlúnceye kadar doğduruyor. Gene bağırmağa başladı:

-Sen benim şerefimle oynayamazsın. Ve de hiã bir zaman arkadaş. Haydi, ağızını gözünü sil açuğun ve de ilaã yaptır. Odadan ağıttı. Ômer de arkasından gitti.

Sefer:

-Bu it oğlu itte hiã bir şey yok. Akal öldüye vuruyor namussuz. Ômer:

-Sahi mi diye sevindi.

-Deli misin sen diye Sefer göğsünü kabarttı.

-Böyleleri Koca Halil soyudurlar. Hiã bir zaman başa ağıkamazsın. Attığın, dayak yanma kabır. Sence söylemeyecek mi

-Hiã söylemeyecek.

-Öyleyse şunun ağızını gözünü iyice sil.Sildikten sonra, azıcık paãavrayı yağa batır, ve sonra paãavrayı ayak parmakları arasına sıkıştır. Ômer:

-Anladım, dedi.

-Duur... Bu kadar değil. Bir de gazete kağıdı al. Onu da öteki ayak parmağı arasına koy, ateşle... Memidik kardaşın gözü hemen' ağılmazsa, ben de bir şey bilmem. Ağılmazsa da korkma. Bu gece, ölüsünü götürür Taşbaşın evinin arkasına atarsın. Belki kanunun yasağı yolundan bir şey ağıkarırız. Bu iş Taşbaş oğluzademize de bir gözdağı olur. Ateşledikten sonra bana haber ver. x. ,uua gıııı,C11I1UC su dolu bir kova, bir parãa bez vardı. Memidiğın ağızındaki yüzündeki, her bir yerindeki kanları sildi, kuruladı. Bu arada Memidik bir iki kere gözlerini ağı kapadı.

Ômer opu hem temizliyor, hem de:

-Duur, diyordu.

-Az sonra senin ananı avradığını... Azıcık bekle bakalım. Bekle de göresin ki, dünya kaã bucak! Vay uydurukãu vay! Vay Taşbaşın iti vay! Azıcık bekle hele. Bekle ki, neler göresin! Bekle ki, bu Ômer senin şu yalancı, orospu canlı başına ne getirecek! Bekle hele bekle! Cebinden bir paãavra ağıkardı. Yandaki sahanda azıcık gazyağı vardı, ona buladı. Gazete kağıdını da gaza buladı. Paãavrayı sağı ayağı başparmağı arasına soktu, kağıdı da sol ayağı.

Önce sağı ayağı, sonra sol ayağı ateşledi. Paãavra ve kağıt aynı anda parladı. Ômer bekledi. Hiã beklemediğı bir şey oldu. Memidik birden, gerilmiş bir yaydan fırlar gibi bağırarak ayağı fırladı, geri yere düştü. Yerde kıvrandı durdu.

Ômer hemen Sefere koştı. Sefer öteki odada bekliyordu. Bağırarak iãeriye girdi:

-Ne yaptın bu âocuğa gene, ne yaptın Ômer masum masum:

-Hiâ bir şey yapmadım. Bağırdı, ayağa fırladı, dedi,

-sonra da geri düştü.

-Aferin, ağzını gözünü temizlemişsin. İyi bu. Şimdi kaldır onu. Varsın evine gitsin, fıkara. Bir daha da evimde böyle şey istemem. Ômer, Memidiği elinden tuttu, ayağa kaldırdı. Memidik birkaç kere sallandı ama gene ayakta kaldı, kapıya doğru yürüdü.' Ômer:

-Vay, dedi,

-vay! Vay, anasını avradını! Demek Düş evine böyle sag semmci giuijwou... t w medin Demek sen Taşbaşın ermişliğini gördün Üstüne yürüdü. Sefer hemen elinden tuttu:

-Dokunma âocuğa. Evimde kavga dögüş istemem, dedi. Memidiği elinden tutup, saçlarını okşadı:

-Yiğidim Memidik, diye başladı.

-Sen düş gördün değil mi Memidik baktı ki post elden gidecek:

-Beni, dedi,

-bu ômere öldürtürme nolursun Sefer amca! Sefer:

-O sana bir şey yapamaz, dedi.

-Kellesini keserim onun. Düş gördün değil mi

-Bırak amca, bırak da ben anama gideyim. Her bir yamm sızım sızım sızlıyor.

-Vay yavrum vay! Vay vicdansız Ômer vay! gördün değil mi

-Bilmiyorum. Ben hiâ bir şey görmedim.

-Bunu köylüye söyler misin

-Söylerim.

-Kuran üstüne yemin eder misin

-Ederim.

-Ben de senin iki kara gözlerinden ôperim. Tuttu, Memidiği iki gözlerinden ôptü. Sonra:

-Kuranı getir de el bassın Memidik, dedi. Ômer hemen Kuranı getirdi.

-Gerçek değil düştü... Taşbaş değil, başka bir adamdı. Bunu yarm sabah köylüye söyleyeceğime, Kuran üstüne el basaraktan yemin ederim. Haydi söyle, elini de bas. Memidik:

-Söyleyemem, dedi.

-Vallahi amca, şu iki gözlerimle gördüm. Basarnam. Sefer başım salladı: ujuun. umerin elinden kurtulmak için yapıyordun... Gece sabaha kadar

bôylecene, Seferle Ômer, âocukla uğraştılar. Memidik bir túrlú, ôldú bitti, parâa parâa oldu da, Kurana el basmadı. Sabaha kadar yalvardılar, dôędúer, işkence ettiler, Memidik dediğinden şaşmadı.

Fırsat buldukâa Seferi inandıırmağa âalışıyordu:

-Arkasında bir işık ormanı... O kadar dayaktan sonra, Sefer ona sôyle, der demez, başlıyordu anlatmağa:

-iki gôzúm ônúme aksın, anam ôlsún ki bu' gôzlerle gôrdúm. Gece, Memidiğin anası iki kere Seferin evine gelip oğlunu sordu.

Sefer ikisinde de:

-ilk akşamdan geldi, dedi,

-masalım, gôrdúęúnú, dúşúnú anlattı, sonra da ben sansar tuzağına gidiyorum dedi, gitti. Eve hiâ mi uğramadı Âok güzel bir dúş gôr mús senin oğlun, karşılığini verdi.

Ocağın üstünde saâ var. Ev duman iâinde kalmış. Úâ kadın ônlerindeki tahtaların üstünde yufka aâıyor. Bir kadın da ocaktaki saâın üstüne yufkaları serip pişiriyor du.

Dumandan ôtúru kadınların gôzleri yaş iâinde. Saâın altından dumanla karişık yalımlar dışarıya fışkıırıyor. Pişen yufka, yanan un kokusu evin iâini almış. Bu koku ta uzaktan bile bir evde ekmek pişirildiğini belli eder.

Ev bugún dúęún evi gibi. Kadınların elleri, yúzleri, giyitleri un ve hamur iâinde.

Sefer bugún yataktan geâ kalktı. Âoktan beri yataktan bôylesine geâ kalkmamıştı. Demek ki bu gece sabaha kadar hiâ uyumamıştı. Gôzleri şis şis, yúzu kabarmış, sarı. Hava aâmıştı. Sefer dışarıya âıktı, yúzúnú yıkadı. Yeniden elindeki havluya yúzúnú kurularak iâeriye girdi. Evin iâini doldurmuş duman, gôzlerini yaktı.

-Tu Allah bin belasını versin, dedi.

-Şu ekmek yapma gúnú de... İnsan nereye gideceğini bilemiyor. Bu dumandan... 1, halde. Şu Memidik yúzünden bítún umutlan suya dúşmús, sevinci kursağında kalmıştı.' Ve de Taşbaş artık ermişler arasına katılmıştı. Onu tahtından bugúnlerde ôlúm bile indiremezdi.

Kôyún kutsal işiği olarıktan, kıyamete kadar yanacaktı.

Seferin iâinden acı bir kıskanâlık rúzgarı geâti. Bir insanın başına devlet kuşu dediğin işte bôyle konar.

Şu Toros kôylúklerinin hemen hepsinden seferberlikte, daha ônceleri, Yunan savaşı şıralarında âekirge kıtlığında birer ikişer ermiş âıkmıştı da, şu

Yalak kôyünden bôyle bir ulu kişi âikmamişti.

O şıralar kôyde, şimdiki Vurgun Ahmet olaydı, onu hemen ermiş yaparlardı. Hemen hemencecik yaparlardı. Ôyleyse şimdi neden Vurgunu seâmediler de Taşbaş seâtiler Vurgun Ahmet yarı âıplak, kardan, gúneřten yanmiş, sağliklı, gúâlú bedeni, búyúk, kara, kederli, búyúlu gôzleri, kıvır kıvır uzamiş kumral sakalları ile bu işe bu kôyde en uygun kişiydi. Taşbaş nereden âikti ôyleyse Bunca yıl, bunca kıtlıklarda, savaşlarda, ermiş âikmedi da bu kôyden, şimdi nerden âikti şu Memidik işi, ústúnde durulacak bir iş. Canını verdi de, ôlúmu seve seve gôze a!dı da túkúrdúđunu yalamadı. Taşbaşına hiyanatlık etmedi. Gôzlerinden yalan sôylediđi belliydi. Iřikli hikayeyi dúpedúz uydurduğu, sonra da bir jyice inandiği belliydi. Ônce Taşbaşm arkasında yedi top işik, sonra yirmi beş top işik... Sonra işik ormanı... Iřiklar gittikâe, Memidik yeniden her anlattıkâa âoğalıyor. Bereket ki sesi sadası kesildi, uzun bir súre ağzını kolay kolay aâamaz Memidik. Yoksa, Allah gôstermesin, her gún Taşbaşm ardındaki işik âoğala âoğala, yer gôk işiğa keserdi.

Ulan ne olurdu yani, ne olurdu Memidik, bir sôyleseydin, ben, ben yalan sôyledim deseydin! İşte o zaman Taşbaşın ayağı suya ermişti.' Memidúc beucı ae soyjeıuı. nu pm u. rakolun uzatmalı onbaşışının eline geceydi o, su gibi sôyletirdi. Memidik de kôyún ortasına gelir, yalan, yalan sôyledim diye basbas bağırıldı.

Ne talihsiz başı vardı şu Seferin. Bu işte her şey onun kôtúluđu iâin âalişiyordu. Adil, kôylú, akrabaları bile, yerdeki karınca, gôkteki kuş, sudaki balık bile sôz birliği etmişler Taşbaş karşışında yenilsin, beş paralık olsun diye onunla uğraşıyorlardı. Bu kadar gúcún karşışına bir insan akılda Eflatunu zaman, gúâte Zalođlu Rústem, kurnazlıkta ismet Pařa bile olsa âikamazdı.

Âıkça bile işte bôylece rezil olurdu.

şu Memidiğin ne suâu vardı da oğlanı bu hale, yarı ôlú bir hale getirmişti. O deli Ômerin eline verip de âocukcağzı âont ettirmişti. şimdi Kış İsmailin kızi, aşağıdaki odada oğlana tabiblik yapıyordu.

Memidiğin bulunduğu odaya girdi. Kış İsmailin kızi âocuğun başucuna oturmuş, onun başına işlak bez koyuyordu.

Sefer sordu:

-Gôzúnú hiâ aâtı mı avrat dedi. Kış İsmailin kızi:

-Aâtı, dedi úzúntúyle.

-Konuştun da... Ama çok yaşıyor. Su istedi, su da verdim. Ölmeyecek.
Sefer:

-Ne yapalım, diye oradan uzaklaştı.

-Kendi yaptın, kendi gördün cezasını. Ölse olur. Bu hikayeyi Memdik uydurmasa, sanki başkası uydurmayacak mıydı Böyle hikayelerin öylesine talibi çoktu ki... İnsanlar böyle hikayeler uydurmağa, uydurdukları hikayelere inanmağa, inandıktan sonra büyük bir esriklilik içinde başkalarına anlatmağa, onları da inandırmaya can atarlardı. Neylersin ki böyle bir uydurukluk insanoglunun huyunda var.' Aşkısca, kuruyasca huyunda var. şeydi. Bir köy, bir insanı kurtarmak için o da bir insanıyetlik yapsaydı, iki dudağının arasındaydı, söyleyiverseydi, ne yitirmiş olurdu ki, hiç.

İt oğlu it, olsun ve de bir iyice gebersin. Bugün hava açık. Belki kasabadakiler gelirler.

Günlerden beri şu hava nasıl gitti! iki adım öteni göremezsin. Her şey, her şey, hava bile ona karşı, Taşbaşıla birlik.

-Ulan herif gerâekten ermiş mi ne Hava açık olsaydı, kasabaya gidenler çoktan gelmiş olurlardı. Onlar da adam mı, ortalık cehennem olsa bile uş parmak öteni bile göremesen, mademki bir adamın yaşaması bir tek habere bağlı, insan ne yapar yapar da o haberi ulaştırır. Neyse, hepsinin alacağı olsun. iâeriye girdi, öteki odaya geçti. Yatağa bir girse hemen uyuyacaktı, içinde, yüreğinin şuracığında onu rahatsız eden, boğazını sıkkan bir şeyler vardı. Bir şeylerden, görünmez bir şeylerden korkuyor, ağır ağır tuhaf bir korku işliyordu içine. Bu yuttuğu korku ağışı kanma karışıyor, usul usul iliklerine kadar işliyordu.

Birden kendini toparladı. Taşbaştan bu kadar çok mu korkuyordu Bunu kendi kendine söylemeye utandı. Belki şimdi bile, istediği olsa, şu gidenler iyice bir haberle gelseler, şimdi bile şu Taşbaşın öneüne geçilirdi. Bu köylü milletin sağı solu belli olmaz. Bakarsın ki Adil gelmiş, onlara iyi davranmış, onlar da ikinci gün Taşbaşın ermişliği, Memidiğin, hikayesiyle alay etmeye başlamıştır. Bunu düşününce biraz rahatladı, içi aydınlandı.

-Nerde o günler, aaah, nerede o talih! Gene karanlığa, umutsuzluğa düştü. Ne Adil gelecek, ne de köylü bu adamın arkasını bırakacaktı.' Şu kadınlar da hep ekmek yapacak günü ters seâerler. Adam iâeriye giremiyor ki... Dumandan deli oluyor. Duvarın güne gelen yanına oturdu, başını yere eğip düşüncelelere aw. ouuUiit.

-Y , . . dúşerse, Taşbaş onu bağışlar mıydı Múmúnú yok bağışlamazdı. Ama iyi adamdı o. İyi adam ama, yedi yıl uğraşp da elde ettiği bir gúcú, ústúnlúđú insan melek de olsa kullanmazlık eder mi Taşbaşın iyiliği ústúne, kótúluđú ústúne dónúp dónúp dúşúnúrken, nedense iáinden geáti, başını kaldırdı, baktı. Gózlerine inanamadı. Ayağa kalktı, sallandı. Heyecandan tıkanıyordu.

Kasabaya giden Kôy Yönetim Kurulu úyeleri karşışındaydı. Mutlu mutlu, yüzleri seviná iáinde gúlúmsúyorlardı.

Sefer, onlara koştı:

-Söyleyin, diye bağırdı.

-Özúr dilemeyin. Neden geá kaldığınızı biliyorum. İyi mi, kótú mú haber Tıkanıyordu. Zekeriya:

-İyi, áok áok iyi, dedi, sonra ekledi.

-Bu yılki bütún borálar bağışlandı. Sen de kôyde Adil Efendinin vekilisin. Kôylú şimdi gidip Adil Efendiden istediği kadar mal alabilecek. İsterlerse Adil borá para da verecek. Adil dedi ki, bu dúkkanlar, benim neyim var, neyim yoksa Sefer Efendinin. Yalak kôylúsúnún emrinde. İşte bak! Şırtındakini indirdi, boháayı aátı:

-Biz aldık bile, dedi.

Sefer gözlerini boháadaki bezlere, basmalara dikti. Gózlerini kırpmadan baktı. Baktıkáa sararıyor, baktıkáa sararıyordu. Dudakları titreyerek:

-Áok şúkúr Allahıma, áok şúkúr Allahıtına, dedi.

-Bugúnleri de görecek, böyle bir aydınlığa áıkacak mıydım! Dôndú, evinin duvarı dibine gelince áómeldi, şırtını duvara dayadı, başını da elleri arasına aldı.'

-Áok. şúkúr, áok şúkúr, diyordu boyuna,

-yaradana áok şúkúr. Kasabadan gelen Kôy Yönetim Kurulu úyeleri de elleri arasına almışlardı.

Sefer bir süre böyle kaldıktan sonra, yayma başılmış casma şıradı, ayağa fırladı, iáeriye,Memidiğin yattığı odaya girdi, ústúne eğildi, şefkatle elini alnına koydu:

-Memidiğim, yavrum, dedi,

-senin ateşin falan yok. İyileşmişsin. Şimdi seni azat ediyorum.

O kôpek seni benim evimde azıçık hırpalamışsa kusuruma kalma. Benim haberim yok. Şimdi sana söylüyorum, bugúnden tezi yok, git kôye kırk bin tane yalan uydur. De ki, ben Taşbaşı Tekeá dağının başında ve de bilumum

Toros dağlarında arkasında yetmiş bin güneşle dolaşır gôrdúm de, gene para etmez. Haydi, uğur ola. Ne istersen sôyle. İki sôzle bir kasabayı, bir kôyú kurtarabilirdin. Nekeslik ettin. Şimdi sana kimsenin ihtiyacı kalmadı. Haydi, gúle gúle. Var git anana. Karışına dôndú:

-Giyinsin, hemen âkkip gitsin. Sôyle ki ona, anası onu kadir gecesinde doğurmuş. Yoksa, şimdiki haber gelmeseydi, ben onu ômerin elinden alamazdım, dedi.

-Hemen anasına gitsin Memîdik. Kôy Yönetim Kurulu daha duvarın dibine âmelmîş oturuyordu.

Sefer:

-Ağalar, diye başladı.

-Bu verdiğiniz muştú, muştularm en gúzeli. Şu dúnya, dúnya olalı, şu insanoğlu, insanoğlu olalı beri hiâ bir insan ve de hiâ bir zaman bôyle bir muştú almamıştı.

İpin altında ve de aşılmakta olan bir adama, sen aşılmayacaksın, var git evine deselerdi, o adam şimdi benim sevindiğim gibi sevinemezdi. Var olun, sağ olun... Ama arkadaşlar, size bir azıçık kúskúnúm. İnsan bôyle bir haberi alır da aynı gece, ne yapıp yapıp da Seferine yetiştirmez mi Zekeriya:

-Ammá velakin, dedi.

-Ammá velakin, kar' yollan ôrtmúş, kapamıştı. Tipiden gôzúnú aâip da iki adım ôteyi dişi Sefer Ağaya vereyim dedim. Úâ kere kar iâine, boğazıma kadar gômúldúm. Sonuncusunda az daha ôlúyordum, kurtardılar. Hakkın var, kusura kalma. Bu muştuyu sana kasabadan buraya uân kuş bile getiremezdi, dedi.

-Yoksa bôyle mutlu bir haberi... Sefer:

-Aldırmayın, olan oldu, biten bitti. Şimdi işe kôye âok usturuplu bildirmek, ôyle tadıyla tuzuyla bildirmek gerektir, dedi.

Zekeriya:

-Ôyledir, diye onayladı.

-Ôyle olmak gerektir. Sefer:

-Şimdi acele etmeden, beni dinleyin. Bu işe búyúk bir sôlen gerektir. Kôylú deli olacaktır duyunca. Taşbaşın bútún gayretleri yandı, suya dúştú ki, suyun dibine battı. Duydunuz mu, ermişliğini resmen ilan etti. Taşbaş. Gôrúr o. Ben ona ermiş nasıl olur yakında gôsteririm. Şimdi ben bu sôlen iân bir dana hazırlıyorum. Sizler birer keâiyle katılacaksınız. Bu, Allah bizi

bu beladan kurtardı diye. Allahımıza sunduğumuz kurbanımız olacak, hem de kôylúmúz bol bolamadı yemek yiyecek, et yiyecek... Şimdi kôylúye siz hiã bir şey söylemeyin. Yalnız avratlarınızı, akrabalarınızı kôyún iãine salın. Kôy getirdiğiniz önemli haberin ne olduğunu merak etsin. Merak etsin ki, meraktan âatlaşın. Ve de ben konuşurken, tüm kôylú ağzıma girsin. Haydi evlerinize. Keãileri, hemen bize gönderin. Yarın ôğlene yúce bir sôlen var. Kôy Yönetim Kurulu koşa koşa evlerine dağıldı. Aldıklarınđ karđlarına, çocuklarına bir an önce göstermek istiyorlardı. Sefer:

-Bekãibaşđ, diye bağırdı. Bekãi hemen karşısında bitiverdi.

-Duydun mu Yönetim Kurulunun dediklerini

-Bu bir...

-Öyleyse şimdi açık kôye. De ki, de ki... Ha... Sefer Muhtarımızın size bir muştusu var ki, hiã bir muştuya benzemez. Duyunca aklınızı oynatacak, deli divane olacaksınız. Ve de bu güzel muştuyu Seferimizin güzel dilinden' yarın sabah, gün işirken duyacaksınız. Yarın, sabahın ilk işıldarım bekleyin, diyeceksin. Bekãi bir koşu kôyún iãine gitti. Bu haberi vermese zaten âatlar, patlardı. Seferin söylediğini bir güzelce bağırdı. Sonra yeniden yeniden bağırdı. Bıkıp usanmıyordu. Akşam oldu, yatsı oldu, gece yansı horozlan ôttú, bekãi ev ev, insan insan söylüyordu.

Bekãinin bu coşkunluğu kôylúde merak uyandırmıştı. Bu gece ilk olarak, belki bir an iãin Taşbaşın maceralarınđ unutup, Muhtarın muştusu üstünde konuştular. Daha gün atıp, tan yerleri işimadan yediden yetmişe, bütún kôylú oradaydı, ômerin eliyle parãa parãa olmuş Memidik bile oradaydı. Ayakta duracak halde değildi, o başka. Anasına tutunmuştu.

Muhtar gırtlaiğim temizledi, gôğsúnú gerdi, sağ ayağını ône attı, başladı konuşmağa. Bu haliyle, dúşmanı büyük bir yenilgiye uğratmış kumandana benziyordu.

Adilin gönderdiği haberi ballandıra ballandıra, bire bin katarak anlattı. Anlattıkãa coşuyor, coştukãa anlatıyordu. Adil bu kôyún babası, kardeşi, dostu, her bir şeyiydi.

-ište böyle, diye, sözlerini ôğleye yakın bitirdi.

Şu ocakta pişen dananın, keãilerin parasınđ da Adil verecekti. Kimin hatırđ iãin Elbette kardeşi öz biraderi Seferin hatırđ iãin.

Kôylúnún sevincine diyecek yoktu. Muhtar sözlerini bitirir bitirmez kazanların başına úşústüler.

Bu slen Şimdi , c ye Kaaar go değil, beş köy yese tükenmez yemekler...' Sefer kalabalığın arasında Taşbaş arıyor, bir türlü onu bulamıyordu. Bulamadıka da kızıyor, söyleniyordu:

-Kırdım mı kanadını kolunu Taşbaş! Bitirdim mi seni Son hünerini de boşa aıkardım mı Aatla da patla, aatla da patla Taşbaş... Tam u gündür Taşbaşın evinin önüne bir ak kuş konmuş, kocaman bir ak kuş, kipişdamadan duruyor. Ak kuş iki kartal byklgnde var. Bu kuş ne TorosJarda, ne de Aukurovada Şimdiye kadar görülmüş değil. Bu ak kuşun bir gözü mavi, bir gözü altm sarışı.

Adilden haber gelir gelmez, ak kuş havalanıp gözden , kayboluyor.

-Hiş! Taşbaş olmasaydı da, Adilin o taş, o canavar yüreğini yumuŐatıp insan yüreği yapmasaydı...

-Adil Şimdiye kadar o Adil değil miydi

-Taşbaş Efendimiz bir soluk saldđ kasabaya aŐaęıya, Adil eriyiverdi.

-Bir gece bir ak güvercin donuna girmiş Taşbaş Efendimiz, varmiş Adilin penceresine konmuş.

Adil pencereyi amiŐ ki, ne görsün, orada bir ak güvercin durup durur, gözlerinden de ateş saar. Güvercin dile gelmiş, demiş ki Adie, eeey Adil, sen hi duydun mu Duydun mu ki Sakarcalığm kadđnları bir Aukurova aęaŐını bir anda toz ettiler Sen ki canını seversin, gelme Yalak köyüne.

I Sen ki, ocuklarığı seversin, bu yıl borlarığı bağışla, sen ki kasabanı seversin, köylü a aıplak.

Dkkanında ok mal var. Haber gnder ki gelip alsđnlar. Bu yıl ok pamuk toplayacaklar, iki yılın borcunu birden öderler.

-Sefer de zort atıyor.

-TaŐbaŐımiřm yüzü suyu hürmetine.

-Yüzü suyu...

-Taşbaş Efendimiz olmasa...

-Bu köyü yok bilin.

-Ak güvercin, yaım saan gözleriyle bir bakmiŐ ki Adile, Adil korkusundan altına iŐemiŐ. Ak' güvercine demiş ki, gnder Yalak köylüsünü, dükkanım da, canım da onların. Bunu duyar duymaz, sevincinden kanatlarığı aıřpmiŐ güvercin, köye uçmuŐ. Köyün üstüne muŐtuluk, sevin samiŐ.

-İŞte bu sebepten ağalar, analar, bacđlar, köylü u günden bu yana bir deliksiz uyku uyuyor ki, uyku derim sana...

-Taşbaş Efendimiz bu kôyde oldukâa, bu kôye hiâ bir musibet giremeyecek.

-Adil gelemeyecek.

-Salgınlar uğramayacak.

-Yılanlar yağmayacak.

-Toprak vermemezlik etmeyecek.

-Âiâekler aâacak, otlar bitecek. Toprak da bereketinden âatlayacak.

-Bu kôyün kadınları kışır kalmayacak.

-İkiz doğuracak.

-Bir de Sefer kabarır. Ben ettim bu iyiliği kôylúye, der.

-Nankôr oğlu nankôr.

-Taşbaş olmasa...

-Muzır oğlu muzır.

-Aaah Taşbaş Efendimiz olmasa... âilmiyor.

-Geâilmiyor ki, geâilmiyor.

-O Adil gelseydi de kôye, gôrseydi.

-Gôrseydi ki dúnya kaâ bucak, geldiğine de geleceğine de bin pişman olsaydı. Bútún bu, kôyde sôylenen sôzler, konuşulduktan birkaç dakika sonra, her zamanki gibi Sefere ulaştırılıyordu.

Sefer bu sôzlerden her birini duydukâa âileden âıkıyor, evin iâinde deli gibi dônüyor, kôylúye sôđ ha sôđ ediyordu.

-Amanın, boğuluyorum, su! diye bağırdı bir ara. Yetişin boğuluyorum. Yúzu mosmordu.

Dışarda tipi vardı, iki adım ileriye gôrmezdin. Yarı bir baygınlık geâiren Sefer:

-Yönetim Kurulunu âağır bekâibaş, dedi inleye4.rek.

-Taşbaş Efendimizin himmeti olmasaydı, ondan korkmasaydı Adil gelir altımızdaki âulu, ústümüzdeki yorganı alırdı.

-Eskiden aidiydi.

-Aş pişirdiğimiz tencereyi... Âorba kaşığını...

-Bir avuâ bulgurumuzu alırdı.

-Bir ekmeklik unumuzu...

-Avradımızın donunu' alırdı.

-Almıştı zaten. Kôy Yönetim Kurulu az bir zamanda geldi. Hepsinin ústúbaş kar iâinde kalmıştı. Sefer:

-Ben gidiyorum, dedi.

-Doğru Adile gidiyorum. Bu böyle olmaz. Bu köylü deli divane. Ben Adile gideyim ler, dedi.

-Etme, eyleme, köylü bu yıl ok ekti. Kimsenin akh başında değil, dediler.

-Etme eyleme! Sefer:

-Avratlar, gocuğumu getirin.

Gzlğm, başliğimi verin. Bir skca giyinip, hemen yola dşmeliyim. Gün geçirip, fırsat vermemeli zamana... Karları, Yönetim Kurulu yeleri yalvardlar yakardlar, Sefer onların sözlerini duymadi bile.

-Bu karda kyamette yola düşülür m Donar lrsn... Daha dereyi bile geemeden. Koca Halil gitti, döndü m Hsneyle Recep gittiler, dndler mi Gideceksen, hava aılsn da öyle git, dediler.

Sefer:

-Duramam, diyordu.

-Yüreğimin başını bir ateş, bir yalm sarmış ki duramam. Bu köylünün nankörlüğüne karş bugün Adile erişmeliyim. Kapdan hişimla kendisini dşariya attı, tipinin ortasına dald, az sonra gözden yitti.

Arkasından karları ağladlar, iğlik attlar. Kr Ismailin kzi ardnca bir zaman gitti, yerlere uzanp ayaklarına sarld. Sefer aldrmyor, görmüyor, duymuyor, yürüyordu.

-Taşbaşm yüzü suyu hürmetine ha Vay alaklar vay! Vay namussuz köylü vay! Ne yapsan yaranamazsn. O hızla Uzundereyi buldu. Uzundereden korkuyordu. Burasn knca tipi değil, isterse kıyamet kopsun, vz gelirdi. Ama Uzundere belali, yer, kanli yer.

Kulakları uğulduyordu. Sanki başının iine bir kovan ary doldurmuşlar. Tan yerleri işiyordu ki Oyuktaşa geldi. Tipi de azttka aztmşti. Duracağa da benzemiyordu.

..o 6ui uu aeş yaKmalc, tipinin durmasn beklemek gerektir, diye düşündü.

Dizlerinde g kalmamşti. İkcirkiktendi. Dizlerindeki bu kalan gle, mağarada dinlenmese, kasabaya ulaşamaz mıydı Kendini yokladı bu halle kasabaya ulaşamayacakt. Mağaraya doğru koşmağa başladı. Arkasından, tipi, krba gibi indiriyordu.

Mağarann ii yarasalarla doluydu. Salkm salkm aşlmşlard, iğrendi.

İindeki yalm da habire büyüyor,

-durma Sefer, yetiş Adile. Şu namussuz kôylúye gôster gôstereceęini, diyordu. Mağarada birazcık bile duramadı, hemen dışarda azıttıkâa azıtan tipinin kucağına attı kendisini.

-Demek ôyle ha! Demek bûtún emekler boşa! O Adil mi Korkak... Aŝaęılık! Taşbaş Efendimiz... Bir hayır bin musibeti defeder. Tipi daha azıtmazsa, bu akşam kasabada olmak gerektir. Ak kuş Adilin taş yúreęi... Gôrsúnler, pamuk olan yúrek, gene naŝıl taş olurmuş! Åabuk åabuk gidiyor, o bile yetmiyor, bazan koşuyor, koŝunca bazı ayağı kayıyor, yere dúŝuyor, kalkıyor, dúŝuyor, koşuyor.

İaindeki yalıım, kin, ôfke ağışı búiuyor, búiuyor. Sefer bu guále değil boraya, zelzeleye, ústúne gôkten bir deniz boŝansa, ona bile karşı koyar.

Şimdi tipi karŝıdan, yúzúne yúzúne vuruyor, ve Sefer yan yan, sağ yanını tipiye verip yúrúyor.'

-İşte beni bu hale getirdiler, diye sôzúnú bitirdi Memidik.

Taşbaşoğlu:

-O, arkasında işik ormanı olan adam ben miydim, iyi bak yúzúme, dedi.

Memidik, yandan yônden onun yúzúne bir iyice baktı, sonra kesinlikle:

-Sendin, dedi.

Taşbaşoğlu:

-ôyleyse sana bir şey sôyleyim, Memidik, dedi,

-ben o gece işte şurada, şu Ali kardasın arkasında, yatağımın iainde yatıyordum. Uyudum da, beni uykumda Kırklar alıp gôtúrdúler desem, o gece sabaha kadar da gôzúme uyku girmedi, iyi bak yúzúme, bir yanlıŝlık olmasın.

Başka birisini bana benzetmeyesin! Belki işikli adam senin åok uzağmdaydı da, benim gibi gôrdún. Memidik:

-İki adım ôtemdeydi, dedi,

-hem de tıpkı tıpkıŝına sendin, Elini uzatıp mintanının yakasını tuttu:

-işte bu Yúzúnden fiŝkırın yeşil işiktan dolayı olsa gerek. Memidik, Taşbaşın karşışında, ulu bir komutanın, bir evliyanın karşışında durur gibi saygıyla duruyordu. Gôzlerini yerden kaldırmıyor, arasıra, kaamamak, ona bakınca ulu bir dağa bakar gibi bakıyordu.

Uzun Aliyi åocuęun bu hali keyiflendirmiŝti. İainden:

-Ulan, diyordu,

-şu bizim Memet kardaş sahidin, ermiş olmasın işte åocuk gôzleriyle gôrmúŝ, ne demeye yalan sôylesin

-Memet kardaş, diye Ali, sesinde bir başkaldırma atılışıyla sordu:

-Memidik neden yalan sôylesin Belki Kırklardan birisi senin donuna girerekten onun gözüne gôrúnmústúr. Taşbaşoğlu:

-Ben de Memidik yalan sôylúyor demedim ki, diye ôzúr diler bir havayla konuştú. Memidik:

-Ben Memet dayımı ište bôylece, olduğu gibi gôrdúm. Hiå başkası olamaz. Ağlamsı ağlamsı, oyuncağı elinden, alınmışcasına konuşuyordu.

-O' Sefer bana dedi ki, Memidik, dedi, sana, dedi, eđer gôrdúđún adamın Taşbaşoğlu olmadığım sôylersen, dedi, sana iyi bir kız alacağım, tarla vereceğim, ev yapacağım, dedi. Ben de dedim ki, ište bu iki gözúmle gôrdúm, ben yalan sôyleyemem. Işık ormanının ônúndeki Taşbaşoğiuydu. Onlar da beni sabaha kadar dôđdúler. ište bu hale getirdiler. Neden ôldúrmedi ler bilmem. Uzun Ali Taşbaşa:

-Åocuk seni gözleriyle gôrmúş. Ne yapsın gôrmúşse,, yalan mı sôylesin diye sitem etti.

Memidik sôzú aldı:

-Vallahi Ali dayı, ište buydu. Ben neden yalan sôyleyim Bu Taşbaş dayımı bir gúnlúk yoldan gôrsem ta úzúntúsúnú belirtti.

-Dúş de gôrmedim. Etime bıåak soktum. Işte yarası. Bu, dôrdúncú seferdir ki, yarayı aåıp Aliyle Taşbaşa gôsteriyordu.

Taşbaş boynunu búktú, gúlúmseyerek:

-Ne yapayım, dedi,

-belki de haberim olmadan ermişlere karişmışım. Memidik onun úzúntúsúnú gôrúnce kederlendi:

-Belki de ermiş olmadın. Oradan bir yere gidiyordun, işıklar ardına dústúler, sen de arkana dônúp bakmadın. Işıkları da gôremedin. Ama bana yalan sôyletmeyin, ben ište şu gözlerimle gôrdúm, inanın bana. Bana yalan sôyletmeyin. Memidiđin sesinde korku, yalvarma vardı. Arada sırada iåinden geåiriyordu:

-Bunlar da Sefer gibi yapmaşınlar! O zaman Memidik dayanamaz ki... Oluverir. Yalan sôylese de şunlann elinden kurtulsa mı

-Bana yalan sôyletmeseniz iyi olur, dedi.

-Bana yalan sôyletirsенiz, ne geåecek elinize Taşbaşm yúzu gittikåe aşılıyordu:

-Başıma ne gelecek, senin bu masalın yúzúnden, biliyor musun Memidik dedi. Memidik:

-Ben ôlúrúm, dedi.

-Bir de siz dôverseniz beni şimdi, ben yaşamam, ôlúrúm. Nolursunuz dôvmeyin beni, ôidúrmeyin, yalan sôyletmeyin bana. îste bu gôzlerle gôrdúm.

-Taşbaşoğlu iâini derin' derin âekti:

-Aaah, dedi,

-Memidik, aah! Beni mahvettin. Ocağımı sôndúrdún. Yalan sôylesen de sôylemesen de... Memidik onun bu halini gôrúnce iyice korktu, telaşlandı:

-Bana izin veria de gideyim. Hastayım. Her bir yanıımı kırdılar. Kırdılar da un ufak ettiler. Ben anama gi vararak baktı.

Uzun Ali gúlúmseyerek:

-Git Memidik, dedi.

-Madem hastasın, anan da bekliyor, git aslanım. Demek değmeyecek, ôldúrnıyeceklerdi.

Elindeki değneğe âôke âôke, ayaklarını súrúyerek, bútún bedeni acıdan kıvranarak kapıdan dışarı âıktı. Acılarını unutmuş gibiydi.

Ali yúzúnú acılaştıırarak:

-Şu âocuğun haline bak, ne hale getirmişler fıkarayı! Sefer şu senin ermişliğinden dolayı âıldıracak. Bir korkuyor ki, korkusundan ôdú kopuyor. Şu âocuğun haline bak! Taşbaş:

-Kasabaya gitmiş. Gitmiş ki, Adil kôylúnún borcunu bağıslamasın. Gitmiş ki, gitmiş ki bu yıl kôylúye yiyecek vermesin. Kôylú benden biliyor. Bu kôylú de, dedi,

-deli vallahi. Ali:

-Bu Sefer de amma akılsız. Senin ermişliğin gôzúnú bu kadar dôndúrmese, bu adam bôyle, kendini mahvedecek işlere kalkmazdı. Akılsız Sefer senin ermişliğinin ônúne geâmek iâin elinden geleni de gelmeyi de yapıyor. Akılsız herif bilmiyor ki, bunun ônúne, sen de dahil, hiâ kimse, hiâ kimse geâemeyecek. Kôylú bir kere takmış kafasına. Memidik deseydi ki, benim şu anlattıklarımın hepsi yalan, hepsini ben canım istedi de uydurdum, siz de ahmaklığınıza doymayın, inanıverdiniz, deseydi, kôylúye vız gelirdi. Yahu Memet kardaş, diye gúlúmsedi,

-şu sende sahiden ermişlik olmasın Yoksa kôylú bir adamın ústúne bu kadar dúşmez. Taşbaşm iâinden bir tel cızzz etti:

-Ali kardaş, dedi,' yumşack,

-adamı sen de alaya kariyor başıma. Ali kızdı: a Sen deli misin dedi.

-Akliñi mi kaırdıñ Sefer korkusundan deli oluyor. Sen ermiş olursun da, şu dinsizin katli dört kitapta vaciptir diye fetva verirsin, diye korkuyor. Hem de böyle bit fetva vereceksin. Taşbaş:

-Benim başıma büyük işler gelecek. Eğer Sefer böylesine korkuyorsa, o ne yapar yapar da başıma bir iş gelirir, dedi. Úzgúndú. Durdu, dúşúndú:

-İşte şimdi anlıyorum. Şimdi şimdi anlıyorum, evime gelen silahlıların kimler olduğunu... Ak kefenlilerin... Ali:

-Ben de anladım, dedi.

-Şimdi anladım.ay anasını! Bundan böyle, geceleri hep bizde kalacaksınız. Bizde kaldığını da kimse bilmeyecek. Evde, dededen kalma bir de mavzerim var.

Beşli... Taşbaşoğlu:

-Başka âre var mı, Ali kardaş dedi.

Uzun Ali:

-Şimdi kasabaya gitti. işi karıştıracak. Senin, Mehdiliğini ilan ettiğini ona buna söyleyecek. Ya hapisaneyeye, ya da... Allah etmesin... seni göndertmeye âalışacak, dedi, iâini âekti.

Taşbaşoğlu:

-Her bir boku yiyecek, diye âaresizlikle sôyledi.

Ali:

-Belki ermişsin de bizim haberimiz yok. Bir dua et de şu namussuz kasabaya ulaşamasın. Kar altında kalsın, dedi, inanmış.

Taşbaşoğlu güldü:

-Adamı alaya alma allahaşkına, Ali kardaş. Ermişlik nerde, bizim gibi mendeburlar nerde! uzun ah:

-Kimbilir, diye iâini âekti gene.

-İnsan kendisini bilmez ki... Belki Allah yanında makbul bir yanın vardır. Yüreğin temizdir, hiâ kimseye kôtúlúk etmedin. Yedi yıldır da şu adamları dögúşúrsún. Salt kôyúnún iyiliği iâin. Sen bir dua et hele. Belki tutar. Taşbaşoğlu:

-Etme Ali, hiâ olmazsa sen etme! dedi.

-Benden ermiş olur mu Bu şırada iâeriye Hasan girdi. Yan yan, korkuyla Taşbaşa baktıktan sonra, yutkunarak:

-Baba, dedi,

-ben Ummahanla oduna gitmek istiyorum, anam izin vermiyor. Evde de odun kalmadı. Ali:

-Dışarda hava nasıl diye sordu.

Hasan úrkúntúyle Taşbaşa bakarak:

-Åok iyi, gúnlúk gúneşlik, karşılığını verdi.

-Gidin öyleyse... Hasan bir daha Taşbaşa bakıp, koşarak evden çıktı, dışarda, elinde balta, ip onu bekleyen Ummahanın yanına geldi:

-Gördüm, dedi.

-Taşbaşı gördüm! Erişmiş. Gözleri bir hoş. Babamla karşı karşıya oturmuşlar, hiş konuşmuyorlardı. Yola düştüler. Ormana doğru koşarcasına yürüyorlardı. Köyü çıkınca yavaşladılar. Hasan:

-Sefer çok korkuyormuş. Taşbaşm cinlerden bir ordusu varmış ki... Ohooo, kocaman bir ordu.

Cinlerin boyu, na şu kadarmış yaa, dizime kadarmış yaaa... Çok gúálúymuş cinler. Taşbaş demiş ki, ben cinlerime bir emredersem, şu dağ alırsın da öteki dağın üstüne koydururum, diyormuş. İstersem Muhtar Seferi, Adil Efendiyi alırsın da Teke dağının kayalığına asarım, oymuş. aen iş ne düşünürsün böyle Ummahan:

-Düşünüyorum ki... dedi, sustu.

Hasan:

-Ne düşünürsün, söyledene orospu, dedi. Çok sertti.

Ummahan aldırmadı.

-Düşünüyorum ki, senin o yalımlardagördüklerin. de cin olmasın! Hasan onun üstüne atıldı, saçlarını yakaladı

-Cin olur mu, domuz dedi.

-Düpedüz yalım! Yalım işte onlar. Ummahan:

-Bırak beni, diye saçlarım elinden kurtarmağa çalıştı.

-Cin değil, yalım. Hasan:

-Ha öyle söyle, diye saçlarını bıraktı. Ormana geldiler. Hasan gene o eski ateş yaktığı yere ateş yaktı. Gene gözlerini yalımlara dikmişti. Ummahan en iyi niyetiyle yalımlara bakıyor, yalımların izdiği hiş bir şekli kaçırmıyordu ama, bir şey de göremiyordu. Sonunda öfkelendi:

-Görmüyorum, görmüyorum işte, diye bağırды.

-Gözümü yırtarcasına açıyorum, kırpmadan da bakıyorum, gene de görmüyorum. Hasan yüksekten aldı:

-Göremezsin, dedi.

-Gôrmek iâin gôz gerek. Bunlar cin olsaydı gôrúrdún. Áúnkúleyin sen bir cadışın. Ummahan:

-Senin anan cadı, dedi. Hasan:

-Cadı olursa olsun. Varsın olsun. Benim anamsa, senin de anan, diye karşılık verdi. Ayağa kalktı, sertleê .vu., ucuı.

-oiaururum gittiğim yere bakarsan. Ummahan:

-Hiâ canım sıkma, diye, onu umursamaz, konuştı.

-Taşın altına bakmağa gidiyorsun. Sanki o taşın altım kôyde gôrmeyen kalmış gibi! Altında iki damar kôk var,, azıçık kara toprak var.

Bomboş ište. Hasan elini salladı:

-Azıçık bekle hele, bekle ki gôresin. Gôresin ki o taşın altından neler âıkacak, neler ki neler! dedi, dudaklarını lezzetle yaladı.

Koşarak taşın yanma gitti, kaldırdı, altına baktı, taş gene yerli yerince oraya koydu.

Ummahan:

-Nolursun, ben de bakayım, Hasan, dedi.

-Be senin bacın değil miyim Hasan yumşak:

-Gel bak, deyince, Ummahan onun boynuna sarıldı. Koşa koşa taşa geldiler. Hasan taş kaldırdı, dikti. Karşısına geâip oturdular. Sanki âok önemli bir şeyler oluyormuş gibi taşın yerinde, gözlerini dikip, ayırmadan bakmağa başladılar.

Bir süre böyle baktıktan sonra, Hasan ayağa kalktı,. taş yerine kapattı. Mutluydular.' Hasan Ummahanı elinden tuttu:

-Kalk Ummahan, akşam oluyor, dedi.

-Odunumuzu toplayalım. Soğuk da geliyor. Başka bir gün, bir iyice, sabahtan akşama kadar seyrederiz. Ummahan:

-Hiâ doymadım, seyrederiz, dedi.

Kôy gene kaynaşıyordu. Muhtar neden kasabaya gitmişti Bu ište bir kôtúlúk, bir bit yeniği vardı. Muhtar Sefer demişti ki: na haber yolladı ki, dúkkana ôyle eskisi gibi koca Yalak kôyünün teknil kadınları birikip gelmeyecekler. Bu yû giyitleri erkekler alacak. Dúkkanımın kapısında değil bir kadın, beş yaşında bir kız âocuğu bile gôrsem Yalak kôyünün hiâ bir adamına bir metre bez bile vermem.

Erkekler gelecekler, o da toptan değil. Bir gün on kişi, başka bir gün on beş kişi... Böyle böyle ğip alacaklar. Adil böyle istiyor, demişti. Ne demek

istemişti Bútún bunlar konuşuluyordu ama, kúåúk bir topluluk da sevinerek kasabaya gitmeğe hazırlanıyordu.

Bu iş biraz da kadınların ağına gidiyordu. Biraz da merak ediyorlardı. Adil bu yıl erkekleri kanduacak mıydı Fabrika yanığı, åúruk malları mı verecekti erkeklere Meryemce konuşa, hemencecik şip diye sôyler, Adil kadınlardan, kadınların onu parâalamasından korkuyor, derdi.

Adili iyi tanırdı, bunca yıl insanlar ústúne deneyi vardı.

Taşbaş da merak ediyordu. Sefer gitti kôylú de gidiyor. Adil bu iki arada ne yapacaktı Gece sabaha kadar, yúreğini temizleyip, Sefer kar altında kalsın, Adilin yanına ulaşmasm diye dua etti. Bu duası kabul edilir de, yolda Seferin başına bir hal gelirse, işte o zaman Memidiğın kendisini işıklar ónúnde gôrdúğüne inanacaktı. Kôylú me diyordu Ateş olmayan yerden duman åıkmaz diyordu. Eğer Sefer kar altında kalırsa, kendinde, ateşin harıl harıl yandığına inanacaktı. Ve de ermiş olduğunu kabul edecekti.

Acaba ermişler nasıl kişilerdi Bunu ilk olarak dúşúndú. Belki de tıpkı kendisi gibi insanlardı.

Her ne hal ise, yalanda belli olacaktı. Ermiş mi, değıl mi Geceleri Alinin evinde kalacaktı, ôyle karar vermişlerdi ya, Taşbaş dúşúndú taşındı, bundan vazgeâti. Kendi başı bir búyúk belaya girmesine girmişti. Kurtuluş yoktu. Varsın Alinin başı belaya girmesin. Sefer de gelip onu ôldúrürse ôldúrsún. Bakalım nasıl ôldúrecek Taşbaşın, o burnundan kıl aldırmayan, lanetler savuran ôfkesinden de bir iz kalmamıştı. Şimdi kadere rıza diyen bir derviş gibi mútevekkildi. Kendisi iâin åıkarılanlara uzaktan bir seyirci gibi bakıyor, gúlúmsúyordu.

Memidik yedi top işik hikayesini kôye yaydığı zaman gúlmús:

-Şimdilik arkamıza yedi top işik taktılar. Az sonra yedi top işik bir işik ormanı oldu. Tekeå dağının tepesinden gôge súzúldúk. Memidik sayesinde gôklerde uâup duruyoruz, demişti kendi kendine.

-Bu iş bununla, Memidikle kalsa iyi. Hele bekleyelim, bakalım daha neler neler åıkacak altından! Artık evinden dışarıya hiå åıkmıyor, eve de Aliden, Meryemceden başka kimseyi almıyordu.

Bôyle yapması ten, hükúmetten, deliler damından åok korkuyordu.

En zoruna giden, herkes ona bir tuhaf bakıyordu. Şôyle azıçık åekingen, korkulu, karardı búyúlú... Karışı, åocukları bile bôyle davranıyorlardı.

Taşbaşoğlu karmakarışık duygular içindeydi. Bir an geliyor ne olup ne bittiğini bir túrlú kavrayamıyor, sonra kendine gelince kendisiyle' kôylúyle alay etmeğe başlıyordu.

-Şu kôylú, ne deli kôylú, diyordu.

-Ocağınız yana adamlar, benim ermişliğim nerede, uğmuşluğum nerede En kúâúk âocuğunu âok severdi. Onu kucağına alır, saâlarını okşardı. Âocuğu kucağına alıp okşamak istedi. O, elini âocuğa uzatır uzatmaz,âocuk bağırarak kaatı, kendisini anasının kucağına attı.

Bu olaylardan az sonra kendisine geldi, yanına yônúne şoyle bir bakındı. Karışı, ôteki âocukları uzakta durmuşlar, búyúmúř gözlerle, şaşkınlık içinde, úrkúntúyle, búyúk bir saygıyla kendisine bakıyorlar. Bu ona bir dokundu ki... işte yapayalnız kalmıştı, ôfkeyle bağırdı:

-Siz deli misiniz dedi.

-Deli deli misiniz Siz de mi inanıyorsunuz o yalanlara O gún, bugúndúr hiâ evden âıktım mı Karda kıyamette, gece yarısı Tekeâ dağının başında ne iřim var Ôyle yúzúme pel pel ne bakarsınız Adam değil bu kiş gúnú, yaz gúnú âıkça Tekeâin başına, donar ôlúr. O kôylú iyicene kudurmuş, aklını oynatmış, siz de mi oynattınız İşte gôrúyorsunuz, adam gibi adamını. Ne işiğim var gôtúmde, ne de ormanım. O Memidik deli.

Hayal gôrüyor. Anladınız mı Bu kadar bağırmasına utandı. Ne oluyordu İştediği kadar bağırsın, hiâ bir şeyi değiştirmeyecekti ki...

Bu bağırmadan sonra durgunlaştı, alay etmeğe başladı:

-Erdim ben, diyordu.

-Bir iyicene erdim ki, ôyle u jti, saoh erkenden Tekeâ dağım sağ elime alıp gôtúrúyorum. Gôrmediniz mi Nasıl gôrmezsiniz, canım. Tekeâ dağını alıp gôtúrúyorum. Âukurovanın dúzúnún ortasına oturtuyorum. Âukurovahlar, sabah kalkıyorlar, gözlerini aâınca bakıyorlar ki karşılarında gôđe ağmiş gitmiş, ala karlı bir dağ. şaşıyorlar. Bu koskocaman dağı kim getirdi de koydu buraya, diye' Âukurovada kıyametler kopuyor. Kôylar, kasabalar bu dağı gôrmeđe koşuyorlar.

Sonracığıma, akşam olur, gún kavuşurkenTekeâ dağını sol elimin ústúne koyup getiriyorum, yerine koyuyorum. Âukurovalılar bir de bakıyorlar ki sabah gelen dağ, akşam olunca uâup gitmiş. Bu işe de âok şaşıyorlar. Ben de bu dağı Âukurovaya kimin taşıdığını hiâ kimseye sôylemiyorum. Bu yaptığı şaka, uydurduğu dağ masalı hoşuna gidiyor, hikayeyi anlatırken

gúlmekten kınliyordu. Ama karışının bu gúlmekten de bir anlam âıkardığının farkında değildi.

Taşbaşoğlu ôğrendi ki evde, bu şaka olsun diye sôyledikleri, sôyleyip gúldúkleri hemen kôye yayılıyor, ciddiye alınıyor. İşte bundan bir iyice úrktú, kızdı.

-Ulan kôylú, dedi,

-ne yaparsan yap beni hiâ bir zaman ermiş yapamıyacaksın. Kul Murtaza gibi deliler damına, Vurgun Ahmet gibi dağlara dúsmeyeceğim. Ôleceğim de bôyle olmayacağım. olur. Âól ova olur. Taşbaş Efendimiz demiş ki, ueimş m bu yıl bu kôje yılan yağıyordu. Dur, yağma ey kutsal yaratık dedim, yağmadı. Kadınlar doğurmayacak, kışır kalacaklardı. Etme ya güzel Allah dedim, vazgeâti. Adil Efendi gelmesin, demiş Taşbaş Efendimiz, gelirse múmkúnú yok yolda ôlecek, demiş Taşbaş Efendimiz. Benden selam sôleyin Adile, gelip de bizim kôye o tatlıca canından olmaşın, demiş. Bela bir gelince bin gelir. Toptan gelir. Evde şaka olsun diye sôyledikleri kôyde, bire bin katılarak:

-Etme eyleme avrat, tırnağına kurban olayım. Sana dedim ki bu kôy kudurmuş. Sen de mi Bizim başınıza bir hal getirecekler bu yalanlarla. Yoncalığın Kul Murtazaş gibi deliler damına...’ Sen de, ne olursun, bu yalan ocağına odun taşma. Ben ne ermişim, ne bir şey. Kadın hiâ konuşmadan başörtúsúnú aadı, başını onun ônúne uzattı:

-Ya benim yaram Elin değer değmez iyileşti. Bu da mı yalan dedi. işte bunun ústúne Taşbaşın eski ôfkeli hali ústúne geldi, kúplere bindi:

-Behey Allahın belası kan, diye bağırdı.

-Ben mi iyi ettim başını Meryemcenin ilacı iyi etmedi mi Gôzú kôr olaş kan. Demek ben ermişim ha Kadın:

-Başım... dedi.

Taşbaş:

-Başın yerin dibine batsın, dedi.

-Ônúndeki aalık başı iteledi.

Bu yalan ocağının birinci tutuşturucusu bu kadındı. Onun ônúne geâmeliydi ilkin. Ôfkesi indi, dúşúnmeđe başladı. Hemencecik de buldu.

Sakin sakin: nernalde ben iyice ermiş olacağım ki... ôyle değil mi, kan Kadın kıvanalı:

-Ôyle, kurban olduğum Memedim, dedi.

-Sen öyle bir ermişsin ki, yedi kat gôgún ústúne âikmişsin. Kôylúler diyorlar ki ermişler hiâ bir zaman ermişliklerinin farkına varamazlar. Taşbaş:

-Şimdi öyleyse beni dinle, dedi.

-Bundan sonra bu eve Ali kardaştan, Meryemce Anadan başka kimseyi almayacaksın. Olur mu Kadın:

-Olur ama, dedi,

-komşudur, nasıl git derim Taşbaş sözünü sürdürdü:

-Dışarda, kôyün iâinde benden hiâ mi hiâ söz etmeyeceksin.

-Soruyorlar. Sorunca da...

-Şimdi sana sôylüyorum, karı. Eğer benden sôz edersen iyidir, kôtúdúr, uyudu uyandı, gitti geldi, dersin, bil ki ben ermişim, seni âarparım, âont ederim. Gözlerini de âıkarırım, öteki dúnyada yerini Cehennem yaparım. Kadın korktu. Nerdeyse ayağına kapanacaktı:

-Etme bana bunları, Memedim, Efendimiz, dedi.

-Hiâ ağzımı aâmam. Taşbaş bu buluşundan kıvanâlı,

-ermişlik' işe yarıyor, dedi iâinden. Biliyordu ki artık kadın bir daha ağzım aâp, kendisi iâin bir yerde bir tek sôz bile sôyleyemeyecekti.

Taşbaş karışına ermişliğini kendi diliyle sôyledikten sonra, kadın iyice başkalaştı. Onun sesini bile duysa bütún bedeni úrpermeler iâinde kalıyordu.

Taşbaş gittikâe umutsuzluklara dúşúyor, hiâ bir kurtuluş yolu bulamıyordu. Kôyde onun ermişliğini isteme şey gelmez miydi ellerinden Gelmezdi. Bu azgın koylu...

-Varıp da Kırklara karışan Taşbaş Efendimiz, bu dúnya, bu alâak dúnya, bu pis dúnya daha yerinde duruyorsa senin yúzún suyu húrmetinedir. Yaaa, öyle ište, onun yúzünden yıklılmıyor bu dúnya. Ulu kimselerden, gôrúnmezlerden olan Taşbaş Efendimiz.

-Úâ gún, úâ gece evinm ônúnde ateşler yanar durur Yalımları altın olan kutsal ateşkr. Biz gôrmez, biz bilmezmişiz meğer. Oldum olası, anasından doğduğundan bu yana kutsal Taşbaş Efendimizin kutsal evlerinin ônúnde, hiâ sônmeden, kutsal ateşler yanar dururmuş. Bu ateşi kimler yakarmış Kırk tane ak elbiseli, yeşil sarıklı ermiş yakarmış. Bu ateşler yanarken, yaa, yanarken şu ulu bozkırdan, bozkırın ummanmdan... onun evine... Onun evine kimler mi gelirmiş Her gece bozkırdan, bozkırın karlarından, baharından, âiâeginden kimler mi âıkarmış Kimler mi Taşbaş Efendimizin

hizmetine gelirmi? Ak لباسlar giyinmiş, ak badem ââekleri gibi tepeden tırnağa ââek aâmış binlerce... Binlerce kızoğlan kız...Kızların başlarında yıldız gibi ââekler... Gelirler Taşbaş Efendimizin kapışına. Gelirler evinin önüne, gelirler kutsa1 ateşin yôresine,sabahlara kadar uâûsarak oynarlarmıŝ. Onlar oynarlarken, ak badem ââekleri gibi aâmış binlerce ergen oğlan da... gelirler... uâûsan' kızlara sarılırlarmıŝ. Her gee bozkırdan kopup gelen ak, işiklî ââekler kim

-Kırk ateşi yakanlar, sabaha kadar kırk ateşin iŝiđinde dônenler kimler .ix gctc, laŝoaŝ Efendimizin canı Cenneti âekmiş. Sen misin canı Cenneti âeken Gôzlerini aâmış bakmış ki, karşışında uzun kanatlı, úâ tane kızoğlan kız. Tutuvermiŝler elinden, yum gôzúnú Taşbaş Efendimiz, demişler. Az sonra da aâ gôzúnú Taşbaş Efendimiz, demişler.

Gôzúnú aâmış bakmış ki, karşı, ôz bir karşı sôyledi, bu Cennetten hiâ âıkasıım gelmedi diyormuş.

-Gecesi bile gündúz gibi. Her bir yeri işik iâinde. Yağ, bal, sût akar ovalarından, Kenan diyarından úste. Bir de akar suyu var, hep şarap olarktan akar. insanı, iâince esrúk yapar. Bir de dallan hep meyve dolu ağaâlar. Bir de hep bahar olurmuş, kişi yazı yok. Taşbaş Efendimiz demiş ki,oradan hiâ âıkasıım gelmedi.Kanatlı kızları âađırmıŝ, beni hemen kôye ulaŝtırın demiş. Az daha kalsa oradan aynlamayacakmıŝ. Kanatlı kızlara demiş ki, beni kôyúme âabuk ulaŝtırın. Ben orada olmayınca kôyúme yılan yağar, kôylúmún başına bir hal gelir. Beni âabuk ulaŝtırın kôye. Ben canımı Cennete atmış, kurtarmıŝım, neye yarar, kôylúm o perişan halde kalınca... Ol sebepten Cenneti, kôylúsú iâin bırakıp gelen Taşbaşımız...

-Taşbaş Efendimiz akşam buradan kalkıp, gece yansı Kabeye varıyor. Peygamber Efendimizin túrbesine yúz súruyor, sabaha karşı da kôye dônüyor.

-Bir de Taşbaş Efendimizin eli ayağı, túm bedeni yeŝillenmiŝ. Bahar âimeni gibi. Bu yeşili kim gôrúr Yúređi temizler, bir de âocuklar. Âocuk gibi arı insanlar.

-Bir gece, hani o ulu ceviz var ya, işte o, túm işik olmuş. Hani Sankızın Kazdađmdan getirip diktiği ceviz O gece gôz g7 karanlık varmış. Kar da yônünden âat diye bir şey ir âatırtı. Evd niŝlar ki, bir ulu ağaâ, súzúlup gelir. Súzúlmúŝ Efendimizin evi ¢ rumus.' şırada, .Bu atıŝtınyormu, Gúnbaú ' flhr gibi gdm yana bak oyarak vanmıŝ Taşbaş orada ôylene evi

ústúnde salınıp duaıar ederıçraT Efendimiz di g6rsún, ,e. rmuş ağzından...
Hep. y

-e k.pan,r kapanmazhavada 5: gına doğru ağmış, gitmiş. CHU ôylesine bir bal

- fendimiz bu bakm,5 ki, ônúnde ta kovanMl Jot balsúrmemiřkenbenbalyiyemem.

Yemek yemeğe de hiå bir muhtaålıđı kalmamış. Her gún ona Bađdattan bir tek hurma gelirmiş, işte Taşbaş Efendimiz her gún bu tek hurmayı yermiş. Bir tek hurma, ona yetermiş de artarmış.

-Varıp da Kırklara karişan Taşbaşım, sana kurban olayım. Eşiğine yúzúmú súreyim. Efendim, Sultanım, gúzelim. Bu kôy zelzeleden gitmediyse, senin yúzúnden... Otlar bitecek, åiåekler aåacaksa, ekinler başaklanacak, sular akacaksa, bahar gelecekse...

-Varıp da Bingôl dağlarına åıkan kim Taşbaş Efendimiz. Kôrođlunun ôlmez Kıratını bular aktan, hayat suyunu binbir pınar iåinden seåen kim Varıp da o suyu iåen, iåtikten sonra da suyun başında bayılıp, úå gún úå gece Bingôl dağının tepesinde kalan kim Taşbaş Efendimiz.

Ayıldıktan sonra da ústúnde bir bulut dolanan, geåtiđi yerlerde åimen yeşerten, åiåek aåtırtan, her ayağını attıkåa topraktan işik fişkırtan kim Bingôl dağından inerekten Kırklar mağarasına varan, orada yeşil libaslı Kırk ermiş, Kırk ôlmez tarafından saygıyla karşılanan kim Kırkların başının ayağa kalkıp da,

-hoş geldin. Bu makam senin makamındır, buyur, gel otur, diye yerini verdiği kişi kim Taşbaş Efendimiz.

-Tekeå dağının tam doruğuna perilerin saray yapıp da, hem de řıråadan bir saray yapıp da, buyur, gel otur Efendimiz dediği, Kırkların, ermişlerin başı kim Kim olacak. Taşbaş Sultanımız.

-Bútún bunlara gúlúp de: Bu namussuz kôylú benit ymåakgônúllú bir mis kişi' dan sevgúimiz kim Yerin gôđún, dinimin dıreg. Taşbaş Efend: aniz. I

-Kulun kurbanın olanı Taşbaş Efendimiz, diyordu Fatmaca Karı.

-Allah seni bir gônderdi bize, dertlere derman, yoksulluğa umut diye gônderdi. Nekes olma kurban olduğum. Nekes olma gúzel Allahımm adamı. Nekes olma Sultanım, gúzelim. Allah seni umutsuzlara umut, hastalara ilaå diye gônderdi. Sen de bilirsin ki gúzel Taşbaşcam, bu kız åocuđu yedi yıldır yatar. Hiå bir ocak, hiå bir hoca, hiå bir cindar para

etmedi. Āukurovanm Gōk Doktoru bile gōrdú, o bile para etmedi, gúzel Taşbaşcam. Tam umudum kapanmışken ište, o zaman Allah seni gōnderdi. Allah bu tıgara, bu yedi yıldır yataklardan āıkamaz kızm yúzüne gúldú de seni gōnderdi. Sen de Allahın emrini yerine getirmeyip, nekeslik ediyorsun. Ben biliyorum, Allah seni bu fıgara kızi iyi et diye gōnderdi. Sen de Allahm emrini yerine getirmiyorsun. İstersen getirme. O koca Allah gōzlerini iyicene aâmış, yakardan bakıyor. Bakıyor da senin bu kôtú hallerini gōrúyor. Sen de bu kızi iyi etmezsen, elindeki ermişliğini alıp Őkkeş Dağkurduna verecek. Nekes olma Taşbaşcam. Bu Fatmaca senin o gúzelce, pamuktan yumşacık da, gúlden narin elini Koyuver. Koyuver de Őu fıgara kızcağız da muradına eriversin, yiğidim. Ne eksilir hazinenden, elini Őu kızcağızın başına koyuverirsen Haydi Taşbaşcam, yap Őu iyiliği. Başını yukarıya kaldır da bak, sen gōrúrsún, koca Allahımız gúzel gōzlerini aâmış da sana bakıyor. Aâ kapıyı da dışarıya āık, Őu kızcağız yolunu bekliyor, kapıyı aâşın da Taşbaşcamız, elini başına koysun da bu dertten beni kurtarsın, diyor.

-Karıñ üstündeyim sabahtan bu yana. Ayaklarım úşúdu. Hasta kız da úşúdu, donacak. Donup da ölecek. Gún ôgle oldu, yıkıldı da gidiyor. Ne olursun gel artık. Ne olursun aâ kapıyı. Nekes olma, hazinenden ne' gider Fatmaca gún işırken, şirtında on sekiz yaşında kıziyla Taşbaşın evine gelmişti. Taşbaş onu ta uzaktan gōrmúş kapıyı kapatmıştı. Fatmacanın halini biliyordu. Kızi yıllardan beri hastaydı ve iyileşmiyordu. Taşbaşın ermişliğini duyan Fatmaca,

-ište, demişti,

-Allah kıziğim yúzüne gúldú. Derdine derman olarak Taşbaşcağı gōnderiyor. Taşbaş útüne āıkan hikayeleri bire bin katarak, kōyde aşkla şevkle anlatanlardan birisi de Fatmacaydı. Ve Taşbaşa dōrt elle sarılmıştı.

İşte bu Taşbaşca da, ermez olasınca, ermiş Taşbaşca da nekeslik ediyor, Şu elceğini kızin başına azıcık koymuyordu. Hem koymuyor, hem de dışarı āıkıp bir tek sōz bile etmiyordu.

-Ben fıkarayıñ diye mi yapıyorsun bu işi Bir zengin gelseydi kapma, sen de koşarak gelir, değıl elini súrme, onun hastasını kucaklarıñ. Sen bir ermiş kişisin, sōylesene, Allah indinde zengin fıgara var mı Ústelik de gúnahları āok olduğundan zenginler Cehennemde yanacak.

Onları Cehennemde malları yakacak. Herkes malının āokluđu kadar yanacak. Fıkaralara gelince onlar doğruca gMer. rsır ae ermiş olmuşsun, sen

bunu bilmez misin Taşbaşca

-Şu kızın başına elini sür de, bu yıl Åukurovada pamuktan kazandığımızın hepsini sana vereyim, istersen, bir tek ineciğim, Fındık inek var, istersen onu da sana vereyim. Etme bu nekesliği Taşbaşcam. Taşbaşoğlu iâerde, kadm dışarda, bôylesine konuştukâa deliye dônüyor, avaz avaz bağırarak iâin kendisini gúa tutuyordu. Bazı, kan beynine âıkıyor, kıpkırmızı oluyor, bazı eli ayağı titriyerek sapsarı kesiliyordu. Taşbaşoğlu iyi biliyordu ki, elini kızın başına bir súrse, bir daha kôylülerin elinden' ôlúnceye kadar kurtulamıyacaktı. Ama kadın da karın üstüne âôkmús, kızın yatağım da duvarın dibine sermiş, oracığa yerleşmiş, gitmiyordu. Gitmiyor, habire yalvarıyordu. a Taşbaşcam, kul kurban olduğum ermişimiz. Allahımızın güzel ermişi, elâisi, adı güzel Muhammedin ôz bir yoldaşı, ne olursun, aâ kapıyı. Sen de kapıyı aâmazsan, ben de bu kapıdan gitmem. Bir hafta, bir ay gitmem. Bu hasta kız da, ben de şu senin kapıda kar altında kain, buyar ôlúrúz. Sen de bunun altından kalkamazsın, ermiş Taşbaşcam. Aâ kapıyı, nolursun... Sonunda, Fatmaca kapıyı yumruklamağa başladı. Taşbaş artık buna dayanamazdı. Ôfkesini yenemedi, kapıyı hızla aâıp dışarı fırladı. Niyeti kadım kolundan tutup, uzaklara atmaktı. Kar üstünde iki insanın perişanlığını gôrünce ôfkesi indi. Tam bu sırada kadın da onun ayaklarına atılmış, âarıklarını ôpüyordu.

-Fatmaca bacı, diye inledi,

-vallahı billahi ben ermiş değilim. Bırak yakamı.

-Güzel sesine kurban olduğum, diye karşılık verdi Fatmaca.

-Güzel sesini duydum ya... Ermiş değilsen de ermiş olma, şu kızm başına o kutlu elini koyuver, nolursun...

-Ah, inanmıyorsunuz ki, ah inanmıyorsunuz ki ben ermiş değilim. Åok mendebur, åok rezil, dôt kitaptan koğulmuş bir mendeburum. Seferin dediği gibi, túrlú túrlú hayvanlarla cima ettim, hırsızlık yaptım, kızların ırzma geâtim. Bôyle bir adamdan ermiş olur mu Faunaca:

-Yalan, yalan, diye ayağa kalktı.

-Bunların hepsi yalan. Sen Allanın işiğî kadar temizsin. Ak paksın, kurban olduğum. Şu kızın başına elini bir koy, nolursun... İstersen o dedikleriyin hepsi ol, yeter ki elini kızın başına koy. Sana ne istersen veririm. İstersen beş tane horoz kurban ederim. Taşbaş baktı ki kadım elinden kurtuluş yok, hemen iâeriye kaatı, kapıyı da arkadan súrmeledi.' Faunaca onu elinden bôylece kolaycaık kaâırınca ôfkelendi:

-Senin gibi ermiş batsın da yerin dibine geâsin, diye kapıyı yumrukladı.

-Seni gavur oğlu gavur, seni din dúşmanı, seni domuz. O Allahımız da ne diye bôyle bir domuzu ermiş eder de milletin başına bela gônderir diye bağıрмаğa başladı.

Birden kendine geldi. Ermiş bir kişiyeye bôyle sôz sôylenir miydi Bôyle sôgûlúr múydú Ermişler nazlı olurlardı. Sabırlı olmak gerekti.

Korktu. Şimdi dili ağzının içinde kuruyup odun olacaktı. Ağlamağa başladı:

-Kurban olayım, kurbanlar olayım, beni bağışla Taşbaşcam! Nolursun Taşbaşcam! Olmadık işler ettim, sôylenmeyecek sôzler sôyledim, yiğidim. Ama sen de âok kızdırdın. Elini kızın basma koymadın. Bağışla beni. Bağışla tabanlarıyın altmı ôpem, bağışla... Sen de beni bağışlamazsan, ben de kendimi ôldürürüm. † _ .uiu1uu. âağıriyor, âağıriyor, hiâkinyordu.

Kôyún kadınları, âocukları, meraklı erkekleri âepeâevre Taşbaşm evini bir yeni ay biâiminde kuşatmışlar,, olanı biteni seyrediyorlar, sonunun neye varacağı merakla bekliyordardı.

Fatmacanın sonunda sesi soluğu kesildi, kapının ônúne yiğiliverdi. Uzun bir sessizlik oldu, belki yarım saat. Durmuş seyredenler ôylecene bekliyorlar, kimse Taşbaşm evine doğru bir adım atıp yaklaşıyordu. Ne konuşuyorlar, ne kıpırdıyorlar, ne de bir ses âıkariyorlardı. Bir kısmı âômelmiş, bir kısmı ayakta. Kendine gelen Fatmaca:

-Sen de bu kızın başına elini sürmezsen, beni de bağışlamazsan, ben de bu kapıdan ôlúnceye kadar gitmem. Bak, bak Taşbaşcam, bak bak havaya, boran kar geliyor,, boran kar... Bu gece bu kızları ben bu kapıda kalırsak, donar da ôlúrúz. Sen de Allah indinde bizim kanlımız olursun. Vırvır, boyuna konuşuyordu. Taşbaşoğlu iâerden, sanki bir faydası olacaktı gibi:

-Vazgel benden Fatmaca bacı, diyordu.

-Vallahi yalan, billahi yalan. İki gôzüm ônúme aksın ki ben ermiş değilim. Yalancıkıtan âıkariyorlar. Etme eyleme, dúş yakamdan. Hiâ bir faydası olmaz biliyorum.

-Ôyleyse sür elini hastamın, kızımın başına... Taşbaşla Fatmaca arasındaki savaş bôyle súrdú. Sonunda Taşbaş yenilgiyi kabullendi. İnatâ kadın aklına takmıştı bir kere, geceyi bu eşiklikte geâirecek, kız da kendi de donacaktı. İâinde sorumluluk duydu. Gerâekten bu iki kişinin kanlışı olacaktı. Bir de, belli belirsiz, kendine bile sôyleyemediđi bir merak duyuyordu.

Elini súrúnce, kız acaba iyi olacak mıydı Óyle bir haldeydi ki neredeyse ağlayacaktı. Kendisini vardı kapıyı aadı, kıza doğru eğildi, elini kızın başına koydu, orada bir zaman tuttu. Kızın saalarını okşadı. Gözleri doldu. İáinden geáirdi:

-Allahım, dedi,

-ne olursam olayım, şu kız inanmış gelmiş mademki, sen onu iyileştir. Dudaklarının kipiştişini gôren Fatmaca ayaklarına kapandı:

-Seni gönderene kurban olayım, Taşbaşcam, dedi.

-Seni Allah gönderdi. Kızımın yüzüne güldü de... Ayaklarını bıraktı, kalktı ellerine sarıldı. Taşbaş onun 'elinden kurtulup, eve kaadı, kapıyı súrmeledi. Ağır bir yükten kurtulmuşcasına rahatladı.

Şimdi artık, iyi olsa da bu kız, iyi olmasa da hastalar akını başlayacaktı. Ne yapmalı, bunun ônúne nasıl geámeliydi Fatmaca seviná iáinde kızını sırtladı, yatağı kucağına aldı, Taşbaşın kapışını bir daha ôptúkten sonra oradan ayrıldı.

Fatmaca oradan ayrılar ayrılmaz, Taşbaş dışarıya fırladı. Dışardaki kalabalık daha dağılmamıştı. Kalabalığa karıştı:

-Durun dağılmayın,' size bir iki sôzüm var, dedi. Kalabalık donmuşcasına, şaşkın, tuhaf bir yaratığa bakarcasına ona baktı kaldı. Taşbaş bu tuhaf bakışların ağırlığı altında bocaladı, kekeledi, terledi. Bir süre ne yapacağını bilmeden bir o yana bir bu yana yúrúduktan sonra, kendini azıcık toparlayabildi:

-Vallahi, dedi,

-ben hiá ermiş değilim. Benim iáin, soyum iáin áıkarılanların hepsi bir yalan.

Bakın hele, sizin gibi bir gúnahkar kulum. Ómrúmde namaz kılmadım. Gizli gizli orúa yedim.

Hayvanlarla cima ettim. Áukurovada pamuk hırsızlığı yaptım ki, Koca Halilden beter. Rakı da, şarap da iáitim. Irza da geáitim. Her bir boku yeyip, het ibir kôtúlúđu yaptım. Koca Halilden ermiş olur da benden tw wxmı uşsun aa isimize yarasın. Óylesi de bu kôyde var. Adı da Ókkeş Dağkurdu. Günde beş vakit değil, on vakit namaz kılar. Bir ay değil, altı ay orúa tutar. Allanın bir sevgili kulu.

-Kim áıkardı beni ermiş diye Arkamda yedi işık varmış da, uáuyormuşum da... Güldü:

-Bakın bakalım, nerede ışık Bakın hele... Bakın hele bakın: Işık değil, âöp bile yok. Beni bırakın. Yakamı bırakın. Sonu kôtú olacak. Siz beni seversiniz. Bana kôtúlúk etmeyin. Beni, bôyle giderse ya deliler damına atarlar, ya da mapusaneye gôtúrúrler. Ya da ipe âekerler. Yazık değil mi bana Konuştı, konuştı, konuştukâa aâıldı. Dôrt yanındaki kalabalık gittikâe búiúyordu. Duyan geliyor, duyan geliyordu. Evlerde kimse kalmamacasına Taşbaşın başına doluşuyor, Taşbaş, bútún inandırma gúcúnú kullanarak, kendisini yerin.dibine batırarak, konuşuyordu. Her sôzúnú de:

-Bôyle bir adamdan ermiş olur mu diye sorarak bitiriyordu.' Kôylúnún onu onaylamasını, amenna, bôyle bir adamdan ermiş olmaz demesini bekliyordu.

Kimsecik de ağzını aâmıyordu.

Gún kavuşuncaya kadar bôyle konuştı. Sôzúnú bitirirken mutluydu. Bôyle bir adama da bu kôylú ermiş derse desin! Kalabalığın iâinden geâti, evine yollandı. Donmuş kalmış kôylúler ona ôfkeyle, kinle baktılar.

Taşbaş bunun farkına varmıştı. Taşbaşla birlikte, aylardır yapıp donattıkları dúnýaları yıkılıp gidiyordu. Búiúlü, umutlu, güzel dúnýaları... Taşbaş evine girip, kapışını karanlığın yúzúne kapattıktan sonra bile kalabalık olduğu yerden kipir bir yel esmeğe başlamıştı. Ne yapacağını, ne edeceğini Dilemez, bu Taşbaş karşışında şaşırmiş kalabalık susmuş kalmıştı. Bozkırdan gittikâe hızlanarak esen yelin sesinden başka hiâ bir yerden âit âikmiyordu.

Bir ses, diri bir yaşlı kadın sesi yardıma yetişmeseydi, belki kôyún kalabalığı sabaha kadar burada, Taşbaşın evi yanında, kipişdamadan, bôylece durup kalacaktı.

-Siz deli misiniz, hangi ermişin ermiş olduğunu sôylediğini duydunuz Bunların hepsi ermişliklerini inkar ederler. Gônlú alâak kişilerdir bunlar, diyordu kadın.

Bu sôzler karanlıklarının ústúne bir ışık gibi döküldü.

-Kim gôrdú ki şimdiye kadar erişmiş erişmişliğini sôylesin

-Biz de amma deliymişiz!

-Taşbaşa inandık da gittiydik.

-Az daha günaha giriyorduk. Ve Taşbaşa karşı ağızlarından kôtú sôz âıkaranlar: Tôvbe tôvbe! Bin kere tôvbe! dediler.'

-Günahımızı bağışla. Sen bizi yanılttın Taşbaş Efendimiz.

-Sen şâşırttın bizi.

-Suâun yarışı bizdeyse, yarışı da sende, dediler.

Oooh, artık kurtulmuştu. Bu iştten bu kadar kolay kurtulabileceği de hiâ aklına gelmiyordu.

Canım, ateş olmayan yerden duman âikar mı Azıçık ermişlik bulsalar bir adamda hiâ yakasını bırakırlar mı onun, kôylüler O kadar konuşmuş konuşmuştu da, o kadar kendisini kôtúlemiştii de, o namussuz kôylüden bir tanesi âikip da:

-Sen kendini kôtúlıyorsun, güzel Taşbaşım, sen bôyle birisi değilsin, olamazsın da, dememiştii.

-Biz seni doğduğun günden beri tanırız, karda leke var, sende yok, dememiştii.

Kuzu kuzu dinlemişler, ondan hemencecik vazgeâivermişlerdi. Bugünlerde onlara bir ermişlik gerekti. Belki şimdiye kadar da bir ermiş bulmuşlardı. Bulamadılarsa, Yağmur Dedenin yatırında bir keramet bulacaklardı.

Yağmur Dedenin yatırını uzakta, bozkırla Toros arasına sıkışmış, kıraâ bir tepenin üstündeydi.

Yağmur yağmadığı yıllar bozkırın kôylüleri gelip ona horoz kurban ederler, ondan yağmur dilerlerdi. Yağmur Dede yalnız horoz 1C1 HUHaxiaillaiuwi Yağmur Dedenin âok işleri, efsaneleri vardı. Yağmur Dede bütün işlerinde bir başka Hızırdı.

Doğadaki bütün gúâler onun elindeydi. Karı o yağdırır, fırtınayı o gönderir, yağmuru o dindirirdi. Suları o taşırdı. Bir de bütün bozkırın bereketini o gönderirdi. Kıtık yılları, vay Yağmur Dedenin başına' gelene! Kúfúrún bini bir para. Yatırın önünde, dört bir yanında ağlayan, dögünen, ona alkış eden binlerce â kôylü...

Bu yıl neden Yağmur Dedeye sarılmadılar da, Taş başı seâtiler Ya Ôkkeş Dağkurdu, ya Yağmur Dede... Ne yaparlarsa yapsınlar, ne halleri varsa gôrsünler, Taşbaş yakayı ellerinden bir kurtardı ki, pir kurtardı.

Kôylü insanı canavara benzer. Az önce göklere âikarıp, Tanrıya eşt ettiğini, işine gelmeyince biraz sonra âamura batırır. Batırır da gôzúnún yaşına bakmaz. İnsan, bu kadar yúceltip, arkasına top top işiklerden bir işik ormanı takip göklere salıverdiği ermişinin yakasını bir iki sözde bırakıverir mi Vele bu sözleri söyleyen ermişin ta kendisi de olsa...

Taşbaş, yedi yıllık Muhtar Sefer savaşında bile, bütün yenilgilerine bu kôylü sebep olduğu halde bile onlara bu kadar kızmamıştı.

-Ben ırza geâtim, demişti. Bu kôylú ırza geâmediğini bilmiyor muydu
-Hırsızlık yaptı, rakı, şarap içtim, hayvanlarla cema ettim, demişti. Bu işleri yapmadığını kôylú bilmiyor muydu Bir tanesi âkkip da,

-kendine kara âalma, seni biz biliriz, dememi ş ti.

Ama her şeye karşı, ne olursa olsun, kurtulmuştu ya... Bir tanesi âkkip da böyle deseydi, kôylú onun yakasını bırakır mıydı! iyi ki söylemedi. Meryemce konuşabilseydi söylerdi.

Söylemek değil, kıyameti bile koparırdı, iyi ki konuşmıyor, iyi, iyi, iyi gitmişti işler.

Bir daha böyle bir bela da gelmeyecekti başına. Bu nu atlatmıştı ya...

Evin içi karanlıktı. Ocaktaki odunlar yalın veren cinsten değildi, için için yanardı bu odunlar.' Bu Toros etekleri kôyleri gene iyiydi. Hiç olmazsa ocaklarında ışık yapacak odunları vardı. Bir de ipitileri vardı, âam âirasından. Şu bozkır kôyleri odun bilmezdi. Odun yerine tezek yakarlardı. Tezeğin de yalını oJmaz. Bozkır kôylüklerinde gün kavuşur kavuşmaz, silme bir karanlık âôkerdi dünyaya. Evlerin içi dışı aynı karanlıkta... Hiç bir ışık karanlığı delmezdi. Bir Kúrt şairinin dediği gibi, bin yıllık mayalanmış bir karanlık âôkerdi gecelerine.

Âam âirası ışığı da ışıktan sayılmaz. Ne kadar yakarsan yak, uzun sürmez ki... Âırayı az yaksan ışık vermez, âok yaksan is bırakır. Işıktan sayılmaz. Yalnız Muhtar Seferin evinde bir gaz lambası vardı.

Karanlıktan yorulmuş Taşbaş:

-Avrat, dedi,

-bir iki âam âirası yak da, yüzünü görelim. Yok mu Kadın hiç konuşmadan kalktı, iki parâa âırayı tutuşturdu. Tutuşturdu ama, gene de birbirlerinin yüzünü göremediler. Taşbaş içinden geçirdi:

-O her gece evin üstünde sızúlúp duran ağaâ gelse de şu bacadan içeriye girse bugün. Ne güzel olur. Gelse de, bu güzel günde âor âocuk bir kere olsun birbirimizin yüzünü iyicene görsek. Kendi kendine güldü. Gelse de ışık ağacı evin üstünde dururdu. İçeriye girmezdi ki...

-Eeee, avrat, dedi,

-âok şükür şu ermişlikten de kurtuldum. Kôylüyle bir konuştum, bir konuştum, kendimi onların gözünden bir düşürdüm ki, onlar da baktılar ki böyle bir adamdan ermiş olamaz, yakamı bıraktılar. Bugünlük bıraktılar ama, şu bizim evin üstüne gelip her gece konan ışık ağacından korkuyorum. Bu gece gelir de, gene evin üstüne konarsa, onu da kôylú görürse, ouğun

âabam boşa gider, kôylú gene yakamı bırakmaz. Ben de iş te o zaman o kôylúye yapacağımı bilirim. Yok, yok, ne olursa olsun artık kôylú beni ermiş' yapmaz. Karışđ da kôylú gibiydi. Pel pel, başka dúnyalardan, şu Toros ormanından âkip gelmiş, gôrúlmelik bir yaratığa bakar gibi bakıyordu. Taşbaş karışđnın kendisine bir tuhaf baktığını biliyordu ama, bôylesine baktığının farkında değildi.

-Nah, sana, bire avrat, dedi gúlererek.

-Bu beladan da, deliler damına, eşek cennetine gitmekten de kurtulduk. Adil de imana geldi. Kôyú soyacağı yerde, ústelik borâ veriyor. Ne işler oldu bu yıl! Sefer de gitti gelmedi. şu Seferin gidişi hiâ de hoşuma gitmedi. Kôylúnún başına bir iş aâacak gibi. Bana ôyle gelip durur. Kızdı:

-Neden konuşmazsın, be kadın diye bağırdı.

-Dilini yılanlar mı yedi Kadın başım ônúne eđdi. Âocuklar da tıpkı anaları gibi bakıyorlardı Taşbaşa. Taşbaş bunların hepsinin gôzlerinde bir umutla karışık korku gôrúyordu.

Acaba kôylú ona bundan sonra doğru dúrust, eskisi gibi bakabilecek miydi Taşbaş bu sefer de işin kôtúye gittiğini yavaş yavaş anlıyordu. Bu işin ortası yoktu. Artık kôylú ona eskisi gibi olağan insan gôzúyle bakamazdı. Ya ermiş edip başına taâ takacaktı, ya da yerin dibine batıracaktı. Az ônce aralarından ayrılırken nasıl bir dúşmanlık âemberiyle âevrilmişti! Nasıl da iğreniyorlardı ondan! Bu duyguyu ta ciğerinde duymuştú.

şimdi ne olacaktı Yarın sabah kôyún iâine âiktiğinde kimse onun yúzúne bakmayacaktı. Ona sôgecekler, onu aşâğılayacaklardı. Onu hiâ bir zaman bağışlamayacaklar, ona kendilerini aldatmış bir dolandırıcı gôzúyle uvuuuu. jouluu umutlarının yikintişi olarak, en gúzel şeylerini ellerinden almış, âocuklarını ôldürmúş bir kanlı gôzúyle bakacaklar, gún geâtikâe de ôfkeleri artacaktı. Sonu da bir derede bitecekti.' Taşbaşın başı taşla ezilmiş ôlúsúnú bulacaklardı âobanlar. Ve cinler, periler ezmiş olacaktı bu başı.

Bir tek kurtuluş yolu vardđ bundan sonra, o da kôylúnún Taşbaşı adam yerine koymayıp, onunla alay etmesi... Ama Taşbaş biliyordu ki onunla kimse alay etmeyecekti. Keski ermiş olarak kalsaydı. Sôylediđi sôzlere bin pişman oldu.

-Ulan, diyordu kendi kendine,

-ulan eşek kafalı Taşbaş, bir gúnún beyliği beylik. Hazır kôylú seni ermiş yapmışken, ne der de ônúne geâersin Ulan eşek kafa, sen ne bilirsin kendinin ermiş olup olmadığını. Kôylú gôzúyle gôrúp iman etmiş ki sen

ermişsin. Ne der de önüne geâersin bunun îste o zaman da kôylú senin ağzına sjaâr, seni bu kôyde, bu dúnyada yaŝatmaz. Ulan eşek kafa, başına bir devletkuŝu konmuş ki, devletkuŝu derim sana... ôyle bir devletkuŝu ki ŝahın, padiŝahın, ingiliz kiralının basma konmaz. Kôylúlere de ki, şu Toros dağım alıp Áukurovaya taŝıyın de, alıp taŝırlar. Elinle yaktın, şu áúrúyesi dilinle yıktın, eşek kafa Taşbaş. Eşek kafa, eŝođlu eşek kafa! Gúnlerdir, kendisiyle, kôylúyle savaŝmaktan yorulmuştu.

-Aman, dedi,

-âekiyer kuyruğunu gitsin. Ne olursa olsun artık. İsterse gôtúrúp yarın sabah assınlar. Bu dúŝúnceye varınca, karanlık yúzú işıdı. Birden bütún bedeninde tatlı bir úrperme uyandı.

Yanına yônüne bakındı, âocuklar uyumuŝlardı. Dıŝarıdan gúrúltú geldiğini ilk olarak farketti.

Kalabalık daha dađılmamiŝ miydi Varsın dağılmasın kôpekler. Hem de aâ kôpekler. Gitti kapıyı sürmeledi. Bedeni gittikâe ilik ilik bir şehvete dalıyordu. Gúnlerdir, bu başındaki hengamenin iâinde, onu' unut muŝtu. Bir anda karışđ gôzúne ôyle guzeğ gozuKiu ju... Ama karışđ sahiden gúzel kadındı.

Gôzleri, kalâaları, hala diri memeleri ne gúzeldi! Gôzleri âekik, kapkara, derindi. Kadını arkasından kucakladı. Kadın âırpınarak kendisini onun elinden kurtardı. Fırladı, gitti evin ôteki kôŝesine sığındı. Taşbaş kadının yanma vardı. Kadın kôŝeye búzúlmúŝ tirtir titriyordu. Halbuki, eskiden Taşbaş ona sarılmaya gôrsún, kadın yumuŝar, erir, sıcacık olur, kendisini Taşbaşa her yanı, eti, kemiği, yúređi, her bir ŝeyiyle, aşktan iliklerine kadar işlanmıŝ verirdi.

Taşbaş bu durumun neden ileri geldiğini anlıyor:

-Kız sen deli misin, sen deli misin demekten başka bir şey yapamıyordu.

Karışının bu haline hem kızıyor, hem de seviniyordu.

Bir ara gúlmeđe başladı:

-Kız, dedi,

-peygamberler bile kanlarıyla yatarlar. Bütún ermişlerin, ermişler ermişi Hızırın bile karışđ vardı. Hem de karışđyle ôylesine âok yatarmış ki Hızır babamız, karı elinden elaman demiş de kaâmış. Peygamberimiz Efendimizin bir súrú karışđ, kırk tane cariyesi vardı.

Peygamberimiz de hepsiyle yatardı. Anladın mı Kadına gene sarılmak istedi, kadın gene âevikâe elinden kurtuldu, kapıya doğru kaátı.

-Kız, deli misin, deli misin sen Taşbaş karışi kaatıkâa aziyordu. Bir ara kadını tuttu, yatırdı, donunun bağıni kırdı, memelerini emmeğe başladı. Kadın bu haldeyken bile bir yolunu bulup elinden kurtuldu. Ama Taşbaş kadının peşini bırakmıyordu. Aralarında uzun bir' cebelleşme oldu, kadının eli ayağı âôzúldú, ağızi kôpúrdú. Cin tutmuş gibiydi. Kadın o haldeydi ki Taşbaş.

Ôlúyor sandı, kadını bıraktı, yúzu ne su serpti. Telaşla dört bir yanında dôndú. Neden sonradır ki kadın kendine geldi. Taşbaş da rahat bir soluk aldı.

IJNeydi bu başına gelen yarabbi Karışi onunla yatmı

-

-yor, âocukları ona yaklaştırmıyordı.

-Yahu karı, diyordu.

-Vallahi ne ermişim, ne bir şey. Allah senin gözünü kôr etmesin karı.

Sen deli mi oldun Kadına azıçık bir yeri dokunsa kadını bir titremedir alıyordu.

Sabaha kadar uyumadılar. Taşbaş sabaha kadar konuştı. Ama karışini bir túrlú ermiş olmadığına inandıramadı. Birkaç sözde koca bir kôyú inandırmıştı da, şu lanet karıyı bir túrlú inandıramıyordu.

Gún ağırır, kúâúcúk, el kadar pencereden iâeriye ışıklar sızarken Taşbaş dişini sıkıp:

-Aaah, bir ermiş olaydım. Aaah, olaydım o zaman gösterirdim sana. Seni âont ederdim. Dilini ağızında odun ederdim. Yetmiş yaşında karı ederdim seni. Hiâ bir şey yapmasam, o akılsız başının iâine azıçık akıl sokardım. Yazık ki ermiş değilim. Hiâ bir gücüm yok. Elimden ne iyilik, ne de kôtúlúk gelir. Dışarıya âıktı. Dışarıya âıkmasıyla iâeri girmesi bir oldu. Yúzu sapsarı kesilmişti.

Ondaki bu değışikliğı gören karışi korkuyla sordu:

-Ne oldu, ne var Taşbaş inler gibi:

-Hastalar, dedi.' Kadın dışarıya âıktı. Dışarda, duvarın dibine, karın üstüne yataklar serilmiş, birkaç hasta yatırılmıştı. İncecikten bir kar sepeliyordu. Aşağıdan, kôyún iâinden de kadınların, erkeklerin sırtında bir takım hastalar geliyordu.

Kadın sevinâle iâeriye dôndú. Yúzu mutluluk iâindeydi. Gözlerini kocasına dikip bekledi. Taşbaş gözlerini kúl bağlamış ocağı dikip kalmıştı. Neden sonra kendine geldi: I

-Şu hastaları iâeriye al, dedi.

-uene Demek ki gene... Kadın hastaları iâeriye aldı. Az sonra bütún ev yırtık, partal, pis pis kokan insanlarla dolmuştú.

Kimi úa kimi beş yıllık yatalak hastalardı. Kiminin yaşamasından umut kesilmişti.

Taşbaşoğlunun da soluğu iyi gelmezse, artık iyileşmelerinin hiâ bir mýmúnú kalmayacaktır.

Taşbaş ellerini kavuşturdu. Şıdkile candan, Allaha şığınarak, bu zavallıların cümle hastalıklardan arınmaları için dua etti. Teker teker her hastanın başında durdu, duasını yüzlerine úfledi.

O duasını úflerken hastalar gözlerini aâıp ona minnetle, sevgiyle, umutla bakıyorlardı. Taşbaş teker teker de onların saâlarını okşadı.

Hastaların sahipleri hediyeler getirmişlerdi. Taşbaş hiâ birisini almadı.

-Bana gelenler bundan sonra bir âimdik tuzdan başka bir şey getirmesinler, dedi.

-Yoksa dualarım Allah indinde kabul olmaz. Bir âimdik tuz bir yúksúđún yarđı doluşudur.

Meryemce, etekleri esen bozkır borasında, ak başörtúsú dalgalanarak kôyún iâinden koşuyordu. Kôylú bu sabah onun nereye, niâin koştuğunu biliyordu. Onun koştuğunu gören kadınlar, kızlar, gelinler ardına dústúler. Bir anda kôyún bütún kadınları kôyún alanında toplandı. Meryemce alanda durdu, başına toplanan kadınlara baktı. Her halinden belalı bir ôfkede olduğu belliydi. Yere eğildi, karların arasından bir ağır âinke taş aldı. Ôteki kadınlar da eğilip âinke taşları aldılar. Genâ kadınlar bu taşlarla kucaklarını doldurdular. Meryemce Seferin evine yöneldi. Ôteki kadınlar da. Hiâ birisinden âit âikmiyordu. Durgun, dalgasız bir suya benziyorlardı.

Meryemce bütún hızıyla gitti, Seferin evinin kapısına abandı. Arkasından da kadınlar... Kapı aâılmadı. Sefer onların böyle hızıyla gelişlerini görmúş, kapıyı sürmeledikten sonra bir de arkasına kocaman bir kútúk dayamıştı.

Uzun bir süre kapıyı zorladılar, kapı gene aâılmadı. Baktılar ki ôyle oldum olası guâle kapı aâılmayacak, âe kildiler, kapıyı taşlamaya başladılar. Seferin evinin ústüne yağmur gibi taş yağıyordu.

Sefer iâerde, mavzeri elinde bekliyor, ôdú patlıyordu. Mavzerde beş tane mermi var. Bir anda ôldürse ôldürse, beş tanesini ôldürürdü. Karınca súrúsú gibi kadın. Geriye kalanlar da, onu âocuklarım, karlılarını un ufak ederlerdi.

Evi taşlama ôgleye kadar bôylece súrúp gitti. Kapı iyicene kırıldı, sonra da aâıldı.

Kapı aâılınca, Sefer canını dişine takip, elindeki mavzeriyle dişari âıktı, kendini kapının sol yanındaki duvann arkasına attı. Túfeğin namlusunu kadınlara doğru âevirdi. Hiâ kipişdamadan, duvarın siperinde, túfeğin arkasında uzanmış duruyordu.

Seferi bôyle, her şeyi gôze almış gôren kadınlar da, ellerinde taşlan kalakaldılar. Ve gözleri Seferde, ondan kúaúcúk bir kipişdama bekliyorlar. Ve Sefer durumu iyice bildiği iâin taş kesilmiş, hiâ mi hiâ kipişdamıyor. Gôzlerini bile kipişmiyor, dersin. Ôlú gibi.

İkinci oldu, ne bu yanda en kúaúk bir kipişti, ne de yapamıyorlar. Can pazarı.

Sefer batmakta olan gúnú bekliyordu. Yúreği kút kút atıyordu. Kafası apaydınlık, her şeyi en ince yerine kadar dúşúnuyordu. İâinden,

-inşallah inşallah bir kipişti olmaz, diyordu.

-Gún batıncaya kadar bir şey olmaz... ôlúmú bir pamuk ipliğine bağlıydı şimdi. Şimdi gôkten âiğlik âiğliğe bir kuş súrúsú geâse, kadınlar, başlarını kaldırıp ona baksalar, elindeki túfeği múfeği dinlemezler, gelir onu parâalarlardı. Bir gôkgúrúltúsú, bir boran, bir kôpek sesi onları şimdiki durumlarından alabilirdi.

Sefer bir kipişti olmasın diye yúreği ağzında, habire dualar okuyordu. ' Bir genâ adam olsaydı Seferin yerinde, elindeki túfeğe güvenip kadınların üstüne ateş ederdi.

Sanırdı ki, o ateş edince kadınlar kaâacaklar. Sefer bilirdi ki tam bunun tersi olur. iâlerinden biri ikisi vurulsa da, beşi onu ôlse de, kaâacakları yerde üstüne yúryebilirlerdi. Zamanı, koşulları bilirdi. Belki de bir kurşunda kaâarlardı. Ama âoğunluk yúrúrlardı. Kalabalığın bôyle kinli işlerde kurşundan dôndúğú az gôrúlmúştúr.

Arkada, iâerde, bir kedi durup durup miyavlıyordu.

Bereket ki kadınlar kedi sesini duyacak kadar yakında değıllerdi. Seferi deli ediyordu bu ses ama, bir túrlú de, şunu susturun, diye seslenemiyordu.

Karşidaki kadın topluluğu keskin bir kılıçın ağzına benziyordu. Gittikâe de búyuyordu kalabalık. Kadınların boyları da uzuyordu.

Bir horoz ôtse, bir kôpek havlasa, iâerlerden bir erkek gelip seslense işi tamamdı.

Bu erkeklere de ne olmuştı Neredeydiler Kadınları salıverip ortalığa, kendileri eve saklanmışlardı demek. Bir erkeğin gelip de kadın topluluğuna bir şey söyleyemeyeceğini biliyor.

O yünden yüreğini sağlam tutuyordu. Bir one gelmesi kadınları harekete geçirebilirdi. Sefer yay gibi gerilmiş, bir güneşe, bir karşısında gittikâe büyüyün, devleşen kadınlara bakıyordu. Kadınlar gittikâe donuyorlardı. Ona öyle geliyordu ki, işte şurada, evinin önünde şu kadınlar Tekeâ dağının kayaları gibi donup kalacaklar.

Gün aşağı doğru sarkıyordu. Sefer sabırsızlıktan âatlıyordu.'

-Haydi kardaş, haydi güzel güneşim, aslanım, batıver, diyordu.

-Haydi bat! Tepeden tırnağa ter içinde kalmıştı. Bu soğukta, bu ayazda.

Elinden gelse, şu inmekte olan güneşi Tekeâ dağının arkasına âekip indiriverecekti.

Şu kadınların önündeki, bir kaya parçası gibi dimdik, kaskatı duran Meryemce güneşin batışına seyirci mi kalacaktı Böyle donmuş mu kalacaktı sonuna kadar Gün batmadan mutlaka bir şey yapacaktı Meryemce. O gözünü daldan budaktan sakınmazdı. Sakınmasın domuz kan. İlk kurşunu, hem de alının ortasından, o yiyecek.

Meryemce de ilk kurşunu kendisinin yiyeceğini biliyordu. Biliyordu da bir türlü kipişdanamıyordu.

-Allahım, diyordu,

-Koca Allahım, yüreğime azıçık gúa ver. Gúa ver de şunun üstüne yürüyüm. İsterse yürürken beni vursun. Bir yürüyebilse, biliyordu ki Sefer kaâ kadın öldürürse öldürsün, gene ondan, çocuklarından, karlılarından, evinden bir parâa bile kalmayacak, toz olacaktı. Belki de onlar üstüne yürürken, Sefer korkusundan elini tetiğe bile dokunduramayacak, bir tek kurşun bile sıkamayacaktı.

Akkışrağm kadınları ırzlarına geçen Beylerin üstüne yürümüşler. Adam âekmiş mavzerini, bir hendeğe yatmış. Kadınlar korkmamışlar, yürümüşler üstüne. Bey bir tek bağırarak kaâmağa Daşlamış. js.aumıaj uo. 01 şip, bir anda parâalayivermişler.

Seferin nerdeyse soluğu kesilecek. Gün geldi Tekeâ dağının başına oturdu. Bir türlü aşağı inmek bilmiyor. Tepede oturdu kaldı. Karlara kızılık vurdu. Karşıdaki kadınlar daha büyüdüler.' Şimdi yarım aydınlık iâindeler.

Sefer bir ara Meryemceye daldı. Bu kadın kendisine neden bu kadar kin bağlamıştı Bu kadın her bir şeyi görüyordu. Bin gözü vardı. Birden farkına

vardı ki güneş batıyor. Dışarda kızarmış incecik bir parçası kalmış. Batıyor, batıyor... Bu Meryemce olmasaydı, bugün bu kadınlar yúrúmezler miydi Yúrúmezlerdi. Hayvanlar bile baş isterler. Hele insanoğlu hiş başsız olamaz.

Bu canavar Meryemce, kan iâici Meryemce... Batıyor, batıyor... Battı! Kadın kalabalığı bir alaca karanlık iâinde kaldı. Sefer, kendisini tutmasa, daha tehlikenin durup durduğunu bilmeseydi havaya fırlar, şakır şakır gôbek atardı.

Bir ara boğulur gibi oldu. Korktu. Bayılıyor muydu Kesik kesik, ústúste soluk alıyordu. Ağır ağır da kendine geliyordu.

Kadınlar gittikâe karanlık iâinde kalıyorlardı. Onlar kipişdamadıkâa, dağılmadıkâa, kadınlar onu gôrmüyorlardı ama, hissederlerdi. Onlar dağılmadıkâa tehlike ve de berdevamdı! Kalabalık iyicene karanlığa kariştı. Sonra ince, ôlgún sesler gelmeğe, karanlıkta kipişdamalar olmağa başladı. Sonra kara súrúnen yalın ayakların boğuk sesleri geldi. Az zaman sonra da orada, evin ônúndeki alanda kimsecikler kalmadı.

Sefer:

-Yarabbi! Sana âok şúkúr, diye ayağa kalktı. Elleri 16 ucu yatırında beş tane telli horoz kurbanım olsun. Gôzlerini kıştı, donup kalmış kadın kalabalığının az ônce boşalttığı alana baktı. Ortalıkta hiş bir karartı falan yoktu. Demek ki, hemencecik dağılıp gitmişlerdi. Bir incecik karartı sallanıp duruyordu alanda ya, insan' olamazdı. İncecik, sallanan karartıya baktı baktı, karanlıkta bir şey seâemedi.

-Bakmaktan, gôzlerim ôyle bir yorulmuş ki... diye iâinden geâirdi.

-Bir tek kadın Bir tek kadın... Varsın kalırsa kalsın, dedi.

-Ne gelir ki elinden. Fıştınayı atlattık. Halbuki Meryemce olduğu yerden kipişdamamış, değneğine dayalı, orada ôylece kalakalmış, dağılıp giden kadınların gittiklerinden bile haberi olmamıştı. Bu yenilginin suâu túm kendinin ústúndeydi. Azıcık daha yúrekli bir kadın olsaydı, tatlıca canına kıyabilseydi, şimdi Seferin yerinde yeller eserde.

Sefer şimdi, hemen şimdi gidip Yağmur Dede yatırına telli kurbanını kesmek istiyordu. Hemen, bu karlı, bu soğuk gecede gidip... Ama bunun múmkún olmadığının da biliyordu, iâi iâine şığmıyordu.

Kôylú kadınların bu tam yenilgisiydi. Bir daha bôyle bir topluluk onun ústúne gelebilecekti! Bir insan yenilirse bir daha, bir daha gelirdi... Kalabalık yenilirse, bir daha bir araya gelmesi âok zor olurdu.

Sefer bu beladan yakasını kolay kurtarmıştı. Eşeklik etmişti. Hem de eşekliğin büyüğünü etmişti. Taşbaşm önüne geâilmezdi. Fıkara Taşbaş kendisi de kôylúye yalvarmış yakarmış, ben hayvanatı ehliye ve hayvanatı valîşiyeyle, ayılarla kurtlarla cima ederim, benim yakamı bırakın, benden ermiş olmaz, demiş, kendini elinden geldiğince, dilinin döndüğünce aşığlamış ama bu kôylú bana mişin dememiş, fıkaranın yakasını bırakmamıştı. Bu da Taşbaşm planı ya...

Kendisini aşığlatarak ağıra satmak istiyor ya... Demek istiyor ki, ben böyle külli múnayip bir adam olsam bile ermişlik tahtına âıkar otururum. Yerini sağlamaştırıyor ya...’ Ama yazık değil miydi kôylúye Adil hazır alacağından vazgeâmişti. Üstelik de borâ veriyordu.

Gidip bozmanın bir alemi var mıydı Kôylú de bunu bir daha unuttur muydu Nefsine, hırsına kapılıp âok kôtú bir iş yapmıştı.

Kôtú, kôtú...

Ya Adilin karşısındaki hali Gôt öpmekle dudak kirlenmezdi ama... Gene de múnasipsiz bir işti. wıuııı uıuuruum, yúcelerden yúce ocağına dústúm Adil Efendi. Beni öldür Adil Efendi. Seni o kadar severim ki beni öldürsen bile, sevgiden kanun senden yöne akar, Adil Efendi. Bizim kôyún borcunu bağışlama. Bu yıl bir daha borâ verme. Hem de gel, karıların donlarına kadar soy kôyú. Kulun kurbanın olam Adil Efendi. Adil Efendi bu teklifi duyunca derecesiz şaşırmış, sebebini sormuştu.

-Sebebini de sorarsan, sana değil, hiâ kimseciklere söyleyemem. Bu isteğimi yerine getirmezsene beni de işte şuracıkta öldür. Bu isteğimi yerine getirmezsene, ben de başımı bu eşiğe koyar, alaca kanımı senin eviyin iâine akıtırını. Sebebini de sorarsan, sana değil, hiâ kimseciklere söyleyemem. Bir gün akşama kadar Adile yalvarmış, ayaklarını öpmüş, önünde gôzyaşı dôkmüş, Adili sözünden caydıramamıştı.

-Ben, diyordu Adil,

-túkúrdüğümü yalamam. Ancak ve ancak yalatırım. Adilin konuşmalarından büyük bir korkusu olduğunu anlamıştı. Adil kôylúden korkuyordu. Hem de az buz korku değil. Dışarıya, âarşıya âıkamayacak kadar korkmuştu.

Bu adam, bunca yılın kurt Adili öyle durup dururken bu mazlum, bu ağzı var dili yok kôylúden korkmazdı. Bunda bir iş vardı. Sözünden dönmeysi insanlığından değil, bu sonsuz korkusundandı. Onu bu korkudan kurtarmak gerekti. Adil bu korkudan kurtulursa, her isteğini yerine getirirdi.

Sefer de bûtún gayretini bu korkuyu gidermeye harcadı. Bu işi de yoluyla yordamıyla yapmalıydı. Adil kôylúden korktuğunu Seferin sezdiğini bilmemeliydi. Yoksa inatlaşır, sôzúnden dônmezdi.

-Bu kôylúler on para etmez, diye başladı.

-Kôy mistir. Hiâ dostluğu, saaas.au yumuğ. xb == , ği soka ki kôylú milletidir. Beş kuruş iâin, bir avuâ ot bitmez kıraâ toprak iâin babasını boğazlayan ki kôylú milletidir. Yirmi beş kuruşa, kızını karışını satan ki kôylú milletidir. Adı güzel Muhammede sôgen, onu adamdan bile saymayıp, yerine Taşbaşı getirip diken, dinsiz imansız, kôylú milletidir. Korkak olan, canavar olan, ahmak olan... Kanı ciğeri beş para etmeyen... Bir tavşanı bilir misin Adil kardaş, bir tavşan kadar úrkek olan, kôylú milletidir. Hele bir araya gelip de toplanınca, bir koyun súrúsúnden daha sessiz olan, bu pis kôylú milletidir. Hele şehirli adamını gôrúnce, ejderha gôrmúş gibi âarpılan, kaâacak delik arayan bu akılsız kôylú milletidir. Eline vurup, yıllar yılı ağzından lokmasını aldığimiz alâak insan soyu, kuzu soyu, yumşak, ezik kôylú milletidir. Bunlar bir korkarlar ki, yeryúzúndeki hiâ bir yaratık bunlar kadar korkmaz. Yılandan, karıncadan, ormandan, topraktan, kardan, fırtınadan, cinden, periden, karanlıktan, yıldızlardan, yıldırımından, ateşten, akarsudan korkarlar. Kuşlardan bile úrkerler. Hele şehirli adamından Bunca yıllık tecrúben var. Sen kôylúyú benden daha iyi bilirsin. Daha uzun uzun konuştun, kôylúlerin alâaklığı, daha da âok korkaklığı ústüne örnekler verdi.' Korkak adamdan her bir kôtúlúk beklenirdi. İnsan soyunu korkaklıktan daha âok alâaltan hiâ bir şey olmamıştı şimdiye dek. Kôylú milleti de insanlar iâinde en korkağı olduğundan...

Adil, kôylúlerin korkaklığını, bu yúzden ôteki insanlara kôtúlúk yapamayacaklarını duydukaa yúzú işiyordu. Ya kadınları Kadınları korkaklıkta erkeklerden bin kat daha ústúndüler. Bir gök gúrlemesinde âok kadının dizlerinin bağına âôzúlúp yere dústúklerini gôrmúştú. Kôylú kadınları, yalnızca biraz fazla gúrúltú ederler, bu da onları tanımayanları korkuturdu.

Kim bu hale getirmiş, bu korku cehennemine itmişti Adili Tıp, diye Seferin aklına dústú ve Adile sordu:

-Koca Halil, hani bizim kôyden Koca Halil hiâ uğradı mı sana Adil kardaş Adil yere baktı, bu soruya karşılık vermedi. Seferin buna niâin sorduğunu o da anlamıştı.

Acaba, acaba Koca Halil uğramış mıydı Sefer artık iyice inanmıştı ki u ğ ram ı ş tı .

Korkusu kôkünden kesilen Adil ayağa kalktı:

-Sefer kardaş, dedi sonunda,

-ben o kôylúye gösteririm. Bir zırnik borâ vermek değil, onları dükkanın kapısına bile sokmayacağım. Ve de bahara gelerek, kanlarının donuna kadar soyacağım. Hakkım değil mi, alacağımı alacağım. Bu sonuâ Sefer için büyük bir mutluluktur. Taşbaşınız mı yumşattı Adilin yüreğini Aim işte yumşayan yüreği. Sefer, Adilin hemen şimdi gelip kôyú soymasını bekliyordu ama, Adil bu soğuk havalarda mümkün yok dışarıya çıkmazdı.

Ne yapalım, varşın bahar olsun. Gelsin de tek, varşın baharda gelsin.’ Bu sevinâ içinde hiâ düşünmemişti. Kôylú bunu öğrenince ne yapacak diye aklından geçilmemişti. Belki de geçirmişti ama aldirmamıştı. Kôylú kısmının elinden ne gelirdi ki... Sefer kôylúden korkmazdı. Onun için kôylú dediğin, konuşan bir koyun sürüşüydü, iki sözde istediğin yere âker gôtürürdün, işte Seferin yanlış hesap ettiği buydu. Kôylú kadınların tatlıca canım almalarına bir göz aâp kapama süresi kalmıştı.

Nasıl düşünüstü bu tongaya insan hiâ bir zaman hirsinin, coşup gelen yüreğinin elinde oyuncak olmamalı. Her bir işi akıl terazisine vurmali.

Bu belayı, bu kabarıp gelen ölümü atlatmıştı ya, Taşbaş ermiş mi olur, evliya, peygamber mi olur, varşın ol sun. Tatlı dille yılanı bile deliğinden âkarişin, demişler. Kôylú kısmı tatlı dili, güzel sözú âok sever. Taşbaşoğlunun karşısında iki kúlah salları, sen ermişlerin ermişisin dersin, önünde iki yatıp yuvarlanırsın, eli ayağı âözülürer. Kırk yıllık düşününse da seni bağışlar.

Bu kôylúnun kızgınlığının önüne nasıl geçecek işte şimdi asıl mesele bu. Şu Adile gitse de bir daha yalvarsa, ne olurdu sanki Yalvarsa değil, korkutsa... Soluk soluğa gitse de, bu kôylüler canavar oldular, hepimizi öldürecekler, benim başıma böyle böyle işler getirdiler, dese... Adil korkusundan donuna eder:

-Alın gôtürün. Bütün dükkanlarım sizin olsun, derdi. Alimallah derdi, öylesine gözú korkmuştu kôylúden. Hele kadın sözú, bir araya gelip de saldıran kadim sözú duydu muydu Hakkı da vardı Adilin, ağzı kanlı canavarlar gibi nasıl da geliyorlardı insanın üstüne Sefer korkusundan daha ürperiyordu. Ya bir daha gelirlerse Bir daha gelirlerse, artık toptan ölümü

kabullenerek' geliyorlar demektir. O zaman önlerine ge ilmez. Ne top, ne tüfek, ne de ismet PaŐan'ın gökyüzündeki jetleri geçebilir.

KarŐıdan  a candarma gözüktü. Eve geliyorlardı. Seferin  d  ko-ptu. Az daha Şak diye yere düŐecekti. Direğe tutundu. Bütün bu  rapları kendi eliyle  rm Őt  kendi başına. Taşbaşoğlunu kŐskanıyordu. Köylünün ona ermiş gözüyle bakmaŐına deli oluyordu. Bütün işleri o kŐskan lık ejderhaŐı yaptırmıştı ona.

Candarmalar geliyorlar, Taşbaşı alıp götürecekler. Candarmalar Taşbaşı alıp götürünce, bu köyde kadınlarla, ocağı batasıca Meryemce ile baŐbaŐa kalmayacak mı Onlar da bir gün onu dar bir zamanında yakalamazlar mı Başlarında Meryemce olmasa neyse ne. Meryemce hiç bir zaman yenilgiyi kabul etmez. Güzel bir fırsat kollar, bulunca da yüklenir. Bekleyemez miydi Karakola gitmiş, canuarma Komutanı yüzbaşı Ő kr ye Taşbaşm işlerini, onun  kardığı hikayeleri bir bir anlatmıŐtı. Yüzbaşı küplere binmiş:

-Demek bu atom çağında da ermiş ha Demek bu uzay çağında da Mehdi ha Ben o Mehdinin kemiklerini kırarım da, leşini köpeklere atarım. Bu  ağda ha Yüzbaşı nerdeyse öfkesinden ağlayacaJctı.

-Şimdi, Şimdi candarma gönderip getireceğim onu. Şimdi Şimdi... Köylümüzün geriliği bu Taşbaş gibi sömürücülerin, yalancılari'n y z nden. Geberteceğim onu. Bu devrim Türkiyesinde Mehdi ha Osmanlı ermişi ha v Yüzbaşı'nın öfkesinden Sefer bile korkmuştu. işte bu gelen candarmalar Taşbaşı alıp götürmeğe gelen candarmalardı. Taşbaşı alıp götürecekler, karakolda  a gün  a gece, beş gün beş gece d Ğeceklerdi.' Salt Taşbaşın ermişliği y z nden, bakın hele Seferin başına neler gelmişti. Köylü Adilden dolayı tüm düŐman. Bunu atlatmıştı. Bundan sonra da bu yüzden gelecek kötülüklerin önüne ge ebilirdi. Memidik yediği bunca dayağı unutacak mıydı Bu yarım adamlari'n  a almaları  ok zalimce olur. Şimdi bir de Taşbaş geliyordu. Taşbaş karakolda dayak yer, ölümden kurtulursa, o tatlıca canıni Azrail olur alırdı. Sert olduğu zamanlar, çok sert adamdı Taşbaş.

-Selamünaleyküm Muhtar.

-Aleykümselam Cumali Onbaşı.

-Sizin köyde bir peygamber türemiŐ, sen onu ihbar etmiŐsin Muhtar, onu almağa geldik.

Demek bizim Taşbaş peygamber olmuş ha Akıllı adamdı. Böyle sapıtacağını hi  aklıma getirmedim. Köylerden akın akın hastalar

geliyormuş ha Taşbaşm eli bir değince, o hastalar iyi oluyorlarmıŝ ha Sefer:

-Hele buyurun, oturun hele. Cumali Onbaşı:

-Yok yok. Oturmanın sırası değil. Yúzbaŝı peygamberi hemen istiyor. Sefer ne yapacağını şaşırmış, ellerini uęuŝturuyor.

-Cumali Onbaşı, Taşbaşı gôtúrmesen olmaz mı diyordu.

Bu sôzleri zor sôyledi. Candarmaların Taşbaşı gôtúrmelerini o kadar istiyordu ki... Bunun ônúne geãmemeliydi.

-Dún akşam Taşbaş evinden dışarıya ağktı, ermiş olmadığı ústúne, bizim gibi kul olduğu ústúne, kôylúnún yanıldığı ústúne kôylúye bir gúzelce ilanet verdi. Bu sôzler de ağzından istemeyerek dôkúlmúŝtı. Cumali Onbaşı:

-Sen deli misin dedi.

-Hem gider yúzbaŝıya ihbar edersin, hem de şimdi bôyle yaparsın.

Yúzbaŝı kesin emir verdi. Ne pahasına olursa olsun alıp gôtúreceęim. Yúzbaŝı dedi ki, kôylú mukavemet edecek olursa hemen bana bildir, bôlúęu alıp gelirim. İşin kesin olduğunu anlayınca Sefer baŝkalaŝú. Ne etse eylese, ne sôylese Taşbaşı gôtúreceklerdi. Bunun ônúne hiã bir gúa geãemiyecekti. Yúzbaŝı kesin emrini vermişti.

-Hayır, diye bağırdı.

-Hayır, Cumali Onbaşı. Ben bu kôyún Muhtarım. Onu elimden alamazsınız. O bu kôyún beti bereketidir. Cumali Onbaşı gúldú:

-Anladım Muhtar, dedi.

-Ne túrlú bir oyun áevirdięini anladım. Taşbaş gittikten sonra, sen gôtúnden korkuyorsun. Kôylú seni yemesin diye. Bir yirmi beş liralık halleder bunu. Yoksa kôylúye ilan ederim ki Muhtar ihbar etti Taşbaşı. Yirmi beşi hemen şimdi. Sefer koşarak iãeriye girdi. Elindeki kağit paralan şıkı şıkıya tutuyordu:

-Al, Onbaşı, dedi.

-Anam súde gibi helâl olsun sana. Cumali Onbaşı:

-şimdi bağır Muhtar, bağırabildiğin kadar. Sefer usulca Onbaşının kulağına:

-Taşbaşın evine yollanalım. Orada bağırırım, kıyameti koparıırım, ağlar, ŝızlarım, yerlerde súrúnúrúm, dedi.

-Senden bir ricam var, Onbaşı. Ben sana múdahaleederken, bir iki dipaik salla sôyle omzuma... Ben bayılmıŝ gibi yaparım ama, aldırma... Onbaşı:

-Amma da soğuk... Åok úsúđúm be Muhtar, dedi.. Sefer:

-Sağol Onbaşım,bunca yıllık tuz ekmeğimiz var.Sağol! Taşbaşın evine doğru yollandılar.

-Götüremezsiz, diye bağırıyordu Sefer.

-Bu köylük ve de ben size Taşbaşimizi vermeyiz.

Canimizi alır, Taşbaşimizi alamazsınız. Siz beni ve de köylümü öldü mü sanıyorsunuz Köylü bir dayansa, bir Taşbaşı vermemeğe kalksa... Onbaşıya yüz lira bile verirdi. Yüzbaşı bir bölük candarmayla gelse de tüm köyü hapisaneye doldursa...' Onbaşıya usulca:

-Köylü mukavemet ederse, sana yüz elli lira, dedi..

Onbaşı gülümsedi. Sen ettireceksin. Köylüler kapıların ağzına aıkmışlardı. Taşbaşın kapısına gelince de büyük bir kalabalıkla karşılaştılar.

-Dağılm serseriler, diye aıkıştı Onbaşı. Sonra da:

-Memet oğlu Memet Taşbaş, sem karakoldan istiyorlar, aık dışarı, dedi. Sefer hemen atıldı:

-Aıkma Taşbaş kardaş, elinde tevkif müzekkeresi,. I

-ve girme ilamı yok. Aıkma! Seni alıp götüremez, uıye bağardı.

Köylüler koşarak Taşbaşın kapısına kadar geliyorlar, orada öylece durup kalıyorlardı.

Meryemce değneğine dayanmış, bir kadın kalabalığının önünde duruyordu.

Taşbaş, en güzel bayramlık elbisesini giyinmiş kuşanmış, dışarıya aıktı. Yüzünde alaycı bir gülümseme vardı.

-Buyur, Onbaşım, dedi.

-Seni yüzbaşı istiyor.

-Haydi gidelim. Sefer:

-Olamaz, olamaz, diye bağardı.

-Bu köyün canını götüremezsin. Sen Taşbaşa dokunamazsın.

Dokunursan ellerin kurur, kötú söz söylersen dillerin aúrúr. Hiå bir kanuni yasa selahiyetin yoktur. Götüremezsiz, elimizden alamazsın Taşbaşimizi. Bu bizim köy yaşıyorsa, böyle yerinde duruyorsa, onun yüzü suyu hürmeünedir. Salgınlardan, yılanlardan, zelzelelerden gitmiyorsa, onun yüzü suyu hürmeünedir. Taşbaşı omuzundan tuttu:

-Ben de onu göndermem, dedi.'

-Elimden alabilirsen al onu, dedi. Taşbaş omuzunu silkip onun elinden kurtardı. Taşbaş önde, candarmalar arkada yürümeğe başla ' dılar.

Sefer birikmiş köylü kalabalığına döndü:

-Sizde hiã kan, hiã insanlık yok mu Bakın işte gôzúmúzún ônúnde, gôzúmúzún âiãeđini gôtúrúyorlar. Ne ıduruyorsunuz Ne, ne, ne duruyorsunuz Bútún kôy, åoluk åocuk birikmişlerdi. Kimseden âıt ıaıkmadı.

-Ne donmuş bakıyorsunuz ôyle işte gôtúrúyorlar.

Canımızı, Efendimizi gôtúrúyorlar. Taşbaşm ônúne geãti:

-Dur, diye bağırdı.

-Dur, gitme Sultanımız. Dur, jıtme gúzelimiz. Benim ôlúmún ústúnden geãmeden, bu kôyden seni kimse karakollara gôtúremez. Bu şırada, ona yaklaşan Onbaşı var gúcúyle dipãiđi omuzuna yerleştirdi. Sefer bir âiğlik atarak yere dúŝtú, karın ústúnde kıvranmağa başladı. Onbaşı ôylesine indirmiŝti ki dipãiđi, Sefer yalancıkdan değii gerãekten kıvranıyordu.

Sefer ayağa kalktı, sallanıyordu:

-Sizde din iman yok mu diye candarmaların arkasınca ağır ağır yúrúmeđe başlamış kôylúlere seslendi.

-Sizde ermiş gayreti, kôylú gayreti yok mu Dişlerini ŝıkarak, omuzunu tutuyordu.

Kôylú kalabalığım yararak, ônde giden candarmalara gene saldırdı.

-Ôlúmún ústúnden geãmeden... Onbaşı gerildi gerildi, zaten gúãlú bir adamdı, var gúcúyle dipãiđi indirdi. Sefer bağırarak yere dúŝtú.

-ôldúrdúler beni, ôldúrdúler. Yetişin kôylúlerim, dedi.' Onbaşı:

-Bu gidişle seni ôldúreceđim, Sefer, diye gúlúmsedi. Dişlerini çıktı:

-Seni deyyus. Bir daha gelirse, gerãekten sakat bırakırcasına, onu ôldúrúrcesine vuracaktı.

Sefer kalkamıyor, gerãekten kalkamıyor, yerde súrúnúyordu. Kôylúler ona acımayla bakıp, yanından yônúnden, candarmaların arkasmca akıyorlardı.

-Ne olursunuz, beni kaldırın, diyor, yalvarıyordu.

-Kaldırın, kaldırın... Bir ara gôzú Ômere ilişti:

-Ômer yavrum, sen de mi bu kôylú gibi gavur oldun Beni yerden kaldır. Kaldır da var git Taşbaşımızı, ermiŝimizi candarmaların elinden al. Ômer geldi, hiã konuşmadan onu yerden kaldırdı. orada bıraktı gitti. Ômer bu işte onun bir oyun oynadığını biliyordu ama, ne oynuyordu anlayamamıŝtı.

-Göndermeyin, göndermeyin ermiŝimizi. O giderse bu kôy batar. Batar, batar... Bir iki kere daha hamle edecek oldu, fakat korktu. Bu Cumali Onbaşı da tım insafsız bir kişiydi. Vur deyince ôldúrúyordu. Etraflarında dônúp duruyor, ama onlara bir túrlú yaklaŝamıyordu. Onbaŝıdan gôzú

korkmuştı. Umudunu da kesmişti. Değil Taşbaşî gôtürmek, şuracıkta yatırıp kesseler bile, değil mukavemet kimsenin túyú kıpır dayamayacaktı.

O da sessiz sessiz candarmaların ardınca giden kalabalığa katıldı.

Ônde Taşbaş, başî dimdikti. Yúzu azıçık sararmıştı ama, aldırılmaz bir hali vardı. Ne yapalım, başa gelen âekilir, der gibi bir hali vardı. Fútursuz yúrúyordu.

Kôyún dişına âıkarlarken Sefer bir âıgılık dahi atıp candarmaların ústüne saldırdı. Cumaliye de, az vur, yavaş vur, diye yalvarırcasına' bakıyordu. Bu sondur, diye de Cumali var gúcúnú koluna toplamıştı. Dipâiği indirdi. Bir âatırdı oldu. Sefer:

-Of yandım, dedi, gitti.

Bu sefer kôylüler varıp onu karların ústünden kaldırdılar. Gôzúnú aatıgında baktı ki kôylú onun başında, candarmalar uzaklaşmış gitmişler.

-Gittiler mi Alıp gôtürdüler mi diye inledi. Ayağa fırladı. Ayakta duramıyacak haldeydi.

Candarmaların ardınca bağardı:

-Onu gôtürüyorsunuz, sôzúmú tutmadınız. Ona bir kôtúlúk etmeyesiniz, bir kôtú sôz sôylemeyesiniz, bir fiske vurmayaşınız... Yoksa karınız dul kalır, âocuklarınız ôlú doğar. Şu Toros ülkesi zelzeleye uğrar. Seller alıp gôtürür, yangınlara uğrar.

Túrkiye Cumhuriyeti búyúk felaketlere uğrar. Amerikanlılar gelir de avratlarımızı alır , wvuuwju.. yjua un parmağınızı dokunun da sizi gôreyim. Muhtar Sefer demedi demeyin... Gúzel Taşbaşcam, Efendimiz, gúle gúle git de, gúle gúle gel! Canını sıkma, senin túyúne bile kimsecik dokunamaz. Sesi zayıfladı, inledi, duyulur duyulmaz:

-Gúle gúle, dedi.

-Gúúúle, gúúúleee... Yere, karların ústüne yığıpverdi. îşte bunda yalancıktan bayılmıştı Sefer.

Kôylüler karga tulumba yapıp onu karlardan kaldırdılar, evine kadar, âıt âıkarmadan, bir tek sôz bile etmeden taşdılar.

Yalnız, uzakta, kalabalıktan ayrı bir yerde topallayarak yúrúyen Memidik, Seferin bu hallerini gôrdükâe, dişlerini sıkarak, kendi kendine, işlik gibi sôyleniyor:

-Bin yúzlú, iki bin yúzlú Sefer, senin Sefer' gibi yalancı, ananı, avradını, soyunu sopunu, darıdan ufağın, evrenden búyúgúnú... diyor, soğuyordu.

Sefer kôyún iâine dúsmús yağıp gúrlúyordu. Kôylúyú kôtúlúyor, onlara beddualar ediyordu.

-Gôtúrdúler, diyordu.

-Koca bir kôyún iâinden aldılar da gôtúrdúler. Úå candarmacık geldi, gôzúmúzún ônúnden canımızı alıp gittiler. Gôzúmúzún işiğini, ekinimizin bereketini, tarlamızın yağmurunu, ineğimizin súdúnú, kovanlarımızın balını, ağaalarımızın meyvesini, ormanımızın yeşilini, karlarımızın doğurganlığını, Allahm güzelce kulunu aldılar gôtúrdúler. Hem de gôzúmúzún ônúnden. Bir ben âırpındım, bir beni öldúrdúler. Sarılı kolunu gôsteriyordu. Onbaşının son dipâiğinde kolu âıkmıştı, ve Kel Aşık âıkık kolu yerine koyup sarmıştı. Ôyle bir ağrıyordu ki, acısından Seferin gSzlerinden yaşlar geliyordu.

-Yúreğime işliyor, acısı yúreğime işliyor, diyordu.

-Siz de benimle birlik olsaydınız, o onbaşı olacak, Taşbaşımızı alıp da deliler damına gôtúremezdi. Bôyle etini kıyma edecek kadar dôğemezdi. Gôtúrúp de canımızı ešek Bu

-eey namussuz kôylú den sonra Taşbaşoğlunun o únlú alkışı geliyordu. Hani,

-kadınlar kısır kalacak, bu kôye yağmur yağmayacak, diyen alkışı. Sefer ônúne gelene bu alkışı taddan âatlarca, mest olarak sôylúyordu. Bekliyordu ki kôy, bu alkışı duyunca gene altúst olacak, Taşbaşm boşalan ermişlik tahtına kendisini oturtacak. Ama kôylú bana mişin demiyordu.

Ta yúrekten, sesinin en güzel yeriyle alkışlar koparıyordu. Ama anlıyor ki bu namussuz kôylúnún bir kulağından girip, bir kulağından âıkıyor. Netse neylese faydasız.' Bu kôylú Taşbaşta ne gôrmústú de ona bôyle sarılmıştı Alkışı mi, işte ondan da güzel sôylúyordu. Dua mi, ondan güzel ederdi...

-Aaah, Taşbaşımı dúnya gôzúyle bir daha gôrsem, onun ayaklan dibine yatar, kul kôle olurum. Bir ômúr bo yu, ve de... Kôy, bir ağız olup, ve de ağızını kapatmıştı. Kôyden âıt âıkıyordu. Kôyde en kúâúk bir kipişti bile yoktu. Bútún hayat durmuş, kôyún cam âekilmişti. Herkes kôydeki bútún yaratıklar kabuklarına âekilmişler. Ve kôyde ev aralarında. bozkırdan kopup gelen ulu yelin, boranın, karın sesinden başkaca ses yok. Hani kar usul usul yağar ya, bôcek kanatlarının birbirine súrtúnúsú gibi bir ses âıkarır ya, işte kôyde bôyle bir súrtúnme sesi. Kôpekler bile havlamıyorlar. Horozların da öttúğü yok.

-Dúnya dúnya oldu olalı bôyle bir yası gôrmemiştir. Vay, senin ananı avradını kôylú gibi... Bir Taşbaş için, bir namussuz, kanı ciğeri on para etmez deliler damı tutuğu için... Bu ne yas, bu yahu Kôyún ortasına âkip sabahtan akşama kadar basbas bağırarak istiyordu. Bir iki kere denedi de... Kôyún or nin için, derisinden kopuyordu. Kopuyordu ama orta

-ya bir canlı âkip da onu dinlemiyordu. Sefer yırtındı, bağırdı, ağırdı, kimse duymadı bile. Akli başından gidip kôylúye ana avrat bile sôğdü, sôğünce de ôdü koşturdu, arkasına baka baka evine kaatı, kapışını sürmeleyip tufeğini eline alıp bekledi. Ha geldiler, ha geleceklerdi. O belalı ôfkesiyle en önde Meryemce gelecek, kapıyı kuracaklar. İşte bu sefer onu tam haklayacaklardı. Bekledi bekledi, ne gelen oldu, ne giden.

-Bu kôylú kúsmúş, dedi.

-Húkúmete, inönü İsmete, Mustafa Kemale, dağa taş, Onbaşı Cumaliye, Toros ülkesine, adı güzel Muhammede, Allaha, kitaba, göge denize, toprağa karıncaya ve de' Muhtarları Sefere. Bu kôylú bir kúsmúş ki, Meryemceden beter. Bir daha bu kôylúnún gônlu bu dünyaya doğrulamaz. Sefer de kabuğuna âkildi.

-Ne haliniz varsa görün, dedi.

-Ve de bundan sonra ra kúskún kôylúnún işine ben de hi bir surette karışmam. Varın kúskún de dünyaya, geberin köpekler! Bu hal nasıl bitecekti, bu kôylúnún yuzu nasıl gülecekti Kôyún için bazı haberlerin, hikayelerin dolaştığım sanıyordu. Bu hikayeleri, artık ağzına almağa korkuyordu.

Deliler damına atmışlar Taşbaşı... Deliler damında binlerce deli varmış. Derken, efendime söyleyim, deliler ' damı, bir de bakmışlar ki, ortadan kayboluvermiş. Bütün deliler ayazda kalmışlar. Taşbaşı âkarınca oradan, dam .da gelmiş yerine oturmuş...

Kôylúnún artık bôyle masallara bile aldırđđđ yok. Eskiden olsa, mal bulmuş Mağribi gibi sarılırlardı bu hi ikayelere.

Bu kôylú bu ölüm uykusundan nasıl uyanacaktı

-vvu u

-ıu uu uunyaaa. Şu Koy uşuz bucaksız, sessiz, eski bir mezarlığa benziyordu.

Bir sabah Sefer gözünü gúrúltúyle açtı. İnsan, kadın, köpek, horoz sesleri birbirine karışmış, karmakarışık sesler kôyún yerini gôğünü, uzaktaki bozkırı doldurmuştu. Hemen yataktan fırladı.

Daha gún doğmamiştı. Dođuda, bulutların ucunu sırmalayan işçiklar vardı. Bozkırdan ayaz esiyordu.

-Ne olmuş, ne olmuş Ne olacaktı Ne olduğunu o da biliyordu. Ve işi bildiği iain de yúređi aarparak Taşbaşın evine doğru koşuyordu. Taşbaşın evine gelince canlı, hareketli, gúlen, sevináli, bağıran ağıran bir kalabalıkla karşılaştı. Taşbaşın evinin kapısı ağıktı. Kalabalığı yararak açık kapıdan iariye daldı. Taşbaşoğlu ocağın başına oturmuş, gözlerini ocağın kôzlerine dikmişti. Sefer hemen kendini yere atıp Taşbaşın ayaklarına kapandı:

-Hoş geldin Efendimiz, ermişimiz, güzelimiz, dedi.

-Hoş gelip safalar getirdin, adı güzel Muhammedin elâisi. Hoş geldin dalımızın aiaeği, ormanımızın yeşili, sularımızın aagiltişi! Taşbaşoğlu başını sôyle bir ağır ağır kaldırdı, iğrentiyle ona baktı, sonra gözlerini gene ağır ağır aevirdi, kôzlere dikti.

Kapıdan ağkan kôylüler sevindiler:

-Yüz vermedi, konuşmadı, dediler.

Bu, yüz vermedi, konuşmadı sôzú ağızdan ağıza bir súre bir sevinâ ağığığı gibi dolaştı durdu.

-Taşbaş Efendimiz, o onbaşı senin o güzel tatlıca canını incitti mi Gúlden nazik, ipekten yumuşak tenine dokundular mı, o herifler Ben de korkumdan ôlúyordum, Efendimize, gözümüzün bebeğine bir şey yapacaklar diye. Aok şúkúr, aok şúkúr! Sen gittin gideli bu kôy ôldúydú, Yúređimize kan gibi girdin. Ve de bizi hayata Kavuşturdun. O sôylúyor, sôylúyor, taş kesilmiş Taşbaş dönúp bakmıyordu bile. Sefer istiyordu ki Taşbaş ona bir tek sôz etsin. Bu edeceği bir tek sôz bile kôydeki durumunu sağlamlaştıracaktı. Ama o nekes olmuştı. Bir tek sôzú dişlerinin arasından ağkarmıyordu.

-Ama, dedi sonunda,

-ama Taşbaş Efendimiz, seni candarmalar alıp gôtúrúrlerken... Bunu o kadar yavaş sôylúyordu ki yalnız Taşbaş duyuyordu,

-işte o zaman yalnız ben ağladım, ağrpındım. Bu senin kôylüm dediğin kôylünün túyú bile oynamadı. Candarmalar beni dipaikle ôylesine dôđdüler ki bak koluma, kolum ağıktı. Kurban olam tırnağına, bana bir sôz et. Sôz et de dost olalım. Sôz et de beni rezil etme şu kadar kôylúye... Ben sana dostum, senin hizmetindeyim bundan sonra. Beni bağışla. Yaptığım tım

kôtúlúkler senin malumun. Bir daha yapmayacağım. İyi, dinine bağlı, kôylúsúne dost, yalnız kôylúsúnú dúşúnen bir insan olacağım.

Haydi, yônúnú dôn de gúzel ağzından bir iki sôz âıksın. Áıksın da şu kôylú iâinde rezil olmayayım. Haydi kurban. Taş mı kesildin Sende insan yúređi yok mu Efendimiz Yúrek yerine bir demirci ôrsú mú taşırşın bağrında, Efendimiz Şimdi konuşmayacak mışın Sen de konuşmazsan... Kôylúler kapıdan iâeriye girmişler, onun usul usul Taşbaşa ne sôylediđini duymak istiyorlardı.

Ama o kadar yavaş sôylúyordu ki Sefer...

-Konuş benimlen. Sonra senin iâin kôtú olur. Ulan kôtú olur, herif, kôtú olur. Değil ermiş, peygamber olsan ben de seni yerim Taşbaş. Bu tatlıca canımı da senin uğruna koydum Taşbaş.

Bir sôz et, bir sôz etmezsen, sen de gôrúrsún, Taşbaş Taşbaşoğlu! işte burasını iyi belle, bundan sonra Allah ya sana verir, ya bana... ‘ ‘rakip ayağa fırladı.

-Bana da, bana da Sefer demesinler, senin o ermiş hakkında gelmezsem. Koşarak, başı yerde, kalabalığı yarıp kendini evden dışarıya attı.

O, sôz sôylediđi súrece olsun, ayağa fırlayıp kaatığında olsun, Taşbaş bir kere olsun gôzúnú kôzlerden alıp ona bakmamış, hiâ de kipişdamamıştı.

Dışardaki kôylúler birer oh âektiler.’

-Vardı ayaklarını öptú de, dônúp yúzúne bakmadı.

-Bizim Taşbaş Efendimiz... Sefer kendisi iâin bütún sôylenecekleri kulağıyla duymuş gibi biliyordu. Bıyıklarını âiğneyerek evine gitti, túfeđini asılı olduğu yerden indirdi, kucağına aldı, iâine kurşunlan súrdú... Dışarıya doğru birkaç adım attı, sonra eşiklikte ôylece kalakaldı.

Ôlúm fermanını işte bugün yazmıştı Taşbaş. Bir daha, bu durumdan sonra, kôylúnún yúzúne nasıl bakacaktı Taşbaşm da bir ômúr boyu ona yapmak istediği rezillik bu değil miydi

-Cana can, diyordu Sefer.

-Beni yaşarken öldüreni, ben de öldürmeliyim... Ama sırası var.

Ôfkeyle kalkan zararlar oturur. Her işi plan dairesinde gôrmeli. Bak, húkúmet bile plan yapmadan bir işe girmiyor. Húkúmet, húkúmetken... Gôtúrdú, túfeđi yerine astı.

Yúzbaşı onu önce hişimla, öldürecek bir ôfkeyle karşılamiştı :

-Demek, demişti,

-demek sen Mehdiyi zaman oldun Demek, bu atom, bu uzay  ağında Ulan mendebur, diye bağırmıştı,

-millet aya gidiyor. Kerametle değil, fen rup, halkı kandırıyor ve halk bu çamur, bu zillet, bu Karanlık, bu yoksulluk, bu cehalet i inde böyle yüzyıllar kalsın diye onlara kerametler gösterip, büyüler yapıyorsun. Ben de seni bu yirminci yüzyılın hatırı i in ezerim. Ezim ezim ezerim. Ulan bu halk daha mağara çağını yaşıyor. Ulan, bunlar on bin yıl önceki, elli bin yıl önceki gibi yaşıyorlar. Hiç bir değişiklik yok.

Bir de sen  kuyorsun, onları b y lerinle Afrika kabilelerinden daha geriye atıyorsun. Yazık,değil mi bu millete Bu kötülüğü, bu millete ne için yapıyorsun Azıçık faydan i in. Öyle değil ini Birka  kuruş i in. Baksana, dağ gibi adamsın,  alışsana. işte bu söz Taşbaş zıvanadan  karmış, ayağa kalkıp bağırmıştı:

-Y zbaşım, yüzbaşım, demişti,

-böyle ağır, böyle öldürücü konuşma. Bir insanı konuşturmadan asmazlar bile. Sen beni konuştur da asarsan öyle as, kesersen öyle kes. istersen de kurşuna diz. Kanım sana anam s d  gibi helal olsun. Ama beni konuştur.

Konuşayım da ben naşıl Mehdi oldum, onun dibini başını anla. Bu sözler üstüne yüzbaşının öfkesi inivermiş :

-Öyleyse Muhtar Sefer yalan mı söylüyor diye sormuştu.

-Anlat bakalım başından ge enleri. Doğru doğru, dosdoğru anlat. Taşbaş oturmuş, işi başından sonuna kadar, hiç bir yerini atlamadan anlatmıştı.

O anlattık a y zbaş değişmiş, yumuşamış, sonra da acımağa başlamış :

-Bu işte sana bir yardımım dokunabilir mi, Memet birader demişti.

-Nasıl kurtulacaksın bu beladan Senin işin zor bir iş, arkadaş. Taşbaş boynunu b km ş:

-Benim kurtuluşum, demiş durmuş.

-Benim kurtuluşum... demiş durmuştu.

-Bana bak Memet, ben yasa adamıyım, diye karşılık vermişti.

-Sen akıllı bir adama benziyorsun. Bir kere bu belaya sürüklenmiş, sele kaptırmışsın kendini. Bu beladan kurtulmanın da yolunu gene sen bulacaksın. Sana bu işte, senden başka kimse yardım edemez. Sen bu gidişle kötüye gidiyorsun. Ben sana bir öğüt veremem. Ama bir daha böyle karşıma gelirsen, halktan en k  k bir şey bile aldığını duyarsam, seni ezerim. Sana  l m  aratırım. Bunu da böylece bilesin. Taşbaş, oradan

bitmiş, yılmış korku içinde ayrılmıştı. Nasıl kurtaracaktı yakayı Kôye bu düşünceyle gelmişti ki, ne görsün, evinin cünü mahşer. Geleceğini nerden, ne zaman haber almışlardı da hemencecik kapıya birikmişlerdi Kalabalığı görür görmez, iâinden' kôyü, karışını, çocuklarını bırakıp kaamak geâti. Ama, o da biliyordu ki kaamazdı. Kôyü bırakabilirdi.

Karışını, çocuklarını da... Bir şeyi bırakamazdı, bir tek şeyden vazgeâmezdi... Bir tek, bir tek...

Onu kendi kendine bile sôylemiyordu.

Kalabalığa yürüdü ve kalabalığın sevgi gösterisine kendini bıraktı. Ayaklarına kapanıyorlar, omuzlarını, ellerini, ayaklarını öpüyorlardı.

-Yüzbaşı, Taşbaş Efendimizi görür görmez ayaklarına kapanmış. Kusurumu bağışla Taşbaş Efendimiz, demiş. Ben de senin iânin kôtü düşünmüştüm. Taşbaş Efendimizin alnından bir top ışık çıkmış, pencereden fırlamış gitmiş. Az sonra uâ top ışık olarak gelmiş alnına konmuş.

Yüzbaşının gözleri kamaşmış ki, Taşbaşoğlu, sen bu ağın ermişi, umudusun, demiş. Haydi git kôyüne güle güle, insanlara umut ver, sağlık ver, bet bereket ver toprağa, demiş. Yüzbaşı çok iyi, temiz süt emmiş bir insanoğluymuş. İste, Yüşbaşı bu uâ top ışığı duyarsa... Daha gelir iste! Neden yakasını bırakmaz bu insanlar Baktı ki olacak gibi değil, kapıyı ardına kadar açtı. Sonra da gözlerini kôzlere dikti. Tam bu sırada da Sefer gelip ayaklarına kapanmaz mı Gece başınca, kalabalık dağıldı ama, hastalar gelmeğe başladı. Taşbaşoğlu onları iâeriye aldı.

Hepsiyle teker teker konuştu, hepsine güler yüz gösterdi. Hepsinin teker teker elini tuttu. Elini alınlarına koydu. Sonra da Kibleye dönüp diz âôtü, bütün bu hastalar iyi olsunlar diye yürekten dua etmeğe başladı...'

-Koca Allahım, diyordu,

-bunlar bana, seni diye gelmişler. Yanında kıl kadar değerim varsa, beni kôpeklerinle bir tutuyorsan, madem ki bunlar bana gelmişler, ben onlara bir umudum, iyi et onları. Ve ayağa kalktı, duasını teker teker hastaların yüzlerine úfledi. öteki kôylerden, Torosun iâindeki, bozkırın uzağın daki kôylerden, ta uzaklardan hastalar gelmeğe başlamıştı Taşbaşın ulu ocağına. Hastalar geliyorlar, dertlerine derman bulup gidiyorlardı. Türlü türlü hastalar, saralılar, romatizmalılar, yelpikliler, sinirliler, yatalaklar, sıtmalılar, yılcık çıkarmışlar, cinliler, veremliler geliyorlardı. Taşbaşoğlu okumaktan, öylesine yoruluyordu ki... Hastalara hep gece baktığı iân, bütün gece uyuyamayınca gündüzleri uyuyordu. Bu yüzden de artık kimse

onun yúzúnú kolay kolay gôremiyordu. Her hastadan bir çimcik tuz aliyordu ya, bu bir çimcik tuz toplana toplana kocaman bir yiğîn olmuştú. Hele şú Yalak kôyú kôtú alişmişti. Burnu kanayan, dişi ağrıyan, gôzú seğiren, ineği, eşeği yiten soluğu Taşbaşa aliyordu.wiciu įoros Kôylúklerinden birinden bir kızoğlan kız getirmişler Taşbaşımıza. Kız sıırma saalı, güzel kara gôzlú bir kızmış. Öyleymiş ama, velakin yedi yıldır yataktaymış. Bacakları kuru ağaalar gibi olmuş, yatarmış öyle. Bacaklarına Taşbaşımız elini sürmüştü, bacaklar kupkuru, bana mışın dememişler. Dualar etmiş, Koca Allanma yalvarmış, bacaklar gene kupkuru. Sonra âikmiş Tekeâ dağının başına, úâ gün, úâ gece dua etmiş, geri gelmiş bakmış ki kızın bacakları gene öyle. Kıza da bir acımış ki... Bir acımış ki... Kız da bir güzelmiş ki... Taşbaşımız dayanamamış, o kutsal, o Allahtan başka hiâ kimsenin önünde yere dúşmez, o úâ top işikli alnini eğilip kızın bacaklarına sürmüştü. Taşbaşımızın alni kızınbacaklarınadeğer değmez, kız fırlamış ayağa kalkmış, yúrúyerek kôyúne gitmiş.

-Dilsiz Memet Ali bozkırın' ortasındaki Áukurca kôyden bir áoban. Yirmi yaşında ya var ya yok. Bir karlı gece de kurtlar súrúsüne saldırmışlar. Koyunlarını yarıp , yemişler. Koyunlarını yedirmemek iâin kurtlara, elindeki değneklen boğuşmuş. Sabahleyin onu baygın bulmuşlar karın üstünde. Uyandıırıp sormuşlar ki Memet Ali sôylemez. Dili yok ki sôylesin. O gün bugúndúr Memet Ali sôylemez. Taşbaşımıza getirmişler, ağzına tükúrúvermiş. Başlamış Memet Ali búlbúller gibi konuşmağa...

-Yedi yıllık sıımalı Alaca Kemal. Her yıl onu sııtma tutar. Bir gün tutar. Bir gün bırakır, bir gün tutar. Áukurovada, fikara bu yúzden pamuk toplayamaz. Taşbaş onun burnuna bir tutam pamuğu zeytinyağına batırıp yak mış. O gün bugúndúr, Alaca Kemali bir daha sııtma tutmamış. B

-Yetmiş yaşında. Zalim Mustafa tam tamına yetmiş yaşında. Otuz beş yaşından beri kôr.

Taşbaşımıza gelmiş. Taşbaşımız sôđút yapraklarını yarasa kanadıyla kariştırıp ústüne okumuştü.

Onu da yakmış. Dumanı Zalim Mustafanın gôzúne girer girmez, hemencecik gôzú aâılmış. Daha bôyle bir súrú hikâyeler almışti ortalığı. Bu hikâyeler bütún Toros kôylülerine, bozkıra kasabaya kadar yayılmışti. Kasabadan bile áaresiz hastalar geliyordu Taşbaşa. Húkúmet adamlarından başka, herkes herkes Taşbaş ermişin macerasını sôylüyor, biliyordu. Örneğin Yúzbaşmın karşı bütún bunları biliyordu da, Yúzbaş biliyordu.

Taşbaş kendisine gelip de iyi olan hastaları görmeyinceye kadar ermişliğine inanmadı. O yatalak, bacakları kurumuş kızi bir hafta sonra karışında dimdik, terü taze görünce sevincinden ağladı.' Dilleri âözülenleri, kulakları aâılanları gôrdü. Karnı ağrıyanları, eli değince ağrıların kirp diye kesildiğini gôrdü. Gôrdü oğlu gôrdü. Bütün bunlar azıçık solukla, bir el dokunuşuyla oluyordu.

Ermiş falan değildi, öyle herkes gibi dúpedúz insandı ama, öyleyse bunlar neydi Taşbaşoğlunun beynine giren, onu rahat bırakmayan, bocalatan buydu işte.

Bu kadar köylü, ışıklar görenler, ağaaları, yolları, yılanları görenler, iyi olan hastalar, hep yalan mı söylüyor iardı Ama âok da iyi biliyordu ki arkasında bir ışık ot, manıyla o boranh gecede Tekeâ dağına âıkmamıştı. Âıkmış olsaydı, Tekeâ dağının başında yazın bile durulmaz, soğuktan, insan donar ôlür, mümknü yok donar ôlürdü. Bir kere, insan bir yere gidip gitmediğini bilmez mi Ya her gece gelip evin üstünde duran ışıktan ziyaret cevizi Bir kişi iki kişi değil, evin üstüne inen ziyaret cevizini ışıktan olarak bütün köy görmüş. Biri ikisi yalan söyledi diyelim, koca bir köyün tüm adamı da yalan söyler mi Haydi, koca bir köyün adamı da gözünü kôr edip yalan söyledi diyelim. Ya ziyaret cevizinin ışık saarak Torosun başından bu yana aarak geldiğini gören ôteki köylerin köylülerine ne diyelim Bu işte bir hikmet, bir şırri ilahi var, ama ne Bir adam ermiş olur da kendisinden kendinin haberi olmaz mı Belki de olmaz. Ama peygamber peygamberliğini, Hızır Hızırlıgını bilmiyor muydu Ermişler ôlmezler imiş. Durup beklemeli. Bakalım...

I Köylüler azıttıkâa azılmışlardı. Acaba Yüzbaşının yüreğine bir iyilik mi serpen olmuştu Olmuştu da onu bırakmıştı Şimdiki hali, iyileşen hastalan, her gün gelen giden yüzlerce kişiyi duysa Yüzbaşı ne derdi' ola Ne diyecekti, kemiklerini kırardı. Eşek cennetine atar, sonra da deliler damına gönderirdi.

Bir tehlike daha belirmişti. Evi yıkılacaktı. Eşiğinin altı bir kuyu gibi derinlemesine kazılmıştı.

Eve giren artık eşikten atlayarak giriyordu. Böyle giderse Taşbaşoğlunun evine girilemeyecekti bile. Kim âıkarmışsa âıkarmıştı. Âıkarmaz olsunlar. Taşbaşlmın eşiğinden bir avuç toprak aldın da tarlana serptin miydi, bire uâ veren tarlan bire on, bire yirmi verirdi. Bozkırdan akın akın insanlar gelip

bir avuâ toprak alıp gidiyorlardı. Yalak kôylúleri bir avuâ, iki avuâ değil, tarlalarına avuâlar dolusu eşik toprağı serpmişlerdi.

Dúnya dúnya olalı, bir ermişin sonunun iyi olduğunu gôren var mı Ya darağacında can verir, ya da derisini yúzerler. Taşbaşoğlu bunun sonucunu bilip duruyordu ama,

-8chanesi buydu. Ama halkın ona gôsterdięi bu kutsallama ilgisi hoşuna gidiyordu.

Hele :

-Kırklara karişan Taşbaş Efendimiz, bu dúnya, bu alâak, bu pis dúnya yerinde duruyorsa daha. senin yúzún suyun húrmetinedir. Yaaa, ôyle iste. Senin yúzúnden yikilmayacak bu dúnya. Bu temeli áúrúmúş dúnya... Ulu kimselerden, gôrúnmezlerden olan Taşbaşımız, demiyorlar mı Taşbaş eriyordu.

Şimdi bu kôylú ona tapıyordu. Gúzel Muhammedin adını nasıl candan anıyorlarsa, onun da adını ôyle kutsallaştıırarak, ôyle candan anıyorlardı. Bazan dalıyor, iâinde bir hafiflik, bir âocuk sevinci... Kuş olup uâuyor gidiyordu.' Parmağım bir kımıldatsa, kôylú Muhtar Seferi toz ederdi. Yalnız bu kôylú değil, Toros kôylúleri, bozkır kôylúleri... Şimdi kôylúye, toplanın, gidip kasabayı basın, varın Adili öldúrún, dese, hemen, bir sôzúnú iki etmeden öldúrúrlerdí. Şimdilik ne istese, ne sôylese yaptırđđ kôylúye.

Húkúmete karşı ayaklanın, dese, ôleceęini bile bile kôylú ayaklanırdı.

Yakında onun únúnú ôteki kasabalar, túm Toros, túm bozkır kôylúkléri de duyacaktır. Yedi iklim dört kôşeye yayılacaktır únú. Únú Halepten Şama, Adanadan istanbula ulaşacaktır.

Bedeni, bunları dúşündükâe búyük erişilmez bir tad iâinde kalıyordu. Bôyle zamanlarında ne hayaller kurmuyordu! Bir ara dalıyor, iyice dalıyor, kendini basbayağı ermiş sayıyordu. Bu kadar, bu kadar insan yalan mı sôylüyordu Niâin yalan sôylesinler Bir mecburiyetleri mi var En kúâúk de olsa bir bildikleri, gôrdükleri olmalı bunların. Ateş olmayan yerden duman âıkmaz.

Bu hoşuna gitti. Habire sôyleniyordu :

-Ateş olmayan yerden úuman âncmaz, uumuş Vuvmaz. Áıkmaz da áıkmaz. Evin ústüne akşamdan sabahlara kadar ışık sağılıyor. Gelip de evin ústünde dônúp duran Ziyaret cevizini, ondan başka kôyde bunu gôrmeyen tek kişi kalmamış. Karı da gôrmüş, âocuklar da. Bútún kôylú yalan, uyduruk, diyelim. Bu da mı yalan Bir gece dışarda kalıp evin ústüne ışık

sağıldığını görmek gerek. Beklemek gerek. Sağılıyor mu, sağılmıyor mu Sağılıyorsa, tamam. Sağılmıyorsa, işte o zaman... Başının âaresine bakarsın.

Sağılmıyorsa bu dirilen hastalar ne Sağılan ışık önemli, âok önemli. O zaman işte hiâ kimseden korkmazsın.' Işık sağılıyor, ona hiâ şüphe yok. Ama beklemek, görmek de güzel değil mi Bir adam evinin üstüne sağılan ışığı görse kötü mü olur Sağılıyor, inandı, iman etti. Salt sağılıyor, âok mu parlak, bekleyip onu görmek gerek. Yoksa, mümkün mü var, ışık sağılmaz olur mu Bir an geliyor iâinde ermişliğini bir iyice ilan ediyor. Âıkıp köyün ortasına, köylüyü başına toplayacak, onlara dünya üstüne, yaşamak, sevda, toprak, ışık üstüne altın sözler söyleyecek.

Bu düşünce kafasına takılınca kendini zor tutuyor. Köyün ortasına âıkmamak, bu iştenden kendisini caydırmak, kanatlı sözler söylememek iâin de kendisini zor tutuyor, öylesine bir güâ harcıyor ki, her yanı acıyor. Bu nâbetten sonra da kan ter iâinde kalıyor. Bütün bedeni doğulmuş, ezilmiş gibi. Kendini, kendi haline bırakıyor. Bir saat, iki saat ağzı yukarı yatıp, gözlerini isli tavana dikeyor. Bedeni gittikâe yumuşuyor. Gerginliği geâince de iâindeki sevinâ büyüyor. Bu onun hiâ bir zaman tatmadığı, sarhoş eden, deli eden bir sevinâtir.

Ona öyle geliyor ki elini uzatsa Tekeâ dağının doruğunu okşayacak. Işıklı, karlı doruğunu...

Tanyerleri işi m duğun yerde dur, bugün dünyanın üstüne gitme dese, gitmeyecek. Tanyeri orada öylece, tatlı, ışıltılı, alaca, sisli, kokulu, toprak kokulu, âiğ kokulu kalıverecek. Kıyamete kadar kal dese, gene kalacak.

Şu kiş kıyamet gününü, şu karda boranda, varsa gitse ötedeki ormana:

-Ey orman, yapraklan, dese, orman yapraklanacak. Göz aâıp kapayınca kadar yapraklanacak.

-Uüneş ilişin, dese, ortalık günlük güneşlik, bir mayıs günü olacak.' Varsa gitse, şu uzayan, şu kar altındaki bozkıra, elini karların üstüne koysa... Kapatsa gözlerini.

-Karlar erisin. Erisin de bozkır toprağı tepeden tırnağa âiâikle donansın, güneşler aâşın, kuşlar uâsun, dese, gözünü aâınca görüverecek ki dedikleri hep olmuş.

Birden kendini yokladı.

-Deliriyorum, deliriyorum, diye söylendi. Hızlı hızlı soluk almağa başladı. Boğazına bir şeyler tıkandı, sonra geâti.

Akşama gene hastalar doluşacaklardı. Bir

-ooof âekti, iâten, derinden. Sonra da uzun zaman kendi kendine gúldú.

Yemeyi iâmeyi bile unutmuştú. Karış, âocukları, onun bu delimsek hallerim hiâ bir şey kaâırmadan, gözlerini dôrt aâıp izliyordı. Gittikâe de korkulan, saygıları búyúyordu.

Karış onun bu hallerini kimseye anlatamıyordu. Taşbaşoğlu ondan konuşmamasını istemişti.

Ve kadın bu gôrdúklerini anlatamamaktan neredeyse âatlayacaktı. Aaah, Taşbaş izin verse de bir anlatsa, bir anlatabilse... Taşbaşoğlunu dinlemeyip anlatacaktı ama, kendisinin, âocuklarının başına kôtu haller geleceğinden, Taşbaşın onları âarpacağından korkuyordu.

Taşbaşoğlu iâinden:

-Bu gece, diyordu,

-bu gece, bu işin dibini başını ôđreneceđim.

Ermiřsem ermişliğimi yapacağım, ermiş değilsem başımın âaresine bakacağım. Sonra, bu kôylú ayağıma kapandığı günleri unuttur da beni alaya alır. Ermiş Memet diye bana ad takar da bir ômúr boyu arkamdan gúlúmser. Ben deli değilim, hem de ústúme kimseyi gúldúrecek kadar ahmak... Geceyi sabırsızlıkla bekliyor, dişarı âıkıyor, iâeri giriyordu. Bútún kôyún gôzúnún ağırlığını ústúnde duyuyordu. Ne' etse, ne yapsa, en kúâúk kipiştişini bile izliyorlar, her hareketine túrlú túrlú anlam veriyorlardı. Onun iâin de Taşbaşoğlu hiâ bir harekette bulunmuyor, ôyle eli kolu bağlı durup duruyordu. Gúndúzleri evden hiâ âıkmıyor, Uzun Aliden başka da kimseye konuşmuyordu. Uzun Aliye de artık eskisi gibi iâini aâık aâık dôkemiyordu. Onun bile gözlerinde bir kuşku gôrúnúyordu. Ali bile, ona yaklaşırken, kutsal bir şeye, Kurana, bir şeyhe, bir ocağa yaklaşır gibi yaklaşıyordu. Alinin bu hale gelmesi onu deli ediyordu ama, elinden bir iş gelmiyordu. ôyle dúnyayı kendine dúřman, ôyle yapayalnız sayıyordu ki, neredeyse oturup, âocuklar gibi burnunu âeke âeke ağlayacaktı. Eli ayağı kesilmiş, kafese konmuş, hiâ bir âaresi kalmamış bir aslana benzetiyordu kendisini. Elinden hiâ bir şey gelmez, ama ondan gene de korkulur.

Bútún yalnızlıktan, kimsesizlikten ağlama halinden de birden sıyrılığıyor, kendinde búyük bir gúâ duyuyordu. Ne isterse yapabilirdi. Súleyman gibi kurda, kuşa, akan suya, esen yele, ormana, biten bitkiye, aân âiâeğe, âatlayan tohuma sôzú geâebilirdi, insanlar, Muhtar Sefer bile, inanmadığı halde, onun ayağının dibinde toprak oluyorlardı, istese, azıçık aklını harekete geâirse túm Áukurovayı, Torosu, bozkışı húkmú altına alabilir,

insanlara istediğini yaptırabilirdi, insanlar ona inanıyorlardı. Elbet bir şey görmüşlerdi de, bir şey biliyorlardı da inanıyorlardı, Yok yere de böyle bir şey âikmazdı ki ortaya...

Bazı da kendinden úrkúyordu. Ya ermişse insan nasıl ererdi acaba Kimbilir, belki de túrlú túrlú ererdi. Son zamanlarda hep dúş görüyordu. Uzak, hiâ bilmediği bir dúnyanın dúşleriydi bunlar. Ağaalar, kuşlar, otlar başkaydı. Gôkyúzú bir tuhaftı bu dúşlerde. Her an bir' başka renge boyanıyordu. Ağaalar başka túrlú búyúyorlar, âiâekler hiâ gôrúlmedik biâimde aâıyorlardı.

Dúşleri, dúşlerinin dúnyası ayrı ayrıydı ama, bu dúnyaların bir ortak yanı vardı. Bu dúnyalar, hep işiktandı. Ağaaların iâinden, gôvdelerinden, yapraklarından, dallarından işiklar fişkiyordu.

Túrlú renge giren gôklerinin arkasından işiklar geâiyor, toprağından yukarı doğru durmadan bir işik seli gôge ağıyordu. Taşbaşoğlu uyandıktan sonra da bu dúş dúnyasmi uzun bir súre yaşıyordu.

Ermiş oldu olalı, bu evde âok horoz sesi duymuştu. Bu kapıda belki gúnde yirmi otuz tane horoz kurban ediliyordu. Kesilen horozun başını da evin duvarına asıyor túrlú búyúklúkte horoz oaşiyâ uumuşu. uuy. } horoz başlarından nakış nakış olmuş, gúzel bir kilime benzemişti.

Şu kurban kesen kôylúler, nekes domuzlar, horozu kestikten sonra başını duvara asıyorlar, gerisini pişirip yiyorlar, ya da evlerine geri gôtúrúyorlardı. Kurban dediğın böyle mi olurdu Kesildiği yerde bırakılır, ya da oradaki fıkaraalara dağıtılırdı. Kurban kesenlere bunu bildirmeli, ya da kestikleri kurbafun hiâ bir faydası olmazdı. Ama kurbanı kesenler ôylesine fıkara kimselerdi ki, âoğunun belki de bir tek horozdan başka hiâ bir şeyleri yoktu. Taşbaşoğlu kızdı, kendi kendine sôylendi:

-Ôyleyse kurbanı kesmesinler. Kesip de Allahı kandırmasınlar, iki yúzlúlük bu. Kurban etini, kurban edenler yiyemez. Bunu böylece bildireceğim. Bildireceğim derken, iâine bir acı âôktú ama, kendini yendi. Evin yanında yônúnde her gún bir súrú horoz kesiyorlar, gún gúneşlikse, ôndeki boş samanlıkta pişirip yiyorlar, kendi âocukları da dudaklarını yalayarak, aâ gôzlerle, her gún bu yenen, bu kesilen horozlara ağızları sulanarak bakıyorlardı.' İşte bu insafsızlık, bu zulúmdú. Babaları ermiş olmuşa, bu âocukların suâu neydi Hele bu geceyi bir atlatsın, ište o zaman... İşte o zaman yapacağını bilirdi. Eđer ermiş olmuşa, o âocukların ônünde ağızlarını şapırdatarak etleri yiyenlere bir diyeceği olacaktı. O iki

yúzlúlere, Allahı kandıranlara. Bir daha kurban ettikleri horozlara dokunamıyacaklardı bile.

Hava aydınlıktı. Gökte el kadar bir bulut parçası bile yoktu.

Uzakta, Tekeâ dağının başına yukarı gökten bir gúrúltú geldi. Başını kaldırdı, úâ tane jet uâağı yanyana, ar. kalarında âizilmiş gibi dúmdúz, işikli bir yol bırakararak gi jw ecıuujıez oiauiar. Yollar gökte bir süre salındı kaldı.

Taşbaşoğlu gúlúmsedi:

-Bizim Uzun Ali bunları gôrdúmola dedi.

-Âok sever bunları. Sôyleye sôyleye bitiremez húnelerini. İkinci oldu. Uzak kôylerden sırtlarında, eşeklere bindirilmiş, sallara koyulmuş hastalar akınının ucu gôrúndú. Kôylú dışardan gelen hastalar için Taşbaşoğlunun evi yanındaki iki úâ samanlığı boşaltmıştı. Gelenler Taşbaşoğluna yük olmaşınlar diye. Súlún Derviş de bu evlerden birisinin kôşesine hemen bir dükkan açivermişti. Ne sihirdir ne keramet, el âabukluğu marifet. Súlún Derviş gelen kalabalığı gôrúr gôrmez, işi búiútmek için kasabaya gitmiş, úzúm, şeker, pekmez, incik emcik alıp getirmişti. İyi, âok iyi alışverişi ediyordu. Bu iş böyle giderse Súlún Derviş iki yılda kasabada kocaman bir dükkan sahibi olabilirdi. Dükkanı aatı aâalı, her sabah kôylúye Taşbaşın bir kerametini duyuruyordu. Dışardan gelen her kôylúye de, alışverişi etsin etmesin, önce durup dinlenmeden Taşbaşm bir kerametini anlatıyor, onun' yúzünden iyi olan hastaların adlarını, nasıl iyi olduklarını sayıp döküyordu.

Súlún Dervişin samanlığın kôşesindeki dükkanı Taşbaş sihirinin yandığı, Taşbaş búiúsúnún dört bir yana ışık saldığı bir ocak olmuştu. Taşbaş :

-Ne sôylerse sôylesinler, diyordu kendi kendine,

-ne keramet, ne sihir, ne búiú uydururlarsa uydursunlar, iş bu gecede. Bu gece dediklerim olmazsa, ben de onlara gôsteririm ermiş.

Onlara da, analarına da gôsteririm! Bu geceye âok gúveniyordu. Bu gece olumlu bir gece olacak, Taşbaş bir daha inmemesine ermişlik tahtına âıkıp oturacaktı.

Gece oldu, hastalar birer ikişer gelmeğe başladılar. Taşbaşoğlu artık tedavi şeklini geliştirmişti. Súlún Dervişe mum işmarlamış, gcmu} tanın başı etrafında úâ kere dôndúrüyor, sonra mumda bir tutam pamuk yakıyor, hastaya koklatıyor, sonra da mumu hastaya úfletiyordu.

Daha túrlú túrlú, her hastaya göre bir túrlú tedavi túrú uydurmuştu. Suyun içine kocaman bir kôz atıyor, kôz çizirdiği sürece bir elinde mum, hastanın gözlerinin içine gözlerini kırpmadan diyor, bakıyordu.

Bazı hastaları eşiklikten ocağın başına kadar emekleterek yúrútuyor, bazışına tek ayak ústúnde evin áevresini dolaştırıyordu. Kimine yarasa ôlúsú koklatıyor, kiminin burnuna, alnına yılan boynuzu dediği bir kemik súrúyordu. Bunları ona Meryemce vermiş :

-Bunlar, her derde deva ilaállardır ki iyi kimselerin elinde can kurtarış, demişti. Meryemce konuşmamıştı, bin túrlú işaretlerle yukarıdakileri Taşbaşa anlatmak iáin belki bir saatten fazla uğraşmıştı. Taşbaşoğlu ona :

-Konuş ya Meryemce, dese,

-andini bozdum artık dilin aállıřın, dese, Meryemce konuşurdu.

Ama Taşbaş bir saat dişini şıkmış, ona konuş dememişti. Onun da bir sebebi vardı.

Gece yarıyı açtı gitti de daha hastaların ardı arkası kesilmedi. Gúnlere gittikáe de hasta akım áođalıyordu. Gittikáe de áođalacaktı. Uzak, daha uzak kôylerden duyan gelecek, duyan gelecekti.

Hastalarla birlikte dertliler de gelmeğe başlamışlardı. şimdi az geliyorlardı ama, bir kere yol etmesinler. Onlardan kurtuluş zor olacaktı. Dúnya bir dertliler dúnyası. Dertsiz insan yok...

Baktılar ki bir dert dinleniyor, işte o zaman... bútún dertliler gelecekler. Yúz bulamamışlar, sevdiklerine kavuşmamışlar, aá yoksul kalmışlar gelecekler. Toprakları bire bir vermeyenler, toprakları akıp kaya kal mmış, túm verimini yitirmişler gelecekler. Katiller, hırsızlar gelecekler.

Taşbaşoğlu gúnlendir, gece uykusunu unutmuştu. Taşbaşoğlu kurmuştu. Gece yarışı horozlan ôttúkten azıçık sonra ortadan yitecek, Uzun Aliye gidip onun kepenegini, keáe áizmelerini alacak, şu ôtedeki ôrenin iáine sinip, kendi evini gôzetliyecekti.

Bekleyemedi, tam horozlar ôterken, bir yolunu bulup dişariya fırladı. Dişarda biáak gibi kesen bir ayaz áarptı yúzüne. Bu ayazda dişarda, kepenekle de olsa, bir saat bils kalınmazdı. Ne yapacaktı Belki hemen istediğini gôrúr, ayazda bir dakika bile beklemezdi. O da olmazsa, ônúne bir ateş yakardı. Ateş yakardı ama, ya gôrúrlerse

-Ali kepenegini, áizmeni ver, dedi.

-Bir iki tane de kibrit ver. Ali:'

-Nereye demedi.

-Bu soğukta, tilkilerin bakır sáti ği bu ayazda, bu gece dişariya áıkılmaz, demedi.

-Buyar Iólúrsún,. demedi, hemen getirip kepenegi, áizmeleri verdi.

Başlıfı aklma dúştú, onu da getirip verdi.

-Gúle gúle, bile demedi.

Kasan da uyumamıştı. Evlerinde uzak kôylerden Taşbaşa umucu gelmiş misafirleri vardı.

Hasan hemen koynundan kibritini âıkardı, ona uzattı. Taşbaş baktı, bu yepyeni, ağzına kadar da kibritle dolu bir kutuydu.

-Bana mı veriyorsun diye, Hasanın saâlarını okşayarak gülümsedi. Mutluluk iâindeydi. Hasan titriyen, keskin, dik bir sesle :

-Sana veriyorum, dedi.

Başlığı başına sardı, âizmeleri ayaklarına geâirdi, kepeneği sırtına aldı âıktı gitti. Ali arkasından :

-Bu bir yerlere gidiyor ya, Allah vere de úşúme... Meryemce, nah sana, o úşúr mu ki, uçtamv }, baktı, eliyle oğlunun sırtına vurdu.

Hasan:

-Baba, dedi,

-onlar ne úşúrlar, ne de yanarlar, ne onları sel gôtúrúr, ne yıldırım âarpar.

Onlara hiâ bir şey olmaz. Yılan bile sokmaz onları. Meryemce Hasanı kucakladı, ôptú. Taşbaş geldi, yıkık ôrenin iâine, bir taşın ústüne oturdu.

Yônúnú de evinden yana dôndú. Gôzlerini evinin ústüne dikti. Belki işiği kaâırırım diye gôzlerini kırpmıyordu bile. Heyecanla yúreği kút kút atarak evinin ústüne yağan işiği bekliyordu. Ha yağıdı, ha yağacaktı. Bir de, . . bir de evinin ústünde salınıp duran işiktan ziyaret ağacını bir' gôrse... Herkes gôrüyordu da, teknil kôylú gôrüyordu da, o neden gôrmesin Bir súde bôyle baktı kaldı. Gôzleri sulandı soğuktan, gôzlerini kıptı. Sonra mendilini âıkarıp yanaklarına doğru sızan yaşları sildi. Yaşlar neredeyse yúzünde donup kalacaktı. Daha şimdiden bıyıklarının burnuna yakın yerleri buz tutmuştu.

Eeee, nerde işik Hani, gece sabaha kadar evin ústüne durmadan sağılan işik nerde Hani evin ústünde, geceye oyulmuş gibi duran, pervazlanıp dônerken işik saân ziyaret cevizi nerde İşik yağarken eve, gôkten bir kuş sesi gelirmiş. İncecik, işlik gibi, duyulur duyulmaz bir işlik sesi... Ziyaret cevizi de evin ústüne salınıp dônerken yılan akması gibi bir fışiltı duyulmuş.

Elleri, ayakları úşúmeđe başladı. Gôzúnú evden ayırmıyordu. Bir de baktı ki evin ônünde karartılar, ellerinde kazma kúrek, evin eşiğini kazıp duruyorlar.

-Tuh, Allah belanızı versin deyyuslar, dedi.

-Evin eşiğinin altını kuyu gibi ettiniz. Bôyle giderse, evin ön duvarı tım âôkecek. Bir gún ev de ústúme yíklíverecek. Âoluk âocuğumla bir ermişlik uğruna... Tuh Allah kah dan. Ulan ben de bugún bu işiği, bu ağacı gôrmezsem... Ulan ben de ermiş olursam bir daha anamı avradımı... Uzaktan gôrüyor ve iâi gidiyordu. Eşikliğin toprağını torba torba doldurup gôtúrúyorlardı.

-Hay Allah kahretsin. Ulan bunun bir torbası da bir, bir avucu da... Gôtúrún ulan, istediğiniz kadar gôtúrún. Ermiş olsam da olmasam da bunu iyi bilirim. O ôlú topraklara değıl ermiş toprağı, peygamber, Allah toprağı da gôtürseniz, diriltemezsiniz. O topraklar ôlmúş, diril mezler. Akılsızlar, dedi,

-akılsızlar. Evimi yıkacaksınız. Sinirlendi. Úşúdukâe sinirleniyordu.' Eşiğin kazıldığını gôrdúkâe sinirleniyordu. Her şeyin ônúne geâerdi de, bu eşiklik toprağının âalınması ônúne nasıl geâerdi ôylesine sinirlendi ki, geldi boğazına bir yumruk tıkanı :

-Size gôsteririm, diye ayağa kalktı. Oturduğu yeri gôrmesinler diye yolunu değıştirip evin arkasına doğru dolandı. Birden, evin arkasından karşlarına âıkıverdi. Adamlar, onu gôrúr gôrmez, donakaldılar, az sonra da kendilerini yere atıp ayaklarına kapandılar.

Taşbaşoğlu en kalın, en güvenli sesiyle:

-Kalkın, dedi.

-Size bir diyeceğim var. Adamlar hemen ayağa fırladılar. On bir kişiydiler. Taşbaş sağ eliyle, teker teker hepsinin alma dokundu.

-Bu eşik toprağını yerine dökün. Bu bereket toprağı değıl. Ben aradım aradım size bir bereket toprağı buldum. Gidin oradan toprak alın. Alın da tarlalarınıza serpin. Ama oradan da Hıdırellez gúnú toprak alacaksınız. Başka bir gún alırsanız işe yaramaz. Hıdırellez gúnú oradan aldığiniz toprağı tarlalarınıza serperseniz, eğer iyi insanlarsanız, bire iki veren toprağınız, bire on verir.

Haydi, buradan âekilin... Taşbaşoğlu arkasını dôndú, karanlığa karişti gitti. kapıda kimsecikler yoktu. Gôzlerini gene evin usüne uijlti. Artık şimdi işik yağacaktı. Ziyaret cevizi de geldi gelecek. Belki şimdi Tekeâ dağmm ústünden bu yana súzúlúp geliyordu. Ayağa kalktı, Tekeâ dağına doğru baktı, ne gelen var ne giden...

Titremeğe başladı. Eli de donmuştu. Parmaklarını oynattı. Bir süre sonra uyuşuk parmakları ağıldı.

Bir ateş yaksa mı Bu işiğin yağıp yağacağı yoktu. Bir iki gün önceden odunu nereden alacağını şavullamıştı. Gitti, bir kucak odun aldı, örene getirdi, aırayı tutuşturdu. Odun hemen yalın almadı. Taşbaş bir süre' úfúrmek zorunda kaldı. Neden sonradır ki ateş yalanlandı ve Taşbaş ateşi iki bacağının arasına alıp oturdu, gözünü de evinden ayırmıyordu.

Görünmüyor, yağıyor işte ışık. Yalancılar. Işık iyi kimselere gözükür. Ermiş olan ermiş bir kimse kendi evine yağın işiği görmez mi Ziyaret cevizi çok uzaktan geliyordu. Arada bunca yol var. İşığa gelince... ilk önce şu dağların ardında belirir ışık. O dağlar da buraya çok uzak...

Bu işiğin girmediği yer yok. Uzak, engin suların dibine bile girer. Askerlikte bir su görmüşü.

Murat derlerdi adına. Bakır rengi, kırmızı, kıraa, ot bitmez kayaların arasından akıyordu. Derin, derin çok derin kırmızı kayaların ta altından, yeşil, yemyeşil akıyordu. Uzaktan bir âmen şeridi gibi gözüküyor, gün vurunca yeşili su gibi parlıyordu.

Ormanlar, Mekke, Medine, hani her gece gittiğimiz yer... Bir de bu işiğin başında görürlerse, mutlak görüyorlardır, yarın kimbilir ne uydururlar Belli... Yanma yüz bin bakire, ak libaslı kız ekleyip, ortasında işikten Taşbaş, kızların kucaklarında! Bir onbaşı vardı. Muhtar Seferden de beter... İnat bir er kalırsa ben olurum. Ve herkesi iki günde bir sıra dayığına âkerdi.

Meryemce Karı ne tuhaf bir kadın! Nasıl bakmıştı yüzüne kepeneği isterken Bakırların arasından akan Murat suyu bir an gelir, bütün bakırları da yeşillerdi, kırmızı bakırdan kayalar, suyun yeşilinden âkan işiklarla yeşillenirdi.' Kulağına bir hisirtti geldi. Yılan akması gibi. Bir de kuş sesi... Işık nerde, ağaâ nerde Toparlandı. Azıcık da sevindi. Neredeyse beklediklerini görecek. Yüreği kút kút atıyor, sabırsızlığından soluk bile alamıyordu. Bekledi, bütün bedeni gerilmiş bekledi... İşikleri göremedi.

-Benim gözlerimde bir şeyler var, dedi.

-Yoksa sesi gelir de kendisi gelmez mi Kulağına boyuna hisiltti, bir de duyulur duyulmaz, kesik kesik bir kuş sesi geliyordu. Kulak kabarttı, bu sesler nereden geliyordu Bozkırdan bu yana geliyordu. Yönünü o yana döndü, işiği göremedi. Gökten, karlı topraktan, evlerden, kasabanın üstünden, peri mağaralarından, nereye dönse oradan bir hisiltti geliyordu

kulağına... Hış hışşş, hış, hışşşş... Vay anasını! Ya bunun işiği nerede Önündeki ateşte bir tek kôz bile kalmamıştı. Artık titreyecek hali bile yoktu. Bir ara bütün bedeni kaskatı kesildi, sonra da âözüldü. Bir uykusu geldi ki, dayanılmaz. Gôzlerini kapasa dalıverecek ve burada yıkık ôrenin iâinde donup ôlecek. Sabahleyin onun ôlúsünü bulan kôylüler de

-Kırklar boğazını sıkıp ôldürmüřler, diyecekler. İstemiyerek, gôzlerini evin üstünden ayırmayarak, ağır ağır ayağa kalktı. Dizleri âatrıradı. Eve yollandı. Kulaklarında hışiltı, ama işik mişik yok gôrúnürlerde...

-Bunda bir iş var, dedi...

-Bir şey var. Yoksa bu hışiltı ne İşiklar úrktú, dedi sonra da.

-Eşik kazanlardan úrktú de gôzükmedi. âalamazdı. Kuyuya dúşerdi. Sabah olsa da şu âukuru dol dursa...

-Avrat, diye bağırdı,

-aâ kapiyi. Kapı o anda aâıldı. Kuyunun üstünden iâeriyeatladı, ocağa koştu. Neredeyse, ocağın iâine girecekti. Kôzlerin üstüne bedenini gerdi. Tirtir titriyordu.' Karışı:

-Ermişler de bu kadar úřür múymúř diye iâinden geâirdi.

-Tôvbe, tôvbe! Gece, dúnkú gibi ayaz değildi, aydınlık değildi. Gôkyúzünü kara, kapkara bulutlar ôrtmüř, bozkırdan ağaâlar kôkünden sôkecek gúâte bir boran esiyordu. Bu gece hiâbir yaratık, kurt, tilki, sansar, hiâ bir yaratık yuvasından dışarıya başını bile uzatamazdı.

Bu karanlık, taş gibi, duvar gibi, âelik gibi bir karanlık. Dúnya kurulduğundan berinin karanliğim bir araya yiğip, bu geceye vermişler. Taşbaşoğlu,

-dún aydınlıktı da gece, işikları ondan gôremedim, diyordu.

-Bu gece tamam. İşiklar ônúme serilecek, işte ondan sonra gôrsún şu Toros úlkesi, gôrsún ki ermiş nasıl olur! Ateş de yakmıyordu. Belki işiklar ateşten korkmuşlardı da kaâmışlardı.

Gôzleri evin üstünde tam úâ saattir bekliyordu. Birden kulağına hışiltı ve kuş sesi geldi.

Sevincinden, heyecanından ayağa kalktı. Gıçılı boran ona ôyle âarptı ki az daha yere dúşüyordu. İşik gôrúndú gôrúnecekti. Haydi.. , Gôzlerinin ônünden bir an, kışacık, incecik bir an işik balkıması geâti... Sonra her şey karardı. i

-İşik! dedi.

-İşik... Sevindi.

-İşik ha Demek bu kôylúnún sôylediklerinin túmú de doğruydu... Demek ermişti ha! iâindeki kutsal ateş búyúdu, genişledi, işiklendi. Kendine gúveniyordu artık. Sarhoş gibiydi.

Evinin ústúndeki işiği gôrmúştú... Kulakları uğulduyordu, başı dônúyordu.

-Hîşşş! Hîşşş... Murat suyu yeşil akıyordu. Yeşil bayılan gibi. Sıcaktan yanıyordu ortalık. Bakır kayalarda kara yılanlar vardı. Akıyor, akıyor bitmiyorlardı. Ak bir bulut sıcaktan kavruluyordu. Gôlgesi yeşil suyun ústúne dúşuyordu. Su aşağı akıyor, bulut gôlgesi yukarı doğru akıyordu.

-Hîşhîş! Hîşşş! Kendine geldi. Bir an gôrmúştú. Hani adam zorlu bir tokat yer de gôzlerinin ônúnde şimşek âakar, gôzlerinin ônúne işiklar sağılır, işte ôyle.

-Bu olmadı, dedi.

-Bir daha, ama daha uzun gôrürsem, tamam. Demek ki iyice ermişim. Oturdu yerine. Kepenek, başlık, keâe âizmeler para etmiyordu. Bozkır soğuğu hiâ bir şey dinlemiyor, iâine işliyordu. Soğuktan donacak, bayılacak hale geldi, gene de bırakıp gitmedi.

Gittikâe uyku da bastırıyordu. Uyku bastırđıkâa kulaklarındaki uğultu artıyor, başı dônúyordu.

Bir baykuş ôttú. Taşbaş buna irkildi. Başına bir kôtúlúk gelecekti. Birden, candarma komutanı aklına dúştú. Ona sôz vermişti ki, evliyalık etmeyecekti. Halbuki evi dolup taşıyordu. Hastalar sayrılar, dertliler... Yúzbaşı bu sefer onu bir eline alırsa, kemiklerini kıracaktı. Un ufak ' edecekti. Âok ôfkeli bir adamdı. Ne diyordu Bu atom devrinde, bu işler! diyordu. Hakkı vardı adamın. Hem de yerden gôđe kadar. Bu atom mu ne devrinde, insanlar gôkJerde yúzerlerken... Sen gel de işik bekle burada! Bu baykuş hayırsız bir iş. Uđursuzun uğursuzu. Netse neylese, benim suâum yok, evimize doldular dese, Yúzbaşı dinlemezdi. Hiâ hiâ dinlemez, onu úâ gún, úâ gece ôldúresiye dôđerdi.

Sonra da ešek cennetine atar, daha sonra da deliler damına gônderirdi. Aaah, şu işiği bir iyicene gôrse, gôzleriyle. Ziyaret cevizinin evin ústúnde súzúldúđúnú gôrse, işte o zaman Yúzbaşı, Húkúmet, dúnya vız gelirdi, işte o zaman Yúzbaşı onu kıyık kıyık etsin, derisini' yúzsún, tırnaklarını âeksin, bûtún mafsallarını kırşın vızgelirdi... Bu dúnyada işte ondan sonra insanlar ona ne yaparlarsa yapsınlar, etine, cismine yaparlar, ermişliğine dokunamazlardı. Şu insanların bu yeryúzünde zulmettikleri ermiş yalnız

kendisi olmayacaktı ki... Yüzlerce, binlerce, Allahm ermişine insanlar aynı kôtúlúgú etmemişler miydi Allahm gúzel peygamberi İsa Efendimizi âıkarıp Ağrı dağının başına, bir abanoz ağacına elinden ayağından âivilememişler miydi Âivilemişler, onu orada, Ağrı dağının soğuşunda bıraktırıp gitmişlerdi. İsa peygamberimiz de orada, eli ayağı âivili donup kalmıştı. Donup kalrrrişú da, hık dememiş, kimseye yalvarmamıştı.

-Aaah, ah! Şu işiği bir daha iyicene, iki gözümle görebilsem, ben bilirdim yapacağımı... Bir ara bedenini şiddetli bir titreme aldı. Sarsılıyordu.

Evin en kúaúk bir karartışı bile gözúkmüyordu. Gölge gibi bile. Her şey karanlığa batmış gitmişti. Ama Taşbaş evin yerini yordamlıyor, gözlerini aabildiği kadar aamış, boynunu uzatmış, âıkıp gelecek işiği bekliyor.

-Fút, fút! Fút, fút, fut... Hışşşş! Hış, hış! Kulaklarında, gelen işikten bir suyun hışiltışı, kuşun sesi. Bu ses durmadıkâa, Taşbaş korkmayacaktı. Bu ses umuttu. Daha ne istiyordu, işiği gôrmemiş miydi Yok, yok! Bir iyice gôrmeliydi. n baygındı. Eviyle ôrenin arası ancak úa yüz adım âekerdi. Súrúne súrúne, ancak gún doğduktan sonra evinin kapısına ulaşabildi. Elleri donmuş yanmıştı.

Taşbaşın donduğunu Meryemceye iletiler. Meryemce koşarak geldi, ellerine ilaâ yaptı. Yoksa Taşbaşın parmakları dúşerdi.' Meryemce kendi kendine konuştı :

-Ermişler, ôlmezler de donar mıymış Donar da Mer yemcenin ilacından imdat umar mıymış iâine bir kurt dúşmúştú. Taşbaş bunu onun gözlerinden anladı.

-Bu gece de bekleyeceğim işiği. Eğer bir iyice göremezsem, ben de bu ermişlikten vazgeâip, başımı alıp gideceğim. Ya işiği gôürsem Meryemce işte o zaman sana da sôyleyecek bir iki sôzúm var Meryemce... diye iâinden geâirdi.

. Taşbaş, ôrende yere kapanmış:

-Haydi ya Allah, gôster şu işiği, diyordu.

-Sana yalvarıyorum, şu ele güne karşı yüzúmú kara âıkarma koca Allah. Senin elinden her iş gelir.

Gôsteriver, ellere gôsterdiğin şu işiği, bana da gôsteriver. Ben senin bir ermişin, bir iyi kulunsam gôster. Yoksa şu fakir fikirayı aldatıyorum. Bak, aşığıdaki evler şifa isteyen hastalar, sayrılar, dertlilerle dopdolu. Haydi koca Allahm, gôster kocamanlığını. Kocamanların kocamanışın, yeri gôgú

yaratan, şu Taşbaşı alemler ústúne ermiş edensin, gôster işiğini da ermiŝliğıme inanayım, senin iyiliklerini yeryúzúndeki insanlara iletayım.

-Sen de işiği bana gôstermezsen, ben de senin, iâime doğan gúzelliklerini, iyiliklerini insanlara sôylemem. Ermiŝliğımi de hiâ bir zaman kabul etmem, istifa ederim. Yônúnú Kibleye dôndú, namaza durdu, iki rekat namaz kıldıktan sonra ayağa kalktı, ellerini havaya aatı, duaya durdu.

-Haydi koca Allah, gôster işiğini da yúreğim inansın. Uzun uzun dua etti.' Kar fırtınası onu boğacak kadar sert esiyordu. Yúzúne gôzúne kırbağ gibi vuruyordu. Bereket versin ki bugún, iyice sarılmış sarmalanmıŝtı. Donmuş ellerini Meryemce yún âoraplar, bezler, fanila eskileriyle bir iyice sarmıştı.

Duadan sonra işemesi tuttu. Sağ omuzunu duvara dayayıp işedi. Sidiğı yere dúŝer dúŝmez donuyordu.

Bozkır gúmbúrdúyordu. Uđultulu bozkırdan top patlar gibi sesler geliyordu.

-Bu gece ya burada donar ôlúrúm, ya da işiğini gôrúrúm ya Allah. Gôster işiğini.

Gôstermezsen sen bilirsin. Anladın mı Kulağına âok hafif bir

-hiş hiŝŝŝ, sesi geldi. Yúreği hopladı.

-Haydi! Gôzlerini karanlıkta pörtletircesine aamıŝtı ama işik falan gôrdúğü yoktu.

Tek baŝınaydı. Áukurova dúzlúğünde yúrúyordu. Yanı yônú ekin tarlalarıydı. Ekinler baŝakta, firikti. Bahar yeli ilik ilik esiyordu. Parlak gúneŝin altında âekirgeler, renk renk, boy boy uâusuyordu. Birden gôkyúzúnú bir karanlık bulut gibi âekirgelerin ôrttúğúnú gôrdú. Bir kôylú yolun kıyısına diz âôkmúŝ, ellerini havaya aamış, dua ediyordu:

-Ya Allah, diyordu,

-eğer sen Allah gibi Allahsan şu âekirgeleri tarlama uğratma. Bundan başka hiâ tarlam, hiâ geâimim yok. iki gún sonra aynı yoldan geri dônúyordu. Áekirgeler bulut buluttu. Bir tek yaprağı, baŝağı, sapı kalmamış, dipten tıraş edilmiŝ tarlanın ortasında yúzúkoyun bir insan yatıyordu. Áekirgeler bir ekin tarlasına girerlerse işte bôyle yaparlar, toprak ústünde en kúâúk bir yeşillik komazlar.' Yoldan sapıp tarlanın ortasında yatan adamın yanına vardı. Eğıldi, toprağa kariŝmiŝ yúzúne baktı. Yúz ipislakti, âamurluydu, işi anladı.

Allah onun tek geâimine âe a eviuu, muasıra du nale getirmişti.

Usulca

-cık adamın yanından ayrıldı.

Åukurova toprağında kara, boz, sapsarı, altın sarışı gibi incecik, uzun ok yılanları... Ne tuhaf, hiå ok yılanı gôrmemişti o zamana kadar, bir incir ağacı dibinde gôrdú ilk olarak, incir ağacının dibinde bir åeşme vardı. Åeşmenin yanı yônú keskin kayalık. Kayalıkta keâiler uyuyor. Birden gôzúne bir kayanın dibine uzanmış, aynen altın pırılışında bir åubuk ilişti. Altına ya da değerli bir madene benzetti. Ona doğru yürüdü, eğildi, elini uzattı, åubuğu alacakken åubuk kımıldadı, kımıldamasıyla, zızzzt diye havada kayması bir oldu. Bôylece havada on beş, yirmi metre gitti, kayalıkların araşma dústú, gôzden iradi. Neydi bu acaba Yılana benziyordu, canlıydı ama bu pırılışı, rengi, inpeleği neydi Bir buåuk metre boyunda, ok gibi ince. Geldi, başına gelenleri kôylúlere anlattı. Kôylúler:

-O åeşmenin başında ondan bir iki değil, bir súrú var, dediler.

-Onlara ok yılanı derler. Demek ok yılanı buydu Kôylúler, bu yúzden o åeşmenin yanma yaklaşmazlar, suyunu iåmezler. Bu åeşme de ermiş bir åeşmeydi. Búyúk, búyúk, hiå toprağı gôzúkmeyen, ústúnde ot bile bitmeyen bir kayalığın dibindeydi åeşme. Kayalık değil, Åukurovanın ortasında yúkselmiş, kayadan bir dağ.

Sıtmalılar, boğazlarına bir yufkayı ortasından delip geâirirlerse, yufka eriyinceye kadar da åeşmeden su dôkúnúrlerse, sıtmaları geâer. Bu åeşmenin suyu başağrışına, yele, ôteki bütún ağrılara iyi gelir. On gece bu kayalıkların ústúnde âirilâiplak yatanların yanına hiå bir zaman, hiå bir hastalık uğramaz.' Bu åeşmenin o kadar åok húneri var ki saymakla bitmez. Bir mağaranın iåindedir su. Kış olsun, yaz olsun, gece olsun, gündúz olsun, hava güneşli olsun, kapalı ol auji, yalıklara vurur, işikåa halkalanır.

Kulağına gene hişilti geldi. Ayağa kalktı. Esen yel onu salladı, kepeneği vurup aatı. Taşbaşoğlu tuttu kepeceği kapadı. Sıkı sıkıya da sarıldı.

-Hút hát, sesi de geldi. Taşbaşın yúreği kútürdedi. Bugún işik gelecekti. Ayakta bir súde bekledi.

Ziyaret cevizi Tekeå dağının ústúnden nasıl súzúlúp gelecekti Haberi olsa da ağacı uzaktan kayıp gelirken gôrse... Bekledi, bekledi... Túm bedeni bekleme kesildi. Bu işik yağıyordu evinin ústúne. Hem de ulu Åukurova yağmurları gibi. Ceviz ağacı işiklanıp geliyordu. Hem .de hiå ayrúmamacasına evinin ústúnde salınıp duruyordu. Adı güzel Muhammedin

yúrúduĝú topraklar âayır âimen, âiâek âaar. Ústúnde her zaman ak bir bulut yúrúr, o bulutun gôlgesi altında gider nereye giderse, adı güzel... ôyleyse bir ermişin evinin ústúne, o da geceleri, neden işik yağmaşın Ulu ceviz neden gelmesin evine Bu dúnyaya âok iyi insan gelmiş, âok iyi insan ermişlik mertebesine âıkmıştı. Ermişler gôkten inmezler ki... Onlar da bir anadan doĝarlar.

Peki, kendinin neyi vardı Şimdiye kadar hiâ bir kôtulúk yapmamış, Seferden başka hiâ bir insanın yúreĝini kırmamış, kimseye kôtu bir sôz bile sôylememişti. Elinden geldikâe de herkese iyilik etmişti. îste yıllardır da Seferin karşısında kôylúnún yenen hakkı iâin uğraşıyordu. Bôyle temiz, bôyle karıncayı bile incitmemiş, Allah yolundan ayrılmamış bir adam neden ermişlik mertebesine yúkselmesin Ústelik de bu kadar kôylú yalan mı sôylüyordu Karışı onunla artık yatmıyordu.' Akılsız mı karı Onun canı istemez mi Cúmlle alem onun kerametlerini gôrmústú.

Boyuna da gôrúyorlardı.

Ôyleyse o neden kabullenmiyordu ermişliĝi Bir kere Yúzbaşıya sôz vermişti. Ústelik de bunun sonucundan âok ama, sonu kôtu geliyordu. Şimdiye kadar duyduĝu bûtún ermişlerin sonu ya daraĝacı ya zindandı. Kiminin de derisini yúzúyorlardı. Dine aykırı diye.

-Ben, dedi,

-bir ermiş olsam, ne derimi yúzdúrúrúm, ne de daraĝacma giderim. Kôylú beni ele vermez ki... Hak, adalet úzere yúrúmelerini isterim. Âoĝun aza eklenmesini isterim. Kimse kimseyi ezmesin, soymasın, hak yerini bulsun isterim. Bûtún ermişler bunu istememişler miydi îste kelleleri de bu yúzden gitmişti ya... Zenginden alıp fakire vermek istemeseler, kim onların derisini yúzerdi, kim onların túylerine dokunurdu Kimse onların túylerine dokunamazdı ama, ermiş diye de hiâ bir fıkara onların yúzlerine bakmazdı. Ermiş ermiş yapan fıkaradır. Fıkaralar ermişlerden túm dertlerine, hastalıklarına, sayrılıklarına, yoksulluklarına derman ararlar.

Zulúmlere, ôldúrmelere, harplere karşı koysun isterler. Ermişlere bu yúzden sarılırlar. Bir ermiş de dediklerini yapmazsa eteĝini bıraktırlar.

Dediklerini yapınca da, kelle gider. Húkúmetin işine gelmez.

-Korkuyorsun Taşbaş, korkuyorsun oĝlum, dedi kendi kendine.

-Korkuyorsun da geceler gecesini eviyin ústúnde işik gôrmeĝe âıkıyorsun. Sen ermiş olmuşsun oĝlum, hem de Allahm bir güzelce ermiş. Sen, sana verilen Cennetin kadrini bilmiyorsun, yavrum. Bu dúnyada da, o dúnyada

da... Varsın kellen gitsin, derini yúzsúnler. Ne âıkar! Her ermişin başına gelen budur.' Ama bu insanlar seni kıyamete kadar yúreklerinin iâinde saklarlar. Túrbe yaparlar ki, her gún gelip eteğini ôperler. Korkma Taşbaş, ermişler sonsuza, ôlúmsúze varmışlar, ôlúmden korkmazlar. Varsın Yúzbaş da... Keski Yúzbaşya sôz vermeseydin... Işığa gelince, işiği gôrmústú iste. Azıçık, azıçık bir da o ermiş oluyordu Bir súmúklú kôylú! Bir súre, gôzúnú evin ústúnún karanlığından ayırmadan ikircik iâinde kaldı. Ermişlikten, súmúklú kôylúlúđe gitti geldi, gitti geldi. Bir túrlú karar veremiyordu. Meryemce Anaya mı sorsaydı acaba Bu da nasıl sorulurdu

-Meryemce Ana ben ermiş miyim ola Ne dersin, denir miydi Meryemce Ana buna gúlmez miydi

-Hiâ bir şey dinlemem, dedi seslice.

-Allah beni ermiş yapıp kullarıñın arasına iyiliğini saâayım diye gôn ' dermişse, işiğini da gôndersin. Buysam da donsam da gún atıncaya kadar işiğini bekleyeceğim. Işığım gôstermezse ben de ermişliğimden istifa edip, başımı alır da giderim. Tekmil Toros kôylúleri gelsin, yalvarsın yakarsın, isterse bana kanat taksınlar, yúz bin bakire oynatsınlar kapımda, kabul etmem. Işığı bir gôreyim. İsterse derimi yúzsúnler. isterlerse her gún bir parâamı kesip itlere atsınlar. Işık gôrmezsem múmkúnú yok kabul etmem, başımı da belaya sokmam. Kaâar giderim. Kimse de beni bulamaz. Bulabilirler mi Bana inatâı Taşbaş demişler... Antep kôylúkleri nere, burası nere Múslúm Áavuş iyi âocuktu. Antebin Kızılkilise kôyúndendi. Askerlikte kođušta yatakları yanyanaydı. Áabucak arkadaş olmuşlardı. Birlikte okuryazar olmuşlar, bir sôzcúđu yazdıkları gún sevinâlerinden deliye dônmuşlerdi. Sonra áavuş kursuna birlikte gitmişler, sırmaları birlikte takmışlar, sonra da aynı bôlúđe verilmişlerdi. Bir gún de kasaturayla parmaklarını kesip, birbirlerinin kanlarını emmişler, kan kardeşi olmuşlardı.' Antebin Kızılkilise kôyúnden Múslúm Áavuşa gidince kim onu bulabilirdi Suriye sınıırına da yakm. İsterlerse kaâakâılık da yaparlardı. Askere alınmadan önce Múslúm kaâakâıymış.

Dônúnce kaâakâılık yapmayacağım diye 418. w.unmcı cuıyorau. Belli olmaz, insanoğludur bu. Belki de eve gittiği gún kaâakâılığa başlamıştı.

Yúzúne yún başlığı bir iyice bir daha sardı. Boran şiddetlenmiş, hişim gibi bozkırdan bu yanı doğuyordu. Taşbaş bu kadar gúâlú bir kişi olmasa ônúne katıp, súrúkleyerek kasabanın ovasına kadar gôtúrecekti.

Sabaha daha çok vardı. Bu soĝukta gün iŝiyıncaya kadar beklemek! Eĝer bu gece donmazsa, işik miŝik deĝil, işte o zaman ermiŝtir. Periler, melekler gelip korumuŝlardır.

Uzaktan, büyük, esen yelin önüne d sm ŝcesine bir hişilti geldi kulaĝına...

-Hiŝ  ! Hiŝ  ! Taşbaş işik da arkasından geliyor diye sevindi. Hişilti gittik e yaklaşıyor, yaklaŝtik a büyüyordu. Taşbaş korktu. Bu gelen bozkırın ulu ejderhası olmaşın Erciyesi bekleyen ulu evren olmaşın, diye i inden ge irdi.  renden atladı, eve doĝru yürüdü, evin dört bir yanını  a dört kere dolandı. Hişilti büyüyerek geliyordu. Vardı kapının önünde durdu. Eŝikliĝin kuyusunu daha doldurmamiŝti. Kuyu aklına geldi. İ eriye girerken telaşla kuyuya d smemeliydi.

Bir süre bekledi, hişilti geliyordu ama işik görünürlerde yoktu.

-Eyvah! dedi,

-kaçırdık. Iŝik buradan evin altından görünür m  ki! Koşarak  rene gitti, gözlerini evin üstünün karanliĝına dikti. Hişilti bir ara kesilir gibi oldu.'

-Allah bin belasını versin, diye söylendi.

-Tuh, iŝiĝi kaçırdık. Kimbilir bir daha ne zaman gelir! Soĝuk, kar, boran gittik e bastırıyordu.  st ndeki kepenek bir yazma gibi incelmiŝti sanki.

 s yor, eli ayaĝı yavaş yavaş donuyordu. Artık dayanamayacaktı. Keskin soĝuk ciĝerine işliyordu. Bugün de ateş yaksa, ateş bu korkun  boranda yanmazdı ki... Yansa Di e ki...

Hafif bir hişilti duydu... işte geliyordu. Sevindi. Sonra hişilti kesildi.

-Bu işik da batsın. Gelecekse gelsin. Amma da nazlanıyor! Birden bütün umudunu kesti:

-Ben ermiş olsaydım, bu kadar yalvardım Allaha, deĝil iŝiĝi, güneşi, ayı, yildizları bile gönderirdi, dedi usulca.

-Varayım gideyim de ŝıcaık yataĝıma yatayım. Ben, hi  hi  ermiş deĝilim. Ermiş olanlar böylesine donarlar mı  s mekten geberirler mi Dişleri birbirine  arpmaĝa başladı. Dişlerini çıkıyor, çıkıyor, bir türlü önüne geçemiyordu titremenin.

-Ermiş olanlar da böyle titrerler mi Kepeneĝe iyicene sarılıp, ŝirtini ürenin duvarına dayadı.  lse de donsa da, iŝiĝi görünceye kadar, gün iŝiyıncaya kadar burada bekleyecekti.

-Buradan bir yere ayrılanın Allah bin belasını versin! Dişlerinin tıktırması, titremesi gittik e azalıyor, bedeni üzülüyordu. Tatlı da bir uyku, ilik bir

buğu gibi usul usul dört bir yanından yükseliyor, onu sarıyordu.

Bir Şeyler, bir leylek sürüsü, katarı hayalliyordu. Gökyüzünü ilik tatlı leylekler almışlar. Gök, Åukurova ggdr. Leylekler tüm kapamışlar maviyi. Kocaman, Toros dağı kadar bir top hişilti işik iinde yüzüyor leylekler. Knalı gagalan, ayakları...

Bozkrdan gene bir hişilti geldi kulaklarına. Taşbaş azicik canlandı. Evin stn Şöyle bir araştırdı, bir Şey göremeyince gene hişilti, leylekli, işikli hayallerine daldı. O gökteki Toros dağı kadar kocaman bir top işiğin iine turnalar giriyor, leylekler aıkıyor. Uaklar giriyor, pamuk tarlaları aıkıyor. Bir ara o top işiğinin iine Torosun kr Jer, her Şey silindi. Bir karanlığa gömüldü Taşbaş.

Bir süre böyle karanlıkta kaldı. Bedeni uyuştuka uyuşuyordu.

-Kalkayım da gideyim, sıcak yatağıma gireyim. Bu işiğin gelip geleceği yok, dedi. Ama yerinden doğrulamadı bile.

-Hişişiş! Hişişiş! sesleri gittike büyüyordu.

şafağın yerleri attı atacak. Taşbaş büyük bir hişiltiyle gözlerini atı, birden evinin üstünde, gün doğuda kocaman bir top işiğin balkiğiğini gördü.

Artık işiği da grmst, daha ne istiyordu Åabaladı abaladı, doğrulamadı bile. Uyku bastırdı.

Gzkapaklarının arkasında kocaman bir top işik, uyudu.

Az sonra da kulağına karışının sesi gelir gibi oldu. Bir dste miydi Gene abaladı. Karışına bir Şey söylemeliydi. Kendinden geti.

Gzn atiği zaman öğle oluyordu, ocağın başındaydı. Yanında Meryemce, Uzun Ali, Hasan, Ummahan, kendi ocukları, karışı vardı.

Ah:

-Az daha sabah olmasaymış buyacakmışsm. Sabah olmasa da bacım seni rende bulmasaymış... Geldim ki, sende ses soluk yok. Korktum. Anamı ağırdım. Anam sana sabahtan bu yana ila üstüne ila yapıyor, dedi.

Taşbaşoğlu mutlu mutlu gülümsedi.' Yüzbaşı:

-Muhtar Sefer, dedi,

-Çok iyi biliyorum ki, sen bu adama dşmansın. Onun için söylediğin hiç bir Şeye inanmıyorum. Sen o adama o kadar dşmansm ki, elinden gelse hemen şuracıkta, gözümün önünde, dişlerinle girtlağını parçalayarak öldürürsün. Ama gene de senin söylediklerinde bir gerek payı var, diyorum. Bunun için en güvendiğim u cardarmayı köylü kiliğına sokup, hasta diye, onun evine göndereceğim. O adam bana, ermişlik işine

karişmayacağına dair sôz vermişti. Yiğit, mert bir adama benziyordu. Akıllı bir adama... Ben birkaç tane ermiş gôrdúm. Bu adama hiã benzemiyorlardı. Her ne ise... Senin dediklerin ağkarsa, ben o adamı bir daha Toros toprağına ayak basmamak suretiyle buralardan súrgún ederim, ônce kemiklerini bir iyice kırarım. Sonra, bir yolunu bulur hapishaneye... Daha sonra da... Ama Muhtar, bir de dediklerin ağkmazsa gerisini sen dúşún. Ona yapacağım kôtúluđún iki mislini sana yaparım. Muhtar Sefer gúvenli bir tavırla:

-Razıyım Yúzbařım, řúkrú Beyim, dedi.

-Dedikle ğim gôrúrlerse candarmaların, vereceğin túm cezalara candan ve de gônúlden razıyım. Sefer bunu Taşbaşa yapmamalıydı ama bir túrlú Ôfkesini yenemiyordu. Ayağına kapanıp da, onun bir tek sôz bile sôylememesini bir túrlú yutamıyor, bağışlayamıyordu. Elindeki bítún kozları oynuyordu. Bitirinceye kadar da oynayacaktı. Artık bunun ôtesi yoktu. Ôlúmden ôtede de kôy yoktu. Bu iş ya herroya merroya gelip dayanmişti. Alttaki kalanın canı ağksın.

Ama ne olursa olsun Sefer korkuyordu. İãinde bir korku kurdu ki, onu kemir ha kemir ediyordu. Bítún bu ihbarları kôylú anlamaz mıydı Anlar da Meryemcenin başkanlığında ústüne yúrúmezler miydi Bir de Taşbaş sakınılır bir kişiydi. Bıãak kemiğe dayanınca, ondan korkulurdu. Gôzú kızınca her bir kôtúluđu yapabilir, adam bile ôldúrúrdú. Bir de bu' Taşbaşoğlu ya erişmiş, ya Kırklara karişmiş, ôlmezler arasına girmiş bir ulu, bir kutsal kişiyse O zaman iş borma boktu. İşte o zaman Sefere ne bu dúnyada, ne ôteki dúnyada rahat vardı. Bu dúnyada ôlúm, ôteki dúnyada da Allahın sevgili, ulu, kutsal ermişine saygıda kusur etti diye, zulúm elti diye ôlúmlerin ôlúmú.

Sefer gôzúyle gônnesse inanmazdı. Taşbaşm eli değdikten sonra ayağa kalkmış beş tane, tam beş tane yatalak hastayı gôzúyle gôrmúřtu. Ya Memidik Ôlúnceye, bayılmcaya kadar dayak yemiş, sôzúnden dônmemiřti. Uydursa, yalan sôylese, neden sôzúnden dônmesindi Ômer bile yemin iãip ant veriyordu ki Taşbaşın evi ústüne sağılan işikları, gúrleyip gelen ziyaret cevizini gôrmúř. Yakını, ôz bir arkadaşı, adamı, Taşbaşın can dúřmanı Kısacık Musa gôrdüklerini sôylemiyordu ama, Taşbaşın adını besmelesiz ağzına almıyordu. Karılan bile ona, yanlarında Taşbaş iãin kôtú sôz sôyletmiyorlardı. Bítún bunlarda az da olsa bir gerãek payı yok muydu dúřmanım olacağına dostum olsaydın ya... Seninle Toros úlkesi ústüne kırallığımı ve de sadrazamlığımı ilan etmez miydim Bir fışsat ki bir ômúrde

ancak bir kere ge er ele. Bundan sonra da Ta ba oğluyla zor barı ırdı. Ayağını  pm s, önünde yerlere kapanmı tı da, değil bir söz söylemek, dönüp yüzüne bakmamı tı.

Eğer ermiş bir ki iyse Ta ba , önce onu d gecek olan Y zba ı Ő kr y   ont eder. Sonra götüren candarmaları. Ondan sonradır ki ona sıra gelir. O zaman da Allah kerim bir yolunu bulur. iki gün olmuştu kasabadan geleli. Ve candarmalar yırtık pırtık, hasta köylü kılığında bir gece Ta ba m evine gelmişler, ona okunmu lardı. Ta ba  yatakta yatıyordu ama, candarmalara gene okumu tu. Candarmalar' da bo altılmı  evlerde, öteki köylerden gelen köylülerle kalmışlar, Ta ba m bütün marifetlerini gözleriyle g rm lerdi.

Seferin gözüne o gün bugündür uyku girmiyordu. Sabahlara kadar, türlü d  ncelerin karanlığında, yatağında durmadan dönerek inliyordu. Ne y nden baksa i i i  değildi ve hali peri andı. Hiç bir kurtuluş yolu da yoktu.

Bir an geliyor, müthiş bir pişmanlık i inde kıvranıyordu. Ne etmi  eylemi ti de o günlerde bu Ta ba ı  ld rmemi ti. O günlerde daha ermiş de değildi Ta ba . Bu yüzden Allah indinde c nhalı da d  mezdi. Ne bilsindi o, Ta ba m ermiş olduğunu. O da hepimiz gibi Allahm kulu.

Üstelik de günahı büyük bir Allahm kulu. Kimin aklına gelir ki o, ulu, ermiş bir kişi olacak.

Hastalan iyile tirip, tarlalara bereket salacak. Akan suları durdurup evinin üstüne i ik yağdıracak.

Bereket ki Ta ba ı götürmeğe gene Cumali Onbaşı gelecekti. Bu sefer elli lira verdi miydi Onba ıya, onun ihbar ettiğini söylemezdi. Üstelik Onba ıdan Ta ba  uđ  ekti ki, artık öyle  ld r rcesine vurmasın. Her için bir yolu yordamı var. Cumali d  mancasma vuruyordu ona.

Fırsatını bulmuştu ya. Adam dediğin adam, dost dediğin Mdost, söyle elini hızlı, yüksek kaldırır, ama indirirken yum B sak indirir ki incinmesin. Bunlar dost değil, adam değil.

P oluk  ocuk.' Tanyerleri i irken Cumali kar ısmdaydı. Arkasmda da iki candarma vardı.

-Elli lirayı kabul etmem, diyordu.

-Bu kadar i  karşılığı i in elli lira az. Yüz elli, tam yüz elli lira isterim. Biliyorum, bu yüz elli lira senin hayatını kurtaracak. Bir kuru  a ağı kabul etmem.

Sen bilirsin. o Etme eyleme, iki ayağımı bir pabuca sokma, diyordu.

-Bu kadar tuzumuz ekmeğimiz, iâilmiş suyumuz var seninle, Onbaşi!

-Bir kuruş aşâğı olmaz. Neden vermeyesin yüz elliyi Ben senin canım kurtarmıyor muyum Şimdi senin canın, benim elimde değil mi Bu kôylú biz Taşbaşi alıp gôtúrdúkten sonra seni parâalamaz mı

-Olsa verirdim. Yok ki yüz elli liram.

-Yutturma, Muhtar!

-Vallahi billahi yok. Anam avradım olsun ki yok.

-Sen bilirsin. Yoksa yok. Benim sôyleyeceğim bir şey yok.

-Yüz lira olmaz mı Cumali Onbaşi kızdı:

-Yahu, diye bağırdı,

-ben senin canını kurtarıyorum,, sen de elli lirayı âok buluyorsun. Elli liraya bir can. Bu kadar da ucuzu, nerede gôrúlmúş Sefer:

-Suss, susss, ayağınî ôpeyim bağıрма, diye Onbaşınin koluna yapıştı.

-ôyleyse ver yüz elliyi. Hakkım değil mi Bağırırımî da atmayacağım. Hızlı kaldırıp yumşak indireceğim dipâi ği. Az mı maharet ister Sefer baktı ki olacak gibi değil, iâeriye gitti, elinde bir deste parayla dôndú, yanma yônúne úrkek úrkek bakındı, parayı usullacık Onbaşınin cebine indirdi.

-Elli lirasını da karıdan borâ aldım. Onbaşi, Allahınî seversen, o seferki gibi ôlúmúne vurma.

Yavaş yavaş, sôyle yavaş... Ôyle usturuflu vur ki herkes benim ôlúmúme vuruyorsun sanmalı. Onbaşi gúlúmsedi. Bu Taşbaş' gerâekten erişmiş, ôlmez kişilere, Kırklara karışmış bir kutsal, ulu kişi olmalı. Cúmlle yaratıĝa iyiliĝi dokunduĝu gibi, Onbaşi Cumaliye de iyiliĝi dokunuyordu işte.

-Teşekkür ederim, dedi Onbaşi,

-Sefer Efendi Aĝa, beni fazla yormadın. Dúş ônúme de...

Bak, kôylú gene Taşbaşın evi ônúne birikmiş. Bútún kôy... Neden Sefer:

-Korkma, dedi.

-Ağızlarınî bile aâmazlar, âit âıkarmazlar. Ermiş Taşbaştan talimat almışlardır. Cumali:

-Biraz geâ gitsek olmaz mı

-Bir kahve iâ... Cumali vazgeâti:

-Taşbaş âoktan iâerde hazırlanmış bizi bekliyordur. Bu toplanan kôylú.. Sefer:

-Hiâ korkma. Onbaşım, dedi.

-Sana sôyledim ya, izin vermez Taşbaş. O izin verseydi, sizi de beni de şimdi burada âoktan parâalardı kôylú. Onbaşı, Taşbaşın evine yúrúyordu ama adımlarında korku vardı. Daha eve yaklaştımadan kapıya âıkan Taşbaş onları yolda karşıladı. Ayakta duracak hali yoktu. Onbaşının geldiğini duyar duymaz hemen yataktan fırla

-beklemişti.

Gún ayaz gôsteriyordu ya, hava dönecekti. Tekeâ dağının doruğu bulut topluyordu. Taşbaş acı acı gülererek:

-Buyur Onbaşım, dedi, elini uzattı. Onbaşı onun elini sıktı.

-Eeee, Taşbaş Efendi, gene seni gôtúrmeğe geldik. Yúzbaşı bu sefer âok kızgın. Sôzúnú tutmayan evliya diyor da başka bir şey demiyor. Zor kurtulursun bu sefer onun elinden. Haydi, hemen yola dúşelim. Onbaşı candarmanın elindeki kelepâeyi aldı, Taşbaşın bileklerine geâirdi, işte bu sırada evin ônúne birikmiş kalabalıktan bir uğultu koptu. Kalabalıkta olağanústú bir kaynaşma oldu.

Meryemce, elinde değneği, gelip ônlerine dikildi.' Taşbaş, Onbaşının kulağına eğildi:

-Aman Onbaşım kelepâeyi âıkar, bunlar azdı, ben bile ônúne geâemem. Áabuk, áabuk!.,. Onbaşının yúzu kıpkırmızı kesildi, hemen kelepâeyi âıkardı.

Taşbaş gözlerini kalabalığın üstünde uzun uzun gezdirip, ellerini Onbaşının elinde duran kelepâeye uzattı. O, , ellerini uzatır uzatmaz, kalabalıktan gene bir homurtu yükseldi. Onbaşı kelepâeyi arkasındaki candarmaya uzatırken, Taşbaşın elini usulca itti.

Taşbaş ônlerine dúştú. Yúzu solgundu. Yeni kasketinin altından bir kakúl parâası alma dökúlmúştú. Kocaman gözleri kederliydi. Hep ônúne bakıyordu.

Onlar yúrúrlerken, ôteki kôylerden gelmiş umucular, hastalarını Taşbaşa koşarak getiriyorlar, hastalara dokunmasını, bir şeyler sôylemesini, okumasını istiyorlardı. Her hasta geldikâe Taşbaş duruyor, şefkatle hastanın başını sonra yúrúyordu. Yúzu balâık gibi donuk, hareketsiz., Kalabalık gene eskisi gibi âıt âıkarmadan, ônde Meryemce, arkalarından yúrúyordu. Kôyún alanını geâerken Taşbaş başım yerden kaldırdı, arkaya dôndú. Kalabalığın içinde gözleriyle bir araştırma yaptı. Aradığını bulamamış olacak ki, yúzu daha da kararıp kederlenerek, başını ônúne eğip yúrúmesine devam etti.

Ama bir túrlú bu halde kalamıyordu. Başını âevirip âevirip araştırıyor, bulamıyor, yúzu gittikâe aşlııyor.

Kôyden âıkarken yúzu birden aydınlandı. Nerdeyse durup gúlecekti. Muhtar Seferi gôrmúřtu.

Sefer koşarak bağırarak kalabalığa doğru geliyordu. Geldi geldi, kendisini kaldırdı Taşbaşın ayaklarına attı, ayaklarını, dizini ôpmeđe' başladı. Taşbaş durmuş gúlúmseyerek, yarı alaycı, onun hallerini seyrediyordu.

Sefer hem ayaklarını ôpúyor, hem inleyerek:

-Taşbaşım, efendim, sultanım, şu canımı almadan seni işte bu sefer gôtúremeyecekler. Vermeyeceđim onlara seni. Onbař dedi ki bu gidişin son gidişmiş. Yúzbař kôye, senin ahvalini ôđrenmeđe kôylú kılığına sokarak úâ candarmayı hasta diye gôndermiř. Sen de onlara dua etmiş, okumuş, úfleliřsin. Candarmayı kôylú sanaraktan... Felaket, felaket, felaket! Adam hiâ candarmaya okur mu Taşbaş bunu bilmiyordu. Bilse bile artık umurunda değildi. şimdi bile, Onbaşının ônúnde kaâ hastaya okumuştu! Artık Yúzbařının elinden kurtuluş yoktu. Atom âağı diyordu da başka bir şey demiyordu. Yúzbařının elinden kurtulsa bile onun yúzúne naşıl bakacaktı řôz vermiş, řôzúnde durmamıştı. Zaten ayakta duracak hali yoktu. Candarma meselesini de duyunca bir iyice bozuldu. Neredeyse yere dúřup, karın úřtúnde uzanıp kalacaktı. Bundan âok korkuyordu.

Bôyle bir şey olursa candarmaların hali dumandı. şu kalabalık bir anda candarma xamı lauğı uuúıvcrıruđ. işte o zaman ayıkla pirincin taşım. Bu tehlike onu kendine getirdi.

Ayağını Seferin elinden kurtarıp yúruđu.

Sefer durmuyor, bağırıyor âağırıyor, sôylúyordu. Cumali Onbař onun bu halinden iğreniyor, kusacağı geliyordu. Gerildi, gerildi Yaradana şiğiniıp Muhtarın belinin ortasına bir dipâik indirdi.

Dudaklarının arasından da túkúruđ gibi:

-Hakketti pezevenk, diye sôylendi.

-Bel kemiği kırılışın da, aylarca yatsın... Seúer hemen yere dúřtu. Yerde, baş kesilmiş bir tavuk gibi âırpmıyordu. Bir iki kôylú' varıp onu kaldırdı. Sendeliyordu. Sarsak sarsak yúruyerek, gene arkalarına dúřtu.

-Beni ôldúrdúler, sultanım, efendimiz. Gitme, kaâ! Seni ôldúrecek Yúzbař řúkrú. Deliler damına, eşek cen netine gônderecek. Kôylúler, alın

sultanimizi kurtarin onu... Gidip Taşbaşa sarılacaktı ama beli kırılmış gibi dayanılmaz bir acıyla ağrıyor, korkusundan bir türlü onlara yaklaşıyordu.

-Onbaşı, Cumali Onbaşı, böyle mi konuştuk Adam bunca yıl evinde ekmek yediği, bu kadar, bu kadar, bu kadar paa... Hiş kıyar mı Sende din iman yok mu Öldür beni, öldür beni... Bu ağılığı duyan köylüler, bir an irkildiler Sefer göğsünü aatı, koşarak candarmaların önüne geati, önlerine dikildi:

-Götüremezsiz. Buna izin vermem. O giderse bu köy iflah olmaz, batar. Viran olur, salgınlardan gider. Elleri gömleğinin yakasında, göğsünü aatıkâa aıyor. Göğsünü germiş, Cumalinin önünde duruyor. Cumali gözlerini kapadı, Yaradana gene sığınip indirdi. Sağ göğsü i.!1 i orada sağ omzunun üstüne yumulup uğunmağa başladı.

Bir yandan canıyla uğraşırken bir yandan da köylünün hiş bir hareketini gözden kaırmıyordu.

Köylü yavaş yavaş ondan yana geıyor, candarmalara neredeyse saldıracaklar. Biraz daha gayret, az daha ama, bu kopoğlu Cumali de kırmadık yerini bırakmayacak.

Taşbaş da bu hali seziyordu. Seziyor dúsünüyordu. Kalabalık birden patlarsa, önüne bir daha geailmezdi.' Uğunan Sefer, ne olursa olsun bu fırsatı kaırmayacaktı. Böyle bir fırsat bir daha ele geamezdi.

Canını dişine taktı, bir daha Taşbaşın üstüne atıldı. Köyü aıktı aıkacaklardı. Cumali dipaiği hazırladı, Taşbaş eliyle ona dur işareti yaptı. Seferi de eliyle şöyle bir yana itti. Kalabalığa döldü, eliyle, şöyle dört yanına halkalanm işareti yaptı. Neredeyse yalınlanacak kalabalık, sessiz, patlamağa hazır kalabalık, onun dediğini yaptı, dört bir yanına duvar gibi halkalandı.

Taşbaş Seferi de götördü, beş altı adım uzağa dikti... Sonra dönerek, gözlerini teker teker köylülerin üstünde gezdirdi. Başını yere eğip bir süre dúsündü, sonra başını kaldırdı, ölgün bir sesle

-Hakkınızı helal edin, dedi.

-Beni hoşaa tuttunuz, beni kutsayıp sevdiniz. Allah da sizi hoşaa tutup sevsin, sevindirsin. Şimdi ben gidiyorum, ya gelirim, ya da bir daha gelemem... Belki sizi bir daha hiş göremem. Yüzündeki keder elle tutulacak gibi bütün bedenine dağılmış, her bir yerinde âreklenmişti sanki. Kocaman adam kendini tutmasa ağlayacaktı. Kalabalık da aynı minval üzereydi. Onlara da dokunsan ağlayacaklardı. Başını yere eğmiş. Taşbaş bir süre

böyle kaldı. Sonra başını kaldırdı. Şimdi yüzünde kederden, ağlamsılıktan eser kalmamış, kaya gibi sertleşmişti.

-Belki sizi bir daha hiç göremem! Bu sözleri üç kere üstüste söyledi. Sonra sesini yükseltti:

-İşte şimdi recekskuz. Sizden bunu istiyorum. Bu isteğimi yerine getirmesiniz başınıza belalar gelecek, Allanın Cehenneminden âikmamacasına yanacaksınız. Uzun uzun konuştu. Başlarına gelecek kötülükleri saydı döktü. Karşınız kişir kalacak, ekinleriniz başaklanmayacak, dedi. Ağzına ne geldiyse söyledi. Gene' köylüye öfkeli olduğu zamanlar gibi coşmuştu. Kalabalık bir kulak kesilmiş onu dinliyordu.

-Dileğim şudur ki, iainizde uygunsuz, dört kitapta katli vacip birisi var. İşte, şimdi ben onun ihbarı üstüne karakollara götürülüyorum. Bütün gözler Sefere çevrildi.

-Dileğim şudur ki, bu dört kitapta katli vacip kişiyi, dört kitapta katli vacipse de öldürmeyeceksiniz. Bu dört kitapta katli vacip murtat, yalancı, bin beş yüzlü adam kim Muhtarınız Sefer Efendi, işte şurada duruyor. Kalabalıktan kinli homurtu yükseldi.

-Sizden dileğim şudur ki, ölünceye kadar bu köyün karıncası bile, köpeği kedisi bile onunla konuşmayacak. Karşarı, çocukları, akrabaları bile, bu köyden, başka köylere de duyurun, kasabalılara da söyleyin, benim böyle söylediğimi yeryüzündeki cümle yaratığa söyleyin, başka köylerden de kimsecikler bu lanetli adamla konuşmayacak. Konuşanlar da onun kadar lanetli olacaklar. Kim konuşursa onunla, konuşanla da kimse konuşmayacak. Bir de hiç bir zaman bu lanetli kişi bu köyde Muhtarlık yapamayacak, kabul etmeyeceksiniz. Hükümet, partiler, onu Muhtar yapmak isteyecekler,siz kabuletmeyeceksiniz. Benim dileğim işte bu kadar.

Sağlıcakla kaim, hakkınızı helal edin... Bir daha ya gelirim, ya gelmem. Candarmaların önüne düştü, âevik adımlarla âabuk âabuk yürümeğe başladı.

Sefer olduğu yerde, kurumuş kalmıştı. Yüzü apaktı..

43 gözleri gibi olmuştu.

Kalabalık ona bakmadı bile. Yanından yönünden Taşbaşın arkasınca aktılar.' Taşbaş köyden epeyce uzaklaştıktan sonra, arkasına döndü:

-Hakkınızı helal edin, dedi.

Kalabalık bir ağızdan bağırdı:

-Helal olsun. Candarmalarla Taşbaş gözden irayıncaya kadar, orada durdular, arkasından baktılar. Sonra kôye dônúler.

Sefer olduğu yerde kalakalmış, daha orada cansızcasma dikilip duruyordu.

Kôye dônen kalabalıktan bir tek kişi bile ona dônúp de bakmadı. Vebadan kaâr gibi, ôlúmden .kaâr gibi ondan uzaklaşıyorlardı.

Sıcacık bir yel, keskin bir dalga gibi geldi geâti. Hava gittikâe kararıyordu. Cumali Onbaşı yan gözle Taşbaşa baktı. Cin gibi bir adamdı bu. Nerden, nasıl ermiş olmuştú Hoca falan da değildi. Her insanda, her yaratıkta bir kutsal yan vardı. Vardı ama!..

Cumali Onbaşı Sivasın Alevilerindendi. Pos biyikli, bir okumuş, bir dúşúnmüş adamdı.

Yeryúzüne insan yaratığı gibi değerli hiâ bir yaratık gelmemiştú. Allah bile insan suretinde tecelli ederdi. Allahtan sonra, belki de ondan önce yerin gôğün yaratıcısı insandı. Allah bir ışık olarak gôrúnúrdú. Ve o ışık tek mil insanlarda vardı. Belki bir gún iyilerin iyisi bir insanda gôzúkúrdú. O yúzdendir ki Aleviler insana ve işiğa secde ederlerdi.

Bunu Taşbaşoğlu da bilirdi. Belki Allahın işiğı ondaydı. Belki kôylú onda bu işiğı gôrmúştú.

Belki değil, muhakkak. Yoksa, kôylú hiâ kimseye, boş yere bôylesine sarılmazdı.' Erişmiş olsa da, olmasa da, Taşbaş yúreğinin ta de dúnya olmaz, bu dúnyada ne varsa kendisiyle var duygu _ sunu elle tutulur hale getirmeğe âalışıyordu. Ama bir túrlú bu duyguya yaklaşamıyordu. Varıyor varıyor, kutsallığın sınışına giriyor, kendini yúceltiyor, ama bir anda, tuz buz olmuşcasma, her şeyi yitiriyordu. Kutsallığının sınışına varınca iâinde kanatlı bir mutluluk balkıyordu. îste bu sıralar ona Yúzbaşı Şúkrú, deliler damı, ha pisane vızgeliyordu.

Ama Yúzbaşıya sôz vermiştú. Yúzüne nasıl bakacaktı Sôzúnde durmamıştı, insan ermiş olsa da, olmasa da insandı, insan dediğın de sôzúnde dururdu. Hem candarmaların ônúnde yúrúyor, hem de iâindeki utancı gittikâe búyúyordu. Yúzbaşı Şúkrúnún esmer, biyikli yúzü hiâ gôzlerinin ônúnden gitmiyordu. Varınca, Yúzbaşıya ne diyecekti Ben hastalara bakmadım, elimi eteğimi, ayağımı ôptúrmedim, úfúrukâúlúk etmedim mi diyecekti Diyemezdi. Yalnız bütún bu yaptıklarımın karşılığı olarak bir âimdik tuzdan başkaca bir şey almadım diyebilirdi.

Ama Yúzbaşı dinler miydi Dôge dôge öldürürdü. Bu Şúkrú Bey kasabaya gelmiş en dayaklı yúzbaşıydı. Karakola girip de kan içmeden âıkan hemen kimse yoktu. Taşbaşoğlu dayak yemeyi de kendine yediremiyordu. Bu hale gelmiş, Allahın, kôylülerin gözünde bu mertebeye yükselmiş bir kişinin dayak yemesi, dayaktan kan içmesi, ayaklarının morarması, yürüyemez hale gelmesi olacak şey miydi İşiği da gôrmústú. Hem de evinin üstünde. Şimdi şu anda işiği gôrdúđüne kesinlikle inanıyordu. O gece, onudan sonraki günler, yatakta, ikircikliydi. Bôyle bir adama... Belki Yúzbaşıya da büyük bir kôtúlúk gelirdi. Ne bilsin adam İşiği gôrdúđünü sôylese inanmazdı.

Kôyden bu yana arkalarına kocaman, sarı bir âoban kôpeđi takılmıştı. Onları bırakmıyordu.

Taşbaş bu kôpeđi wıve Taşbaş bu kôpeđi âok severdi.

Cumali, ôteki candannalar ne birbirleriyle, ne de Taşbaşla, yol boyunca ağızlarını aâip bir tek sôz etmemişlerdi. Belli ki Cumali Onbaşı da ondan âekiniyordu. Taşbaş onun kendisine bir hoş baktığını gôrüyor, buna da ayrıca seviniyordu.

Karamuğun ormanına geldiler. Ağaaların dalları, gôđdesi karla sıvanmıştı. Orman işikli bir aklıktaydı. O baharın, yazın karanlık ormanı şimdi gün ortasındaydı. Bir işik harmanıydı.

Ústlerinden karanlık bulut gôlgeleri geâmeğe başladı. İlık yel gene esti. Tekeâ dağının başı karardıkaa kararıyordu.

Cumali Onbaşı endişeliydi. Kar birdenbire tutacaktı. O, bu Toros eteklerini iyi bilirdi. İâinden geâirdi,

-ulan Taşbaş, ermiş bir ulu kişiyse, geâsene şu karm ônúne! Sonra sevgiyle bakıp gúlúmsedi.

Ortalıkta hiâ bir canlı yoktu. Ne kuş, ne hayvan, ne de bitki... Her şey bir aklıktı. Ortasından geâtikleri orman usuldan hişirdiyor, yaprak dôker gibi arada sırada, dallarındaki donmuş karları dôkúyordu. Parâa parâa...

Daha ormanı âıkmalarına âok vardı. Bir korkudan kaâarcasına kaâıyorlardı. Birden, üstlerini Tekeâ dağının bulutları kara bir âadır gibi ôrtú, ortalık alacakaranlık oldu. Yalnız ağaaların donmuş gôđdelerinde donmuş karların pırlıltıları...

Gök âatlarcasma gúmbúrdedi. Sonbahar gôkleri gibi. Sağdan, soldan, ortadan, yandan, binbir yônden ılık, serin, aonmuş yeller esiyordu. Ormanın

dallarındaki karlar savruluyordu. Bu arada da gıçılı bir kar sepelemeğe başladı.

Cumali Onbaşı ilk olarak konuştı:

-Yandık, bittik, dedi.

-Bu boran başladığı gibi sürerse... işte o zaman... dından geliyordu.

-Burada hiâ mağara falan yok mu Sen yerlisin, sen bilirsin, Memet dost, dedi Onbaşı Taşbaşa.

Taşbaş iâinden geâirdi,

-Şu Kızılbaşlar gibi de şıcak kanlı insanlar yok bu dúnyada, dedi.

-Hak dini, dostluk dini, sevgi dini... Bunlar her bir işlerini sevgi ústüne kuruyorlar. İnsana tapıyoruz, işiğe tapıyoruz diyorlar ama yalandır. Bunlar insan sevgisine, dúnya sevgisine tapıyorlar. Dúnyanın sevgisi de işiği değil mi Korkusu búyúdukâe Cumali Onbaşıya gúveni artıyordu. Bir túrlú Yúzbaşının karşışına âikmak istemiyordu. Şimdi, Cumali Onbaşıya yalvarsa, beni bırak şurada, Yúzbaşıya gôtúrme dese, bırakır gôtúrmezdi.

Kar başlayınca,

-İnşallah, diye geâirmişti iâinden,

-inşallah kasabaya ulaştırmaz bu boran beni. Kar altında kalırım ve de donar ôlúrúm. Bunu yúrekte istemişti.

-Var, dedi,

-var Onbaşım, âekinme, var. Şu ilerde, Gôkburun kayalığının arkasında Kôrmağara derler bir mağara var. Kar altında kalmadan oraya yetişiriz. Kar gittikâe hızlanıyor, ortalık gittikâe' kararıyor, yeller gittikâe azgmlaşıyordu. Ve yeller sağdan soldan, binbir yônden esiyordu. Kayalıkları tırmanarak, soluk soluğa Kôrmağaraya âiktılar.

Hemen ateş yaktılar, işindılar. Kôpek de ateşin yanına, mağaranın tozuna yatmıştı. Mağaranın iâi dumanla doldu. Duman gözlerini yaşarttı. Cumali Onbaşı:

-İyi ki âok aزیğimiz var, dedi. Taşbaş gúlúmsedi:

-Bana úâ gúnlúk azık koymuşlar. Onbaşı:

-Burada úâ gún de kalabiliriz, beş gún de, dedi.

Yemeklerini yediler. Kar fırtınaya âevirdi. Fırtına m ağaâlardaki, dúzlúklerdeki, gôkteki karları alıp dağdan dağa savuruyordu. Ormana fırtınadan bir âatırtı dúşmúştú. Sanki bütún ormanı kôkten sôkúyorlardı. Cumali Onbaşı:

-Vay, babam vay, diyordu.

-Fırtınanın da bôylesini... Bôyle giderse bir haftada kurtulamayız. Bu mağarayı da Memet dost göstermeseydi, biz bugün deriyi tuzlamıştık! Taşbaş sabırsızlıktan âatlıyordu. Kararını vermişti ve geceyi bekliyordu. O yüzden başını kaldırıp bir kere olsun Onbaşının yüzüne bakamıyordu. Hiç de konuşmuyordu. Candarmalar ona ne söylerse söylesinler, bir iki sözcükle karşılık veriyor, sonra susuyor, kendi dünyasına gömülüyordu.

Mağaranın içini az zamanda odunla doldurmuşlardı. Orta yerde kocaman bir kôz yalınlanıp duruyordu. Ateş bu hale gelince duman yapmaz. Mağaranın içi sıccacıktı. Kapıyı büyük taşlarla örüp kúaúlttüler.

Akşam yemeğini de yedikten sonra uyudular. Taşbaş uyanıktı. Onların uyuduğunu görünce ayağa kalktı, azık âikini beline sardı, mağaranın yan örtülü kapısından dışarıya kayd.

Arkasında bir âitirdi duydu, dôndü baktı ki kôpek.' Kendini tutmasa, hızla yüzüne âarpan bora onu yere serecekti. Orman âatır âatır ediyor, uğultu bütün ormanı dolduruyordu. Taşbaşın bu sefer ayaklarında keâe âizmeleri ve sırtında kepenegi yoktu. Boran da, soğuk da kôydeki gecelediği zamanların boranı soğuşu gibi değildi.

Tekeâ dağının eteği ve gecenin boram!... Üstelik yeni yataktan kalkmış Taşbaş halsizdi.

Hızla, mağaradan âsağı dúzlúge indi. Dúzlúkte şaşkına dôndü, sağını solunu şaşırđı. Bir süre olduğu yerde dôt dôndü. Soluk bile alamıyordu. O kadar sert esiyordu boran.

Taşbaş daha kendindeydi:

-Bu benim yaptığım delilik, diyordu.

-Buna kendi kendini öldürmek derler. Sonra her şeyi, yaptığı deliliği kabul ediyordu:

-Yüzbaşının dayağını yeyip insanlıktan âıkmaktansa, ele aleme rezil olmaktadır... Bôylesi ôlüm daha yeğdir... Yeğdi ama, ôlümü de bir túrlü gôze alamıyordu. Oracığa diz âokúp duaya başladı. Bu fırtına durup da, sağ kalırsa ermiş bir kişi olduğuna inanacaktı. Yüzde yüz inanıp iman edecek, insanlara iyilik, bereket, sağlık dağıtacaktır.

-Allahım, diyordu,

-ben senin sevgili, ermiş kulun değil miyim İstersen beni burada dondur.

Sen bilirsin. Ayağa kalktı. Dizlerinde şu kadarcık derman yoktu. Geri mağaraya, candarmalara gitmeyi dúşündü. Boran öyle belalı esiyordu ki, bu boranda mağaraya âıkamazdı. Bu halde, dizleri titreyen hasta bir adam

değil, sapasağlam bir adam bile mağaraya aıkamazdı. Aıkmaya gúcu yetse bile, mağaranın yolunu múmkúnú yok bulamazdı.' Dişleri biribirine vurmağa başlamıştı bile... Bir zaman, yône falan bakmadan, kararlama, bir tarafa doğru gitti. Buralarda ôyle yúksek kayalıklarda değil, kayaların eteğinde, dúzlúđún ucunda Büyüklerin mağarası namında kúâúk bir mağara daha vardı ki, adı ústünde, insanı korumayan, kúâúcúk bir mağaraydı. Ústelik yakınlarda da olmalıydı. Yakınlardaydı ama, mağara hangi yônde kalmıştı Bútún yônleri şaşırmişti. Adım da atamıyordu. Bir bel bulsa da, yônúnú bulabilseydi, o zaman ôlse de gam yemezdi.

Bulunduđu yer yoldu. Yolun sağı kayalık, solu dúzlúktú. Bir yana dôndú, yúrúdu, yúrúdu.

Yúrúdu yúrúdu, ne kayalık, ne bir şey... Geriye dôndú, bir kayaya âarpınca sevindi. Şimdi kuzeyi bulmalıydı. Kuzeyden gelip gúneye gidiyorlardı. Büyüklerin mağarası yarım saat ilerdey varcu orman... Ağaalar gúneye eđik olurlar. El yordamıyla beş altı tane işkını yokladı, yônúnú buldu. Şimdi gúneye doğru koşuyordu. Soluğu kesiliyor, yere kapaklanıyor, kalkıyor gene koşuyordu. Kapaklanıyor, kalkıyor, koşuyor. Sarı kôpek arkasında.

Yúreğinin kanı âekiliyor, dondu donacak... Tam donacakken toparlanıyor, koşuyor... Bir ara kalkacak gúcu kendinde bulamadı... Büyükler mağarasının yakınlığına geldiğini biliyordu ama, ayağa kalkıp da mağarayı araştıracak, bulacak halde değildi. İleri doğru, canını dişine takmış, var gúcúnú toplamış emekliyordu. Kôpeğin soluğu ensesindeydi. Bu da ayrıca gúcüne gúa katıyordu.

Donma alemetlerini bedeninde iyice duyuyordu. Bacakları artık uyuşmağa başlamıştı. Bedenini kaldıramıyordu.' Orman uğulduyor, ağaalar kôkten sôkúlúrcesine biribiri ústüne biniyordu. Birden, bir şimşek âaktı, her yan aydınlandı. Taşbaşoğlu sevincinden deli olacaktı. Büyükler mağarasının sivri kayası gôrúnmúştú. Az ôtede, burnunun dibindeydi.

İpşlaktı bútún bedeni. Bacakları hiâ işlemiyor, belden aşâğı tutmuyordu. Donma ağır ağır yukarılara, karnına doğru aıkıyordu. Bir de uyku... Uykuyu canının derinliğinde duyunca, Taşbaşoğlu korktu. Ôlúm kapıyı âalıyordu. Ústúnú karların ôrttúđúnún farkına varınca kimıldadı, var gúcúnú ellerine topladı, mağaraya doğru súrúnmeđe başladı.

Kôpek yanındaydı, o da onun gibi ağır ağır, súrúnúrcesine yúrúyordu.

Taşbaş cebindeki kibrite dokundu bir ara.

-Bu kibrit Hasanınım kibriti. Bana yadigarı, dedi. İaı sıcak bir sevgiyle doldu.

Karlar erimeğe başladı. Ev aralarındaki sel yataklarından gúbreye, samana karişmış sapsarı sular şakırdıyarak akıyor, kôyún aıplak aocukları bu kirli suların iainde oynuyorlardı.

Kôyún iainden pis, kirli, dağların koyaklarından kıpkırmızı, aydınlık, billur kar suları böylece bir süre aktı durdu. Bahar patladı patlayacaktı.

Kar suları dereleri, sel yataklarını, koyakları doldururken, her yıl da evlerdeki unluklar biter, aalık başladı. Ve kôylú Adil korkusundan bin beter, bir de bahar korkusu beklerdi. Adil korkusu bir bu yıllıktı, bahar korkusu her yıl. Bu korkuyu da yürekten sôkúp atmak iain hiâ bir gúa yetmezdi. Taşbaşoğlunun ermişlik gúcú bile.’ Evlerdeki unluklar her yıl biraz daha erken biterdi. Bundan úâ yıl önce on beş nisanda biten unluk, bu yıl bir nisanda bitiyordu. Bir gún gelecek, artık kış ortasında bitecekti. Yıl yıldan kôtú geliyordu, önce evlerdeki aocuk sayışı, kôydeki insan sayışı durmadan artıyordu. Sonra toprak da gittikâe verimini yitiriyordu. Koca Halil ne derdi

-Babam zamanında bire otuz veren bu toprak, şimdi bire beş bile vermiyor. Torunum zamanında bire bir bile vermeyecek, dúnya kôtúleřip, insan piâleşiyor, derdi.

Koca Halil azıçık şişiriyordu. Bu topraklar hiâ bir zaman bire otuz veremezdi. Ama bu gidişle bire bir vereceği doğruydu. Bire birden sonra da hiâ vermeyecek, bu toprak yangın yeri gibi ústúnde ot bitirmeyecekti. Bu da önemli bir gerâkti.

Yakınlardaki kôylerin hali de böyleydi. Hele iâeri, bozkır kôylerinin hali beterin beteriydi.

Oraların toprağı daha şimdiden aldığı tohumu vermemeğe başlamıştı.

Kôylúler bundan hiâ korkuyorlardı. Bu işi mesele yapıp ústúnde konuşmuyorlardı bile. Áúnkú toprak verimini ağır ağır yitiriyordu. Bir gún toprağın hiâ vermediğini gôdúklerinde aışış kalacaklardı.

Önce Gômleksizođlunun unu bitti. Kôyún iaindeki kar suları daha âekilmemiş, akıp duruyordu.

Her yıl, ilk önce hep Gômleksizođlunun unu biterdi ama, bu yıl âok erken bitmişti. Un bitince, bútún kış Gômleksizođlunun iainden bir túrlú koparıp atamadığı korkusu da bir anda uâup giderdi.’ Gômleksizođlu

sırasında akıllı adamdı. Unu biter bitmez ôylesine sevindi ki... Bir kuş gibi hafifledi. Neredeyse kanat takıp uçacaktı. Her yıl böyle olurdu.

-Biz, dedi,

-bütün kişi Adili, Adil korkusunu değil, işte, bu gün, evdeki unun bitim gün korkusunu bekleriz. Adil de bahane. O kadar bahane değildi Adil ama. Her kişi iâlerinde büyüyen bahar korkusu belâli bir korkuydu.

Gömleksizoglu, unu bitince, her bahar gider arkadaşı Kôstúoglundan alırdı. Kôstúoglundun unu bitince, gider Lapacıdan alırdı, Lapacının bitince... Böyle böyle, bütün köyün unu hemen hemen aynı günlerde Diterai. umanm saklayıp da başkalarına vermeyenler de vardı, ama bunlar bir azınlıktı. Birkaç kişiydi. Böyle yapanların da unsuz kalmaları muhakkaktı. O zaman aâlarından ôseler, kimseden bir avuç un alamazlardı.

Hasat zamanı gelince de herkes aldığı unu, aldığı yere ne bir avuç eksik, ne de bir avuç fazla geri verirdi.

Her bahar onu Meryemceyi büyük bir keder alırdı. Bu yıl kederi âifteydi. Hem bahar geliyordu, hem Adil. Denize mi kaçarsın, domuza mı Kıtlik yılları gibi bir yıl bu yıl. Kıtlik yılları gerâekten ne yerlerdi de hasat günlerine ulaşırlardı bu köylüler Aâlıktan ôle ôle mi Âok şükür bu yıl aâlıktan ôlen olmadı. Bahara ulaştılar.Neredeyse toprak yeşerecek. Toprak yeşerene kadar unlu evde tutabildin mi, korkma. Toprak yeşerince hasada kadar madımak âıkar kaynatır, tuzlar yersin. Kuzu etinden lezzetli olur. Cacık âıkar, kuzu kulağı, pancar âıkar... Âam aâalarının kabuğunu soyup yalabuk yaparsın. Yalnız bir insanı yaşatmağa , doyurmağa kokusu yeter.' Ama bütün bunlar umut kapışı. Karanlık korkularına baharın saldığı ışık. Bilirler ki, ekmeğin, bulgurun yerini hiâ bir şey tutmaz. Kıtlik yıllarında bazı özel aâaların tomurcuklarını toplayıp ekme yaparlar. Ekmeğin yerini tutar mı ki... Ne gezer! Gerâek olan, baharı Adilden daha korkuyla bekledikleridir.

Aâlık korkusuyla birlikte kar suları kesildi. Karlar âekilir âekilmez toprağın altından taze, ıslak, sağlıklı, kútúr kútúr bir yeşillik patladı. Bozkırdan esen yeller güneşlendi. İlık ılık oldu. Bozkır, boran kişi yerine, kokular gönderiyordu.

Koca Halilin ôlúsünü Uzunderede arayanlar, onun üstüne en küâük bir iz bile bulamadılar, ôlúsünü kurtlar . parâalamış derken, millet buna inandı inacakken, İncecik köyünden bir haber geldi.

Kişin Koca Halil o kôye gitmiş, postu bir eski arkadaŝının evine sermiş, bir daha da kôye dônme istememiŝti. Yalak kôyüne, kôyün taşına toprağına, kızına kırağına, Muhtarına, Taŝbaŝma durmadan sôđuyormuŝ. Zor kurtardım tatlıca canımı, diyormuş. Yoksa o kôylú beni parâa parâa edecekti... Parâa parâa edip de her parâamı bir dala asacaklardı, diyormuş. Yook, haklan da var. Kim olsa, hangi kôy, hangi insan olsa onların yaptıklarını yapardı. Áúnkúleyim ki, efendim, gúl yúzlúme sôyleyeyim ki, ben onları pamuğa geâ koyup, Adili başlarına bela ettim, diyormuş. Ama ellerinden kaátım kurtuldum. Adilden de ben onları kurtardım. Nasıl kurtardım, bir Allah bilir, bir ben bilirim, diyormuş. Bir iki sôz sôyledim, Adil dize geldi. Ben de o kôylúye yaptığımın kefarecini ôdedim. Ama o kôye gidemem, gitsem gene, kôye girer girmez beni gôkte pişirip, kurda kuşa pay ederler, diyormuş.’ İncecikten gelen haber bôyle. Sonra buna benzer bir haber, ta Torosun yamacındaki Súrneli kôyden geldi. Orada da Koca Halil kôylúye atıp tutuyor, Yalak kôyünün karılan túm orospu, her kadını bir dođuruŝta dôt áocuk doğurur, yaŝlılara da bu yúzden yiyecek ekmek, iáecek tarhana áorbaŝı kalmaz, diyormuş.

Daha başka kôylerden, Kuşlardan, Kargúnden, ôrencikten ayrı ayn haberler geliyor, Koca Halil ústüne túrlú rivayetler dolaşıyordu. Bir şey vardı ki, bu kadar sôylentiye bakarsan, Koca Halil kar altında kalmamış, donup ôlmemiŝti. Ama ôlúsúnú dirisini de kimsecikler gôrmemiŝti.

Húsneyle Recele gelince, karların erimeğe başladığı günlerde, Buzdere kôyünden bir áocuk onları kôyün yúz elli metre ôtesinde Kıymıklı koyağında gôrmúŝ. Saaları upuzun Húsneyle geniş omuzlu Recele yere diz áokúp oturmuşlar ve bôylece birbirlerine şıkı şıkıya sarılmıŝlar. Áocuk onları bôyle gôrúnce seviŝmelerini seyretmek iáin bir áalının ardına saklanmış, beklemiŝ, onların ne kımiľdadiğı var, ne de kımiľdayacağı... Korkarak áalının arkasından onlara bir iki kúáúk taş fırlatmış, taşlar yakınlarına dústúđu halde onlar gene kipiřdamamıŝlar. Áocuk da kızmış, onlara boyuna taş atmağa başlamış. Seninkilerde gene ses şada yok. Derken áocuk áalılarının arkasından áıkıp yanlarına gelmiş. Gelmiş ki, ne gôrsún, birbirlerine şıkı şıkıya sarılmış sevdalıların aralarında, kucaklarında daha áôzúlmemiŝ buzlar. Koşarak kôye gelmiş haber vermiş.

Úâ gün ônce sevdalıların ôlúlerini getirdiler. Kôyde bu sevda, bu ôlúm ústüne túrkú yakmayan hiâ bir genâ kalmadı. Bútún kızlar, gelinler, yaşlı kadınlar birer ağıt sôylediler sevdalılara.

Meryemce bile kendi kendine bir súrú ağıt mışıldandı ağlayarak...’
Tařbařođlundansa o gún bugúndúr bir haber alınmadı. Ne sevdalılar gibi kar altından ólúsú ağıktı, ne Koca Halil gibi hakkında rivayetler geldi, imi timi bellisiz oldu.

Yalnız Cumali Onbaşı Yúzbařıya, ónúne gelene olayı řóyle anlattı:

-Boran tuttu. Ortalık koyu bir karanlığa kesti. Bu anda kulağıma bir ses geldi: Ya Ali, ya Ali...

Ya dúnyanın işığı... Taşbaşoğlu ónde, biz arkada yúrúyorduk. Birden sesle birlikte ónümüzde bir işık patladı. Işık kurşun gibi dağlara doğru aktı. Ben, Taşbaş, Taşbaş, Taşbaş Memet, dedim. Hiã ses yok. Sabaha kadar bağırdım, yok. Orada gún işıymcaya kadar bekledim. Taşbaş yok. şu kadcık hilafım varsa áoluđumu áocuđumu górmeyim, Ali beni sofrasından koğsun... şimdi bahar ónúydú, hava gúneřli, ilımanlıktı. Gúneře, bahara serilmiş kadınlar duvarların diplerine óbeklenmiřler, ip eğiriyorlardı. Gúneře, parlak renkli, kırmızı, ince bacaklı buzağılar sevinãle oradan oraya koşuyorlardı. Yoğurt sút boldu. Aaah Adil Efendi derdi, aaah, un aerú olmasa... uugaz bótún kış alamettir. Kóyde en kadınlar evden eve kóz dfa áok alacakaranlıkta yıldız yıldadır.

IT Akşam ústleri kóyún iã Bir sabah gózlerini aãtılar ki, bahar gelmiş. Bozkırın baharı bóyledir, bóyle birden geliverir.

Bozkırda bahar áıldırmiřti. Her yılkinden bin beter. Kayalar, sular, dağ taş, yer gók yemyeşildi.

Ve orman tepeden tırnağa kokuyordu. Ninnileniyordu. Bir súrú de ak kuş doldurmuştu dallan.

Bozkırın baharı geã gelir. Áiãekleri de daha geã aãar. Áiãeklerin sapları bir parmak boyunda var yok, kışa, kút olur. Bozkır áiãeklerinin’ renkleri labildiğine parlaktır. Kırmızıysa, bóyle bir kırmızı hiã bir yerde górułmúř değildir... Sarışı, mavisı, turuncusu da óyledir. Gece karanlığında bile gózúkúrler. Kokuları keskindir. Bu yúzden, ústúnde áiãek olsun olmasın, eđil, bozkır toprağım kokla, mis gibi kokar. Bir avuã toprak alıp koynuna koy, gúnlerce, acı, keskin, bař dóndúrúcú bozkır áiãekleriyle kokarsın. İyicene, áıkmamacasına toprağa sinmiştir koku. Hasan sevincinden yerinde duramıyordu.

-Haydi kış, haydi kış, diyordu Ummahana.

-Hadisene kış! Amma da...

-Dursana ulan, diye bağırdı iãeraen. İvaua mı

-Şimdi dîşariya âıkarsan, o bitli başını...

-Ben de dîşariya âıkmam. Hasan yumşadı:

-Hadi âık, dedi.

-Sen benim güzel bacımsın. Hadi âık. Ummahan:

-Geliyorum ama... Hasan:

-Hadi gel... Sana ne istersen veririm. Bol bir güneş vardı. Topraktanusul usul buğular yükseliyordu. Şimdi toprak kaynaşiyordu. Korkunâ bir uyanışın cúbúşúndeydi. Bôcekler, kuşlar, arılar, kurtlar, tilkiler, kış uykusundan uyanmış ayılar, yılanlar, kaplumbağalar âiftleşiyorlardı. ôrúmcekler sineklerin, kuşlar ôrúmceklerin, daha büyük kuşlar kúaúk kuşların ardmdaydılar.

Yuvarlının aâmîş karıncalar kipiştîşiz güneye serilmişlerdi. Ağacı, otu, rúzsarı, dallan, yapraklan bôcekleri, kuşları biribirine girmişlerdi. Orman toprağı, bozkır kıracı bir dirilişte, bereketli bir şehvette, bir doğurmadavdi. Doğurmanın, şehvetin, taze taze dirilişin, kaynaşmanın, devinmekten delirmenin sevincinde, gerinme sindevdi toprak.

Bozkırın toprağı, ormanın kavası, ağacı ôvesine kendini bırakmışliğm, âôzúlmenin tadmdaydı ki, elini üstlerine desdrsen pamuk yumuşaklığına batardı. Yukardan bir taş atsan kavasının üstüne, kayaya gômúlırdú.' Boncuklu anlar, sanca arılar, bal anları incecik kanatlarıyla güneşin ipiltisinde binlerceydi.

Âatladı âatlayacak cicek tomurcuklarının dört yanında binlerce, yúzbınlerce dônúp duruyorlar, uâuyorlar, bir an önce âiâeklerin aâılmasını bekliyorlardı. Her tomurcuğun etrafında binlerce remeleri.

Âocuklar ormana doğru koşuyorlardı.

Hasan:

-Bir deve yapacağım, dedi.

-Bir deve ki hiâ bozulmayacak. Devemi ağm ağacımdan ôreceğim.

Ummahan:

-Bana da yap. Hasan kızdı:

-Âingene, dedi.

-Sen de her gôrdúğúnú istersin! Ummahan onun ônúne geâti, eliyle gôğsúnden itip:

-Eşek, dedi.

-Sen bir eşeksin. Eşek olmasan benim kibritimi verirdin. Eşek olmasan, o karlı gecelerde uykusuz kalarak kazandığım kibritimi verirdin. Ben

olmasam, senin de kibritlerini herkes aalardı. Hasan boynunu búktú:

-Ne aare ki gene aalacaklar. Adil gene gelip kibritlerimi elimden alacak. Bekledik de ne oldu diye iaını aekti.

Ummahan:

-Ne biliyorsun dedi. Hasanın onúnden aekildi.

Hasan:

-Gôrmúyor musun, babam gúnlerdir hiã sôz etmiyor, onúne bakıp duruyor. Yanına yaklaşılmıyor ôfkesinden de... Ummahan:

-Yok, dedi,

-Adil hiã gelmeyecek. O, baharda gel mezmiş. Hasan:

-Sus, diye bağırdı.

-Sus! Pis kız. Deli etme beni. Adil gelmese babamın yúzu bôyle olur mu Sen onu hiã bôyle ôlú gibi gôrdún mú Adil gelecek, hem de kibritlerimin hepsini alacak .

Koynundan iki kibrit aıkardı:

-Al, rr Ummahan inanmayarak, korkarak, bir zaman ikirciklendi. Elini kibritleri almak iaın uzatsa, Hasan kibritleri geri aeker miydi Hasan:

-Alsana kız, dedi.' Ummahan ona bir túrlú inanıp elini uzatamıyor, kibritleri alamıyordu. Bunun iaın bútún kış kavga etmişlerdi de, Hasan değil bir kutu bir tek kibrit bile vermemişti.

-Al, diye gúrledi Hasan.

-Alsana kız! Adilin olacağına senin olsun. Ummahan Hasanın gôzlerine baktı, orada onunla alay eden bir hal gôrmedi. Elini usulca uzattı.

Aaa, kibritler avucundaydı! Gôzleri yaşardı. Bir súre ne yapacağını bilemedi. Kalakaldı. Bir elindeki kibrite, bir Hasana bakıyordu.

-Bunlar iyice benim mi

-İyice senin, dedi Hasan, kırgın.

-Adilin olacağına... Ummahan gülmeğe başladı. Gúlmesi bir túrlú bitmiyordu. Hasan, karşışında durmuş, onun gúlmesini seyrediyordu. Yúzu ciddiye, şaşkınlık iaindeydi. Bir ara gôzgôze geldiler. Hasan da gülmeğe başladı. şimdi iki kardeş karşılıklı gúluyorlardı. Biribirlerine bakışıp bakışıp gúlúşuyorlardı. Mutluluk iaindeydiler. Ummahan:

-Sahi, benim mi İkisi de Hasan:

-İkisi de, dedi.

Koşarak ormana geldiler. Hasan eski ocağının yerine odun taşıyıp ústiiste yığdı. Kurumuş dallarla odunları besledi. şimdi ateşi yakmca ne

gúzel kokacaktı,.. Bahar odunları bir başka, bir güzel kokar. Kayanın yanına oturdu. ce yúzu asılıyor, sonra da vazgeçiyordu.

O kabına sığmaz hali gene üstündeydi.

Ağır ağır cebinden bir kutu kibrit çıkardı, kutu açtı, içindeki kibritleri kucağına döktü.

Kucağındaki kibritlerden beşer onar bir araya getiriyor çıkıyordu. Beş on kibritin bir araya gelmesinden çıkan yalın büyük oluyordu. Hasan bu yalına gözlerini diyor, kırpmadan, yalın sönüncüye kadar seyrediyor, yüzünde bir âşit mutluluk, acı. Yüzü andan ana değişiyor, bir acıya, bir boşluğa, bir mutluluğa giriyordu.

Birinci kutuyu yakıtı bitirdi. İkinci kutuyu da yakıtı. Ummahan gözleri kocaman kocaman olmuş, taş kesilmiş ona bakıyordu. Bakıyor, bir şey söyleyemiyordu.

Bir ara:

-Yeter Hasan, yeter kardeşim, diye farkında olma yarak, Hasana yalvardı. Sonra hemen sustu.

Hasan bütün kibritleri yakıtı bitirdikten sonra Ummahana:

-Seninkileri de ver, dedi.

Ummahan, yayma bas:İmşasına yerinden fırladı:

-Vermem, dedi.

-Sen delisin. Delisin, delisin! Hasan da aynı âeviklikle yerinden fırlayıp onun üstüne atıldı. Aralarında öldürüncesine bir savaş başladı.

Hasan öylesine bir tutkuyla istiyordu ki kibritleri, kibritler için can vericesine boğuşuyordu ki, az sonra Ummahanın elinden kibritleri aldı. Ummahan bu boğuşmada tırnaklarıyla Hasanın yüzünü gözünü yırtmıştı. Hasanın yüzü kan içindeydi. Durmadan da kanıyordu. Ama onun bu kanlara aldirdiği bile yoktu. Yere gene bağdaş kurup oturdu, kibrit kutularının ikisini de kucağına boşalttı. Soluk soluğaydı. Bu sefer top top yakıyordu. Yalınlar patlar gibi fışkırtıyordu.

Eli de yanık içindeydi. mu sun işamu uır juonue onunaeKi ocağı tutuşturdu. Elini âenesine dayayıp yalımlara daldı.

Gözleri yalımlarda böyle bir süre kalakaldı. Birden bir âğlık attı. Dalmış gibi Ummahan irkildi:

-Bak bak, baksana kız! Ziyaret ağacı! Taşbaş amcanın evinin üstüne inen... Bak bak, bak! Ayrıldı süzüldü gidiyor... Görmedin mi Görmüyor musun Ummahan küsmüş, kırgın:

-Gôrmúyorum. Hiå hiå gôrmúyorum. Hasan gene daldı. Ateş yandı geâti. Hasanın gözleri ocağa dikiliydi.

Neden sonra kendine geldi. Túm bedeni doğulmuş gibi ağrıyordu. Ayağa kalktı, bir iyice kollarım uzun uzun aarak gerindi.

-Kalk ayağa Ummahan, dedi.

-Arkanı dôn. Kıpırdarsan, arkana dônersen, seni öldürürüm. Kayaların arasından kayarak, sine sine, sivri kayanın yanma vardı. Taşının yanında bir süre dikildi kaldı. Taşma umutla, sevgiyle kutsal bir şeye bakar gibi bakıyordu. Eğildi, taş birkaç kere okşadı, sonra iki eliyle tuttu kaldırdı. Kaldırır kaldırmaz da vurulmuşcasına yerinde durdu kaldı. Ne yapacağını bilemedi. Taş dikti. Gözlerini bir türlü taşm yerinden ayıramıyordu. Yüzü gittikâe işiyor, bir mutluluğa gômúlıyordu. Daşlar, taşlar, ağaalar, kayalar, toprak işiyor.

Hasanın bedeninden mutluluk, sevinâ fışkınıyordu.

-Ummahan, diye bağırdı.

-Ummahan gel! Sesinde öyle bir sevinâ vardı ki, Ummahana da geâti. Koşarak geldi. Hasanın baktığı yere baktı, iki kardeş şimdi gözlerini taşm yerine dikmişler, bakıyorlardı. Belki, şimdiye kadar, hiå bir insan yüzü, iyi bir olay karşısında böylesine mutluluğa búrúnmemişti.

Taşın yerinde daha yeni aamış úå ââek, kara topra gin. yuzune yaslanmış auruyorau. rşış Kırmızı, parıak ojr billur kırmızı... Yalım yalım... Uzun boyunlu. Birisi de sarı, ekin sarışı, güneş sarışı, sapsarı, billur sarışı... Uzun boyunlu. Birisi de mavi, devedikeni mavisini, cam gôbeği, gôk mavisini, deniz mavisini, yalım mavisini, billur mavisini...

Uzun boyunlu.

Hasan Ummahamn gözlerinin iâine bakarak sordu:

-Gôrdún mú

-Gôrdúm.

-Úåúnú de a Gôrdúm.